

Mein Kampf

de Adolf Hitler

Oferit pe internet de site-urile
national-socialiste în limba
romana

www.88radio.com

www.lupta-ns.blogspot.com

www.victoriafinala.com

Ofensiva Odal
2008

P R E F A Ț Ă

La 1 aprilie 1924, Tribunalul popular din München dispunea încarcerarea mea la Landsberg-am-Lech.

Pentru prima dată, după ani de muncă neîntreruptă, aveam astfel posibilitatea de a mă consacra unei opere pe care mulți stăruiau s-o scriu și pe care eu însumi o consideram oportună pentru cauza noastră. M-am hotărât așadar să expun în *aceste două volume*¹⁾ nu numai țelurile mișcării noastre, ci și geneza ei. O astfel de lucrare va fi mai rodnică decât un tratat pur doctrinar.

În plus, aveam astfel ocazia să prezint propria mea formare, în măsura în care acest lucru este necesar pentru înțelegerea cărții și poate servi la distrugerea legendei create în jurul persoanei mele de presa evreiască.

Această lucrare nu se adresează străinilor, ci acelor partizani ai mișcării cărora le-a câștigat inima și a căror rațiune caută acum o explicație mai temeinică.

Știu bine că oamenii se cuceresc mai ușor prin cuvinte decât prin cărți: toate mișcările importante înregistrate de istorie datorează mult mai mult oratorilor decât scriitorilor.

Nu este mai puțin adevărat că o doctrină nu-și poate apăra unitatea și uniformitatea decât statornicită în scris, odată pentru totdeauna. Aceste două volume constituie pietrele puse de mine la edificiul comun.

AUTORUL

Inchisoarea din Landsberg-am-Lech.

¹⁾ Ediția în limba română cuprinde un singur volum.

La 9 noiembrie 1923, la douăsprezece și jumătate, în fața Feldherrnhalle și în curtea fostului Minister de Război, bărbații al căror nume urmează mai jos au căzut pentru credința lor fidelă în deșteptarea poporului lor:

ALFARTH Felix, negustor, născut la 5 iulie 1901.

BAURIEDL Andreas, pălărier, născut la 4 mai 1879.

CASELLA Theodor, funcționar bancar, născut la 8 august 1900.

EHRlich Wilhelm, funcționar bancar, născut la 10 august 1894.

FAUST Martin, funcționar bancar, născut la 27 ianuarie 1901.

HECHENBERGER Ant., lăcătuș, născut la 28 septembrie 1902.

KÖRNER Oskar, negustor, născut la 4 ianuarie 1875.

KUHN Karl, pivnicer, născut la 26 iulie 1897.

LAFORRE Karl, elev inginer, născut la 28 octombrie 1904.

NEUBAUER Kurt, servitor, născut la 27 martie 1899.

PAPE Claus (von), negustor, născut la 16 august 1904.

PFORDTEN Theodor (vonder), consilier la Tribunalul regional superior, născut la 14 mai 1873.

RICKMERS Joh., căpitan de cavalerie, născut la 7 mai 1881.

SCHEUBNER-RICHTER Max-Erwin (von), Dr. inginer, născut la 9 ianuarie 1884.

STRANSKY Lorenz-Ritter (von), inginer, născut la 14 martie 1899.

WOLF Wilhelm, negustor, născut la 19 octombrie 1898.

Autoritățile *naționale* le-au refuzat, după moarte, acestor eroi un mormânt comun.

Dedic primul volum al acestei lucrări memoriei lor, pentru ca martiriul lor să strălucească neîncetat asupra partizanilor noștri.

Inchisoarea Landsberg-a.-L., 16 octombrie 1924

Adolf HITLER

VOLUMUL I

B I L A N Ţ

CAPITOLUL I

CASA PĂRINTEASCĂ

O predestinare fericită a făcut să mă nasc la Braunau-am-Inn, târgușor așezat tocmai la granițele acelor două state germane a căror nouă contopire ni se pare a fi misiunea fundamentală a vieții noastre, care trebuie urmărită prin toate mijloacele.

Austria germană trebuie să se întoarcă la marea patrie germană, și aceasta nu în virtutea unor oarecare rațiuni economice. Nu, nu: chiar dacă, din punct de vedere economic, această contopire este lipsită de interes sau chiar prejudiciabilă, ea trebuie să aibă loc. *Unui aceluiași imperiu îi aparține același sânge.* Poporul german nu va avea dreptul la vreo activitate politică colonială atîta timp cît nu își va fi reunit fiii în același stat. Atunci cînd teritoriul Reichului îi va include pe toți germanii, și dacă acesta se va dovedi incapabil să-i hrănească, din nevoile acestui popor se va naște dreptul său moral de a cuceri pămînturi străine. Atunci sabia va lua locul plugului și lacrimile războiului vor pregăti recoltele lumii viitoare.

De aceea așezarea orașului meu natal mi se pare a fi simbolul unei îndatoriri importante. El are și alte merite menite să-l întipărească în minte. Acum mai bine de un secol, acest colțișor îndepărtat a fost teatrul unei tragedii îngrozitoare, care va rămîne veșnic în analele națiunii germane. Intr-adevăr, acolo a murit pentru acea Germanie pe care o iubea atît de înflăcărat chiar și în nenorocire, în vremea celei mai complete prăbușiri pe care a cunoscut-o patria noastră, Johannes Palm, un librar din Nürenberg, *naționalist* înverșunat și dușman al francezilor. Refuzase cu încăpăținare să-și dea în vileag complicități, de altfel principalii responsabili. Așa cum făcuse Leo Schlageter. Ca și acesta, el fusese denunțat Franței de un reprezentant al guvernului. Un șef al poliției din Augsburg și-a cîștigat această tristă faimă, dînd astfel exemplu autorităților neogermane ale Reichului de la Severing.

În acest orașel de pe Inn, aureolat de acel martir german, orașel bavarez de sânge, dar politicește austriac, locuiau părinții mei către anul 1890. Tatăl meu era un funcționar conștiincios, mama vedea de casă, plină de grijă și de dragoste față de copiii ei. Perioada aceasta mi s-a întipărit puțin în minte, fiindcă peste cîțiva ani tatăl meu a ocupat un alt post, ceva mai jos pe Inn, la Passau, așadar chiar în Germania.

Dar soarta unui funcționar al vămilor austriece comporta pe atunci multe deplasări. În scurt timp, tatăl meu s-a întors la Linz și a ieșit la pensie. Pentru dragul meu bătrîn, asta nu avea să însemne odihnă. Fiu al unui biet

muncitor agricol cu ziua, odinioară mai fusese nevoit să plece de acasă. La treisprezece ani abia împliniți, și-a făcut bagajele și a părăsit cantonul silvic care era ținutul său natal. În ciuda sfatului unor săteni *cu experiență*, a plecat la Viena, să învețe o meserie. Acestea se petreceau pe la 1850. Această plecare, această pornire la drum către necunoscut fără bani în buzunar a constituit o hotărâre dureroasă. Peste patru ani devenise meseriaș, și totuși nu era mulțumit. Dimpotrivă. Mizeria persistentă a acelei epoci i-a întărit hotărârea de a renunța la meseria lui, pentru a deveni cineva "mai important". În vreme ce, odinioară, bietului tânăr situația preotului din sat i se părea *summum*-ul condiției umane, acum cînd marele oraș îi lărgise orizontul, el punea mai presus de orice demnitatea de funcționar. Cu toată strășnicia celor pe care mizeria și necazurile i-au maturizat înainte de vreme, acest tânăr de șaptesprezece ani și-a urmărit cu încăpăținare realizarea noilor sale planuri și a devenit funcționar. Cred că și-a atins scopul pe la douăzeci și trei de ani, îndeplinindu-și astfel promisiunea de a nu se întoarce în satul său drag decît după ce a devenit cineva.

Acum scopul era atins; dar în sat nimeni nu-și mai aducea aminte de băiețelul de odinioară și satul îi devenise lui însuși străin.

Părăsind în sfîrșit viața activă la cincizeci și șase de ani, n-ar fi putut totuși suporta nici măcar o zi de lenevie. A cumpărat o bucată de pămînt în împrejurimile tirgușorului Lambach, în Austria de sus, și a început să-l lucreze. Ciclul lungii sale cariere laborioase îl readucea astfel la originea sa familială.

Din această perioadă datează primele mele idei personale. Zbenguiala nestîngherită, chiulul de la școală, tovarășia unor băieți viguroși - care pricinuiau adesea îngrijorarea mamei - n-au făcut din mine un sedentar. Rar îmi puneam întrebări asupra vocației mele; în orice caz, gusturile nu mă împingeau deloc spre o existență asemănătoare cu a tatălui meu. Cred că talentul meu de orator începea să se formeze de atunci, în discursurile mai mult sau mai puțin convingătoare pe care le țineam tovarășilor mei: devenisem un mic conducător, greu de condus el însuși, altminteri un școlar bun, care învăța cu ușurință.

În timpul liber, urmam cursuri de cînt la consiliul canonicilor din Lambach și găseam acolo numeroase prilejuri de a mă îmbăta de luxul strălucitor al serbărilor religioase. Firește că astfel situația cuviosului abate mi s-a părut atunci un ideal demn de cele mai mari eforturi, cu tot prestigiul pe care-l avusese odinioară în ochii tatălui meu umilul preot din satul lui. Așa s-au petrecut lucrurile. Dar fiindcă pe tata greutățile din tinerețe nu l-au determinat niciodată să aprecieze suficient talentele de orator ca să poată trage de aici concluzii favorabile legate de viitorul vlăstarului său, bineînțeles că el nu putea înțelege astfel de gînduri de tinerețe. Cumpănea îngrijorat această divergență a firii.

De fapt, această înclinație a dispărut curînd, făcînd loc unor speranțe mai potrivite temperamentului meu. Scotocind prin biblioteca tatei, am dat peste ediția populară a unor tratate militare despre războiul franco-german din 1870-1871. Erau acolo două volume de reviste ilustrate din acei ani. Au devenit

lectura mea preferată. În scurt timp, marele război eroic a trecut pe primul plan al preocupărilor mele morale. De atunci am început să adun progresiv tot ce era legat de război și de cariera militară.

Aceasta era pentru mine încă o revelație importantă. Fiindcă, pentru prima oară, într-un mod desigur încă nedeslușit, mintea mea era frământată de anumite întrebări: există așadar o diferență, și care anume, între germanii care au dat aceste lupte și ceilalți? De ce tata și ceilalți austrieci nu au luat parte la ele?

Oare noi nu sîntem ai domă celorlalți germani?

Nu avem același drum?

Mintea mea de copil se gîndea în fel și chip la aceste probleme și din răspunsurile primite la întrebările pe care le puneam cu prudență am fost nevoit să conchid, cu o invidie ascunsă în suflet, că nu toți germanii aveau norocul de a aparține statului lui Bismarck.

Asta nu puteam să înțeleg.

*
* *

Trebuia să învăț.

Din întregul meu comportament și mai ales din temperamentul meu, tata a tras concluzia că nu aveam nici un fel de aptitudini pentru studiile clasice din liceu. I se părea că mi se potrivește mai degrabă Realschule. Ușurința mea la desen, materie care, după părerea lui, era prea neglijată în liceele austriece, l-a întărit în opinia lui. Poate că și amintirea propriei sale vieți de muncă îl făcea să respingă studiile umaniste, lipsite, în ochii lui, de avantaj practic. În fond, avea ideea fixă că, bineînțeles, și fiul său va fi funcționar, ca și el. Din cauza tinereții sale grele își supraaprecia, în mod firesc, succesele tardive, cu atît mai mult cu cît ele erau rodul exclusiv al sîrguinței și al puterii sale de muncă. Mîndru că-și datora numai sieși situația, visa pentru mine o situație asemănătoare și, dacă se poate, mai bună; ținea la asta cu atît mai mult cu cît avusese el însuși grijă să faciliteze cariera fiului său.

Nu concepea că eu aș putea respinge ceea ce reprezentase odinioară întreaga lui viață. Hotărîrea tatălui meu era deci simplă, certă și firească în ochii lui. Un bărbat cu un asemenea caracter, pe care lupta grea pentru existență îl făcuse dominator, nu îngăduia unor copii lipsiți de experiență și iresponsabili să decidă asupra carierei lor.

Aceasta ar fi însemnat o slăbiciune condamnată și nefastă a autorității și responsabilității paterne în privința viitorului copilului său, incompatibilă cu concepția sa despre datorie.

Totuși lucrurile aveau să se petreacă altfel.

Pentru prima dată în viața mea - aveam unsprezece ani - m-am împotrivit. Oricît de tenace se vădea tatăl meu ca să-și ducă la bun sfîrșit

planurile, fiul nu era mai prejos în încăpățînarea cu care refuza o idee de la care nu aștepta nimic bun.

Nu voiam să devin funcționar.

Nici discursurile, nici muștrările *severe* n-au putut veni de hac acestei împotriviri. N-am să fiu funcționar, nu și iarăși nu! Zadarnic încerca tata să trezească în mine astfel de înclinații, descriindu-mi propria lui viață: efectul era invers. Imi provoca silă gîndul că într-o zi aș putea fi prizonier într-un birou; că n-aș fi stăpîn pe timpul meu, ci aș fi obligat toată viața să completez niște formulare.

E lesne de înțeles ce gînduri trezea această perspectivă într-un tînăr care era orice altceva, numai un băiat "bun", în sensul obișnuit al cuvîntului nu! Invățămîntul puțin absorbant din școală îmi lăsa atîta răgaz încît trăiam mai mult în aer liber decît închis în casă. Astăzi, cînd adversarii mei politici îmi cercetează cu de-amănuntul viața mergînd, cu o atenție prietenoasă, pînă la anii mei tineri, ca să poată arăta, cu o oarecare satisfacție, ce de boroboaze făcea acest *Hitler* încă din tinerețe, îi mulțumesc cerului că-mi oferă prilejul de-a retrăi acele vremuri fericite. Pajiștile și pădurea erau pe-atunci terenul pe care puneam capăt oricăror neînțelegeri.

Frecventarea cursurilor de la Realschule nu mi-a schimbat cîtuși de puțin programul.

Dar curînd aveam să dau o nouă bătălie.

Atîta vreme cît proiectul patern de a face din mine un funcționar se lovea numai de repulsia mea de principiu față de această carieră, conflictul era suportabil. Într-o oarecare măsură, îmi puteam tăinui punctele de vedere și puteam evita dezacordul neînterupt. Ca să fiu pe de-a-ntregul liniștit, îmi ajungea hotărîrea mea fermă de a nu deveni niciodată funcționar - și ea era de neclintit. Chestiunea a devenit însă mai delicată atunci cînd proiectul tatălui meu s-a lovit de al meu. Cum s-a întîmplat? Nu-mi mai aduc aminte; dar într-o zi mi-a fost limpede că trebuie să mă fac pictor. Talentul meu la desen era indiscutabil; fusese chiar una dintre cauzele pentru care tata mă trimisese la Realschule, dar nu se gîndise niciodată să mă ajute să-mi perfecționez aptitudinile pentru a putea îmbrățișa această meserie; dimpotrivă. Cînd, după un nou refuz de a-mi însuși ideea lui preferată, tata m-a întrebat pentru prima oară ce voiam de fapt să mă fac, hotărîrea pe care o luasem mi-a dictat un răspuns imediat: tatei aproape că i-a pierit graiul de uimire.

"Pictor? Pictor?"

Se îndoia de bunul meu simț, credea că n-a auzit ori n-a înțeles bine. Dar cînd explicațiile complete referitoare la acest subiect i-au demonstrat seriozitatea planurilor mele, s-a opus din toate puterile. Hotărîrea lui a fost din caleafară de simplă și excludea orice considerație legată de aptitudinile mele reale.

"Pictor, nu, niciodată". Dar, fiindcă odată cu celelalte calități, fiul său moștenise de la el o îndărătnicie asemănătoare cu a lui, răspunsul meu potrivit a fost la fel de hotărît.

Ambele părți au rămas pe poziții. Tata nu a renunțat la "niciodată", iar eu continuam să-l susțin pe "totuși".

În realitate, acest conflict nu avea consecințe îmbucurătoare. Vrednicul bărbat era plin de amărăciune, și eu la fel, într-atît îl iubeam. Tatăl meu mi-a retezat orice speranță de-a studia vreodată pictura. Am mai făcut un pas, declarînd la rîndul meu că nu vreau să-mi continui studiile. Firește că, cu asemenea *declarații*, am rămas mai prejos și din acel moment vrednicul bărbat se pregăti să-și instituie autoritatea fără alte argumente; văzînd acestea, m-am închis într-o tăcere prudentă, punîndu-mi însă amenințarea în aplicare. Mă gîndeam că văzînd că nu fac nici un progres la Realschule, vrînd-nevrînd tata mă va lăsa în voia fericirii la care visam.

Nu știu dacă mi-ar fi ieșit socoteala. Cert este că la școală nu făceam nici un progres vizibil. Învătam ce-mi plăcea, mai ales ceea ce credeam că-mi va putea folosi mai tîrziu ca pictor. *Făceam de mîntuială* ceea ce mi se părea lipsit de importanță în această privință sau ceea ce nu mă interesa. Carnetele mele de note din vremea aceea arătau întotdeauna niște extreme, în funcție de materie și de interesul pe care i-o purtam. Pe lîngă *foarte bine* și *excelent*, primeam calificative de *mediocru* sau chiar *insuficient*. Cel mai bine mă descurcam la geografie și mai ales la istorie universală. Erau materiile mele preferate, la care întreceam toată clasa.

Acum, cînd după atîția ani fac bilanțul acelei epoci, mi se înfățișează două fapte semnificative.

1. *Am devenit naționalist.*

2. *Am învățat să înțeleg și să pătrund adevăratul sens al istoriei.*

Vechea Austrie era un stat multinațional.

Și atunci unui cetățean al Reichului îi era foarte greu să înțeleagă ce putea însemna viața cotidiană a fiecăruia într-un asemenea stat. După războiul franco-german, măreț marș triumfal al eroicelor armate, germanii au devenit din zi în zi mai indiferenți față de Germania de dincolo de granițele lor și, în mare măsură, n-au catadicsit sau n-au fost în stare să-i aprecieze valoarea.

În ceea ce-i privește mai cu seamă pe austriecii germani, se confunda prea ușor o dinastie cu declinul ei și cu un popor esențialmente sănătos.

Totuși germanul din Austria a aparținut fără îndoială uneia din cele mai bune rase, din moment ce și-a pus pecetea asupra unui stat cu cincizeci și două de milioane de locuitori într-o asemenea măsură încît pînă și în Germania se putea crede - pe nedrept, de altfel - că Austria era un stat german. Eroare cu consecințe grave, dar și o minunată mărturie pentru cele zece milioane de germani participanți la Marșul spre Răsărit. Puțini germani din Reich bănuiau că în Austria era necesară o luptă neîncetată pentru triumful limbii germane, al școlilor germane și pur și simplu pentru *a fi german*.

Abia astăzi, cînd această tristă constrîngere este resimțită de milioanele de frați ai noștri care, aflați în afara Reichului, sub dominație străină, visează la patria comună, își îndreaptă către ea năzuințele și încearcă să dobîndească cel

puțin dreptul sfânt la limba maternă, un cerc mai larg înțelege semnificația necesității de a lupta pentru rasă.

Poate tot de aceea unii catadicsesc să măsoare măreția *Deutschtum*-ului Marșului către Răsărit care, prin propriile-i mijloace s-a îndreptat timp de secole mai întâi spre est, apoi, printr-un șir extenuant de scurte hărțuieli de trupe s-a opus restrîngerii granițelor limbii germane: și asta într-o vreme cînd Reichul se interesa în realitate de niște colonii și nu de carnea și sîngele său, în fața porților lui.

Ca pretutindeni și ca întotdeauna, ca în orice luptă, în rivalitatea dintre limbile vechii Austrii au existat trei clanuri: *luptătorii*, *indiferenții* și *trădătorii*.

Așa se petreceau lucrurile încă din școală, deoarece se remarcă faptul că rivalitatea dintre limbi bîntuie mai cu seamă în acest loc în care se formează generația viitoare. Copilul trebuie cucerit și lui trebuie să i se adreseze cel dintîi îndemn al luptei:

"Copil german, nu uita că ești un german".

"Fetișo, gîndește-te că într-o zi trebuie să devii o mamă germană".

Cine cunoaște sufletul tineretului va înțelege că el este cel mai apt să asculte bucuros un asemenea îndemn. Mai tîrziu, el va lupta în nenumărate chipuri, în felul său și cu armele sale. El va refuza să cînte cîntece străine; va ridica în slăvi gloriile germane cu atît mai mult cu cît va fi mai îndemnat să le respingă; va face economii la dulciuri pentru tezaurul de război al celor mari; va fi răzvrătit și foarte precaut față de profesorii străini; va purta insignele interzise ale propriului său popor, fericit să fie pedepsit sau chiar bătut pentru această cauză. El reprezintă deci imaginea miniaturală fidelă a celor mari, adesea mai inspirată și cu o orientare mai bună.

Așadar am avut și eu ocazia să iau parte fiind relativ tînăr la înfruntarea dintre naționalitățile vechii Austrii. Făceam chetă pentru Marșul spre Sud și Liga școlară și strigam *Heil* cu imaginația înflăcărată de albăstrele și de culorile roșu, negru și galben; în locul imnului imperial, intonam, în ciuda avizelor și a pedepselor, iubitul nostru *Deutschland über alles*. Tinerii erau astfel educați politic într-o vreme cînd supușii unui stat așa-zis național nu cunoșteau altceva legat de rasa lor decît limba. Se înțelege de la sine că eu n-am fost niciodată un indiferent. Am devenit curînd un "național-german" fanatic, lucru de altfel destul de diferit de partidul care poartă astăzi acest nume.

Evoluția mea în acest sens a înregistrat progrese rapide și încă de la vîrsta de cincisprezece ani reușisem să disociez *patriotismul* dinastic de *naționalismul* de rasă, fiind categoric atras de acesta din urmă.

Cine nu și-a dat niciodată osteneala să studieze situația internă a monarhiei habsburgice înțelege greu o astfel de preferință. Ea nu putea lua naștere în acest stat decît din învățarea istoriei universale în școală, căci există oare într-adevăr o istorie aparte a Austriei? Destinul acestui stat este în așa măsură legat de viața și dezvoltarea a tot ceea ce este german, încît disocierea istoriei în istorie germană și istorie austriacă este de neconceput. Cînd

Germania se va diviza în două puteri, se va diviza însăși istoria Germaniei.

Simbolurile apusei măreții imperiale păstrate la Viena păreau să acționeze mai degrabă printr-un prestigiu miraculos, decât ca o garanție a unei comunități eterne.

În zilele prăbușirii Habsburgilor, austriecii germani simțeau trezindu-se în ei o chemare instinctivă la unirea cu patria mamă. Acest apel unanim, care exprima sentimentul adânc ce dormita în sufletul fiecăruia, nu se explică decât printr-o educație istorică, izvor pururi nesecat care, în chiar clipele de uitare, dincolo de bunăstarea de moment, face ca vocea trecutului să vorbească în șoaptă despre un viitor nou.

Chiar și astăzi, în școlile primare superioare istoria mondială se predă adesea prost. Puțini profesori înțeleg că scopul predării istoriei nu constă în învățarea unor date și fapte; că este lipsită de importanță cunoașterea exactă de către copil a datei unei bătălii sau a nașterii vreunui mareșal, ori a încoronării unui monarh. Nu despre asta e vorba.

A învăța istorie înseamnă a cerceta cauzele care au determinat evenimentele istorice.

Arta de a citi și de a învăța constă în a ține minte esențialul și a uita accesoriile.

Întreaga mea viață a fost poate hotărâtă de faptul că am avut un profesor de istorie care înțelegea, ca puțini alții, importanța primordială care trebuie acordată acestor considerațiuni la predare și examinare: Doctorul Leopold Poetsch, de la Realschule din Linz era personificarea ideală a acestui procedeu. Era un bătrîn demn, cu o înfățișare hotărâtă, dar plin de bunățate. Verva lui scînteietoare ne capta și ne entuziasma în același timp. Nici astăzi nu-mi pot aminti fără emoție de bărbatul acela încărunțit care adesea, în toiul expunerii, ne făcea să uităm prezentul, transpunîndu-ne ca prin minune în trecut și făcea să reînvie vreo reminiscență scoțînd-o din negura vremurilor. Rămîneam așezați, cu mintea luminată, emoționați pînă la lacrimi.

Din fericire, acest profesor se pricepea nu numai să lămurească trecutul prin prezent, ci și să tragă din trecut învățăminte pentru prezent. El explica mai bine ca oricine problemele de actualitate de care eram avizi. Scotea din micul nostru fanatism național metode de educație: reușea să restabilească ordinea printre noi, mai repede decât prin orice alte mijloace, făcînd adesea apel la sentimentul nostru național al onoarei.

Un astfel de profesor a făcut ca istoria să devină materia mea preferată.

Este adevărat că în același timp el a făcut din mine, cu totul involuntar, un tînăr revoluționar.

Dar cine ar fi putut studia istoria Germaniei cu un astfel de profesor fără să devină dușmanul unei dinastii a cărei influență asupra destinului națiunii se dovedea atît de dezastruoasă?

Cine ar fi putut rămîne supusul credincios al unei dinastii pe care trecutul și prezentul ne-o arătau ca pe eterna trădătoare a intereselor germane

în favoarea unor josnice avantaje personale?

Tineri germani, oare noi nu știam deja că statul austriac nu nutrea, nu putea să nutrească pentru noi, germanii, nici o afecțiune?

Întîmplările de fiecare zi nu făceau decît să confirme învățăturile istoriei despre activitatea Habsburgilor. În nord și în sud otrava străină mistuia trupul poporului nostru și Viena însăși devenea un oraș din ce în ce mai puțin german. "Augusta Casă de Austria" făcea cu orice prilej jocul cehilor. Pumnul zeiței dreptății eterne și a pedepsei implacabile l-a doborât pe dușmanul de moarte al Germaniei austriece, marele duce Franz Ferdinand. El a fost străpuns de gloanțele la a căror fabricare contribuise. Dar oare nu el patrona acea slavizare a Austriei care se manifesta de sus în jos?

Poverile poporului german erau uriașe, i se cereau uimitoare sacrificii bănești și de sînge, și pînă și cei mai orbi vedeau zădărnicia lor. Cea mai dureroasă pentru noi era totuși constatarea că politica Habsburgilor față de noi avea o acoperire morală în alianța lor cu Germania: astfel, aceasta din urmă aproba într-un fel lenta exterminare a germanismului din vechea monarhie. Încercînd cu ipocrizie să creeze în afară impresia că Austria rămînea un stat german, casa imperială întreținea împotriva ei sentimente de revoltă, de dispreț și de ură.

Numai conducătorii Reichului nu vedeau nimic din toate acestea. Ca loviți de orbire, pășeau pe lîngă un cadavru, crezînd că descoperă în semnele descompunerii lui dovezi unei reînvieri.

Această nefericită alianță a tînărului Reich cu iluzoriul stat austriac purta germenii războiului mondial și ai dezastrului.

*

* *

Pe parcursul cărții voi trata temeinic această problemă; deocamdată e suficient să precizez că încă din prima tinerețe desprinsesem cîteva idei esențiale pe care mai tîrziu n-am încetat niciodată să le consolidez, și anume:

Că salvarea germanismului era condiționată de nimicirea Austriei.

Apoi, că nu există nici o legătură între sentimentul național și fidelitatea față de o dinastie.

Că, mai cu seamă, Casa de Austria va aduce nenorocirea națiunii germane.

Încă din acea perioadă, ajunsesem în cunoștință de cauză la următoarele sentimente: dragoștea fierbinte față de patria mea, Austria germană, ura profundă față de statul austriac.

Mai târziu, datorită acestor concepții, pe care le datoram școlii, istoria universală mi-a facilitat tot mai mult înțelegerea acțiunii istorice în prezent, adică a politicii: așadar, nu eu voi fi nevoit s-o învăț, ci ea va fi cea care va trebui să mă instruiască.

Deja *revoluționar* precoce în politică, n-am întârziat să fiu la fel nici în materie de artă.

În capitala Austriei de Sus exista pe atunci un teatru care, în fond, nu era prost. Se dădeau reprezentații destul de des. La doisprezece ani am auzit aici pentru prima oară *Wilhelm Tell* și, peste câteva luni, prima operă din viața mea, *Lohengrin*. M-a cucerit de la început. Entuziasmul meu juvenil față de maestrul de la Bayreuth nu cunoștea limite. De atunci operele sale m-au atras întotdeauna și am avut norocul ca după acele modeste interpretări dintr-un teatru de provincie, mai târziu să ascult altele, mult superioare.

Însă toate acestea - mai cu seamă după dureroasa traversare a vârstei ingrate - mi-au întărit aversiunea profundă față de cariera pe care mi-o hărăzea tatăl meu. Mă convingeam din ce în ce mai mult că nu voi fi niciodată fericit în pielea unui funcționar. Iar talentul meu la desen, confirmat la Realschule, mă incita să perseverez în hotărîrea mea.

Nici rugămințile, nici amenințările n-au putut s-o schimbe.

Voiam să devin pictor și pentru nimic în lume funcționar.

De altfel, cu vârsta, arătam tot mai mult interes pentru arhitectură.

Pe atunci o consideram drept o complinire firească a artei de a picta și mă bucuram în sinea mea de această largire a cadrului activității mele artistice.

Nu bănuiam cîtuși de puțin că într-o zi lucrurile se vor petrece cu totul altfel.

Chestiunea profesiei mele avea să fie rezolvată mai repede decît mă așteptam.

Aveam treisprezece ani cînd, pe neașteptate, mi-am pierdut tatăl. Un atac de apoplexie l-a doborât în plină putere și a pus capăt fără suferință drumului său pămîntesc, cufundîndu-ne pe toți într-o durere profundă. Dorința lui cea mai fierbinte fusese să-și ajute fiul să facă o carieră, ca să-l scutească de încercările propriilor sale începuturi. A trebuit s-o vadă neîmplinită. Dar, fără să-și dea seama, sădise în mine germenii unui viitor pe care nu-l bănuia nici unul din noi.

Aparent, la început nu s-a schimbat nimic.

Mama se socotea obligată să-mi supravegheze mai departe educația

conform dorinței tatei, cu alte cuvinte în vederea carierei de funcționar. Eu însumi eram mai hotărât ca oricând să n-o fac. Programa și metodele din școala primară superioară mă interesau din ce în ce mai puțin, pe măsură ce se îndepărtau tot mai mult de idealul meu. O îmbolnăvire de câteva săptămâni a rezolvat pe neașteptate chestiunea viitorului meu, punând capăt conflictelor din familie. Aveam plămînii grav bolnavi. Doctorul a sfătuit-o pe mama ca pe viitor să nu mă închidă sub nici o formă într-un birou și în special să-mi întrerupă pentru cel puțin un an studiile de la Realschule. Astfel, ținta dorințelor mele ascunse și apoi a luptei mele perseverente era dintr-odată atinsă.

Aflată încă sub impresia bolii mele, mama a fost de acord să părăsesc Realschule în favoarea Academiei.

Au fost zile fericite care păreau aproape un vis și care, de altfel, nici n-aveau să fie decît un vis. Peste doi ani, moartea mamei zădărnicea brutal frumoasele mele planuri de viitor.

A doborât-o o boală lungă și grea, care de la bun început n-a lăsat decît o slabă speranță de vindecare. Cu toate acestea, a fost o lovitură teribilă. Pe tata îl respectasem, dar pe mama o iubisem.

Realitatea dură a existenței m-a obligat să iau hotărîri rapide. Puținele fonduri ale familiei fuseseră aproape în întregime epuizate de boala gravă a mamei; pensia de orfan ce-mi era alocată nu-mi ajungea ca să trăiesc și trebuia să-mi cîștig eu însumi existența cu orice chip.

Am plecat la Viena cu o valiză cu îmbrăcăminte și lenjerie. Purtam în suflet o voință de nezdruccinat. Cu cincizeci de ani mai devreme, tatăl meu reușise să-și învingă destinul. Voi face ca el. Voi deveni "cineva" - dar nu funcționar!

CAPITOLUL II

ANII DE STUDIU ȘI DE SUFERINȚĂ DE LA VIENA

La moartea mamei, eram oarecum lămurit asupra viitorului meu.

În timpul ultimei sale boli, fusesem la Viena pentru susținerea examenului de admitere la Academia de arte frumoase. Înarmat cu un teanc gros de desene, pornisem la drum, convins că voi fi admis cu ușurință. Fusesem de departe cel mai bun desenator de la Realschule și de atunci aptitudinile mele se dezvoltaseră extrem de mult, astfel că, destul de mulțumit de mine însumi, aveam mari speranțe.

Totuși mă preocupa ceva: mi se părea că sînt mult mai dotat pentru desen decît pentru pictură, în special pentru desenul arhitectural. De asemenea mi se dezvolta tot mai mult gustul pentru arhitectura însăși. Această evoluție s-a precizat în timpul unei șederi de cincisprezece zile la Viena, pe cînd nu împlinisem nici șaisprezece ani. Mă dusesem să studiez la Galeria de pictură de la Hofmuseum, dar n-avusesem ochi decît pentru clădirea respectivă. Alergam de la o curiozitate la alta, de dimineață pînă la căderea nopții, dar edificiile mă captivau în mod deosebit. Rămîneam ore în șir în fața Operei, ore întregi în fața Parlamentului: întreaga Ringstrasse mi se părea o minune apărută din o mie și una de nopți.

Mă aflam așadar pentru a doua oară în acel oraș frumos și așteptam, arzînd de nerăbdare, dar plin de o încredere trufașă în succesul la examenul de admitere. Eram atît de convins că voi reuși, încît vestea eșecului a avut asupra mea efectul unui fulger pe un cer senin. Și totuși, trebuia să cred. Cînd m-am prezentat în fața rectorului solicitînd explicația nereușitei la secția de pictură a Academiei, acesta m-a asigurat că desenele pe care le prezentasem dezvăluiau indiscutabil lipsa de înclinații pentru pictură, în schimb vedeau posibilități în domeniul arhitecturii. În ceea ce mă privea, nu putea fi vorba de secția de pictură a Academiei, ci numai de secția de arhitectură. De la bun început nu puteau admite că nu frecventasem niciodată o astfel de școală sau că nu primisem o pregătire corespunzătoare.

Am părăsit foarte abătut Palatul Hansen din Schiller Platz, îndoindu-mă de mine însumi pentru prima oară în viața mea. Căci cele auzite în legătură cu aptitudinile mele îmi dezvăluiau brusc, într-o străfulgerare neașteptată, discordanța pe care o resimțeam deja de mult, fără să-mi pot da exact seama de natura și cauzele ei.

Atunci, în cîteva zile, m-am și văzut arhitect.

În realitate, drumul era plin de greutate, căci ceea ce neglijasem pînă

atunci, sfidător, la Realschule, avea să se răzbune amarnic. Înaintea cursurilor școlii de arhitectură din cadrul Academiei, trebuia urmat cursul tehnic de construcții, iar admiterea la acesta din urmă necesita studii complete la o școală primară superioară. Toate acestea îmi lipseau. Se părea deci că visul meu nu putea fi împlinit.

Cînd, după moartea mamei, m-am reîntors pentru a treia oară la Viena, - de astă dată pentru cîțiva ani - îmi regăsisem liniștea și hotărîrea. Îmi redobîndisem demnitatea și-mi fixasem definitiv scopul pe care voiam să-l ating. Voiam să devin arhitect, iar dificultățile întîmpinate făceau parte din categoria celor ce trebuie înfrînte și nu din a celor în fața cărora capitulezi. Iar eu voiam să le înfrîng, avînd mereu în fața ochilor imaginea tatei, modest cizmar de țară, devenit funcționar. Porneam de pe baze mai solide, deci lupta avea să fie mai ușoară; în vitregia soartei, cum o vedeam pe-atunci, astăzi văd înțelepciunea Providenței. Zeița ananghiei m-a luat în brațe, amenințîndu-mă adesea cu distrugerea: astfel, voința mea s-a călit odată cu piedicile înfruntate și în final a triumfat.

Îi mulțumesc acestei epoci că m-a făcut sever și capabil de asprime. Mai mult chiar, îi sînt recunoscător pentru că m-a îndepărtat de deșertăciunea unei vieți ușoare, că a smuls din blîndețea cuibului un copil prea răsfățat, că grija a devenit noua lui mamă, că l-a azvîrlit, împotriva voinței lui, într-o lume de mizerie și de lipsuri, dîndu-i astfel prilejul să-i cunoască pe cei pentru care avea să lupte mai tîrziu.

*
* *

Este perioada în care mi s-au deschis ochii asupra a două pericole pe care abia le cunoșteam din auzite, fără să bănuiesc influența lor înspăimîntătoare asupra existenței poporului german: *marxismul* și *iudaismul*.

Viena, al cărei nume evocă pentru atîta lume veselie și nepăsare, loc de petreceri al unor fericiți muritori, pentru mine nu înseamnă, vai! decît amintirea vie a celei mai triste perioade din viața mea.

Chiar și astăzi, numele ei trezește în mine doar amintirea neplăcută a cinci ani de suferințe cumplite. Cinci ani în care a trebuit, mai întîi ca muncitor necalificat și apoi ca zugrav, să-mi asigur subzistența, subzistență redusă, ce nu-mi putea astîmpăra nici măcar foamea cronică. Fiindcă foamea era pe atunci paznicul fidel care nu mă părăsea niciodată, tovarășa care a împărțit totul cu mine. Ea a fost părtașă la cumpărarea fiecărei cărți; o reprezentație la Operă însemna tovarășia ei în ziua următoare; era o luptă neînteruptă cu o prietenă nemiloasă. Totuși, în vremea aceea am învățat mai multe decît oricînd înainte. În afară de arhitectură, în afara rarelor reprezentații de la Operă, rod al unor zile de post, singura mea bucurie erau cărțile, tot mai numeroase.

Pe atunci citeam enorm și temeinic; timpul rămas liber după orele de

muncă era consacrat exclusiv studiului. În câțiva ani, am dobândit astfel cunoștințe care îmi sînt și astăzi de folos.

Voi mai adăuga că în această perioadă au început să mi se contureze opiniile și teoriile generale care au devenit fundamentul neclintit al activității mele din acea vreme. De atunci am avut puține lucruri de adăugat și nimic de schimbat.

Dimpotrivă.

Astăzi sînt convins că esențialul gîndirii creatoare a omului se manifestă în general în tinerețe. Eu fac o distincție între înțelepciunea bătrînului, care comportă mai multă profunzime și prevedere, rezultate din experiența unei vieți îndelungate și geniul creator al tinereții care răspîndește cugetări și idei cu o fertilitate inepuizabilă, fără a le putea pune imediat în valoare, tocmai din pricina bogăției lor. Ea furnizează materiale și planuri de viitor din care se va inspira omul matur, în măsura în care pretinsa înțelepciune a anilor nu va fi înăbușit geniul tinereții.

*

x

*

Viața pe care o dusesem pînă atunci acasă era, evident, cea a tuturor tinerilor de vîrstă mea. Nu cunoșteam grija zilei de mîine și problema socială era inexistentă.

Anturajul din tinerețea mea era format din mic-buighezi, adică o lume care avea foarte puține legături cu cea a adevăraților muncitori. Fîndcă, oricî de ciudat ar părea la prima vedere, prăpastia care desparte această clasă puțin favorizată din punct de vedere economic de cea a lucrătorilor manuali este adesea mult mai adîncă decît se crede. Există aproape o dușmănie motivată de faptul că oamenii care s-au ridicat de curînd deasupra nivelului lucrătorilor manuali se tem de recăderea în vechiul mediu pe care îl disprețuiesc puțin, sau cel puțin de faptul că ar putea să piară ca făcînd încă parte din el. Adăugați la aceasta tot ce este respingător în amintirea grosolaniei relațiilor cu aceste clase inferioare și a totalei lor lipse de cultură pentru niște oameni de condiție fie și modestă, care au depășit odată acest nivel social, o scurtă recădere în sinul lui reprezintă o obligație insuportabilă.

Se constată de asemenea că de multe ori oamenii aflați la un nivel social ridicat se coboară la cei mai umili dintre concetățenii lor cu mai puțină părținare decît parvenții.

Numesc parvenit orice persoană care s-a ridicat de la o situație dată la o situație superioară prin propriile sale mijloace.

Pe acesta, lupta aprigă pe care a dus o îl face foarte adesea să și piardă orice sensibilitate și orice sentiment de milă față de nenorocii cămași în uimă.

Din acest punct de vedere soarta mea a favorizat. Obligatoriu să mă întorc în lumea sărăciei și a nesiguranței materiale pe care tatăl meu o cunoscuse deja.

am pierdut ochelarii de cal ai prea limitatei mele educații de "mic-burghez". Am învățat atunci să-i cunosc pe oameni și să fac diferența între înfățișarea unui om infometat sau brutal și adevărata lor natură.

La începutul secolului, Viena era deja un oraș plin de nedreptăți sociale.

Bogăția și lipsurile se învecinau aici fără tranziție. În centru și în cartierele învecinate se simțea bătînd pulsul unui imperiu de cincizeci și două de milioane de locuitori, împodobit cu toate frumusețile multiplelor lui naționalități. O curte magnifică atrăgea ca un magnet bogăția și inteligența din restul statului. Adăugați la acestea efectele centralizării sistematice a monarhiei habsburgice.

Această centralizare se impunea pentru a menține strîns legate niște popoare atît de deosebite; dar ea avea drept consecință concentrarea extraordinară a înaltelor și a celor mai înalte autorități în capitala imperiului și reședința împăratului.

Viena nu era doar centrul politic și intelectual al bătrînei monarhii dunărene, ci și centrul economic al țării. Armatei militarilor de rang înalt, a funcționarilor, artiștilor și intelectualilor i se opunea armata încă și mai numeroasă a muncitorilor. Înaintea bogăției aristocrației și a negustorilor se etala sărăcia cea mai deplină. În fața palatului din Ringstrasse se țirau mii de șomeri și în josul acestei *via triumphalis* a vechii Austrii, în întunericul și mocirla canalelor sale de scurgere, se oploșeau vagabonzii.

În nici un alt oraș german problema socială nu putea fi mai bine studiată ca la Viena; dar să nu ne amăgim. Acest studiu nu putea fi întreprins de sus. Cel care n-a fost el însuși constrîns la o asemenea sărăcie nu o va cunoaște niciodată. Altminteri nu va exista decît vorbărie superficială sau sentimentalism mincinos: ambele la fel de dăunătoare și fără să atingă miezul problemei. Nu știu care e mai nefastă, indiferența de care dau dovadă în fiecare zi majoritatea favorizaților soartei și chiar a parveniților față de nevoile sociale, sau condescendența arogantă și adesea lipsită de tact, dar întotdeauna atît de plină de grație, a anumitor femei elegante care se umflă în pene pentru că "merg în popor". Acești oameni se înșeală cu atît mai mult cu cît, cu spiritul lor lipsit de instinct, se mărginesc să înțeleagă lucrurile în linii mari. Apoi se miră că părerile lor declarate public nu au pic de succes ori sînt respinse cu indignare; ei văd în asta, bucuroși, o dovadă a ingratitudinii poporului.

Pentru asemenea minți, faptul că o activitate socială nu are nimic comun cu toate acestea nu e un adevăr prea plăcut, mai ales că ea nu poate năzui la nici un fel de recunoștință, dat fiind că nu trebuie să împartă favoruri, ci să restabilească niște drepturi.

Eu nu am fost pus în situația de a studia problema socială în felul acesta. Înrolîndu-mă în armata ei blestemată, mizeria nu m-a invitat "s-o studiez" îndeaproape, ci mai degrabă m-a luat pe mine însumi drept subiect. Nu

mizeriei îi revine **meritul** supraviețuirii coborului

*
* *

Cînd încerc astăzi să mi adun impresiile din acea perioadă, nu reușesc întru totul. În mintea mea au continuat să trăiască doar cele mai importante, adesea acelea în care eram implicat mai îndeaproape. Pe ele le veți găsi aici, împreună cu învățămintele pe care le am tras pe vremea aceea

*
* *

Nu mi a fost niciodată prea greu să mi găsesc de lucru, fiindcă nu încercam să-mi cîștig existența ca muncitor specializat, ci ca muncitor necalificat sau ca ajutor

Astfel mă găseam în situația celor care plecau pentru totdeauna din Europa cu intenția neclintită de a și reface viața într-o lume nouă și de a dobîndi o patrie nouă.

Detășati de toate considerațiile paralizante legate de datorie și de rang, de anturaj și de tradiție, ei profită de orice cîștig ce li se oferă și fac toate muncile, pătrunși de ideea că munca cîștită nu înjosește niciodată, oricare ar fi ea. Hotărîsem și eu să sar cu ambele picioare odată în această lume nouă pentru mine ca să-mi croiesc un drum în viață

Curînd mi-am dat seama că este mai ușor să găsești o slujbă oarecare decît s-o păstrezi

Nesiguranța pînii de fiecare zi mi s-a părut una din laturile cele mai sumbre ale acestei vieți noi

Știu că muncitorul calificat nu este aruncat în stradă tot atît de des ca și cel necalificat, totuși niciodată nu poate fi sigur. Dacă riscă mai puțin să sufere de foame pentru că n-are de lucru, rămîne teama de *lock out* sau de grevă

Nesiguranța salariilor zilnice este una din plăgile cele mai grave ale economiei sociale

Tînărul agricultor pleacă la oraș, atras de o muncă despre care i se spune că e mai ușoară care poate chiar este și a cărei durată este mai scurtă. E ispitit mai ales de lumina orbitoare care strălucește doar în marile orașe. Obişnuit cu o anumită siguranță a cîștigului, nu obișnuiește să și părăsească vechiul loc de muncă decît dacă are în vedere cel puțin un altul. În sfîrșit, lipsa de muncitori agricoli este atît de mare încît la țară un șomaj îndelungat este neverosimil. Este greșit să se creadă a priori că tînărul care pleacă la oraș e făcut dintr-un aluat mai prost decît cel care continuă să lucreze pămîntul. Dimpotrivă: experiența demonstrează că nativii cele mai sănatoase și mai viguroase

emigrează cel mai ușor. Prin *emigrant* nu înțeleg doar pe cel care pleacă în America, ci și pe tânărul argat care se hotărăște să-și părăsească satul natal pentru a merge în marele oraș necunoscut. Și el e gata să înfrunte riscurile unui destin nesigur. De obicei vine la oraș cu o mică sumă de bani și nu se descurajează din primele zile dacă are ghinion și nu-și găsește imediat de lucru. Dar dacă își pierde slujba în scurt timp, e mai grav; e mult mai greu, dacă nu imposibil, să-și găsească alta, mai ales iarna. În primele săptămîni mai merge. Primește ajutorul de șomaj de la casieria sindicatului și, de bine de rău, se descurcă. Dar odată ce și-a cheltuit ultimul dinar și ultimul pfennig, cînd, în cele din urmă, încetează să mai primească ajutorul de șomaj, începe o sărăcie cumplită. Acum umblă de colo-colo, înfometat; vinde sau amanetează ce i-a mai rămas; prin ținuta și relațiile lui, ajunge astfel la o decădere fizică și spirituală completă. Dacă mai rămîne și fără adăpost și lucrul acesta intervine iarna, cum se întîmplă de obicei, nenorocirea e completă. În sfîrșit găsește ceva de lucru. Dar povestea începe de la capăt. A doua oară va fi la fel. A treia oară va fi mai rău, pînă cînd, încetul cu încetul, va învăța să îndure nepăsător această soartă veșnic nesigură. Repetiția a creat obișnuința.

Astfel, omul harnic de altădată devine delăsător în toate, pînă cînd ajunge un instrument oarecare în mîinile celor ce urmăresc doar niște profituri josnice. Șomajul îi este atît de puțin imputabil încît, dintr-odată, îi este totuna dacă luptă pentru revendicări economice sau pentru nimicirea valorilor statului, ale societății sau ale civilizației. Devine grevist, dacă nu cu bucurie, cel puțin cu indiferență.

Am putut urmări acest proces pe mii de exemple. Și pe măsură ce le cercetam, dezaprobarea mea față de aceste orașe de cîteva milioane de locuitori, care îi atrag pe oameni cu atîta aviditate pentru ca apoi să-i zdrobească într-un mod atît de înspăimîntător, devenea tot mai vie.

La sosire, ei mai aparțin încă poporului lor; dacă rămîn, sînt pierduiți pentru acesta.

Am bătut și eu străzile marelui oraș; am simțit toate loviturile soartei și le-am putut aprecia efectele. Încă ceva: alternanțele frecvente de lucru și de șomaj fac ca încasările și cheltuielile necesare existenței să devină neregulate și, cu timpul, distrug simultan orice simț al economiei și orice simț de organizare a vieții cotidiene la majoritatea muncitorilor. În chip vizibil, trupul se obișnuiește puțin cîte puțin cu belșugul în perioadele bune și cu foamea în cele proaste. Da, foamea suprimă orice proiect de o mai bună organizare pentru perioadele în care cîștigul va fi mai ușor. În fața celui pe care-l chinuiește, ea face să danseze, într-un miraj stăruitor, imaginile unei "vieți bune" ușoare; ea dă atîta farmec acestui vis, încît el devine o dorință maladivă ce va trebui satisfăcută cu orice preț, de îndată ce leafa o va permite, cît de cît. Omul care abia și-a găsit de curînd de lucru pierde atunci orice bun simț și orice măsură și se aruncă într-o viață ușoară de pe o zi pe alta. În loc să-și orînduiască în mod inteligent modestul său mod de viață pentru toată săptămîna, și-l dă complet

peste cap. Banii ciștigați țin, la început, cinci zile din șapte, mai târziu numai trei, iar și mai târziu doar o singură zi; în final dispar într-o singură noapte de petrecere.

Iar acasă există adesea o soție și niște copii. Se întâmplă să fie și ei cucerți de modul acesta de viață, mai ales atunci când soțul este bun cu ei, adică în felul lui îi iubește. Salariul pe o săptămână e risipit acasă, în comun; le ajung două sau trei zile: cît sînt bani, beau și mănîncă; apoi suferă de foame în comun. Atunci nevasta se strecoară prin vecini, cumpără cîte ceva pe credit, face mici datorii prin dughene, încercînd să reziste astfel în ultimele zile grele ale săptămînii. La prînz se așează cu toții în fața unei mîncări sărăcicioase - foarte mulțumiți că există ceva - și așteaptă ziua de salariu. Vorbesc despre el. Fac planuri și, cu burta goală, visează la fericirea ce se va întoarce curînd.

Încă din cea mai fragedă tinerețe, copiii se familiarizează cu această sărăcie.

Dar lucrurile sfîrșesc prost atunci cînd bărbatul o ține pe a lui încă de la începutul săptămînii și soția intră în conflict cu el chiar pentru copii. Incep certurile și, pe măsură ce bărbatul se înstrăinează de soție, se apropie de băutură. În fiecare sîmbătă se îmbată; luptînd pentru ea și pentru copiii ei, femeia îi smulge cîțiva bănuți, de obicei ținîndu-se după el pe drumul de la fabrică la cîrciumă. Cînd noaptea îl readuce în sfîrșit acasă, duminica sau luna, beat și brutal, dar cu buzunarele goale, au loc scene jalnice...

Am asistat de sute de ori la astfel de întâmplări neplăcute. La început ostil și revoltat, am sfîrșit prin a înțelege latura tragică a acestor episoade dureroase și cauza lor profundă. Am deplîns victimele nenorocite ale unui mediu dăunător.

Problema locuințelor era și mai gravă, iar sărăcia locuințelor lucrătorilor manuali din Viena era înspăimîntătoare. Și astăzi mă cutremur cînd mă gîndesc la acele sălașe mizerabile, la acele adăposturi și la acele locuințe suprapopulate, pline de gunoi și de o murdărie respingătoare.

Ce s-ar fi întîmplat, ce s-ar întîmpla dacă din aceste infernuri ale sărăciei un val de sclavi dezlănțuiți s-ar revărsa asupra restului omenirii care lasă evenimentele să meargă de la sine, fără a bănuși măcar că, mai devreme sau mai târziu, destinul, neconjurat, va aduce cu sine represalii inevitabile?

Cît de recunoscător sînt astăzi Providenței care m-a purtat prin această școală: de astă dată nu mă mai puteam dezinteresa de ceea ce nu-mi plăcea și m-am instruit rapid și temeinic.

Ca să nu-mi pierd complet speranța în oamenii care mă înconjurau pe atunci, trebuia să fac abstracție de manierele și de felul lor de viață și să nu rețin decît motivele decăderii lor. Atunci puteam suporta acest spectacol fără să mă descurajez, atunci din toate aceste tablouri ale nenorocirii, ale deznădejdiei, ale murdăriei și ale depravării nu mai ieșeau în relief oamenii, ci jalnicele rezultate ale unor legi jalnice. Cu toate acestea, fiindu-mi mie însumi foarte greu să-mi ciștig existența, eram ferit de capitularea într-un sentimentalism jalnic vîzînd

produsele, rezultatul final al acestui ~~proces~~ **de degradare**. Nu, nu așa trebuia conceput. Și se vădea că la îmbunătățirea ~~acastei~~ stări **putea** duce doar o dublă cale

Punerea unor temelii mai bune ale dezvoltării noastre, inspirate dintr-un profund sentiment de responsabilitate socială

Nimicirea cu hotărâre brutală a vlăstarelor care nu pot fi ameliorate

Natura nu se interesează atât de conservarea individului cît de dezvoltarea descendenței sale, suport al speciei. Așa se întîmplă și în viața. Nu e deloc cazul să fie ameliorate artificial părțile rele ale prezentului - ameliorare de altfel practic imposibilă - ci să fie pregătite căi mai sănătoase pentru dezvoltarea viitoare a omului, încă de la începuturile lui.

Încă din timpul anilor mei de luptă de la Viena, mă convinsesem că

Scopul activității sociale nu va trebui niciodată să fie menținerea unei bunăstări amăgitoare, ci mai degrabă evitarea acelor carențe esențiale ale vieții noastre economice și culturale care duc negreșit la degenerescența individului sau cel puțin o pot antrena

Dificultatea corectării unei situații sociale ucigătoare, nefaste pentru stat, prin orice mijloace, chiar și prin cele mai brutale, nu provine din ezitarea asupra cauzelor ei.

Șovăiala celor ce nu iau măsurile de salvare indispensabile izvorăște din sentimentul lor foarte întemeiat că sînt ei înșiși răspunzători de depravarea tragică a unei clase întregi. Acest sentiment le paralizează orice hotărîre fermă de a acționa, ei nu știu să prevadă decît niște reforme timide și nesatisfăcătoare, chiar dacă e vorba de măsuri de conservare absolut necesare.

Numai cînd o epocă va înceta să mai fie vrăjită de propria conștiința a responsabilității sale, își va redobîndi, odată cu liniștea interioară, forța exterioară pentru a rețea brutal și fără păiere de rău mlădițele parazitare și pentru a smulge neghina.

Dar era evident că statul austriac, ignorînd orice justiție și orice legislație socială, era incapabil să combată creșterile nefaste

* *

Nu știu ce mă înspăimînta mai mult pe vremea aceea: mizeria materială a semenilor mei, grosolănia lor morală - cea a obiceiurilor lor, ori nivelul atât de scăzut al culturii lor intelectuale.

De cîte ori nu s-au revoltat burghezii noștri auzind vreun vagabond viednic de plîns declarînd că este perfect egal dacă e german sau nu și că

pretutindeni unde va avea strictul necesar se va simți bine!

Se întrec care mai de care să deplîngă această absență a mîndriei naționale și să denunțe cu tărie astfel de sentimente.

Dar cîți s-au întrebat de ce au ei înșiși sentimente mai bune?

Cîți își dau seama de faptul că mîndria lor foarte firească de a aparține unui popor privilegiat este legată printr-un număr infinit de fire de tot ceea ce a făcut ca patria lor să fie atît de celebră în toate domeniile artei și ale spiritului?

Cîți văd în ce măsură orgoliul lor de a fi germani rezultă din cunoașterea măreției Germaniei?

Oare mediile noastre burgheze se gîndesc și la faptul că poporului puțin îi pasă de acest orgoliu?

Acum să nu mi se obiecteze că în toate țările e la fel și că muncitorii le consideră "totuși" patria lor. Chiar de-ar fi așa, aceasta n-ar scuza atitudinea noastră neglijentă. Dar nimic din toate acestea. Ceea ce noi numim, de pildă, educația șovină a poporului francez, nu este decît proslăvirea excesivă a prestigiului Franței în toate domeniile culturii sau, cum spun francezii, ale "civilizației". Un tînr francez nu este instruit în așa fel încît să-și dea seama obiectiv cum stau lucrurile în realitate: educația lui îi arată, dintr-un punct de vedere subiectiv ușor de închipuit, tot ceea ce are vreo importanță pentru prestigiul țării sale, în materie de politică și de civilizație.

O astfel de educație trebuie să se limiteze întotdeauna la noțiuni foarte importante de ordin general. Și ele trebuie întipărite în sufletul și memoria poporului printr-o repetare stăruitoare.

La noi, dimpotrivă, păcatului lipsei unui caracter negativ i se adaugă distrugerea constantă a puținului pe care fiecare a avut norocul să-l învețe în școală. Șobolanii care otrăvesc politica noastră devorează acele fărîme din sufletul și memoria celor umili, în măsura în care mizeria nu și-a luat deja această însărcinare.

Să ne închipuim prin urmare următoarele:

În două încăperi dintr-un beci locuiește o familie de șapte muncitori. Printre cei cinci copii, un țînc de trei ani. Este vîrsta la care copilul începe să înțeleagă. Oamenii foarte dotați păstrează amintirile din această perioadă pînă la vîrsta cea mai înaintată. Strîmtoarea și înghesuiala din locuință sînt un chin permanent; ele provoacă certuri. Acești oameni nu locuiesc împreună, ci sînt înghesuți unii peste alții. Cele mai mărunte neînțelegeri care se rezolvă de la sine într-o casă spațioasă dau naștere aici la dispute neîntrerupte. Între copii mai treacă-meargă: peste o clipă le-au uitat. Dar cînd e vorba de părinți, conflictele zilnice devin adesea neînchipuit de grave și de brutale. Iar rezultatele acestor lecții se fac simțite la copii. Trebuie să cunoști aceste medii ca să știi pînă unde pot merge beția, bătăile. Un biet copil de șase ani cunoaște amănunte care pe un adult l-ar face să se cutremure. Otrăvit moral și subalimentat fizic, acest *mic cetățean* merge la școala publică și acolo învață atît cît să

știe să citească și să scrie. Nici vorbă să-și facă temele acasă, unde i se vorbește despre clasa și profesorii săi cu o mojie cumplită. De altfel, acolo nu este respectată nici o instituție umană, începînd cu școala și terminînd cu cele mai înalte corpuri ale statului; religia, morala, națiunea și societatea, totul este împrăștiat cu noroi. Cînd băiețușul părăsește școala la vîrsta de paisprezece ani, se știe ce predomină în el: ori o neînchipuită prostie în tot ce privește cunoștințele concrete, ori o insolență caustică și o imoralitate care-ți ridică părul măciucă.

Ce atitudine va avea în viața pe care o va începe acest omuleț care n-are nimic sfînt și care, în schimb, bănuiește sau cunoaște toate josniciile existenței...

Copilul de treisprezece ani devine, la cincisprezece, un detractor declarat al oricărei autorități. El n-a învățat să cunoască decît noroiul și murdăria, excluzînd tot ce ar fi putut să-i înalțe spiritul.

Și iată care va fi educația lui de bărbat.

Va urma exemplele primite în tinerețe - pe acela al tatălui său. Se va întoarce acasă, Dumnezeu știe cînd, va stîlci el însuși în bătaie, ca să se mai distreze, biata făptură care i-a fost mamă, va huli pe Dumnezeu și universul, pînă va fi primit într-o casă de corecție.

Acolo educația îi va fi desăvîrșită.

Și iată-i pe bunii noștri burghezi foarte mirați de "entuziasmul național" redus al acestui "tînăr cetățean".

Lumea burgheză vede în fiecare zi la teatru și la cinema, în cărți proaste și în gazete infame cum otrava este vărsată cu găleata asupra poporului, și apoi se miră de slaba "ținută morală" și de "indiferența națională" a mulțimii! De parcă ecranul, presa îndoielnică și celelalte s-ar interesa de popularizarea informațiilor legate de prestigiul nostru național! Ca să nu mai vorbim de educația primită anterior...

Am învățat și înțeles temeinic un principiu a cărui existență nu o bănuisem pînă atunci:

Transformarea unui popor în națiune presupune crearea unui mediu social sănătos, platformă necesară pentru educarea individului. Numai cel ce a învățat, acasă și la școală, să aprecieze superioritatea intelectuală și economică și în special politică a țării sale va fi în stare să simtă - și va simți - mîndria de a-i aparține. Nu lupti decît pentru ceea ce iubești; nu iubești decît ceea ce respecți; iar pentru a respecta trebuie cel puțin să cunoști.

Interesul meu pentru problema socială fiind trezit, am început s-o studiez foarte serios. O lume nouă, necunoscută pînă atunci, mi se infățișa.

În 1909 și 1910 situația mea se schimbă și nu mai eram obligat să-mi cîștig existența ca muncitor necalificat. Mi-am deschis o firmă proprie de desenator și acuarelist. Această meserie nu aducea deloc beneficii, cîștigam abia cît să supraviețuiesc, dar era interesantă în vederea profesiunii căreia mă dedicasem. De asemenea, de acum înainte, seara nu mai eram mort de oboseală

și la întoarcerea de pe șantier incapabil să citesc fără să ațipesc curînd. Munca mea actuală nu era așadar fără legătură cu viitoarea mea meserie și, în afară de aceasta, eram stăpîn pe timpul meu și mi-l puteam împărți mai bine decît înainte.

Pictam de nevoie și învățam de plăcere.

Aceasta îmi îngăduia să completez cu cunoștințele teoretice indispensabile cea ce învățasem despre problema socială din lecțiile realității. Studiasem aproape toate cărțile referitoare la acest subiect care îmi cădeau în mină și, de altfel, meditam mult.

Cred într-adevăr că cei din anturajul meu mă socoteau pe vremea aceea un original.

Cum era foarte firesc, în plus mă dedicam cu pasiune arhitecturii. O consideram, întocmai ca și muzica, regina artelor. A mă ocupa de ea nu era o *muncă*, ci o adevărată fericire. Puteam citi sau desena pînă noaptea tîrziu fără să simt vreo oboseală. Și mi se întărea convingerea că frumosul meu vis pentru viitor se va realiza, chiar de-ar trebui să aștept ani îndelungați. Eram ferm hotărît să dobîndesc faimă ca arhitect.

Pe lîngă aceasta, interesul puternic pe care-l manifestam față de politică nu mi se părea că însemna mare lucru. Dimpotrivă: credeam că nu fac decît să mă achit de o obligație elementară a oricărei ființe gînditoare. Orice persoană lipsită de cunoștințe în această chestiune pierdea orice drept la critică sau la exercitarea vreunei funcții.

Și în acest domeniu citeam și studiam mult.

Pentru mine *a citi* avea alt sens decît pentru media preinșilor noștri *intelectuali*.

Cunosc oameni care citesc interminabil carte după carte, literă cu literă, fără să pot totuși să spun că sînt oameni "citiți". Ei posedă o grămadă uriașă de cunoștințe, dar mintea lor nu se pricepe nici să le catalogheze, nici să le împartă. Le lipsește arta de a distinge într-o carte valorile care trebuie băgate la cap odată pentru totdeauna de pasajele plictisitoare - care nu vor fi citite, dacă e posibil, sau cel puțin nu vor fi duse cu sine ca un balast inutil. Lectura nu este un scop, ci mijlocul prin care fiecare umple cadrul pe care i l-au trasat darurile și aptitudinile sale. Fiecare primește astfel uneltele și materialele necesare meseriei lui, numai ele să-l ajute să-și cîștige existența sau să servească la îndeplinirea unor aspirații mai înalte. Al doilea scop al lecturii trebuie să fie dobîndirea unei viziuni de ansamblu asupra lumii în care trăim. Dar în ambele cazuri este necesar nu ca aceste lecturi să ocupe loc în șirul capitolelor sau cărților păstrate în memorie, ci să se insereze la locul lor ca o pietricică într-un mozaic și să contribuie astfel la constituirea unei imagini generale a lumii în mintea cititorului. Altminteri se formează un amestec de noțiuni dezordonat și fără mare valoare, în pofida înfumurării pe care o poate inspira nefericitului său posesor. Căci acesta crede foarte serios că e instruit, că înțelege ceva din viață și că posedă niște cunoștințe, în timp ce face sporire a unei asemenea *instruiri* îl

îndepărtează și mai mult de realitate; cel mai adesea nu-i mai rămâne decît să sîrșească într-un sanatoriu sau ca politician.

Niciodată o astfel de minte nu va reuși să extragă din talmeș-balmeșul cunoștințelor sale pe aceea care-i va folosi într-un moment dat; fiindcă acel balast intelectual nu a fost clasat ținînd seamă de necesitățile vieții; el doar s-a tasat în ordinea cărților citite și așa cum a fost asimilat și conținutul lor. Și dacă necesitățile vieții i-ar da totuși ideea unei juste utilizări a ceea ce a citit odinioară, ar mai trebui ca ele să menționeze cartea și numărul paginii, altfel bietul nătărău n-ar găsi niciodată cele potrivite. Dar pagina nu e menționată și, în fiecare moment critic, acești oameni cu atîta experiență sînt într-o încurcătură grozavă; ei caută convulsiv cazuri analoage și, cum este și drept, dau peste o rețetă proastă.

Cum s-ar putea explica altfel că cei mai mari pontifi ai guvernului fac atîtea greșeli grosolane cu toată știința lor? Altminteri ar trebui să vedem în ei nu o supărătoare stare patologică, ci ticăloșia cea mai josnică.

Dimpotrivă, cel ce știe să citească, discerne imediat într-o carte, o gazetă sau o broșură ceea ce merită să fie păstrat fie pentru nevoile lui personale, fie ca material de interes general. Cele dobîndite astfel se înglobează în imaginea pe care și-o face deja despre cutare sau cutare lucru, o corectează, o completează, îi sporește exactitatea sau îi precizează sensul. Dacă viața pune pe neașteptate o problemă, memoria celui care a știut să citească îi furnizează de îndată o opinie bazată pe aportul unor ani îndelungați; el o supune rațiunii față de cazul nou despre care e vorba și reușește astfel să lămurească sau să rezolve problema.

Lectura nu are sens și utilitate decît înțeleasă astfel.

De exemplu, un orator care nu-i furnizează gîndirii sale, sub o asemenea formă, elementele care îi sînt necesare, este incapabil să și susțină părerea în fața unui adversar, chiar dacă are de o mie de ori dreptate. În orice discuție, memoria îl lasă în mod rușinos. Nu găsește argumente nici ca să susțină ceea ce afirmă, nici ca să-și reducă la tăcere adversarul. Atîta timp cît nu este vorba, ca la orator, decît de satisfacția personală, mai treacă-meargă; dar dacă soarta a făcut dintr-un astfel de om în același timp atotștiutor și neputincios un șef de stat, lucrul devine mult mai grav.

Încă din tinerețe m-am străduit să citesc bine și am fost ajutat în chip fericit de memoria și de inteligența mea. Din acest punct de vedere, șederea mea la Viena a fost utilă și rodnică. Observațiile zilnice m-au incitat să studiez fără încetare problemele cele mai diverse. Fiind în măsură să verific rînd pe rînd realitatea prin teorie și teoria prin realitate, n-aveam a mă teme nici că-mi veștejesc spiritul prin considerațiuni pur teoretice, nici că mă mulțumesc cu realități superficiale.

Experiența mea cotidiană a fost atunci hotărîtoare în două chestiuni esențiale - în afara problemelor sociale - și m-a incitat la studierea lor teoretică aprofundată.

Cine știe cînd aș fi aprofundat teoriile și esența însăși a marxismului,

dacă n-aş fi fost aruncat într-adevăr cu capul înainte în chestiune?

*
* *

Ceea ce ştiam despre social-democraţie în tinereţe era neînsemnat şi complet fals.

Imi plăcea că lupta pentru sufragiul universal şi secret, căci raţiunea îmi spunea deja că aceasta trebuia să slăbească regimul Habsburgilor pe care-l uram atît. Eram convins că statul dunărean nu putea supravieţui dacă nu sacrifica germanismul, dar că, chiar cu preţul unei slavizări îndelungate a elementului german, nu va obţine nici o garanţie de viaţă trainică, deoarece forţa de coeziune pe care o conferă slavismul unui stat nu trebuie supraestimată. Salutam aşadar cu bucurie orice mişcare susceptibilă să provoace prăbuşirea acestui stat inacceptabil, care condamna la moarte germanismul în zece milioane de fiinţe umane. Şi pe măsură ce talmeş-balmeşul limbilor va măcina şi va dizolva pînă şi Parlamentul, cu atît mai devreme va suna ceasul fatal al prăbuşirii acestui imperiu babilonian. El va fi şi ceasul libertăţii pentru poporul meu din Austria germană. Apoi nimic nu se va mai opune unirii sale cu patria mamă.

Activitatea social-democraţiei nu-mi era deci nicidecum antipatică. Faptul că în cele din urmă îşi propunea, cum eram destul de prost să cred pe atunci, să îmbunătăţească soarta muncitorului mă îndemna şi mai mult mai degrabă s-o susţin decît s-o denigrez. Ceea ce mă îndepărta cel mai mult de ea, era ostilitatea ei faţă de orice fel de luptă pentru conservarea germanismului în Austria şi linguşeala ei insipidă faţă de "tovarăşii" slavi; aceştia îi primeau cu plăcere manifestările de dragoste, numai să fie legate de nişte concesii practice, dar altminteri păstrau o aroganţă trufaşă, acordînd astfel dreapta lor recompensă acelor milogi obsedanţi.

Astfel, la şaptesprezece ani nu ştiam încă mare lucru despre marxism şi atribuiam aceeaşi semnificaţie social-democraţiei şi socialismului. Dar şi în această privinţă mina grea a destinului avea să-mi deschidă ochii asupra acestui mod de-a înşela popoarele.

Nu învăţasem să cunosc partidul social-democrat decît ca spectator la cîteva manifestaţii populare, şi n-aveam nici cea mai mică idee despre doctrina însăşi, nici despre mentalitatea partizanilor ei. Pus dintr-odată în contact cu *strălucitele* rezultate ale concepţiilor şi educaţiei lor, cîteva luni mi-au fost de ajuns - în loc de cîteva zeci de ani cîţi mi-ar fi trebuit în alte împrejurări - ca să mă facă să înţeleg ce ciumă se ascunde sub masca virtuţii sociale şi a iubirii aproapelui, şi în ce măsură omenirea ar trebui să debaraseze neîntîrziat pămîntul de ea, altminteri s-ar putea foarte bine ca pămîntul să fie debarasat de omenire.

Primul meu contact cu social-democraţiei a avut loc pe şantier.

Încă de la început n-a fost prea plăcut. Veşmintele mele încă mai erau acceptabile, limbajul şlefuit şi atitudinea rezervată. Aveam atîtea preocupări de

viitor, încît nu mă sîchiseam deloc de anturajul meu. Căutam doar de lucru ca să nu mor de foame și să pot continua învățatul fie și tardiv. Poate nu m-aș fi sîchisit deloc de cei din preajma mea, dacă, în a treia sau a patra zi, un eveniment nu m-ar fi obligat să iau poziție. Mi s-a poruncit să ader la sindicat.

Pe vremea aceea nu știam nimic despre organizația sindicală și nu mi putusem forma o părere despre utilitatea sau inutilitatea ei. Invitat cîtegoric să intru în sindicat, am refuzat propunerea, declarînd că nu eram la curent cu problema și mai ales că nu voiam să fiu obligat la ceva. Faptul că n-am fost dat imediat afară s-a datorat fără îndoială primului din aceste motive. Poate se gîndeau că în cîteva zile voi fi convertit și voi deveni mai docil. Dar se înșelau în întregime. Peste cincisprezece zile, chiar dacă adeziunea mea ar fi fost mai înainte posibilă, nu mai era cazul. Între timp învășasem efectiv să mi cunosc mai bine anturajul, și nici o putere din lume nu m-ar fi putut face să intru într-o organizație ai cărei reprezentanți îmi apăruseră într-o lumină atît de nefavorabilă.

În primele zile, m-am retras în mine.

La prînz, o parte din muncitori se împrăștiau prin hanurile învecinate, în timp ce restul rămîneau pe șantier, și consumau acolo o mîncare adesea foarte săracă. Aceștia erau oameni căsătoriți, cărora soțiile le aduceau mîncarea în niște vase amărîte. Spre sfîrșitul săptămîinii, numărul lor era tot mai ridicat. N-am înțeles motivul decît mai tîrziu: se discuta politică.

Eu îmi beam sticla cu lapte și mi mîncam bucata de pîne oriunde, deoparte, cercetîndu-mi prudent anturajul, sau gîndindu-mă la soarta mea tristă. Auzeam totuși mai mult decît îmi trebuia. Mi se părea chiar că uneori îmi făceau dinadins avansuri, ca să mi dea prilejul să iau poziție, dar ceea ce aflam astfel era revoltător în cel mai înalt grad. Auzeam cum totul era respins. Națiunea, invenție a claselor "capitaliste" de cîte ori aveam să aud acest cuvînt! Patria, instrument al burgheziei pentru exploatarea clasei muncitoare, autoritatea legilor, mijloc de oprimare a proletariatului, școala, instituție menită să producă un material uman de sclavi și de paznici, religia, mijloc de a slăbi elanul poporului pentru a-l exploata apoi mai bine, morala, principiu al stoicismului prostesc destinat mieluseilor etc. Nu exista nimic curat care să nu fi fost tăvălit în noroi.

La început reușeam să tac, dar asta nu putea să dureze. Începu să mă prună și să replice. Dar a trebuit să recunosc că era zadarnic atîta timp cit nu aveam cunoștințe precise despre problemele discutate. Am început deci prin a recuige la izvoarele pretinsei înțelepciuni a interlocutorilor mei. Înghîțeam carte după carte, broșură după broșură.

Acum, pe șantier, atmosfera se înfierbînta adesea. Polemizam pe zi ce trecea mai bine informat decît interlocutorii mei asupra propriei lor științe, pînă în ziua în care națiunea avu de a face cu adversarii săi cei mai redutabili: teroarea și forța. Cîțiva dintre palavragii care susțineau părerea opusă m-au forțat să părăsesc șantierul, sub amenințarea prăvălirii de pe o schelă. Singuri,

neputînd lua în considerare nici un fel de rezistență, am optat pentru prima alternativă și am plecat, îmbogățit cu o experiență.

Am plecat plin de dezgust, dar atît de tulburat, încît de acum înainte mi-ar fi fost imposibil să întorc spatele acestei stări de lucruri. Odată ce indignarea de la început mi-a trecut, înverșunarea mea și-a redobîndit superioritatea. Eram ferm hotărît să mă întorc totuși pe un șantier. De altfel, după cîteva săptămîni, micile mele economii fiind terminate, eram din nou pradă sărăciei. Acum nu mai aveam de ales. Și jocul a reînceput, terminîndu-se tot ca prima dată.

Atunci mi-am pus întrebarea: oare acești oameni sînt demni să aparțină unui mare popor? Neliniștitoare întrebare: căci, dacă răspunsul este da, un asemenea popor justifică oare suferințele și sacrificiile cerute celor mai buni de lupta pe care vor trebui s-o dea? Iar dacă răspunsul este nu, poporul nostru este într-adevăr foarte sărac în oameni.

În acele zile de frămîntare, de îngrijorare și de cugetare profundă, vedeam cum se îngroașă rîndurile armatei amenințătoare a celor care erau pierduți pentru poporul lor.

Cu sentimente complet diferite îi priveam, peste cîteva zile, defilînd interminabil, patru cîte patru, pe muncitorii vienezi care participau la o manifestație populară. Am rămas acolo aproape două ore și, ținîndu-mi respirația, priveam desfășurîndu-se încet acea lungă șerpuire umană. Cu inima strînsă, am părăsit în cele din urmă piața și m-am întors acasă. Pe drum am zărit într-o tutungerie *Arbeiterzeitung*, principalul organ al vechii social-democrației austriece. Il găseam și în cafeneaua populară ieftină unde mergeam adesea ca să citesc ziarele; dar pînă atunci nu reușeam să citesc mai mult de două minute acea foaie mizerabilă al cărei ton acționa asupra spiritului meu ca vitriolul. Sub efectul manifestației la care tocmai asistasem, m-am supus vocii interioare care m-a îndemnat să cumpăr de astă dată ziarul și să-l citesc în întregime. I-am consacrat seara în ciuda furiei violente pe care mi-a provocat-o, în repetate rînduri, această țesătură de minciuni.

De-acum înainte puteam studia din presa cotidiană a social-democrațiilor dezvoltarea gîndirii lor intime mai bine decît din cărțile teoreticienilor.

Ce deosebire! Pe de o parte, cărțile în care strălucesc, sub semnul celei mai profunde înțelepciuni, cuvintele libertate, onoare și frumusețe - toate acestea afirmate cu vocea tunătoare a profeților -; pe de altă parte, agresivă, nedîndu-se în lături de la nici o josnicie, deprinsă cu practicarea oricăror calomnii: presa cotidiană a acestei doctrine a salvării noii omeniri.

Cărțile sînt pentru neghiobii și imbecilii "claselor intelectuale" mijlocii și firește și ai claselor suspuse; ziarele sînt pentru mulțime.

Mi-am regăsit poporul cercetînd temeinic, în literatura și presa ei, doctrina social-democrației.

Și ceea ce odinioară îmi păruse o prăpastie de netrecut, mi-a prilejuit o și mai mare dragoste

Intr-adevăr, cunoscînd acest uriaș proces de otrăvire, numai un prostănac ar fi în stare să-l condamne victima. Pe măsura ce independența mea s-a accentuat în anii care au urmat, am înțeles mai bine cauzele adînci ale succesului social-democrației. Am înțeles atunci sensul ordinului brutal de a nu citi decît ziare roșii și cărți roșii, de a nu frecventa decît adunări roșii etc. Într-o lumină necruțătoare vedeam dezvăluindu-se rezultatele indiscutabile ale acestei doctrine a intoleranței.

Sufletul mulțimii nu este accesibil decît la tot ceea ce e deplin și puternic.

După cum femeia este puțin sensibilă la raționamente abstracte și restimte o indefinibilă aspirație sentimentală către o atitudine neștirbită și se supune celui puternic în timp ce pe cel slab îl domina, tot astfel și mulțimea îl preferă jeharului pe stăpîn și se simte mai liniștită de o doctrină care nu mai admite prezența alteia, decît de o toleranță liberală. Toleranța îi dă un sentiment de părăsire, nu-i folosește la nimic. Faptul că asupra ei se exercită un nerușinat terorism intelectual, că se dispune de libertatea ei umană îi scapă complet și nu bănuiește nimic din întreaga eroare a doctrinei. Ea nu vede decît manifestările exterioare voite de o forță hotărîită și de o brutalitate cărora li se supune întotdeauna.

Dacă social democrației i se opune o doctrină mai bine fundamentată, aceasta va învinge, chiar dacă lupta este înfocată, cu condiția, totuși, ca ea să acționeze la fel de brutal.

În mai puțin de doi ani pătrunsesem în același timp și doctrina și instrumentul social-democrației.

Am înțeles infamul terorism intelectual exercitat de această mișcare în special asupra burgheziei care, nici moral, nici fizic, nu e în stare să respingă asemenea atacuri. Tactica social democrației constă în a face să se reverse, la un semnal dat, o adevărată ploaie de minciuni și de calomnii asupra adversarilor care i se par cei mai redutabili, pînă ce nervii lor sînt distruși și se supun mișcării, cu speranța nebună că-și vor redobîndi liniștea.

Dar aceasta este întîi adevăr doar o speranță nebună.

Și jocul reîncepe pînă cînd victimele se simt paralizate de teama de javra turbata.

Cum social democrația cunoaște admirabil valoarea forței din propria ei experiență, ea se înverșunează în special împotriva acelor pe care îi miroase că au oarecare stofă. Invers, ea acordă ființelor slabe din gruparea adversă laude mai mult sau mai puțin discrete în funcție de ideea pe care și o face despre valoarea lor intelectuală.

Ea se teme mai puțin de un om de geniu lipsit de voință decît de o natură viguroasă cu o înțeligență mediocră.

Cît despre cei care n-au nici înțeligență nici voință, îi ridică în slăvi.

Ea se pricepe să dea naștere impresiei că numai ea posedă mijlocul de

a face să domnească liniștea, în timp ce cu prudență, dar fără a și pierde din vedere scopurile, își câștigă succesiv obiectivele, acum se instalează pe furis, acum se repede asupra lor ziua namiaza mare, profitînd de faptul că atenția generală este îndreptată spre alte probleme de la care nu vrea să fie abătută sau de faptul că prada e considerată mult prea neînsemnată ca să provoace un scandal și să l determine pe detestabilul adversar s-o restituie forțat

Această tactică, bazată pe o justă evaluare a slăbiciunilor omenesci, trebuie să ducă aproape matematic la succes, dacă gruparea adversă nu învață să lupte împotriva gazelor asfixiante cu gaze asfixiante

Trebuie să li se spună firilor slabe că în această împrejurare se pune problema de a fi sau a nu fi

Am înțeles importanța terorii fizice exercitate de mulțime asupra individului

Intemeiată psihologie, și aici!

Teroarea pe santier, la fabrică, în locurile de întrunire și cu ocazia mitingurilor va avea întotdeauna un succes deplin cît timp o teroare deopotrivă nu-i va tăia calea

Bineînțeles că atunci partidul va protesta sus și tare și, făcînd stînga mprejui, va face apel la autoritatea statului pe care adineauri îl demogra. De altfel, de cele mai multe ori el și-a atins scopurile în mijlocul confuziei generale. Căci se va găsi foarte bine vreun porc de înalt funcționar care, în speranța nevolnică de a și câștiga poate astfel pentru viitor bunăvoința dușmanului temut, îl va ajuta să-l distrugă pe cel ce se opunea acestei crime mondiale

Ce impresie va produce un asemenea succes asupra spiritului masei, atît printre partizani cît și printre adversari? Numai cel ce cunoaște sufletul poporului, nu din cărți, ci din viață, își poate da seama. În timp ce în îndurările partizanilor victoria obținută va fi echivalentă cu triumful justiției cauzei lor, cel mai adesea adversarul învins își va pierde speranța în succesul oricărei împotriviri viitoare

Cu cît învățam să cunosc mai bine metodele terorii fizice, cu atît creștea indulgența mea față de mulțimea care o îndura. Mulțumesc suferințelor mele de atunci că m au redat poporului meu și m au învățat să deosebesc conducătorii de victime

Căci trebuie într adevăr să-ți spui că acești oameni rătăciți nu sînt decît niște victime. Dacă acum m aș strădui să zugrăvesc din cîteva trăsături sufletul acestor clase "inferioare", tabloul meu ar fi infidel dacă n aș afirma că, la acele adîncimi, mai regăseam încă lumina, am întîlnit acolo sentimente de sacrificiu rare, de camaraderie fidelă de moderație extraordinară și de rezervă plină de modestie, mai ales la muncitorii de o anumită vîrstă. Și cu toate că aceste virtuți se pierd din ce în ce mai mult la noile generații, mai ales sub influența marilor

orașe, mai există încă mulți tineri la care o natură funciarmente sănătoasă biruie obișnuitele josnicii ale vieții. Și dacă acești oameni de treabă plini de suflet aduc sprijinul activității lor politice dușmanilor de moarte ai poporului nostru, este pentru că ei nu înțeleg și nu pot înțelege întreaga infamie a doctrinei lor; pentru că nimeni nu și-a dat osteneala să se sinchisească de ei; în sfârșit pentru că antrenarea socială a fost mai puternică decât voința lor inițială de a rezista. Mizeria este cea care, punând stăpânire pe ei într-o bună zi, i-a împins în tabăra social-democrației.

Deoarece burghezia s-a opus de nenumărate ori, în maniera cea mai stângace și cea mai imorală, chiar și exigențelor celor mai legitim omenеști ale muncitorilor, fără să tragă de altminteri vreun folos dintr-o astfel de atitudine sau a putea nădăjdui la el, muncitorul cinstit s-a simțit el însuși împins din organizația sindicală spre politică.

La început, milioane de muncitori erau desigur în sinea lor dușmani ai social-democrației, dar rezistența lor a fost învinsă în repetate rînduri, în împrejurări absurde, în vreme ce partidele burgheze luau poziție împotriva oricărei revendicări sociale. Acest refuz mărginit de-a încerca ceva pentru îmbunătățirea condiției muncitorilor: refuzul de a instala dispozitive de securitate la mașini, refuzul de a reglementa munca copiilor și a femeii - cel puțin în timpul sarcinii - acest refuz, zic, a înlesnit împingerea maselor în plasa social-democrației, care pune recunoscătoare mîna pe fiecare din aceste cazuri ce vădeau o atît de jalnică gîndire (politică). Niciodată partidele burgheze nu-și vor putea repara greșelile de atunci. Căci, opunîndu-se oricăror reforme sociale, au semănat ura; și în aparență au dat dreptate propriilor afirmații ale dușmanului de moarte al poporului, și anume că singur partidul social-democrat apăra interesele lumii muncitorilor.

Astfel au fost puse bazele morale care au permis sindicatelor să se constituie efectiv. Această organizație avea să constituie încă de atunci principalul furnizor al partidului politic social-democrat.

În cursul anilor mei de instruire la Viena a trebuit, vrînd-nevrînd, să iau poziție în problema sindicatelor.

Nevăzînd în ele decît o parte constitutivă inseparabilă de partidul social-democrat, hotărîrea mea a fost rapidă - și greșită!

Firește că mi-am schimbat repede părerea.

În aceste chestiuni esențiale, soarta însăși avea să-mi deschidă ochii.

Și a întors complet pe dos primul meu raționament.

Aveam douăzeci de ani cînd am învățat să fac diferența între sindicate ca mijloace cu ajutorul cărora muncitorul își apără drepturile sociale și luptă pentru condiții de viață mai bune și sindicatele ca instrumente ale partidului luptei de clasă.

Social-democrația a înțeles uriașa însemnătate a mișcării sindicale.

Anexînd-o propriei sale cauze, i-a asigurat succesul, în timp ce burghezia, nedîndu-și seama de aceasta, și-a pierdut poziția politică; ea a crezut de fapt că veto-ul ei impertinent era de-ajuns ca să oprească dezvoltarea logică a acestei mișcări și s-o împingă la ilogism. Ori este absurd și inexact să pretinzi că mișcarea sindicală este, prin însăși natura sa, o distrugătoare a ideii de patrie. Dimpotrivă. Dacă activitatea sindicală își propune să ridice nivelul social al unei clase care constituie unul din stîlpii națiunii, nu numai că nu acționează împotriva patriei și a statului, ci pe de-asupra acțiunea ei este *națională* în cel mai bun sens al cuvîntului. Contribuind la crearea condițiilor sociale fără de care nu ne-am putea gîndi la o educație națională comună, ea își cîștigă dreptul la recunoștința patriei. De asemenea, atunci cînd, criticînd cauzele fizice și morale ale mizeriei poporului, îl vindecă de plăgile sociale și îi redă sănătatea.

Este așadar de prisos să ne întrebăm dacă activitatea sindicală este indispensabilă.

Cît timp vor exista patroni lipsiți de comprehensiune socială sau de sentimentul dreptului și al dreptății, salariații lor, parte integrantă a poporului nostru, vor avea dreptul și datoria să apere interesele comunității de lăcomia și nesocotința unui singur om; căci a salvagarda fidelitatea și încrederea poporului înseamnă a acționa în interesul națiunii, la fel ca a-ți ocroti sănătatea.

În cazul în care niște patroni nevrednici se simt străini de comunitatea națională și amenință sănătatea fizică și morală a unei clase, lăcomia sau nepăsarea lor au o acțiune nefastă asupra viitorului țării.

A elimina cauzele unei astfel de evoluții, înseamnă desigur a avea dreptul la recunoștința națiunii.

În această privință să nu se spună că fiecare este liber să suporte consecințele nedreptăților reale sau imaginare a căror victimă se crede. Nu: acesta nu este decît un vicleșug strategic menit să abată atenția. Este de interes național, da sau nu, distrugerea a tot ceea ce se pune de-a curmezișul vieții sociale? Dacă da, atunci trebuie să te bați cu armele care vor asigura succesul. Ori, un muncitor izolat nu este niciodată în măsură să pună piedici puterii unui mare patron; de fapt, nu se pune problema triumfului dreptății, pentru că, dacă aceasta ar fi recunoscută, n-ar mai exista nici cauzele conflictului, nici conflictul: sentimentul dreptății i-ar fi pus deja în mod loial capăt, sau, mai mult, conflictul nu s-ar fi născut niciodată. Atunci nu-ți mai rămîne decît să fii cel mai puternic. *Cînd oamenii sînt tratați în mod nedemn, sau ignorîndu-se legile sociale, și ca urmare opoziția apare ca necesară, atîta timp cît nu vor fi instituiți legi și judecători care să pună capăt nedreptăților, numai forța va decide asupra conflictelor. Însă este evident că o mulțime de salariați trebuie să se grupeze și să-și aleagă drept reprezentant un individ ferm, spre a păstra cîteva șanse de reușită împotriva individului care încarnează singur puterea întreprinderii.*

Astfel, organizația sindicală poate introduce în viața de toate zilele un surplus de simț social cu toate consecințele lui practice. Ca urmare, poate

suprima punctele de fricțiune care provoaca subiecte de nemulțumire și de plingeri, întotdeauna aceleași

Dacă lucrurile nu stau astfel răspunderea trebuie în mare parte atribuită celor care știu să bareze calea legilor de reformă socială, sau care le fac inoperante datorită influenței lor politice

Și, cu cât burghezia politică ignora sau voia să ignore importanța organizației sindicale, cu cât se încapățina să reziste, cu atât social democrația își însușea mișcarea combătută

* Cu băgare de seamă, și-a făcut din aceasta o platformă solidă care a susținut o adesea în ceasurile grele

Cu toate acestea, țelul profund al mișcării a dispărut puțin câte puțin făcând loc unor obiective noi. Căci social-democrația nu a ținut niciodată să păstreze programul inițial al mișcării corporative pe care o absorbise

Se poate chiar afirma că acest lucru a interesat o cel mai puțin

În câteva zeci de ani, toate forțele create în vederea apărării drepturilor sociale au fost folosite, de îndată ce au căzut în mâinile experților ale social democrației, la desăvârșirea ruinei economiei naționale. De interesele muncitorilor nu se mai preocupa căci folosirea mijloacelor de constrângere de ordin economic îngăduie orice exactiune, chiar de ordin politic, dar cu condiția să existe tot atita ignoranță de o parte câtă stupidă resemnare gregară există de cealaltă

Și așa și stăteau lucrurile

*

~ *

Mișcarea sindicală a început să se abată de la obiectivele ei inițiale către sfârșitul secolului trecut. Din an în an s-a angajat tot mai mult în blestematul cerc al politicii social democratice, pentru ca în final să nu mai servească decât ca mijloc de presiune în lupta de clasă. De îndată ce, prin lovituri repetate, ai fi distrus întreaga structură economică anevoie constituită, ți ai fi fost ușor să ți hăizească aceeași soartă și structura statului, lipsit de-acum de temelile sale economice. Partidul se preocupa din ce în ce mai puțin de nevoile reale ale clasei muncitoare, cînd într-o zi ți s-a părut că, pentru politica sa, în fond nu era de dorit ca nevoile masei poporului să fie ușurate căci odată dorințele ei satisfăcute ai fi fost foarte posibil ca această masă să înceteze să fie o armată de luptă veșnic și orbește devotată

De altfel nu se căzneau să justifice o atitudine atât de inexplicabilă

Pe măsură ce valul revendicărilor creștea, scădea șansa lor de a fi satisfăcute, dar cel puțin ți se putea explica clasei muncitoare că nesatisfăcîndu-și decît într-o manieră derizorie drepturile cele mai sfinte, urmăreau diabolic doar slăbirea puterii ei de luptă și, dacă era posibil, paralizarea ei. Să nu ne mire succesul acestor afîmături în rîndurile unei mase incapabile de orice cugetare

serioasă

Tabăra burgheza era indignată de reaua credință vădită a acestei tactici social-democratice, dar nu deducea din ea nici o linie de conduită pentru ea însăși. Tocmai teama social-democrației de a ușura mizeria adîncă a clasei muncitoare ar fi trebuit să determine burghezia la eforturile cele mai energice în acest sens, cu scopul de a smulge partizanilor luptei de clasă arma de care se serveau.

Dar ea n-a făcut nimic din toate acestea.

În loc să atace pozițiile adverse, s-a lăsat ea însăși presată și prinsă strîns; a chemat apoi în ajutor mijloace atît de tardive și de neînsemnate încît au rămas complet ineficace și au putut fi astfel ușor scoase din cauză. Totul a rămas ca înainte, crescuse doar nemulțumirea.

"Sindicatul liber" apăsă de acum ca o amenințare de furtună orizontul politic și viața fiecăruia.

El a devenit unul din cele mai redutabile instrumente de teroare împotriva securității și independenței economiei naționale, împotriva trîniciei statului și împotriva libertății individuale.

"Sindicatul liber" era îndeosebi cel ce rezuma noțiunea de democrație într-o frază ridicolă și odioasă, care batjocorea libertatea și stigmatiza fraternitatea în această manieră de neuitat: "Dacă nu ești un tovarăș, o să ți spargem capul."

În felul acesta am făcut pe-atunci cunoștință cu această prietenă a omennii. În anii care au urmat, concepția mea s-a dezvoltat și s-a adîncit dar n-am avut a o schimba cu nimic.

Pe măsura ce reușeam să descopăr aparențele social democrației, doream tot mai mult să descopăr esența acestei doctrine.

Literatura oficială a partidului nu mi putea fi de mare folos în aceasta privință. Cînd se ocupă de probleme economice, afirmațiile și dovezile pe care le aduce sînt false, cînd tratează obiective politice, e lipsită de sinceritate. În plus, spiritul ei de șicană, îmbrăcat într-o formă modernă, și maniera prezentării argumentelor mi inspirau un dezgust profund. Frazele sale bilbînte, bogate în termeni obscuri sau incomprehensibili au pretenția de a cuprinde cugetări profunde, dar nu conțin nici una. Trebuie să fii unul din acei boemi decadenți din marile noastre orașe ca să te simți în largul tău și ca la tine acasă în acest labirint în care rațiunea se pierde și ca să pescuiești în acest nenorocit dadaism literar niște "impresii intime", acești scriitori mizează pe umilința proverbială a unei părți a poporului nostru care și închipuie întotdeauna că descopera în ceea ce înțelege cel mai puțin niște adevăruri cu atît mai prețioase.

Confruntînd falsitatea și absurditatea acestei doctrine din punct de

vedere teoretic cu realitatea manifestărilor sale, mi-am făcut încetul cu încetul o idee clară asupra scopului ascuns pe care îl viza.

Atunci presentimente neliniștitoare și o teamă apăsătoare au pus stăpânire pe mine. Mă aflu în prezența unei doctrine inspirate de egoism și de ură, calculată în așa fel încît să repurteze fără greș victoria, dar al cărei triumf avea să dea omenirii o lovitură mortală.

Descoperisem între timp raporturile existente între această doctrină distrugătoare și caracterul specific al unui popor care-mi rămăsese pînă atunci ca să zic așa necunoscut.

Numai cunoașterea a ceea ce sînt evreii oferă cheia țelurilor ascunse, prin urmare urmărite în realitate de social-democrație.

A cunoaște acest popor înseamnă a scoate de pe ochii noștri legătura de idei false care ne orbesc în privința scopurilor și intențiilor acestui partid; printre declamațiile sale nebuloase și încilcite legate de problema socială mijeste figura grotescă și făcînd grimase a marxismului.

*
* *

Astăzi mi-ar fi greu, dacă nu imposibil, să spun în ce perioadă numele de *evreu* a trezit pentru prima oară în mine idei deosebite. Nu-mi amintesc să fi auzit pronunțîndu-se acest cuvînt în casa părintească pe cînd trăia tata. Cred că acest vrednic bărbat i-ar fi considerat înapoiați pe oamenii care ar fi pronunțat acest nume pe un anumit ton. În decursul vieții, sfîrșise prin a înclina spre un cosmopolitism mai mult sau mai puțin declarat care, nu numai că s-a putut impune spiritului său în ciuda convingerilor sale naționale foarte ferme, dar mă influențase și pe mine.

La școală, nimic nu m-a îndemnat să-mi schimb ideile luate de acasă.

La Realschule făcusem cunoștință cu un tînăr evreu față de care cu toții eram în gardă, dar numai pentru că diferite incidente ne determinaseră să nu avem decît o încredere foarte limitată în discreția lui. De altfel, nici tovarășii mei, nici eu nu am tras de aici concluzii deosebite.

Abia la paisprezece sau cincisprezece ani am dat adesea peste cuvîntul evreu, în special cînd se discuta politică. Acele cuvinte îmi inspirau o ușoară aversiune și fără să vreau încercam sentimentul neplăcut pe care-l deșteptau în mine, cînd asistam la ele, certurile privind confesiunile religioase.

În vremea aceea, nu vedeam problema sub alt aspect.

Erau foarte puțini evrei la Linz. De-a lungul secolelor se europenizaseră ca înfățișare și semănau cu ceilalți oameni; eu îi consideram chiar germani. Nu băgam de seamă absurditatea acestei impresii, deoarece religia lor străină mi se părea singura diferență existentă între ei și noi. Convins că fuseseră

persecutați pentru convingerile lor, vorbele nefavorabile rostite pe seama lor îmi inspirau o antipatie ce mergea, uneori, pînă la oroare.

Încă nu bănuiam că pot exista adversari sistematici ai evreilor.

Așa am ajuns la Viena.

Prins complet de bogăția senzațiilor în domeniul arhitecturii, încovoiat de povara propriei mele soarte, la început n-am avut deloc ochi pentru diferitele pături care alcătuiau populația acestui oraș uriaș. Cu toate că pe-atunci Viena număra aproape două sute de mii de evrei la o populație de două milioane de suflete, eu nu îi remarcam. Ochii mei și spiritul meu n-au fost în stare, în primele săptămîni, să reziste atacului atîtor valori și idei noi. Numai după ce încetul cu încetul calmul din mine s-a restabilit și cînd acele imagini înflăcărâte au început să mi se clarifice m-am gîndit să privesc mai atent lumea nouă care mă înconjură și că printre altele mă loveam de problema evreiască.

Nu vreau să susțin că felul în care am făcut cunoștință cu ea mi s-a părut deosebit de plăcut. Încă nu vedeam în evreu decît un om de confesiune diferită și continuam să dezaproab, în numele toleranței și al omeniei, orice ostilitate născută din considerente religioase. În special tonul presei antisemite din Viena îmi părea nedemn de tradițiile unui mare popor civilizat. Eram obsedat de amintirea unor evenimente datînd din evul mediu și pe care n-aș fi vrut să le văd repetîndu-se. Ziarele de care vorbeam nu erau considerate organe de prim ordin. De ce? Pe atunci nu știam nici eu exact. De aceea le consideram mai degrabă ca fiind roadele mîniei și invidiei, decît rezultatul unei poziții de principiu hotărîte, fie și false.

Această idee mi-a fost întărită de forma infinit mai convenabilă, după părerea mea, sub care adevărata presă mare răspundea acestor atacuri, sau, ceea ce mi se părea și mai meritoriu, se mulțumea să le ucidă prin tăcere, nefăcînd nici cea mai mică mențiune legată de ele.

Am citit cu aviditate ceea ce se numea presa mondială (*Neue Freie Presse, Wiener Tagblatt*); am fost stupefiat văzînd bogăția cu care-și informa cititorii și imparțialitatea cu care trata toate problemele. Apreciam tonul ei distins; numai stilul ei redundant nu mă satisfăcea întotdeauna sau chiar mă impresiona neplăcut. Dar, în sfîrșit, acest cusur putea fi rezultatul vieții trepidante care însuflețea întreg acest mare oraș cosmopolit.

Cum pe vremea aceea eu consideram Viena ca fiind un astfel de oraș, mă gîndeam că explicația pe care mi-o dădeam mie însumi putea servi drept scuză.

Dar ceea ce mă șoca adesea era maniera indecentă în care această presă făcea curte ocîrmuirii. Cel mai neînsemnat eveniment petrecut la Hofburg era relatat cititorilor în termeni ce vădeau fie un entuziasm delirant, fie adîncă mîhnire sau consternare. Era o laudă exagerată care, în special cînd era vorba de "cel mai înțelept monarh" al tuturor timpurilor, aproape că amintea dansul executat de cocoșul de munte în perioada de rut pentru a-și seduce femela.

Mi s-a părut că toate acestea erau numai de ochii lumii.

Această constatare a umbrît întrucîtva ideea pe care mi-o făceam despre democrația liberală.

A umbla după favorurile curții, și într-o manieră atît de indecentă, însemna a nu da doi bani pe demnitatea națiunii.

A fost primul nor care a umbrît legăturile mele morale cu *marea* presă vieneză.

Așa cum făcusem întotdeauna și înainte, și la Viena urmăream cu cea mai mare pasiune tot ceea ce se petrecea în Germania, atît în politică, cît și în privința vieții sociale. Cu mîndrie și admirație, comparam ascensiunea Reichului cu lingoarea de care era atins statul austriac. Dar dacă succesele politicii externe ale Reichului îmi provocau o bucurie de cele mai multe ori pură, viața politică internă era mai puțin îmbucurătoare și îmi provoca adesea o îngrijorare gravă. La vremea aceea, nu aprobam lupta dusă împotriva lui Wilhelm al II-lea. Vedeam în el nu numai pe împăratul Germaniei, ci în special pe întemeietorul flotei germane. Interdicția de a ține discursuri politice notificată de către Reich împăratului mă revolta în cel mai înalt grad ca venind din partea unei adunări care, în ochii mei, nu era nicidecum calificată pentru aceasta. Într-o singură sesiune, acești gîscani debitau în parlamentul lor mai multe absurdități decît ar fi putut spune, timp de cîteva secole, o întreagă dinastie de împărați, inclusiv cei mai slabi de minte din serie.

Eram indignat văzînd că într'un stat în care orice om pe jumătate smintit cerea să ia cuvîntul spre a-și face auzite comentariile și avea, în sînul Reichului, chiar libertatea deplină de a pierde națiunea în calitate de "legislator", cel ce purta coroana imperială putea fi "dojenit" de cea mai mizerabilă adunare de flecari din toate timpurile.

Ceea ce mă scotea și mai mult din fire era constatarea că aceeași presă din Viena care saluta cel mai neînsemnat cal din echipajele de la curte cu cea mai mare umilință și cădea în extaz dacă animalul răspundea dînd din coadă, își permitea să-și exprime cu o răutate prost ascunsă sub niște aere grijulii îngrijorarea în legătură cu împăratul Germaniei.

Dacă stăteai s-o ascuți departe de ea dorința de a se amesteca în treburile imperiului german nu, Doamne păzește! dar, punînd atît de prieteneste degetul pe rană, ea își îndeplinea datoria pe care i-o impunea alianța dintre cele două imperii, achitîndu-se în același timp de obligația ziarelor de a spune adevărul etc. Și de a și vîrî cu desfătare degetul în rană!

Mi se urca sîngele la cap. Ajunsesem să mă încred din ce în ce mai puțin în marea presă.

Am fost nevoit să recunosc că una din publicațiile antisemite, *Deutsches Volksblatt*, avea mult mai multă ținută în asemenea ocazii.

Ceea ce, în plus, mă călca pe nervi, era cultul respingător pe care-l avea pe atunci marea presă față de Franța. Îți era rușine că ești german cînd citeai imnurile dulcele pe care le cînta, proslăvînd "marea națiune civilizată". Această mizerabilă galomanie m-a făcut de mai multe ori să renunț la unele din acele

"ziare mondiale". Mă întorceam adesea la *Volksblatt*, care avea un format mult mai mic, dar trata mult mai corect astfel de subiecte. Nu aprobam antisemitismul său agresiv, dar adeseori găseam în el argumente care îmi dădeau de gândit.

În orice caz, în astfel de împrejurări am făcut cunoștință cu omul și cu partidul care hotărâau în acea vreme soarta Vienei: Doctorul Karl Lueger și partidul creștin-social.

Le eram foarte ostil când sosisem la Viena. În ochii mei omul și partidul erau *reacționari*.

Dar un sentiment de justiție elementară avea să modifice această părere, atunci când am avut prilejul să cunosc omul și opera sa și aprecierea mea mai bine întemeiată s-a transformat într-o admirație declarată. Astăzi mai mult ca odinioară îl consider pe Dr. Lueger cel mai de seamă primar al tuturor timpurilor.

Cîte din prejudecățile mele au fost măturate de un asemenea reviriment de opinie față de mișcarea creștin-socială!

Dar dacă părerea mea privind antisemitismul s-a schimbat de asemenea, cu timpul, aceasta a fost într-adevăr cea mai anevoioasă convertire.

Ea s-a făcut cu prețul celor mai aprige conflicte lăuntrice și, numai după luni întregi de luptă în care rațiunea se înfrunta cu sentimentul, victoria a început să se afirme în favoarea celei dintîi. Doi ani mai târziu, sentimentul s-a raliat rațiunii spre a deveni paznicul și sfetnicul ei credincios.

În cursul acestor lupte înverșunate între felul în care fusese educat spiritul meu și judecata rece, lecțiile pe care mi le dădea strada la Viena mi-au făcut servicii inestimabile. A venit o vreme când nu mai mergeam orbește, ca în primele zile, pe străzile uriașului oraș și când ochii mi se deschiseseră spre a vedea nu doar clădirile, ci și oamenii.

Într-o zi, pe când traversam orașul vechi, am întîlnit pe neașteptate un personaj în caftan lung, cu părul negru, cîrlionțat.

Acesta este tot un evreu? Iată care mi-a fost primul gând.

La Linz ei nu aveau această înfățișare. L-am examinat pe furiș și cu prudență, dar pe măsură ce cercetam acest obraz străin și-i scrutam fiecare trăsătură, întrebarea dintîi lua în mintea mea o altă formă:

Acesta este tot un german?

Ca întotdeauna în asemenea cazuri, am căutat în cărți un mijloc de a-mi risipi îndoielile. Cu cîțiva helleri am cumpărat primele broșuri antisemite din viața mea. Din nefericire, toate plecau de la ipoteza că cititorii cunoșteau sau înțelegeau deja într-o oarecare măsură problema evreiască, cel puțin la originea ei. În sfîrșit, tonul lor trezea în mine noi îndoieli, deoarece argumentele aduse în sprijinul afirmațiilor erau adeseori superficiale și complet lipsite de o bază științifică.

Atunci am revenit la vechile mele prejudecăți. Aceasta a durat cîteva săptămîni, ba chiar cîteva luni.

Chestiunea mi se părea atît de monstruoasă, acuzațiile erau atît de

excesive, încît, chinuit de teama că voi comite o nedreptate, am început din nou să mă neliniștesc și să ezit.

Este adevărat că asupra unui punct, acela de a ști că nu putea fi vorba de germani ținînd de o confesiune aparte, ci de un popor aparte, nu mai puteam avea îndoieli; căci, de cînd începusem să mă ocup de această problemă și de cînd atenția îmi fusese atrasă asupra evreului, vedeam Viena cu alți ochi. Pretutindeni pe unde umblam, vedeam evrei și, pe măsură ce vedeam mai mulți, ochii mei învățau să-i deosebească net de ceilalți oameni. În centrul orașului și în cartierele situate la nord de canalul Dunării mișuna îndeosebi o populație a cărei înfățișare nu mai avea nici un fel de asemănare cu aceea a germanilor.

Însă, dacă aș mai fi avut cea mai mică îndoială asupra acestui punct, orice ezitare ar fi fost definitiv risipită de atitudinea unei părți a evreilor înșiși.

O amplă mișcare ce se conturase în rîndurile lor și care la Viena luase o anumită amploare reliefa într-o manieră izbitoare caracterul etnic al evreimii: creau să spun sionismul.

Se părea, în realitate, că numai o minoritate evreiască aproba poziția astfel luată, pe cînd majoritatea o condamna și îi respingea principiul. Dar privind lucrurile de aproape, această impresie se ștergea, nemaifiind decît o negură de argumente deplasate, inventate de circumstanță, ca să nu le zicem minciuni. Cei care erau numiți evrei liberali nu-i renegau de fapt pe evreii sioniști ca frați de rasă, ci numai pentru că-și recunoșteau public iudaismul, cu lipsă de simț practic care putea fi chiar periculoasă.

Aceasta nu schimba cu nimic solidaritatea ce-i unea pe toți.

Această luptă fictivă între evrei sioniști și evrei liberali m-a dezgustat urînd, ea nu corespundea nici unei realități, era deci curată minciună și acest iretlic era nedemn de noblețea morală și de curățenia morală cu care se mîndrea fără încetare acest popor.

De altminteri, curățenia acestui popor, morală sau de alt fel, era ceva aparte special. Că apa nu prea era pe gustul lor, era un lucru de care îți puteai a seama privindu-i și, din nefericire, foarte des chiar închizînd ochii. Mai tîrziu mi s-a întîmplat să-mi fie greață simțind mirosul acestor purtători de caftane. Pe deasupra, aveau veșmintele murdare și o înfățișare prea puțin eroică.

Toate aceste detalii erau deja departe de-a fi atrăgătoare; dar era dezgustător să descoperi sub stratul de jeg murdăria morală a poporului ales.

Ceea ce mi-a dat curînd cel mai mult de gîndit a fost genul de activitate evreilor în anumite domenii, a cărei taină reușeam încetul cu încetul s-o descopăr.

Căci exista oare vreo murdărie, o infamie, indiferent sub ce formă, mai ales în viața socială, la care nu participase cel puțin un evreu?

De îndată ce împingeai scalpелul într-un astfel de abces, descopereai, asemenea unui vierme într-un corp intrat în putrefacție, un mic jidan complet orbit de această lumină neașteptată.

În ochii mei, dovezile de culpabilitate ale evreimii s-au acumulat cînd

am remarcat activitatea ei în presă, în artă, în literatură și în teatru. Vorbele dulci și jurămintele n-au mai folosit atunci cine știe ce; ba chiar n-au mai avut efect. De-acum era suficient să te uiți la rubrica spectacolelor, să cercetezi numele autorilor acelor înspăimântătoare producții pentru cinema și teatru pentru care făceau reclamă afișele și simțeaai că devii pentru multă vreme dușmanul nemilos al evreilor. Erau o ciumă, o ciumă morală, mai rea decât ciuma neagră de odinioară, care, în aceste locuri, contamina populația. Și în ce doze masive era fabricată și răspândită această otravă! Firește că, cu cât nivelul moral și intelectual al fabricanților acestor opere de artă este mai scăzut, cu atât prolificitatea lor este inepuizabilă, pînă cînd unul din acești ușuratici reușește să-și azvîrle gunoaiile în obrazul omenirii, așa cum ar face-o o stropitoare mecanică.

Gîndiți-vă cu atenție și la faptul că numărul lor e nelimitat; gîndiți-vă că pentru un singur Goethe natura infestează cu ușurință pe contemporani cu zece mii de asemenea scriitori proști, care din acel moment acționează asemeni celor mai vătămători bacili și otrăvesc sufletele.

Era îngrozitor să te gîndești, dar în această privință nu puteai să-ți faci iluzii, că evreul părea că fusese special sortit de natură să joace acest rol rușinos.

Prin asta era el poporul ales?

Am început atunci să cercetez minuțios numele tuturor fabricanților de producții murdar relevate de viața artistică. Rezultatul acestei anchete a fost din ce în ce mai defavorabil poziției pe care mi-o menținusem pînă atunci în privința evreilor. În zadar se străduia sentimentul să se împotrivească, rațiunea nu înceta să tragă concluziile.

Fapt este că nouă zecimi din toate murdăriile literare, din cacealmaua în arte, din stupiditățile teatrale trebuie trecute la debitul unui neam care reprezintă abia a suta parte din populația țării. E de netăgăduit: așa stau lucrurile.

Am început să examinez din același punct de vedere prețioasa mea "presă mondială".

Cu cât sondam mai adînc, cu atît scădea prestigiul de care se bucurase în ochii mei obiectul vechii mele admirații. Stilul ei era tot mai insuportabil; și trebuia să-i resping ideile, pe cît de superficiale, pe atît de serbede; imparțialitatea expunerilor mi se părea acum mai degrabă minciună decât adevăr: colaboratorii erau evrei.

Mii de amănunte, pe care odinioară abia le remarcasem, mi-au atras atenția și mi s-au părut vrednice de notat; în schimb, am început să sesizez și să înțeleg influența altora care îmi mai dăduseră și înainte de gîndit.

Vedeam acum din alt unghi opiniile liberale ale acestei prese; tonul distins sau tăcerea de moarte cu care răspundea atacurilor adversarilor mi se dezvăluiau ca fiind niște trucuri pe cît de abile, pe atît de demne de dispreț; elogioasele sale critici teatrale erau destinate întotdeauna numai evreilor și niciodată ea nu critica pe altcineva decât pe germani.

Aluziile răutăcioase la adresa lui Wilhelm al II-lea se repetau atît de des încît trădau un sistem; de asemenea elogiile risipite cu dărnicie la adresa culturii și civilizației franceze; șablonul foiletoanelor degenera în pornografie, iar limba acestor ziare avea, pentru auzul meu, un accent străin; dar inspirația generală a articolelor era atît de vizibil defavorabilă germanilor, încît trebuie să era voită.

Cine era interesat să acționeze astfel?

Era doar rodul întîmplării? Puțin cîte puțin deveneam dezorientat.

Dar evoluția mea a fost grăbită de observarea unui întreg șir de alte fenomene. Vreau să vorbesc despre concepția unei mari părți a evreilor despre moravuri și despre morală și pe care o pun în practică pe față.

În această privință, strada mi-a dat lecții adeseori penibile.

Rolul jucat de evrei în prostituție și în special în traficul de carne vie poate fi studiat la Viena mai ușor decît în orice alt oraș din Europa occidentală, exceptînd, poate, porturile din sudul Franței. Cînd treceai seara pe străzile și străduțele din Leopoldstadt, vrînd-nevrînd erai la fiece pas martorul unor scene rămase necunoscute majorității poporului german, pînă cînd războiul le-a dat soldaților care luptau pe frontul de răsărit prilejul să le vadă, sau mai precis să fie nevoiți să le vadă.

Întîia oară cînd am constatat că acela care conducea astfel, cu o experiență desăvîrșită, acea revoltătoare exploatare a viciului în drojdia marelui oraș era evreul impasibil și fără de rușine, m-am înfiorat.

Apoi furia a pus stăpînire pe mine.

Acum nu-mi mai era teamă să lămuresc problema evreiască. Da, mă voi dărui acestei misiuni! Dar în timp ce învățam să-l hărțuiesc pe evreu în toate manifestările vieții civilizate și în practicarea diferitelor arte, m-am izbit dintr-odată de el acolo unde nu mă așteptam să-l întîlnesc.

Cînd am descoperit că evreul era șeful social-democrației, a început să mi se risipească ceața de pe ochi. A fost sfîrșitul îndelungatei lupte lăuntrice pe care o avusesem de dat.

În timpul legăturilor zilnice cu tovarășii mei muncitori, remarcasem deja uimitoarea ușurință cu care-și schimbau părerea în aceeași problemă, uneori în cîteva zile, adesea chiar în cîteva ore. Imi venea greu să înțeleg cum niște oameni care aveau întotdeauna opinii rezonabile, cînd li se vorbea între patru ochi, le uitau brusc, de îndată ce cădeau din nou sub influența masei. De multe ori acest lucru mă împingea la disperare. Cînd, după ce îi certasem cu asprime ore întregi, eram convins că de astă dată spărsesem gheața sau îi lămurisem asupra absurdității unei prejudecăți și mă bucuram de succesul meu, a doua zi observam îndurerat că trebuia s-o iau din nou de la cap; toate strădaniile mele fuseseră zadarnice. Ca un pendul în balans perpetuu, părerile lor absurde se întorseseră la punctul de plecare.

Puteam înțelege multe. Cînd erau nemulțumiți de condiția lor; cînd blestemau soarta care adesea îi lovea atît de crunt, cînd își urau patronii care

li se păreau executorii brutali ai soartei lor crude, cînd injurau autoritățile care, după părerea lor, n-aveau nici un fel de compasiune pentru situația lor, cînd manifestau împotriva prețurilor alimentelor și defilau pe stradă ca să pledeze pentru revendicările lor, toate acestea le mai puteam înțelege fără a le pune judecata în cauză. Dar ceea ce rămînea pentru mine de neînțeles era ura fără margini pe care o manifestau față de propriul lor popor, cu care denigrau tot ce constituia măreția lui, îi întinau istoria și-i împrășeau cu noroi pe oamenii săi celebri.

Această ostilitate față de propria lor speță, de propriul lor cuib, de propria lor patrie era pe cît de absurdă, pe atît de greu de înțeles. Era împotriva firii.

Acești oameni rățăciți puteau fi vindecați temporar, dar numai pentru cîteva zile, cel mult cîteva săptămîni. Și cînd îl întâlneai apoi pe cel pe care credeai că-l convertiseși, el redevenise cel de altădată.

Căzuse iar în starea lui nefirească.

*
* *

Mi-am dat seama puțin cite puțin că presa social-democrată era în special condusă de evrei; însă n-am dat o semnificație deosebită acestui fapt, din moment ce lucrurile stăteau la fel și la alte ziare. Un singur lucru putea eventual atrage atenția; nu exista nici măcar o foaie numărînd evrei printre redactorii săi care să fi putut fi considerată cu adevărat națională în sensul pe care prin educația și convingerile mele îl dădeam acestui cuvînt.

M-am străduit și am încercat să citesc producțiile presei marxiste, dar dezgustul pe care mi-l inspirau a sfîrșit prin a deveni atît de puternic încît am căutat să-i cunosc mai bine pe cei ce fabricau această colecție de ticăloșii

Toți erau evrei, fără excepție, începînd cu editorii.

Am luat la mînă toate broșurile social-democrate de care am putut face rost și i-am căutat pe semnatori: evrei. Am notat numele aproape tuturor șefilor: erau de asemenea în imensa lor majoritate membri ai "poporului ales", fie că era vorba de deputați în Reichsrat, fie de secretari ai sindicatelor, de președinți unor organisme ale partidului sau de agitatori de stradă. Era mereu aceeași priveliște puțin liniștitoare. N-am să uit niciodată numele de Austerlitz, David. Adler, Ellenbogen etc

Atunci mi-a devenit limpede că partidul, ai cărui simpli figuranți erau adversarii mei de luni întregi în cea mai violentă luptă, erau aproape în întregime, prin șeful lor, în mîinile unui popor străin; căci un evreu nu este un german, o știam odată pentru totdeauna spre liniștea spiritului meu

Cunoșteam în sfîrșit geniul rău al poporului nostru

Un singur an la Viena mă convinsese de faptul că nu există muncitor atît de înrădăcinat în prejudecățile sale încît să nu cedeze în fața unor cunoștințe

mai exacte și a unor explicații mai clare. **Încetul cu încetul** m-am pus la curent cu propria lor doctrină și ea devenise arma mea în lupta dusă pentru convingerile mele.

Aproape întotdeauna victoria a fost a mea.

Marea masă trebuia salvată, fie și cu prețul celor mai grele sacrificii de timp și de răbdare.

Dar niciodată n-am putut elibera vreun evreu de maniera sa de a judeca.

Pe atunci mai eram încă suficient de naiv ca să vreau să-i lămuresc asupra absurdității doctrinei lor; în cercul meu restrâns, vorbeam pînă mi se jupuia limba și-mi răgușea glasul și îmi închipuiam că voi reuși să-i conving în privința pericolului aiurelilor marxiste. Obțineam rezultatul contrar. Se părea că efectele dezastruoase, rod evident al teoriilor social-democrate și al aplicării lor, nu serveau decît la întărirea hotărîrii lor.

Pe măsură ce stăteam cu ei de vorbă, învățam să le cunosc mai bine dialectica. La început contau pe prostia adversarului și, cînd nu mai găseau porțiță de scăpare, făceau pe proștii. Dacă asta nu avea efect, nu mai înțelegeau, sau, strînși cu ușa, dintr-un salt treceau în alt domeniu; înșirau truisme din care, odată admise, scoteau argumente pentru niște probleme complet diferite; dacă îi incolțezi în continuare, îți scăpau din mîini și nu puteai să le smulgi vreun răspuns exact. Dacă voiai să-l înhați pe vreunul din acești apostoli, mîna atingea doar o materie vîscoasă și cleioasă ce ți se scurgea printre degete, pentru ca în clipa următoare să se facă la loc. Dacă unuia dintre ei îi dădeai o lovitură atît de decisivă încît, în prezența asistenților, nu putea decît să se situeze pe poziția ta și, cînd credeai că ai făcut cel puțin un pas înainte, a doua zi rămîneai foarte mirat. Evreul nu mai știa ce se petrecuse în ajun; reîncepea să divagheze ca înainte, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic și cînd, indignat, îl somai să se explice, el simula uimirea, nu-și mai amintea absolut nimic, decît faptul că în ajun dovedise deja temeiul spuselor sale.

Adesea rămîneam înmărmurit.

Nu știai ce să admiri mai mult: abundența vorbăriei sau arta lor de a minți.

Am sîrșit prin a-i urî.

Toate acestea aveau latura lor bună: pe măsură ce îi cunoșteam mai bine pe șefi, sau cel puțin pe propagandiștii social-democrației, poporul meu îmi devenea tot mai drag. Cine ar fi putut blestema, față în față cu abilitatea diabolică a acestor seducători, pe nenorociții care le căzuseră victimă? Cu cîtă dificultate biruisem eu însumi dialectica perfidă a acestei rase! Și cît era de zadarnică o asemenea victorie, cu niște oameni ale căror guri denaturează adevărul, negînd fără înconjur spusele de mai înainte, pentru ca în clipa următoare să se prevaleze de ele.

Nu, pe măsură ce învățam să-i cunosc pe evrei, mă simțeam tot mai îndemnat să-i iert pe muncitori.

Cei mai vinovați în ochii mei nu erau ei, ci tocmai aceia care considerau

că nu merita osteneala să compătimizească poporul, să-i asigure drepturile prin legi perfect echitabile, în sfârșit să-l pună la zid pe cel ce l-a amăgit și corupt.

Experiențele pe care le făceam zilnic m-au îndemnat să cercetez izvoarele doctrinei marxiste. Acțiunea ei îmi era acum limpede cunoscută în toate amănuntele; ochiul meu atent descoperea în fiecare zi semnele progreselor ei; era suficient să ai puțină imaginație ca să-ți închipui ce consecințe avea să aibă. Acum se punea problema de a ști dacă fondatorii ei prevăzuseră ce avea să producă opera lor ajunsă la ultima ei formă, sau dacă ei înșisi fuseseră victimele unei erori.

După părerea mea, ambele alternative erau posibile.

Intr-unul din cazuri, era de datoria fiecărui om capabil de gândire să țină piept acestei mișcări funeste, pentru a încerca să împiedice lucrul cel mai rău; în celălalt caz, trebuia admis că autorii responsabili de această boală care contaminase popoarele fuseseră adevărați demoni: căci numai creierul unui monstru, nu al unui om, putea concepe planul unei organizații a cărei acțiune urma să aibă ca rezultat prăbușirea finală a civilizației și ca urmare transformarea lumii într-un deșert.

În acest caz, singura soluție era lupta, lupta cu toate armele pe care le pot furniza mintea omenească, inteligența și voința, oricare ar trebui de altminteri să fie adversarul în favoarea căruia soarta va înclina balanța.

Am început așadar să-i studiez temeinic pe întemeietorii acestei doctrine, în scopul cunoașterii principiilor mișcării. Faptul că mi-am atins scopul mult mai repede decât îndrăznisem să sper s-a datorat exclusiv cunoașterii problemei evreiești, deși încă insuficient aprofundată. Numai ea mi-a îngăduit să compar practic realitatea cu gogoșile din teoriile apostolilor și fondatorilor social-democrației. Învătasem, de fapt, ce înseamnă pentru evreu a vorbi: nu o face niciodată decât ca să-și ascundă sau să-și mascheze gândul. Și nu trebuie să cauți să-i descoperi adevărata intenție în text, ci printre rînduri, unde a fost ascunsă cu grijă.

Aceasta a fost perioada în care în mine a avut loc schimbarea cea mai profundă pe care am avut-o vreodată de dus la bun sfârșit.

Cosmopolitul moale care fusesem pînă atunci a devenit un antisemit fanatic.

Încă o dată - dar era ultima - o neliniște apăsătoare îmi strîngea inima.

Pe cînd studiam influența exercitată de poporul evreu de-a lungul unor epoci întinse ale istoriei, m-am întrebat deodată, neliniștit, dacă nu cumva destinul, ale cărui intenții sînt insondabile, dorea, din motive necunoscute nouă, bieți oameni, și în virtutea unei decizii imuabile, victoria finală a acestui popor neînsemnat?

Să-i fi fost promis acest pămînt drept recompensă acestui popor care a trăit întotdeauna numai pentru pămînt?

Dreptul pe care socotim că-l avem de a lupta pentru conservarea noastră este într-adevăr întemeiat, sau nu există decât în mintea noastră?

Destinul mi-a dat el însuși răspunsul în vreme ce mă cufundam în studiul doctrinei marxiste și observam imparțial și **pe** îndelete activitatea poporului evreu.

Doctrina evreiască a marxismului respinge principiul aristocratic respectat de natură și pune în locul privilegiului etern al forței și al energiei predominanța numărului și greutatea lui moartă. Ea neagă valoarea individuală a omului, contestă importanța entității etnice și a rasei, privind astfel omenirea de condiția prealabilă pusă existenței și civilizației sale. Admisă ca bază a vieții universale, ea ar antrena sfârșitul oricărei ordini ce poate fi omeneste concepută. Și după cum o astfel de lege n-ar putea duce decât la haos în acest univers dincolo de care concepțiile noastre rămân pe loc, tot astfel ea ar însemna aici pe pământ dispariția locuitorilor planetei noastre.

Dacă evreul, grație profesiunii sale de credință marxiste, obține victoria asupra popoarelor acestei lumi, diadema sa va fi coroana mortuară a omenirii. Atunci planeta noastră va reîncepe să străbată eterul așa cum a făcut o acum câteva milioane de ani: nu va mai exista nici un om pe fața ei.

Natura veșnică se răzbună fără milă atunci când îi calci poruncile.

De aceea eu cred că acționez în spiritul Atotputernicului creatorul nostru, căci:

Aparîndu mă de evreu, lupt pentru a apăra opera Domnului.

CAPITOLUL III

CONSIDERAȚII POLITICE GENERALE PRIVIND ȘEDEREA MEA LA VIENA

Sînt convins astăzi că omul, exceptînd cazul unor aptitudini excepționale, nu trebuie să se lanseze în politica activă înainte de a împlini de treizeci de ani. Pînă la această vîrstă, de fapt, nici nu poate fi vorba decît de formarea unei platforme, punct de plecare pentru examinarea diferitelor probleme politice, permițînd luarea unei poziții în privința lor. Abia după ce a dobîndit un astfel de fond de idei generale și după ce și-a format o trainică părere personală asupra fiecăreia din problemele de actualitate, omul maturizat, cel puțin în privința caracterului, trebuie sau poate să participe la viața politică publică.

Altminteri îl paște primejdia de a trebui ori să și schimbe într-o zi poziția luată asupra unor probleme esențiale, ori de a se mărgini, deși perfect informat, la o doctrină pe care inteligența și convingerile sale o dezaprobă de multă vreme. În primul caz, propriile lui ezitări ar avea drept consecință neplăcută - trebuie să se aștepte la aceasta - faptul că nu va cîștiga încrederea statornică a partizanilor săi. Pentru aceia pe care îi conduce, o asemenea schimbare radicală a șefului înseamnă perplexitate și adesea un sentiment de rușine față de foștii lor adversari

În al doilea caz - atît de frecvent astăzi -, cu cît șeful însuși crede mai puțin în cele susținute public, cu cît justificarea acestora este mai găunoasă, mai ternă, cu atît ea alege mijloace mai vulgare. El nu se mai gîndește să se pună chezaș manifestărilor sale politice: nu-ți dai viața decît pentru convingerile tale. În același timp, exigențele față de partizani devin tot mai mari și mai nerușinate, pînă cînd sacrifică și ce mai rămăsese în el dintr-un șef, pentru a deveni un *politician*: acel soi de oameni a căror unică și veritabilă convingere este absența oricărei convingeri, asociată cu o insolență inoportună și cu o artă nerușinată de a minți.

Dacă, spre nenorocirea oamenilor cinstiți, un asemenea șmecher ajunge în parlament, trebuie să se știe, încă de la început, că maniera sa de a face politică nu va mai consta decît într-o luptă eroică pentru păstrarea acestei "vacii de lapte" pentru sine și pentru familia sa. Mai tîrziu, cînd soția și copiii vor trăi pe spinarea lui, el va lupta și mai aprig pentru mandatul său. Oricine se va orienta spre politică va deveni, ca urmare, dușmanul său personal; odată cu fiecare mișcare nouă, el se va teme de posibilul început al sfîrșitului său și, în fiecare om important, de posibila amenințare a pericolului pe care acesta îl constituie

Imi propun să mai revin cu seriozitate la acest soi de ploșniță de parlament.

Desigur, bărbatului de treizeci de ani îi mai rămân multe de învățat în cursul vieții, dar aceasta va fi doar o complinire și o umplutură în cadrul noțiunilor generale pe care le-a dobândit deja. Noile sale cunoștințe nu vor ajunge să-i zdruncine din temelii cunoștințele de bază deja primite: dimpotrivă, ele le vor îmbogăți; iar partizanii săi nu vor fi nevoiți să înăbușe în ei sentimentul neplăcut că au primit de la el învățăminte greșite: dimpotrivă, dezvoltarea organică vizibilă a Șefului va fi pentru ei o garanție liniștitoare, noile sale cunoștințe contribuind doar la îmbogățirea propriei lor doctrine. Aceasta va fi în ochii lor și o dovadă a justității teoriilor politice pe care le apărau.

Un Șef care trebuie să renunțe la teoriile sale generale, recunoscute ca false, acționează demn numai dacă este gata să suporte toate consecințele. Atunci el trebuie să-și interzică exercitarea publică a activității politice ulterioare. Din moment ce a căzut deja în greșală în puncte esențiale, poate cădea și a doua oară. În nici un caz nu are dreptul să continue să rîvnească la încrederea concetățenilor săi ori s-o accepte.

Astăzi oamenii se conformează prea puțin unei asemenea linii de conduită și aceasta dovedește josnicia universală a *secăturilor* care se cred actualmente chemate să facă politică.

Dar, măcar de s-ar găsi un singur *ales* între toate aceste secături!

Odinioară evitasem să mă afișez deschis în orice domeniu; totuși cred că m-am ocupat de politică la fel de mult ca oricine. Numai într-un cerc foarte restrîns făceam cunoscut ceea ce mă frământa sau mă atrăgea în forul meu interior. Faptul că vorbeam într-o reuniune restrînsă de prieteni avea multe laturi bune: învățam mai puțin să vorbesc, cît să pătrund ideile și opiniile adesea deosebit de primitive ale oamenilor. Astfel, fără să pierd timpul și cu orice prilej, continuam să-mi completez cultura. Nicăieri în Germania împrejurările nu ofereau desigur pe atunci această ocazie, în aceeași măsură ca la Viena.

*

*

*

Preocupările politice în bătrîna monarhie dunăreană erau în ansamblu mai marcate și interesau un cerc mai larg decît în Germania acelor vremi, cu excepția anumitor părți din Prusia, a Hamburgului și a coastelor Mării Nordului. Înțeleg aici prin Austria acel teritoriu al marelui imperiu habsburgic în care poporul german a reprezentat, în orice caz, nu numai ocazia istorică a formării acestui stat, ci a fost și singurul în stare să confere unei formațiuni politice atît de artificiale viața morală care a însuflețit-o timp de cîteva secole. Și pe măsură ce trecea timpul, existența și viitorul acestui stat depindeau tot mai mult de menținerea acestui nucleu central al imperiului.

Dacă vechile state ereditare reprezentau inima imperiului, inimă care

trimitea în circuitul vieții politice și artistice un sînge mereu proaspăt, Viena era în același timp și creierul și voința lui.

Infățișarea Vienei era într-adevăr aceea a unei regine stînd pe tron și era suficientă ca să-i confere autoritatea care unea atîtea popoare diferite. Măreția propriei sale frumuseți te făcea să pierzi din vedere stigmatul vîrstei ansamblului.

Interiorul imperiului austriac n-avea decît să se cutremure violent din cauza luptelor sîngeroase dintre diferitele naționalități: străinătatea, Germania în special, nu vedea decît imaginea vrednică de iubire a Vienei. Iluzie cu atît mai facilă cu cît aceasta părea să cunoască, în vremea aceea, o ultimă și mai vădită înflorire. Sub conducerea unui primar cu adevărat genial, venerabila reședință a bătrînului imperiu s-a mai trezit o dată la o viață admirabil de tînără. Ultimul mare german ieșit din rîndurile poporului care a propovăduit Marșul spre Răsărit nu se număra oficial printre "oamenii de stat"; totuși, acest Dr. Lueger, primar în "capitala imperiului și oraș de reședință" a obținut rînd pe rînd rezultate uimitoare în toate domeniile - economice sau artistice - ale politicii comunale. El s-a dovedit, prin acest subterfugiu, un om de stat mai mare decît au fost pe vremea aceea toți "diplomații" declarați la un loc.

Prăbușirea aparenței de națiune numită Austria nu pledează împotriva capacității politice a elementului german al vechiului Marș spre Răsărit. Cu zece milioane de oameni este imposibil să menții cu trăinicie un stat de cincizeci de milioane, afară numai dacă niște ipoteze perfect determinate nu sînt înfăptuite la timpul potrivit.

Austriacul german avea concepții foarte largi.

Fusese obișnuit să trăiască în cadrul unui mare imperiu și nu pierduse niciodată simțul îndatoririlor ce decurg din această situație. Singur în statul de dincolo de granițele domeniului restrîns al coroanei, el mai vedea încă granițele imperiului. Da! Și cînd soarta l-a despărțit în final de marea patrie germană, el s-a străduit întotdeauna să-și asume povara copleșitoare de a menține german ceea ce strămoșii săi smulseseră odinioară Estului în nesfîrșite lupte. Mai trebuie luat în considerare și faptul că nu toate forțele austriecilor germani au fost consacrate acestei misiuni, căci inima și amintirea celor mai buni dintre ei n-au încetat niciodată să se îndrepte către patria mamă comună și din ele n-a mai rămas decît o rămășiță pentru țara natală.

Orizontul general al austriacului german era deja relativ mai larg. Relațiile sale economice cuprindeau frecvent ansamblul imperiului proteiform. Aproape toate întreprinderile cu adevărat importante se aflau în mîinile lui; el furniza cea mai mare parte a personalului de conducere, tehnicienii și funcționarii. Tot el era la baza comerțului exterior, în măsura în care evreii nu puseseră mîna pe acest domeniu oarecum convenit lor. Din punct de vedere politic, austriacul german mai păstra singur întregul stat. Pe durata serviciului militar era aruncat foarte departe de hotarele înguste ale provinciei sale. Proaspăt recrut, își făcea poate serviciul într-un regiment german, dar acesta

putea avea garnizoana tot atît de bine în Hertegovina ca la Viena sau în Galiția. Corpul ofițeresc era încă german, ca și mare parte din Administrația superioară. Arta și știința erau și ele germane. Exceptînd lucrările de proastă calitate, rod al tendințelor artistice moderne, care, de altfel, ar fi putut fi tot atît de bine atribuite unui popor de negri. Germanii erau singurii care dețineau și răspîndeau veritabila inspirație artistică. În muzică, în arhitectură, în sculptură și în pictură, Viena era izvorul necesar care venea în ajutorul întregii duble monarhii, fără să amenințe să sece vreodată.

În sfîrșit, elementul german era și pivotul întregii politici externe, dacă lăsăm deoparte un număr redus de unguri.

Cu toate acestea, orice tentativă de salvare a acestui imperiu era zadarnică, deoarece lipsea condiția esențială necesară.

Pentru a învinge forțele centrifuge ale diferitelor popoare ale statului austriac, nu exista decît o posibilitate: statul să fie guvernat și de asemenea organizat în interior de o manieră centralizată; ori nu va mai exista.

În diferite perioade de luciditate, această opinie avea trecere în "sferele înalte", dar curînd era uitată sau înlăturată ca fiind greu de realizat. Orice proiect de constituire mai pronunțat federativă a imperiului trebuia să eșueze forțamente, în lipsa unui nucleu activ avînd predominanța în stat. La aceasta s-au mai adăugat datele interne proprii statului austriac și esențialmente diferite de cele oferite de Reichul german în momentul întemeierii sale de către Bismarck. În Germania era vorba doar de învingerea tradițiilor politice, deoarece, în ce privește *cultura*, exista un fond comun. Înainte de toate și exceptînd mici fragmente străine, Reichul nu cuprindea decît reprezentanți ai aceluiași popor.

În Austria, situația era tocmai inversă.

Aici, în fiecare țară - exceptînd Ungaria - amintirea politică a unei măreții proprii a dispărut cu totul, ori s-a șters sub buretele timpului, devenind cel puțin voalată și nedeslușită. În schimb, cînd a fost invocat principiul naționalităților, tendințele etnice s-au întărit în diferitele țări. Triumful lor urma să fie cu atît mai lesnicios cu cît el a început să se formeze la marginile monarhiei statelor naționale, ale căror popoare, de aceeași rasă cu țărîna popoarelor austriece sau de o rasă înrudită, au putut exercita asupra acestora din urmă o atracție personală mai puternică decît cea a austriecilor germani.

Nici chiar Viena n-a putut susține, cu vremea, această luptă.

Cînd Budapesta s-a dezvoltat devenind un oraș, Viena a avut pentru întîia oară o rivală a cărei misiune nu mai era menținerea coeziunii dublei monarhii, ci mai degrabă întărirea uneia dintre individualitățile sale. În scurt timp, Praga avea să-i urmeze exemplul, apoi Lembergul, Laibachul etc. Odată cu ridicarea la rang de capitale naționale ale unor țări aparte, ele deveneau centrele unei vieți intelectuale din ce în ce mai particulariste. Numai astfel au căpătat adîncime și baze spirituale instinctele politice etnice. Urma să vină o zi cînd izbucnirile diverselor popoare aveau să fie mai puternice decît forța de

coeziune a intereselor comune: atunci se va sfîrși cu Austria.

Această evoluție s-a confirmat foarte limpede începînd de la moartea lui Iosif al II-lea. Rapiditatea ei a fost în raport cu o serie de factori provenind în parte din monarhia însăși, în parte din situația externă a imperiului.

Dacă se dorea în mod sincer acceptarea luptei și bătălia pentru menținerea acestui stat, numai o centralizare perseverentă și fermă putea duce la țintă. Atunci trebuia, înainte de toate, impunînd principiul unei limbi de stat unice, să fie stimulată comunitatea națională, existența pînă atunci numai cu numele și să se pună la îndemîna administrației mijlocul tehnic fără de care un stat unificat nu poate supraviețui. De asemenea, numai cu vremea, cu ajutorul școlii și al propagandei, putea fi creat un sentiment național comun. Acest obiectiv nu putea fi atins în zece sau douăzeci de ani: trebuia numărat în secole, tot așa cum, în problemele colonizării, perseverența are mai multă însemnătate decît energia cheltuită la un moment dat.

Este inutil să insistăm asupra necesității unei unități absolute în administrație.

Pentru mine a fost extrem de instructiv să demonstrez de ce nimic din toate acestea nu s-a întîmplat ori mai degrabă nu s-a făcut. Cel vinovat de această omisiune a fost în același timp singurul vinovat de prăbușirea imperiului.

Existența bătrînei Austrii, mai mult decît a oricărui alt stat, era legată de puterea guvernului său. Ii lipsea acel fundament al unui stat național care, dacă se întîmplă să-i lipsească conducerea propriu-zisă, are întotdeauna în originea sa etnică o forță care îi asigură conservarea. Statul etnic poate cîteodată, grație inerției naturale a populațiilor sale și puterii de rezistență pe care o implică, să suporte în chip uimitor și fără a suferi grav perioade îndelungate de administrare proastă sau de conducere proastă; așa se întîmplă adesea atunci cînd orice aparență de viață a dispărut dintr-un corp și cînd te crezi în prezența unui cadavru, pînă cînd cel "considerat mort" se ridică și oferă celorlalți oameni uimitoare manifestări ale vitalității sale intacte.

Dar lucrurile se petrec cu totul altfel cu un imperiu compus din mai multe popoare, care nu este menținut prin comunitatea de sînge, ci printr-o autoritate comună. Nici o slăbiciune a conducerii nu va produce într-un astfel de stat o toropeală similară cu cea a animalelor care hibernează, ci va fi, dimpotrivă, un prilej de trezire a tuturor instinctelor particulariste care preexistă în fiecare rasă și care nu s-au putut manifesta în perioada cînd stăpînea o voință.

Numai prin educația comună, timp de secole, prin tradiții comune, prin interese comune etc. poate fi micșorat acest pericol. Tot așa, cu cît aceste state vor fi mai tinere, cu atît vor depinde mai mult de talia regimului care guvernează; și s-a văzut adesea opera unor cuceritori sau genii autoritare care nu au fost urmați căzînd din nou în neant încă de la moartea marelui fondator. De altfel, nici după cîteva secole aceste pericole nu pot fi considerate trecute;

adesea ele nu fac decît să dormiteze pentru ca apoi să se trezească brusc de îndată ce regimul, devenit prea slab, puterea educației și prestigiul tradiției nu mai pot învinge elanul vital propriu diferitelor ramuri.

Greșeala tragică a Casei de Habsburg a constatat fără îndoială în faptul că nu a înțeles aceasta.

Destinul a mai luminat o dată viitorul țării sale numai pentru unul din ei. Apoi această făclie s-a stins pentru totdeauna.

Iosif al II-lea, împărat roman al națiunii germane, a sesizat cu îngrijorare că, hărțuită la granițele din afara imperiului, casa lui va dispărea în vârtejul unui Babilon de popoare dacă nu compensează *in extremis* carența strămoșilor săi. Cu o putere supraomenească, "prietenui oamenilor" a înfruntat delăsarea predecesorilor săi și a încercat să repare în zece ani neglijența citorva secole. Dacă ar fi avut înaintea sa măcar patruzeci de ani de muncă, dacă măcar cele două generații următoare i-ar fi continuat în același spirit opera începută, probabil că miracolul s-ar fi produs. Cînd a murit, după numai zece ani de domnie, epuizat fizic și moral, opera sa a coborît cu el în mormînt și de atunci își doarme somnul veșnic în cripta Capucinilor, fără să fi fost deșteptată vreodată.

Succesorii săi nu erau la înălțimea acestei misiuni, nici ca spirit, nici ca voință.

Cînd primele semne revoluționare ale unor vremuri noi au aprins Europa, a început și Austria să se înfierbînte puțin cîte puțin. Dar cînd incendiul a sfîrșit prin a izbucni, ardoarea i-a crescut mult mai puțin față de cauze sociale, de clasă sau de politică generală decît pentru izbucniri de origine etnică.

Revoluția de la 1848 a putut fi pretutindeni o luptă de clasă, în Austria ea era de-acum începutul unei noi lupte între rase. Germanul care, uitînd această origine a ridicării revoluționare sau care, necunoscînd-o, se punea totuși în slujba ei, își pecetluia astfel propria soartă. El contribuia la trezirea spiritului democrației occidentale care, în scurt timp, i-a răpit bazele propriei sale existențe.

Reprezentarea parlamentară, fără instituirea și consolidarea prealabilă a unei limbi de stat comune, dădea prima lovitură preponderenței germane în monarhie. Dar, începînd din clipa aceea, însuși statul era de asemenea pierdut. Tot ce a urmat nu e decît istoria declinului unui imperiu.

Urmărirea acestei dezagregări era pe cît de emoționantă pe atît de instructivă. Sentința istoriei s-a executat prin amănuntele a mii și mii de peripeții. Majoritatea germanilor își urmau drumul, orbi, în mijlocul semnelor prăbușirii: aceasta dovedea numai voința zeilor de a nimici Austria.

Nu pot să mă pierd în amănunte care nu sînt obiectul acestei cărți; vreau doar să examinez mai temeinic acele evenimente care, cauze veșnice ale ruinei popoarelor și statelor, mai prezintă un interes de actualitate și care, în fine, m-au ajutat să-mi fixeze concepțiile politice.

În fruntea instituțiilor care puteau justifica cel mai limpede *distrugerea treptată* a monarhiei austriece, chiar și în ochii puțin clarvăzători ai micului-burghez, se afla cea printre atribuțiile căreia ar fi trebuit, mai mult ca la oricare alta, să se numere puterea: Parlamentul, sau, cum era numit în Austria, Reichsratul.

În mod vădit, modelul acestei instituții era în Anglia, în țara clasicei "democrații".

Întreaga rînduială fericită a fost luată de acolo și transportată la Viena, pe cît posibil neschimbată.

Sistemul englez al celor două camere și-a sărbătorit reînvierea în Camera Deputaților și în Camera Seniorilor. Doar "edificiile" erau de-acum puțin diferite.

Odinioară, cînd Barry a făcut să apară din valurile Tamisei Parlamentul, a pus la contribuție istoria *Imperium*-ului britanic scoțînd bani pentru decorarea a 1200 de firide, console și coloane ale Palatului său: statuile și tablourile sale au făcut din Camera Lorzilor și din Camera Comunelor un templu al Gloriei Națiunii.

Aici a survenit pentru Viena prima dificultate: cînd danezul Hansen a terminat ultimul pinion al palatului de marmură destinat noii reprezentări a poporului, n-a putut face altceva mai bun decît să imite decorația antică. Oameni de stat și filozofi greci și romani decorară reședința teatrală a "Democrației din Vest" și, printr-un simbol ironic, cvadrigele înălțate în vîrfurile celor două clădiri se avîntau spre cele patru puncte cardinale, dînd astfel chiar din exterior cea mai bună imagine a activității din interior.

Naționalitățile ar fi refuzat, văzînd în aceasta o ofensă și o provocare, ca acest edificiu să fie un omagiu adus istoriei Austriei. După cum în Reichul însuși au îndrăznit să închine poporului german edificiul lui Wallot printr-o inscripție numai în bubuiturile luptei din războiul mondial.

Atunci cînd, la douăzeci de ani neîmpliniți, am intrat pentru prima dată în Palatul Franzensring, ca să asist la o ședință a Camerei Deputaților, m-a cuprins cel mai puternic sentiment de repulsie.

De-acum detestam parlamentul, dar nu atît ca instituție. Dimpotrivă, tendințele mele liberale nu-mi îngăduiau să iau în considerare un alt mod de guvernare. Ideea vreunei dictaturi mi s-ar fi părut, asemeni atitudinii mele față de Casa Habsburgilor, o crimă împotriva libertății și împotriva oricărei rațiuni.

Admirația mea reală față de parlamentul englez contribuia mult la aceasta: ea îmi fusese inspirată, fără să-mi dau seama, de nenumăratele ziare pe care le citisem în tinerețe și nu mă puteam dezbăra de ea așa ușor. Demnitatea cu care însăși Camera Inferioară se achita acolo de obligațiile ei și pe care presa noastră ne-o prezenta în culori atît de frumoase îmi insufla mult respect. Oare putea exista o formă mai înaltă de guvernare a unui popor prin el însuși?

Tocmai de aici și ostilitatea mea față de parlamentul austriac consideram ansamblul rătăcirilor sale ca fiind nedemne de gloriosul sau model. Dar argumentelor mele li s-a alăturat atunci un altul.

Elementul german din statul austriac depindea de soarta pe care i o hărăzea Reichul. Până la introducerea votului universal secret, mai exista încă în parlament o majoritate germană, ce-i drept modestă. Această situație dădea deja de gândit, deoarece atitudinea șovăielnică a social democrației din punct de vedere național o făcea mereu să se împotrivească aspirațiilor germanilor, ori de câte ori interesele acestora erau în joc: aceasta din teama de a și îndepărta partizanii aparținând unor popoare străine. De acum social democrația nu mai putea fi decît considerată un partid german, dar instituirea votului universal a pus capăt supremației germane chiar din punct de vedere numeric. Acum drumul "degermanizării" era liber.

Din acel moment, instinctiva mea conservare naționalistă se împăca greu cu o cameră a reprezentanților poporului unde tot ce era german era nu reprezentat, ci trădat. Însă aceste defecte, ca atîtea altele, erau mult mai puțin imputabile sistemului de scrutin, cît însuși statului austriac. Mă gîndisem deja că atîta timp cît vechiul stat va supraviețui, nu se va mai ivi prilejul pentru ca majoritatea germană să și redobîndească poziția primordială în parlament.

În această stare de spirit am pătruns întîia oară în acele locuri pe cît de venerabile pe atît de discreditate. De altfel, eu nu le veneram decît datorită nobleții magnifice a edificiului: o minune greacă pe pămînt german.

Însă mi-a trebuit foarte puțin timp ca să mă revolt în fața lamentabilului spectacol ce se desfășura sub privirile mele.

Erau prezenți cîteva sute de reprezentanți ai poporului, care tocmai aveau de tranșat o chestiune economică importantă. Acela mi-a fost de ajuns ca să-mi fac provizii pentru a chibzui cîteva săptămîni.

Valoarea intelectuală a discursurilor se menținea la un *nivel* foarte scăzut, în măsura în care le puteai urmări, căci unii dintre acei domni nu vorbeau germana, ci slava, limba lor maternă, sau chiar un dialect. Aveam prilejul să aud cu propriile mele urechi ceea ce pînă atunci nu știam decît din ziare. O masă mișunîndă de oameni care gesticulau, se interpelau unii pe alții pe toate vocile și, dominînd ansamblul, un lamentabil bătrîn bonom, nădușit tot scuturîndu și violent clopoțelul și străduindu se cînd prin apeluri la calm, cînd prin imbolduri, să restabilească ceva din demnitatea parlamentară a tonului folosit.

Nu m-am putut împiedica să nu rîd.

Peste cîteva săptămîni am revenit. Spectacolul se schimbase, era aproape de nerecunoscut. Sala era complet goală. Lumea dormea, cîțiva deputați stăteau la locurile lor și se uitau unii la alții căscînd, unul dintre ei "vorbea pe larg". Un vicepreședinte era prezent și cerceta sala cu un aer vădit plictisit.

Am început să reflectez. Acum, de cîte ori aveam timp, mă întorceam la Reichstag și, de fiecare dată, tacut și atent, priveam spectacolul, ascultam

discursurile - cînd erau inteligibile - studiam figurile mai mult sau mai puțin inteligente ale acestor aleși ai națiunilor acestui stat vrednic de milă și astfel mi-am format încetul cu încetul idei personale asupra acestor chestiuni. Un an de astfel de observare liniștită mi-a fost de ajuns ca să-mi schimb ori să-mi înlătur total vederile anterioare asupra naturii acestei instituții. Nu mai simțeam revolta lăuntrică împotriva aspectului mediocru pe care-l luase în Austria; acum învinuiam însuși parlamentul. Pînă atunci crezusem că tot răul provenea din faptul că parlamentul austriac nu avea o majoritate germană; acum socoteam că el trebuia căutat în forma și natura instituției însăși.

O serie întreagă de întrebări s-au pus atunci în mintea mea.

Am început să mă familiarizez cu principiul democratic al "hotărîrii majorității", bază a întregului sistem, nu fără a acorda o mare atenție valorii intelectuale și morale a oamenilor cărora calitatea de aleși ai națiunii le impunea îndeplinirea unui mandat.

Am învățat astfel să cunosc în același timp și instituția și pe componenții ei.

În cîțiva ani mi s-a conturat limpede, în toate amănuntele, imaginea tipului celui mai nobil al timpurilor moderne: parlamentarul. În mintea mea, el a început să îmbrace o formă care, de atunci, nu a suferit nici o schimbare esențială. O dată în plus, lecțiile vieții m-au ferit să mă rătăcesc într-o teorie socială care multora li se poate părea puțin seducătoare, la prima vedere, dar care trebuie totuși socotită printre semnele declinului omenirii.

În Europa occidentală actuală, democrația este precursorul marxismului, care nu poate fi conceput fără ea. Ea este mediul de cultură al acestei ciume mondiale în care se poate răspîndi epidemia. Și își găsește expresia în parlamentarismul avorton în care orice scînteie divină a încetat din nefericire să însuflească noroiul din care e plămădit.

Îi sînt foarte recunoscător destinului care m-a făcut să studiez această chestiune pe cînd eram încă la Viena, căci e probabil că în Germania, în aceeași perioadă, aș fi tranșat-o cu prea multă ușurință. Dacă aș fi perceput tot ridicolul acelei instituții numită "Parlament" mai întîi la Berlin, aș fi căzut fără îndoială într-o altă extremă și m-aș fi situat, din rațiuni aparent excelente, de partea celor care nu vedeau salvarea poporului și a Reichului decît în întărirea puterii imperiale și a ideii de imperiu, salvare pe care o compromiteau totuși din cauza ignoranței din vremea lor.

În Austria nu trebuia să te temi că ai să cazi atît de ușor dintr-o greșeală în alta. Dacă parlamentul nu prețuia nimic, Habsburgii nu prețiau fără îndoială mai mult și poate chiar mai puțin. Nu se terminase totul odată cu respingerea parlamentarismului; problema rămînea intactă: și ce dacă? Suprimarea Reichsratului însemna încredințarea puterii ocîrmuitoare exclusiv Casei de Habsburg: idee cu totul inadmisibilă, mai ales pentru mine.

Dificultatea rezolvării acestui caz particular m-a îndemnat să mă dedic în întregime acestei probleme, ceea ce altminteri n-aș fi făcut, tînăr cum eram.

Ceea ce mi-a dat de gîndit, în primul rînd, a fost lipsa evidentă a oricărei responsabilități, indiferent în sarcina cui ar fi fost.

Parlamentul ia o decizie: oricît de catastrofale ar fi consecințele ei, nimeni nu poartă răspunderea, nimeni nu poate fi chemat să dea socoteală. Căci, după un dezastru fără seamăn, retragerea guvernului vinovat, schimbarea majorității sau dizolvarea parlamentului înseamnă asumarea unei responsabilități oarecare?

O majoritate șovăielnică de indivizi poate fi vreodată făcută răspunzătoare?

Ideea de responsabilitate are sens, fără să expună o persoană determinată?

Practic, șeful unui guvern poate fi făcut răspunzător de acte a căror proveniență și îndeplinire revin voinței și înclinației unei mulțimi de indivizi?

Oare misiunea unui conducător nu este văzută mai puțin în conceperea unui plan, cît în arta de a face o turmă de oi cu capete seci să-i înțeleagă valoarea, spre a cerși mai apoi aprobarea lor binevoitoare?

Proba pe care trebuie s-o treacă un om de stat constă în a poseda în același grad arta de a convinge și finețea diplomatică necesară pentru a înțelege principiile importante și a lua hotărîrile importante?

Faptul că un șef nu reușește să cîștige de partea unei idei determinate majoritatea unei adunări, veritabilă tumoare care a invadat organismul în împrejurări mai mult sau mai puțin curate, dovedește inaptitudine din partea lui? De altfel, s-a întîmplat măcar o dată ca o ceată de oameni să fi înțeles o idee, mai înainte ca succesul ei să-i fi dezvăluit însemnătatea?

Orice acțiune genială nu este aici, pe pămînt, o ofensivă a geniului împotriva inerției mulțimii?

Atunci ce trebuie să facă omul politic ale cărui proiecte nu reușesc să cîștige favoarea acestei mulțimi prin lingușiri?

Trebuie s-o stipendieze?

Sau, în fața prostiei concetățenilor săi, trebuie să renunțe să îndeplinească sarcinile a căror necesitate vitală a recunoscut-o? Trebuie să se retragă? Trebuie să rămînă?

Cum poate reuși un om de caracter să rezolve conflictul dintre o astfel de situație și ceea ce el a considerat decent, sau, mai exact, cinstit?

Unde este aici limita care desparte datoria față de comunitate de datoriile de onoare?

Oare adevăratul șef nu trebuie să-și interzică metode de guvernare care îl coboară la poziția de politician pe termen scurt?

Și invers, oare acest politician pe termen scurt nu se va simți obligat să facă politică întrucît niciodată nu el, ci o insesizabilă trupă de oameni, va purta în final povara responsabilității?

Încă se mai crede că progresul uman, cît ar fi de neînsemnat, provine din mintea majorității și nu din capul unui om?

Ori lumea are pretenția că pe viitor se va putea debarasa de această condiție prealabilă a civilizației?

Dimpotrivă, ea nu pare astăzi mai necesară ca oricând?

Cînd principiul parlamentar al autorității majorității îl învinge pe cel al autorității unui singur individ și înlocuiește conducătorul cu numărul și cu mulțimea, el se împotrivește principiului aristocratic al naturii, pe care se sprijină de altfel o concepție despre noblețe care n-ar tolera nici unul din primii zece mii ai noștri.

Ce dezastre atrage după sine această instituție modernă a suveranității parlamentare, cu greu își poate imagina un cititor al presei evreiești, dacă n-a învățat să reflecteze și să judece în deplină libertate. Ea constituie, în primul rînd, prilejul de a îneca ansamblul vieții politice într-un val de incidente minore de o meschinărie incredibilă. Astfel, cu cît adevăratul conducător se va retrage dintr-o activitate politică, care, în majoritatea cazurilor, va consta mai puțin în creații și într-o muncă rodnică, cît în diverse tîrguieli pentru a cîștiga favoarea majorității, cu atît însăși natura acestei activități politice va fi pe placul spiritelor meschine și prin urmare le va captiva.

În zilele noastre, cu cît un asemenea negustor va fi mai îngust la minte și la știință, cu atît va fi mai conștient de mediocritatea dezolantă a actelor sale publice și cu atît mai mult va aprecia un sistem de guvernare care nu îi pretinde nici o mare energie, nici mult geniu, ci se mulțumește mai degrabă cu o anumită ingeniozitate țărănească, care nu are nimic comun cu forța spirituală a unui Pericle. Un asemenea prostănac n-are a se teme de povara responsabilităților sale, nu duce grija consecințelor faptelor și gesturilor sale; căci el știe sigur că, oricare ar fi rezultatul elucubrațiilor sale "politice", căderea sa e deja scrisă în stele: într-o zi va trebui să cedeze locul unui spirit la fel de eminent. Căci un alt semn al acestui fel de decadență este acela că numărul oamenilor de stateminenți crește pe măsură ce valoarea fiecăruia dintre ei scade progresiv. Iar această valoare se mai diminuează și în strînsă legătură cu îngustimea de spirit a majorităților parlamentare; se înțelege, de fapt foarte bine, pe de o parte, că spiritele de valoare refuză să devină niște umili secretari ai unor guralivi rușinoși și neputincioși și, pe de alta, că reprezentanții majorității, adică ai prostiei, nu urăsc nimic mai intens decît un om superior. O cameră de deputați mediocri încearcă întotdeauna consolare știindu-se condusă de un șef a cărui valoare este la nivelul valorii ei; fiecare are astfel satisfacția de a-și putea lăsa spiritul să strălucească din cînd în cînd și, mai cu seamă, să-și spună: din moment ce Petre poate fi patron, de ce n-ar fi și Pavel, într-o zi?

Dar în esența acestei frumoase invenții a democrației se poate observa un fenomen care în zilele noastre se manifestă scandalos și cu o intensitate crescîndă: lășitatea unei mari părți a pretenșilor noștri "conducători". Ce noroc pe ei, cînd au de luat decizii de o oarecare importanță, că se pot pune la adăpostul unei majorități! E de-ajuns să-l vezi o singură dată pe unul din acești pungași ai politicii cerșind neliniștit, înaintea fiecărei decizii, aprobarea

majorității, asigurându-și astfel "complicii" necesari și putînd, în orice caz, să se pește pe mîini de orice răspundere: un om drept, un om de omenie nu pot simți decît ostilitate și repulsie față de astfel de metode de activitate politică, în vreme ce ele vor atrage, în schimb, toate caracterele meschine. Cel ce renunță să-și asume personal responsabilitatea actelor sale și care caută, dimpotrivă, să se copere întotdeauna, nu e decît un mizerabil și un laș. Și cînd conducătorii unei națiuni sînt asemenea avortoni, oamenii suportă curînd consecințele grave ale acestei situații. Nu mai au curajul să acționeze cu fermitate; preferă să suporte injurii dezonorante decît să facă efortul de a lua o hotărîre și nici unul nu se va pune în evidență ca să-și riște viața dacă vreo decizie pretinde o execuție fermă.

Căci există un lucru ce nu trebuie uitat, pe care lumea nu are dreptul să-l uite: majoritatea nu poate niciodată să înlocuiască un om. Ea reprezintă întotdeauna nu numai pe cei proști, dar și pe cei lași. Și, pe cît este de adevărat că o sută de visători nu fac cît un înțelept, tot așa, de la o sută de fricoși n-o să scoți niciodată o hotărîre eroică.

Cu toate acestea, cu cît șeful guvernului își va asuma mai puțin răspunderi mari, cu atît mai mult se vor găsi oameni, chiar lamentabil de mediocri, care se vor simți, și ei, chemați să pună la dispoziția națiunii energii lemne de nemurire. Nimic nu-i va opri să vină în sfîrșit să-și depună candidatura; stau la coadă, numără cu îngrijorare pe cei ce așteaptă înaintea lor și mai că au socotesc și numărul de ore necesare ca să ajungă la țintă. Orice post vacant în locurile pe care le au în vedere este dorit cu ardoare; orice scandal care le rărește rîndurile este binevenit. Dacă totuși unul dintre ei se cramponează de o situație dobîndită, ei resimt faptul aproape ca pe o ruptură a unui acord sacru de solidaritate comună. Atunci se supără serios și nu au liniște pînă ce perșinatul, în sfîrșit "căzut", n-a înapoiat comunității libera folosință a locului său cald încă. Și, dintr-o dată, e foarte departe de a-l redobîndi. Căci de îndată ce una din aceste triste personalități este obligată să-și părăsească postul, ea nu poate decît să se strecoare iar în rîndurile celor care așteaptă, dacă strigătele și injuriile cu care e primit i-o îngăduie.

Rezultatul tuturor acestora este defilarea înspăimîntător de rapidă a titularilor posturilor și funcțiilor cele mai importante din stat: consecințele ei sînt întotdeauna nefaste și adesea catastrofale. Căci nu numai proștii și incapabilii sînt victimele acestor moravuri parlamentare; la fel stau lucrurile, și chiar mai rău, cu adevăratul șef, cînd în sfîrșit soarta cheamă un om demn de acest nume să ocupe acel loc. Odată șeful ridicat, împotriva lui se formează de îndată un baraj riguros, mai ales dacă încapăținatul care își permite să vrea să pătrundă într-o societate atît de aleasă n-a ieșit din rîndurile sale. Acești domni în mai presus de orice să fie numai între ei și hărțuiesc cu o ură comună orice mințe care trece drept o unitate printre niște zerouri. Și instinctul lor, așa de orb la atîtea lucruri, devine de astă dată foarte clarvăzător.

Rezultă de aici că clasele conducătoare suferă de o sărăcie de spirit tot mai accentuată. Și orice om poate aprecia cît suferă din această pricină națiunea

și statul, dacă nu cumva aparține el însuși acestui soi de "șefi". Regimul parlamentar era pentru vechea Austrie un adevărat mediu de cultură.

Firește că miniștrii-președinți erau numiți de împărat și de rege, dar el nu făcea decît să ratifice de fiecare dată expresia voinței parlamentului. Toate tocmelile pentru posturile de ministru însemnau democrație occidentală de cea mai bună calitate. Rezultatele prețuiau cît prețuiau și principiile. El avea grijă mai cu seamă să înlocuiască fiecare personalitate în termeni de fiecare dată mai scurți; în final aceasta devenea o veritabilă cursă. De fiecare dată, valoarea "omului politic" ales era ceva mai scăzută, pînă cînd se ajungea la acel tip de mici păduchi de parlament ale căror capacități politice nu se compară decît cu arta lor de a ști de fiecare dată să întrunească o majoritate, altfel spus să aranjeze acele mici "afaceri" politice, singurele treburi practice pentru care sînt dotați. În toate aceste probleme, Viena era cel mai bun loc de observație și cea mai bună școală ce putea fi frecventată. Imi plăcea și să pun în balanță cunoștințele și capacitățile acestor reprezentanți ai poporului și dificultățile problemelor pe care le-ar fi avut de rezolvat. În acest scop, trebuia evaluată mai îndeaproape întinderea orizontului intelectual al deputaților noștri, după aceea nu te mai puteai dezinteresa de împrejurările în care acești aștri strălucitori au fost descoperiți pe firmamentul vieții noastre publice.

Felul în care capacitățile reale ale acestor remarcabili seniori se străduiau să servească patria - deci însăși tehnica activității lor politice - merită și el osteneala de-a fi studiat și cercetat temeinic.

Spectacolul vieții parlamentare părea cu atît mai vrednic de plîns cu cît pătrundeai mai mult în structura sa intimă, studiînd oamenii și faptele cu o obiectivitate pătrunzătoare și fără menajamente: obiectivitate desigur foarte indicată față de o instituție ai cărei partizani nu fac două fraze fără aluzii la aceeași "obiectivitate", ca la singura bază justă de pe care se poate examina o problemă sau lua poziție. Așadar să-i examinăm la rîndul lor pe acești domni, pe ei și regulile vieții lor grele și vom ajunge la rezultate uimitoare.

Nu există principiu care, cercetat obiectiv, să fie la fel de fals ca principiul parlamentar.

Să trecem peste felul în care sînt aleși domnii reprezentanți ai poporului și în special în care își cuceresc scaunele și noua demnitate. Este foarte evident că succesul fiecăruia dintre ei nu oferă satisfacție dorințelor și nevoilor unui întreg popor decît într-o măsură într-adevăr infimă: este de-ajuns să-ți dai seama că inteligența politică a mulțimii nu este destul de dezvoltată pentru ca ea să ajungă prin propriile-i puteri la concepții generale și precise și ca să găsească ea însăși oamenii care ar fi capabili să le facă să reușească.

Ceea ce numim întodeauna "opinie publică" nu se întemeiază decît într-o măsură cu totul neînsemnată pe experiențele personale și pe cunoștințele indivizilor; în schimb, ea este în mare parte provocată, și aceasta cu o perseverență și o putere de convingere adesea remarcabilă, de ceea ce numim "informare".

După cum convingerile religioase ale fiecăruia provin din educație și numai aspirațiile religioase dormitează în inima omului, tot astfel opinia publică a masei este consecința unei pregătiri a sufletului și a spiritului extraordinar de perseverente și de profunde.

În "educația" politică, fericit denumită în acest caz cu cuvîntul propagandă, partea cea mai însemnată îi revine presei. Ea își asumă mai întîi de toate munca de "informare", devenind așadar un fel de școală pentru adulți. Numai că acest învățămînt nu e în mîinile statului, ci în ghearele celor influenți care sînt în cea mai mare parte total nefaste. Fiind încă tînăr, avusesem, chiar la Viena, ocazia să mă apropiu de proprietarii și fabricanții de idei ai acestei mașini de educat poporul. Mai întîi am fost uimit de scurtul răstimp de care are nevoie această putere, cea mai periculoasă din stat, pentru a crea o opinie determinată, chiar dacă aceasta este cu totul contrară ideilor și aspirațiilor celor mai reale și neîndoioase ale comunității. În cîteva zile, presa știe să facă dintr-un amănunt ridicol o afacere de stat de mare importanță și, invers, într-un timp la fel de scurt, să fie date uitării probleme vitale, pînă le șterge complet din mintea și memoria poporului.

În felul acesta, în cîteva săptămîni scotea ca prin minune din neant anumite nume, legînd de ele printr-o amplă publicitate speranțe extraordinare, creîndu-le în sfîrșit o popularitate la care un om cu adevărat valoros nu poate nădăjdui într-o viață; nume de care cu o lună înainte nu auzise nimeni erau lansate pretutindeni, pe cînd fapte vechi și bine cunoscute privitoare la viața statului sau la viața publică, pe deplin sănătoase, erau înmormîntate în același timp; ba chiar uneori astfel de nume fuseseră rostite cu ocazia unor asemenea turpitudini încît părea că trebuiau mai degrabă să rămînă legate de amintirea unei josnicii sau a unei ticăloșii bine determinate. Trebuie studiată în special la evrei infamia care constă în a revărsa dintr-odată și dintr-o sută de pubele simultan, ca la semnul unei baghete magice, cele mai josnice și mai nerușinate calomnii pe hainele imaculate ale unui om de onoare: atunci aceste lichele periculoase de la ziare vor putea fi respectate așa cum merită.

Acești escroci ai opiniei nu se dau în lături de la nimic ca să-și atingă scopurile odioase.

Ei ajung să se amestece în cele mai secrete treburi de familie; scotocesc pînă cînd instinctul lor de rîmători îi ajută să găsească vreun jalnic eveniment capabil să-i dea nefericitei victime lovitura de grație. Dacă nu găsesc absolut nimic, cu tot flerul lor, nici în viața publică, nici în viața particulară, voinicii recurg la calomnie, ferm convinși nu numai de faptul că în ciuda numeroaselor retractări tot va rămîne cite ceva, ci și că atunci cînd ecoul cu o sută de guri își va desăvîrși opera cu complicitatea cîtorva ziare, toate protestele victimei vor rămîne de cele mai multe ori fără efect. De altfel, această bandă de ticăloși nu atacă pentru motive care ar putea fi comune lumii întregi sau făcînd parte dintre acestea. Doamne păzește! Cînd unul din acești vagabonzi care dau tîrcoale pe la porți se pornește împotriva iubiților săi concetățeni într-un mod atît de

perfid, el se învâluie în fraze frumoase pline de sinceritate și de vorbe mieroase, ca o caracatiță în norul ei de cerneală; nu mai conținește cu proteste legate de "obligăția ziaristului" sau cu alte asemenea minciuni nenorocite; la adunări și congrese, unde acest flagel bîntuie cu maximă intensitate, el merge și mai departe: în aceste cazuri bate cîmpii despre o formă de onoare cu totul specială, "onoarea de gazetar", și toate acele canalii adunate acolo încuviințează dînd din cap cu gravitate.

Iată banda care fabrică "opinia publică" din care se vor naște apoi parlamentarii, ca Venus din spuma valurilor.

Pentru a descrie detaliat mecanismul instituției parlamentare și a arăta tot ceea ce este iluzoriu în ea, ar trebui scrise volume întregi. Dar dacă, încetînd s-o analizăm în ansamblu, nu cercetăm decît rezultatul activității ei, ar fi suficient pentru a conchide că ea trebuie considerată drept un nonsens în însăși obiectul ei, fie și privită în spiritul cel mai ortodox.

Va fi mai repede și mai ușor de înțeles că omul s-a rătăcit într-un mod periculos și nebunesc pe această cale, comparînd parlamentarismul democratic cu adevărata democrație germană.

Cea mai însemnată trăsătură caracteristică a parlamentarismului este următoarea: este ales un anumit număr de bărbați (dar și de femei, de la o vreme încoace); să zicem cinci sute; și din acel moment le revine datoria să ia hotărîrea decisivă în toate cele. Așadar, practic, ei constituie singura ocîrmuire; ei numesc un cabinet care preia în ochii celor din afară conducerea afacerilor statului, dar aceasta nu e decît aparență. În realitate, acest pretins guvern nu poate face un pas fără să meargă să se milogească spre a obține consimțămîntul întregii adunări. Dar în acest caz el nu va putea fi făcut răspunzător de nimic, din moment ce decizia finală este întotdeauna a parlamentului și nu a lui. El nu este niciodată decît executorul fiecăreia din dorințele majorității. Nu ne-am putea pronunța în mod echitabil asupra capacității sale politice decît în funcție de arta cu care se pricepe fie să se conformeze opiniei majorității, fie s-o determine s-o adopte pe a sa. Dar în felul acesta el decade de la rangul de guvern adevărat la acela de cerșetor pe lîngă fiecare majoritate. De-acum înainte treaba lui cea mai presantă va fi să-și asigure din cînd în cînd aprobarea majorității existente, ori să încerce să formeze una nouă, mai bine orientată. Dacă reușește, i se va îngădui să mai "guverneze" o vreme; dacă nu, nu-i mai rămîne decît să plece. Justețea propriu-zisă a vederilor sale nu joacă aici nici un rol.

În felul acesta, orice noțiune de responsabilitate este practic abolită

Consecințele acestei stări de lucruri sînt foarte ușor vizibile:

Acești cinci sute de reprezentanți ai poporului, cu profesii și aptitudini diverse, formează un ansamblu heteroclit și foarte des vrednic de plîns. Căci, să nu credeți cumva că acești aleși ai națiunii sînt în același timp și aleși ai spiriului sau ai rațiunii. Sper că nimeni nu va pretinde vreodată că oamenii de stat se nasc cu sutele din buletinele de vot ale alegătorilor care sînt

oricum, numai inteligenți nu. Oricît am protesta împotriva ideii absurde că geniul este rodul sufragiului universal, tot n-ai fi de ajuns! Mai întîi, o națiune nu naște un veritabil om de stat decît în zile binecuvîntate și nu o sută sau mai mulți dintr-o singură dată, apoi, mulțimea este instinctiv ostilă oricărui geniu eminent. Există mai multe șanse să vezi o cămilă trecînd prin urechile acului decît să "descoperi" un om mare prin alegere. Orice realizare extraordinară de cînd lumea și pămîntul s-a făcut prin acțiuni individuale. Cu toate acestea, cinci sute de persoane de valoare mai mult decît modestă iau decizii în problemele cele mai însemnate ale națiunii și instituie guverne care trebuie apoi, mai înainte de a rezolva fiecare chestiune în parte, să se pună de acord cu augusta adunare, politica o fac deci cei cinci sute.

Și de cele mai multe ori se și vede de la o poștă!

Nici să nu punem în cauză geniul reprezentanților poporului. Să considerăm numai diversitatea problemelor de rezolvat, mulțimea legăturilor de dependență reciprocă care încilcesc soluțiile și deciziile și vom înțelege întreaga neputință a unui sistem de guvernare care încredințează puterea de decizie unei adunări plene de oameni din care doar o parte infimă posedă cunoștințele și experiența necesare tratării problemei examinate. În felul acesta, cele mai însemnate probleme economice vor fi tratate de un for în care nu se va găsi nici un membru din zece care să fi făcut cîndva economie politică. Aceasta înseamnă să încredințezi decizia finală asupra unei probleme date unui om care habar n-are de așa ceva.

La fel se întîmplă în toate problemele. *Intotdeauna* o minoritate de neputincioși și ignoranți este cea care face să se incline balanța, întrucît componența adunării nu se schimbă, în timp ce problemele care trebuie tratate privesc toate domeniile vieții publice: aceasta ar trebui să presupună rotirea continuă a deputaților chemați să le discute și să hotărască în privința lor. Deoarece e cu neputință să lăși pe acești oameni să trateze de pildă, o chestiune de profituri comerciale și o chestiune de politică generală. Ai trebui să fie cu toții niște genii universale cum se arată unul la cîteva secole. Dai vai! ei nu sînt, de cele mai multe ori, nici măcar niște ași, ci niște diletanți marginiți, exagerați și plini de ei înșiși, un demimond intelectual de sorul cel mai rău. De unde ușurința adesea de necrezut cu care acești domni discută și rezolvă subiecte pe care nici mințile cele mai luminate nu le ar trata decît după ce au chibzuit îndelung. Îi vezi luînd măsuri de cea mai mare importanță pentru viitorul unui întreg stat, chiar al unei națiuni, ca și cum ai fi vorba de o partidă de taroc sau de "popa prostu" și nu de soarta unei rase.

Ar fi neîntemeiat să credem că fiecare deputat dintr-un astfel de parlament își asumă întotdeauna de la sine responsabilitățile cu inima atît de ușoară.

Nu, nicidecum. Împotriva, aceste rătăcirii obligîndu-l pe unii deputați să ia poziție în legătură cu probleme care le scapă, le slăbesc încetul cu încetul caracterul. Căci nici măcar unul nu va avea curajul să declare "Domnului, eu

cred că noi nu înțelegem o boabă din treaba asta. Cel puțin în ceea ce mă privește". De altfel asta n-ar schimba nimic, mai întâi pentru că această corectitudine ar rămâne neînțeleasă, apoi pentru că ceilalți ar ști foarte bine să împiedice pe nerodul acela cinstit să "strice astfel prețul". Cine cunoaște oamenii, va înțelege că, într-o societate atât de ilustră, nimeni nu ține să fie cel mai prost și că, în acest mediu, sinceritatea echivalează cu prostia.

Astfel, un deputat care va fi început prin a fi aproximativ cinstit se va angaja prin forța lucrurilor pe calea minciunii și a înșelăciunii. Însăși certitudinea că abținerea unuia nu va schimba absolut nimic ucide orice sentiment de probitate care ar mai putea dăinui la unul sau la altul. În sfârșit, fiecare își închipuie că el personal nu este nici pe departe cel mai incapabil din lot și că prin colaborarea lui este evitat un rău și mai mare.

Se va obiecta desigur că, dacă este adevărat ca, luând fiecare deputat în parte, competența lui nu cuprinde toate problemele, cel puțin el votează cu partidul său, care dirijează actele sale politice, or partidul își are comitetele sale, care sînt lămurite într-un mod mai mult decît suficient de către experți.

La prima vedere argumentul pare valabil. Dar atunci se pune o altă problemă: de ce se aleg cinci sute de persoane, atunci cînd numai cîteva au destulă înțelepciune și știință pentru a lua poziție în problemele cele mai importante?

Da, exact acesta este fondul problemei.

Actualul nostru parlamentarism democratic nu caută defel să recruteze o adunare de înțelepți, ci mai cu seamă să adune laolaltă o ceată de nulități intelectuale, care vor fi cu atît mai ușor de dirijat într-o direcție determinată cu cît fiecare element component este mai mărginit. Numai astfel se poate face o "politică de partide" în actualul sens rău al acestei expresii. Dar acesta este și singurul mijloc care poate fi folosit pentru ca acela care trage sforile să poată rămîne prudent în umbră, fără să fie vreodată determinat să și asume răspunderea. În felul acesta, nici o decizie nefastă țării nu va fi pusă pe seama unui ticălos știut de toți, ci pe spinarea unui întreg partid.

Astfel dispare practic orice responsabilitate, căci ea poate fi prea bine pusă în spinarea unei persoane determinate și nu pe a unui grup parlamentar de flecari. În consecință, regimul parlamentar nu poate plăcea decît spiritelor fățarnice, cătorora le e teamă mai presus de orice să acționeze în văzul tuturoi. El va fi întotdeauna detestat de orice om curat și drept, căruia îi plac răspunderile.

De aceea această formă a democrației a devenit instrumentul prețios al acelei rase care, făcînd neîncetat proiecte ascunse, are cele mai multe motive să i fie teamă de lumină, acum și de-a pururi. Numai evileul poate aprecia o instituție la fel de murdară și de perfidă ca el însuși.

Acestei concepții i se opune cea despre adevărata democrație germană, al cărei șef va trebui să-și asume întreaga responsabilitate a faptelor și gesturilor sale. O asemenea democrație nu îngăduie tranșarea diferitelor probleme prin votul unei majorități; decide unul singur și acela răspunde apoi pentru decizia lui cu bunurile și cu viața lui.

Dacă se ridică obiecția că, în astfel de condiții, ar fi greu de găsit un om gata să se dedice unei misiuni care comportă asemenea riscuri, nu există decât un singur răspuns:

Slavă Domnului, adevăratul sens al democrației germane constă tocmai în faptul că ea nu permite primului josnic arivist venit, unui om care s-a învîrtit, să poată ajunge pe căi ocolite să-și guverneze concetățenii; frica de responsabilitatea care trebuie asumată îi va îndepărta pe incapabili și pe nevolnici.

Dacă, totuși, se întâmplă ca un asemenea individ să se străduiască să se furișeze la putere, e ușor să fie demascată și să i se strige fără menajamente: înapoi, secătură lașă! pleacă de-aici, că murdărești treptele; căci în Panteonul istoriei intră numai eroii, nu și intriganții.

Am ajuns la această concluzie după ce am frecventat parlamentul de la Viena timp de doi ani.

Apoi n-am mai pus piciorul acolo.

Regimul parlamentar a constituit una din principalele cauze ale slăbirii bătrînului stat habsburgic, slăbire tot mai accentuată în ultimii ani. Pe măsură ce activitatea lui compromitea prioritatea elementului german, el cădea tot mai mult în greșeala de-a se juca cu antagonismele naționale. În Reichsrat aceasta se făcea întotdeauna în detrimentul germanilor și, din această cauză, la urma urmei, în detrimentul imperiului; căci pînă și cel mai mare nătărău își putea da seama, pe la 1900, că forța de coeziune a monarhiei nu mai era suficientă pentru a contrabalansa tendințele separatiste ale provinciilor. Dimpotrivă.

Mijloacele pe care le folosea statul spre a se menține deveneau meschine și îi aduceau disprețul general. Nu numai Ungaria, ci și diferitele provincii slave se identificau atît de puțin cu monarhia comună, încît în ceea ce le privea nu mai simțeau deloc rușinea propriei lor slăbiciuni. Mai degrabă se bucurau de aceste semne de decrepitudine: așteptau mai multe de la moartea decît de la vindecarea ei.

În parlament, prăbușirea totală era prevenită prin concesii umiltoare, cedîndu-se celui mai mic șantaj, iar apoi plătea germanul. În țară era evitată mizîndu-se cit se poate de ingenios pe diferitele naționalități. Dar, în ansamblu, evoluția era totuși dirijată împotriva germanilor. Mai ales după ce poziția de moștenitor al tronului i-a permis arhiducelui Franz-Ferdinand să exercite o

influență incontestabilă, politica pro-cehă dusă de sus în jos a devenit chibzuită și coordonată. Viitorul suveran al dublei monarhii s-a străduit prin toate mijloacele posibile să favorizeze *degermanizarea*, fie contribuind direct la aceasta, fie, cel puțin, acoperind-o. Prin subterfugiul alegerii funcționarilor de stat, localități pur germane au fost împinse, încet dar sigur, în zona periculoasă a regiunilor mixte. Această întindere începea să facă progrese din ce în ce mai rapide chiar și în Austria de Jos, iar Viena era de-acum considerată de mulți cehi drept cel mai mare oraș al lor.

Ideea călăuzitoare a acestui nou reprezentant al Habsburgilor, a cărui familie vorbea în special ceha (soția arhiducelui, veche contesă cehă, contractase cu prințul o căsătorie morganatică; ea provenea dintr-un mediu în care germanofobia era o tradiție) era crearea treptată a unui stat slav în Europa centrală, bazat pe principii strict catolice și trebuind să servească drept sprijin împotriva Rusiei ortodoxe. Religia, cum s-a văzut de multe ori la Habsburgi, era din nou folosită în interesul unei idei pur politice și, pe deasupra, a unei idei nefaste, cel puțin din punct de vedere german.

Rezultatele au fost mai mult decât jalnice sub multe aspecte.

Nici Casa de Habsburg, nici biserica catolică n-au primit recompensa așteptată.

Habsburgii și-au pierdut tronul, Roma a pierdut un stat mare. Deoarece "coroana", punând considerațiile religioase în slujba obiectivelor politice, a trezit un spirit în existența căruia nu crezuse, firește, niciodată. Tentativa de a smulge din rădăcini germanismul în bătrâna monarhie a avut drept răspuns dezvoltarea progresivă a mișcării pangermaniste în Austria.

Către 1880-1890, liberalismul manchesterian de inspirație evreiască atinsese punctul culminant și în Austria, dacă nu cumva îl depășise. Însă reacția împotriva acestei tendințe a evoluat ca întotdeauna în bătrâna Austrie, pornind în special de la un punct de vedere național, iar nu social. Instinctul de conservare i-a silit pe germani să se apere sub forma cea mai activă. Considerațiile economice n-au început să exercite o influență hotărâtoare decât foarte încet, pe locul secund. În felul acesta s-au ivit din haosul general două organisme de partid, unul mai degrabă național, celălalt mai degrabă social, dar ambele vrednice de interes și pline de învățăminte pentru viitor. La sfârșitul deprimant al războiului din 1866, Casa de Habsburg avusese ideea unei revanșe pe cîmpul de luptă. Numai sfârșitul tragic al împăratului Maximilian al Mexicului, a cărui aventură nefericită îi fusese atribuită în primul rînd lui Napoleon al III-lea și a cărui abandonare de către francezi a provocat indignarea generală, a prevenit o apropiere de Franța. Cu toate acestea, Habsburgii stăteau la pîndă. Dacă războiul din 1870-1871 n-ar fi fost o campanie victorioasă fără seamăn, curtea de la Viena ar fi riscat poate totuși să pornească jocul sîngeros al revanșei de la Sadowa. Dar de îndată ce s-au răspindit primele vești despre eroismul de pe cîmpul de luptă, miraculoase, aproape incredibile și totuși adevărate, cel mai "înțelept" dintre monarhi a înțeles că nu era momentul prielnic și, pe cît i-a fost

cu puțină, a făcut haz de necaz

Dar lupta eroică din acei doi ani săvîrșise un miracol mult mai mare, la Habsburgi, schimbarea orientării lor nu a corespuns niciodată cu impulsul mării, ea nu a fost dictată decît de forța împrejurărilor. Dar poporul german, în vechiul Marș către Răsărit, s-a simțit transportat de beția victorioasă a Reichului și a contemplat cu adîncă înfiorare reînvierea visului strămoșilor într-o realitate măreață

Căci nu trebuie să ne înșelăm asupra unui lucru: austriacul cu tendințe într-adevăr germane recunoscuse, din ceasul acela, că însuși Koniggratzul nu fusese decît condiția prealabilă tragică, dar necesară, a restaurării unui imperiu ce nu va mai fi cuprins în marasmul putred al vechii Federații și că acesta nu va mai cuprinde noul imperiu. Învățase mai ales temeinic, din proprie experiență, că misiunea istorică a Casei de Habsburg se încheiase și că noul imperiu nu l va putea alege împărat decît pe acela care, pătruns de principii eroice, va pune "Coroana Rinului" pe un cap cu adevărat demn de ea. Și trebuie să binecuvîntăm soarta cu atît mai mult cu cît alegerea ar fi putut cădea asupra vîstarului unei dinastii care, într-o epocă tulbure, dăduse deja pentru totdeauna națiunii un simbol strălucitor și edificator în persoana marelui Frederic

Dar cînd Casa de Habsburg, după acel mare război, s-a angajat cu hotărîre pe drumul unei exterminări lente, dar implacabile, a periculoaselor elemente germanice din dubla monarhie (de ale cărei sentimente adevărate nu se îndoia) - acesta trebuia să fie rezultatul final al politicii de slavizare - atunci împotrivirea acestui popor, sortit pierii, a izbucnit într-un mod nemaicunoscut vreodată în istoria germană a vremurilor din urmă

Pentru prima dată, oameni cu tendințe naționale și patriotice au devenit niște răzvrătiți

Răzvrătiți nu împotriva națiunii, nici chiar împotriva statului însuși, ci răzvrătiți împotriva unei metode de guvernare care avea să ducă, după convingerea lor, la pierrea propriei lor naționalități

Pentru prima dată în istoria germană a timpurilor moderne, patriotismul local și dinastic s-a despărțit de iubirea națională față de patrie și popor

Meritul mișcării pangermaniste din Austria germană din anii 1880-1890 constă în faptul că a stabilit limpede și fără echivoc că autoritatea statului nu va putea pretinde stima și protecția poporului decît conformîndu-se intereselor naționale sau cel puțin nevătămîndu-le deloc

Autoritatea statului nu poate fi un scop în sine, căci în cazul acesta orice tuane ar fi inviolabilă și sacră

Cînd un guvern își conduce poporul către ruină prin toate mijloacele, răzvrătirea fiecărui membru al acestui popor devine nu un drept, ci o datorie

Întrebarea: Cînd se prezintă un asemenea caz? nu și află răspunsul în dizertații teoretice, el se tranșează prin forță, iar succesul decide

Cum orice guvern se considera în mod firesc obligat să-și mențină în avantajul lui autoritatea puterii de stat - chiar dacă este cel mai prost și a

trădat de mii de ori interesele naționale - instinctul de conservare națională va trebui să folosească, în lupta împotriva unei astfel de puteri, pentru a-și cuceri libertatea și independența, armele de care se servește adversarul său spre a se menține. Ca urmare, lupta trebuie purtată cu mijloace "legale" cîtă vreme puterea în declin se servește de ele; dar nu trebuie să ezite să recurgă la mijloace ilegale, dacă asupritorul le folosește și el.

Dar, în general, nu trebuie uitat că țelul suprem al existenței oamenilor nu este conservarea unui stat: este conservarea rasei lor.

Cînd rasa e în primejdia de a fi oprimată sau chiar eliminată, problema legalității nu mai joacă decît un rol secundar. În acest caz, faptul că puterea existentă aplică mijloace absolut legale prezintă puțină importanță; instinctul de conservare al celor oporimați va constitui întotdeauna cea mai înaltă justificare a luptei lor prin toate mijloacele.

Toate luptele pentru eliberarea de aservirea internă ca și de cea externă de pe acest pămînt, despre care istoria ne arată exemple uimitoare, au fost purtate în virtutea acestui principiu.

Dreptul oamenilor primează asupra dreptului statului.

Și dacă un popor moare în lupta pentru drepturile omului, înseamnă că el a fost cîntărit în balanța destinului și a fost găsit prea neînsemnat ca să aibă dreptul la fericirea de a exista în această lume pămîntească. Căci cine nu e gata să lupte pentru existența sa, ori nu e capabil s-o facă, este deja sortit pieirii de Providența în veci dreaptă.

*

*

*

Exemplul Austriei dovedește limpede și impresionant că unei tiranii îi este foarte ușor să se învâluie în mantia pretensei "legalități".

Puterea legală se sprijinea în vremea aceea pe fondul germanofob al parlamentului, cu majoritățile lui negermane și pe dinastie, ostilă și ea germanilor. Întreaga putere a statului era personificată de acești doi factori. Ar fi fost absurdă pretenția de a schimba soarta poporului german din Austria cu sprijinul acelorași factori. Dar aceasta înseamnă, potrivit adoratorilor noștri ai "căii legale", că ar fi trebuit să se renunțe la orice opoziție, deoarece ea nu putea fi condusă prin mijloace legale. Aceasta ar fi antrenat inevitabil pieirea poporului german din monarhie într-un interval de timp foarte scurt. De fapt, germanii din Austria n-au fost scutiți de această soartă decît prin prăbușirea statului.

Teoreticianul cu ochelari murea, desigur, mai bucuros pentru doctrina sa decît pentru poporul său.

Dacă oamenii își făuresc legi, el își închipuie că după aceea ei trăiesc pentru ele.

Meritul mișcării pangermaniste de odinioară din Austria este că a

măturat din temelii acest nonsens, spre stupoarea tuturor teoreticienilor doctrinari și a altor fetiști ai statului.

În timp ce Habsburgii se străduiau prin toate mijloacele să-i ducă cu vorba pe germani, acest partid a atacat - și fără nici un fel de menajamente "serenissima" dinastie. El a fost primul care a sondat acest stat corupt și a deschis ochii a sute de mii de oameni. Lui îi revine meritul eliberării sublimei noțiuni de dragoste de patrie din strînsoarea acestei jalnice dinastii.

Numărul partizanilor săi a fost extraordinar la început, amenințînd să devină o adevărată avalanșă. Dar n-a fost un succes de durată. Cînd am sosit la Viena, mișcarea fusese deja întrecută de mult de partidul creștin-social, ajuns la putere; coborîse la un nivel aproape neînsemnat.

Întreg acest episod al înfloririi și declinului mișcării pangermaniste și al ascensiunii incredibile a partidului creștin-social a rămas pentru mine un subiect clasic de studiu de cea mai mare însemnătate. Cînd am ajuns la Viena, simpatia mea se îndrepta din plin și în întregime către tendința pangermanistă.

Eram profund impresionat și mă bucuram de faptul că oamenii aveau curajul să strige "Trăiască familia Hohenzollern!" în plin parlament; simțeam în mine o siguranță care-mi inspira voieșie văzîndu-i că se considerau o parte temporară desprinsă din imperiul german, că se străduiau s-o arate cu orice prilej; atitudinea sinceră și lipsită de compromisuri în toate problemele în care era implicat germanismul mi se părea singura cale încă posibilă pentru salvarea poporului nostru; dar nu puteam să înțeleg de ce această mișcare se șubreze astfel după un început atît de strălucitor. Înțelegeam încă și mai puțin de ce partidul creștin-social ajunsese, în aceeași perioadă, atît de extraordinar de puternic. Era tocmai în culmea gloriei.

Cînd am început să compar cele două mișcări, soarta, grație jalnicei mele situații generale, mi-a dat cea mai bună învățătură pentru soluționarea acestei probleme.

Îmi încep analiza cu cei doi bărbați care au fost șefii și întemeietorii celor două partide: Georg von Schoenerer și Dr. Karl Lueger.

Ca personalități, și unul și celălalt se ridică mult deasupra cadrului și nivelului mediului parlamentar. Întreaga lor viață a rămas curată și integră în mijlocul mlaștinii corupției politice generale. Simpatiile mele personale au mers, la început, spre pangermanistul Schoenerer, dar, puțin cîte puțin, s-au îndreptat și către șeful creștin-social. Comparîndu-le capacitățile, am considerat de pe atunci că Schoenerer era un gînditor mai bun și mai profund în problemele de principiu. El a prevăzut mai bine și mai clar decît oricine sfîrșitul inevitabil al statului austriac. Dacă Reichul ar fi ascultat mai bine avertismentele lui privind monarhia habsburgică, dezastrul unui război mondial al Germaniei împotriva întregii Europe nu s-ar fi produs niciodată.

Dar dacă Schoenerer pătrundea înțelesul adînc al problemelor, în schimb cu atît mai mult se înșela în privința oamenilor.

În aceasta consta forța Dr. Lueger.

Era un excepțional cunoscător al oamenilor, ferindu-se mai ales să-i vadă mai buni decît sînt în realitate. De aceea el evalua mai bine posibilitățile reale ale vieții, pe cînd lui Schoenerer îi lipsea complet acest simț. Tot ce gîndea pangermanistul, teoretic era just; dar îi lipseau forța și penetranța pentru a-și transmite ideile poporului; nu se pricepea să le pună la îndemîna mulțimii ale cărei capacități rămîn întotdeauna limitate; și clarviziunea sa profetică nu ducea niciodată la o idee realizabilă practic.

Lipsa lui de cunoaștere reală a oamenilor l-a condus cu timpul la erori de apreciere a forței gregare a mișcărilor de masă, ca și a valorii instituțiilor seculare.

Fără îndoială, Schoenerer a recunoscut în cele din urmă că trebuie să se ridice la concepții generale, dar nu a înțeles că numai marile mase populare pot apăra acest fel de convingeri cvasi-religioase.

Din nefericire a înțeles prea puțin că combativitatea claselor așa-zise "burgheze" este extrem de limitată de interesele lor economice, fiecare din membrii lor temîndu-se să nu piardă prea mult și stînd deoparte.

Cu toate acestea, la modul general, o concepție nu are vreo șansă de izbîndă decît dacă a pătruns în marea masă care se declară gata să pornească lupta necesară.

Din această lipsă de înțelegere a importanței păturilor inferioare ale poporului a rezultat o concepție absolut nesatisfăcătoare despre problema socială.

Dr. Lueger s-a arătat a fi exact opusul lui Schoenerer.

Cunoașterea profundă a oamenilor i-a permis să facă o apreciere exactă a diferitelor forțe; ea l-a prezervat și de subestimarea instituțiilor existente; poate că tocmai această calitate i-a permis să folosească aceste instituții ca mijloace spre a-și atinge scopurile.

De asemenea el a înțeles prea bine și că în vremea noastră combativitatea înaltei burghezii este cu totul neînsemnată și nu face față asigurării triumfului unei noi mișcări de amploare. Și-a închinat așadar cea mai mare parte a activității politice cîștigării claselor a căror existență era amenințată, fapt care, departe de a-l paraliza, stimula spiritul lor combativ. Era de asemenea înclinat să folosească toate mijloacele existente spre a dobîndi favorurile însemnatelor instituții întemeiate, spre a trage din aceste vechi izvoare de putere cele mai mari foloase pentru mișcarea sa.

Astfel el a adoptat, în primul rînd, ca bază a noului său partid, clasele mijlocii amenințate în existența lor, asigurîndu-și în felul acesta o trupă solidă de partizani gata de cele mai mari sacrificii și gata să lupte cu înflăcărare. Atitudinea sa infinit de dibace față de biserica catolică a cîștigat în scurt timp clerul tînăr de partea sa, în așa măsură încît vechiul partid clerical s-a văzut repede obligat să părăsească cîmpul de luptă, ori, decizie mai înțeleaptă, să se unească cu noul partid pentru a-și recîștiga puțin cîte puțin vechile poziții.

Dar ar fi o mare nedreptate să vedem în cele de mai sus singurele trăsături ale personalității acestui bărbat. Calităților sale de tactician abil se

adăugau cele ale unui reformator genial. Desigur, și ele erau limitate de înțelegerea exactă a posibilităților care se ofereau și de cea a propriilor sale capacități.

Obiectivul pe care și-l fixase acest om de mare valoare era eminamente practic. Voia să cucerească Viena. Viena era inima monarhiei; ultimele pulsații de viață în trupul bolnav și îmbătrânit al acestui imperiu decrepit veneau din acest oraș. Dacă inima devenea mai sănătoasă, restul corpului trebuia să revină la viață. Ideea era justă în principiu, dar nu putea fi valabilă decât pentru un timp strict limitat.

În asta a constatat slăbiciunea acestui om.

Opera sa de primar al Vienei este nemuritoare în sensul cel mai bun al cuvîntului; dar el n-a putut salva monarhia în felul acesta era prea târziu.

Ceea ce adversarul său, Schoenerer, văzuse mai bine.

Dr. Lueger a reușit admirabil în latura practică a acțiunilor sale; dar ceea ce aștepta de la ele nu s-a împlinit.

Schoenerer nu și-a putut atinge scopurile; și de aceea de ce l-a fost frică s-a produs din nefericire în chipul cel mai înspăimîntător.

Cei doi oameni nu și-au atins așadar scopul final Lueger n-a putut salva Austria, iar Schoenerer n-a putut feri poporul german de catastrofă.

Pentru epoca noastră, studiul cauzelor insucceselor acestor două partide este extrem de instructiv. El le va fi util mai cu seamă prietenilor mei, căci, din multe puncte de vedere, împrejurările sînt în prezent asemănătoare și vor putea fi evitate greșeli care odinioară au condus deja una din mișcări la pierdere, iar pe cealaltă au zădărnicit-o.

Prăbușirea mișcării pangermaniste în Austria se explică, după părerea mea, prin trei cauze:

În primul rînd printr-o idee greșită despre importanța pe care ar trebui s-o aibă problema socială, în special pentru un partid nou și revoluționar prin însăși natura sa.

Schoenerer și cercul lui se adresau în special claselor burgheze: rezultatul nu putea fi decât mediocru.

Burghezia germană, mai ales în păturile ei superioare - chiar dacă unii nici măcar n-o bănuiesc este pacifistă pînă la renunțarea completă la ea însăși, cînd este vorba despre treburile interne ale națiunii sau statului. În vremurile bune, adică, în cazul de față, sub un guvern bun, o astfel de psihologie face ca aceste pături să fie deosebit de prețioase pentru stat, dar dacă guvernul este prost, această calitate devine un defect funest Pentru a dobîndi o șansă de a duce la îndeplinire o luptă serioasă, mișcarea pangermanistă trebuia deci să-și închine toate eforturile cîștigării maselor. Nu a făcut-o și aceasta a privat-o, de la început, de prima impulsie de care are nevoie un asemenea val ca să nu trebuiască să se întoarcă de unde a plecat

Atunci cînd acest principiu este pierdut din vedere și neglijat la începutul unei mișcări, noul partid comite o eroare inițială imposibil de

îndreptat. Căci numeroasele elemente ale burgheziei moderate admise în partid determină tot mai mult orientarea sa internă și îi răpesc orice șansă de a obține sprijinul considerabil al maselor populare. În aceste condiții acțiunea unei astfel de mișcări nu poate decît să se limiteze la țîfne și la critici neputincioase. Din acel moment credința cvasireligioasă și spiritul de sacrificiu le lipsesc, în locul lor se tînde spre o colaborare *pozitivă*, cu alte cuvinte, în cazul care ne interesează, spre o recunoaștere a situației de fapt și o acalmie a luptei care se termină cu o pace șubredă.

Aceasta a fost soarta mișcării pangermaniste care nu acordase din primul moment o importanță preponderentă cuceririi aderenților din rîndul maselor populare. Ea a devenit "burgheză, distinsă radical moderată".

Din această greșeală a rezultat cea de a doua cauză a declinului sau rapid.

Situația germanilor în Austria era deja disperată în momentul înfloririi mișcării pangermaniste. An de an, parlamentul devenise instrumentul distrugerii lente a poporului german. Nici o tentativă de salvare de ultimă oră nu putea avea nici cea mai mică șansă de succes, dacă această instituție nu era desființată.

Aceasta pune în fața mișcării (pangermaniste) o problemă de importanță primordială.

Pentru nimicirea acestui parlament trebuia să intre în el, spre a lăsa "mina din interior", cum se spune curent, sau lupta trebuia dusă atacînd din afară această instituție?

Au intrat și au ieșit bătuți.

Desigur fuseseră obligați să intre.

Pentru a duce la îndeplinire din afară lupta împotriva unei asemenea puteri, trebuie să fii dotat cu un curaj neclintit și de asemenea gata de sacrificii nesfîrșite. Iei taurul de coarne încasezi lovituri puternice, ești aruncat de mai multe ori la pămînt, ca să te scolești eventual cu membrele rupte, și victoria îți suride în sfîrșit agresorului întrepid numai după o luptă deosebit de grea.

Numai măreția sacrificiului cîștigă noi luptători pentru cauză, pînă cînd eforturile tenace sînt încununete de succes.

Insa pentru aceasta trebuie luați copii din popor, din marea masă.

Ei sînt singurii destul de hotărîți și de dîrji pentru a lupta pînă la sfîrșitul singeros al acestei lupte.

Tocmai aceste mase populare i-au lipsit mișcării pangermaniste nu i-a mai rămas decît alta soluție decît să intre în parlament.

Ai fi greșit să se creadă că aceasta hotărîre a fost rezultatul unor lungi ezitări interioare sau chiar al unor deliberări îndelungate, nu, nici măcar nu au luat în considerare o altă metodă. Participarea la acest nonsens a rezultat din concepții generale destul de vagi asupra însemnătății și efectului concursului dat astfel direct unei instituții care fusese în principiu condamnată. În ansamblu mișcarea se aștepta la mijloace mai simple de lămurire a maselor populare.

datorită posibilității de a lua cuvîntul "în fața forului întregii națiuni". Își închipuia de asemenea că atacarea răului de la rădăcină trebuia să fie mai eficace decît un atac venit din afară. Credea că imunitatea parlamentară va consolida poziția fiecărui lider și că astfel eficacitatea acțiunii sale va crește.

În realitate, lucrurile s-au petrecut cu totul altfel.

"Forul" în fața căruia vorbeau parlamentarii pangermaniști nu se lărgise, ci mai degrabă se micșorase; căci fiecare vorbește numai în fața publicului care îl poate înțelege direct, sau care poate citi în ziare dările de seamă ale discursurilor.

Cel mai mare for al auditorilor nemijlociți nu este sala de ședințe a unui parlament, ci marea adunare publică.

Numai acolo se găsesc mii de oameni veniți numai ca să asculte spusele vorbitorului; în sala de ședințe a unei camere a deputaților, există doar cîteva sute de oameni din care marea majoritate se află acolo numai ca să-și ridice jetonul de prezență și nicidecum spre a se lăsa luminați de înțelepciunea unuia sau altuia dintre domnii "reprezentanți ai poporului".

Și mai ales se află întotdeauna același public, care nu va învăța niciodată nimic nou, pentru că, nemaivorbind de inteligență, îi lipsește voința cît de mică necesară.

Niciodată vreunul din acești reprezentanți ai poporului nu se va lăsa convins de un adevăr superior spre a se pune apoi în slujba lui. Nu, nici unul nu va acționa astfel, afară de cazul în care, printr-o asemenea conversiune, ar avea vreun motiv să spere în salvarea mandatului său pentru o nouă legislatură. Așadar, pentru ca aceste modele de curaj civic să pornească în căutarea unui partid nou sau a unei tendințe noi, care par să aibă mai multe șanse electorale, trebuie să fi simțit că vechiul partid s-ar putea situa prost la alegerile viitoare; aceste schimbări de poziție sînt de altfel precedate de un adevărat potop de înalte rațiuni morale care le justifică. Astfel că întotdeauna cînd un partid existent și-a atras dizgrația publică atît de vădit încît i se prevestește o înfrîngere zdrobitoare, începe o mare migrație: șobolanii parlamentari părăsesc nava partidului.

Însă aceste schimbări nu au absolut nici o legătură cu o părere mai luminată sau cu voința de a face mai bine; ele nu sînt decît manifestarea acelui dar al clarviziunii care avertizează la timp o asemenea ploșniță parlamentară, făcînd-o să recadă în patul cald al unui alt partid.

A vorbi în fața unui asemenea for înseamnă a strica orzul pe giște. Este într-adevăr zadarnic, căci rezultatul nu poate fi decît nul.

Și s-a întîmplat întocmai: deputații pangermaniști au răgușit în van ținînd discursuri: acțiunea lor a fost absolut zadarnică.

În ce privește presa, ea păstra o tăcere mormîntală asupra discursurilor lor, sau le mutila lipsindu-le de orice coerență, adesea chiar denaturîndu-le sensul ori lipsindu-l cu totul de sens; în felul acesta opinia publică nu recepta decît o imagine foarte nefavorabilă a intențiilor noii mișcări. Spusele unui

vorbitor sau ale altuia nu aveau mare importanță; contau cele citite. Iar acestea nu erau decît extrase din discursurile lor, care, în starea lor fragmentară, nu puteau decît să pară lipsite de sens: tocmai ceea ce se urmărea. În realitate, singurul for în fața căruia vorbeau era alcătuit exact din cinci sute de parlamentari, și cu asta am spus tot.

Dar iată ce a fost și mai rău:

Mișcarea pangermanistă nu putea conta pe succes decît dacă înțelegea, încă din prima zi, că nu trebuia să se situeze pe poziția unui partid nou, ci pe cea a unei concepții filozofice noi. Numai ea îi putea da forța internă necesară pentru a duce la bun sfârșit această luptă uriașă. Și numai cei mai buni și cei mai curajoși puteau fi singurii ei conducători.

Dacă lupta pentru o concepție filozofică nu este dusă de eroi gata de sacrificiu, curînd nu se vor mai găsi luptători care să îndrăznească să înfrunte moartea. Celui care luptă pentru propria-i existență nu-i mai rămîne decît foarte puțin pentru comunitate.

Pentru a-și asigura această condiție necesară, fiecare trebuie să știe că noua mișcare îi poate oferi onoare și glorie în fața posterității, dar fără să-i ofere ceva în prezent. Cu cît o mișcare dispune de mai multe posturi și de poziții ușor accesibile, cu atît o invadează ariviștii. Într-o zi, acești lucrători politici de ocazie ajung să fie dominanți în partid prin numărul lor, iar militantul cinstit de altădată ajunge să nu-și mai recunoască vechea mișcare, în timp ce noii veniți îl resping ca pe un "indezirabil" inoportun. Este adevărat că atunci "misiunea" unei astfel de mișcări s-a încheiat.

Cînd mișcarea pangermanistă și-a limitat acțiunea la cadrul parlamentului, ea a obținut "parlamentari" în loc de conducători și de militanți. Ea a coborît la nivelul politic al unui partid politic efemer aidoma celorlalte și nu a mai avut puterea să-i opună soartei ostile sfidarea ei de martir. În loc să lupte, a învățat și ea să "peroreze" și să "negocieze". Curînd noul parlamentar a început să se gîndească la faptul că e mult mai frumos - fiind mai puțin riscant! - să apere noile concepții cu ajutorul armelor "spirituale" ale elocvenței parlamentare, decît să se arunce, dacă e cazul, cu riscul vieții, într-o încăierare al cărei rezultat e îndoielnic și care, în orice caz, nu putea să-i aducă nimic.

Cînd s-a instalat în parlament, partizanii ei din țară au început să spere și să aștepte minuni care firește că nu s-au produs, care nu s-au putut produce. Curînd au început să se neliniștească; deoarece spusele deputaților nu corespundeau defel așteptărilor alegătorilor. Lucru ușor de înțeles, căci presa adversă se ferea să ofere poporului un tablou exact al activității deputaților pangermaniști. În răstimp, pe măsură ce noii reprezentanți ai poporului prindeau gustul formelor temperate ale luptei "revoluționare" în parlament și în dietele din provincie, erau tot mai puțin înclinați să se întoarcă la sarcina mai plină de riscuri a propagandei în rîndul maselor populare.

Marele miting - singurul mijloc de a exercita o influență reală, fiind personală și directă, asupra unor mulțimi însemnate și de a le cuceri - a fost tot

mai mult împins în umbră.

De îndată ce a schimbat masa de la berăria unde se întrunea cu tribuna parlamentului și a început să-și reverse discursurile în fața acestui for, peste capetele așa-zișilor *aleși* ai poporului, mișcarea pangermanistă a încetat să fie o mișcare populară și a decăzut în scurt timp la nivelul unui club mai mult sau mai puțin serios de discuții academice.

Impresia proastă provocată de presă n-a mai fost corectată de acțiunea personală a fiecăruia dintre deputați în cursul reuniunilor, și cuvântul "pangermanism" a sfârșit prin a căpăta o reputație foarte proastă în mediile populare.

Snobii și aventurierii de călimară din zilele noastre să facă bine să și spună că marile revoluții din lumea aceasta nu s-au făcut niciodată sub semnul penei de gîscă!

Nu, pana a fost menită doar să ofere în fiecare caz cauzele teoretice.

Forța care a pus în mișcare marile avalanșe istorice în domeniul politic sau religios a fost, din vremuri străvechi, numai puterea magică a cuvîntului rostit.

Marea masă a unui popor se supune întotdeauna forței cuvîntului și toate mișcările mari sînt mișcări populare, erupții vulcanice ale pasiunilor omenești și ale stărilor sufletești, răscolite ori de zeîta crudă a mizeriei ori de flacăra cuvîntului aruncată în sinul maselor -niciodată de jeturile de limonadă ale literaților estetizanți și ale eroilor de salon.

Numai furtuna unei pasiuni arzătoare poate schimba destinul popoarelor; dar pasiunea o poate provoca numai acela care o poartă în el.

Numai ea dăruiește celor aleși cuvintele care, asemeni unor lovituri de ciocan, deschid porțile inimii unui popor.

Cel ce nu cunoaște pasiunea, cel care are gura cusută, nu a fost ales spre a proclama voința cerului.

Fiecare zîmghăitor de hîrtie să rămînă deci în fața călimării lui ocupîndu-se de "teorii", dacă pentru aceasta știința și talentul sînt suficiente; el nu este nici pe departe născut, el nu este nici pe departe ales pentru a fi un conducător.

O mișcare care urmărește obiective însemnate trebuie așadar să vegheze cu îngrijorare să nu piardă legătura cu masa.

Ea trebuie să examineze fiecare problemă în primul rînd din acest punct de vedere și să-și orienteze deciziile în acest sens.

Ea trebuie apoi să evite tot ce i-ar putea micșora sau slăbi posibilitățile de acțiune asupra maselor, nu din rațiuni "demagogice", ci recunoscînd pur și simplu că nici o idee mare, oricît de sfîntă și de înaltă ar părea, nu se poate realiza fără puternica forță a maselor populare.

Numai realitatea dură poate hotărî drumul către țintă; dorința de a evita căile neplăcute înseamnă deseori, în lumea aceasta, renunțarea la scop; vrînd-nevrînd.

Cînd mișcarea pangermanista, optînd pentru calea parlamentară, și-a desfășurat cea mai mare parte a eforturilor nu în rîndurile poporului ci în parlament, și-a sacrificat viitorul în schimbul unor succese facile de moment.

Alegînd lupta cea mai puțin grea, a devenit chiar prin aceasta nedemnă de victoria finală.

Încă din perioada șederii mele la Viena am reflectat serios asupra tuturor acestor chestiuni și am văzut în necunoașterea lor una din principalele cauze ale prăbușirii unei mișcări care, după părerea mea, era nu demult destinată să ia soarta pangermanismului în miinile sale.

Primele două greșeli, cauze ale eșecului mișcării pangermaniste, erau înrudite. Lipsa cunoașterii mobilurilor profunde ale marilor revoluții a condus la subestimarea importanței marilor mase populare; de aici a rezultat interesul scăzut față de chestiunea socială, insuficiența sau carența încercărilor destinate cuceririi sufletului păturilor inferioare ale națiunii; în fine, atitudinea față de parlament agrava și ea aceste tendințe.

Dacă ar fi înțeles forța uimitoare care, din toate timpurile, aparține masei în rezistența revoluționară, ar fi acționat altfel din punct de vedere social, ca și din punctul de vedere al propagandei. Astfel efortul principal al mișcării ar fi fost orientat nu spre parlament, ci spre fabrică și spre stradă.

Dar cea de-a treia greșeală își are și ea obîrșia, în ultimă analiză, în aceea neînțelegere a importanței maselor, pe care spirite superioare trebuie să le pună în mișcare într-o direcție determinată, dar care, odată puse în mișcare ca volanul unei mașini, imprimă apoi atacului forța regulată și durată.

Lupta aprigă dusă de mișcarea pangermanistă împotriva bisericii catolice nu are altă cauză decît neînțelegerea stărilor sufletești ale poporului.

Motivele atacului violent al noului partid împotriva Romei au fost următoarele:

De îndată ce Casa de Habsburg s-a hotărît definitiv să facă din Austria un stat slav, ea a recurs la toate mijloacele care i se păreau că pot servi acest scop. Instituțiile religioase au fost angajate, fără cel mai mic scrupul, în serviciul noii "rațiuni de stat" de această dinastie fără conștiință.

Folosirea parohiilor cehe și a preoților lor n-a fost decît unul din numeroasele mijloace folosite pentru a ajunge la slavizarea Austriei.

În general, preoții cehi erau numiți în comune exclusiv germane; ei începeau, încet dar sigur, să pună interesele poporului ceh deasupra intereselor bisericilor și deveneau celule generatoare de degenerare.

Reacția micului cler german în fața unor asemenea procedee a fost din nenorocire aproape nulă. Acest cler era complet inapt să poarte o luptă asemănătoare de partea germană; mai mult, el nici măcar nu putea organiza apărarea necesară împotriva atacurilor adverse. Germanismul a trebuit astfel să retrogradeze încet, dar continuu, în fața acestui abuz disimulat al religiei și în lipsa unei apărări suficiente.

Dacă în privința detaliilor lucrurile s-au petrecut astfel, nici cazul

problemelor importante nu a fost diferit

Eforturile antigermane ale Habsburgilor nu au întâmpinat, în special în rândurile clerului superior, opoziția care se impunea și însăși apărarea intereselor germane a fost complet neglijată

Impresia generală nu se putea schimba clerul catolic ca atare cauza un prejudiciu grav drepturilor germanilor

Se părea deci că biserica nu numai că sufletește nu era alături de poporul german, dar se situa în modul cel mai nedrept de partea adversarilor săi După Schoenerer, tot răul consta în faptul că vârful bisericii catolice nu se afla în Germania și aceasta era o cauză suficientă a atitudinii sale ostile intereselor națiunii noastre

Problemele zise culturale au fost surghiunite pe ultimul plan, așa cum se întâmpla în acea vreme aproape mereu în Austria Atitudinea mișcării pangermaniste față de biserica catolică a fost determinată mult mai puțin de atitudinea acesteia față de știință etc, cit de apărarea nesatisfăcătoare a drepturilor germane și de sprijinul continuu pe care-l acorda exigențelor și pretențiilor slavilor

Georg von Schoenerer nu era omul care să facă lucrurile pe jumătate El a pornit lupta împotriva bisericii cu convingerea că aceasta era singura cale de salvare pentru poporul german Campania "schisme de Roma" părea mijlocul cel mai puternic de atac deși cel mai greu pentru a distruge citadela viăjmașă Dacă ar fi reușit, i ar fi venit de hac nepotrivitei sciziuni religioase din Germania, iar forța internă a Reichului și a națiunii germane nu putea decât să ciștige enorm din această victorie

Dar nici premiza nici concluzia acestei lupte nu erau juste

Fără nici o îndoială puterea de rezistență a clerului catolic german erau mult inferioare, în ceea ce privea germanismul, celei de care dădeau dovadă confrății noștri negermani în special cehii

Numai un ignorant putea să nu vadă că ideea unei apărări active a intereselor germane nu-i venea aproape niciodată clerului german

Dar cine nu era complet orb trebuia de asemenea să fie de acord că o împrejurare, care pe noi germanii ne a făcut întotdeauna să suferim, explica această atitudine este vorba de obiectivitatea noastră față de naționalitatea noastră și față de orice altceva

În timp ce preotul ceh adopta o atitudine subiectivă față de poporul său și una obiectivă numai față de biserică, parohul german manifesta un devotament subiectiv față de biserică și rămânea obiectiv față de propria sa națiune Este un fenomen pe care, spre nefericirea noastră, îl putem observa în mii de alte cazuri Nu este cîtuși de puțin vorba de o moștenire deosebită de la catolicism, ci de un rău care, la noi, macină în scurt timp întreaga instituție națională sau chiar scopurile noastre ideale

Să compai am de pildă, atitudinea adoptată de funcționarii noștri față de tentativele de regenerare națională, cu cea adoptată de aceeași corporație la un

alt popor. Ori se crede că, într-o altă țară, corpul ofițeresc ar fi neglijat aspirațiile națiunii ascunzându-se în spatele formulei "autoritatea statului", așa cum se face la noi de cinci ani încoace, foarte firesc, și considerînd aceasta aproape deosebit de meritoriu? Cele două confesiuni nu adoptă astăzi în problema evreiască un punct de vedere care nu corespunde nici intereselor națiunii, nici adevăratelor exigențe ale religiei? Să se compare prin urmare atitudinea unui rabin evreu în toate problemele care interesează cît de cît evreii ca rasă cu atitudinea majorității clerului nostru, indiferent de confesiunea luată în considerație.

Observăm acest fenomen pretutindeni unde este vorba de apărarea unei idei abstracte.

"Autoritatea statului", "democrație", "pacifism", "solidaritate internațională" etc. sînt tot atîtea noțiuni care devin la noi aproape mereu idei rigide, dogme doctrinare și toate aprecierile asupra necesităților vitale ale națiunii sînt făcute exclusiv conform acestor concepții

Acest mod nefast de a lua în considerare toate problemele importante conform unei idei preconcepute ucide orice facultate de a înțelege subiectiv un fenomen care obiectiv este în opoziție cu doctrina; aceasta duce în final la răsturnarea rolurilor între mijloace și scop. Va exista o opoziție față de orice tentativă de răzvrătire națională, dacă ea necesită răsturnarea unui guvern rău și prejudiciabil: ar fi un atentat la "autoritatea statului"; și "autoritatea statului" în ochii acestor fanatici ai obiectivității nu este un mijloc, ci un scop în sine, suficient să le umple întreaga viață vrednică de milă. S-ar protesta, de exemplu, cu indignare, împotriva oricărei tentative de dictatură, chiar dacă autorul ei ar fi Frederic cel Mare și dacă toți politicienii momentului n-ar fi decît niște incapabili sau chiar niște indivizi puțin recomandabili; fiindcă, pentru un asemenea fetișist al principiilor, legile democrației par mai sfînte decît salvarea națiunii. Unul va apăra așadar cea mai abjectă tiranie care a distrus vreodată un popor, pentru că ea personifică în acel moment "autoritatea statului"; altul va repudia guvernul cel mai salutar, deoarece nu corespunde noțiunii sale despre "democrație".

Tot așa, pacifistul nostru german va păstra tăcere asupra celor mai sîngeroase violențe comise asupra națiunii, chiar dacă ele provin de la cea mai rea putere militaristă și chiar dacă rezistența este singurul mijloc de a schimba cursul evenimentelor: un asemenea mijloc ar fi în contradicție cu spiritul Societății păcii. Socialistul internațional german poate fi în mod solidar făcut una cu pămîntul de tot restul lumii; el nu răspunde decît cu simpatie fraternă și nu se gîndește nici să se răzbune și nici măcar să se apere - el este german!

Lucrul acesta poate fi trist; dar pentru a schimba ceva, mai întîi trebuie să-ți dai seama că există.

Același motiv explică sprijinul slab acordat de o parte a clerului german intereselor naționale.

Nu este nici expresia unei rea-voințe conștiente, nici consecința unor

ordine "venite de sus"; nu vedem, în această lipsă de hotărîre națională, decît rezultatele unei educări defectuoase a tineretului în sensul germanismului și rezultatele dominației complete a unei idei din care s-a făcut cultul unui idol.

Educația în sensul democrației, al socialismului internațional, al pacifismului etc. este atît de rigidă și de exclusivă, cu alte cuvinte, din punctul de vedere, atît de subiectivă, încît vederea de ansamblu pe care o au asupra lumii este influențată de această atitudine *a priori*, în timp ce atitudinea față de germanism încă din tinerețe este exclusiv obiectivă.

În măsura în care este german, pacifistul care se dedică subiectiv, trup și suflet, ideii sale va cerceta la orice încercare de amenințare a poporului său - oricît ar fi de nedreaptă și de primejdioasă - de care parte se situează dreptul obiectiv; el nu se va situa niciodată, din pur instinct de conservare, în rîndurile urmei sale ca să se bată alături de ea.

Este și cazul diferitelor confesiuni, după cum o vom demonstra:

Protestantismul prin el însuși apără mai bine interesele germanismului, în măsura în care acest lucru corespunde originii și tradițiilor sale; dar devine eputincios în momentul în care această apărare a intereselor naționale privește un domeniu străin de lumea ideilor sale și a dezvoltării sale tradiționale sau are este alungat din această lume dintr-un motiv oarecare.

Protestantismul acționează așadar întotdeauna spre binele intereselor germane în aceeași măsură cînd este vorba de moralitatea sau de dezvoltarea intelectuală națională sau de apărarea spiritului german, a limbii germane și e asemenea a libertății germane; toate acestea se confundă, de fapt, cu înseși principiile pe care se sprijină; dar el combate de îndată în modul cel mai ostil orice încercare de salvare a națiunii de opresiunea celui mai mare dușman al său de moarte, deoarece punctul lui de vedere asupra evreilor este mai mult sau mai puțin stabilit dinainte de dogmele sale. Și tocmai aceasta este problema care trebuie rezolvată mai întii, altminteri toate încercările ulterioare de regenerare sau de înălțare germane sînt și rămîn cu totul imposibile și fără sens.

În timpul șederii mele la Viena am avut timpul și ocazia să analizez și această problemă fără idei preconceptuate și, în rutina zilnică, am putut constata că acest punct de vedere era de o mie de ori justificat.

În această vatră a celor mai diverse naționalități, reieșea de îndată în evidență că numai pacifismul german se străduia să examineze interesele națiunii sale dintr-un punct de vedere obiectiv, în timp ce evreul nu făcea niciodată acest lucru în interesul poporului evreu; reieșea de asemenea că numai socialistul german este "internațional" într-un sens care nu îi permite să revendice drepturile propriului său popor altfel decît prin plingeri sau miorcăieli în fața tovarășilor internaționali; în schimb, nici cehul nici polonezul nu o fac niciodată; pe scurt, am recunoscut încă de atunci că răul venea nu atît din doctrinele înseși, ci din educația noastră pe de-a-ntregul defectuoasă din punctul de vedere al propriei noastre naționalități, căreia îi consacram astfel un așament mai puțin exclusiv.

Primul argument teoretic al luptei mișcării pangermaniste împotriva catolicismului în sine este astfel combătut cu argumente temeinice

Creșteți poporul german încă din tinerețe în așa fel încît să recunoască exclusiv drepturile proprii sale rase, nu otrăviți sufletul copiilor cu blestemata noastră "obiectivitate" în probleme legate de apărarea personalității noastre, atunci chiar în cazul unui guvern radical se va vedea, ca în Irlanda, în Polonia sau în Franța, că în Germania catolicul va fi întotdeauna și german

Văd dovada cea mai frapantă a celor de mai sus în această epocă în care, pentru prima oară, poporul nostru a trebuit să compară în fața tribunalului istoriei ca să și apere existența într-o luptă pe viață și pe moarte

Cît timp nu a lipsit conducerea de sus, poporul și a îndeplinit întreaga datorie în modul cel mai deplin Atît pastorul protestant cît și preotul catolic au contribuit mult la menținerea puterii noastre de rezistență, nu numai pe front, ci mai ales în spatele frontului În acești ani, și mai ales în vremea primului entuziasm, în cele două tabere n a existat cu adevărat decît un imperiu german unic și sfînt, pentru existența și viitorul căruia se ruga fiecare

Mișcarea pangermanistă ar fi trebuit să-și pună întrebarea conservarea elementului german în Austria este sau nu compatibilă cu religia catolică? În cazul unui răspuns afirmativ, acest partid politic nu trebuia să se amestece deloc în probleme religioase sau confesionale, dacă răspunsul era negativ era nevoie de o reformă religioasă și nu de un partid politic

Cine crede ca poate ajunge la o reformă religioasă pe calea ocolită a unei organizații politice nu face decît să evidențieze că nu are nici cea mai mică înțelegere a evoluției concepțiilor religioase, sau chiar a dogmelor lor și a ceea ce determină evoluția bisericii

Este cazul să spunem că nu poți sluji doi stăpîni în același timp Eu consider de altfel că întemeierea sau distrugerea unei religii este un gest mai însemnat și de cu totul altă natură decît întemeierea și distrugerea unui stat, nu vorbesc de partid

Să nu se spună că acele atacuri nu au fost decît o ripostă la atacurile adverse!

Sigur că, în toate timpurile, există indivizi fără conștiința carora nu le e teamă să folosească religia ca pe un instrument al dubiosului lor trafic politic (căci nici n ar putea fi vorba de altceva cu asemenea viteji), dar tot atît de sigur e și faptul că religia sau confesiunea nu pot fi făcute răspunzătoare pentru cîțiva ticăloși care abuzează de ele, tot așa cum ar fi abuzat fără îndoială de orice altă instituție pentru a-și satisface instinctele lor grosolane

Nimic nu i ai conveni mai mult unui asemenea parlamentar șnapan decît să i se dea prilejul, cel puțin în cele din urmă, să și justifice speculația politică De îndată ce religia sau confesiunea sînt făcute răspunzătoare de josnicia sa individuală și acuzate cu țipete puternice, acest mincinos ia ca martor pe toată lumea, și reafirmă că atitudinea lui a fost cît se poate de justificată și că numai lui și elocvenței sale trebuie să i se aducă mulțumiri

pentru salvarea religiei și a bisericii. Lumea, care este la fel de proastă pe cât îi e de scurtă memoria, nu-l mai recunoaște atunci pe adevăratul autor al conflictului în persoana celui care strigă atât de tare, sau nu și-l mai amintește; iar ticălosul, în fond, și-a atins scopurile.

O asemenea vulpe vicleană știe foarte bine că toate acestea n-au nimic de a face cu religia; un motiv în plus ca să-și ridă în barbă; în timp ce adversarul său cinstit, dar inabil, pierde la jocul acesta, cu riscul de a se retrage definitiv, pierzindu-și speranțele în buna-credință a omenirii.

Dar și dintr-un alt punct de vedere ar fi nedrept ca religia ca religie, ori chiar biserica, să fie făcută responsabilă de greșelile fiecăruia. Comparînd măreția organizațiilor religioase pe care le avem în față cu obișnuita imperfecțiune a omului în general, trebuie să recunoaștem că proporția dintre cei buni și cei răi este în avantajul mediilor religioase. Firește că și în rîndurile clerului se găsesc oameni care se folosesc de misiunea lor sfîntă în interesul ambițiilor lor politice, oameni care, în lupta politică, uită în mod regretabil că ar trebui să fie depozitarii unui adevăr superior și nu protagoniștii minciunii și ai calomniei; dar la un asemenea nevrednic găsești o mie și mai mulți ecleziaști cinstiți, deplin credincioși misiunii lor, care ies la suprafață ca niște insulite deasupra mlaștinii epocii noastre mincinoase și corupte.

Pe cât de puțin condamn și sînt îndreptățit să condamn biserica însăși, atunci cînd un ins corupt, îmbrăcat în veșminte preoțești, comite o crimă desfrînată împotriva moravurilor, tot atât de puțin am dreptul s-o fac cînd un altul, din ansamblul lor, își minjește și-și trădează naționalitatea, mai ales într-o vreme cînd vezi asemenea lucruri zi de zi. Și în special în zilele noastre nu trebuie uitat nici că, la un singur Efialte de felul acesta, se vor găsi mii de preoți a căror inimă sîngerează din cauza nenorocirii națiunii lor și care doresc la fel de arzător ca și cei mai buni dintre compatrioții lor să vină ziua cînd cerul ne va zîmbi în sfîrșit din nou.

Celui care răspunde că aici nu e vorba de mici probleme zilnice, ci de chestiuni de principiu sau de dogme, trebuie neapărat să i se răspundă astfel:

Dacă te crezi ales spre a proclama adevărul, fă-o; dar atunci ai curajul s-o faci nu pe căile ocolite ale unui partid politic - ceea ce este un subterfugiu ci înlocuind prezentul cel rău cu viitorul tău mai bun.

Dacă îți lipsește curajul sau dacă acel mai bun nu-ți este ție însuți limpede, atunci retrage-te; în nici un caz nu încerca să obții pe calea lăaturalnică a unei organizații politice ceea ce nu îndrăznești să revendici deschis.

Partidele politice nu au nimic de-a face cu problemele religioase dacă repercursiunile acestora din urmă nu se pun împotriva vieții naționale și nu distrug încetul cu încetul morala rasei; de asemenea, religia nu trebuie amestecată în lupta partidelor politice.

Atunci cînd demnitarii bisericii se folosesc de instituții sau chiar de doctrine religioase pentru a pricinui un rău rasei lor, ei nu trebuie niciodată urmați pe această cale, nici combătuți cu aceleași arme. *Pentru un conducător*

politic, ideile și instituțiile religioase ale poporului său trebuie să rămână întotdeauna inviolabile; altminteri, să înceteze să mai fie un om politic, și să devină un reformator, dacă are stofă! O altfel de atitudine, mai ales în Germania, trebuie să ducă la o catastrofă.

Studiind mișcarea pangermanistă și lupta ei împotriva Romei, am ajuns atunci, și mai cu seamă în cursul anilor următori, la următoarea concluzie: lipsa de înțelegere a acestei mișcări față de chestiunea socială a privat-o de masele populare, singurele potrivite pentru luptă; intrarea în parlament i-a frânt forța elanului și i-a inculcat toate slăbiciunile acestei instituții: lupta împotriva bisericii catolice a făcut-o indezirabilă în numeroase medii și i-a răpit nenumărate elemente dintre cele mai bune din cîte număra națiunea. Rezultatul practic al *Kulturkampf*-ului austriac a fost aproape nul.

A reușit, este adevărat, să smulgă bisericii vreo sută de mii de membri, dar fără ca prin aceasta să-i pricinuiască pagube mari. Ea n-a trebuit să verse lacrimi văzînd plecarea acestor "oi" rătăcite: nu a pierdut decît ceea ce, în fapt, nu-i mai aparținea în întregime de multă vreme. Aceasta a fost singura diferență dintre noua reformă și cele de odinioară: atunci, o mulțime din cei mai buni s-au îndepărtat de biserică din convingere religioasă intimă; acum nu s-au îndepărtat decît cei lipsiți de entuziasm, și aceasta din "considerațiuni" de esență politică.

Dar tocmai din punct de vedere politic acest rezultat a fost rizibil și totodată trist.

Încă o dată, o mișcare politică avînd posibilitatea de a salva națiunea germană, mișcare plină de promisiuni de succes a pierit pentru că n-a fost condusă cu brutalul realism necesar, pentru că s-a rătăcit în domenii în care nu putea decît să se dezagrege.

Un lucru este neîndoielnic:

Mișcarea pangermanistă n-ar fi comis niciodată această eroare dacă n-ar fi înțeles atît de prost psihologia marilor mase. Dacă șefii ei ar fi știut că, pentru a reuși, nu trebuie niciodată, și aceasta din considerente pur psihologice, să-i indici masei mai mulți adversari - ceea ce antrenează imediat dispersarea completă a forțelor combative, vîrfurile de atac ale mișcării pangermaniste ar fi fost îndreptate împotriva unui singur adversar. Nimic nu e mai periculos pentru un partid politic decît să se lase condus în deciziile sale de niște palavragii neurastenizați care se apucă de toate și care nu-și ating niciodată scopurile.

Chiar dacă o confesiune sau alta dau cu adevărat ocazie criticii, un partid politic nu trebuie să uite niciodată că Istoria nu înregistrează nici un exemplu în care un partid pur politic, în împrejurări analoage, a putut ajunge la o reformă religioasă. Istoria nu se învață ca să-i uiți lecțiile exact în momentul în care trebuie să le aplici în practică; ori ca să crezi că adevărurile ei seculare pot să nu fie aplicate pentru că situația socială este cu totul alta; ea se învață pentru a trage învățăminte pentru prezent. Cel ce nu e capabil să o facă, nu trebuie nicidecum să-și inchipuie că este un conducător politic; el nu este în realitate decît un măscărici șters, deși adesea înfumurat, și toată bunăvoința nu-i

poate scuza incapacitatea practică.

În general, arta tuturor adevăraților conducători de popoare din toate timpurile constă în special în aceea că ei concentrează atenția poporului asupra unui singur adversar, nu o lasă să se împrăștie. Cu cât această afirmație a voinței de a lupta a unui popor este mai concentrată, cu atât mai mare este forța de atracție magnetică a unei asemenea mișcări, cu atât este mai masivă forța ei de șoc. Artă de a sugera poporului că dușmanii cei mai diferiți aparțin aceleiași categorii aparține unui mare conducător. Din contră, convingerea că dușmanii sînt mulți și diverși devine prea ușor, pentru cei săraci cu duhul și nehotărîți, un motiv ca să se îndoiască de propria lor cauză.

De îndată ce masa se vede luptînd împotriva mai multor inamici, ea își pune întrebarea: e cu putință ca toți ceilalți să greșească într-adevăr și numai mișcarea noastră să fie îndreptățită?

Atunci forțele ei paralizează. De aceea trebuie pusă întotdeauna în aceeași grămadă o pluralitate de adversari cît mai variați, pentru ca masele propriilor noștri partizani să i se pară că lupta se poartă împotriva unui singur dușman. Aceasta îi întărește încrederea în propriul ei drept și i crește exasperarea împotriva celor ce-l atacă.

Mișcarea pangermanistă de odinioară nu a înțeles aceasta, ceea ce i-a compromis succesul.

Ea văzuse just țelul, avea intenții curate, dar a ales un drum greșit. O putem compara cu un om care, vrînd să ajungă în vîrfurile unui munte, nu-l pierde din ochi și pornește la drum plin de hotărîre și de putere, dar fără să acorde nici o atenție drumului și care, ținînd cu privirea țelul ascensiunii sale, nu vede și nu examinează cîtuși de puțin posibilitățile urcușului și la sfîrșit eșuează din această cauză.

Se poate observa contrariul în toate privințele la marele său concurent, partidul creștin-social.

Drumul pe care a pornit a fost ales judicios, dar ceea ce i-a lipsit a fost o concepere clară a scopului. În aproape toate domeniile în care mișcarea pangermanistă a făcut greșeli, acțiunea partidului creștin-social a fost eficace și logică.

El cunoștea importanța maselor și a dovedit-o încă din prima zi prin caracterul pronunțat al politicii sale sociale. Orientîndu-se în special spre cucerirea meșteșugarilor mici sau mijlocii, el și-a recrutat partizani pe cît de fideli pe atît de tenace și gata de sacrificii. A evitat orice luptă împotriva instituțiilor religioase, asigurîndu-și astfel sprijinul acestei puternice organizații care este biserica în prezent. În consecință, n-a avut decît un singur adversar adevărat. El a recunoscut necesitatea unei propagande grandioase și a atins virtuozitatea în arta de a impresiona masele.

Dacă totuși nu și-a putut atinge scopul visurilor sale, salvarea Austriei, aceasta se explică prin calea prost aleasă, ca și prin lipsa de claritate a obiectivelor sale.

Antisemitismul noii mișcări se baza pe concepții antireligioase și nu pe principii rasiste. Același motiv care a dus la comiterea acestei erori a provocat și o a doua eroare.

Intemeietorii partidului creștin social gîndeau că dacă acest partid voia să salveze Austria, el nu se putea sprijini pe principiul rasei deoarece de aici ar fi rezultat în scurt timp o destrămare generală a statului. În special situația din Viena, după părerea șefilor partidului, cerea să fie lăsate de o parte toate elementele de divergență și să se reliefeze toate motivele de uniune.

În vremea aceea Viena cuprindea deja fracțiuni etnice variate, în special cehi, și doar maxima toleranță în toate problemele legate de rasă le mai putea împiedica să formeze un partid de a dreapta antigerman. S-au străduit așadar să îi cîștige în special pe micii meșteșugari cehi foarte numeroși, prin lupta împotriva liberalismului manchesterian, și au crezut că au găsit lozincă luptei în unirea vechii Austrie trecînd peste toate divergențele naționale, în lupta contra evreilor pe o bază religioasă.

Este limpede că lupta împotriva evreilor pe o astfel de bază nu putea să le provoace decît griji cu totul neînsemnate. În cel mai rău caz, puțină apă sfințită îl putea întotdeauna salva pe evreu și negoiul său.

Cu motive atît de superficiale nu s-a ajuns niciodată la o analiză științifică serioasă a întregii probleme, ceea ce i-a îndepărtat de partidul creștin social pe toți cei ce nu puteau înțelege acest gen de antisemitism. Forța de atracție a acestei idei se reducea la un mediu cu o inteligență mărginită, pentru că nu voiau să meargă mai departe de simplul sentiment, către o înțelegere adevărată. Intelectualii au rămas ostili din principiu. Se dovedea din ce în ce mai mult că în toată afacerea nu era vorba decît de o nouă tentativă de convertire a evreilor sau că ea nu era decît expresia invidiei față de concurenți. Din această cauză, i-a lipsit amprenta unei confirmări filozofice, ea li s-a părut multora și nu din cei inferiori imorală și blamabilă. Convingerea că aici era vorba de o problemă vitală pentru întreaga omenire că soarta tuturor popoarelor neevreiești depindea de soluționarea ei nu se desprinsese.

Acest fel de a face lucrurile numai pe jumătate a anulat valoarea orientării antisemite a partidului creștin social.

Nu a fost decît un pseudo antisemitism, aproape mai periculos decît opusul lui, adormea liniștit crezînd că îi ține bine adversarul în mină, cînd în realitate, te ducea el de nas.

Iar evreul s-a obișnuit cînd atît de bine cu acest gen de antisemitism, încît cu siguranța că dispariția acestuia l-ar fi întristat mai mult decît o incomodă existență sa.

Aici ar fi trebuit impuse sacrificii grele în ideea unui stat bazat pe naționalități dar au fost făcute altele mai grele în apărarea germanismului.

Nu îndrăzneau să fie "naționalistă" dacă nu voia să simtă că îi fuge pămîntul de sub picioare, nici la Viena. Sperau să salveze statul Habsburgilor evînd ușurel această problemă și tocmai astfel a fost dusă la pierire. **Mișcarea**

a pierdut în felul acesta puternicul izvor de energie, singurul care putea furniza în cele din urmă forța motrice necesară unui partid politic. Mișcarea creștin-socială a devenit din această cauză un partid ca oricare altul.

Am urmărit odinioară cele două mișcări în chipul cel mai atent, pe una cu ineseși bătăile inimii, pe cealaltă cu admirație față de omul care mi se părea încă de pe atunci simbolul întregului popor german din Austria.

Cînd, la moartea primarului, impozanta procesiune funebră s-a pus în mișcare de la primărie spre Ringstrasse, mă aflam printre sutele de mii de persoane care asistau la acea tristă ceremonie. Emoția mea interioară se contopea cu sentimentul că întreaga operă a acestui om fusese zadarnică, deoarece soarta mîna inexorabil acest stat la pieire. Dacă Dr. Karl Lueger ar fi trăit în Germania, ar fi deținut un rang printre oamenii de frunte ai partidului nostru; pentru opera sa și pentru el însuși faptul că a trăit în acest stat imposibil a fost o nenorocire.

La moartea sa, flăcări mici izbucneau deja din lună în lună cu tot mai multă intensitate deasupra Balcanilor; soarta s-a îndurat de el și l-a cruțat de spectacolul despre care sperase că mai putea fi evitat.

M-am străduit să găsesc cauzele neputinței primeia din aceste mișcări și ale insuccesului celeilalte și am ajuns la convingerea profundă că independent de imposibilitatea de a ajunge la consolidarea statului în bătrîna Austrie, erorile celor două partide au fost următoarele:

Mișcarea pangermanistă avea dreptate în privința principiului unei regenerări germane, însă a avut ghinion în alegerea mijloacelor. Ea a fost naționalistă, dar, vai! nu suficient de socială ca să cîștige masele. Antisemitismul ei se baza pe o înțelegere corectă a problemei raselor și nu pe concepții religioase. Dar lupta împotriva unei confesiuni determinate era o greșeală de principiu și de tactică.

Mișcarea creștin-socială nu avea nici o concepție clară despre scopul regenerării germane, dar a fost inteligentă și a făcut o alegere fericită a drumului său ca partid. Ea a înțeles importanța chestiunii sociale, dar a greșit în lupta împotriva evreilor și n-a avut nici cea mai vagă idee legată de forța ideii naționaliste.

Dacă partidul creștin-social ar fi îmbinat înțelegerea maselor cu o concepție mai justă despre importanța problemei raselor, ca aceea a mișcării pangermaniste, dacă, în sfîrșit, ar fi devenit el însuși naționalist sau, dimpotrivă, dacă mișcarea pangermanistă, cu noțiunea sa justă despre problema evreiască și importanța problemei naționale și-ar fi însușit înțelepciunea practică a partidului creștin-social și în special atitudinea acestuia față de socialism atunci noi am fi văzut o mișcare care ar fi putut, cred eu, să-și joace cu succes rolul în destinele germane. Dacă nu s-a întîmplat astfel, marea parte a greșelii stă în esența statului austriac.

Fiindcă nu găseam în nici unul din partide întruchiparea ideilor mele, nu m-am putut hotărî să intru într-una din organizațiile existente pentru a lupta

în rîndurile ei. Consideram de-acum că toate aceste mișcări politice erau ratate și incapabile să ducă la bun sfîrșit o regenerare a poporului german cu adevărat profundă, iar nu pur exterioară.

Aversiunea mea intimă față de statul habsburgic creștea tot mai mult în vremea aceea.

Pe măsură ce începeam să mă ocup de problemele de politică externă, se înrădăcina în mine convingerea că acest stat fantomatic nu putea decît să-i nenorocască pe germani. În fiecare zi vedeam mai limpede că soarta națiunii germane se va decide nu în Austria, ci chiar în Reich. Nu numai din rațiuni de politică generală, ci și de cultură în ansamblul ei.

Statul austriac arăta și pe plan cultural și artistic toate semnele decrepitudinii sau cel puțin ale totalei lipse de importanță pentru națiunea germană. Așa stăteau lucrurile în special în domeniul arhitecturii. Arta nouă nu putea obține mari succese în materie, pentru că după terminarea Ringstrasse, la Viena nu mai rămîneau de făcut decît treburi mărunte în comparație cu proiectele din Germania.

Am început deci să duc o viață dublă: rațiunea și realitatea îmi dictau să-mi continui ucenicia amară, dar rodnică, în Austria; însă fără tragere de inimă.

O nemulțumire deprimantă mă cuprinsese după ce am recunoscut vidul interior al acestui stat și imposibilitatea de a-l salva; dar în același timp presimțeam cu certitudine că tot ce va întreprinde va însemna nenorocirea poporului german.

Eram convins că acest stat avea să micșoreze orice german cu adevărat însemnat și să-i pună piedici, în timp ce, în schimb, avea să favorizeze orice acțiune negermană.

Conglomeratul de rase înfățișat de capitala monarhiei, tot acel amestec etnic de cehi, de polonezi, de unguri, de ruteni, de sîrbi și de croați etc. mi se părea respingător, fără să uităm bacilul distrugător al cmenirii, evreii și iarăși evreii.

Acest oraș gigantic mi se părea întruchiparea incestului.

Graiul german din tinerețea mea era dialectul vorbit în Bavaria Inferioară; nu puteam nici să-l uit, nici să-mi însușesc jargonul vienez. Pe măsură ce trăiam în acest oraș, devenea tot mai vie ura mea împotriva acestui amestec de popoare străine care începea să știrbească reputația acestui vechi centru de cultură germană.

Ideea că zilele acestui stat trebuie prelungite mi se părea de-a dreptul ridicolă.

Austria, în vremea aceea, era asemeni unui mozaic vechi al cărui liant a îmbătrînit și a devenit fragil; atîta timp cît o astfel de capodoperă nu e atinsă, ea te mai amăgește cu o aparență de existență; dar de îndată ce îi dai o lovitură, ea se sparge în mii de bucăți. Se mai pune doar problema momentului cînd se va da lovitura.

Inima mea a bătut întotdeauna pentru imperiul german și nu pentru monarhia austriacă; ceasul destrămării acestui stat mi se părea întotdeauna începutul eliberării națiunii germane.

Toate aceste cauze au provocat în mine dorința tot mai înfocată de a merge acolo unde, încă din tinerețe, mă atrăgeau vise tainice și o iubire tainică.

Speram ca mai târziu să mă fac cunoscut ca arhitect și să-i pot aduce națiunii mele servicii autentice în cadrul - mic sau mare - pe care mi-l rezerva soarta.

În sfârșit, voiam să fac parte dintre cei care au fericirea de a trăi și de a acționa în locul de unde trebuie să vină împlinirea celei mai arzătoare dorințe a inimii mele: unirea patriei mele mult iubite cu marea patrie comună, cu Reichul german.

Cei care nu vor înțelege intensitatea acestei dorințe sînt încă în număr mare astăzi; dar eu mă adresez celor cărora soarta le-a refuzat pînă în prezent această bucurie, ca și celor care au fost lipsiți de ea cu cruzime; mă adresez tuturor celor care, despărțiți de patria-mamă, trebuie să lupte tocmai pentru comoara sfîntă a limbii natale, care sînt urmăriți sau brutalizați pentru dragostea lor fidelă față de patrie și care așteaptă cu o fervoare dureroasă ceasul care le va îngădui să se întoarcă la sînul mult iubitei lor mame; mă adresez tuturor acestora, și o știu: ei mă vor înțelege!

Numai cel ce simte cu toate fibrele ce înseamnă să fii german fără să poți aparține patriei iubite va putea măsura adîncă nostalgie care arde neînterupt în inimile copiilor despărțiți de ea. Această nostalgie îi chinuie pe toți cei pe care-i obsedează, îi privează de orice bucurie și de orice fericire pînă cînd porțile patriei se deschid în sfârșit și sîngele comun își găsește pacea și tihna în imperiul comun.

Viena a fost și rămîne pentru mine școala cea mai aspră, dar și cea mai rodnică din viața mea. Am sosit în acest oraș încă pe jumătate copil, și cînd l-am părăsit eram un bărbat taciturn și serios. Acolo am primit bazele concepției mele generale despre viață și, în special, o metodă de analiză politică; mai târziu le am completat, sub unele aspecte, dar nu le-am abandonat niciodată. Este adevărat că abia acum pot aprecia la justa lor valoare lecțiile acelor ani.

Am descris această perioadă mai detaliat deoarece atunci am primit primele lecții în probleme fundamentale pentru partidul care, după începuturi foarte modeste, în numai cinci ani, începe să devină o mișcare de mase. Nu știu care ar fi fost atitudinea mea față de evrei față de social-democrație, chiar față de întreg marxismul, față de chestiunea socială etc., dacă nu s-ar fi strîns în mine un capital de păreri personale încă din anii tinereții, în parte sub presiunea destinului, în parte datorită studiilor individuale.

Căci, dacă nenorocirile patriei au putut face mii și mii de oameni să reflecteze asupra cauzelor interne ale prăbușirii ei, aceasta nu a condus niciodată la acea tărie și la acea pătrundere adîncă accesibile numai celor care au devenit stăpîni pe destinele lor după ani de luptă.

CAPITOLUL IV

M Ü N C H E N

În primăvara anului 1912 am plecat definitiv la München.

Orașul propriu-zis îmi era la fel de familiar de parcă aș fi locuit între zidurile sale ani de zile. Asta fiindcă studiile mă îndreptaseră de nenumărate ori către această metropolă a artei germane. Dacă nu cunoști Münchenul, nu numai că n-ai văzut Germania, dar mai ales nu știi nimic despre arta germană dacă n-ai văzut Münchenul.

Oricum ar fi, această epocă premergătoare războiului a fost cea mai fericită din viața mea. Salariul meu era încă absolut derizoriu, dar desigur că nu trăiam ca să pictez: pictam ca să-mi asigur astfel posibilitățile de existență sau mai degrabă ca să-mi permit să continui să învăț. Aveam convingerea absolută că într-o zi voi sfârși totuși prin a-mi atinge scopul fixat. Și aceasta îmi ajungea ca să suport cu ușurință și fără grijă celelalte mici neplăceri ale existenței.

La acestea se adăuga și dragostea profundă care m-a cuprins față de acest oraș, aproape încă din primul ceas al șederii mele, sentiment pe care nu îl încerc cu aceeași intensitate pentru nici un alt loc. Iată un oraș german! (Cîtă diferență față de Viena! Imi făcea rău numai gîndul la acel Babilon de rase) Adăugați la aceasta dialectul, mult mai apropiat de al meu și care, mai ales în anturajul meu din Bavaria de Jos, îmi amintea adesea de tinerețe. Mii de lucruri îmi erau sau mi-au devenit extrem de dragi și de prețioase. Dar ceea ce mă atrăgea cel mai mult era acea minunată îmbinare de forță spontană și de sentiment artistic delicat, acea perspectivă unică de la Hofbräuhaus la Odeon, de la Oktoberfest la Pinacotecă etc. Dacă astăzi sînt legat de acest oraș mai mult decît de orice alt loc din lume, aceasta se datorează fără îndoială faptului că el este și rămîne indisolubil legat de evoluția mea. Dar faptul că am avut șansa de a găsi aici o veritabilă satisfacție lăuntrică trebuie atribuit numai farmecului pe care minunatul oraș regal al familiei Wittelsbach îl exercită asupra oricărui om dotat nu numai cu o judecată rece, ci și cu un suflet sensibil.

La München, în afara exercitării profesiei mele, eram atras în special de studierea continuă a evenimentelor politice și în particular de evenimentele politicii externe. Am ajuns la politica externă pe calea ocolită a politicii germane de alianțe, pe care o consideram absolut greșită încă pe cînd mă aflam în Austria. Însă la Viena nu vedeam limpede în ce măsură se înșela Reichul. Atunci eram inclinat să admit - sau poate voiam să văd aici o scuză - că poate la Berlin se știa deja cît de slab va fi în realitate aliatul, dar că, din rațiuni mai mult sau mai puțin misterioase, această convingere era disimulată de grija

continuării politicii de alianță instaurată cîndva de Bismarck și a cărei rupere bruscă nu părea de dorit, fie pentru a nu atrage sub nici o formă atenția străinătății care stătea la pîndă, fie spre a nu neliniști țara.

Contactele cu poporul mi-au demonstrat curînd, spre marea mea groază, că această părere era greșită. Uimit, am fost nevoit să constat că nicăieri, nici năcar în mediile cultivate, oamenii nu aveau nici cea mai vagă idee despre ceea ce era monarhia Habsburgilor. Chiar în popor exista iluzia că aliatul putea fi privit ca o putere serioasă care, în ceasul primejdiei, ar pune de îndată pe roate o mare forță militară; monarhia era luată în continuare drept un stat "german" și credeau că se pot bizui pe aceasta. Credeau că, și în acest caz, forța se putea măsura după număr, cam ca în Germania și uitau complet mai întîi că Austria încetase de mult să fie un stat german, apoi că situația internă a acestui imperiu era în pragul ruinei cu fiecare ceas care trecea.

Eu cunoșteam mai bine această situație decît "diplomația" zisă oficială care, ca aproape întotdeauna, își urma orbește destinul. Sentimentele poporului nu puteau reflecta, de fapt, ideile cu care era alimentată în sferele sus-puse "opinia-publică". Iar sferele sus-puse ale societății aveau poate pentru "aliat" același cult ca pentru Vițelul de aur. Se gîndeau poate să înlocuiască lipsa de sinceritate prin amabilitate. Iar cuvintele erau luate întotdeauna drept bune.

Deja la Viena mă cuprindea mînia cînd cercetam diferența care apărea uneori între discursurile oficiale ale oamenilor de stat și articolele din ziarele vieneze. Totuși Viena era un oraș german, cel puțin în aparență. Dar ce schimbare, atunci cînd, departe de Viena, sau mai bine zis, departe de Austria germană, ajungeai în provinciile slave ale imperiului! Era suficient să arunci o privire pe ziarele de la Praga ca să știi cum era considerată acolo toată acea comedie a Triplei Alianțe. Față de această "capodoperă de diplomație" nu exista decît derîdere și o ironie crîncenă. În plină pace, chiar atunci cînd cei doi împărați schimbau sărutul prieteniei, nimeni nu ascundea faptul că alianță va fi declarată nulă în ziua în care cineva va încerca s-o coboare din domeniul imaginar al idealului Nibelungilor în realitatea practică.

Așadar cum de s-a putut mira lumea, peste cîțiva ani, atunci cînd, sosind ceasul în care alianțele trebuiau înfăptuite, Italia s-a retras brusc din Tripla Alianță, părăsindu-și cei doi aliați și trecînd tocmai de partea dușmanului. Faptul că mai înainte s-a putut crede o singură clipă în acel miracol al luptei Italiei alături de Austria părea absolut de neînțeles oricui nu era lovit de orbire diplomatică. Aceasta era totuși situația exactă în Austria.

Numai Habsburgii și germanii susțineau în această țară ideea alianței. Habsburgii din calcul... și de nevoie, austriecii germani cu toată buna-credință... și dintr-o totală stupiditate politică. Toată buna-credința, pentru că ei credeau că prin Tripla Alianță aduc un mare serviciu imperiului german, îl consolidează și îi dau ajutor; prin stupiditate politică de asemenea, nu numai pentru că speranța lor era irealizabilă, ci și deoarece astfel contribuiau la înlănțuirea Reichului de acest cadavru de stat care avea să-i tragă după el în prăpastie. În

special austriecii germani erau și mai inevitabil sortiți degermanizării, tocmai din cauza acestei alianțe. Intr-adevăr, pe lângă că Habsburgii credeau că pot fi încredințați că alianța cu Reichul îi asigură împotriva unei invazii din partea aceea - și din nefericire pe bună dreptate - din această cauză pentru ei era mai ușor și mai puțin periculos să-și continue politica internă de înăbușire a germanismului. Aceasta nu numai deoarece cu "obiectivitatea" binecunoscută nu trebuiau să se teamă de proteste din partea conducerii Reichului, ci și pentru că făcând cu orice prilej paradă de alianță se putea impune tăcere vocilor indiscrete care se ridicau chiar dintre austriecii germani împotriva unui mod prea infam de slavizare.

Așadar ce-i mai rămînea de făcut germanului în Austria, atunci cînd însăși Germania Reichului recunoștea guvernarea Habsburgilor și îi arăta încredere? Trebuia să reziste pentru a fi apoi înfierat de infamie în ochii tuturor germanilor ca trădător al propriului său popor? Tocmai el, care de zeci de ani acceptase cele mai uimitoare sacrificii!

Dar cît va prețui această alianță în ziua cînd germanismul va fi extirpat din monarhia Habsburgilor? Oare pentru Germania valoarea Triplei Alianțe nu depindea direct de menținerea preponderenței germane în Austria? Sau credea că se putea într-adevăr trăi în alianță cu un imperiu slav al Habsburgilor?

Poziția luată de diplomația oficială germană, ca și de întreaga opinie publică, în problema naționalităților din interiorul Austriei nu era deci numai stupidă, ci de-a dreptul nesăbuită; clădeau pe o alianță viitorul și securitatea unui popor de 70 de milioane de suflete și asistau din an în an la distrugerea certă, sistematică și deliberată de către partener a singurei baze posibile pentru această alianță. Intr-o zi va rămîne deci un "tratat" cu diplomația vieneză, dar nici un ajutor efectiv ca aliat al imperiului.

Acesta era de altfel cazul Italiei încă de la început.

Dacă în Germania istoria și psihologia popoarelor ar fi fost numai puțin mai deschis cercetată, nu s-ar fi putut crede nici un moment că Quirinalul și Palatul Imperial din Viena ar fi putut merge vreodată alături în luptă. Intreaga Italie ar fi fost un vulcan, înainte ca un guvern să poată încerca măcar să împingă un singur soldat italian altfel decît ca adversar pe cîmpul de luptă al statului Habsburgilor urît cu atîta fanatism. Nu o dată am văzut izbucnind la Viena disprețul pătimaș și ura intensă care "lega" italianul de statul austriac. Păcatele Casei de Habsburg față de libertatea și independența italienilor de-a lungul secolelor erau prea grele pentru a putea fi uitate, chiar dacă s-ar fi dorit acest lucru. Iar această voință îi lipsea cu desăvîrșire atît poporului cît și guvernului italian. Din această cauză, pentru Italia nu existau decît două *modi vivendi* cu Austria: alianța sau războiul.

Alegîndu-l pe primul, putea să se pregătească liniștită pentru cel de-al doilea.

În special de cînd raporturile Austriei cu Rusia tindeau tot mai mult către o explicație pe calea armelor, politica germană de alianțe era pe cît de

lipsită de sens pe atât de periculoasă.

Caz clasic de absență a oricărei diplomații juste și de o oarecare amploare.

De ce se încheia o alianță? Numai cu scopul de a asigura astfel viitorul Reichului mai bine decât ar fi făcut-o singur. Acest viitor al Reichului se reducea la menținerea posibilităților de existență ale poporului german.

Așadar problema nu putea fi enunțată decât astfel: ce formă trebuie să ia, într-un viitor palpabil, viața națiunii germane și cum i se pot apoi asigura acestei dezvoltări bazele necesare și securitatea cerută, în cadrul relațiilor generale ale puterilor europene?

Examinînd deschis previziunile activității externe ale politicii germane, nu puteai să nu te convingi că:

Populația Germaniei crește în fiecare an cu aproape 900.000 de suflete. Dificultatea de a hrăni această armată de noi cetățeni urmează să crească din an în an și să se termine într-o zi printr-o catastrofă, dacă nu se vor găsi căile și mijloacele de a preveni în timp util acest pericol al foametei.

Existau patru mijloace pentru a evita o eventualitate atât de înspăimîntătoare:

1. Se putea, urmînd exemplul francez, reduce artificial creșterea nașterilor, prevenind astfel suprapopularea.

Firește că natura are ea însăși grijă, în vremurile de sărăcie și de condiții climatice proaste, sau în regiunile cu pămînt sărac, să limiteze creșterea populației în anumite țări sau la anumite rase. De altfel, cu o metodă atât de înțeleaptă și de decisivă, ea nu se opune capacității de procreare propriu-zise, ci supraviețuirii individului procreat, supunîndu-l pe acesta la încercări și privațiuni atât de grele încît orice individ mai puțin puternic, mai puțin sănătos este forțat să se întoarcă în neant. Cei cărora ea le îngăduie totuși să învingă rigorile existenței rezistă la orice, duri și întru totul apți să zămislească la rîndul lor, pentru ca aceeași selecție fundamentală să poată reîncepe. Natura, procedînd atât de brutal față de individ și rechemîndu-l imediat la ea dacă el nu este capabil să înfrunte vijelia vieții, menține puternice rasele și speciile și ajunge la cele mai însemnate realizări.

Astfel scăderea numărului întărește individul, deci, la urma urmelor, specia.

Lucrurile se petrec altfel atunci cînd omul se pune să-și limiteze progenitura. El nu e croit din același material ca natura, el este "uman"; el se pricepe s-o facă mai bine decât această regină nemiloasă a înțelepciunii absolute! El nu pune piedici dezvoltării individului procreat, ci însăși reproducerii. Lui, care întotdeauna se vede numai pe sine și niciodată rasa, acest lucru i se pare mai uman și mai drept decât metoda contrară. Din nefericire, și urmările sînt contrare:

În timp ce natura, lăsîndu-i pe oameni liberi să procreeze, le supune urmașii la o încercare foarte dură - și dintre indivizii supranumerici îi alege pe

cei mai buni ca fiind demni să trăiască, îi păstrează numai pe ei și îi însărcinează cu conservarea speciei - omul limitează procrearea, în schimb se încapăținează să conserve cu orice preț orice ființă, odată născută. Această rectificare a voinței divine i se pare pe cit de înțeleaptă pe atît de umană și, învingînd natura la încă un punct, se bucură că i-a dovedit incapacitatea. Draga de maimuțică a lui Dumnezeu Tatăl va observa numai împotriva voinței sale faptul că numărul este într-adevăr limitat, dar că în același timp a scăzut valoarea individului.

Căci de îndată ce capacitatea procreatoare propriu-zisă este limitată și numărul nașterilor a scăzut - în locul luptei firești pentru viață, care nu-i lasă să supraviețuiască decît pe cei puternici și pe cei mai sănătoși - este instaurată, se înțelege de la sine, acea manie de a "salva" cu orice preț pe cei mai firavi, pe cei mai bolnăvicioși; nucleu al unei descendențe care va fi din ce în ce mai vrednică de milă, cită vreme voința naturii va fi astfel crunt batjocorită.

Rezultatul este că într-o zi unui asemenea popor existența pe pămînt îi va fi luată cu forța; căci omul nu poate sfida decît un anumit timp legea eternă a perpetuării speciei și, mai devreme sau mai tîrziu, vine revanșa. O rasă mai puternică va alunga rasele slabe, căci iureșul final către viață va distruge obstacolele ridicole ale unei pretinse omenii individualiste, pentru a lăsa loc omeniei conforme cu natura, care îi nimicește pe cei slabi ca să le dea locul celor puternici.

Oricine vrea deci să asigure existența poporului german, limitînd voluntar creșterea populației sale, îl lipsește tocmai prin aceasta de orice viitor.

2. O a doua cale ar fi cea pe care și astăzi o mai auzim propusă și lăudată de nenumărate ori: "colonizarea internă". Acesta este un proiect proslăvit îndeosebi de oamenii care îl înțeleg cel mai puțin și care este susceptibil să provoace cele mai mari pagube imaginabile.

Produsul unui sol poate fi fără îndoială crescut pînă la o limită determinată. Însă numai pînă la o limită determinată și nu la infinit. Un anumit timp se va putea deci compensa creșterea populației poporului german prin creșterea produselor solului nostru fără pericolul foamei. Trebuie ținut totuși cont de faptul că nevoile cresc în general mai repede decît numărul de locuitori. Nevoile de hrană și îmbrăcăminte ale oamenilor cresc an de an și deja n-ar mai putea fi comparate cu ale predecesorilor noștri de acum o sută de ani. Este deci o nebunie să crezi că orice creștere a producției îndreptățește ipoteza unei creșteri a populației: nu, aceasta nu este adevărat decît în măsura în care surplusul roadelor pămîntului nu este folosit spre satisfacerea nevoilor suplimentare ale omului. Dar chiar presupunînd restrîngerea maximă de o parte și cel mai mare zel de cealaltă, și în acest caz se va ajunge totuși la o limită, în funcție de teritoriu.

Cu toată munca posibilă, la un moment dat nu va mai putea fi făcut să producă mai mult și atunci va veni, mai devreme sau mai tîrziu, rezultatul fatal. Foamea va apare mai întii în răstimpuri, după recolte proaste etc. Cu o populație crescîndă, ea va fi tot mai frecventă, apoi nu va mai înceta decît în

anii excepțional de bogați care vor umple hambarele; va veni în sfârșit vremea cînd mizeria nu va mai putea fi ușurată și cînd foamea va fi tovarășul veșnic al acestui popor. Atunci va trebui ca natura să intervină și să opteze pentru cei ce vor fi aleși ca să trăiască; sau omul se va ajuta singur, limitîndu-și artificial reproducerea și expunîndu-se la toate urmările supărătoare arătate deja pentru rasă și specie.

Se va putea obiecta că această eventualitate va amenința într-o zi, într-un fel sau altul, întreaga omenire și că nici un popor nu se va putea așadar sustrage acestui destin.,

La prima vedere este exact. Ne putem totuși gîndi la următoarele:

E sigur că va veni o zi cînd omenirea, nemaiputînd face față nevoilor populației sale crescînde prin mărirea randamentului solului, va trebui să limiteze creșterea numărului de oameni. Ea va lăsa natura să se pronunțe, sau va încerca să stabilească ea însăși un echilibru: să sperăm că prin mijloace mai potrivite decît mijloacele actuale; dar atunci vor fi atinse toate popoarele, pe cînd acum singurele atinse sînt rasele care nu mai au destulă putere ca să-și asigure pămîntul de care au nevoie pe lumea aceasta. Căci așa cum se prezintă totuși lucrurile, în epoca noastră, mai există încă întinderi imense de pămînturi nefolosite, pămînturi care nu așteaptă decît să fie cultivate. Și este sigur de asemenea că acest pămînt n-a fost păstrat de natură ca teritoriu rezervat pentru viitor unei națiuni sau unei rase determinate. E sigur, dimpotrivă, că el este destinat unui popor care va avea puterea să-l ia și energia necesară ca să-l exploateze.

Natura nu cunoaște granițe politice. Ea așează ființele vii unele lîngă altele pe globul pămîntesc și contemplă jocul liber al forțelor. Cel mai tare din punctul de vedere al curajului și activității, copilul preferat al naturii, va dobîndi nobilul drept de a trăi.

Dacă un popor se cantonează în "colonizare internă" în timp ce alte rase se implantează în porțiuni tot mai întinse ale globului, el va fi forțat să recurgă la limitarea voluntară. pe cînd celelalte popoare vor continua mereu să crească numeric. Acest caz se prezintă cu atît mai devreme cu cît spațiul aflat la dispoziția acestui popor se întîmplă să fie mai restrîns. Cum, din nefericire, cele mai bune națiuni - mai precis singurele rase civilizatoare, bază a întregului progres uman - renunță prea adesea în orbirea lor pacifistă la dobîndirea de noi teritorii și se mulțumesc cu "colonizarea internă", în timp ce națiuni de o valoare mai scăzută știu să-și asigure posesiunea unor teritorii de populare, aceasta conduce la următorul rezultat final:

Rasele cu civilizația cea mai înaltă, dar mai puțin lipsite de scrupule, trebuie să-și reducă, din cauza teritoriului limitat, înmulțirea, într-un moment în care niște popoare cu o civilizație mai puțin înaltă, dar mai brutale prin natura lor, sînt, grație unor teritorii întinse de populare, în măsură să se dezvolte fără grija limitării. Altfel spus, se va întîmpla că într-o zi lumea se va afla în mîinile unei colectivități cu o cultură mai puțin înaltă, dar mai energice.

Pe viitor nu se vor prezenta aşadar decît două posibilităţi: ori lumea va fi guvernată după concepţiile democraţiei noastre moderne, şi atunci balanţa va înclina în favoarea raselor mai puternice numeric; ori lumea va fi guvernată de legile naturale: atunci vor învinge popoarele cu o voinţă brutală, şi nu cele care vor fi practicat limitarea voluntară.

Nimeni nu poate pune la îndoială faptul că într-o zi existenţa omenirii va da naştere unor lupte groaznice. La urma urmelor, instinctul de conservare va învinge singur, instinct sub influenţa căruia dispare încet, precum zăpada sub soarele de martie, această pretinsă omenie care nu este decît expresia unui amestec de stupiditate, de laşitate şi de pedantism vanitos. Omenirea a crescut în luptă veşnică, pacea veşnică ar duce-o în mormînt.

Pentru noi, germanii, cuvintele "colonizare internă" sînt nefaste, întărind în noi ideea că am găsit un mijloc de a ne cîştiga existenţa prin muncă într-o dulce toropeală. Odată ce această teorie va prinde rădăcini la noi, acesta va fi sfîrşitul oricărui efort de a ne asigura locul care ni se cuvine în lume. Dacă germanul mediu ar căpăta convingerea că prin acest mijloc îşi poate asigura existenţa şi viitorul, s-ar sfîrşi orice încercare de apărare activă şi însăşi prin aceasta singura rodnică, s-ar sfîrşi cu necesităţile vitale germane. Orice politică externă cu adevărat utilă ar fi înmormîntată şi, odată cu ea, în special, viitorul poporului german.

De aceea nu întîmplător întotdeauna evreul este acela care încearcă îndeosebi să i implanteze poporului nostru această mentalitate funestă; şi se pricepe de minune s-o facă. El e prea expert în oameni ca să ignore faptul că ei sînt victimele recunoscătoare ale tuturor celor ce se hrănesc cu himere care îi fac să creadă că s-a găsit mijlocul de a-i da naturii un bobîrnac astfel ca aspra şi nemiloasa luptă pentru viaţă să devină de prisos şi să facă, dimpotrivă, din ei, fie prin muncă, fie prin simpla trîndăveală, fie prin orice alt mijloc, stăpîinii planetei.

Nu se poate insista îndeajuns asupra faptului că o colonizare internă germană nu trebuie să servească îndeosebi decît la evitarea anomaliilor sociale - şi înainte de toate să sustragă solul speculaţiei - dar că ea nu va face niciodată faţă asigurării viitorului naţiunii fără dobîndirea de noi teritorii.

Dacă procedăm altfel, în scurt timp vom fi fără pămînt şi la capătul puterilor.

În fine, trebuie să mai stabilim clar aceasta:

Limitarea care rezultă din colonizarea internă pe un mic teritoriu determinat, ca şi restrîngerea capacităţii de a procrea conduc la cea mai defavorabilă situaţie militară şi politică pentru o naţiune.

Importanţa teritorială a unei ţări este, ea singură, un factor esenţial de securitate externă. Cu cît teritoriul de care dispune un popor este mai mare, cu atît e mai mare şi protecţia lui naturală; se obţin întotdeauna decizii militare mai rapide şi de asemenea mai uşoare, mai eficace şi mai complete împotriva popoarelor care ocupă un teritoriu restrîns; împotriva statelor cu un domeniu

teritorial mai întins s-ar întâmpla exact contrariul. În plus, întinderea acestuia constituie o protecție sigură împotriva atacurilor neîmpinse pînă la capăt, succesul neputînd fi obținut decît după lupte îndelungate și grele, riscul unui ajutor subit trebuind să pară prea mare în lipsa unor rațiuni cu totul excepționale.

Importanța teritorială propriu-zisă a unui stat este astfel un factor de menținere a libertății și independenței unui popor, pe cînd micimea teritorială provoacă invazia.

În consecință, aceste două prime mijloace de a stabili un echilibru în cadrul "național" al Reichului între cifra crescîndă a populației și teritoriul care nu se putea întinde au fost înlăturate. Motivele acestei atitudini erau cu totul altele decît cele menționate de noi mai sus: în ce privește limitarea nașterilor, se abține în primul rînd din anumite rațiuni morale; cît privește colonizarea internă, ea a fost respinsă energic, deoarece presimte în ea un atac împotriva marii proprietăți, apoi și îndeosebi pentru că vedea în ea preludiul unui asalt general împotriva proprietății private. Dată fiind îndeosebi forma sub care era preconizată această "doctrină a salvării", o asemenea ipoteză putea sta în picioare.

În ansamblu, în ceea ce privește marele public, această rezistență nu era foarte oportună și, în orice caz, nu atingea miezul problemei.

Astfel nu mai rămîneau decît două căi pentru a asigura pîine și muncă pentru populația mereu crescîndă.

3. Fie că se puteau dobîndi noi teritorii, pentru a împinge într-acolo în fiecare an milioanele de locuitori în număr excedentar și a obține astfel ca națiunea să-și asigure propria subzistență.

4. Fie să se treacă mai departe, pentru a aduce industriei noastre și comerțului nostru clientelă din străinătate, asigurîndu-ne existența datorită acestor profituri.

Altfel spus: fie o politică teritorială, fie o politică colonială și comercială.

Aceste două căi au fost considerate din diferite puncte de vedere, examinate, preconizate, combătute, pînă cînd a fost aleasă definitiv ultima.

Calea cea mai sănătoasă din cele două ar fi fost cu siguranță prima.

Dobîndirea de noi teritorii de colonizat prin excedentul populației noastre are avantaje infinit mai numeroase, în special dacă se ia în considerare nu prezentul, ci viitorul.

Mai întii că nu se poate evalua posibilitatea conservării unei clase sănătoase de țărani ca bază a întregii națiuni. Multe din relele noastre de astăzi nu sînt decît consecința raportului alterat dintre populația urbană și rurală. O sorginte solidă de țărani mici și mijlocii a fost din toate timpurile cea mai bună protecție față de strîmtorările noastre sociale de astăzi. Aceasta este și singura soluție care îi asigură unei națiuni pîinea cea de toate zilele în cadrul unei economii închise. Industria și comerțul retrogradează atunci din poziția lor preeminentă și nesănătoasă și se articulează în cadrul general al unei economii

naționale în care nevoile s-ar echilibra. Nu mai sînt tocmai baza, ci auxiliarele subzistenței națiunii. Cînd rolul lor se mărginește la păstrarea unui raport just între propriile noastre nevoi și propria noastră producție în toate domeniile, ele fac ca subzistența poporului să fie într-un anumit grad independentă de străinătate; astfel ele contribuie la asigurarea libertății statului și a independenței națiunii, mai ales în clipele de încercare.

Cu toate acestea, astăzi o astfel de politică teritorială nu se mai poate face undeva în Camerun, ci aproape exclusiv în Europa. Trebuie să adoptăm cu calm și sînge rece acel punct de vedere după care nu poate fi conform voinței divine ca un un popor să posede de cincizeci de ori mai multe teritorii decît altul. Nu este permis, în acest caz, să te lași înlăturat, prin frontiere politice, de la limitele dreptului veșnic. Dacă pe acest pămînt există într-adevăr destul loc pentru viața tuturor, să ni se dea așadar solul de care avem nevoie pentru a trăi.

Cu siguranță, acest lucru nu se va face cu plăcere. Dar atunci intervine dreptul fiecăruia de a lupta pentru existența sa; și ceea ce-i este refuzat blîndeții, se cuvine să fie cucerit cu pumnul. Dacă strămoșii noștri ar fi lăsat odinioară ca hotărîrile lor să depindă de absurda mentalitate pacifistă actuală, noi n-am avea în total nici o treime din teritoriul nostru național actual, iar poporul german n-ar mai trebui să-și facă griji pentru viitorul său în Europa! Nu, noi datorăm atitudinii lor hotărîte în lupta pentru existență cele două marșuri către răsărit ale Reichului și, în plus, acea forță interioară care constituie importanța teritorială a statului nostru și a poporului nostru, de altfel singura care ne-a permis să supraviețuim pînă astăzi.

Mai există un motiv pentru care această soluție ar fi fost cea mai bună:

Multe state europene seamănă astăzi cu o piramidă sprijinită în vîrf. Suprafața lor europeană este ridicol de mică față de întinderea exagerată a coloniilor lor, de amploarea comerțului lor exterior etc. Se poate spune: vîrfurile în Europa, baza în lumea întreagă, spre deosebire de Statele Unite, care își au baza pe propriul lor continent și nu ating restul lumii decît cu vîrfurile. Tot aici stă și extraordinara forță internă a acestui stat și slăbiciunea majorității puterilor coloniale europene.

Anglia nu este o dovadă împotriva celor expuse, căci în privința imperiului britanic se uită prea ușor existența lumii anglo-saxone. Poziția Angliei, prin însăși comunitatea ei de cultură și de limbă cu Statele Unite, este absolut incomparabilă cu cea a unei puteri europene oarecare.

Ca urmare, pentru Germania singura posibilitate de a duce la îndeplinire o politică teritorială sănătoasă rezidă în dobîndirea de pămînturi noi chiar în Europa. Coloniile nu pot servi acest scop cît timp nu par favorabile populării masive de către europeni. Dar în secolul al XIX-lea nu se mai puteau obține astfel de teritorii coloniale pe cale pașnică. Nu se putea nici măcar duce o asemenea politică colonială fără un război greu care ar fi fost mai oportun de purtat pentru a cîștiga un teritoriu din continentul european, decît domenii din afara Europei.

O asemenea hotărîre odată luată pretinde apoi o consacrare exclusivă. Nu cu jumătăți de măsură și cu ezități se realizează o sarcină care reclamă întreaga voință și întreaga energie a fiecăruia. Atunci întreaga politică a Reichului trebuia de asemenea subordonată acestui scop exclusiv; nu trebuia să se permită nici un gest provenit din alte considerații decît cunoașterea acestei misiuni și a mijloacelor de a o îndeplini.

Trebuia să cedăm în fața evidenței: numai lupta ar permite atingerea acestui scop, iar cursa înarmărilor trebuia privită rece și calm.

Intregul ansamblu al alianțelor trebuia examinat numai din acest punct de vedere și trebuia evaluat la valoarea lui reală. Dacă doream teritorii în Europa, aceasta nu era posibil la urma urmelor decît pe seama Rusiei. Atunci ar fi trebuit ca noul Reich să urmeze din nou calea vechilor cavaleri ai ordinului teutonilor, pentru ca sabia germană să-i asigure plugului german glia și să-i dea astfel națiunii pîinea cea de toate zilele.

Pentru o asemenea politică, singurul aliat posibil în Europa era Anglia.

Numai cu Anglia puteam, odată ce ne-am asigurat spatele, să întreprindem noua cruciadă a Germanilor. Dreptul nostru n-ar fi fost mai mic decît acela al străbunilor noștri. Nici unul din pacifiștii noștri nu refuză să mănînce pîine de la Răsărit și totuși spada este cea care a deschis drumul plugului.

Pentru a cîștiga bunăvoința Angliei, nici un sacrificiu nu trebuia să fie prea mare. Trebuia să renunțăm la colonii și la puterea militară și să cruțăm industria britanică de orice concurență germană.

Numai o poziție netă și fără reticențe putea conduce la acest rezultat: renunțarea la comerțul mondial și la colonii; renunțarea la o flotă de război germană; concentrarea întregii puteri a statului asupra armatei de uscat.

Rezultatul ar fi fost desigur o limitare momentană, dar un viitor mare și falnic.

A existat o vreme cînd Anglia s-ar fi lăsat angajată în negocieri în acest sens. Deoarece ea ar fi înțeles foarte bine că pentru Germania căutarea unui debușeu oarecare era o necesitate, din cauza creșterii populației sale și că ea îl va găsi cu concursul Angliei, în Europa, sau, fără ea, în lume.

Această tendință trebuia favorizată în gradul cel mai înalt cînd, la începutul secolului, Londra însăși a încercat să se apropie de Germania. Pentru întîia oară a apărut atunci starea de spirit ale cărei manifestări într-adevăr înspăimîntătoare le-am putut observa în cursul ultimilor ani. Gîndul că trebuia să scoatem castanele din foc pentru Anglia ne impresiona neplăcut; ca și cum o alianță s-ar putea vreodată întemeia pe o altă bază decît pe o afacere bună pentru ambele părți. Și puteam încheia foarte ușor o alianță cu Anglia. Diplomația engleză era mult prea dibace ca să nu știe că orice avantaj cere o compensație.

Să ne închipuim și că o politică externă germană avizată și-ar fi asumat rolul Japoniei în 1904, și abia dacă putem evalua consecințele care ar fi decurs de aici pentru Germania.

Războiul mondial nu ar fi avut loc. Sângele vărsat în 1904 ar fi crușat sângele vărsat înzecit între 1914 și 1918.

Și ce poziție ar avea astăzi Germania în lume!

În orice caz, alianța cu Austria era încă de pe atunci o ineptie.

Acest stat-mumie se atașa de Germania nu pentru a purta un război, ci pentru a menține o pace veșnică, care ar fi apoi folosită într-un mod foarte chibzuit pentru a nimici încet dar sigur germanismul în monarhie.

Această alianță era un lucru imposibil, pentru că nu era permis să se aștepte o apărare activă a intereselor naționale germane din partea unui stat care n-avea nici măcar destulă putere și suficient spirit de decizie ca să oprească degermanizarea în interiorul granițelor sale. Dacă Germania nu avea suficient sentiment național și caracter ca să-i smulgă imposibilului stat habsburgic rînduiala destinului a zece milioane de oameni de rasă germană, într-adevăr nu se mai putea aștepta ca acesta din urmă să sprijine niște planuri amplu concepute și temerare. Din atitudinea fostului Reich în problema austriacă se putea deduce cea pe care o va avea în lupta decisivă pentru întreaga națiune. În orice caz, n-ar fi trebuit să îngăduie ca an de an germanismul să fie tot mai oprimat, căci valoarea de aliat a Austriei nu putea fi asigurată cu adevărat decît prin menținerea elementului german. Dar s-a îndepărtat și de această cale.

De nimic nu îi era mai frică decît de luptă și avea să fie constrîns la aceasta în momentul cel mai nefavorabil.

Voia să se sustragă destinului și a fost în zadar. Visa la menținerea păcii în lume și s-a trezit în fața războiului mondial.

Iar acest vis de pace era principalul motiv pentru care nu a luat în considerație această a treia cale de a vedea viitorul german. Știa că nu existau teritorii de cîștigat decît la Est, vedea ce luptă ar necesita și totuși voia cu orice preț pacea; fiindcă, încă din perioada aceea și de multă vreme deviza politicii externe germane nu mai era menținerea națiunii germane prin toate mijloacele, ci mai curînd menținerea păcii universale prin toate mijloacele. Rezultatul se cunoaște!

Voi reveni în mod cu totul deosebit asupra acestui punct.

Rămînea deci o a patra eventualitate: industrie și comerț mondial, putere maritimă și colonii.

O asemenea dezvoltare trebuia desigur atinsă mai ușor și mai repede. Deoarece colonizarea unui teritoriu este un proces îndelungat, care uneori durează secole; tocmai în aceasta trebuie văzută forța ei considerabilă: nu este vorba de o vîlvătaie subită, ci de o extindere în același timp treptată, profundă și durabilă, spre deosebire de un avînt industrial, mai degrabă bășică de săpun pe care cițiva ani o pot "sufla", decît putere fără fisuri. Este mai ușor să construiești o flotă decît să construiești ferme prin lupte îndîrjite și să așezi acolo fermieri. Însă flota este de asemenea mai ușor de nimicit.

Cînd Germania s-a angajat totuși pe această cale, ar fi trebuit cel puțin să-si dea seama că această politică la rîndul ei conduce într-o zi la război

Numai niște copii puteau crede că amabilitatea, bunăvoința și afirmarea convingerilor lor pacifiste vor fi de ajuns ca să poată merge să caute banane numind această operațiune "cucerire pașnică a popoarelor", cum ziceau guralivii, cu emfază și vorbire mieroasă, fără a trebui așadar să se recurgă la arme.

Nu: dacă ne-am fi angajat pe această cale, Anglia ar fi devenit inevitabil dușmana noastră într-o bună zi și ar fi fost mai mult decît stupid să ne indignăm - dar ingenuitatea noastră era atît de mare - în ziua în care ea și-ar fi permis să se opună activității noastre pașnice cu brutalitatea unui egoism violent.

Este adevărat că noi, vai! n-am fi făcut-o niciodată. Dacă nu puteam duce o politică de cuceriri teritoriale în Europa altfel decît unindu-ne cu Anglia împotriva Rusiei, nici o politică colonială și comercială mondială nu era posibilă decît împotriva Angliei și alături de Rusia. Dar, în acest caz, această politică trebuia adoptată cu toate consecințele ei și îndeosebi părăsind cît mai repede Austria. Indiferent de modul în care era examinată, această alianță cu Austria către anul 1900 era deja o adevărată nebunie.

Dar nu ne gîndeam cîtuși de puțin să ne aliem cu Reichul împotriva Angliei, după cum nu ne gîndeam să ne aliem cu Anglia împotriva Rusiei, căci în ambele cazuri ar fi urmat un război, iar noi ne angajaserăm în această politică comercială și industrială spre a-l împiedica. Credeam că prin cucerirea "economică și pașnică" a lumii sîntem în posesia unei metode de acțiune care trebuia, odată pentru totdeauna, să sugrume orice politică de forță. De lucrul acesta nu eram, poate, întotdeauna foarte siguri, mai ales cînd, în răstimpuri, din Anglia veneau amenințări cu totul de neînțeles. De aceea am hotărît construirea unei flote, dar nicidecum cu intenția de a ataca sau a distruge Anglia, dimpotrivă, pentru a apăra acea "pace mondială" și a continua cucerirea "pașnică" a lumii. De aceea a fost creată acea flotă modestă sub toate aspectele, nu numai în ceea ce privea numărul și tonajul vaselor, ci și armamentul, pentru a lăsa din nou să iasă la iveală, în cele din urmă, intenția "pașnică".

Trăncănelile despre o cucerire "economică și pașnică" a lumii au fost cel mai desăvîrșit nonsens care a fost vreodată ridicat la rangul de principiu călăuzitor al politicii unui stat. Acest nonsens apare mai flagrant dacă se ia în considerare faptul că nu ezitam să desemnăm Anglia ca fiind exemplul cel mai edificator al posibilității unei asemenea cuceriri. Ceea ce doctrina noastră și concepția noastră profesorală despre istorie au stricat sub acest aspect abia dacă e reparabil și o dovadă evidentă a acestui fapt este că mulți oameni "învață" istoria fără să priceapă ceva din ea. Ar fi trebuit să se recunoască faptul că Anglia este exemplul frapant al teoriei opuse, căci nici un popor nu și-a pregătit mai bine și mai brutal cuceririle economice cu sabia și nu le-a apărut apoi cu mai multă dîrzenie. Oare trăsătura caracteristică a artei politicii engleze nu era tocmai faptul că știa să scoată din puterea ei politică cuceriri economice și, invers, să transforme orice succes în putere politică? Mai mult, ce greșală să credem că Anglia însăși era prea lașă ca să-și verse propriul sînge în favoarea expansiunii sale economice! Faptul că Anglia nu poseda o armată "națională"

nu dovedea nicidecum aceasta; ceea ce contează în acest caz nu este structura militară momentară a armatei, ci voința și hotărîrea de a intra în luptă cu armata pe care o ai. Anglia a avut întotdeauna armamentul de care avea nevoie. Ea a avut întotdeauna, pentru a se lupta, armele necesare pentru a învinge. Ea a trimis în luptă mercenari atîta timp cît mercenarii au fost suficienți; dar a știut întotdeauna să scoată din izvoarele cele mai adînci sîngele cel mai prețios al națiunii, cînd numai un asemenea sacrificiu putea aduce victoria; în orice caz, voința de a lupta, tenacitatea și conducerea brutală a operațiunilor au rămas aceleași.

Însă în Germania se crease puțin cîte puțin, datorită școlii, presei și ziarelor satirice, o asemenea idee despre englez și dacă se poate și mai mult despre imperiul său, încît ea trebuia să ducă la una din decepțiile noastre cele mai dăunătoare; puțin cîte puțin această idee falsă s-a răspîndit pretutindeni ca o epidemie, iar consecința a fost o subestimare pe care am ispășit-o cumplit. Această iluzie a fost atît de profundă încît eram convinși că englezul nu era decît un om de afaceri pe cît de șiret pe atît de incredibil de lipsit de vlagă ca persoană. Distinșii noștri profesori de didactică nu-și imaginau nicidecum că un imperiu mondial atît de întins ca al Angliei nu a putut fi cucerit prin șiretlicuri și subterfugii. Oamenii, puțini la număr, care îi puneau în gardă împotriva acestei erori, nu erau ascultați sau erau reduși la tăcere. Îmi amintesc și acum limpede ce mină uimită au făcut camarazii mei cînd ne-am văzut cu *tommies* în față în Flandra. Încă din primele zile de luptă, fiecare a început să bănuiască faptul că acești scoțieni nu semănau deloc cu cei pe care crezuseră de cuviință să ni-i schițeze foile noastre umoristice și comunicatele.

Cu această ocazie am făcut primele observații asupra utilității anumitor forme de propagandă.

Această iluzie aducea desigur foloase celor care o răspîndeau: acest exemplu - deși fals - putea fi folosit pentru a demonstra posibilitatea unei cuceriri economice a lumii. Ceea ce îi reușise englezului trebuia să ne reușească și nouă; și aveam chiar un avantaj deosebit prin probitatea noastră simțitor mai ridicată, prin faptul că ne lipsea acea perfidie specific englezească. Și prin aceasta speram să cîștigăm mai ușor simpatia națiunilor mici și încrederea celor mari.

Nu înțelegeam că probitatea noastră a fost pentru alții obiectul unei aversiuni profunde, pentru că credeam noi înșine în ea, în timp ce restul lumii nu vedea în conduita noastră decît expresia unui rafinament al ipocriziei, pînă cînd revoluția i-a permis să întrevadă, fără îndoială spre maxima ei mirare, întreaga profunzime a psihologiei noastre, sinceră pînă la o prostie fără margini.

Numai nonsensul acelei cuceriri "economice pașnice" a lumii poate face să se înțeleagă de îndată, în toată limpezimea sa, celălalt nonsens, cel al Triplei Alianțe.

Cu ce stat ne puteam așadar alia? Cu Austria nu puteam porni un război de cuceriri, nici în Europa. În aceasta consta slăbiciunea înăscută a

acestei alianțe. Un Bismarck își putea permite să recurgă la această ultimă soluție, dar nici unul din succesorii lui inabili nu o mai puteau face și încă și mai puțin într-o vreme când bazele esențiale ale alianței încheiate de Bismarck nu mai existau: căci Bismarck încă mai putea vedea în Austria un stat german. Dar introducerea treptată a votului universal într-un stat haotic nu mai avea nimic german.

Din punctul de vedere al unei politici etnice, alianța cu Austria era de asemenea de-a dreptul funestă. Se tolera formarea lângă Reich a unei puteri slave, care mai devreme sau mai târziu trebuia să se întoarcă împotriva Germaniei cu totul altfel decât a fost, de pildă, cazul Rusiei. Alianța trebuia să se degradeze și să se șubrezească an de an, pe măsură ce în monarhia dunăreană slăbea influența pangermaniștilor, care erau îndepărtați din toate pozițiile primordiale.

Alianța Germaniei cu Austria intrase deja către 1900 în aceeași fază ca alianța Austriei cu Italia.

Și în acest caz exista o singură alternativă: ori eram aliatul monarhiei habsburgice, ori trebuia să ne ridicăm protestînd împotriva opresiunii germanismului în Austria. Dar când pornești pe un asemenea drum, el duce de cele mai multe ori la lupta deschisă.

Valoarea Triplei Alianțe nu era decât modestă din punct de vedere psihologic, căci trăinicia unei alianțe tinde să slăbească în măsura în care ea se reduce tot mai mult la menținerea unei stări de lucruri existente. O alianță devine, dimpotrivă, cu atît mai puternică cu cît părțile contractante au de gînd să atingă prin acest mijloc obiective de expansiune determinate și accesibile. Nici în acest caz forța nu stă în rezistență, ci în atac.

Acest lucru a fost recunoscut atunci de diverse părți, din nefericire nu în cercurile zise "profesioniste".

Ludendorff, pe atunci colonel atașat pe lângă marele stat-major a fost în special cel care a arătat toate părțile ei slabe într-un memoriu din 1912. Firește, "oamenii de stat" nu i-au acordat nici o importanță și nici o valoare; în general, rațiunea nu pare să se manifeste în mod eficace decât la muritorii de rînd și dispare în principiu de îndată ce este vorba de "diplomați".

Încă pentru Germania a fost un noroc că în 1914 războiul a izbucnit pe calea ocolită a Austriei și că Habsburgii, prin urmare, nu i s-au putut sustrage; dacă războiul ar fi survenit într alt fel, Germania ar fi fost singură. Statul Habsburgilor n-ar fi putut niciodată și nici n-ar fi vrut niciodată să ia parte la o luptă care ar fi pornit din cauza Germaniei. Ceea ce a fost atît de blamat, mai târziu, în cazul Italiei, s-ar fi întîmplat cu Austria; ea ar fi rămas "neutră" pentru a feri cel puțin statul de o revoluție chiar la începutul războiului. Slavii din Austria mai degrabă ar fi zdrobit monarhia în 1914 decât să-i îngăduie să ajute Germania. Dar mult mai puțin numeroși au fost în vremea aceea cei care au putut înțelege toate pericolele și toate agravările dificultăților care rezultau din alianța cu monarhia dunăreană.

În primul rînd, Austria avea prea mulți dușmani care nădăjduiau să adune moștenirea acestui stat decrepit, pentru ca aceștia să nu sfîrșească prin a simți o oarecare animozitate împotriva Germaniei, considerată un obstacol în calea dezmembrării monarhiei, așteptată și sperată în toate părțile. S-a ajuns la concluzia că nu se putea ajunge pînă la Viena decît trecînd prin Berlin.

În al doilea rînd, Germania a pierdut din această cauză cele mai bune și mai promițătoare posibilități de alianță. În schimb, în locul lor s-a observat o tensiune crescîndă în raporturile cu Rusia și chiar cu Italia. Căci, la Roma, starea de spirit generală era favorabilă Germaniei, dar ostilitatea față de Austria dormita - ba cîteodată chiar ardea cu flăcări - în inima ultimului italian. Din moment ce ne angajaserăm într-o politică comercială și industrială, nu mai puteam găsi nici cel mai mic motiv de război împotriva Rusiei. Numai dușmanii celor două națiuni puteau avea în acesta un mare interes. De fapt, cei care au îndemnat prin toate mijloacele la războiul dintre cele două state au fost mai întii evreii și marxiștii.

În al treilea rînd, în sfîrșit, această alianță prezenta inevitabil un pericol permanent pentru Germania, deoarece unui stat efectiv ostil Reichului lui Bismarck îi era întotdeauna ușor să mobilizeze o serie întreagă de state împotriva Germaniei, promițîndu-le tuturor îmbogățirea pe cheltuiala aliatului său austriac.

Putea fi pusă în mișcare împotriva monarhiei dunărene întreaga Europă de răsărit, dar mai ales Rusia și Italia. Coaliția mondială care se forma sub influența directoare a regelui Eduard n-ar fi devenit niciodată un fapt împlinit dacă acest aliat al Germaniei, Austria, n-ar fi constituit o moștenire atît de atrăgătoare. Numai din această cauză a devenit posibilă antrenarea în același front ofensiv a unor state animate de dorințe și urmărind scopuri atît de eterogene. Fiecare putea spera, în cursul unui atac general împotriva Germaniei, să se îmbogățească pe socoteala Austriei. Iar faptul că Turcia făcea și ea parte tacit din această alianță nenorocită mărea acest pericol în proporții extraordinare.

Finanțele evreiești internaționale aveau nevoie de această momeală pentru a-și duce la bun sfîrșit proiectul de mult rîvnit al distrugerii Germaniei, care încă nu era supusă controlului financiar și economic general al acestui superstat. Numai astfel s-a putut suda coaliția care era puternică și curajoasă doar datorită numărului milioanei de soldați, gata în sfîrșit de lupta corp la corp cu Siegfried "cel împlătoșat".

Alianța cu puterea Habsburgilor, care încă în Austria mă umplea de nemulțumire, mi-a pricinuit îndelungi suferințe lăuntrice, care mai tîrziu mi-au întărit și mai mult părerea deja fixată.

Nu-mi ascundeam, în cercurile restrînse pe care le frecventam, convingerea că acest tratat nepotrivit cu un stat sortit pieirii va duce și Germania la o prăbușire catastrofală, dacă ea nu se desprindea la timp. Nu am fost zdruncinat, nici măcar o clipă, în această convingere profundă, cînd în sfîrșit

furtuna războiului mondial păru să elimine orice considerație rezonabilă și când amețala exaltării a pus stăpînire chiar și pe centrele care n-ar fi trebuit să fie accesibile decît celui mai rece realism. Chiar atunci cînd am fost pe front, de fiecare dată cînd am avut ocazia să discut aceste probleme, mi-am exprimat părerea că trebuia, în interesul națiunii germane, ruptă alianța și cu cît mai devreme cu atît mai bine; că abandonarea monarhiei habsburgice nu ar fi un sacrificiu, dacă Germania își putea reduce astfel numărul adversarilor; căci nu pentru a menține o dinastie degenerată, ci pentru salvarea națiunii germane purtau realmente casca milioane de oameni.

De mai mult ori s-a părut înainte de război că, cel puțin într-una din tabere încep să fie exprimate îndoieli în legătură cu oportunitatea politicii germane adoptate: mediile conservatoare germane au pus nu o dată în gardă împotriva unei încrederi excesive, dar, cum se întîmplă cu orice avertisment rezonabil, și acesta s-a spulberat. Erau convinși că se aflau pe calea "cuceririi lumii", ale cărei rezultate vor fi uriașe și în care sacrificiile ar fi egale cu zero. Și încă o dată "profanului" nu-i mai rămînea decît să observe în tăcere cum și de ce mergeau "inițiații" drept spre pieire, trăgînd după ei poporul cel bun, ca vînătorul de șobolani din Hameln.

*
* *

Motivul esențial care permitea ca nonsensul unei "cuceriri economice" să fie prezentat ca sistem de politică practică și menținerea păcii mondiale să fie oferită drept obiectiv politic întregului popor se întemeia pe starea generală maladivă a întregii noastre gîndiri politice.

Triumful tehnicii și industriei germane, succesele crescînde ale comerțului german ne făceau să uităm din ce în ce mai mult că toate acestea nu erau posibile decît cu condiția prealabilă a unui stat puternic. Din contră, în multe cercuri se mergea pînă la a afirma convingerea că statul însuși își datorează existența acestor fenomene, că el este în special o instituție economică și că depinde de economie în structura sa actuală, ceea ce era considerat și glorificat drept cea mai normală și mai sănătoasă stare de lucruri.

Dar statul nu are nimic de-a face cu o concepție economică sau o dezvoltare economică determinată! El nu este reuniunea părților contractante economice pe un teritoriu precis și delimitat, avînd ca obiectiv executarea unor sarcini economice; el este organizarea unei comunități de ființe vii, asemănătoare între ele din punct de vedere fizic și moral, constituită spre o mai bună asigurare a descendenței lor și spre a atinge obiectivele atribuite lor de Providență. Acesta și numai acesta este obiectivul unui stat. Economia nu este decît unul din numeroasele mijloace necesare îndeplinirii acestei sarcini. Ea nu este niciodată nici cauza, nici obiectivul unui stat, în afară de cazul cînd acesta din urmă se întemeiază *a priori* pe o bază falsă, fiind împotriva firii. Numai așa

se poate explica faptul că statul, ca atare, nu se întemeiază neapărat pe o delimitare teritorială. Această condiție nu va deveni necesară decât la popoarele care vor să asigure prin propriile lor mijloace subzistența tovarășilor lor de rasă, adică la cele care vor să ducă la bun sfârșit lupta pentru existență prin propria lor muncă. Popoarele care au facultatea de a se strecura ca niște paraziți în rîndurile omenirii, ca să-i facă pe alții să muncească pentru ele sub diferite pretexte, pot forma state fără să aibă nici cel mai mic teritoriu delimitat propriu. Este în special cazul poporului al cărui parazitism face să sufere întreaga omenire: poporul evreu.

Statul evreiesc nu a fost niciodată delimitat în spațiu; răsîndit fără limite, el cuprinde totuși exclusiv membrii aceleiași rase. De aceea a format acest popor pretutindeni un stat în stat. Este una din cele mai ingenioase scamatorii din lume faptul că acest vas a fost pus să navigheze sub eticheta "religie", asigurîndu-i-se astfel toleranța pe care arianul este întotdeauna gata s-o acorde credinței religioase. În realitate, religia lui Moise nu este nimic altceva decât doctrina conservării rasei evreiești. De aceea ea îmbrățișează de asemenea aproape întregul domeniu al științelor sociale, politice și economice care se pot raporta la ea.

Instinctul de conservare a speciei este prima cauză a formării comunităților umane. Din această cauză, statul este un organism rasial și nu o organizație economică, diferență pe atît de mare pe cît rămîne de neînțeles îndeosebi pentru așa-zisii "oameni de stat" contemporani. De aceea, aceștia cred că pot alcătui un stat prin mijloace economice, pe cînd în realitate el nu este veșnic decât rezultatul exercitării calităților care se înscriu pe linia instinctului de conservare a speciei și a rasei. Și aceste calități sînt întotdeauna virtuți eroice și nu egoismul mercantil, deoarece conservarea existenței unei specii presupune că sînt gata să sacrifice individul. Acesta este și sensul cuvintelor poetului:

*Und setzet ihr nicht das Leben ein,
Nie wird euch das Leben gewonnen sein.* ¹⁾

(Și dacă nu vă puneți propria voastră existență drept cheazășie, niciodată n-o să vă cîștigați existența). Sacrificarea existenței individuale este necesară pentru a asigura conservarea rasei. Astfel, condiția esențială pentru formarea și menținerea unui stat este existența unui sentiment de solidaritate pe baza unei identități de caracter și de rasă. Aceasta trebuie să ducă la popoarele care au un teritoriu al lor la formarea unor virtuți eroice, iar la paraziți la o ipocrizie mincinoasă și o cruzime perfidă, afară numai dacă se admite că aceste caracteristici sînt înnăscute și că diferența dintre formele politice nu este decât dovada

¹⁾ Schiller, *Wallenstein* ("Tabăra de la Wallenstein", Cîntecul cuirasierilor)

evidentă a acestui fapt. Dar întemeierea unui stat trebuie să rezulte întotdeauna, cel puțin la început, dintr-o manifestare a acestor calități; și popoarele care pier în lupta pentru existență, adică cele care sînt vasale și prin aceasta condamnate să dispară mai devreme sau mai tîrziu, sînt acelea care dovedesc cele mai puține virtuți eroice în această luptă sau care sînt victimele vicleniei perfide a paraziților. Și chiar în acest din urmă caz, în general nu este vorba atît de lipsă de inteligență, cît de lipsă de hotărîre și de curaj, care caută să se ascundă sub pretextul sentimentelor omenеști.

Faptul că forța internă a unui stat nu coincide decît foarte rar cu pretinsa înflorire economică demonstrează, în mod strălucit, cît de puțin sînt legate de economie calitățile constructoare și conservatoare ale statului. Înflorirea economică ne-o demonstrează nenumărate exemple - pare mai degrabă să anunțe că declinul statului este aproape. Și dacă formarea unor comunități umane se explică în primul rînd prin acțiunea forțelor și mobilurilor economice, dezvoltarea economică maximă ar fi cea care ar trebui să însemne punctul culminant al puterii statului și nu invers.

Credința în puterea economică pentru întemeierea sau menținerea statelor pare de neînțeles îndeosebi cînd se întîlnește într-o țară în care istoria demonstrează contrariul la fiecare pas într-un mod limpede și repetat. Prusia îndeosebi demonstrează, cu o precizie prodigioasă, că nu calitățile materiale, ci numai virtuțile morale sînt cele care oferă mijloacele de a întemeia un stat. Numai sub protecția lor începe să înflorească economia, pînă în momentul în care ea se prăbușește odată cu prăbușirea capacităților creatoare pure ale statului, evoluție pe care o putem observa chiar acum într-un mod atît de dezolant. Intotdeauna interesele materiale ale oamenilor au prosperat cel mai bine la umbra virtuților eroice. Dar de îndată ce primele pretind să și aroge locul întii, distrug ele însele condițiile propriei lor existențe.

De fiecare dată cînd puterea politică a Germaniei a traversat o perioadă de ascensiune, a crescut și nivelul economic; în schimb, de fiecare dată cînd economia a ocupat singură viața poporului nostru și a făcut să se năruie virtuțile idealiste, statul s-a prăbușit atrăgînd după sine în scurt timp distrugerea economiei.

Dar dacă ne întrebăm care sînt așadar în realitate acele forțe care creează și mențin statele, le putem reuni chiar sub denumirea de spiritul și voința de sacrificiu a individului pentru comunitate. Că aceste virtuți n-au nimic comun cu economia reiese din simplul fapt că omul nu se sacrifică niciodată pentru aceasta, cu alte cuvinte nu se moare pentru o afacere, ci pentru un ideal. Nimic nu dovedește mai bine superioritatea psihologică a englezului în ceea ce privește înțelegerea sufletului poporului decît felul în care a știut să motiveze intrarea sa în război. În timp ce noi ne băteam pentru pîinea noastră, Anglia lupta pentru "libertate" și nici măcar pentru a ei, ci pentru cea a națiunilor mici. Noi am rîs de această obrăznicie sau ne-am supărat din cauza ei, demonstrînd astfel lipsa de idei și stupiditatea diplomației germane. încă

înainte de război. Nu mai exista nici cea mai vagă noțiune despre acea forță care poate face niște oameni conștienți și hotărâți să meargă liber la moarte.

Cîtă vreme poporul german a crezut, în 1914, că lupta pentru un ideal, el a susținut lupta; cînd a fost pus să se bată pentru pîinea zilnică, a preferat să iasă din joc.

"Oamenii" noștri "de stat", atît de plini de spirit, au fost surprinși de această schimbare de mentalitate. Ei n-au înțeles niciodată că omul, din momentul în care luptă pentru un interes economic, evită moartea pe cît posibil. căci aceasta l-ar lipsi pentru totdeauna de posibilitatea de a se bucura de rodul victoriei. Grija salvării copilului transformă cea mai slabă mamă într-o eroină, și de-a lungul epocilor numai lupta pentru conservarea rasei și a vetrei sau a statului care o apără a azvîrlit oamenii în întîmpinarea lăncilor dușmane.

Se poate proclama formula următoare ca un adevăr veșnic:

Niciodată un stat nu a fost întemeiat prin economia pașnică, ci întotdeauna prin instinctul de conservare a rasei, indiferent că acesta se manifesta în domeniul eroismului sau al vicleniei și al intrigii; în primul caz, rezultă state ariene de muncă și cultură, în celălalt, colonii parazitare evreiești. De îndată ce economia începe să înăbușe acest instinct la un popor, devine ea însăși cauza care aduce cu sine aservirea și oprimarea.

Înainte de război, încrederea în posibilitatea ca poporul german să acapareze piețe mondiale sau chiar să cucerească lumea pe calea pașnică a unei politici comerciale și coloniale era un simptom clasic al pierderii tuturor virtuților care formează și mențin statul și al tuturor celor care rezultă de aici: discernămint, putere de voință și hotărîre în acțiune; faptul că rezultatul a fost războiul mondial cu toate consecințele lui făcea parte din legile firii.

Pentru cine n-a aprofundat problemele, această atitudine a națiunii germane - căci ea a fost aproape generală - trebuie să fi părut o enigmă nerezolvabilă; fiindcă tocmai Germania a fost exemplul cel mai prodigios al unui imperiu care apăruse dintr-un eroism strălucitor și nu din operații financiare sau afaceri comerciale și Reichul însuși nu a fost decît cea mai strălucită recompensă a unei politici orientate spre putere și a curajului soldaților săi.

Prin urmare, cum a fost posibil ca instinctul politic al poporului german să fie tulburat astfel? Căci aici nu era vorba de un fenomen izolat, ci de simptome de decadență apărînd din diverse părți în număr într-adevăr înspăimîntător, cînd parcurgînd trupul națiunii ca niște flăcări mișcătoare, cînd formînd pe alocuri abcese care mistuiau carnea națiunii. Parcă un val neîntreput de venin era împins de o forță misterioasă pînă în ultimele vene ale acestui trup cîndva eroic, antrenînd o paralizie crescîndă a judecării sănătoase și a celui mai elementar instinct de conservare.

Trecînd de nenumărate ori în revistă toate aceste probleme legate de politica germană de alianțe și de politica economică a Reichului între 1912 și 1914, singura explicație posibilă pe care o găseam era acea forță pe care învățasem s-o cunosc la Viena situîndu-mă pe o poziție cu totul diferită: doctrina

și concepția marxistă despre viață, ca și expresia lor organizată.

Pentru a doua oară în viața mea m-am cufundat în studierea acestei doctrine distrugătoare; de astă dată, este adevărat că nu impresiile și influențele anturajului meu cotidian m-au determinat la aceasta, ci observarea fenomenelor generale ale vieții politice. În timp ce mă afundam din nou în literatura teoretică a acestei lumi noi și mă străduiam să văd limpede consecințele ei posibile, le comparam cu semnele și manifestările reale pe care le provoca acțiunea sa în viața politică, culturală și de asemenea economică.

Tot pentru prima dată mi-am îndreptat atenția asupra încercărilor făcute pentru a stăvili această ciumă mondială.

Am studiat excepționala legislație a lui Bismarck, în concepția ei, în perioada ei de luptă și rezultatele ei. Puțin câte puțin, mi-am așezat pe o bază solidă ca o stincă propriile-mi convingeri în materie, astfel că, de atunci, nu m-am simțit niciodată obligat să procedez la o reorientare a concepțiilor mele intime asupra acestui punct. Am supus de asemenea unei noi analize aprofundate raporturile dintre marxism și evrei.

Dacă mai înainte, în special de la Viena, Germania mi se păruse un colos de neclintit, în momentul acela au început să apară în mine îndoieli neliniștite. Am început să critic în gând și în cercul meu restrâns politica externă germană ca și maniera incredibil de ușuratică, după părerea mea, cu care era tratată cea mai importantă problemă existentă în acea epocă în Germania, cea a marxismului. Nu reușeam să înțeleg cum se putea merge atât de orbește în întâmpinarea unui pericol ale cărui repercursiuni aveau să fie la fel de teribile precum o promitea marxismul însuși. În momentul acela îmi ridicam deja glasul în anturajul meu imediat, după cum o fac și acum în proporții mai mari, împotriva vorbăriei amăgitoare a tuturor smiorcăiților lași: "Nu ni se poate întâmpla nimic!" O astfel de ciumă mintală a distrus deja un imperiu gigantic. Oare numai Germania să nu fie supusă acelorași legi ca toate celelalte comunități umane?

În anii 1913 și 1914 mi-am exprimat pentru prima dată, în diferite cercuri, din care o parte se numără acum printre adepții fideli ai mișcării național-socialiste, convingerea că problema viitorului națiunii germane este problema nimicirii marxismului.

În nefasta noastră politică de alianțe eu n-am văzut decît consecințele acțiunii nimicitoare a acestei doctrine; deoarece, cel mai atroce era faptul că această otravă distrugea aproape imperceptibil toate bazele unei concepții sănătoase despre economie și stat, fără ca aceia pe care îi influența să bănuiască în ce măsură întreaga lor activitate și întreaga lor voință nu mai erau decît expresia acestei concepții despre viață, pe care, pe de altă parte, o respingeau în modul cel mai hotărît.

Decăderea internă a poporului german începuse deja de mult, fără ca oamenii - cum se întâmplă adesea în viață - să-l descopere pe cel care le distruge existența. S-a încercat uneori cîte un tratament împotriva bolii, dar întotdeauna

manifestările ei exterioare erau confundate cu cauzele ei. Cum acestea din urmă nu erau cunoscute, sau cunoașterea lor nu era dorită, această luptă împotriva marxismului a avut tot atîta efect ca și tratamentele aplicate de un șarlatan tămăduitor.

CAPITOLUL V

RĂZBOIUL MONDIAL

În cursul tinereții mele clocotitoare, nimic nu m-a afectat atât de mult ca faptul că m-am născut într-o perioadă care evident că nu ridica temple de glorie decât prăvăliașilor și funcționarilor. Fluctuațiile evenimentelor istorice păreau să se fi calmat deja și viitorul părea că trebuie să nu aparțină decât competiției pașnice dintre popoare, adică unei exploatare frauduloase reciproc admise excluzând orice metodă de autoapărare prin forță. Individual, statele au început să semene tot mai mult cu niște întreprinderi care își sapă groapa reciproc, încearcă să-și sufle reciproc clienții și comenzile și să se lezeze reciproc în diferite chipuri, punând toate acestea în scenă cu acompaniamentul unor strigăte de protest pe cât de zgomotoase, pe atât de inofensive. Această evoluție părea nu numai să persiste, ci și să trebuiască să transforme întreaga lume într-un mare bazar la intrarea căruia trebuiau să se adune busturile celor mai șireți speculanți și ale celor mai inofensivi funcționari, sortiți nemuririi. Atunci negustorii puteau fi reprezentați prin englezi, funcționarii prin germani, în timp ce evreii erau obligați să se sacrifice și să se mulțumească să treacă drept niște burghezi avuți, căci, după propria lor mărturisire, ei nu realizează niciodată nici un beneficiu, ci, dimpotrivă, "plătesc" întotdeauna; și în afară de aceasta, ei sînt versați ca niște burghezi în majoritatea limbilor străine.

De ce n-am putut să mă nasc cu o sută de ani mai devreme? De pildă pe timpul războaielor de eliberare, pe cînd omul avea într-adevăr o oarecare valoare, chiar dacă nu avea relații?

Astfel făceam reflecții amare asupra datei prea tardive a apariției mele pe acest pămînt și consideram drept un tratament nedrept al soartei față de mine viitorul care mi se înfățișa, chipurile, în "calm și ordine". Deja *serios* și atent în tinerețe, nu eram deloc "pacifist" și toate tentativele de a mă forma în acest sens au fost zadarnice.

Războiul burilor mi se înfățișa asemeni fulgerelor unei furtuni îndepărtate.

Pindeam ziarele și devoram depeșele și comunicatele ¹⁾ și eram deja fericit că puteam fi martor cel puțin de la distanță la acea luptă eroică.

Războiul ruso-japonez m-a găsit mult mai în vîrstă și de asemenea mai atent. Atunci mă declarasem deja de partea japonezilor din motive naționale.

¹⁾ Hitler avea zece ani cînd a izbucnit războiul burilor. (N.T.)

Vedeam în înfrîngerea rușilor o înfrîngere a slavismului austriac.

De atunci au trecut mulți ani și am înțeles că ceea ce altădată mi se păruse a fi o lîncezeală trîndavă nu era decît liniștea dinaintea furtunii. Încă de pe vremea șederii mele la Viena, deasupra Balcanilor se întindea acea căldură monotonă și copleșitoare care anunță de obicei uraganul și deja uneori apărea o licărire mai vie, ca să dispară din nou în întunericul tulburător. Atunci s-a dezlănțuit războiul din Balcani și prima rafală a măturat Europa febrilă. Vîntul venit pe neașteptate chinuia omul ca un coșmar apăsător, mocnind ca o fierbinte căldură tropicală, astfel că sentimentul catastrofei iminente s-a transformat apoi dintr-o neliniște perpetuă într-o așteptare nerăbdătoare: oamenii doreau ca cerul să dea în sfîrșit friu liber fatalității, pe care nimic n-o mai putea opri. Atunci s-a abătut în sfîrșit asupra pămîntului prima lovitură de trăznet formidabilă: furtuna s-a dezlănțuit și tunetul din cer se împletea cu salvele neîntreprinse ale tunurilor războiului mondial.

Cînd a ajuns la München vestea asasinatului arhiducelui Franz-Ferdinand (eu ieșeam rar pe vremea aceea și nu auzisem decît niște vești nesigure despre acel eveniment), am fost de îndată cuprins de îngrijorare: oare gloanțele nu proveneau din pistoalele studenților germani care, indignați de practicarea constantă a slavizării căreia i se consacra moștenitorul tronului, voiau să elibereze poporul german de acest inamic intern? Puteai să-ți imaginezi imediat care ar fi fost consecințele: ar fi urmat un nou val de persecuții care acum ar fi fost "justificate" și "motivate" în ochii întregii lumi. Dar cînd imediat după aceea am auzit numele presupușilor autori și am citit vestea că erau identificați ca fiind sîrbi, am fost cuprins de o spaimă confuză în fața acestei răzbunări a destinului de nepătruns. Cel mai mare prieten al slavilor căzuse sub gloanțele fanaticilor slavi.

Cel care a avut ocazia să observe vreme îndelungată atitudinea Austriei față de Serbia nu putea să se îndoiască nici o clipă că odată ce piatra a pornit să lunece pe pantă, ea nu se mai putea opri.

Sînt nedrepti față de guvernul austriac cei care, astăzi, îl copleșesc cu reproșuri pentru forma și conținutul ultimatumului pe care l-a prezentat. Nici o altă putere, în aceleași împrejurări, n-ar fi putut acționa altfel. Austria avea la granița ei de sud-est un neînduplecat dușman de moarte, care se dădea tot mai frecvent la provocări împotriva monarhiei și care n-ar fi renunțat niciodată pînă cînd în sfîrșit ar fi sosit momentul favorabil pentru distrugerea imperiului. Existau motive să se creadă că această eventualitate era inevitabilă și că ea va avea loc cel mai tîrziu odată cu moartea bătrînului împărat; dar atunci imperiul ar fi fost după toate aparențele cu totul incapabil să manifeste o oarecare rezistență. Deja în anii precedenți, imaginea lui Franz Iosif simboliza în așa măsură întregul stat, încît, în mintea maselor, moartea acestei bătrîne încarnări a imperiului trebuia să însemne moartea imperiului însuși. Într-adevăr, printre cele mai viclene artificii ale politicii slave intra încurajarea părerii că statul austriac își datora existența măiestriei prodigioase și specifice a acestui suveran;

aceasta era o lingușire care avea cu atît mai mult succes la Curte cu cît corespundea mai pușin meritelor reale ale acestui împărat. Oamenii nu au știut să descopere sulița gata să lovească, ascunsă sub aceste elogii. Nu vedeau deloc, ori poate nu voiau să vadă că, cu cît monarhia depindea mai mult de arta excepțională de a guverna pe care o poseda acest monarh, cel mai înțelept din toate timpurile, cum se spunea de obicei, cu atît situația avea să fie mai dezastruoasă cînd destinul va veni într-o zi să bată la ușă ca să-și ceară tributul.

Era lumea în stare să-și imagineze vechea Austrie fără bătrînul împărat?

Oare nu se va repeta imediat tragedia a cărei victimă a fost odinioară Maria Tereza?

Nu, este într-adevăr nedrept față de sferele guvernamentale din Viena să li se reproșeze că au îndemnat la război, în timp ce, altminteri, zice-se, poate că el ar fi putut fi evitat. De-acum înainte nu mai putea fi evitat, dar putea fi cel mult amînat un an sau doi. Dar dacă asupra diplomației germane ca și a celei austriece apăsă un blestem, era pentru că ele încercaseră continuu să amîne inevitabila răfuială, pînă cînd au fost constrînse să lovească în ceasul cel mai defavorabil.

Nu, cel care n-ar fi dorit acest război ar fi trebuit cel puțin să aibă curajul să se gîndească la consecințele refuzului său. Aceasta însemna jertfirea Austriei. Războiul ar fi survenit totuși, dar nu ca o luptă a tuturor celorlalte popoare împotriva noastră, ci, dimpotrivă, sub forma dezmembrării monarhiei habsburgice. Și atunci ar fi trebuit să luăm o decizie, fie să-i venim în ajutor, fie să rămînem spectatori, cu brațele încrucișate, lăsînd destinul să se împlinească.

Dar tocmai cei care astăzi blestemă cel mai mult începuturile războiului și emit părerile cele mai înțelepte sînt aceia a căror acțiune trebuia în modul cel mai inevitabil să împingă la acest război.

De zeci de ani, social-democrația germană se dedase la cele mai perfide ațîțări la război împotriva Rusiei, pe cînd centrul, din considerațiuni de ordin religios, contribuise cel mai mult ca statul austriac să devină piatra unghiulară și centrul politicii germane. Acum trebuiau suportate consecințele acelor erori. Ceea ce s-a întîmplat trebuia să se întîmple inevitabil. Greșeala guvernului german consta în aceea că, avînd grija menținerii păcii, lăsase întotdeauna să treacă orele favorabile atacului, se lăsase prins de legăturile cu Liga pentru menținerea păcii mondiale și a devenit astfel victima unei coaliții mondiale, care opunea tocmai eforturilor de a menține pacea mondială hotărîrea de a provoca un război mondial

Dacă guvernul de la Viena ar fi dat atunci ultimatumului o formă mai conciliantă, aceasta n-ar fi schimbat cu nimic situația, cel mult el ar fi fost izgonit de revolta populară. Căci, în ochii maselor largi, tonul ultimatumului era mult prea moderat și în nici un caz nu era exagerat, nici brutal. Numai un cap sec și fără ținare de minte sau un mincinos înveterat ar încerca să nege aceste adevăruri.

Dumnezeu e martor că războiul din 1914 nu a fost nicidecum impus

maselor, ci, dimpotrivă, dorit de întregul popor.

Voia să pună în sfârșit capăt nesiguranței generale. Numai așa se poate înțelege cum de s-au prezentat voluntari sub drapel peste două milioane de bărbați și de tineri germani, gata să-și apere patria pînă la ultima picătură a sîngelui lor.

*
* *

Și pentru mine acele ceasuri au fost ca o eliberare de impresiile neplăcute din tinerețe. Nu-mi e rușine să spun astăzi că, transportat de un entuziasm tumultuos, am căzut în genunchi și i-am mulțumit din toată inima cerului pentru că mi-a dat fericirea să pot trăi într-o astfel de epocă.

Fusese pornită o luptă pentru libertate, și cum pămîntul nu mai văzuse niciodată alta mai puternică; căci, de îndată ce roata destinului s-a întors, în rîndurile maselor largi a apărut convingerea că, de data asta, nu mai era vorba de soarta Serbiei sau chiar a Austriei, ci de existența sau de sfârșitul națiunii germane.

În sfârșit, după ani îndelungați de orbire, poporul își vedea limpede propriul său viitor. Astfel, încă de la începutul uriașei lupte, entuziasmul a făcut ca exaltarea populară să nu fie un simplu foc de paie. Seriozitatea era mai mult decît necesară; în general oamenii nu-și făceau nici un fel de gînduri în legătură cu dimensiunea și durata posibilă a luptei care începea. Credeau că la iarnă vor fi din nou la ei acasă și vor continua să lucreze în tihnă pe baze noi.

Cînd omul dorește ceva, el trage nădejde și crede în el. Marea majoritate a națiunii era de mult obosită de nesiguranța perpetuă; așadar era extrem de ușor de înțeles că nimeni nu credea într-o soluționare pașnică a conflictului dintre Austria și Serbia și că fiecare se aștepta la explicația definitivă. Făceam și eu parte din acele milioane de oameni.

Abia s-a aflat la München vestea atentatului, că mi-au trecut prin minte două gînduri: mai întîi că războiul devenise inevitabil, apoi că acum Imperiul Habsburgic era obligat să respecte alianța; căci întotdeauna mă temusem cel mai mult de faptul că Germania ar fi putut fi angajată într-o zi într-un conflict, tocmai dată fiind această alianță, fără ca Austria să fie cauza lui directă și că astfel statul austriac, din rațiuni de politică internă, n-ar fi avut puterea de decizie necesară pentru a se situa de partea aliatai sale. Majoritatea slavă a imperiului ar fi început de îndată să saboteze această decizie și ar fi preferat mai degrabă să sfîrtece întreg imperiul decît să dea ajutorul cerut de aliata. Acest pericol era de-acum înlăturat. Bătrînul imperiu trebuia vrînd-nevrînd să se războiască.

Propria mea poziție în privința conflictului era foarte simplă și limpede: după părerea mea, nu Austria lupta pentru a obține vreo reparație din partea Serbiei, ci aceasta era lupta Germaniei pentru menținerea ei, a națiunii germane, pentru a fi sau a nu fi, pentru libertatea sa și viitorul său. Germania

lui Bismarck trebuia acum să se lupte; ceea ce cuceriseră străbunii vărsându-și sîngele în bătălii de la Wissemburg pînă la Sedan și Paris trebuia din nou cîștigat de tineretul german. Dar dacă această luptă ar fi victorios dusă pînă la capăt, atunci poporul nostru și-ar relua locul în cercul națiunilor mari prin puterea sa externă și atunci imperiul german ar deveni din nou puternicul refugiu al păcii, fără să fie obligat să-și frustreze copiii de pîinea cea de toate zilele de dragul păcii.

Pe vremuri, ca adolescent și tînăr, doream să pot dovedi că, pentru mine, entuziasmul național nu era o iluzie neîntemeiată. Adesea mi se părea că e un păcat să strigi: ura! fără să ai dreptul intrinsec s-o faci, căci cine își poate permite să folosească acest cuvînt fără să-l fi pronunțat acolo unde orice glumă e inadmisibilă? Acolo unde mîna neînduplecată a zeiței Destinului începe să cîntărească popoarele și oamenii după sinceritatea sentimentelor lor? Astfel, inima mea, asemeni altor milioane de inimi, se umplea de fericirea orgolioasă că m-am eliberat definitiv de acea senzație paralizantă. Cîntasem atît de des *Deutschland über alles* și strigasem *Heil!* cît mă ținea gura, încît mi se părea că am obținut, cu titlul de favoare de prisos, dreptul de a compărea ca martor în fața Judecătorului etern ca să pot dovedi veracitatea acestor sentimente. Căci pentru mine era evident încă din ceasul dintîi că în cazul unui război - care mi se părea inevitabil - mi-aș părăsi într-un fel sau altul cărțile. Știam la fel de bine că locul meu trebuia să fie acolo unde vocea mea lăuntrică mă chemase deja o dată.

Mai întîi abandonasem Austria din motive politice; nu era oare perfect de înțeles că, acum cînd lupta începea, trebuia să țin cont întocmai de aceste sentimente? Eu nu voiam să lupt pentru statul Habsburgilor, dar eram gata să mor în orice clipă pentru poporul meu și imperiul pe care îl întruchipa.

Pe 3 august am adresat o cerere directă Majestății Sale regele Ludovic al III-lea, cerînd favoarea de a intra într-un regiment bavarez. Birourile cabinetului aveau cu siguranță multe treburi în acel moment; cu atît mai vie mi-a fost bucuria cînd, încă în ziua următoare, am obținut satisfacție. Cînd am deschis scrisoarea cu o mîină tremurîndă și am citit acceptarea cererii mele și ordinul de a mă prezenta la un regiment bavarez, bucuria și recunoștința mea n-au mai cunoscut margini. Peste cîteva zile purtam uniforma pe care nu aveam s-o părăsesc decît șase ani mai tîrziu.

Așa a început pentru mine, ca pentru tot germanul, perioada cea mai de neuitat și cea mai sublimă din întreaga mea existență pămîntească. În fața evenimentelor acestei lupte uriașe, tot trecutul se reducea la deșertăciune searbădă. Cu o melancolie mîndră mă gîndesc chiar în aceste zile, cînd aniversăm pentru a zecea oară acel eveniment prodigios, la primele săptămîni de luptă eroică, la care ursita mi-a făcut hatîrul de-a-mi îngădui să iau parte.

Ca și cum s-ar fi întîmplat ieri, în fața mea defilează imagini și iar imagini, mă vîd în cercul dragilor mei camarazi, mai întîi în uniformă, apoi ieșind prima dată la instrucție, pînă cînd a venit în sfîrșit ziua plecării pe front.

O singură neliniște mă chinuia atunci, ca pe atîția alții: aceea că vom ajunge prea tîrziu pe front. Aceasta mă împiedica adeseori să-mi găsesc odihna. De aceea, la vestea fiecăreia dintre victoriile noastre și a eroismului alor noștri, bucuria mea se amesteca cu o picătură de amărăciune, căci fiecare victorie nouă părea să mărească pericolul de-a ajunge prea tîrziu ca să pot participa la ea.

Și iată că în sfîrșit a sosit ziua în care am părăsit Münchenul ca să mergem să ne facem datoria. Așa am văzut pentru prima dată Rinul, cînd de-a lungul undelor lui liniștite am purces spre vest, ca să apărăm acest fluviu german între toate fluviile de lăcomia dușmanului secular. Cînd printre vălurile delicate ale ceții matinale, primele raze de soare au făcut să strălucească în fața ochilor noștri monumentul de la Niederwald ¹⁾, din interminabilul convoi militar s-a înălțat spre cerul dimineții bătrînul *Wacht am Rhein* și pieptul meu devenea prea strîmt ca să-mi cuprindă emoția.

Apoi a venit o noapte rece și umedă în Flandra, prin mijlocul căreia mășăluiam în tăcere și cînd ziua a început să se elibereze dintre nori, pe neașteptate pe deasupra capetelor noastre suieră un salut de oțel și între rîndurile noastre gloanțele mici plesniră cu un zgomot sec lovind pămîntul; dar înainte ca micul nor să se risipească, din două sute de gîtlejuri răsună primul ura! la întîlnirea cu primul mesager al morții. Atunci începură trosnetele gloanțelor și zumzetul tunurilor, cîntecele și urletele oamenilor și fiecare se simți înhățat, cu ochii arzatori, înainte, tot mai iute, pînă cînd în sfîrșit, pe neașteptate, departe, dincolo de cîmpurile de sfecă și de gardurile de mărăcini, se declanșa lupta, lupta corp la corp. Dar din depărtare ajungeau pînă la urechile noastre accentele unui cîntec care ne învăluia puțin cîte puțin, care se transmitea de la companie la companie și cînd moartea își începu ravagiile în rîndurile noastre, cîntecul puse stăpînire pe noi și noi îl transmiserăm mai departe, la rîndul nostru:

Deutschland, Deutschland, über alles, über alles in der Welt!

Patru zile mai tîrziu ne-am întors înapoi. Ni se schimbase pînă și înfățișarea. Băieții de șaptesprezece ani păreau acum oameni maturi.

Voluntarii din regimentul List nu învățaseră poate să se lupte după regulament, dar toți știau să moară ca niște soldați bătrîni.

Acesta era începutul.

Astfel au trecut anii; dar romantismul luptei a făcut loc groazei. Entuziasmul s-a răcit puțin cîte puțin și jubilațiile exaltate au fost înăbușite de frica de moarte. A venit o vreme cînd în fiecare s-a dat o luptă între instinctul de conservare și datorie. Nici eu n-am fost scutit de această luptă. Mereu, cînd moartea dădea tîrcoale, ceva nedeslușit ne împingea la revoltă, încerca să i se

¹⁾ Statuia *Germania*, înaltă de 35 m, simbol al dominației Germaniei asupra Renaniei. (N.T.)

prezintă trupului sfârșit drept vocea rațiunii, dar nu era pur și simplu decît lașitatea care astfel deghizată încerca să pună stăpînire pe fiecare. Dar cu cît această voce care îndemna la prudență depunea mai multe eforturi, cu cît chemarea ei devenea mai perceptibilă și mai convingătoare, cu atît era mai puternică puterea de rezistență, pînă cînd, în sfârșit, după o luptă lăuntrică prelungită, sentimentul datoriei a ieșit victorios. Deja în iarna anilor 1915-1916 în mine această luptă se sfîrșise. Voința sfîrșise prin a deveni stăpîna necontestată. Dacă în primele zile participam la asalturi cu aclamații și risete, acum eram calm și decis. Dar aceste sentimente erau durabile. De acum înainte soarta putea trece la ultimele încercări fără ca nervii să-mi cedeze ori ca judecata să mi se întunece.

Din tînră voluntar, devenisem un soldat bătrîn.

Dar această schimbare s-a săvîrșit în întreaga armată. În luptele neîncetate ea îmbătrînește și se călește și cei care n-au putut respinge atacul au fost zdrobiți.

Abia acum se putea face o apreciere a acestei armate, după doi sau trei ani în care era aruncată dintr-o bătălie în alta, luptînd continuu împotriva superiorității numărului și a armelor, suferind de foame și îndurînd privațiuni: acum sosise momentul verificării valorii acestei armate unice.

Anii se pot scurge, niciodată nimeni nu va îndrăzni să vorbească despre eroism fără să se gîndească la armata germană din războiul mondial. Atunci, dintre vîlurile trecutului va apărea imaginea nepieritoare a frontului solid, a căștilor de oțel cenușiu, care nu se încovoia și nici nu dă înapoi. Atîta vreme cît vor exista germani, în mintea lor va fi prezent faptul că astfel au fost odinioară frații lor mai mari.

Pe atunci eram soldat și nu aveam intenția să fac politică. De altfel într-adevăr nu era momentul. Nutresc și astăzi convingerea că ultima slugă de căruțaș făcuse patriei servicii mai mari decît cel dintîi, vom spune noi, dintre "parlamentari". Niciodată nu i-am urît mai mult pe guralivii aceia decît atunci cînd orice persoană energică demnă de acest nume care avea ceva de spus i-o striga dușmanului în față sau cel puțin își lăsa, cum se cuvenea, morișca acasă și își făcea datoria undeva în tăcere. Da, atunci îi uram pe toți acei "politicieni" și, dacă ar fi depins de mine, ar fi fost de îndată format un batalion parlamentar de măturați, căci astfel ar fi putut să sară în sus de bucurie și să flectărească atît cît simțeau nevoia, fără să-i irite pe oamenii dreți și cinstiți și chiar fără să le facă rău.

De aceea în acea perioadă nu voiam să știu nimic despre politică, dar nu puteam proceda altfel decît luînd poziție față de anumite fenomene, care, ce-i drept, afectau întreaga națiune, dar ne interesau în mod special pe noi, soldații.

Încă de la primele victorii, o anumită presă începu să scape încet și poate de o manieră nu imediat perceptibilă pentru mulți oameni citeva picături de amărăciune în entuziasmul general. Aceasta se făcea sub masca unei bunăvoințe și a unor gînduri bune certe, chiar cu o solitudine vădită. Există o oarecare

prejudecată față de o exaltare prea mare la celebrarea victoriilor. Li era teamă că sub această formă exaltarea nu era demnă de o națiune mare, fiind astfel deplasată. Curajul și eroismul, spunea ea, sînt ceva absolut firesc, așa că oamenii nu trebuiau să se lase astfel pradă unor explozii de bucurie nesăbuite, fie și numai din considerație față de țările străine cărora le-ar fi plăcut mai mult o atitudine calmă și demnă în bucurie decît aclamațiile dezlănțuite etc. În sfîrșit, noi, germanii, nu trebuia să uităm că războiul nu intra în intențiile noastre și chiar că nu trebuia să ne fie rușine să mărturisim că ne vom strădui în fiecare clipă să cooperăm pentru reconcilierea omenirii. Pentru aceste motive, nu era rezonabil să umbrim cu strigăte prea puternice puritatea acțiunilor armatei, căci restul lumii ar înțelege greșit o asemenea atitudine. Nimic n-ar fi mai admirat decît modestia cu care un adevărat erou și-ar uita, în calm și tăcere, faptele vitejești; căci la asta se rezuma totul.

În loc ca acei guralivi să fie luați de urechile lor lungi și duși la stîlp și spînzurați cu o funie, ca să nu mai fie în stare să jignească națiunea în sărbătoare făcînd psihologie înaltă, au început să se ia într-adevăr măsuri tinzînd să atenueze bucuria "necuviincioasă" cu care era salutată fiecare victorie.

Nu bănuiau sub nici o formă că entuziasmul, odată frînt, nu va mai putea fi trezit cînd va fi necesar. Este o stare de beție și trebuie în continuare întreținută ca atare. Dar cum aveau să susțină, fără această putere a entuziasmului, o luptă care urma să supună moralul națiunii la încercări extraordinare?

Cunoșteam prea bine psihologia maselor largi ca să nu știu că, într-un asemenea caz, nu cu o stare sufletească foarte elevată din punct de vedere "estetic" se putea așîta focul care ar păstra fierul cald. În ochii mei, era o nebunie că nu se făcea tot posibilul pentru a amplifica clocotul pasiunilor; dar îmi era pur și simplu absolut de neînțeles oprirea celui care, din fericire, exista.

Ceea ce mă enerva în al doilea rînd era felul în care considerau convenabil să ia poziție în privința marxismului. După părerea mea, în felul acesta nu făceau decît să demonstreze că nu aveau nici cea mai vagă noțiune nici despre această pestilență. Se părea că își imaginau foarte serios că pretinzînd că prezumă unirea partidelor, puteau determina marxismul la rațiune și rezervă.

Or, aici nu era cituși de puțin vorba de un partid, ci de o doctrină care va duce la distrugerea omenirii. Își dădeau seama de aceasta cu atît mai puțin cu cît această declarație nu se făcea deloc auzită în universitățile evreizate și cu cît, în schimb, în special printre înalții funcționari, erau prea numeroși cei care găseau desigur inutil, în suficiența lor mioapă, să ia o carte și să învețe din ea ceva ce nu figura printre materiile predate oficial. Tulburările cele mai violente pot trece pe lîngă aceste "minți" fără să lase nici o urmă; de aceea marea parte a întreprinderilor de stat nu urmează decît schiopătînd întreprinderile particulare. Lor li se potrivește cel mai bine adagiul: Țăranul nu mănîncă ce nu cunoaște. Cîteva excepții confirmă regula.

Era o absurditate fără seamăn să identifici, în zilele lunii august 1914, muncitorul german cu marxismul. În momentul acela, muncitorul german

știuse să se elibereze din strînsoarea acestei contaminări otrăvite, căci fără asta el n-ar fi putut cu nici un chip să intre în luptă. Erau totuși destul de stupizi ca să-și imagineze că poate acum marxismul devenise național: trăsătură care dovedește că, în acești ani îndelungați, nimeni dintre funcționarii conducători ai statului nu voise să se ostenească să studieze esența acestei doctrine, altfel cu greu s-ar fi putut insinua o asemenea absurditate.

Marxismul, al cărui obiectiv definitiv este și rămîne distrugerea tuturor statelor naționale neevreiești, avea să observe îngrozit că în luna iulie 1914 muncitorii germani pe care-i prinsese în laț se trezeau și începeau să se prezinte tot mai prompt în slujba patriei. În câteva zile, toate fumurile și potlogăriile acestei înșelări infame a poporului s-au risipit în cele patru zări și deodată grămada de conducători evrei s-a trezit izolată și părăsită, de parcă n-ar mai fi rămas nici urmă din cea ce inoculasera maselor de șaizeci de ani încoace. A fost un moment neplăcut pentru păstorii nepricepuți ai clasei muncitoare a poporului german. Dar de îndată ce șefii au observat pericolul care îi amenința, s-au acoperit pînă la urechi cu mantia minciunii care te face invizibil și au mimat fără rușine exaltarea națională.

Ar fi fost momentul să se ia măsuri împotriva întregii asociații viclene de otrăvitori ai poporului. Atunci ar fi trebuit să fie judecați fără a ține seama de strigătele și tînguirile care s-ar fi putut înălța. În august 1914, vorbăria evreiască despre solidaritatea internațională a dispărut dintr-odată din capetele muncitorilor germani și peste numai cîteva săptămîni ¹⁾, în locul acesteia, șrapnelele americane revărsau binecuvîntările fraternității asupra căștilor din coloanele aflate în marș. Ar fi fost de datoria unui guvern atent, în momentul în care muncitorul german revenea la un sentiment național, să-i distrugă fără milă pe dușmanii națiunii. Pe cînd cei mai buni cădeau pe front, ar fi putut cel puțin să se ocupe, în spatele frontului, de distrugerea verminei.

Dar, în loc de asta, Maiestatea Sa împăratul a întins mîna foștilor criminali și a acordat indulgență celor mai perfizi asasini ai națiunii, care au putut astfel să-și vină în fire.

Astfel șarpele își putea continua opera mai prudent ca altădată și cu atît mai periculos. În timp ce oamenii cinstiți visau la halatele lor de casă vechi, criminalii sperjuri organizau revoluția.

Am simțit întotdeauna o nemulțumire adîncă din pricina acestui nedemn tratament preferențial, dar în același timp n-aș fi crezut posibil ca rezultatul lui să fie atît de dezastruos.

Dar ce-ar fi fost de făcut atunci? Conducătorii trebuiau să fie imediat întemnițați, judecați și națiunea trebuia scăpată de ei. Ar fi trebuit folosite fără menajamente toate mijloacele forței armate pentru a extermina această pestilență. Ar fi trebuit ca partidele să fie dizolvate, parlamentului să i se bage

¹⁾ Reamintim că americanii n-au intrat în război decît în iulie 1918. (N.T.)

mințile în cap la nevoie cu baionetele sau, ceea ce ar fi fost mai bine, să fie îngropat imediat. După cum Republica a reușit astăzi să dizolve partidele, tot așa ar fi trebuit atunci să se servească pe bună dreptate de acest mijloc. Căci era în joc existența unui întreg popor.

Dar atunci, ce-i drept, se punea următoarea întrebare: e posibil, în definitiv, să stîrpești cu sabia o concepție a spiritului? E posibil să lupți folosind forța brutală împotriva unor "idei filozofice"?

La acea dată îmi pusesem deja de mai multe ori această întrebare.

Meditînd la cazuri similare din istorie, în special cînd este vorba de religie, ajungi la următoarea noțiune fundamentală:

Concepțiile și ideile filozofice, ca și mișcările motivate de tendințe spirituale determinate, fie că sînt exacte fie că sînt false, de la un moment dat nu mai pot fi zdrobite prin forța materială decît cu o condiție: aceea ca această forță materială să fie în slujba unei idei sau a unei concepții filozofice noi, aprinzînd o făclie nouă.

Folosirea forței fizice absolut singure, fără o forță morală bazată pe o concepție spirituală, nu poate niciodată conduce la stîrpirea unei idei sau la oprirea răspîndirii ei, cu excepția cazului în care s-a recurs la o exterminare nemiloasă a ultimilor susținători ai acelei idei și la distrugerea ultimelor tradiții. Or aceasta duce în majoritatea cazurilor la ștergerea statului respectiv din rîndul puterilor politice consolidate pentru un timp nedeterminat, adesea pentru totdeauna; căci un asemenea sacrificiu material atinge, după cum demonstrează experiența, partea cea mai bună a populației. Intr-adevăr, orice persecuție care nu are nici o bază spirituală apare moralmente nedreaptă și acționează ca o lovitură de bici asupra celor mai bune elemente ale unui popor, împingîndu-l la un protest care se traduce prin atașamentul său față de tendința spirituală persecutată. La mulți indivizi, acest lucru se produce numai din cauza sentimentului de opoziție împotriva încercării de a lovi mortal o idee prin forța brutală.

Astfel numărul partizanilor convinși sporește exact în măsura în care se întetește persecuția. În felul acesta, stîrpirea unei concepții filozofice nu se va putea face decît printr-o exterminare progresivă și radicală a tuturor indivizilor de o valoare reală. Dar aceștia sînt răzbunați, în cazul unei epurări "interne" atît de complete, de neputința generală a națiunii. În schimb, un astfel de procedeu este întotdeauna condamnat dinainte la sterilitate cînd doctrina combătută a depășit deja limitele unui anumit cerc restrîns.

Iată de ce și aici, ca în cazul tuturor dezvoltărilor progresive, prima perioadă a copilăriei este expusă posibilității unei distrugerii prompte, în timp ce puterea de rezistență crește odată cu anii, pentru ca, la apropierea slăbiciunii senile, să cedeze locul unei tinereți noi, deși sub o altă formă și pentru alte motive.

Efectiv, aproape toate tentativele asemănătoare de distrugere fără bază spirituală a unei doctrine și a efectelor sale organizatorice au dus la eșec și nu

o dată s-au terminat într-un mod exact contrar celor dorite din următorul motiv:

Cea dintâi dintre toate condițiile, pentru o metodă de luptă care folosește numai și numai arma forței, este întotdeauna perseverența. Adică reușita planului constă exclusiv în aplicarea îndelungată și uniformă a metodelor de a înăbuși o doctrină etc. Dar de îndată ce forța ajunge să alterneze cu indulgența, nu numai că doctrina pe care vrea s-o reprime își va recăpăta puterile, ci va fi și în măsură să tragă noi foloase la fiecare persecuție, când, după trecerea unui asemenea val de opresiune, indignarea stîrnită de suferințele îndurate va aduce vechii doctrine adepți noi și-i va îndemna pe cei vechi să adere la ea cu și mai multă îndărătnicie și cu o ură mai profundă și chiar să-i readucă în poziția lor precedentă pe transfugi după îndepărtarea pericolului. Numai în aplicarea perpetuu uniformă a violenței constă prima din condițiile succesului. Dar acea îndărătnicie n-ar putea fi decît consecința unei convingeri spirituale determinate. Orice violență care nu ia naștere dintr-o bază spirituală solidă va fi șovăielnică și nesigură. Ii lipsește stabilitatea care nu se poate întemeia decît pe concepții filozofice marcate de fanatism. Ea este mijlocul de a scăpa de energia constantă și de hotărîrea brutală a unui singur individ, dar în același timp este dependentă de schimbarea personalităților, ca și de natura și puterea lor.

Mai este ceva de adăugat la cele de mai sus:

Orice concepție filozofică, de natură fie religioasă, fie politică - adesea e greu să trasezi aici o delimitare - luptă mai puțin pentru distrugerea, cu caracter negativ, a ideilor opuse, cît pentru a reuși să-și impună, în sens pozitiv, noile sale idei. Astfel lupta este mai puțin apărare, cît atac.

În felul acesta, ea este avantajată de faptul că obiectivul ei este bine determinat, căci acesta din urmă reprezintă victoria propriilor sale idei, pe cînd, în cazul contrar, este greu de determinat, cînd obiectivul negativ al distrugerii doctrinei dușmane este atins și poate fi considerat ca asigurat. Deja din acest motiv, atacul bazat pe o concepție filozofică va fi mai rațional și de asemenea mai puternic decît acțiunea sa defensivă; căci, în definitiv, și aici decizia îi revine atacului și nu apărării. Lupta împotriva unei puteri spirituale cu mijloacele forței are caracter defensiv atîta timp cît spada însăși nu se prezintă ca purtător, vestitor și propagator al unei noi doctrine spirituale.

Astfel, pe scurt, putem constata următoarele:

Orice încercare de a combate un sistem moral prin forța materială sfîrșește prin a eșua, afară numai dacă lupta nu îmbracă forma unui atac în folosul unei noi poziții spirituale. Numai în lupta reciprocă dintre două concepții filozofice arma forței brutale, folosită cu îndărătnicie și necruțător poate decide în favoarea partidului pe care ea îl susține.

De aceea lupta împotriva marxismului a eșuat mereu pînă în prezent.

Acesta a fost și motivul pentru care legislația lui Bismarck împotriva socialiștilor sfîrșise, în ciuda tuturor, prin a nu-și atinge scopul și așa trebuia să se întîmple. Lipsa platforma unei noi concepții filozofice pentru triumful căreia ar fi trebuit dusă lupta. Căci, pentru a-ți închipui că trîncănelile despre ceea ce

se numește "autoritatea statului" sau "calmul și ordinea" ar fi constituit o bază convenabilă, pentru a da spiritului impulsul necesar luptei pe viață și pe moarte, era necesară înțelepciunea proverbială a înalților funcționari din ministere.

Dar cum acestei lupte îi lipsea un sprijin spiritual efectiv, ca să-și înfăptuiască legislația împotriva socialiștilor, Bismarck a trebuit să se bizuie pe judecata și pe bunăvoința acestei instituții care prin ea însăși era deja o creație a gândirii socialiste. Incredințând soarta războiului împotriva marxismului bunăvoinței democrației burgheze, Cancelarul de fier lăsa capra să păzească varza.

Dar toate acestea nu erau decît consecința obligatorie a lipsei unei noi concepții filozofice, animate de o voință impetuoasă de cuceriri și opunîndu-se marxismului.

În felul acesta, rezultatul luptei bismarckiene s-a mărginit la o deziluzie apăsătoare.

Dar oare în timpul războiului mondial sau la începutul lui împrejurările erau diferite? Din nefericire nu!

Cu cît mă cufundam mai adînc în reflecțiile asupra necesității de a schimba atitudinea conducerii statului față de social-democrație, care era încarnarea marxismului epocii, cu atît distingeam mai clar lipsa unui înlocuitor utilizabil al acestei școli filozofice. Cu ce vor alimenta masele, presupunînd că marxismul ar fi putut fi învins? Nu exista nici un curent de opinii de la care s-ar fi putut aștepta să reușească înrolarea în rîndurile credincioșilor lui a numeroaselor cete de muncitori care și-au pierdut mai mult sau mai puțin conducătorii. Este lipsit de sens și mai mult decît stupid să-ți imaginezi că un internaționalist fanatic, care a părăsit partidul luptei de clasă, ar vrea să între instantaneu într-un partid burghez, adică într-o nouă organizație de clasă. Fiindcă, oricît le-ar fi fost de neplăcut diverselor organizații, nu se poate totuși nega că, pentru un număr foarte mare de politicieni burghezi, distanța dintre clase va părea întru totul firească în toată perioada în care ea nu va începe să acționeze în sens defavorabil din punct de vedere politic pentru ei.

Negarea acestui adevăr demonstrează numai insolența și stupiditatea impostorului.

Și mai ales să ne ferim să credem marea masă mai proastă decît este. În treburile politice, sentimentul oferă rareori o soluție mai exactă decît rațiunea. Dar părerea că absurditatea poziției internaționale luate de mase indică suficient ilogismul sentimentelor lor poate fi imediat temeinic respinsă, reliefînd pur și simplu faptul că democrația pacifistă nu este mai puțin nesăbuită, cu toate că mulți lideri provin aproape exclusiv din tabăra burgheză. Atîta vreme cît milioane de burghezi vor aduce în fiecare dimineață un pios omagiu presei lor democratice evreizate, acestor domni le va șede foarte rău să ia în târbacă prostia "tovarășului" care, în definiție, nu înghite altceva decît aceleași murdării, deși altfel aseasonate.

De aceea trebuie să ne ferim să contestăm lucruri care sînt, orice ar fi, niște fapte. Nu se poate nega faptul că, în problema claselor, nu este nicidecum vorba exclusiv de probleme materiale, cum ar fi bucuroși să o proclame, în special înainte de alegeri. Orgoliul de clasă resimțit de o mare parte a poporului nostru este, ca și puțină considerație față de lucrătorul manual, un fenomen care nu există numai în imaginația lunaticilor.

Pe de altă parte, slăbiciunea capacității de judecată a ceea ce se cheamă "intelectualii" noștri este demonstrată de faptul că tocmai în aceste sfere nu se înțelege că un stat care n-a fost în stare să împiedice întinderea unei asemenea lepre cum e în realitate marxismul nu va mai fi în măsură să recîștige terenul pierdut.

Partidele "burgheze", cum se numesc singure, nu vor mai fi niciodată în stare să lege fedeleș masele "proletare", căci aici sînt prezente două lumi separate una de cealaltă, parțial natural, parțial artificial și a căror atitudine reciprocă nu poate fi decît lupta. Dar aici învingător va fi cel mai tînăr și acesta ar fi fost marxismul.

Intr-adevăr, în 1914 ne puteam foarte bine gîndi la o luptă împotriva marxismului, dar e îngăduit să ne îndoim că această atitudine ar fi fost de o mare durată, din cauza lipsei vreunui înlocuitor practic.

Aceasta era o mare lacună.

Aceasta era părerea mea deja cu mult înainte de război și de aceea nu mă puteam hotărî să intru într-unul din partidele existente.

Această opinie mi-a fost confirmată și de evidenta imposibilitate de a angaja o luptă nemiloasă împotriva social-democrației, tocmai din cauza acestei absențe a oricărei mișcări care să fie altceva decît un partid "parlamentar".

În privință aceasta m-am destăinuit adeseori celor mai intimi tovarăși ai mei

Atunci mi-a venit pentru prima dată ideea de a mă consacra mai tîrziu unei activități politice.

Tocmai din acest motiv, de atunci mi-am afirmat adesea, în cercul restrîns al prietenilor mei, intenția de a activa ca orator, după război, pe lîngă meseria mea.

Intr-adevăr, aceasta era o idee bine consolidată în mine.

CAPITOLUL VI

PROPAGANDA DE RĂZBOI

Urmărind cu atenție toate evenimentele politice, m-am interesat întotdeauna extraordinar de activitatea de propagandă. Vedeam în ea un instrument pe care îl cunoșteau temeinic și știau să-l întrebuințeze cu o mînă de maestru tocmai organizațiile socialist-marxiste. Astfel am învățat devreme că folosirea judicioasă a propagandei constituie într-adevăr o artă care le rămînea aproape necunoscută partidelor burgheze. Numai mișcarea creștin-socială, mai ales pe vremea lui Lueger, a ajuns la o oarecare virtuozitate la acest instrument și de asemenea i-a datorat multe din succesele sale.

Dar numai în timpul războiului mi-am putut da seama, pentru prima dată, la ce rezultate prodigioase poate călăuzi o propagandă judicios condusă. Cu toate acestea, și în acest domeniu trebuia din nefericire să studiezi totul la partea adversă, căci, în ceea ce ne privește, activitatea noastră sub acest aspect rămînea mai mult decît modestă. Dar tocmai absența totală a unei propagande de anvergură de partea germană trebuia să sară de-a dreptul în ochii fiecărui soldat. Acesta a fost motivul pentru care eu m-am ocupat și mai temeinic de această problemă.

De altfel aveam timp de gîndire mult mai mult decît era nevoie; cît despre înfăptuirea practică, dușmanul ne dădea un prea bun exemplu.

Căci ceea ce la noi era ratat, era exploatat de adversar cu o abilitate nemaipomenită și în chip genial la momentul potrivit. Din această propagandă de război dușmană, eu m-am instruit enorm. Dar timpul trecea fără să lase nici cea mai mică urmă tocmai în capul acelora care ar fi trebuit să profite cît de curînd de aceste învățăminte: unii se credeau prea subtili ca să accepte învățăminte de la ceilalți, altora le lipsea onesta bunăvoință necesară.

În definitiv, exista la noi o propagandă?

Din nefericire nu pot răspunde decît negativ. Tot ce a fost efectiv întreprins în acest sens era atît de insuficient și de greșit, începînd cu principiile, încît era cel puțin cu desăvîrșire inutil, dacă nu de multe ori de-a dreptul dăunător.

Insuficientă ca formă, din punct de vedere psihologic eronată în fond, iată cum trebuia să pară propaganda germană supusă unui examen atent.

Se pare că, încă de la această primă întrebare, oamenii nu-și dăduseră seama despre ce este vorba, adică: propaganda este un mijloc sau un scop?

Ea este un mijloc și ca urmare trebuie judecată din punctul de vedere al scopului. Din această cauză, forma ei trebuie judicios adaptată pentru a

sprijini scopul căruia îi servește. Este de asemenea limpede că din punctul de vedere al interesului general, pot exista scopuri de o însemnătate variabilă și că, prin urmare, valoarea intrinsecă a unei propagande poate fi apreciată în mod diferit. Dar scopul pentru care luptam în timpul războiului era cel mai nobil și cel mai mareț din câte își poate închipui omul: era libertatea și independența poporului nostru, siguranța, pîinea pentru viitor și onoarea națiunii care, în ciuda părerilor contrare actualmente curente, există, sau, mai bine zis, ar trebui să existe, fiindcă popoarele lipsite de onoare își pierd în general mai devreme sau mai târziu libertatea și independența, ceea ce, de altfel, corespunde unei justiții superioare, căci generațiile de oameni de nimic, lipsiți de onoare, nu merită nici un fel de libertate. Cel ce vrea să fie un sclav laș nu poate avea onoare, deoarece o astfel de onoare ar deveni, în cel mai scurt timp, obiectul disprețului general.

Poporul german luptă pentru condiții de viață omenești, și scopul propagandei de război ar fi trebuit să fie sprijinirea spiritului războinic; scopul trebuia să faciliteze victoria.

Cînd popoarele luptă pe această planetă pentru existența lor și cînd se pune problema de a fi sau a nu fi, toate considerentele de omenie și de estetică se reduc la zero, fiindcă toate aceste concepte nu plutesc în aer, ci provin din imaginația omului și sînt legate de ea. Plecarea lui din această lume reduce aceste concepte la zero, fiindcă natura nu le cunoaște. Cu toate acestea, ele nu sînt proprii decît unui număr mic de popoare sau mai degrabă de rase, și aceasta în măsura în care ele iau naștere din sentimentele acestora din urmă. Umanitarismul și estetica ar dispărea precis din lume în măsura în care ar dispărea rasele care sînt creatoarele și susținătoarele acestor concepte.

De aceea toate aceste concepte nu au decît o importanță secundară în lupta dusă de un popor pentru existența sa pe acest pămînt; și cu toate acestea ele hotărăsc cu o putere suverană forma luptei de îndată ce au putut paraliza forța de conservare a unui popor angajat în luptă. Acesta este întotdeauna singurul rezultat vizibil.

În ceea ce privește chestiunea umanitară, Moltke a explicat-o deja, fiind de părere că, în război, omenia consta în a-l duce cît mai repede cu putință și că, în consecință, metodele de luptă cele mai brutale sînt cele mai umanitare. Dar cînd încerci să abordezi acest fel de raționament cu trîncăneli de ordin estetic și altele, realmente nu mai există decît un singur răspuns de dat: o problemă atît de arzătoare precum cea a luptei pentru existență exclude orice considerație estetică. Tot ce poate fi mai urît în viața omului este jugul sclaviei. Ori poate că decadenții în genul lui Schwabing ar considera soarta actuală a națiunii germane ca fiind "estetică"? Nici măcar nu avem ce vorbi despre acestea cu evreii, inventatori moderni ai acestui gen de spoială de cultură. Intreaga lor existență nu este decît întruchiparea negării esteticii simbolizate prin imaginea Domnului.

Dar de vreme ce aceste puncte de vedere al frumuseții și al omeniei sînt

de-acum eliminate cînd este vorba de luptă, ele nu pot fi folosite pentru a judeca propaganda.

Propaganda era, în timpul războiului, un mijloc pentru atingerea unui scop: lupta poporului german pentru existență; de aceea propaganda nu putea fi apreciată decît plecînd de la principii valabile pentru acest scop. Armele cele mai crîncene deveneau cele mai umane, deoarece constituiau condiția unei victorii mai rapide și contribuiau la asigurarea demnității libertății națiunii.

Aceasta era unica poziție posibilă în privința propagandei de război într-o asemenea luptă pentru viață sau pentru moarte.

Dacă cei din sferele guvernamentale și-ar fi dat limpede seama de acestea, n-am fi ajuns niciodată la incertitudine în privința formei și folosirii acestei arme; pentru că și aceasta este o armă, într-adevăr înspăimîntătoare în mîna celui care știe s-o folosească.

A doua întrebare, de o însemnătate de-a dreptul hotărîtoare, era: *Cui trebuie să i se adreseze propaganda?* Intelectualilor sau masei mai puțin instruite?

Ea trebuie să se adreseze întotdeauna exclusiv masei!

Intelectualilor, sau cel puțin celor care sînt numiți astfel, le este destinată nu propaganda, ci explicația științifică. În ce privește propaganda, conținutul ei are din știință tot atît de puțin cît are un afiș din artă, în forma în care este prezentat. Artă afișului constă în aptitudinea desenatorului de a atrage atenția mulțimii prin formă și culori. Afișul unei expoziții de artă nu are alt scop decît reliefaarea artei din expoziție; cu cît acest lucru izbutește mai bine, cu atît este mai mare artă afișului însuși. În plus afișul este menit să le dea maselor o idee despre semnificația expoziției, dar nicidecum să substituie în această expoziție arta înaltă care este cu totul altceva. De aceea cel care vrea să studieze el însuși artă, trebuie să studieze altceva decît afișul, și în plus el nu se mulțumește să parcurgă pur și simplu expoziția. Ne putem aștepta din partea lui să se cufunde în examinarea temeinică a fiecăruia dintre obiecte, separat, și apoi să-și formeze încet o părere judicioasă.

Situația este aceeași în privința a ceea ce noi desemnăm astăzi cu cuvîntul propagandă.

Sarcina propagandei constă nu în a instrui științific individul izolat, ci în a atrage atenția maselor asupra unor fapte, evenimente, necesități etc. determinate și a căror importanță nu poate fi înțeleasă de mase decît prin acest mijloc.

Aici artă constă exclusiv în a proceda într-un mod într-atît de superior încît să rezulte o convingere generală asupra realității unui fapt, necesității unui eveniment, caracterului just al unei necesități. Intrucît ea nu constituie o necesitate prin ea însăși, faptul că obiectul său trebuie să constituie, întocmai ca în cazul afișului, atragerea atenției mulțimii și nu instruirea celor care posedă cunoștințe științifice sau care caută să se instruiască și să dobîndească cunoștințe, acțiunea sa trebuie să facă întotdeauna apel la sentiment și foarte puțin la

rațiune.

Orice propagandă trebuie să fie populară și să-și situeze nivelul spiritual în limitele facultăților de asimilare ale celui mai mărginit dintre cei cărora trebuie să li se adreseze. În aceste condiții, nivelul său spiritual trebuie să fie situat cu atât mai jos cu cât masa de oameni de impresionat este mai numeroasă. Dar când este vorba, ca în cazul propagandei pentru a duce războiul pînă la capăt, să atragă un popor întreg în cîmpul său de acțiune, prudența nu va fi niciodată excesivă cînd va trebui să evite să se bazeze pe calități intelectuale prea înalte.

Cu cât conținutul ei științific este mai modest, cu cât se adresează exclusiv mulțimii, cu atât succesul ei va fi hotărîtor. Acesta din urmă este cea mai bună dovadă a valorii unei propagande, mult mai mult decît aprobarea cîtorva minți instruite sau a cîtorva tineri esteți.

Arta propagandei constă tocmai în aceea că, punîndu-se la îndemîna sferelor în care se exercită imaginația, acelea din marea masă dominată de instinct, găsește, îmbrăcînd o formă corespunzătoare psihologic, drumul spre inima ei. Dacă lucrul acesta nu este înțeles de cei despre care se consideră că ating culmea înțelepciunii, aceasta demonstrează numai lîncezeala minții sau înfumurarea lor.

Dar dacă necesitatea de a îndrepta asupra masei largi facultățile de prozelitism ale propagandei este înțeleasă, de aici rezultă următorul precept:

Este absurd să dai propagandei diversitatea unui învățămînt științific.

Facultatea maselor largi de a asimila nu este decît foarte limitată, puterea de înțelegere mică, în schimb deficitul de memorie este mare. Așadar orice propagandă eficientă trebuie să se limiteze la niște puncte foarte puțin numeroase și să le pună în valoare cu ajutorul formulelor stereotipe, atîta vreme cît va fi necesar, pentru ca ultimul dintre ascultători să fie în stare să priceapă ideea. Dacă acest principiu este abandonat și dacă vrem să fim universal, efectele lui se vor micșora, deoarece mulțimea nu va putea nici să digere nici să rețină ceea ce i se va oferi. Astfel succesul va fi neînsemnat și în final anulat. Astfel, cu cât conținutul expunerii trebuie să fie mai amplu, cu atât este mai necesară justetea psihologică în stabilirea tacticii.

Spre exemplu, ridiculizarea adversarului, cu care se îndeletnicea înainte de toate propaganda din revistele satirice austriece sau germane era completamente absurdă. Completamente absurdă, deoarece întîlnirea directă a cititorului cu adversarul trebuie imediat să dea naștere în el unei convingeri complet diferite; astfel, soldatul german, sub impresia imediată a rezistenței adversarului, se simțea înșelat de cei care, pînă atunci, își asumaseră misiunea de a-l informa și în loc să-i întărească dorința de a lupta sau chiar și numai rezistența, ajunge la rezultatul contrar: omul se lăsa pradă descurajării.

În schimb, propaganda de război a englezilor și a americanilor era rațională din punct de vedere psihologic. Simultan ea îi prezenta pe nemții propriului lor popor ca pe niște barbari și niște huni, îl pregătea pe soldatul

Arma înspăimântătoare care era deci folosită împotriva lui i se părea mai degrabă confirmarea inițierii pe care o primise și îi întărea justetea afirmațiilor guvernului său în aceeași măsură în care creșteau furia și ura sa împotriva dușmanului infam. Căci forța înspăimântătoare a armelor dușmane pe care acum învăța s-o cunoască nemijlocit i se părea încetul cu încetul o demonstrație a brutalității "de hun" a adversarului barbar, pe care-l cunoștea, fără să fi fost determinat să se gîndească o singură clipă că propriile sale arme puteau avea efecte mai înspăimântătoare încă.

Astfel soldatul englez nu se putea simți greșit informat la el acasă; cum a fost din nenorocire cazul soldatului german, în așa măsură încît la sfîrșit respingea orice informație oficială ca pe o "înșelătorie" și împuiere a capului. Aceasta se datora credinței că poate fi însărcinat cu propaganda primul nătărău venit (chipurile rezonabil), în loc să se înțeleagă că, pentru această sarcină, abia dacă erau de ajuns cei mai geniali cunoscători ai sufletului omenesc.

De aceea, propaganda germană oferea un neplăcut exemplu de greșeală din partea unei "elite cultivate", a cărei acțiune producea efecte tocmai contrare celor necesare, din cauza absenței totale a oricărei considerații psihologice judicioase. În schimb, existau extrem de multe de învățat în preajma adversarului, pentru cel care căuta, nelegat la ochi și cu o sensibilitate nesclerozată, să asimileze propaganda dușmană ale cărei valuri s-au rostogolit năvalnic timp de patru ani și jumătate.

Cea mai prost înțeleasă era prima dintre toate aceste condiții necesare oricărei propagande în general: îndeosebi poziția sistematic unilaterală în privința oricărei probleme tratate. În acest domeniu s-au comis atîtea erori, și aceasta încă de la începutul războiului, încît sîntem într-adevăr îndreptățiți să ne îndoim că asemenea nonsensuri pot fi realmente atribuite exclusiv prostiei.

Ce s-ar spune, de exemplu, despre un afiș menit să laude un săpun și care ar arăta în același timp că și alte săpunuri sînt bune?

Lumea ar clătina pur și simplu din cap.

Totuși exact așa au stat lucrurile cu reclama noastră politică.

Scopul propagandei nu este, de exemplu, să dozeze dreptatea diverselor partide, ci să o sublinieze exclusiv pe cea a partidului pe care îl reprezintă. Ea nu trebuie nici să caute adevărul în mod obiectiv dacă acesta este favorabil celorlalți și nici să-l prezinte maselor sub pretextul unei echități doctrinare, ci să-l urmărească exclusiv pe cel care îi este favorabil.

Discutarea problemei culpabilității în privința războiului, spunîndu-se ca nu se putea pune numai pe seama Germaniei responsabilitatea acestei catastrofe, imputîndu-se neîncetat această culpabilitate adversarului era o greșeală fundamentală.

Și care a fost consecința acestei jumătăți de măsură?

Marea masă a unui popor nu se compune din diplomați, nici din profesori de drept public, nici chiar numai din oameni susceptibili de a pronunța o judecată rațională, ci din ființe omenești pe cît de șovăielnice pe atît de dispuse

să se îndoiască și să ezite. De îndată ce propaganda noastră îi recunoaște părți adverse o oarecare îndreptățire, există deja o bază pentru a ne îndoii de propria noastră îndreptățire. Atunci masa nu mai este în măsură să discearnă unde sfîrșește nedreptatea adversarului și unde începe a noastră. În acest caz ea devine neliniștită și neîncrezătoare și aceasta îndeosebi dacă adversarul nu comite tocmai astfel de extravagante, ci pune la rîndul său în sarcina inamicului toate nedreptățile fără excepție. Există oare o demonstrație mai clară a faptului că, în cele din urmă, poporul nostru crede mai mult în propaganda dușmană, care este dusă într-un mod mai strîns și mai continuu, decît în propaganda noastră? Și asta la un popor atins de mania obiectivității! Căci fiecare se străduia să nu comită vreo nedreptate față de inamic, nici chiar sub amenințarea nimicirii poporului și a statului german.

În marea sa majoritate, poporul este într-o dispoziție și o stare de spirit atît de feminine încît opiniile și actele sale sînt determinate mult mai mult de impresia produsă asupra simțurilor decît de gîndirea pură.

Această impresie nu este complicată, ci foarte simplă și mărginită. Aici nu există nici un fel de nuanțe, ci doar noțiunea pozitivă sau negativă de iubire sau ură, de drept sau de refuz al dreptății, al adevărului sau al minciunii; nu există niciodată jumătăți de sentiment. Propaganda engleză în special a înțeles toate acestea într-un mod cu adevărat genial. Acolo într-adevăr nu existau jumătăți de măsură, care ar fi putut, eventual, da naștere îndoielii.

Ceea ce arăta că inamicul cunoștea strălucit psihologia maselor este propaganda ei de atrocități, perfect adaptată acestor condiții, care asigura într-un mod pe cît de hotărîtor pe atît de genial condițiile de bază pentru a menține moralul pe front, chiar dacă inamicul suferea cele mai grele înfrîngeri. Acesta era și modul în care știa să țintuiască poporul german la stîlpul infamiei, ca fiind singurul vinovat de război: minciună care prin încăpăținarea totală, insolentă, pătinoare cu care era proclamată era mereu la îndemîna mulțimilor mari, animate de simțuri și întotdeauna înclinate către extremă și care, din acest motiv, a fost crezută.

Gradul de eficacitate al acestei propagande este demonstrat în modul cel mai izbitor de faptul că după patru ani ea a avut drept rezultat că inamicul nu s-a dat bătut, și, în plus, ea a reușit să pătrundă în poporul nostru.

Nu e de mirare că un asemenea succes nu i-a revenit propagandei noastre. Ea purta deja germenii ineficacității în ambiguitatea ei internă. În sfîrșit era puțin probabil, dată fiind însăși natura conținutului ei, să poată provoca în mase impresia necesară. Numai insipizii noștri "oameni de stat" au putut ajunge să spere că era posibil să reușească să îmbete niște oameni cu acele zoaie fade de pacifism spre a-i trimite la moarte.

Astfel acel produs mizerabil a fost inutil și chiar dăunător.

Dar tot geniul manifestat în organizarea unei propagande nu va duce la nici un succes dacă nu se ține cont într-un mod mereu la fel de riguros de un principiu fundamental. Ea trebuie să se limiteze la un număr mic de scopuri și

să le repete în mod constant. Perseverența, aici ca și în atâtea alte lucruri în lume, este prima și cea mai importantă condiție a succesului.

Pe bună dreptate, în domeniul propagandei nu trebuie niciodată să te lași condus de esteți sau de oamenii blazați: nu de primii, altminteri curînd conținutul, forma și manifestarea ei nu vor exercita atracție decît asupra publicului din saloanele literare, în loc să se exercite asupra masei; cît despre cei din urmă, trebuie să ne ferim de ei ca de ciumă, deoarece incapacitatea lor de a încerca senzații sănătoase îi incită să caute mereu stimulente noi. Pe acești oameni totul îi dezgustă în scurt timp; ei doresc schimbarea și nu știu niciodată să se coboare la nivelul nevoilor contemporanilor lor încă teferi și nu-i pot nici măcar înțelege. Ei sînt întotdeauna primii care critică propaganda sau mai degrabă conținutul ei, care li se pare prea îmbătrînit, prea trivial, care și-a trăit deja traiul etc. Au mereu nevoie de nou, caută varietatea și devin de asemenea cei mai mari dușmani de moarte ai succesului politic pe lîngă mase. Căci de îndată ce organizarea și cuprinsul propagandei încep să se orienteze potrivit dezideratelor lor, ele își pierd coeziunea și, dimpotrivă, se împrăștie.

Propaganda nu este nicidecum făcută ca să procure în mod constant distracții interesante unor domni blazați, ci pentru a convinge, și este vorba de convingerea masei. Dar aceasta are întotdeauna nevoie, în încetineala ei, de un anumit timp pentru a fi gata să ia cunoștință de o idee și nu-și va deschide muntea decît după repetarea de o mie de ori reluată a celor mai simple noțiuni.

Nici o diversitate nu trebuie, în nici un caz, să modifice conținutul a ceea ce face obiectul propagandei, ci, la urma urmei, trebuie întotdeauna repetat din nou același lucru.

Lozinca poate fi într-adevăr lămurită sub aspecte diferite, însă scopul întregii expuneri trebuie să se întoarcă întotdeauna la aceeași formulă. Numai astfel propaganda poate și trebuie să acționeze cu spirit metodic și coeziune.

Numai această regulă importantă de la care nu trebuie niciodată să ne abatem îngăduie succesului să ajungă la maturitate datorită unui sprijin întotdeauna constant și viguros. Atunci se va putea constata cu uimire la ce rezultate colosale, greu de conceput, conduce o asemenea perseverență.

Orice reclamă, indiferent că se face în domeniul afacerilor sau al politicii, poartă în sine succesul în durata și spiritul metodic constant al aplicării sale.

Aici, deopotrivă, exemplul propagandei dușmane era bun de luat ca model: limitată la un număr restrîns de scopuri combinate exclusiv pentru masă și condusă cu o perseverență neobosită. De îndată ce ideile ei de bază și modurile de îndeplinire au fost recunoscute ca fiind adecvate, au fost folosite pe toată durata războiului, fără ca vreodată să se fi întreprins nici cea mai mică modificare. La început ea părea nechibzuită prin îndrăzneala afirmațiilor sale; mai tîrziu a fost considerată dezagreabilă; în fine a început să fie cîrărită. După patru ani și jumătate, în Germania a izbucnit o revoluție a cărei lozincă era împrumutată de la propaganda dușmană.

Dar, în Anglia, se mai înțelesese și altceva, îndeosebi faptul că posibilitatea succesului acestei arme spirituale constă exclusiv în folosirea ei masivă și că succesul compensează din belșug toate cheltuielile făcute.

Propaganda era considerată acolo ca o armă de prim rang, în timp ce la noi ea reprezenta ultima bucată de pâine a politicienilor fără situație sau un mic chilipir pentru niște eroi neînsemnați de redacții.

Rezultatul ei a fost, dacă ne gândim bine, egal cu zero.

CAPITOLUL VII

REVOLUȚIA

Propaganda dușmana a început la noi odată cu anul 1916. Din 1916 ea a continuat intensificându-se și a sfârșit prin a lua proporții la începutul anului 1918 devenind un adevărat talaz. Aturci s-au putut deja urmări pas cu pas efectele acestei vânători a spiritelor. Armata învăța încetul cu încetul să gândească așa cum voia inamicul.

Orice reacție germană a lipsit cu desăvârșire.

Armata avea, în realitate, în persoana conducătorului ei inteligent și plin de voință, intenția și voința să accepte lupta și pe acest teren, dar îi lipsea instrumentul care ar fi fost necesar în acest scop. În plus, exista greșeala psihologică de a lăsa trupa însăși să întreprindă acest gen de cultivare intelectuală. Pentru a fi eficace, ea trebuia să vină din interiorul țării. Atunci s-ar fi putut conta pe succesul ei la niște oameni dotați cu spirit de sacrificiu și de eroism nepieritor de aproape patru ani.

Dar ce s-a întâmplat cu țara?

Aceasta sfârșeală era stupidă sau criminală?

La mijlocul anului 1918, după evacuarea malului sudic al Mării, presa germană s-a comportat într-un mod atât de mizerabil de neîndemânatic sau în mod criminal stupid încât îmi puneam o întrebare care suscita în fiecare zi în mine o furie crescândă: nu exista nimeni ca să pună capăt acestei ațîțări spirituale la dezertare a eroilor armatei noastre?

Ce s-a petrecut în Franța când în 1914 am dat navala în aceasta țară, cu un elan nemaiauzit și victorios? Ce a făcut Italia în zilele prabusirii frontului său de la Isonzo? Ce a făcut iarăși Franța în primăvara lui 1918 când atacul divizilor germane părea să scoată din țipini pozițiile franceze și când brațul puternic al bateriilor grele cu bătăie lungă a început să bata la porțile Parisului?

Cum a fost biciuit obrazul regimentelor care au batut în retragere în pripă către spatele frontului, cum a fost insuflată inflacărirea pasiunilor naționale! Cum lucrau pe atunci propaganda și știința genială de a influența masele ca să facă să intre din nou în inima soldaților cu lovituri de măciucă credința în victoria definitivă!

Nu o dată m-a fiămintat gândul că dacă Providența m-ar fi pus în locul neputincioșilor sau al oamenilor lipsiți de voință din serviciul nostru de propagandă, soarta luptei s-ar fi desfășurat altfel.

În lunile acelea am resimțit pentru prima oară perfidia fatalității care mă ținea aici și într-un loc în care gestul fortuit al oricărei persoane aflate în

slujba cuiva putea să mă doboare cu o împuşcătură, pe cînd altundeva aş fi putut face altfel de servicii patriei.

Căci pe atunci eram deja destul de presumptuos ca să cred că asta mi-ar fi reuşit.

Dar eu eram o fiinţă obscură, un simplu număr matricol printre opt milioane de oameni!

Aşadar era mai bine să tac şi să-mi fac datoria cît se poate de bine la postul meu.

*
* *

În vara lui 1915 ne-au căzut în mînă primele broşuri ale inamicilor. Conţinutul lor era întotdeauna acelaşi, deşi prezenta o oarecare diversitate în forma expunerii, şi îndeosebi: că lipsurile creşteau continuu în Germania; că războiul avea să dureze la nesfîrşit, că totuşi perspectiva de a-l cîştiga nu făcea decît să se micşoreze constant; că, din acest motiv, poporul dorea pacea cu ardoare în interior, dar că "militarismul" şi "Kaiserul" nu o îngăduiau; că lumea întreagă - care ştia perfect toate acestea - se războia din această cauză nu cu poporul german, ci dimpotrivă, exclusiv cu singurul vinovat, Kaiserul; că lupta nu se va sfîrşi, din această cauză, cîtă vreme acest duşman al omenirii paşnice nu va fi îndepărtat; că naţiunile liberale şi democratice vor primi poporul german la sfîrşitul războiului în liga păcii mondiale perpetue, pace care va fi asigurată în ziua în care "militarismul prusac" va fi nimicit.

Pentru a ilustra mai bine această expunere, broşura conţinea adesea copii ale unor " scrisori din ţară", al căror conţinut părea să confirme acele aserţiuni.

În general, pe vremea aceea aceste tentative erau luate în derîdere, broşurile erau citite, apoi erau trimise în spatele frontului, la state-majoare superioare, apoi erau în mare parte uitate pînă cînd vîntul aducea o nouă încărcătură spre tranşee; într-adevăr, în cele mai multe cazuri, acele file ne era aduse cu avioanele.

Un lucru avea să surprindă la acest gen de propagandă, şi anume că în fiecare sector al frontului unde se aflau bavarezi, ea ataca Prusia cu un spirit metodic extraordinar, dînd asigurări nu numai că, pe de o parte, Prusia era adevărata vinovată şi responsabilă de război, dar pe de altă parte şi că nu nutrea nici cea mai mică duşmănie împotriva Bavariei în special; dar că, în realitate, nu i se putea acorda nici un ajutor cît timp ea va rămîne în slujba militarismului prusac ca să-i scoată castanele din foc.

Procedeul care consta în influenţarea oamenilor a început într-adevăr, în 1915, să aibă anumite efecte. Aşîţarea împotriva Prusiei a crescut în rîndul trupelor de o manieră vizibilă, fără ca de sus în jos să se fi luat vreo măsură împotriva ei. Aceasta era de-acum mai mult decît o simplă greşeală, decît o

simplă delăsare, care mai devreme sau mai târziu avea să fie pedepsită în modul cel mai funest și să-l atingă nu numai pe "prusac", ci întregul popor german, Bavaria aparținând acestuia din urmă.

În acest sens, propaganda dușmană a început să obțină succese incontestabile încă din anul 1916.

De asemenea, scrisorile cu lamentări primite direct din interior și-au făcut cu timpul efectul. Acum nu mai era nicidecum necesar ca inamicul să le facă să ajungă pe front special prin mijlocirea broșurilor etc. Și împotriva acestora nu s-a făcut nimic, cu excepția citorva "admonestări" arhătimpite din partea guvernului. Frontul a fost, și înainte, și după aceasta, inundat de acea otravă pe care niște femei fără minte o fabricau, firește, în țară, fără a bănuși că acesta era mijlocul de a întări în cel mai înalt grad încrederea dușmanului în victorie și de a prelungi și în același timp de a spori suferințele alor lor pe front. Scrisorile nechibzuite ale femeilor germane au costat mai târziu viața a sute de mii de bărbați.

Astfel se manifestau, încă din 1916, diverse fenomene îngrijorătoare. Pe front oamenii bombăneau și "faceau pe brutele"; de-acum erau deja nemulțumiți din diverse motive și uneori se indignau cu bună știință. În vreme ce bărbații răbdau de foame și se resemnau, familiile lor erau într-o situație critică acasă, în timp ce în alte părți do.neau prisosul și risipa. Da, nici chiar pe front nu erau toate în ordine din acest punct de vedere.

De aceea criza se anunța încă de pe atunci; dar acestea erau numai treburile "interne". Același om care mai întâi bombănise și mormăise își făcea, după cîteva clipe, datoria în tăcere, ca și cum acest lucru ar fi devenit complet natural. Aceeași companie care la început era nemulțumită, se crampona de sectorul pe care îl avea de apărat de parcă soarta Germaniei depindea de acele cîteva sute de metri de hîrtoape în noroi. Încă mai era frontul din ajun, superba armată de eroi.

Aveam să învăț să cunosc diferența dintre front și țară cu ocazia unei schimbări brutale a soartei mele.

La sfîrșitul lui septembrie 1916, divizia mea a plecat la bătălia de pe Somme. Aceasta era pentru noi prima dintre înfricoșătoarele bătălii a materialelor de război, iar impresia era greu de descris - mai degrabă un infern decît o bătălie.

Săptămîni întregi frontul german a rezistat sub valul de foc continuu, cîteodată dînd puțin înapoi, apoi înaintînd din nou, dar fără să cedeze vreodată.

Pe 7 octombrie am fost rănit.

Am ajuns cu bine în spatele frontului și am luat trenul sanitar spre Germania.

Trecuseră doi ani de cînd nu-mi revăzusem patria, un interval de timp aproape interminabil în asemenea condiții. Abia dacă-mi puteam imagina aspectul germanilor fără uniformă. Cînd am fost culcat în spitalul evacuaților, aproape că am tresărit de spaimă auzind vocea unei infirmiere care vorbea cu

un camarad culcat lângă mine.

Să auzi pentru prima oară, după doi ani, vocea unei nemțeice!

Apoi, pe măsură ce trenul care trebuia să ne ducă înapoi în țară se apropia de graniță, fiecare din noi simțea o neliniște lăuntrică. Prin fața noastră au defilat pe rînd toate localitățile prin care trecuserăm, în urmă cu doi ani, ca tineri soldați: Bruxelles, Louvain, Liege și în sfîrșit ni se păru că recunoaștem prima casă nemțească după pinionul ei înalt și obloanele frumoase.

Patria!

În octombrie 1914 ardeam de un entuziasm tumultuos, cînd am trecut frontiera, acum domneau liniștea și emoția. Fiecare era fericit că soarta i-a îngăduit să mai vadă încă o dată ceea ce el trebuia să apere atît de anevoie cu prețul vieții; și fiecăruia din noi aproape că-i era rușine să se lase privit în ochi de ceilalți.

În preajma aniversării plecării pe front, mă aflu la spitalul din Beelitz lângă Berlin.

Ce schimbare! Din mlaștinile bătăliei de pe Somme, ajungeam în paturile albe ale acestei clădiri minunate! La început abia îndrăzneam să ne culcăm cum trebuie. Numai încetul cu încetul am putut să ne obișnuim din nou cu această lume nouă.

Însă, din nefericire, această lume era nouă și sub un alt aspect.

Spiritul militar de pe front nu părea să mai aibă aici drept de cetățenie. Am auzit aici pentru întîia oară ceea ce pe front era încă necunoscut: elogiul propriei lașități! Căci ceea ce puteai auzi acolo: mormăieli sau "făcutul pe bruta" nu era niciodată o incitare la sustragerea de la obligații și nici preamărirea fricoșilor. Nu. Lașul era considerat întotdeauna un laș și absolut nimic mai mult; și disprețul care îl lovea era întotdeauna general, ca și admirația manifestată față de un erou adevărat. Dar aici, la spital, era deja aproape invers: provocatorii cei mai smintiți spuneau cuvinte mari și se străduiau prin toate mijloacele jalnicei lor elocvențe să prezinte drept ridicole principiile soldaților buni, și drept model, lipsa de caracter a poltronilor.

Cîțiva indivizi mizerabili dădeau tonul.

Unul din ei se lăuda că trecuse cu mîna printr-o rețea de sîrmă ca să poată intra în spital; se părea, totuși, că, în ciuda răniilor sale ridicole, era acolo de foarte multă vreme. Și nu fusese trimis în Germania cu trenul sanitar decît printr-un simplu vicleșug. Dar acest caraghios care răspîndea contagiunea proceda așa de bine încît, cu îndrăzneala lui insolentă, își prezenta actul de lașitate ca pe o manifestare a unui curaj superior curajului bravului soldat care și-a găsit o moarte eroică. Mulți ascultau în tăcere, alții plecau, dar cîțiva îl și aprobau.

Greața mi se urca pînă în gîtlej, dar provocatorul era tolerat în liniște în instituție. Ce trebuia făcut? Administrația trebuia să știe foarte bine cine era. Cu toate acestea nu s-a făcut nimic.

Cînd am putut umbla din nou fără greutate, am obținut autorizația de

a merge la Berlin.

Sărăcia era evident foarte grea. Orașul imens suferea de foame. Nemulțumirea era mare. În diverse cămine frecventate de soldați, tonul era același ca în spital. Aveai în întregime impresia că acești caraghioși frecventau dinadins asemenea locuri ca să-și răspîndească din plin opiniile.

Și mai rea, mult mai rea era situația chiar la München.

Cînd, după vindecare, am ieșit din spital și am fost afectat la batalionul de intendență, am crezut într-adevăr că nu mai recunosc orașul.

Pînă unde au ajuns iritarea, descurajarea, invectivele! Chiar în batalionul de intendență, moralul era sub orice limită. La aceasta contribuia și maniera extraordinar de stîngace în care erau tratați soldații veniți de pe front de către niște ofițeri instructori mediocri, care încă nu petrecuseră nici măcar o oră pe front și deja, din acest motiv, nu erau în stare să rînduiască lucrurile într-un mod convenabil pentru vechii soldați. Aceștia din urmă aveau, într-adevăr, niște ciudățenii care se explicau prin faptul că serviseră pe front, dar rămîneau cu desăvîrșire de neînțeles pentru comandamentul acestei formațiuni de trupe de substituire, în vreme ce un ofițer venind tot de pe front ar fi știut cel puțin să și le explice. Acesta din urmă era și el, firește, văzut altfel de oamenii de trupă decît comandantul de etapă. Dar, în afară de acestea, starea de spirit generală era de plîns; excrocarea cuiva era considerată ca manifestarea unei inteligențe superioare, în timp ce perseverența statornică era interpretată drept semnul unei slăbiciuni lăuntrice și al unui spirit mărginit. Birourile erau înțesate de evrei. Aproape toți secretarii erau evrei, și orice evreu era secretar. M-a uimit această abundență de ambuscați ai poporului ales și nu puteam decît să compar numărul acestora cu acela al rarilor lor reprezentanți de pe front.

Situația era încă și mai rea din punct de vedere economic. Poporul evreu devenise realmente "indispensabil". Păianjenul începuse să sugă încetișor sîngele poporului german.

Prin intermediul societăților de război se găsisse instrumentul voit pentru a da lovitura de grație economiei naționale și libere.

Se afirma necesitatea unei centralizări nelimitate.

Astfel, începînd din iarna 1916-1917, aproape întreaga producție se afla în realitate sub controlul finanței evreiești.

Și împotriva cui se îndrepta ura poporului?

În acel moment am văzut îngrozit iminența unei fatalități care, dacă nu era deviată la ceasul potrivit, avea să conducă la dezastru.

În vreme ce evreul jupuia întreaga națiune și o sleia sub dominația sa, oamenii erau ațîțați împotriva "prusacilor". Binecunoscută pe front, această propagandă nu a avut nici o reacție în spatele lui. Lumea părea să nu-și dea deloc seama că prăbușirea Prusiei ar fi foarte departe de a aduce cu sine vreun progres oarecare al Bavariei și că, în schimb, prin căderea ei una avea s-o tragă iremediabil după ea pe cealaltă în prăpastie.

Aceste uneltiri mă îndurerau extrem de mult. Nu puteam vedea în ele

decît geniala şiretenie a evreului, care abătea atenţia generală de la el ca s-o îndrepte spre alte scopuri. În timp ce Bavaria şi Prusia se certau, el le subtiliza de sub nas mijloacele de existenţă; în timp ce în Bavaria lumea invectiva Prusia, evreul organiza revoluţia şi distrugea în acelaşi timp şi Prusia şi Bavaria.

Nu puteam suporta această discordie blestemată între rasele germane şi am fost fericit să mă întorc pe front, unde cerusem să plec încă de la sosirea la München.

La începutul lui martie 1917, eram din nou la regimentul meu.

Spre sfîrşitul anului 1917, gradul cel mai scăzut al descurajării armatei părea depăşit. Intreaga armată găsise în prăbuşirea Rusiei un nou izvor de speranţă şi curaj. Convingerea că acum, orice ar fi, lupta trebuia să se termine prin victoria Germaniei începu să pună stăpînire pe trupă. Puteai să auzi din nou cîntece, iar cobeale nenorocirii deveniseră mai rare. Oamenii credeau din nou în victoria patriei.

Dezastrul italian din toamna lui 1917 produsese în mod special o excelentă impresie; de fapt, vedeau în această victorie dovada posibilităţii de a străpunge frontul în afara cîmpului de luptă rusec. Şuvoiul unei credinţe minunate se revărsa acum în inimile a milioane de oameni şi i-a făcut să aştepte cu o siguranţă renăscută sosirea primăvarii lui 1918. În schimb, inamicul era vizibil deprimat. În iarna aceea am fost mai liniştiţi decît în alte dăţi. Era liniştea dinaintea furtunii.

Frontul făcea ultimele pregătiri pentru a pune definitiv capăt luptei veşnice; transporturi interminabile de trupe şi de material se deplasau spre frontul de vest şi trupa primea instrucţiuni în vederea marii ofensive. Atunci a survenit în Germania cea mai urîită festă din timpul războiului.

Germania nu trebuia să învingă; în ceasul al doisprezecelea, cînd victoria părea deja că trebuie să fie de partea steagurilor germane, s-a recurs la un mijloc care părea potrivit ca să înăbuşe dintr-odată în faşă atacul german din primăvară, spre a face imposibilă victoria:

A fost organizată greva muniţiilor.

Dacă ea reuşea, frontul german trebuia să cadă şi promisiunea din *Vorwärts* că de astă dată victoria nu va mai fi de partea drapelurilor germane se îndeplinea. Din cauza lipsei de muniţii, frontul avea să fie străpuns în cîteva săptămîni; ofensiva era astfel oprită, Antanta salvată, dar capitalul internaţional devenea stăpîn pe Germania şi scopul intrinsec al înşelăciunii marxiste a popoarelor era atins.

Distrugerea economiei naţionale, în scopul întemeierii dominaţiei capitalului internaţional - scop atins datorită prostiei şi credulităţii unora, laşităţii de neînţeles a altora.

Oricum ar fi, greva munițiilor n-a avut succesul final sperat: să priveze frontul de arme; ea a durat prea puțin pentru ca un deficit de muniții să fi condamnat armata la pieire. Dar prejudiciul moral era teribil!

În primul rînd: de ce mai lupta armata, dacă țara însăși nu mai dorea victoria? Pentru cine uriașele sacrificii și privațiuni? Trebuia deci ca soldatul să lupte pentru victorie, în timp ce țara făcea grevă!

În al doilea rînd: care era impresia produsă asupra inamicului?

În acea iarnă 1917-1918, nori groși s-au înălțat pe firmamentul Aliatilor. Timp de aproape patru ani, executaseră asalturi contra uriașului german și n-au putut să-l doboare; însă atunci acesta n-avea decît un braț liber, cel care ținea scutul, ca să se apere, în timp ce trebuia să scoată spada pentru a lovi cînd la răsărit, cînd la apus, cînd în sud. Acum, în sfîrșit, uriașul era liber la ariergardă. Valuri de sînge au curs pînă cînd a reușit să-l doboare definitiv pe unul dintre adversari. De-acum înainte, la apus spada trebuia să i se alătore scutului și din moment ce pînă acum inamicul nu reușise deloc să străpungă apărarea, el însuși avea să fie lovit prin atac.

Se temeau de el și tremurau pentru victorie.

La Londra și la Paris, conferințele se succedau fără încetare. Chiar și propaganda dușmană se făcea mai dificil; nu mai era atît de ușor de demonstrat puțină probabilitate a victoriei germane.

La fel stăteau lucrurile și pe front, unde domnea o tăcere prudentă, și cu trupele aliate. Insolența acestor domni dispăruse subit. O licărire îngrijorătoare începea deopotrivă să apară. Atitudinea lor lăuntrică față de soldatul german se schimbaseră acum. Pînă în prezent puteau să-l considere un nebun condamnat la înfrîngere; acum aveau în fața lor pe cel care-l nimicise pe aliatul lor rus. Constrîngerea care ne fusese impusă de a nu ataca decît la est apăsase acum ca o tactică genială. Timp de trei ani, germanii dăduseră asaltul împotriva Rusiei; la început fără cel mai mic succes aparent. Aceste acțiuni inutile aproape că erau luate în rîs, fiindcă, în sfîrșit, colosul rus trebuia să rămînă victorios dată fiind superioritatea numerică a soldaților săi. În schimb, Germania urma să piară prin secarea sîngelui său. Faptele păreau să confirme aceste speranțe.

Începînd cu zilele lui septembrie 1914, cînd pentru prima oară interminabilele trupe de prizonieri ruși, proveniți din bătălia de la Tannenberg începuseră să se deplaseze pe drumurile Germaniei, valul acesta nu se mai termina, dar o nouă armată lua locul armatei bătute și nimicite. Inepuizabil, gigantul imperiu al țărilor lăsa pradă războiului noi victime. Cît timp putea rezista Germania la această întrecere? Nu avea să vină ziua în care, după o ultimă victorie germană, armatele rusești care tot nu vor fi ultimele vor intra în cea din urmă dintre toate bătăliile? Și cînd? După toate calculele, victoria Rusiei mai putea fi, ce-i drept, întîrziată, dar ea avea să survină fără doar și poate într-o zi.

Acum Antanta pierduse toate aceste speranțe. Aliata, care făcuse cele mai mari jertfe de sînge pe altarul intereselor comune, era la capătul puterilor

și zăcea la pământ în fața agresorului său neîndurător. Se temea de primăvara următoare. Și din moment ce, pînă în prezent, nu reușise să i năruiească pe nemți, dacă ea nu se putuse instala pe frontul de vest cum putea conta pe victorie, acum cînd ansamblul forțelor acestei teribile țări de eroi pare să se maseze pentru atacul împotriva frontului de vest?

Urmele munților din Tirolul meridional se întindeau apăsător peste imaginația oamenilor, pînă și prin ceturile Flandrei, armatele invinse ale lui Cadorna nășteau tristețea pe fețe și credința în victoria finală făcea loc groazei în fața înfrîngerii iminente.

Atunci, în momentul în care, în nopțile reci, credeau că percep deja zăușul înaintării trupelor de asalt ale armatei germane, și cînd așteptau cu o neliniște temătoare decizia care se anunța, deodată din Germania izbucni o lumină roșie strălucitoare care își proiecta raza pînă în cea din urma gaura de obuz de pe front.

În clipa în care diviziilor germane li se dădeau ultimele instrucțiuni pentru atacul cel mare, în Germania izbucni greva generală.

La început lumea a rămas tăcută. Însă curînd propaganda dușmană se aruncă asupra acestui sprijin venit în al doisprezecelea ceas cu un suspin de ușurare. Dintr-o dată găsisse mijlocul de a restabili încrederea soldaților aliați aflată în declin. Prezenta din nou ca sigură posibilitatea victoriei și transforma într-o siguranță hotărîtă neliniștea în fața evenimentelor iminente. Acum putea să dea regimentelor care așteptau atacul german în vederea celei mai mari bătălii din toate timpurile convingerea că decizia privind sfîrșitul acestui război atîrnă nu de cutezanța asaltului german, ci de o rezistență perseverentă față de acesta din urmă. Nemții n-au decît să obțină cîte victorii vor, întorcîndu-se la ei în țară vor găsi revoluția și nu o armată exaltată de numeroasele ei victorii.

Ziarele engleze, franceze și americane începură să sadească aceasta credință în inimile cititorilor lor, în timp ce o propagandă extrem de abilă ridica viguros moralul trupelor de pe front.

"Germania în fața revoluției! Inevitabila victorie a aliaților!" Acesta era cel mai bun remediu pentru a întări picioarele clatinînde ale soldaților francezi și englezi. Acum puștile și mitralierele puteau redeschide focul și după o goană nebunească în panică urma o rezistență plină de speranță.

Acesta era efectul grevei germane a munițiilor. Ea a întărit credința popoarelor aliate în victorie și a alungat de pe frontul aliaților deznădejdea deprimantă, mai târziu mulți de soldați germani au trebuit să platească aceasta greva cu sîngele lor. Instigatorii acestei greve demne de dispreț erau totuși candidați la funcțiile cele mai înalte din guvernul Germaniei revoluționare.

Deși de partea germană ar fi fost posibil în aparență să se treacă peste urmarea vădită a acestor evenimente, de partea adversarului consecințele favorabile au fost durabile. Rezistența pierduse caracterul de vanitate pe care l prezenta pentru o armată care credea că totul e pierdut și a făcut loc îndărjirii luptei pentru victorie.

Intr-adevăr, acum victoria trebuia, după toate previziunile omenești, să aparțină aliaților, dacă frontul de Vest putea rezista atacului german măcar timp de citeva luni. În parlamentele Antantei a fost recunoscută posibilitatea unui viitor mai bun și s-au alocat sume nemaiauzite pentru propagandă în vederea dezagregării Germaniei

*

* *

Avusesem fericirea de a putea participa la primele două și la ultima ofensivă.

Ele au lăsat cea mai prodigioasă impresie din întreaga mea viață; prodigioasă, pentru că, acum, pentru ultima oară, la fel ca în anul 1914, lupta își pierduse caracterul de defensivă și-l luase pe acela de ofensivă. Am respirat în sfârșit în tranșeele și în galeriile de mină ale armatei germane când, în sfârșit, după mai bine de trei ani petrecuți în infern, a sosit ziua răfuielii. Încă o dată, batalioanele victorioase fură transportate de bucurie și ultimele cununi de laur nepieritor au fost atârinate de drapelele înconjurate de nimbul victoriei. Încă o dată, cîntecele patriotice răsunară de-a lungul nesfîrșitelor coloane în marș și urcară spre cer, și, pentru ultima oară, harul Domnului se pogorî asupra copiilor săi ingrați.

*

* *

În toiu verii anului 1918 ¹⁾, o deznădejde sumbră se întinse de-asupra frontului. În țară domnea discordia. De ce? Se povesteau multe lucruri la diferitele corpuri de armată. Se spunea că acum războiul nu mai avea nici un scop și că numai niște smintiți mai puteau crede în victorie. Se pretindea că poporul nu mai avea nici un interes să mai reziste multă vreme, ci numai capitaliștii și monarhia -aceste zvonuri veneau din spatele frontului și erau discutate și pe front.

La început aceasta nu pricinui decît foarte puține reacții pe front. Ce ne păsa de votul universal? Oare pentru asta luptaserăm aproape patru ani și jumătate? Să le răpești eroilor culcați în mormînt scopul războiului într-un mod atît de fraudulos era un act de banditism vrednic de dispreț. Nu strigînd "Trăiască dreptul la votul universal și secret!" se duseseră la moarte tinerele regimente în Franța, ci strigînd "Germania mai presus de orice în lume". Era o mică diferență nu tocmai neînsemnată. Dar cei ce pretindeau dreptul de vot nu

¹⁾ Eroare voită: primele tulburări interne datau de la sfîrșitul lui octombrie 1918. (N.T.)

luptaseră deloc acolo unde voiau să-l câştige. Frontul nu cunoştea toţi ticăloşii din partide. Nu vedeai decît o mică parte din aceşti domni parlamentari acolo unde se aflau germanii cinstiţi care nu erau nici diformi nici cocoşaţi.

Astfel bătrînele trupe de pe front erau foarte puţin dispuse în favoarea acestui nou scop al războiului al domnilor Ebert, Scheidemann, Barth, Liebknecht şi părtaşii lor. Nu înţelegeau absolut deloc de ce, dintr-odată, ambuscaţii puteau avea dreptul să-şi atribuie puterea în ţară fără să ţină cont de armată.

Părerea mea personală era nestrămutată încă de la început.

Uram în cel mai înalt grad toată grămada aceea mizerabilă de oameni politici de nimic care înşelau poporul. De multă vreme vedeam limpede că, în toată această coterie, în realitate nu era cîtuşi de puţin vorba despre binele naţiunii, ci de umplerea buzunarelor goale. Şi văzîndu-i acum gata să sacrifice întregul popor în acest scop şi, la nevoie, să lase Germania să piară, îi consideram numai buni de ştreang. A ţine cont de dorinţele lor însemna sacrificarea intereselor poporului muncitor în folosul cîtorva hoji de buzunare. Or asta nu se putea face decît sacrificînd Germania.

Aşa gîndea şi cea mai mare parte a combatanţilor din armată. Dar întăririle venite din ţară erau din ce în ce mai nepregătite, astfel că sosirea lor nu aducea nici un surplus de forţă puterii luptătorilor din armată, ci dimpotrivă o slăbeau. Indesebi contingentele tinere erau, în ansamblu, total lipsite de valoare. Deseori era greu de crezut că aceştia erau fiii aceleiaşi ţări care îşi trimisese tineretul la bătălia de la Ypres.

În august şi septembrie, manifestările de descompunere s-au întins din ce în ce mai rapid, cu toate că impresia produsă de atacurile duşmane nu era comparabilă cu cea a luptelor noastre de rezistenţă de altădată. Bătălia de pe Somme şi din Flandra erau, comparativ, nişte amintiri de maximă grozăvie.

La sfîrşitul lui septembrie, divizia mea ocupă, pentru a treia oară, poziţiile pe care odinioară le cuceriserăm prin surprindere luptînd în regimentele de tineri voluntari de război.

Ce amintire!

În octombrie şi noiembrie 1914 primiserăm aici botezul focului. Regimentul nostru plecase la luptă de parcă mergea la dans, cu dragostea pentru patrie în inimi şi cu cîntecul pe buze. Sîngele cel mai preţios se oferea cu bucurie, cu credinţa că garantează astfel independenţa şi libertatea patriei.

În iulie 1917 am păşit pentru a doua oară pe acel pămînt devenit sfînt pentru noi. Căci acolo se odihneau cei mai buni camarazi ai noştri, aproape nişte copii, care odinioară merseseră la moarte pentru patria lor iubită, cu privirea strălucind de entuziasm!

Noi, bătrînii care mărşăluiam atunci cu regimentul, ne-am oprit cu o pioasă emoţie pe locul acela unde juraserăm "fidelitate şi supunere pînă la moarte".

Acest loc pe care regimentul îl luase cu asalt acum trei ani, trebuia

acum apărat printr-o aprigă luptă defensivă.

Printr-un foc continuu de trei zile, englezii pregăteau marea ofensivă din Flandra. Atunci spiritele morților păreau că revin la viață; regimentul se agăța de noroiul milos, se crampona de hîrtoape și de pîlniile de obuz, fără să cedeze deloc. Dar, ca și altădată, se împuțină, se rări pe loc, pînă cînd în sfîrșit ofensiva englezilor se dezlănțui pe 31 iulie 1917.

În primele zile ale lunii august am fost înlocuiți.

Din regiment nu mai rămîneau decît cîteva companii care se întoarseră împleticindu-se spre spatele frontului, acoperite de o crustă de noroi, aducînd mai degrabă a fantome decît a oameni. Dar în afara cîtorva sute de găuri de obuze, englezii nu găsiseră decît moartea.

Acum, în toamna lui 1918, eram pentru a treia oară pe locul atacului din 1914. Satul Comines în care ne odihniserăm odinioară devenise acum un cîmp de bătaie. Ce-i drept, deși locul luptei rămăsese același, oamenii se schimbaseră: de acum înainte, trupa făcea politică. Otrava venită din țară începea să acționeze și aici ca pretutindeni, dar vioiciunea de odinioară, care venea de acasă, lipsea acum cu desăvîrșire.

În noaptea de 13 spre 14 octombrie, tirul obuzelor cu gaz al englezilor se dezlănțui pe frontul sudic de la Ypres; foloseau gaze cu cruce galbenă ale căror efecte nu le cunoșteam, cîtă vreme nu se manifestau asupra propriului nostru corp. Aveam să le cunosc chiar în acea noapte. Pe un deal la sud de Wervick, fuseserăm atacați încă din seara zilei de 13 octombrie, timp de ore în șir, de un foc continuu de obuze cu gaz. A ținut toată noaptea, cu o intensitate mai mare sau mai mică. Pe la miezul nopții, o parte dintre noi au fost evacuați, printre ei cîțiva dispăruți pentru totdeauna. Spre dimineață, durerea a pus stăpînire pe mine, intensificîndu-se din sfert în sfert de oră și, la șapte dimineața, m-am întors poticnindu-mă și împleticindu-mă spre spatele frontului, cu ochii arzînd, ducînd cu mine ultima mea mobilizare din război.

Peste cîteva ore, ochii mi se preschimbară în cărbuni aprinși și în jurul meu se făcu beznă.

Astfel am ajuns la spitalul din Pasewalk și acolo am avut parte de durerea de a asista la revoluție.

*

* *

De multă vreme domnea deja în atmosferă ceva nedefinit și respingător. Oamenii își povesteau unii altora că în cîteva săptămîni o să înceapă ceva, dar eu nu-mi puteam închipui ce trebuia să înțeleg prin asta. Mai întii m-am gîndit la o grevă, ca aceea din primăvară. Zvonuri nefavorabile veneau neîncetat de la marină, unde, după cum se spunea, domnea agitația. Dar aceasta mi se părea că trebuia să fie mai degrabă produsul imaginației unor tineri izolați decît un subiect privitor la masele largi. Chiar și la spital, fiecare vorbea despre sfîrșitul

războiului pe care sperau să-l vadă venind curînd, dar nimeni nu conta pe o soluționare imediată. Eu nu puteam citi ziarele.

În luna noiembrie, tensiunea generală a crescut.

Și, într-o zi, catastrofa a izbucnit brusc. Niște marinari sosiră cu camioanele și ațîțară la revoluție; cîțiva tineri erau "căpeteniile" acestei mișcări pentru "libertatea, frumusețea și demnitatea" poporului nostru. Nici unul dintre ei nu fusese vreodată pe front. Prin intermediul unui spital de venerici, cei trei orientali fuseseră împinși înapoi din zona dezarmată spre spatele frontului. Acum înălțau acolo cîrpa cea roșie.

În ultima vreme m-am simțit mai bine. Durerea ascuțită din orbite a încetat; încetul cu încetul am putut să încep să disting sub contururi vagi lucrurile din jur. Am putut să mă amănesc cu speranță că o să-mi recapăt vederea, cel puțin atît cît să pot practica mai tîrziu o meserie. Ce-i drept, nu mai puteam spera că am să mai fiu vreodată în stare să desenez. Oricum eram pe cale de ameliorare, cînd s-a produs grozăvia.

Eu tot mai speram că această trădare față de patrie nu era decît de o chestiune mai mult sau mai puțin locală. Încercam să întăresc ideile acestea la cîțiva camarazi. În special camarazii mei bavarezi din spital erau mai mult decît abordabili în această privință. Starea de spirit nu era cîtuși de puțin revoluționară. Nu puteam să-mi imaginez că nebunia avea să se dezlănțuie și la München. Fidelitatea față de nobila casă de Wittelsbach mi se părea că trebuie să fie mai puternică decît voința cîtorva evrei. De aceea puteam să cred doar că era vorba de un puci al marinei, care va fi zdrobit în cîteva zile.

Odată cu zilele următoare a sosit și cea mai oribilă certitudine din viața mea. Zvonurile deveneau tot mai copleșitoare. Ceea ce eu luasem drept o chestiune locală, se spunea că era o revoluție generală. Pe deasupra soseau veștile dezonorante de pe front. Voiau să capituleze. Dar era posibil așa ceva?

Pe 10 noiembrie a venit la spitalul militar un pastor, ca să ne țină o scurtă cuvîntare; atunci am aflat tot.

Ascultîndu-l, eram emoționat în cel mai înalt grad. Bărbatul acela bătrîn și demn părea să tremure puternic cînd ne-a adus la cunoștință că, acum, Casa de Habsburg nu mai avea dreptul să poarte coroana, că patria noastră devenise republică, că trebuia să ne rugăm Atotputernicului ca să nu refuze binecuvînta rea acestei schimbări de regim și să binevoiască să nu părăsească poporul nostru în vremurile viitoare. În același timp, nu putea să procedeze altfel decît să spună cîteva cuvinte despre casa regală, vrînd să omagieze serviciile pe care ea le făcuse în Pomerania, în Prusia și în întreaga patrie germană și, fiindcă el a început să plîngă ușurel și foarte încet, toate inimile din încăperea aceea mică au fost cuprinse de cea mai adîncă descurajare și cred că nici unul din noi nu și-a putut ține lacrimile. Dar cînd bătrînul încercă să-și reia discursul și începu să ne spună că acum sîntem obligați să punem capăt războiului, că pe viitor țara noastră va fi supusă unei oprîmări brutale, pentru că acum războiul era pierdut și noi trebuie să ne lăsăm în seama învingătorului, că trebuia să acceptăm

armistițiul avînd încredere în mărinimia învingătorului, atunci eu n-am mai putut răbda. Imi era imposibil să aud mai multe. Brusc, întinericul a pus stăpînire pe ochii mei și, orbecăind și împiedicîndu-mă, m-am întors în dormitor, m-am aruncat pe pat și mi-am băgat capul înfierbîntat sub pătură și sub pernă.

Din ziua în care stătusem la mormîntul mamei mele, nu mai plînsesem niciodată. Cînd, în tinerețe, destinul s-a năpustit asupra mea fără milă, mîndria mea a crescut. Cînd, în cursul anilor lungi de război, moartea a răpit din rîndurile noastre atîția camarazi și prieteni dragi, aproape că mi s-ar fi părut că aș comite o crimă dacă i-aș plînge, căci ei au murit pentru Germania! Și cînd în sfîrșit - în ultimele zile ale luptei cumplite - gazul m-a atacat pe furis și a început să-mi mistuie ochii, în fața fricii că voi deveni orb, o clipă am crezut că îmi pierd nădejdea; atunci am fost lovit ca de trăznet de vocea conștiinței mele: "Smiorcăit nenorocit, doar n-ai să te viați în timp ce mii de oameni sînt de o sută de ori mai nenorociți ca tine!" și, nesimțitor și mut, mi-am suportat ursita. Abia acum am văzut cum dispăre orice suferință proprie în fața nenorocirii patriei.

Așadar zadarnice erau toate sacrificiile și toate privațiunile; în zadar suferiserăm de foame și de sete timp de luni nesfîrșite, zadarnice erau ceasurile în care, cuprinși de spaima de moarte, ne îndeplineam totuși datoria; inutilă trecerea în neființă a două milioane de oameni care și-au găsit moartea.

Oare n-au să se deschidă mormintele acelor sute de mii de oameni care au ieșit într-o zi din tranșee spre a nu se mai întoarce niciodată? N-ar trebui să se deschidă și să trimită, ca pe niște fantome răzbunătoare, eroii muți, plini de noroi și de sînge, spre patria care, într-o asemenea bătaie de joc, îi frustra de jertfa supremă pe care omul o poate aduce poporului său în această lume? Oare pentru asta muriseră soldații în august și septembrie 1914 și pentru asta îi urmaseră pe camarazii lor bătrînele regimente de voluntari în toamna aceluiași an? Pentru asta căzuseră pe pămîntul Flandrei copiii aceia de șaptesprezece ani? Acesta era țelul jertfei pe care mama germană i o oferea patriei sale cînd, cu inima îndurerată, își lăsa copiii nespuse de dragi să plece spre a nu-i mai revedea niciodată? Toate acestea nu s-au întîmplat decît pentru ca o mînă de criminali să poată pune stăpînire pe țară?

Așadar pentru aceasta rezistase sub arșita soarelui și în vifornița soldatul german, epuizat de nopțile fără somn și de marșurile fără sfîrșit? Pentru aceasta îndurase infernul focului continuu și febra luptei cu gaze, fără să cedeze, amintindu-și mereu de singura lui datorie: apărarea patriei de pericolul reprezentat de dușman?

Intr-adevăr, acești eroi meritau și să li se înalțe un monument:

"Trecătorule care mergi în Germania, dă-i de știre țării că noi ne odihnim aici, credincioși patriei și supuși datoriei".

Și țara?

Și oare este chiar singurul sacrificiu pe care trebuie să-l luăm în considerare? Germania din trecut trebuia să fie mai puțin apreciată? Nu existau

și alte îndatoriri față de propria noastră istorie? Mai eram încă vrednici să ne împodobim cu gloria trecutului? Și cum trebuia înfățișată generațiilor viitoare justificarea acestui eveniment?

Mizerabililor! Depravaților! Criminalilor!

Pe măsură ce încercam să pricep aceste evenimente, roșeața rușinii mi se urca pînă la frunte în fața acestei josnicii. Ce însemna durerea de care suferiseră ochii mei în comparație cu această disperare?

Au urmat zile îngrozitoare și nopți și mai rele încă; știam că totul era pierdut. Numai niște oameni complet nebuni sau mincinoși sau criminali puteau ajunge să spere în clemența dușmanului. În nopțile acelea s-a născut în mine ura, ura împotriva autorilor acestui eveniment.

În nopțile următoare, aveam să mă lămuresc și asupra soartei mele. Acum trebuia să rîd gîndindu-mă la propriul meu viitor care, încă nu demult, îmi pricinuisese atîtea neliniști amare. Nu era ridicol să vrei să clădești pe un asemenea teren? În sfîrșit am priceput limpede că acum se întîmplase lucrul de care mă temusem deja atît de des, dar în care nu putusem crede niciodată cu sînge rece.

Împăratul Wilhelm al II-lea era primul împărat german care întinsese mîna spre împăcare căpeteniilor marxismului, fără a bănuî că viclenii n-au pic de onoare. Pe cînd încă mai țineau mîna împăratului într-a lor, cealaltă căuta pumnalul.

Cu evreul nu trebuie să pactizezi, ci doar să hotărăști: totul sau nimic! În ce mă privește, am hotărît să fac politică.

CAPITOLUL VIII

ÎNCEPUTUL ACTIVITĂȚII MELE POLITICE

La începutul lui noiembrie 1918, m-am întors din nou la München. Am regăsit intendența regimentului, aflat în mâinile "consiliilor de soldați". Toată această organizare îmi provoca atîta silă încît am hotărît să plec iarăși, de îndată ce va fi posibil. Împreună cu un camarad credincios de pe front, Schmiedt Ernst, am plecat la Traunstein, unde am rămas pînă la desființarea taberei.

În martie 1919 eram înapoi la München.

Situația era insuportabilă și determina continuarea revoluției. Moartea lui Eisner n-a făcut decît să-i accelereze evoluția și a condus în final la dictatura sovietelor, mai bine zis la o suveranitate de scurtă durată a evreilor, ceea ce fusese la origine scopul promotorilor revoluției și idealul cu care se amăgeau.

În acest timp, în mintea mea umblau nenumărate planuri. Zile întregi mă gîndeam la ce puteam face, dar toate aceste reflecții duceau la simpla constatare că, neavînd un nume, nu îndeplineam cîtuși de puțin condițiile pentru a putea exercita o oarecare activitate folositoare. Am să spun acum de ce, pe de altă parte, nu mă puteam hotări să ader la unul din partidele existente.

În cursul noii revoluții a sovietelor, m-am demascat pentru prima dată în așa fel încît am fost luat la ochi de sovietul central.

Pe 27 aprilie 1919 urma să fiu arestat, dar, în fața puștii îndreptate spre ei, cei trei voinici n-au avut curajul necesar și au plecat precum veniseră.

La cîteva zile după eliberarea Münchenului, am fost desemnat să fac parte din Comisia însărcinată cu anchetarea evenimentelor revoluționare în regimentul 2 infanterie.

Aceasta a fost prima mea funcție activă cu caracter politic. Peste cîteva săptămîni am primit ordinul de a lua parte la un "curs" care era predat tuturor membrilor forțelor armate. Acolo trebuiau să i se dea soldatului explicații asupra educației moral-cetățenești. Pentru mine, întreaga valoare a acestei organizații consta în faptul că îmi dădea posibilitatea să învăț să cunosc cîțiva camarazi care-mi împărtășeau ideile și cu care puteam analiza temeinic situația actuală. Cu toții eram mai mult sau mai puțin ferm convinși că Germania nu mai putea fi salvată de la prăbușirea iminentă de partidele responsabile de crima din noiembrie și, pe de altă parte, că formațiunile "burgheze naționale" nu vor mai fi niciodată în stare să repare răul făcut, nici cu cea mai mare bunăvoință. Pentru aceasta lipsea o serie întreagă de condiții fără de care o asemenea sarcină de reconstrucție nu putea reuși. Mersul evenimentelor mi-a confirmat părerea.

Astfel a fost dezbătută în cercul nostru restrâns formarea unui partid nou. Principiile avute în vedere în momentul acela erau aceleași care, mai târziu, au fost aplicate de partidul "muncitoresc german". Trebuia ca numele mișcării ce urma să fie întemeiată să dea posibilitatea pătrunderii în marea masă, condiție fără de care orice efort ar fi fost inutil și de prisos. În consecință ne-am oprit la numele de "partid social revoluționar", aceasta deoarece ideile sociale ale noii mișcări aveau într-adevăr caracterul unei revoluții.

Însă motivul principal a fost următorul:

Oricît de temeinică ar fi fost atenția pe care o acordasem pînă atunci problemei economice, ea se menținuse mai mult sau mai puțin în limitele examinării chestiunilor sociale. Abia mai târziu orizontul meu s-a lărgit datorită studierii politicii germane față de aliații ei. Ea era în foarte mare măsură rezultatul unei aprecieri greșite a vieții economice și a lipsei de claritate în conceperea principiilor alimentației poporului german în viitor. Toate aceste idei se întemeiau pe ideea că, în orice caz, capitalul era exclusiv produsul muncii și, în consecință, ca și acesta din urmă, putea fi, ca și acesta din urmă, modificat de factori susceptibili să favorizeze sau să împiedice activitatea oamenilor. Așadar importanța națională a capitalului rezulta din faptul că acesta din urmă depindea de mărimea, de libertatea și de puterea statului, adică a națiunii; și aceasta în mod atît de exclusiv încît numai această dependență trebuia să divizeze capitalul în favoarea statului și a națiunii prin simplul instinct de conservare sau din dorința de a se dezvolta. Această orientare favorabilă a capitalului față de libertatea și independența statului trebuia să-l determine să intervină la rîndul lui în favoarea libertății, autorității puterii etc. a națiunii.

În aceste condiții, datoria statului față de capital trebuia să fie relativ simplă și limpede: el trebuia doar să vegheze ca acesta din urmă să rămîna în slujba statului și nu cumva să și închipuie că este stăpîn pe națiune. Această poziție se putea așadar menține între următoarele două limite: pe de o parte, încurajarea unei economii naționale viabile și independente; pe de alta, asigurarea drepturilor sociale ale muncitorului.

Mai înainte nu puteam recunoaște cu limpezimea dorită diferența dintre acest capital propriu zis, rezultat final al muncii productive și capitalul a cărui existență și natură se întemeiază exclusiv pe speculații.

De-acum înainte puteam să o fac datorită unuia din profesorii de la cursul pe care l-am amintit, Gottfried Feder.

Pentru prima dată în viața mea am înțeles diferența fundamentală dintre capitalul internațional de bursa și acela de împrumut.

După ce am ascultat primul curs al lui Feder, mi-a venit imediat ideea că găsisem drumul unei condiții esențiale pentru întemeierea unui partid nou.

În ochii mei meritul lui Feder consta în faptul că preciza, cu o brutalitate tăioasă dublul caracter al capitalului speculativ și legat de economia populară, și că dădea în vileag condiția lui eternă profitului. Deducțiile sale, în toate chestiunile fundamentale, erau atât de juste încât cei care voiau să-l critice *a priori* contestau mai puțin exactitatea lor teoretică, decât puneau la îndoială posibilitatea practică a aplicării lor. Astfel, ceea ce, în ochii altora era punctul slab al învățăturii lui Feder, reprezenta în ochii mei forța ei.

Misiunea celui care stabilește un program de acțiune nu este stabilirea diverselor posibilități de a realiza un lucru, ci de a expune limpede acel lucru ca realizabil, adică să-l preocupe mai puțin mijloacele decât scopul. Dacă întemeietorul unui program ține cont de ceea ce se cheamă "oportunitate" și eficacitate, în loc să se bazeze pe adevărul absolut acțiunea lui va înceta să fie steaua polară a omeniului care bijbâie, pentru a deveni doar o rețetă ca atâtea altele. Cel care stabilește programul unei mișcări trebuie să i stabilească scopul în timp ce omul politic trebuie să urmărească realizarea lui. Așadar gândirea celui dintâi va fi îndrumată de adevărul veșnic, în timp ce acțiunea celui al doilea va depinde mai degrabă de realitățile practice ale momentului. Măreția unuia consta în justetea absolută a ideii sale din punct de vedere abstract a celui al doilea în aprecierea justă a realităților date și folosirea lor utilă, în care scopul stabilit de cel dintâi trebuie să i servească drept stea călăuzitoare. În timp ce succesul planurilor și acțiunilor sale poate fi considerat ca piatra de încercare a valorii unui om politic, adică aplicarea lor în realitate, în schimb realizarea proiectelor finale ale creatorului unui program poate să nu aibă loc niciodată, deoarece gândirea omenească poate concepe adevăruri și stabili obiective limpezi precum cristalul, dar a căror realizare integrală uimează să eșueze din cauza imperfecțiunii și insuficienței omenești.

Cu cât o idee este mai justă din punct de vedere abstract și prin aceasta mărească, cu atât realizarea ei integrală rămâne imposibilă în măsura în care ea depinde de oameni. De aceea valoarea creatorului unui program nu se poate măsura prin realizarea scopurilor sale ci prin justetea acestora și influența pe care au exercitat-o asupra progresului omeniului. Dacă lucrurile ar fi stat altfel întemeietorii religiei nu s-ar putea număra printre cei mai importanți oameni de pe pământ, deoarece realizarea proiectelor lor etice nu va fi niciodată completă, nici măcar aproximativă. Nici chiar religia iubirii nu este, în acțiunea ei, decât o reflectare palidă a intențiilor sublimului sau întemeietorului datorită importanței ei consta în orientarea pe care tindea să o imprime dezvoltării generale a culturii purității moravurilor și a moralei omenești.

Diferența foarte mare dintre misiunea creatorului de program și cea a politicianului este în același timp motivul pentru care contopirea celor doi într-o

singură persoană este aproape imposibilă. Aceasta este valabil în special pentru politicienii mediocri care, chipurile, au făcut carieră, și a căror activitate nu este decît o "artă a posibilităților", cum definea Bismarck politica, de altfel cu o oarecare modestie. Cu cît un asemenea om "politic" se îndepărtează de ideile alese, cu atît succesele sale vor fi mai ușoare și mai frecvente, evidente și rapide. În realitate, chiar prin aceasta ele sînt sortite să fie vremelnice și de multe ori nu supraviețuiesc autorului lor. Opera unor astfel de oameni politici este în ansamblul ei lipsită de valoare pentru posteritate, căci succesele lor din prezent se bazează pe înăbușirea tuturor problemelor și a tuturor ideilor cu adevărat mărețe și marcante, care ar fi avut valoare pentru generațiile următoare.

Urmărirea unor asemenea scopuri, valabile și importante pentru viitor, este, pentru cel care luptă în favorea lor, foarte puțin avantajoasă și nu găsește decît arareori înțelegere la masele largi; bonurile de bere și lapte li se par mult mai convingătoare decît planurile de viitor cu vederi largi, a căror realizare nu poate avea loc decît mai tîrziu și a căror utilitate nu folosește în fond decît posterității.

Așadar, din cauza unei vanități oarecare, care este întotdeauna înrudită cu prostia, cea mai mare parte a oamenilor politici se îndepărtează de toate proiectele de viitor care prezintă dificultăți reale, ca să nu piardă trecerea de care se bucură pe moment la marea masă. Succesul și importanța lor depind în întregime de prezent și ei nu există pentru posteritate. De obicei aceasta nu-i deranjează pe cei înguști la minte; se mulțumesc cu atît.

Pentru creatorul de program, condițiile sînt diferite. Însemnătatea lui se află aproape întotdeauna în viitor, căci nu arareori el este cel desemnat cu numele de "visător". Căci dacă arta omului politic este într-adevăr considerată ca arta posibilităților, creatorul de program aparține celor despre care se spune că sînt pe placul zeilor numai cînd știu să ceară și să vrea imposibilul. El va trebui întotdeauna să renunțe la recunoștința contemporanilor, în schimb recoltează gloria pentru posteritate atunci cînd ideile lui sînt nemuritoare.

În cursul existenței omenești, se poate întîmpla o dată ca omul politic să se îmbine cu creatorul de program. Cu cît această îmbinare este mai strînsă, cu atît sînt mai mari obstacolele care se opun atunci acțiunilor sale. El nu mai lucrează pentru niște exigențe evidente, pentru primul prăvăliaș venit, ci pentru scopuri care nu sînt înțelese decît de o elită foarte restrînsă. De aceea existența lui este în cazul acesta sfîșiată între iubire și ură. Protestul contemporanilor săi compensează recunoștința viitoare a posterității, pentru care lucrează.

Căci cu cît opera unui om este mai însemnată pentru posteritate, cu atît mai puțin îl pot înțelege contemporanii săi; cu atît mai grea este lupta și cu atît mai dificil succesul. Cu toate acestea, dacă, de-a lungul secolelor, succesul favorizează un astfel de om, el va primi poate chiar în timpul vieții cîteva raze palide din gloria sa viitoare. Este adevărat că acești oameni mari nu sînt decît alergători la maratonul istoriei: cununa de lauri a contemporanilor mai atinge

ușor doar tîmplele eroului muribund.

Printre ei trebuie să-i socotim pe marii luptători ai acestei lumi, care, neînțeleși de contemporani, sînt totuși gata să lupte pentru ideile lor și pentru idealul lor. Ei sînt cei care, într-o zi, vor fi cel mai aproape de înțînima poporului; se pare că atunci fiecare se va simți obligat să compenseze prejudiciile pricinuite oamenilor mari de contemporanii lor, viața și actele lor vor fi studiate cu o admirație mișcătoare și recunoscătoare și vor putea reînsufleți, mai cu seamă în zilele grele, inimi zdrobite și suflete disperate.

Acestei categorii îi aparțin nu numai oamenii de stat cu adevărat mari, ci și toți marii reformatori. Alături de Frederic cel Mare, se află aici Martin Luther și Richard Wagner.

Cînd am ascultat primul curs al lui Gottfried Feder despre "respingerea dependenței de dobînzi asupra capitalului", am înțeles imediat că aici trebuie să fie vorba despre un adevăr teoretic de o însemnătate uriașă pentru viitorul poporului german. Separarea netă a capitalului de bursă de economia națională oferea posibilitatea intrării în lupta împotriva internaționalizării economiei germane, fără a amenința totuși în același timp bazele unei economii naționale independente cu lupta împotriva capitalului. Vedeam mult prea clar în evoluția Germaniei ca să nu știu că lupta cea mai grea va trebui să fie dusă nu împotriva popoarelor dușmane, ci împotriva capitalului internațional. În cursul lui Feder presimțeam o lozincă puternică pentru lupta ce va veni.

Și aici evoluția ulterioară a demonstrat cît de justă a fost impresia avută atunci. Astăzi șmecherii politicii noastre burgheze nu își mai bat joc de noi; astăzi, văd ei înșiși că, dacă nu cumva mint cu bună știință, capitalul internațional nu numai că a așîtat cel mai mult la război, ci că tocmai acum după terminarea luptei riscă să dea pacea pe un infern.

Lupta împotriva finanței internaționale și a capitalului de împrumut a devenit problema cea mai importantă a luptei națiunii Germane pentru independența și libertatea sa economică.

Iar în ce privește obiecțiile celor ce sînt numiți practicieni, li se poate răspunde după cum urmează: toate temerile în privința înspăimîntătoarelor consecințe economice ale punerii în aplicare a "respingerii dependenței de dobînzi asupra capitalului" sînt de prisos; căci, în primul rînd rețetele economice practicate pînă în prezent au luat o întorsătură proastă pentru poporul german, pozițiile luate față de chestiunile de conservare națională ne amintesc foarte puternic părerile asemănătoare ale unor experți în vremuri de-acum vechi, de exemplu cele ale adunării medicilor bavarezi referitoare la crearea căilor ferate. Nici una din temerile de atunci ale acestei ilustre corporații nu s-a adeverit mai tîrziu, se știe: călătorii noului "cal cu aburi" n-au fost cuprinși de amețală, spectatorii nu s-au îmbolnăvit nici ei, și s-a renunțat la împrejuririle cu scînduri menite să ascundă privirilor noua instalație, însă ochelarii de cal au rămas pentru totdeauna la ochii preinșilor "experți".

În al doilea rînd, trebuie să notăm următoarele: orice idee, chiar și cea

mai bună, devine un pericol dacă-și imaginează că este un scop în sine, cînd ce în realitate ea nu reprezintă decît un mijloc pentru atingerea unui scop, însă pentru mine și pentru toți național-socialiștii adevărați nu există decît o singură doctrină: popor și patrie.

Obiectivul luptei noastre este să asigurăm existența și dezvoltarea rasei noastre și a poporului nostru, este să-i hrănim copiii și să păstrăm puritatea sîngelui, libertatea și independența patriei, pentru ca poporul nostru să se poată maturiza pentru îndeplinirea misiunii ce-i este hărăzită de Creatorul universului.

Orice gînd și orice idee, orice învățătură și orice știință trebuie să servească acestui scop; totul trebuie examinat din acest punct de vedere și aplicat sau îndepărtat la timp. În felul acesta, nici o teorie nu se poate împietri într-o doctrină a morții, din moment ce totul trebuie să slujească viața.

Astfel raționamentele lui Gottfried Feder m-au determinat să mă ocup mai temeinic de această problemă cu care, în fond, încă eram puțin familiarizat.

Am început din nou să studiez; am reușit să înțeleg conținutul și intenția muncii de o viață a evreului Karl Marx. "Capitalul" său îmi devenise acum extrem de ușor de înțeles, în rezumat lupta social democrației împotriva economiei naționale. luptă care trebuia să pregătească terenul pentru dominația capitalului cu adevărat internațional și evreu al finanțelor și al bursei.

*

* *

Aceste cursuri au avut asupra mea o influență de cea mai mare importanță și dintr-un alt punct de vedere.

Intr-o zi am cerut să iau parte la discuții. Unul dintre participanți a crezut că trebuie să poarte o discuție în contradictoriu în favoarea evreilor și a început să-i apere făcînd auzite considerațiuni îndelungi. Aceasta m-a incitatat să-l contrazic. Marea majoritate a participanților la curs au adoptat punctul meu de vedere. Rezultatul a fost că peste cîteva zile intram într-unul din regimentele aflate în garnizoană la München cu titlul oficial de ofițer-instructor.

În vremea aceea, trupa stătea destul de slab cu disciplina. Ea se resimțea de pe urma efectelor perioadei consiliilor de soldați. Numai foarte încet și foarte prudent se putea întreprinde repunerea în vigoare a disciplinei și supunerii militare, în locul supunerii "liber consimțite", cum obișnuiau să o numească în cocina de porci a lui Kurt Eisner. De asemenea trebuia ca trupa însăși să învețe să simtă și să gîndească național și patriotic. Noua mea activitate era exercitată în aceste două direcții.

Am început cu cea mai mare bucurie și cu cea mai mare înflăcărare. Acum, într-adevăr, mi se oferea ocazia să vorbesc în fața unui auditoriu mai numeros și acum se confirma ceea ce presimțisem întotdeauna: știam să *vorbesc*. Și vocea mi se îmbunătățise suficient pentru ca să fiu auzit convenabil

pretutindeni într-o încăpere mică.

Nici o misiune nu mă putea face mai fericit decât aceasta, deoarece, înainte de a fi lăsat la vatră, puteam face servicii utile instituției la care am ținut întotdeauna nespus de mult din inimă: armata.

Aș putea vorbi și despre succes: în cursul învățămîntului pe care l-am ținut, am redat poporului și patriei cîteva sute de camarazi. Eu "naționaliza m" trupa și astfel am putut contribui la întărirea disciplinei generale.

Cu același prilej, am putut cunoaște un mare număr de camarazi ce-mi împărtășeau părerile, care mai tîrziu au început să formeze împreună cu mine nucleul principal al noii mișcări.

CAPITOLUL IX

PARTIDUL MUNCITORESC GERMAN

Intr-o zi am primit de la superiorii mei ordinul de a vedea ce era cu acea asociație aparent politică și care sub numele de "partidul muncitoresc german" urma să țină curînd o adunare la care trebuia să vorbească Gottfried Feder. Mi s-a ordonat să mă duc acolo, să-mi dau seama ce era cu asociația și apoi să fac un raport.

Curiozitatea de care armata dădea dovadă în acel moment în privința partidelor politice era mai mult decît lesne de înțeles. Revoluția îi dăduse soldatului dreptul de a exercita o activitate politică, drept de care el se folosisese din plin, mai ales cînd era fără experiență. Numai în clipa în care centrul și social-democrația au fost nevoite să recunoască, spre marele lor regret, că simpatiile soldatului se îndepărtau de partidele revoluționare ca să se îndrepte către mișcarea națională și ridicarea națională s-a găsit prilejul de a i se lua trupei dreptul de vot și de a i se interzice orice activitate politică.

Era evident că centrul și marxismul au fost cei care au recurs la această manevră, fiindcă dacă nu s-ar fi procedat la această amputare a acelor "drepturi ale cetățeanului", cum era numită după război egalitatea în drepturi a soldatului din punct de vedere politic, guvernul din noiembrie n-ar mai fi existat peste cîtiva ani și n-ar fi putut perpetua dezonoarea și rușinea națională. Trupa era atunci pe calea cea mai bună pentru a debarasa națiunea de cei care-i sugeau sîngele și erau slugile Antantei în interiorul țării. Dar faptul că partidele numite "naționale" îi votau și ele cu entuziasm pe criminalii din noiembrie și au ajutat ca în felul acesta un instrument al ridicării naționale să devină inofensiv arăta unde puteau duce concepțiile mereu exclusiv doctrinare ale acestor nevinovați între nevinovați. Această burghezie, atinsă într-adevăr de senilitate intelectuală, era foarte serios convinsă că armata va redeveni ceea ce a fost, adică un meterez al vitejiei germane, pe cînd centrul și marxismul aveau ca țel doar scoaterea aceluși periculos dinte veninos al naționalismului, fără de care o armată poate să rămînă o forță polițienească, dar nu mai este o trupă susceptibilă să se războiască cu dușmanul; lucru care ulterior a fost demonstrat indeajuns.

Ori poate că "oamenii noștri politici naționali" credeau că întărirea armatei noastre putea fi altfel decît națională? Nu este imposibil; aceasta rezultă din faptul că în loc să fi-fost soldați în timpul războiului, erau niște guralivi, niște parlamentari care habar n-aveau de ceea ce se poate întîmpla în inima oamenilor cărora trecutul cel mai glorios le reamintește că au fost cei dintîi

soldati ai lumii.

De aceea am hotărît să mă duc la adunarea acelui partid complet necunoscut încă.

Seara, cînd am ajuns în *Leiberzimmernul* vechii berării *Sternecker* din München, am găsit acolo vreo douăzeci pînă la douăzeci și cinci de oameni, aparținînd în cea mai mare parte păturilor inferioare ale populației.

Conferința lui Feder îmi era cunoscută de pe vremea cursurilor, astfel că mă puteam consacra mai bine observării asociației.

Impresia pe care mi-a făcut-o nu era nici bună nici rea: o societate nouă, ca atîtea altele. Era tocmai perioada în care fiecare se simțea chemat să creeze un partid nou, nefiind satisfăcut de soluția de pînă atunci și nemaiavînd deloc încredere în partidele existente. Astfel apăreau pretutindeni din pămînt acele asociații spre a dispărea peste cîtva timp fără a bate toba. Majoritatea fondatorilor n-aveau nici cea mai vagă idee despre ceea ce era necesar pentru a crea, împreună cu o asociație, un partid sau chiar o mișcare. Astfel aproape întotdeauna aceste asociații au pierit de moarte bună, într-un spirit mercantil ridicol.

Nu prevedeam altceva după ce am asistat, timp de două ore, la adunarea "partidului muncitoresc german". Cînd Feder a terminat, am fost mulțumit. Văzusem destul și voiam deja să plec, cînd anunțarea discuțiilor m-a făcut să rămîn. Dar și aici lucrurile păreau să-și urmeze cursul fără nici o atracție, cînd deodată, s-a dat cuvîntul unui "profesor" care începu prin a pune la îndoială justetea principiilor lui Feder, iar apoi - după o ripostă foarte bună a lui Feder - se situă brusc pe "terenul faptelor", nu fără a recomanda totuși tînărului partid, cu cea mai mare insistență ca pe un punct deosebit de important al programului, lupta pentru "separarea" Bavariei de "Prusia". Omul susținea, cu o insistență nerușinată, că în acest caz, în principal Austria germană se va uni de îndată cu Bavaria și că atunci pacea va fi mult mai trainică și multe alte extravagante asemănătoare. Atunci nu m-am putut împiedica și am cerut și eu cuvîntul ca să-i spun savantului domn părerea mea în legătură cu aceasta. În final, oratorul părăsi localul ca un cîine plouat, înainte ca eu să termin de vorbit. În timp ce vorbeam fusesem ascultat cu uimire și pe cînd mă pregăteam să-i spun adunării bună seara și să plec, un bărbat se grăbi să vină lîngă mine, se prezentă (nu i-am înțeles exact numele) și îmi strecură în mînă un caietel, aparent o broșură politică, rugîndu-mă insistent să-l citesc.

Aceasta mi-a făcut foarte mare plăcere, căci puteam spera să cunosc mai ușor plicticoasa asociație fără să fiu obligat să asist la adunări atît de anoste. În rest, bărbatul acela cu înfățișare de muncitor mi-a făcut o impresie bună. După care am plecat.

Pe atunci locuiam în cazarma regimentului 2 infanterie, într-o cămăruță care mai purta urmele foarte vizibile ale revoluției. În timpul zilei eram afară, de cele mai multe ori la regimentul 41 vînători sau la adunări, la conferințe la alte corpuri de trupă etc. Nu-mi petreceam decît noaptea în locuință. Cum

obișnuiam să mă trezesc în fiecare dimineață înainte de ora cinci, îmi făcusem obiceiul să mă distrez punînd pe jos bucățele mici de pîine uscată sau de carne pentru șoarecii care se zbenguiau prin cămăruța și să privesc cum aceste mici animale nostime alergau roată, unul după altul, disputîndu și bunătățile. Suferisem deja în viață atîtea privațiuni, încît îmi puteam imagina foarte bine atît foamea cît și satisfacția micilor animale.

A doua zi după adunarea aceea, pe la ora cinci eram tot culcat în mansarda mea și priveam cursele și opririle bruste ale șoarecilor. Nemaiputînd adormi, mi-am amîntit dintr-odată de seara precedentă și de caietul pe care mi l dăduse muncitorul. Am început să-l citesc. Era o broșură subțire în care autorul, un muncitor, arăta cum se reîntorsese la opiniile naționale după ce ieșise din confuzia frazeologiei marxiste și sindicaliste: de unde titlul de "Trezirea mea politică". Incepînd-o, am citit cu interes acea scriere scurtă pînă la capăt; căci, în ea, se reflecta schimbarea pe care o încercasem eu însumi într un fel asemănător cu doisprezece ani mai devreme. Involuntar am re trăit propria mi evoluție. În timpul zilei m-am mai gîndit de cîteva ori la acestea și apoi m-am gîndit să las definitiv la o parte această întîlnire cînd, peste cîteva săptămîni, am primit o carte poștală în care se spunea că eram primit în rîndurile partidului muncitoresc german; eram invitat să-mi exprim părerea în privința aceasta și să asist în acest scop la o ședință a comitetului de partid.

Eram mai mult decît mirat de felul acesta de a "cîștiga" aderenți și nu știam dacă trebuia să mă supăr sau să rîd. Nu aveam cituși de puțin intenția de a mă asocia unui partid existent, ci voiam să întemeiez un altul pe care să-l conduc eu. O astfel de invitație nu trebuia deci luată în considerare.

Tocmai voiam să le trimit răspunsul meu scris acelor domni, cînd curiozitatea a învins din nou și m-am hotărît să mă înfățișez în ziua fixată, ca să-mi exprim principiile verbal.

A venit și miercurea. Hotelul unde trebuia să aibă loc ședința era "Bătrînul Rosenbad" din Hornstrasse; un local foarte modest, unde oamenii nu păreau să se aventureze în afara unor ocazii foarte importante. Asta nu era de mirare în 1919, deoarece lista de bucate era foarte modestă chiar și în marile hoteluri, și cu greu putea atrage un client. Nu cunoșteam acest local nici măcar după nume.

Am trecut prin salonul prost luminat, în care nu se afla nimeni, am căutat ușa ce dădea în încăperea învecinată și m-am trezit în prezența membrilor biroului. La lumina îndoielnică a unei lămpi cu gaz pe jumătate distruse erau așezați patru tineri, printre care autorul broșurei, care mă salută de îndată cu multă bucurie și îmi ură bun venit ca unui nou membru al partidului muncitoresc german.

Eram puțin cam descumpănit. Atunci m-au rugat să binevoiesc să renunț la expunerea mea, căci urma să vină și "președintele organizației Reichului". În sfîrșit a apărut. Era cel care prezidase conferința lui Feder în braseria Sternecker.

În timp ce așteptam curiozitatea mă cuprinsese din nou și așteptam cu nerăbdare urmarea. Pentru moment aflam numele fiecăruia din acești domni. Președintele "organizației Reichului" era un domn Harrer, cel al organizației din Munchen era Anton Drexler.

S-a dat citire procesului verbal al ultimei ședințe. Apoi a urmat raportul casierului - asociația poseda o sumă totală de șapte mărci și cincizeci de pfennigi după care casierul a fost asigurat de încrederea generală. Acest lucru a fost consemnat în procesul verbal. Atunci președintele a citit răspunsurile la o scrisoare din Kiel, una din Dusseldorf și una din Berlin, toată lumea a fost de acord în privința lor. Apoi s-a comunicat corespondența o scrisoare din Berlin, una din Dusseldorf și una din Kiel a căror sosire părea că este primită cu mare satisfacție. S-a afirmat că acest schimb crescut de scrisori era cel mai bun și cel mai vizibil semn al importanței dezvoltării "partidului muncitoresc german" și atunci, atunci a avut loc o consultare lungă asupra noilor răspunsuri ce trebuiau date.

Inspăimântător, înspăimântător. Era o bucatărie de club de cea mai proastă calitate. Trebuia să intru în ea?

În sfârșit ordinea de zi a ajuns la noile primări, adică au început să delibereze cazul meu.

Am început să pun întrebări, dar în afara câtorva directive vagi nu exista nimic, nici un program, nici o broșură, absolut nimic tipărit, nici carnete de membru, nici macar o șampilă nenorocită, ci doar o bună credință vizibilă și bunăvoință.

Din nou mi-a pierit cheful de ris, căci toate acestea erau oare altceva decât semnul caracteristic al celei mai complete perplexități și al întregii deznădejdi față de partidele existente pînă atunci, programele lor, intențiile lor și activitatea lor? Ceea ce îi îndemna pe acei tineri la o acțiune atît de ridicolă la prima vedere era doar chemarea vocii lor lăuntrice care, mai mult instinctiv decât conștient, îi făcea să înțeleagă că totalitatea partidelor existente nu era aptă să ridice națiunea germană, nici să repare pagubele din interior.

Am citit rapid directivele partidului, care erau bătute la mașină și am găsit în ele bunăvoință și neputință. Existau multe confuzii și neclarități, lipseau multe lucruri și mai ales spiritul combativ.

Știam bine ce simteau oamenii: era dorința de a avea o nouă mișcare care să fie mai mult decât un partid în sensul dat pînă atunci acestui cuvînt.

Seara, cînd m-am întors în camera mea, îmi făcusem o pareră în legătură cu asociația.

Mă aflam în fața celei mai grele probleme din viața mea: trebuia să intru sau să refuz?

Răspunsul nu mi-l putea povățui decât să refuz, dar sentimentul nu-mi dădea deloc pace și cu cît încercam mai mult să-mi demonstrez nesăbuitatea acelui club, cu atît sentimentele îmi luau partea.

În zilele următoare, mintea mea nu a mai cunoscut odihnă.

Cîntăream avantajele și dezavantajele. De multă vreme eram deja hotărît să am o activitate politică; vedeam tot atît de limpede și faptul că aceasta nu-mi era cu putință decît într-o mișcare nouă, numai că-mi lipsise întotdeauna impulsul necesar în acest scop. Nu aparțin unei categorii de oameni care astăzi încep ceva, spre a-l părăsi mîine și, dacă se poate, trec iarăși la altceva. De aceea îmi venea atît de greu să mă hotărăsc la o nouă întemeiere de felul acesta, care trebuia ori să devină de cea mai mare însemnătate, ori, în caz contrar, să dispară, cum era logic. Știam că aceasta va fi pentru mine o hotărîre definitivă, în care nu va mai exista niciodată un pas "înapoi". Pentru mine aceasta nu era deci o joacă de moment, ci o treabă foarte serioasă. Încă din vremea aceea încercasem întotdeauna o antipatie instinctivă față de oamenii care încep de toate fără să ducă ceva la bun sfîrșit. Li detestam pe acești ușuratici pe care-i vedeai pretutindeni. Consideram acțiunea acestor oameni mai rea decît inactivitatea completă.

Destinul însuși părea acum că-mi face semn cu degetul. Nu m-aș fi dus niciodată la unul din marile partide existente; mai tîrziu îmi voi expune mai detaliat motivele. Această creație mică și ridicolă mi se părea că prezintă singurul avantaj de a nu se fi împietrit încă în stadiul de "organizație", ci îi lăsa individului izolat posibilitatea unei activități personale efective. Aici mai aveai încă de lucru, și cu cît mișcarea era mai restrînsă, cu atît mai ușor îi puteai da forma convenabilă. Aici mai puteai stabili obiectul, scopul și calea, ceea ce, la marile partide existente, ar fi fost irealizabil.

Pe măsură ce mă gîndeam la acestea, creștea în mine convingerea că ridicarea națiunii putea fi pregătită într-o zi tocmai de o astfel de mișcare restrînsă, și niciodată de una din acelea mult prea atașate de ideile vechi sau în interesul noului regim al partidelor politice parlamentare complice. Căci ceea ce trebuia să fie proclamat aici, era o nouă concepție despre lume, nu o lozincă electorală.

Dar, în orice caz, dorința de a transpune această intenție în realitate era o hotărîre extrem de greu de luat.

Și cu ce calități puteam eu veni pentru a întreprinde această misiune?

Că eram fără avere și sărac, mi se părea cel mai ușor de suportat, însă ceea ce era mai stînjenitor era faptul că aparțineam oamenilor obscuri, că eram un izolat printre milioane de cetățeni, o ființă pe care hazardul o poate lăsa să trăiască sau o poate face să dispară fără ca cineva să catadicsească să bage de seamă. Mai urma apoi dificultatea rezultată din pregătirea mea școlară insuficientă.

Cei pe care am convenit să-i numim "intelectuali" îi privesc de altfel întotdeauna cu o condescendență realmente nesfîrșită și de sus în jos pe cei care n-au făcut studii regulate și care nu s-au lăsat inoculați cu cunoștințele necesare. Lumea nu întreabă niciodată: ce poate omul acesta, ci "ce a învățat"? Acești oameni "instruiți" îl apreciază mai mult pe cel mai mare imbecil, dacă este înconjurat de un număr suficient de certificate, decît pe tînrul cel mai sclipitor,

căruia îi lipsesc acele papirusuri prețioase. Puteam așadar să-mi imaginez cu ușurință ce primire îmi va face această lume "instruită", și în această privință m-am înșelat doar în măsura în care pe vremea aceea îi credeam pe oameni mai buni decât sînt cei mai mulți în prozaica realitate. Oricum ar fi, excepțiile nu fac întotdeauna decât să iasă în relief într-un mod și mai evident. În ce mă privește am învățat astfel să fac deosebirea între veșnicii școlari și oamenii într-adevăr capabili.

După două zile de reverii și cugetări apăsătoare, am sfîrșit prin a ajunge la convingerea că trebuia să fac pasul hotărîtor.

A fost hotărîrea decisivă a vieții mele.

Nu putea și nu trebuia să mai existe vreun pas înapoi.

În consecință m-am înscris printre membrii partidului muncitoresc german și am primit titlul provizoriu de membru, cu numărul șapte.

CAPITOLUL X

CAUZELE DEZASTRULUI

Adîncimea căderii unui corp oarecare se măsoară întotdeauna cu distanța dintre poziția sa actuală și cea pe care o ocupa inițial.

La fel stau lucrurile cu popoarele și cu statele. Astfel această poziție sau, mai bine zis, înălțimea inițială, capătă din această cauză o importanță hotărîtoare. Nu e cu putință să vezi clar căderea adîncă sau prăbușirea decît în măsura în care ceea ce cade se ridică deasupra mediei. Iată de ce prăbușirea unui imperiu pare atît de grea și de teribilă pentru oricine e capabil de gîndire sau de sentimente; căderea sa este, de fapt, produsă de o înălțime atît de mare încît în jalnica sa prăbușire actuală, este aproape imposibil de imaginat.

Deja întemeierea imperiului părea poleită de vraja evenimentului însuși care reînsuflețea întreaga națiune. După o cursă fără seamăn din victorie în victorie, s-a dezvoltat în fine, drept recompensă a eroismului nepieritor al copiilor și nepoților, un imperiu. Conștient sau nu, n-are importanță, germanii aveau cu toții sentimentul că acest imperiu, care nu-și datora existența potlogăriilor grupurilor parlamentare, domina celelalte state prin simpla frumusețe a întemeierii sale.

Intr-adevăr, nu în pălăvrăgeala unei înfruntări oratorice în parlament, ci în tunetul și bubuitul asedierii Parisului s-a înfăptuit actul solemn al unei manifestări de voință prin care germanii, prinți și popor, și-au exprimat hotărîrea de a întemeia, pentru viitor, un imperiu și de a ridica, din nou, coroana imperială la înălțimea unui simbol.

Și aceasta nu a fost rezultatul unor crime, și statul bismarckian nu a fost întemeiat de dezertori și de "pungași", ci de regimentele de pe front.

O asemenea obîrșie și un astfel de botez al focului învăluiau de-acum imperiul în strălucirea unei glorii istorice de care arar le-a fost dat și numai statelor foarte vechi să se acopere.

Și ce ascensiune a început!

Libertatea din afară asigura pîinea cea de toate zilele dinauntru. Națiunea s-a îmbogățit ca număr și prin bunuri pămîntești.

Onoarea statului și, împreună cu ea, onoarea întregului popor erau pázite și ocrotite de o armată care putea net să pună în lumină caracterul deosebit al poporului german din vremurile acelea.

Dar căderea imperiului și a poporului german este atît de profundă încît toată lumea pare cuprinsă de amețală și lipsită de simțire și de rațiune: abia dacă-și mai poate aminti de măreția trecută; într-atît puterea și frumusețea de

odinioară apar ca într-un vis în fața mizeriei prezentului.

Astfel se poate înțelege cum de ne-a orbit sublimul în așa măsură încât ne-a făcut să uităm de cercetarea simptomelor înspăimântătorului dezastru, simptome care trebuiau deja să existe sub o formă sau alta.

Fără îndoială, acest mod de a privi nu îi privește decît pe cei care nu consideră Germania doar ca un loc de ședere unde se cîștigă și se cheltuiesc bani; numai aceștia pot, de fapt, să aprecieze statul actual ca pe un dezastru; în schimb, ceilalți îl privesc ca fiind îndeplinirea de mult așteptată a dorințelor lor pînă atunci neîmplinite.

Totuși, simptomele prăbușirii erau pe atunci vădite, cu toate că existau puțini oameni care să tragă de aici vreo învățătură.

Însă astăzi acest lucru e mai necesar ca oricînd. După cum o boală nu poate fi vindecată decît dacă i se cunosc cauzele, tot așa trebuie procedat și cu răul politic. Desigur, sînt îngrijite manifestările externe ale bolii, cele care sar în ochi și care sînt mai ușor de deosebit și de descoperit decît cauza profundă. Și acesta este și motivul pentru care atîția oameni nu reușesc niciodată să deosebească efectele extrne și chiar le confundă cu cauza; ei preferă chiar să nege prezența unor astfel de cauze. Așa se întîmplă că în prezent cea mai mare parte dintre noi consideră dezastrul german, în primul rînd, numai în cadrul situației economice critice și a consecințelor ei. De altminteri aproape toți trebuie să suporte o parte din ele și acesta este un motiv determinant pentru ca fiecare să înțeleagă semnificația și dimensiunea catastrofei. În schimb, marea masă privește mult mai puțin această ruină din punct de vedere politic, cultural și din punctul de vedere al obiceiurilor și al moralei. În această privință, simțirea și rațiunea le lipsesc cu desăvîrșire multor oameni.

Să admitem că ar fi așa pentru marea masă în ce privește cauzele prăbușirii, dar faptul că cercurile mai instruite consideră dezastrul german ca fiind, în primul rînd, o "catastrofă economică" și, ca urmare, așteaptă salvarea de la o soluție economică mi se pare a fi una din cauzele pentru care pînă în prezent n-a fost cu putință să obținem vindecarea.

Numai dacă reușim să înțelegem că punctul de vedere economic se află doar pe planul al doilea sau al treilea și că rolul principal îl dețin factorii politici și morali și factorul "sînge" va fi posibil să pricepem cauza nenorocirilor actuale și, ca urmare, să găsim mijlocul și calea vindecării.

De aceea cercetarea cauzelor prăbușirii germane este de o importanță hotărîtoare; ea se află la baza unei mișcări politice al cărei scop trebuie să fie tocmai victoria asupra înfrîngerii.

Dar, chiar în cursul cercetării trecutului, trebuie să ne ferim să confundăm efectele care sar mai mult în ochi cu cauzele mai puțin vizibile.

Explicația nenorocirilor noastre actuale care ne vine cel mai ușor în minte și care este, prin urmare, cea mai răspîndită, este următoarea: am avut de suportat urmările războiului pe care l-am pierdut, deci cauza situației noastre nefericite este războiul pierdut.

Poate că există mulți oameni care cred sincer în prostia asta; dar, și mai numeroși sînt cei în gura cărora ea nu reprezintă decît minciună și ipocrizie premeditată: așa stau lucrurile cu toți cei care sînt aproape de sursa de profituri guvernamentală.

Oare protagoniștii revoluției nu i-au reproșat întotdeauna amarnic poporului indiferența sa totală față de rezultatul acestui război? În schimb, n-au afirmat ei foarte serios că numai marele capitalist putea avea un avantaj la sfîrșitul victorios al uriașei lupte a popoarelor și nicidecum poporul german, muncitorul german?! Da! acești propovăduitori ai reconcilierii mondiale n-au declarat oare că numai militarismul era distrus, dar că poporul german ar putea sărbători cea mai frumoasă dintre învieri? Nu au fost apreciate atunci în acele cercuri binefacerile Antantei și n-a fost aruncată asupra Germaniei vina pentru toată acea luptă sîngeroasă? Dar s-ar fi putut face acest lucru fără a declara că nici chiar înfrîngerea militară nu putea avea urmări deosebite pentru națiune? Intreaga revoluție n-a fost oare făcută în numele acestei formule? Ea le-a adus drapelului noastre victoria, dar, cu toate acestea, poporul german poate merge spre libertatea externă și internă numai prin ea!

Oare lucrurile nu stăteau cam așa, camarazi nefericiți și înșelați?

Este o adevărată nerușinare din partea evreilor să atribuie de atunci înainte cauza catastrofei înfrîngerii militare, în timp ce *Vorwärts* din Berlin, organul central al tuturor trădătorilor, scria că, de data aceasta, poporul german nu va avea dreptul să se întoarcă cu steagurile victorioase!

Și acum aceasta trece drept cauza dezastrului nostru?

Bineînțeles că ar fi complet lipsit de interes să încercăm să-i combatem pe acești mincinoși - și nici nu mi-aș irosi vorbele ca s-o fac - dacă, din nefericire, aceste nerozii n-ar fi colportate de o mulțime de oameni complet nesăbuiți, dar lipsiți de orice intenție rea sau de orice falsitate.

Aceste discuții vor oferi, printre altele, argumente celor care luptă pentru cauza noastră; ele sînt foarte utile într-un moment în care vorbele sînt răstălmăcite de îndată ce au fost rostite.

Iată deci ce se poate spune despre afirmația că prăbușirea Germaniei este imputabilă înfrîngerii noastre în ultimul război.

În orice caz, pierderea războiului a fost de o însemnătate tragică pentru viitorul patriei noastre, dar această pierdere nu era o cauză; ea însăși nu era decît urmarea altor cauze. Faptul că un sfîrșit nefericit al acestei lupte pe viață și pe moarte a trebuit apoi să atragă după sine urmări catastrofale era extrem de clar pentru orice minte pătrunzătoare și lipsită de rea-voință.

Din nefericire, există și oameni cărora această inteligență pătrunzătoare pare să le lipsească la momentul potrivit, sau care, cunoscînd contrariul, întii au combătut, totuși, apoi au negat acest adevăr. Și cel mai adesea aceștia erau oamenii care, după îndeplinirea dorințelor lor tainice, vedeau dintr-odată, însă prea tîrziu, dimensiunea catastrofei la care contribuiseră.

Ei sînt răspunzători de prăbușirea noastră și nu înfrîngerea, cum le place

să inventeze și să spună: într-adevăr, înfrângerea n-a fost decît consecința uneltirilor lor și nu fapta unui comandament "nepriceput", cum pretind ei acum. Nici inamicul nu era format din lași, și el știa să moară; din prima zi, superior numeric armatei germane, a dispus prin dotarea sa tehnică de arsenalele lumii întregi. Este deci incontestabil că victoriile germane, repurtate timp de patru ani împotriva unei lumi întregi, nu se datorează decît superiorității comandamentului nostru. Organizarea și conducerea armatei germane au fost tot ce s-a văzut mai mareț pe pămînt.

Dacă au existat deficiențe, este pentru că omenеște erau cu neputință de evitat.

Prăbușirea acestei armate nu a fost cauza nenorocirii noastre actuale, ea însăși n-a fost decît consecința altor crime, consecință care, trebuie s-o spunem, a constituit începutul unei alte prăbușiri, de astă dată mai vizibile.

Aceasta rezultă din următoarele:

O înfrîngere militară trebuie oare să ducă la prăbușirea totală a unei națiuni sau a unui stat? De cînd duce la un asemenea rezultat un război nenorocit?

De altfel, oare popoarele mor din pricina unui război pierdut? La aceasta se poate răspunde pe scurt.

Așa se întîmplă întotdeauna cînd, prin înfrîngerea lor militară, popoarele își primesc răsplata pentru starea lor de corupție, pentru lașitatea lor, pentru lipsa lor de caracter, pe scurt pentru lipsa lor de demnitate.

Dacă nu este așa, înfrîngerea militară acționează mai degrabă ca un stimulent pentru o nouă ascensiune către un nivel mai înalt: ea nu este piatra funerară a existenței naționale.

Istoria confirmă această afirmație cu nenumărat exemple.

Din nefericire, înfrîngerea militară a poporului german n-a fost o catastrofă nemeritată, ci pedeapsa dreaptă a dreptății veșnice. Am făcut mai mult decît să merităm această înfrîngere. Ea nu este decît manifestarea exterioară a celei mai puternice descompuneri, dintr-o serie de fenomene interne, care, deși vizibile, rămăseseră ascunse privirii majorității oamenilor și pe care, conform metodei struțului, nimeni nu voia s-o vadă.

Observați așadar fenomenele anexe ce caracterizează felul în care poporul german a acceptat această înfrîngere.

Oare în unele cercuri n-a fost exprimată în chipul cel mai nerușinat bucuria pentru nenorocirea patriei? Cine poate proceda astfel dacă nu merită într-adevăr el însuși o asemenea pedeapsă? În realitate, oare nu s-a mers mai departe și nu s-au lăudat că au provocat slăbirea frontului și aceasta nu inamicul a făcut-o; nu, nu, pentru o asemenea rușine răspunderea o poartă germanii. Se poate spune oare că nenorocirea i-a lovit într-o oarecare măsură pe nedrept? De cînd își atribuie oamenii lor înșiși răspunderea războiului? Și aceasta în pofida oricărei rațiuni, în pofida cunoașterii faptelor!

Nu și încă o dată nu, în felul în care poporul german și-a acceptat

înfrîngerea se distinge foarte clar că adevărata cauză a ruinei noastre trebuie căutată altundeva decît în pierderea, pur militară, a unor poziții sau în eșecul unei ofensive; căci dacă frontul ar fi cedat într-adevăr în calitate de front și dacă prăbușirea lui ar fi antrenat-o pe aceea a patriei, pōporul german ar fi suportat cu totul altfel înfrîngerea.

Am fi suportat atunci nenorocirile consecutive acestei înfrîngeri strîngînd din dinți; stăpîniți de durere, am fi lăsat să ni se audă plîsetele. Violența sau minia ne-ar fi umplut inimile față de inamicul devenit învingător grație perfidiei hazardului sau după voia destinului; atunci, națiunea, asemeni Senatului roman, ar fi ieșit în întîmpinarea diviziilor înfrînte mulțumindu-le, în numele patriei, pentru sacrificiile de-acum acceptate și îndemnîndu-le să nu-și piardă speranța în Reich. Însăși capitularea n-ar fi fost semnată decît cu mintea, în timp ce inima ar fi bătut deja pentru ridicarea viitoare. Astfel ar fi fost acceptată înfrîngerea dacă n-am fi datorat-o decît destinului. Atunci n-am fi rîs, nici n-am fi dansat, nu ne-am fi lăudat cu lașitatea, n-am fi glorificat această înfrîngere, n-am fi insultat trupele la întoarcerea din luptă și nici nu le-am fi tăvălit drapelul și cocarda în noroi; dar mai ales nu s-ar fi putut niciodată constata acel fenomen hidos care l-a determinat pe un ofițer englez, colonelul Repington, să spună cu dispreț: "Din trei nemți, unul e trădător!" Nu, această pacoste n-ar fi putut niciodată urca precum un val sufocant și care, de cinci ani încoace, a înecat restul de considerație pe care celelalte țări o mai aveau față de noi.

Aici reiese cel mai bine minciuna afirmației că pierderea războiului este cauza prăbușirii germane.

Nu, această ruină, din punct de vedere militar, nu era ea însăși decît urmarea unei serii de fenomene morbide și de ațîțări care le-au provocat și care, încă pe timp de pace, atinseseră națiunea germană. Aceasta a fost cea dintîi consecință catastrofală, vizibilă pentru toți, a otrăvirii tradițiilor și a moralei, a slăbirii instinctului de conservare și a simțămintelor legate de el, rele care, deja de mulți ani, începeau să sape temeliile poporului și ale imperiului.

Însă obligația de a imputa responsabilitatea acestei prăbușiri tocmai singurului om care, dotat cu o putere supranaturală de voință și de acțiune, încerca să cruțe națiunea de ceasul prăbușirii totale și al rușinii le revenea evreilor și organizației lor de luptă marxiste. În timp ce-l stigmatizau pe Ludendorff acuzîndu-l de pierderea războiului mondial, armele dreptului moral fuseseră luate din miinile singurului acuzator periculos care s-ar fi putut ridica împotriva trădătorilor patriei. În această privință s-a pornit de la principiul foarte just după care o parte din minciuna cea mai mare este întotdeauna crezută: marea masă a poporului lasă într-adevăr mai ușor să-i fie corupte fibrele cele mai adînci din inima sa, decît să se arunce, voluntar și conștient, în rău; de aceea, în simplitatea primitivă a simțămintelor sale, ea va fi mai ușor victima unei minciuni mari decît a uneia mici. În general, ea însăși nu comite decît înșelăciuni mărunte, în schimb i-ar fi rușine să comită altele, mari.

Ea nu va putea concepe o asemenea falsitate și nu va putea crede, nici chiar la alții, în posibilitatea falselor intepretări, de o nerușinare nemaiauzită; chiar dacă o lămurești, ea se va îndoii, va ezita îndelung și, cel puțin, va mai admite ca adevărată o explicație oarecare care i se va propune.

Că din cele mai nerușinate minciuni rămîne întotdeauna ceva, este un fapt pe care cei mai mari artiști în ale înșelăciunii și asociațiile de escroci îl cunosc foarte bine și deci îl folosesc în mod josnic.

Cei ce cunosc cel mai bine acest adevăr despre posibilitățile de a folosi minciuna și denunțul au fost din toate timpurile evreii. Chiar și existența lor se întemeiază pe o singură și mare minciună, aceea după care ei reprezintă o colectivitate religioasă, cînd de fapt este vorba de o rasă - și despre ce rasă!

Unul din cele mai însemnate spirite ale omenirii i-a stigmatizat pentru totdeauna printr-o frază de o veracitate profundă și care va rămîne veșnic întemeiată: el îi numește "marii maestrii ai minciunii" ¹⁾. Cine nu vrea să recunoască acest fapt, sau nu vrea să-l creadă, nu va putea contribui niciodată la triumful adevărului.

Se poate considera aproape ca o mare fericire pentru poporul german faptul că boala sa, de multă vreme în incubăție, a luat brusc aspectul unei catastrofe teribile: dacă nu s-ar fi întîmplat așa, națiunea ar fi sucombat, poate mai încet, însă cu atît mai sigur.

Boala ar fi luat o formă cronică; sub forma acută a unei prăbușiri, cel puțin s-a manifestat limpede și distinct în ochii unui număr destul de mare de oameni. Nu întîmplător omul a reușit să stăpînească mai ușor ciuma decît tuberculoza.

Una vine în valuri aducătoare de moarte, îngrozitoare și care zguduie omenirea; cealaltă înaintează încet. Una provoacă o spaimă oribilă, cealaltă nu duce decît la o indiferență crescîndă. Dar rezultatul este că omul, care s-a opus ciumei cu toată energia și fără să se dea în lături de la nici un efort, n-a făcut decît puține încercări de a stăvili ftizia. Astfel el a dominat ciuma, iar pe el îl domină tuberculoza.

Este exact ceea ce se întîmplă cu bolile acelui organism care este un popor. Cînd boala nu are, de la început, mersul unei catastrofe, omul începe încet să se obișnuiască cu ea... și sfîrșește, fie și după mai mult timp, prin a muri inevitabil.

Și încă este o fericire - amară ce-i drept - dacă soarta se hotărăște să intervină în acest proces de descompunere, făcînd ca boala să i se arate victimei: o asemenea catastrofă se întîmplă, de fapt, de multe ori. Este posibil, în aceste condiții, ca ea să provoace vindecarea întreprinsă din acel moment cu maximum de hotărîre.

Dar, chiar în astfel de cazuri, certitudinea dintîi este tot recunoașterea

¹⁾ Cuvintele îi aparțin lui Schopenhauer (N T)

cauzelor adînci care au provocat boala respectivă.

Dar și aici punctul capital este distincția între cauzele excitatoare și tulburările provocate. Această deosebire va fi cu atît mai greu de făcut cu cît elementele morbide vor fi sălășluit mai multă vreme în organismul național și care vor fi reușit să se contopească cu el, cum se poate întîmpla în mod normal. Intr-adevăr, se poate foarte ușor întîmpla ca, după un anumit timp, toxinele evident nocive să fie considerate ca un element constitutiv al poporului sau cel mult ca el să le suporte ca pe un rău necesar, nemaiconsiderînd indispensabilă căutarea excitatorului străin.

Așa s-a întîmplat că, în timpul anilor îndelungați de pace care au precedat războiul, au apărut fără îndoială maladii recunoscute ca atare; și totuși, cu cîteva excepții, nimeni nu se sinchisea de cercetarea cauzelor lor eficiente.

Aceste excepții au fost, și în cazul acesta, în primul rînd fenomene ale vieții economice, de care fiecare ia mai puternic cunoștință decît de accidente care se produc într-o serie de alte domenii.

S-au constatat într-adevăr simptome ale descompunerii care ar fi trebuit să prilejuiască cele mai serioase reflecții.

Iată ce se cuvine să spunem din punct de vedere economic.

Extraordinara creștere a populației germane înainte de război a pus problema producerii pîinii zilnice în prim planul tuturor preocupărilor și al fiecărei acțiuni politice și economice, și aceasta sub o formă din ce în ce mai acută. Din nenorocire, nu a fost cu puțință să se ia hotărîrea singurei soluții bune: s-a crezut că scopul poate fi atins prin mijloace mai puțin oneroase. Renunțarea la cucerirea de noi teritorii și, drept despăgubire, visul unei cuceriri economice mondiale trebuiau să conducă, în ultimă analiză, la o industrializare pe cît de exagerată pe atît de dăunătoare.

Prima consecință - și de cea mai mare importanță - a acestei concepții a fost subrezirea situației țăranilor. Proporțional cu acest recul, sporea din zi în zi proletariatul din marile orașe pînă cînd echilibrul a fost definitiv distrus.

Imediat a apărut și despărțirea brutală în bogați și săraci. Prisosul și mizeria au trăit atît de aproape unul de cealaltă încît urmările acestei situații nu puteau și nu trebuiau să fie decît extrem de grele. Sărăcia și șomajul au început să-și bată joc de oameni, nelăsînd ca amintiri decît nemulțumirea și amărăciunea; rezultatul a fost, pare-se, ruptura politică dintre clase.

În ciuda înfloririi economice, descurajarea a devenit mai puternică și mai adîncă și a atins un asemenea grad încît fiecare s-a convins că "asta nu mai poate să dureze multă vreme așa", fără ca oamenii să-și fi închipuit în mod precis ce s-ar fi putut întîmpla, ce ar fi făcut sau ce ar fi putut să facă.

Erau semnele tipice ale unei nemulțumiri adînci care încerca astfel să se exprime.

Totuși mai rele erau alte fenomene, rezultate din primele, și care se nășteau din preponderența din punct de vedere economic în cadrul națiunii.

În aceeași măsură în care economia a urcat la rangul de stăpîină și

diriguitoare a statului, banul a devenit zeul pe care fiecare trebuia să-l slujească și în fața căruia totul trebuia să se închine. Din ce în ce mai mult, zeii cerești au fost dați la o parte ca și cum, îmbătrâniți, și-ar fi trăit traiul și, în locul lor, idolul Mammon trăgea pe nas fumul de tămâie.

Atunci s-a produs o degenerare într-adevăr dezastruoasă; era dezastruoasă mai ales din pricină că se manifesta într-un moment în care națiunea putea avea nevoie mai mult ca oricând de o mentalitate sublimă pînă la eroism, în ceasul care părea amenințător și critic. Germania trebuia să fie pregătită, într-o bună zi, să răspundă cu sabia pentru încercarea ei de a-și asigura pîinea cea de toate zilele pe calea "muncii pașnice și a ordinii economice".

Domnia banului a fost din păcate ratificată de autoritatea care ar fi trebuit să se ridice cel mai puternic împotriva ei: Maiestatea Sa împăratul a făcut un gest nefericit atrăgînd nobilimea, în special, în rîndurile finanței. Desigur, trebuie să luăm în seamă faptul că nici chiar Bismarck nu recunoscuse pericolul care amenința în această privință. Dar în felul acesta virtuțile înalte erau mai prejos decît valoarea banului, căci era limpede că, odată angajată pe acest drum, nobilimea de sînge va trebui să cedeze locul nobilimii financiare. Operațiunile financiare izbutesc mai ușor decît bătăliile.

În aceste condiții, pentru adevăratul erou sau pentru omul de stat nu era îmbietor să se vadă pus în legătură cu întîiul venit dintre evreii de bancă: omul cu adevărat merituos nu putea acorda nici un interes faptului că i se decernează decorații ieftine și nu putea decît să le refuze, cu mulțumiri. Dar din punctul de vedere al singelui, această evoluție era extrem de tristă: nobilimea și-a pierdut din ce în ce mai mult rațiunea existenței sale de a fi "rasistă" și ar fi meritat mai degrabă, pentru majoritatea membrilor săi, numele de "non-nobilime".

Un fenomen însemnat de descompunere economică a fost desprinderea lentă a drepturilor de proprietate personală și evaziunea progresivă a economiei generale către proprietatea societăților pe acțiuni.

Instrăinarea proprietății de salariat a atins proporții nemăsurate. Bursa a început să triumfe și să ia, încet dar sigur, viața națiunii sub protecția și controlul său.

Internaționalizarea averii germane fusese deja pornită prin subterfugiul folosirii acțiunilor. La drept vorbind, o parte a industriei germane încă mai încerca, cu spirit decisiv, să se pună la adăpost de această soartă, dar ea a sfîrșit prin a sucomba, victimă a atacului combinat al acestui sistem de capitalism invadator care ducea această luptă cu sprijinul cu totul special al asociatului său cel mai fidel, mișcarea marxistă.

Războiul neîncetat împotriva "industriei grele" a fost începutul evident al încercării marxismului de a internaționaliza economia germană, care n-a putut fi distrusă complet decît prin victoria dobîndită de acest marxism în timpul revoluției.

În vreme ce scriu acestea, atacul general împotriva rețelei de cale ferată

germană a reușit în sfârșit: această rețea a trecut de-acum în mâinile finanței internaționale. Astfel social-democrația internațională și-a atins unul din obiectivele cele mai importante.

În ce măsură a fost îndeplinită această fărîmîtare economică a poporului german reiese deosebit de clar din următoarele: la sfârșitul războiului, unul din conducătorii industriei și în special al comerțului german a fost în stare să susțină părerea că forțele economice, prin ele însele, erau singurele în măsură să îndepluiască punerea pe picioare a Germaniei.

Tocmai în momentul în care Franța, ca să preîntîmpine această greșală, avea mare grijă să pună din nou la baza programelor instituțiilor sale de învățămînt științele umaniste, a fost debitată și nerozia că națiunea și statul își datorau menținerea cauzelor economice și nu meritelor nepieritoare ale unui ideal.

Această idee lansată odinioară de Stinnes a produs o confuzie incredibilă; ea a fost totuși culeasă de îndată, spre a deveni, cu o repeziciune uimitoare, leitmotivul tuturor șarlatanilor și al tuturor guralivilor pe care, de la revoluție încoace, ursita i-a dezlănțuit asupra Germaniei sub calificativul de "oameni de stat".

*

*

*

Dar unul din cele mai grave fenomene de dezagregare din Germania dinainte de război a fost lipsa de energie care s-a întins de pretutindeni peste toate și peste toți. Este încă o urmare a nesiguranței resimțite de fiecare în toate privințele și a lășității care rezultă ea însăși din acest motiv și din altele încă. Această boală a mai fost agravată și de educație.

Educația germană dinainte de război era atinsă de un număr incredibil de slăbiciuni. Ea era foarte strîns și exclusiv limitată la formarea unei "învățăture" pure și mult mai puțin aplicate noțiunii de "putere".

Încă și mai puțină însemnătate era acordată formării caracterului individului - în măsura în care ea poate fi urmărită - , foarte puțină dezvoltării dragostei față de răspunderi și nici un pic educării voinței și puterii de decizie. Produsele acestor metode au fost niște erudiți, cum eram socotiți noi, germanii, înainte de război și eram și apreciați ca atare. Germanul era iubit, pentru că era foarte folositor, dar era puțin apreciat, tocmai din pricina slăbiciunii sale de caracter. Nu este de mirare dacă mai mult decît majoritatea celorlalte popoare, germanii își pierd naționalitatea și patria.

Oare acest proverb frumos nu spune totul: "Cu pălăria în mînă poți colinda toată țara" ?

Această suplețe conciliantă a devenit totuși nefastă cînd a fost aplicată și singurelor maniere admise la prezentarea în fața suveranului: să nu contrazici niciodată, ci să aprobi întotdeauna ceea ce binevoia să zică Maiestatea Sa. Ori,

tocmai aici ar fi fost cea mai folositoare libera manifestare a demnității umane; monarhia a murit de altfel din aceste lingușiri, căci nu era nimic altceva decât lingușire.

Singurii care vedeau această atitudine față de capetele încoronate ca fiind singura admisibilă erau niște lingușitori mizerabili și niște ființe lipicioase, într-un cuvânt o ceată de decadenți care se simțeau mai în largul lor alături de tronurile cele mai nobile din toate timpurile!

Aceste creaturi, mai mult supuși decât subjugăți, au arătat în orice caz, pe de o parte, o supunere deplină față de suzeranul lor și cel care le asigură subzistența, pe de altă parte, și din toate timpurile, cea mai mare nerușinare față de restul omenirii, nerușinare pe care au dovedit-o mai ales atunci când s-au complăcut cu obraznicie să facă față de ceilalți bieți oameni pe singurii monarhiști.

O adevărată nerușinare, cum nu poate vădi decât un *vierme*, nobil sau ba! Fiindcă în realitate acești oameni au fost și groparii monarhiei și în special ai ideii de monarhie. Și nu poate fi altfel: un om care este gata să acționeze pentru o cauză nu va fi niciodată un prefăcut, nici un lingușitor fără caracter.

Cel care ține să salveze și să facă să prospere o instituție se va atașa de ea cu toate fibrele inimii și nu se va îndepărta de ea, chiar dacă îi descoperă câteva cusururi. În orice caz, nu el va protesta rînd pe rînd și public, așa cum au făcut, cu minciuna pe buze, democrații "prietenii" ai monarhiei; dimpotrivă, o va avertiza foarte serios pe Maiestatea Sa, care poartă coroana, și va căuta s-o convingă. El nu va îngădui și nu-și va recunoaște dreptul de a îngădui ca Maiestatea Sa să rămînă liberă să mai acționeze conform voinței sale, chiar dacă aceasta ar duce și duce evident la vreo nenorocire; într-un asemenea caz, el va trebui, dimpotrivă, să apere monarhia de monarh, oricare ar fi pericolul care ar putea rezulta de aici.

Dacă valoarea acestei orînduiri s-ar întemeia pe persoana monarhului de moment, această instituție ar fi mai rea decât ne-am putea închipui.

Căci monarhii nu constituie decât foarte rar o elită a înțelepciunii și a rațiunii, și nici măcar a caracterului, cum am vrea să ne închipuim. Numai profesioniștii lingușelii și ai prefăcătoriei ar putea admite acest punct de vedere, dar toți oamenii drepti, - și aceștia sînt oamenii cei mai prețioși într-un stat - se vor simți dezgustați numai la gîndul că ar trebui să dea la o parte cu piciorul o asemenea prostie. Pentru ei, istoria e istorie, adevărul e adevăr, chiar și atunci cînd e vorba de monarhi. Nu, fericirea de a avea un mare monarh, un mare bărbat, le este dată atît de rar popoarelor, încît ele trebuie să fie deja mulțumite dacă malițiozitatea soartei îi scutește cel puțin de cele mai funeste din atacurile sale.

Valoarea și însemnătatea ideii de monarhie nu se întemeiază așadar pe persoana monarhului însuși; numai cerul poate hotărî să pună coroana pe tîmplele unui erou genial precum Frederic cel Mare sau a unui înțelept ca Wilhelm I. Aceasta se întîmplă o dată la un veac, arareori mai des. Dar și aici

ideea domină persoana și sensul acestei orînduiri nu trebuie să se întemeieze decît pe instituția luată ca atare.

Din această cauză, monarhul decade la nivelul de servitor. Nici el nu mai e decît o roată a mașinăriei și are îndatoriri față de aceasta. Și el trebuie, așadar, să se supună unor exigențe superioare și "monarhist" nu mai este cel care îl lasă în tăcere pe monarhul încoronat să comită o crimă față de coroana sa. Monarhist este cel care îl va împiedica să o facă.

Dacă semnificația adîncă a instituției n-ar sta în idee, ci, neapărat, în persoana consacrată, n-ar exista nici măcar dreptul de a face ca un prinț care dă semne de alienare mintală să renunțe la coroană.

Este necesar să actualizăm aceasta încă de pe acum; într-adevăr, în zilele noastre, vedem manifestîndu-se din nou, din ce în ce mai mult, fenomenele dispărute, dar a căror existență lamentabilă a fost una din cauzele esențiale ale prăbușirii monarhiei. Cu o anume naivitate insolentă, acești oameni vorbesc deja din nou despre regele lor, pe care totuși îl părăsiseră în mod atît de rușinos acum cîțiva ani, în ceasul greu, și încep să-i înfățișeze ca pe niște germani răi pe toți aceia care nu vor să-și unească vocile cu tiradele lor mincinoase. În realitate, sînt aceleași curci plouate care, în 1918, se împrăstiau și alergau în toate părțile la vederea fiecărei brasarde roșii, care își lăsau regele să fie rege, își schimbau în grabă halebarda cu un baston de plimbare, își legau cravate de culoare neutră și, ca niște "burghezi" pașnici, dispăreau fără urmă. Acești susținători ai regalității au plecat brusc și numai după ce vîntul furtunii revoluționare s-a calmat îndeajuns, mulțumită acțiunii altora, ca să le îngăduie să cînte iar cu duioșie în toate cele patru zări "Trăiască regele!", acești "slujitori și sfetnici" ai coroanei au început, prudent, să se arate din nou.

Acum sînt cu toții aici și-și deschid din nou ochii plini de poftă și încep să-și regrete poziția pierdută; abia își pot stăpîni zelul față de rege și setea de a acționa... pînă în ziua cînd apare iar prima brasardă roșie și în care vraja vechii monarhii se destramă... cum fug șoarecii în fața pisicii.

Dacă monarhii n-ar fi vinovați ei înșiși de această stare de lucruri, am putea cel puțin să-i plîngem foarte cordial, în ciuda apărătorilor lor de astăzi: dar ei pot fi convinși că împreună cu asemenea cavaleri pierzi tronuri, dar nu dobîndești nici o coroană.

Acest "devotament" a fost una din greșelile întregii noastre educații, greșeală care a antrenat în această privință o răzbunare deosebit de crudă. Urmare acestui "devotament", aceleași fenomene lamentabile s-au putut produce la toate curțile și submina progresiv bazele monarhiei.

Cînd clădirea a început să se clatine... făuritorii acestei opere se volatilizaseră: bineînțeles, niște ființe abjecte, niște lingușitori nu se lasă uciși pentru stăpînul lor.

Acești monarhi n-au știut niciodată acest lucru și nu l-au învățat temeinic; din toate timpurile aceasta le-a adus pierzania.

Un fenomen rezultînd din această educație absurdă a fost frica de

răspundere și slăbiciunea care i-a urmat pentru a trata niște probleme chiar vitale.

Punctul de plecare al acestei epidemii a fost, desigur, în mare parte, pentru noi, instituția parlamentară în care tocmai absența răspunderii este cultivată în mediu de cultură. Din nefericire, boala a cuprins cu încetul toate activitățile, dar a bîntuit mai cu seamă printre cele ale statului. Pretutindeni oamenii au început să se sustragă de la răspunderi și să nu mai ia, în consecință, decît măsuri insuficiente sau jumătăți de măsură. De îndată ce cineva trebuia să-și asume o răspundere, măsura celei pe care consimțeau să și-o ia era întotdeauna redusă la minimum.

Cercetați numai atitudinea tuturor guvernelor față de o serie de fenomene cu adevărat prejudiciabile ordinii vieții noastre publice și veți recunoaște cu ușurință însemnătatea redutabilă a acestei mediocrități și a acestei lașități generale.

Nu vreau să extrag decît cîteva cazuri din întreaga masă a exemplurilor care se prezintă.

În mediile gazetărești, oamenii obișnuiesc bucuros să denumească presa o mare putere în stat. De fapt, importanța ei este într-adevăr uriașă și nu poate fi subestimată: gazetăria este, de fapt, cea care continuă educația adulților.

Din acest punct de vedere, cititorii pot fi, în mare, împărțiți în trei tranșe:

1. Cei care cred tot ce citesc.
2. Cei care nu mai cred absolut nimic.
3. Mințile care examinează cu simț critic ceea ce au citit și care apoi raționează.

Prima grupă este din punct de vedere numeric de departe cea mai mare. Ea cuprinde marea masă a poporului și reprezintă, prin urmare, partea cea mai simplă a națiunii sub raport intelectual.

Această grupă nu cuprinde cutare sau cutare profesie, cel mult poate fi împărțită în linii mari după gradul de inteligență. Dar ea cuprinde pe toți aceia cărora nu le-a fost dat, fie din naștere, fie prin educație, să gîndească ei înșiși, și care, din incapacitate sau din neputință, cred tot ceea ce li se arată tipărit negru pe alb. Această grupă cuprinde acea categorie de trîntori care ar putea foarte bine să gîndească ei înșiși, dar care, dintr-o lene a spiritului, apucă recunoscători tot ceea ce a gîndit deja un altul, presupunînd din modestie că acesta din urmă, făcînd un efort, va fi gîndit corect.

Asupra tuturor acestor oameni, care reprezintă marea masă, influența presei va fi considerabilă.

Ei nu sînt nici capabili, nici dispuși să examineze ei înșiși ceea ce li se prezintă, astfel încît abținerea lor totală de la tratarea problemelor zilei este aproape în exclusivitate imputabilă influențelor externe suferite. Aceasta poate constitui un avantaj cînd sînt lămuriți de autori serioși și îndrăgostiți de adevăr; dar este un dezavantaj dacă aceia care au grijă să-i informeze sînt niște canalii

sau niște mincinoși.

A doua grupă este mai redusă numeric. Ea este alcătuită în parte din elemente care au aparținut mai întâi primei grupe, apoi, după îndelungate și amarnice deziluzii, au trecut la părerile opuse, și care nu mai cred nimic... de îndată ce li se adresează cineva sub forma unui text tipărit. Ei urăsc toate ziarele; nu mai citesc nici unul sau, sistematic, le critică violent conținutul care, după părerea lor, nu este decît o țesătură de inexactități și de minciuni. Acești oameni sînt foarte greu de manipulat, căci, chiar și în fața adevărului, ei rămîn tot neîncrezători. Ca urmare, ei sînt pierduți pentru o acțiune pozitivă.

În sfîrșit, cea de-a treia grupă este de departe cea mai mică. Ea se compune din minți cu adevărat inteligente și ascuțite pe care aptitudinile lor naturale, ca și educația lor, le-au învățat să gîndească, care caută să facă ele însele un raționament asupra fiecărui subiect și care supun tot ceea ce au citit unei examinări și unor cugetări foarte adînci și repetate.

Ele nu vor privi un ziar fără a colabora îndelung, mintal, cu autorul a cărui misiune este grea în acest caz. Ziariștilor nu le plac așadar acești oameni decît cu o oarecare rezervă.

Pentru membrii celei de-a treia grupe, prostiile din textele unui ziar sînt puțin periculoase, ori, măcar, puțin importante. În cursul vieții, ei s-au obișnuit să nu vadă, în fond, în orice ziarist, decît un hîtru care spune adevărul numai din cînd în cînd. Din păcate, importanța acestor oameni eminenți stă în inteligența și nu în numărul lor, o treabă nenorocită într-o vreme cînd înțelepciunea nu înseamnă nimic și în care majoritatea înseamnă totul.

Astăzi, cînd hotărăște buletinul de vot al masei, cea mai mare greutate o are grupa cea mai numeroasă: este mulțimea celor simpli și creduli.

A-i împiedica pe acești oameni să cadă în mîinile unor educatori perversi, ignoranți sau chiar rău intenționați este o datorie a statului și o datorie socială de prim ordin. De aceea statul are datoria de a supraveghea educația lor și de a opri orice articol scandalos. De aceea el trebuie să supravegheze presa foarte îndeaproape, deoarece influența ei asupra acestor oameni este deosebit de puternică și de pătrunzătoare, căci ea nu acționează trecător, ci constant. În uniformitatea și în repetarea ei constantă stă întreaga ei importanță uriașă. Ca și în alte domenii, statul nu trebuie să uite nici în acest caz că toate mijloacele trebuie să tindă spre același țel. El nu trebuie să se lase indus în eroare și nici sedus de pălăvrăgeli despre așa-numita "libertate a presei", care l-ar determina să nu-și facă datoria și să priveze națiunea de această hrană de care ea are nevoie și care îi face bine, el trebuie, cu o hotărîre pe care n-o oprește nimic, să-și asigure acest mijloc de creație și să-l pună în slujba statului și al națiunii.

Ce hrană a furnizat presa de dinainte de război? Nu era cea mai îngrozitoare otravă care se poate imagina?

N-a fost inoculat în sufletul poporului nostru pacifismul cel mai dăunător, într-o vreme cînd restul lumii se pregătea deja să sugrume Germania, încet dar sigur? Nu strecurase presa în spiritul poporului, încă pe timp de pace,

îndoiala cu privire la dreptul statului însuși, ca să împiedice dinainte statul să aleagă mijloacele potrivite ca să-l apere? Nu presa germană a fost cea care a știut să facă poporul să savureze nebunia "democrației din vest", pînă cînd, cucerit de toate tiradele sale entuziaste, a crezut că-și poate încredința viitorul unei Societăți a națiunilor?

Nu a contribuit ea la educarea poporului nostru în sensul unei amoralități lamentabile? Nu a ridiculizat morala și obiceiurile făcîndu-le să pară retrograde și beoțiene pînă ce poporul nostru a devenit în sfîrșit "modern"?

Nu a subminat ea, prin constanța atacurilor sale, temeliile autorității statului pînă ce n-a mai fost nevoie decît de o singură lovitură pentru ca edificiu să se prăbușească? Nu a combătut, prin toate mijloacele, toate manifestările voinței de a reda statului ceea ce este al lui? Nu a înjosit ea armata, prin critici neîncetate, n-a sabotat serviciul militar general, nu a cerut refuzarea creditelor militare etc., pînă cînd succesul ei a devenit inevitabil?

Activitatea presei zise liberale n-a fost pentru poporul și imperiul german decît o treabă de gropari. În această privință nu se poate spune nimic despre ziarele marxiste: pentru ele, minciuna este o necesitate vitală, cum este pentru pisică vînătoarea de șoareci. Misiunea ei nu este oare aceea de a zdrobi coloana vertebrală a poporului, din punct de vedere social și național, pentru a face acest popor tocmai bun pentru jugul servil al capitalului internațional și al stăpînilor săi evrei?

Dar oare ce a întreprins statul împotriva acestei otrăviri masive a națiunii? Nimic, absolut nimic: cîteva decrete ridicole, cîteva sancțiuni împotriva infamiilor mult prea violente, și asta e tot. Spera, cu prețul acesta, să-și atragă bunăvoința acestui flagel, prin lingușeli, prin recunoașterea "valorii" presei, a "importanței" sale, a misiunii sale educative, și alte nerozii; dar evreii au ripostat cu zîmbete și cu viclenie și l-au răsplătit mulțumindu-i făgarnic.

Cu toate acestea, cauza acestei carențe meschine a statului nu stătea atît în necunoașterea acestui pericol, cît - și în special - într-o lașitate de-ți vine să urli și în slăbiciunea care rezultă din ea, din toate hotărîrile și din toate măsurile luate. Nimeni nu avea curajul să recurgă la mijloacele hotărîtoare și radicale: s-a mărginit să facă doar lucruri de mîntuială, pe ici, pe colo, oriunde, folosind numai jumătăți de măsură și, în loc să o lovească drept în inimă, a așîtat nestăpînit vipera: rezultatul a fost următorul: nu numai că vechea stare de lucruri nu s-a schimbat, ci, dimpotrivă, puterea instituțiilor care trebuiau combătute a crescut an de an.

Lupta defensivă a guvernelor germane din vremea aceea împotriva presei care contamina încet națiunea, presă în special de origine evreiască, era fără directive, nehotărîtă și mai ales lipsită de scop vizibil. Aici, prudența și rațiunea au lipsit cu desăvîrșire, atît în evaluarea importanței acestei lupte cît și în alegerea mijloacelor și stabilirea unui plan solid. Erau emise, de ici și de colo, păreri dogmatice; cîteodată - cînd se simțeau prea puternic mușcați - închideau cutare sau cutare ziarist răutăcios, asta pentru cîteva săptămîni sau

cîteva luni, dar lăsau cuibul de vipere să supravieţuiască în aceeaşi stare.

Cu siguranţă, acesta era rezultatul, pe de o parte, al tacticii extrem de viclene al evreimii, pe de altă parte, al unei prostii sau al unei candori într-adevăr extreme. Evreul era mult prea fin ca să lase să-i fie atacată toată presa; nu, numai o parte, ca s-o apere pe cealaltă. În timp ce ziarele marxiste porneau la război sub forma cea mai grosolană împotriva a tot ceea ce oamenii puteau socoti sfînt, în timp ce ele atacau în modul cel mai infam statul şi guvernul şi aţîţau diferitele fracţiuni ale poporului unele împotriva altora, ziarele evreieşti, burghezo-democrate, ştiau să se împodobească pe dinafară cu celebra obiectivitate şi făceau eforturi să evite cuvintele tari. Ele ştiau bine că, de fapt, capetele seci nu judecă decît după aparenţe şi nu sînt niciodată în stare să pătrundă în miezul lucrurilor, nu apreciază valoarea unui lucru decît după înfăţişarea lui exterioară şi nu după conţinutul său; slăbiciune foarte umană, căreia îi datorează consideraţia de care se bucură.

Desigur, pentru aceşti oameni, *Gazeta de Frankfurt* reprezenta culmea ziarului decent. Ea nu foloseşte niciodată expresii piperate şi recurge întotdeauna la lupta cu armele spiritului, luptă preferată - ciudat lucru - chiar de cei mai fără de minte.

Aceasta rezultă din semieducaţia noastră care eliberează oamenii de instinctul lor natural, îi impregnează cu anumite cunoştinţe fără să-i poată ridica la cunoaşterea temeinică a lucrurilor; pentru a atinge acest nivel, zelul şi bunăvoinţa nu folosesc la nimic; mai este nevoie şi de raţiune şi de o raţiune înăscută. Cunoaşterea ultimă este întotdeauna cunoaşterea cauzelor adînci şi fireşti; mă explic:

Omul nu trebuie niciodată să cadă în greşeala de a crede că el a ajuns într-adevăr la demnitatea de suzeran şi stăpîn al naturii (eroare care poate permite foarte uşor înfumurarea la care duce semidoctismul). Dimpotrivă, el trebuie să înţeleagă necesitatea fundamentală a domniei naturii şi să priceapă în ce măsură existenţa sa rămîne supusă luptei veşnice şi efortului veşnic, necesar pentru a se ridica.

El va simţi din acel moment că într-o lume în care planetele şi sorii urmează traiectorii circulare, în care aştii se învîrtesc în jurul planşetelor, unde forţa domneşte pretutindeni şi singură asupra slăbiciunii pe care o constrînge să o servească docil, sau pe care o zdrobeşte, omul nu poate să depindă de legi speciale.

Şi omul se supune dominaţiei principiilor eterne ale acestei înţelepciuni ultime: el poate încerca să le înţeleagă, dar nu se va putea niciodată elibera de ele.

Tocmai pentru lumea semidoctilor noştri intelectuali scrie evreul ziarele pe care le numeşte presa intelectuală. Ei îi sînt destinate *Frankfurterzeitung* şi *Berliner Tageblatt*. Tonul lor e acordat la diapazonul ei şi asupra ei îşi exercită acţiunea această presă. Evitînd formele care pe dinafară ar părea prea deşănţate, ele varsă totuşi în inima cititorului otrăvurile scoase din alte surse. Sub geizerul

sunetelor armonioase și al formelor oratorice, ele își adorm cititorii cu credința că singure știința pură sau chiar morala sînt forțele motrice ale actelor lor, în timp ce în realitate nu este vorba decît de arta, pe cît de genială pe atît de vicleană, de a-i fura astfel adversarului arma de care ar avea nevoie împotriva presei.

Intr-adevăr, în timp ce unii nădușesc de bună-cuviință, toți imbecilii îi cred cu atît mai bucuroși cu cît, din partea celorlalți este vorba exclusiv de mici excese care nu lezează niciodată *libertatea presei*. eufemism menit să denumească acest procedeu scandalos și de altfel nepedepsit, folosit pentru a minți poporul și a-l otrăvi. Astfel, oamenilor le e teamă să se opună acestui banditism, ca să nu-și atragă imediat împotrivă în acest caz presa "bună" și această teamă este foarte întemeiată. Căci, de îndată ce se încearcă atacarea unuia din aceste ziare infame, celelalte îi iau partea imediat: dar se feresc să aprobe modul lor de a lupta, Doamne ferește!... Este vorba numai de propovăduirea principiului libertății presei și a libertății de a-ți exprima public părerile.

Dar, în fața acestor strigăte, pînă și oamenii cei mai puternici se înmoaie, din moment ce ele nu sînt scoase decît de ziarele "bune".

În aceste condiții, această otravă a putut, fără nici o opoziție, pătrunde în circulația sanguină a poporului nostru, fără ca statul să fi avut puterea să suporte boala.

Dezorganizarea imperiului, care amenința deja, reieșea din mediocritatea ridicolă a mijloacelor aplicate pentru a-l feri de ea. O instituție care nu mai este hotărîtă să se apere ea însăși cu toate armele, se abandonează.

Orice slăbiciune este semnul vizibil al descompunerii interne: mai devreme sau mai tîrziu trebuie să urmeze și va urma prăbușirea externă.

Cred că generația de astăzi, bine condusă, va stăpîni mai ușor acest pericol. Ea a trăit întîmplări care au putut întări nervii celor care nu și-au pierdut buna-cuviință. Fără îndoială, curînd evreul va mai scoate în aceste ziare un strigăt puternic de îndată ce o mîină îi va atinge vizuina preferată, de îndată ce va pune capăt scandalului presei, va pune acest mijloc suplimentar de educație în slujba statului și nu-l va mai lăsa în stăpînirea oamenilor străini de popor și a dușmanilor poporului.

Dar cred că acest lucru ne va deranja mai puțin pe noi, tinerii, decît, odinioară, pe părinții noștri: un obuz de treizeci de centimetri a suierat întotdeauna mai puternic decît o mie de vipere de ziariști evrei. Atrînci, să le lăsăm să suiere!

Exemplul următor demonstrează și incapacitatea și slăbiciunea guvernului Germaniei de dinainte de război în privința chestiunilor vitale cele mai importante pentru națiune.

Paralel cu contaminarea poporului, din punct de vedere politic, a obiceiurilor și moralei, de mulți ani era deja practică o otrăvire la fel de periculoasă a poporului. Sifilisul a început să bîntuie tot mai mult în marile orașe, în timp ce tuberculoza își culegea și ea roadele funebre în aproape toată

țara.

Deși, în ambele cazuri, urmările ar fi fost teribile pentru națiune, n-au fost în stare să se hotărască să ia niște măsuri decisive împotriva acestor boli.

Față de sifilis în special, poporul, ca și statul, aveau o atitudine ce poate fi calificată drept capitulare totală. Într-o luptă concepută cu seriozitate, eforturile ar fi trebuit împinse ceva mai departe decât s-a întâmplat în realitate. Descoperirea unui remediu, dubios, și aplicarea lui practică nu mai pot acționa asupra acestei contaminări. Nici aici nu putea fi vorba decât de combaterea cauzelor și nu de a face să dispară fenomenele aparente. Ori cauza era în primul rînd prostituția: chiar dacă această prostituție n-ar fi avut ca efect îngrozitoarea contaminare, ar fi fost oricum dăunătoare poporului, căci distrugerile de ordin moral aduse de această depravare sînt de ajuns pentru a pustii un popor încet și complet.

Această iudaizare a vieții noastre spirituale și această transformare a practicii împerecherii într-o afacere bănească vor aduce mai devreme sau mai tîrziu prejudicii întregii noastre descendențe: în loc de copii viguroși, născuți dintr-un sentiment firesc, nu vom mai vedea decât produsele vrednice de plîns ale unei operațiuni financiare de ordin practic. Aceasta va rămîne de fapt, tot mai mult, baza și condiția căsătoriilor noastre. Dacă iubirea face ravagii, asta se întîmplă în altă parte.

Și în această privință este, bineînțeles, cu puțință să batjocorești o vreme natura, dar răzbunarea e inevitabilă, ea nu se arată decât mai tîrziu sau mai bine zis adesea omul nu o sesizează decât prea tîrziu.

Este ușor de recunoscut cît sînt de pustiitoare urmările necunoașterii constante a condițiilor primordiale normale ale căsătoriei privind nobilimea noastră. Se constată aici rezultatele unei reproduceri bazate în parte pe o constrîngere mondenă, în parte pe rațiuni de ordin financiar. Una conduce la diluarea, cealaltă la otrăvirea sîngelui, căci toate evreicele de magazin au reputația de a fi apte să asigure descendența Alteței Sale - care, în acest caz, are totul dintr-o alteță! - În ambele cazuri, urmarea este o degenerescență totală. Burghezia noastră se străduiește astăzi să urmeze aceeași cale și va atinge același scop.

Lumea încearcă, cu o grabă indiferentă, să treacă pe lîngă adevărurile neplăcute, ca și cum printr-o asemenea purtare ar putea face ca aceste lucruri existente să nu mai existe. Nu, nu se poate nega faptul că populația noastră din marile orașe se prostituează tot mai mult în dragoste și că, prin aceasta, este pradă contaminării cu sifilis într-o măsură crescîndă: faptele se văd.

Rezultatele cele mai plauzibile ale acestei contaminări masive se pot recunoaște, pe de o parte, în ospicii, pe de alta, vai! în... copiii noștri. În special aceștia constituie dovada tristă și mizerabilă a acestei "spurcări" în continuu progres a vieții noastre sexuale: în bolile copiilor se arată viciile părinților.

Există mai multe mijloace de a găsi o soluție: anumiți oameni nu văd nimic, sau, mai bine zis, nu vor să vadă nimic; aceasta este, bineînțeles, cea mai simplă și mai...

sfântă a unei virtuți pe cât de ridicole, pe atât de mincinoase, vorbind despre întreaga problemă ca și cum ar fi vorba de un mare păcat și-și exprimă înaintea de toate profunda lor indignare față de orice păcătos care s-a lăsat prins asupra faptului; închid apoi ochii, cu pioasă aversiune în fața acestei maladii atee și-l roagă pe bunul Dumnezeu să dea o ploaie de pucioasă și smoală - pe cât posibil după moartea lor - asupra Sodomei și Gomorei, spre a-i da acestei omeniri nerușinate un exemplu edificator.

În sfârșit, cea de-a treia categorie vede foarte limpede urmările înspăimântătoare pe care într-o zi contaminarea trebuie să le atragă și le va atrage, dar dă din umeri, convinsă de altminteri că nu poate face nimic împotriva pericolului, astfel că lucrurile ar trebui lăsate să meargă de la sine, cum se și întâmplă de fapt.

La drept vorbind, acest lucru e comod și simplu, dar nu trebuie uitat că națiunea va fi victima unei neglijențe atât de confortabile. Subterfugiul după care treburile nu merg mai bine nici la alte popoare nu poate, bineînțeles, schimba cu nimic propria noastră decădere; tot ce se poate spune este că faptul că sentimentul că mulți alții suferă de același rău este deja suficient pentru mulți oameni ca să atenueze propria lor durere.

Dar atunci se pune problema să știm precis care este poporul care, de la sine, cel dintâi și singur, va stăpîni acest flagel și care națiuni vor pieri din pricina lui.

Aceasta este de asemenea o piatră de încercare a valorii rasei... rasa care nu rezistă încercării va muri și va lăsa locul altor rase mai sănătoase ori mai îndărătnice, ori mai apte să reziste.

Căci, din moment ce această problemă privește în primul rînd tineretul, ea este de resortul celor despre care se spune cu o precizie înspăimântătoare că păcatele părinților lor se răzbună pe ei pînă la a zecea generație, adevăr care nu se sprijină decît pe aceste atentate împotriva sîngelui și împotriva rasei.

Păcatul împotriva sîngelui și împotriva rasei este păcatul originar al acestei lumi și marchează sfîrșitul unei omeniri care îl comite.

Ce atitudine lamentabilă a avut Germania dinainte de război față de această problemă! Ce s-a întreprins spre a se pune frîu propagării acestui flagel din marile orașe? Ce s-a făcut pentru a-i veni de hac acestei contaminări și acestei mammonizări a vieții noastre amoroase? Ce s-a făcut pentru a combate sifilizarea masei poporului, care a fost rezultatul?

Răspunsul este ușor de găsit precizînd ceea ce ar fi trebuit să se întîmple.

Mai întîi această problemă n-ar trebui tratată cu superficialitate, dimpotrivă, ar trebui să se înțeleagă că de soluția găsită va depinde fericirea sau nefericirea unor generații întregi, ar trebui să se înțeleagă că ea ar putea sau ar trebui să fie hotărîtoare pentru viitorul poporului nostru. Dar o asemenea noțiune ar pretinde măsuri și intervenții radicale. În prim planul tuturor considerațiilor ar fi cazul să existe convingerea că, în primul și în primul rînd, atenția națiunii întregi ar trebui concentrată asupra acestui pericol înspăimîntă-

tor, pentru ca fiecare să se poată convinge adînc de însemnătatea acestei lupte.

Desigur că cel mai adesea nu se poate conferi o eficacitate deplină unor obligații într-adevăr tranșante și greu de suportat decît dacă, fiecare, după ce i s-a aplicat constrîngerea, este pe lîngă aceasta îndrumat să recunoască necesitatea măsurilor luate; dar pentru aceasta trebuie să fie temeinic instruit, astfel ca toate celelalte probleme ale zilei, susceptibile să abată atenția, să fie eliminate.

În toate cazurile în care este vorba de îndeplinirea unor cerințe sau misiuni aparent irealizabile, trebuie ca întreaga atenție a unui popor să se concentreze la un loc și să se contopească într-o singură problemă, ca și cum viața și moartea ar depinde de fapt de soluționarea acesteia. Numai cu prețul acesta un popor poate fi făcut capabil de bunăvoie de acțiuni mărețe și de eforturi mari.

Acest principiu privește și individul izolat, cînd trebuie să atingă obiective înalte. Nici el nu va trebui să întreprindă această misiune decît în tranșe suprapuse; și el va trebui întotdeauna să-și adune întreaga strădanie pentru a obține îndeplinirea unei sarcini parțiale net delimitate, și aceasta pînă cînd ea pare îndeplinită și poate fi începută jalonarea tranșei următoare.

Cine nu procedează la această împărțire a drumului de parcurs și de cucerit în etape distincte și nu depune un efort metodic pentru îndeplinirea victorioasă a fiecăreia, adunîndu-și intens toate puterile, nu va ajunge niciodată la obiectivul final, ci va rămîne undeva în drum, și poate chiar în afara drumului.

Această muncă de înălțare spre țintă este o artă, ea cere folosirea constantă a celor mai înalte energii pentru a învinge, pas cu pas, greutățile drumului.

Cea dintîi condiție necesară pentru a trece la atacul unui domeniu atît de dificil al vieții oamenilor este aceasta: comandamentul trebuie să reușească să înfățișeze masei poporului obiectivul parțial care trebuie atins, sau, mai bine zis cucerit, ca fiind unicul, singurul demn de a reține atenția oamenilor și a cărui realizare aduce după sine succesul tuturor celorlalte.

Altfel cea mai mare parte a poporului nu poate niciodată cuprinde cu privirea tot drumul, fără să obosească sau să se îndoiască de misiunea lui. Într-o oarecare măsură, ea va avea mereu obiectivul în fața ochilor, dar nu va putea privi drumul din fața ei decît în segmente mici, asemeni călătorului care știe unde e capătul călătoriei sale și îl cunoaște, dar care, spre a-și isprăvi mai repede interminabila călătorie, o împarte în sectoare și îl depășește pe fiecare cu un pas hotărît, ca și cum și-ar marca el însuși ținta așteptată a călătoriei. Trebuie să spunem că el înaintează fără să renunțe numai cu această condiție.

În felul acesta, cu ajutorul tuturor mijloacelor propagandei, lupta împotriva sifilisului ar fi trebuit să fie prezentată ca fiind datoria națiunii și nu o datorie. În acest scop ar fi trebuit să li se vîre în cap oamenilor, prin toate mijloacele posibile și cu toate detaliile necesare, că stricăciunile provocate de sifilis constituie cea mai cumplită nenorocire și toate acestea pînă ce națiunea

întreagă ajunge la această convingere... că, adică, de soluționarea acestei probleme depinde totul, viitorul sau pieirea.

Numai după o astfel de pregătire, de ani de zile, dacă trebuie, atenția și odată cu ea hotărîrea unui popor întreg poate fi trezită suficient pentru ca la acel moment să se poată recurge la măsuri foarte aspre, comportînd sacrificii mari, fără a trebui să ne expunem neînțelegerii sau delăsării neașteptate a bunăvoinței masei populare.

Intr-adevăr, pentru a-i veni de hac acestui flagel, este necesar să fie acceptate sacrificii extraordinare și eforturi considerabile.

Lupta împotriva sifilisului impune lupta împotriva prostituției, împotriva prejudecăților, a obiceiurilor vechi, a teoriilor care au avut trac până acum, a părerilor răspîndite, și, acordîndu-i întreaga însemnătate, împotriva atitudinii afectate de falsă virtute.

Prima condiție pentru a combate aceste fapte pe baza unui drept - numai un drept moral - este efortul pentru a face posibilă căsătoria timpurie și generațiilor viitoare. Căsătoriile tîrzii sînt singura cauză a obligației actuale a a menține o organizație care - n-aveți decît să strîmbați din nas - rămîne o rușine pentru omenire, ce i se potrivește cum nu se poate mai prost unei ființe care, cu modestia-i obișnuită, se complace să se considere după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Prostituția este o jignire adusă omenirii: dar ea nu poate fi suprimată prin prelegeri morale, o bunăvoință pioasă etc.; însă limitarea și nimicirea definitivă impun în prealabil eliminarea unui anumit număr de condiții prealabile.

Însă prima dintre ele rămîne crearea posibilității căsătoriei timpurii care să răspundă nevoilor naturii umane și în special a bărbatului, căci femeia nu joacă în această privință decît un rol pasiv.

Cum pot oamenii divaga, cît de mulți sînt fără minte e ușor de descoperit auzind adesea mamele din lumea "bună", cum se zice, făcînd afirmația că fi recunoscătoare dacă le-ați găsi pentru copila lor un bărbat care "își va fi aruncat deja sămînța".

Cum în general nu ducem lipsă de asemenea subiecte - mai puțin decît de cele din categoria opusă - biata fată se va bucura să găsească astfel un *Siegfried* cu cornul ciobit, iar copiii vor constitui rezultatul vizibil al acestei căsătorii de conveniență.

Cînd te gîndești că în afară de aceasta se produce o limitare pe cît posibil de riguroasă a procreării, avînd ca efect faptul că natura este oprită să facă vreo alegere, pentru că, pe deasupra, mai trebuie și menținute toate ființele, chiar și cele mai nenorocite, se pune într-adevăr întrebarea de ce mai supraviețuiesc o asemenea organizare și ce scop poate ea atinge.

Nu e exact același lucru ca prostituția? Oare generațiile viitoare nu mai joacă nici un rol în această privință? Sau nu se știe ce blestem al copiilor și al copiilor copiilor noștri va cădea asupra noastră, pentru că am încălcat în mod atât

de criminal și de nesocotit dreptul natural final și datoria finală!

Așa degenerază popoarele civilizate... așa dispar ele încetul cu încetul.

Dar căsătoria nu poate fi considerată un scop în sine: ea trebuie să ducă la un țel mai înalt, înmulțirea și conservarea speciei și a rasei: aceasta este unica ei semnificație, aceasta este unica ei misiune.

Acestea fiind stabilite, oportunitatea căsătoriei timpurii nu poate fi apreciată decât după felul în care își îndeplinește misiunea. Căsătoria timpurie este deja favorizată de faptul că ea dă tinărului menaj acea forță care permite, ea singură, nașterea unor urmași sănătoși și rezistenți. La drept vorbind, căsătoria timpurie nu poate fi realizată fără înfăptuirea prealabilă a unei serii de măsuri sociale fără de care nu trebuie să ne gândim la ea.

Ori, această problemă neînsemnată nu poate fi rezolvată, dacă nu se face apel la măsuri hotărâtoare din punct de vedere social.

Importanța acestor probleme trebuie să apară foarte clar în clipa în care republica zisă "socială", incapabilă să rezolve problema locuințelor, împiedică pur și simplu, din această cauză, numeroase căsătorii, și, ca urmare, împinge la prostituție.

Stupiditatea distribuirii salariilor la noi, care ia prea puțin în considerare problema familiei și a alimentației sale, este o altă cauză care se opune foarte des căsătoriei timpurii.

Nu se poate deci ajunge la lupta propriu-zisă împotriva prostituției decât odată ce căsătoria va fi făcută posibilă la o vîrstă mai puțin înaintată decât în prezent, și aceasta grație unei schimbări profunde a condițiilor sociale.

Aceasta este chestiunea primordială care trebuie tranșată, pentru a rezolva această problemă.

În al doilea rînd, educația și instruirea trebuie să osîndească o serie de erori de care nu se sinchisește aproape nimeni în prezent. Mai întîi trebuie ca, în educație, așa cum se face ea în prezent, să se facă un compromis între învățămîntul intelectual și dezvoltarea psihică. Ceea ce numim astăzi *liceu* este o sfidare a modelului său antic. În educația noastră, am uitat cu desăvîrșire că, în cele din urmă, o minte sănătoasă nu se poate menține decât într-un corp sănătos.

Cu cîteva excepții, această formulă are într-adevăr semnificație mai ales cînd privești marea masă a poporului.

A existat o vreme cînd în Germania dinainte de război lumea nu se mai sinchisea deloc de acest adevăr. Se mărginea să acuze trupul de toate păcatele și credea că deține o garanție sigură pentru măreția națiunii cultivîndu-și în mod unilateral spiritul. Greșeală ce a trebuit ispășită mai devreme decât s-a crezut. Nu întîmplător valul bolșevic n-a găsit nicăieri un cîmp de acțiune mai favorabil decât în sînul unei populații degenerate prin foame sau o lungă perioadă de subalimentare: în centrul Germaniei, în Saxa și în bazinul Ruhrului. În toate aceste ținuturi nu se mai întîlnește aproape nici o rezistență serioasă din partea a ceea ce se cheamă inteligență, împotriva acestei maladii a evreilor și aceasta

pentru singurul motiv că inteligența însăși este materialicește complet depravată, mai puțin din cauza strimtorării, cît din motive de educație. Anihilarea formării intelectuale a claselor noastre superioare le face incapabile - într-o vreme cînd nu spiritul, ci pumnul este cel care decide - să se mențină și, mai puțin încă, să progreseze. Cea dintîi cauză a lașității personale stă adesea în infirmități trupesti.

Dar accentuarea exagerată a unei educații pur intelectuale și abandonarea educației fizice produc la subiecții prea tineri manifestări sexuale.

Tînărul pe care sportul și gimnastica l-au făcut tare ca fierul suferă mai puțin de nevoia satisfacerii simțurilor decît individul sedentar, ghiftuit exclusiv cu hrană intelectuală. O educație rezonabilă trebuie să țină cont de acest fapt: ea nu trebuie să piardă din vedere că satisfacțiile pe care un tînăr sănătos le va aștepta de la femeie vor fi diferite de cele așteptate de un debil prematur corupt. Astfel întreaga educație trebuie să tindă către folosirea tuturor momentelor libere de cîte tînăr în vederea călirii utile a trupului său.

În anii tinereții, el nu are dreptul să trîndăvească, să năpădească străzile și cinematografele; după ziua de muncă, el trebuie să-și fortifice corpul tînăr și să-l călească pentru ca viața, într-o bună zi, să nu-l găsească prea moleșit. Misiunea educatorilor tineretului constă în pregătirea acestui lucru, în executarea lui, în conducerea și îndrumarea lui; rolul lor nu constă numai în a le trezi inteligența. Educatorii trebuie să facă tabula rasa din ideea că îngrijirea propriului corp depinde de fiecare: nimeni nu este liber să păcătuiască în detrimentul urmașilor săi și, în consecință, al rasei.

Paralel cu educarea corpului, trebuie dusă lupta împotriva otrăvirii sufletului: întreaga noastră viață exterioară pare să se petreacă într-o seră în care înfloresc manifestările și excitațiile sexuale. Ia priviți "meniul" cinematografelor noastre, al diverselor așezăminte și teatre: este incontestabil că nu acolo se găsește hrana trebuincioasă mai ales tineretului. În vitrine și în coloanele publicitare se lucrează cu mijloacele cele mai josnice pentru a atrage atenția publicului: este lesne de înțeles, pentru oricine și-a păstrat facultatea de a medita, că asemenea practici trebuie să ducă la cele mai grave prejudicii. Această atmosferă caldică și senzuală provoacă manifestări și excitații într-un moment în care tînărul n-ar trebui încă să le înțeleagă. La tineretul de astăzi se poate urmări într-un mod puțin îmbucurător rezultatul acestui mod de educație.

Prea devreme copt, el îmbătrînește înainte de vreme.

Din tribunele ajung la urechile publicului nenumărate fapte care ne îngăduie să avem priveriști îngrozitoare ale vieții spirituale a copiilor noștri de paisprezece și cincisprezece ani. Cine s-ar mira dacă sifilisul ar începe să-și caute victimele încă de la aceste vîrste? Și nu e o nenorocire să vezi cîți tineri cu trupul slab și spiritul corupt sînt inițiați în căsnicie de prostituția marelui oraș?

Nu, cine vrea să suprimă prostituția trebuie mai întîi să domine cauzele morale din care decurge.

El va trebui să elimine murdăriile corupției morale a civilizației marilor

orașe și aceasta fără să menajeze pe nimeni și fără să ezite în fața strigătelor și urletelor dezlănțuite care nu vor lipsi. Dacă noi nu ridicăm tineretul, scoțându-l din mlaștina în care lincezește astăzi, el va fi înghițit de ea. Cine nu vrea să vadă această stare de lucruri devine complicele prostituției lente a viitorului nostru care se întemeiază bineînțeles pe generația următoare. Această purificare a civilizației noastre trebuie să cuprindă aproape toate domeniile. Teatrul, arta, literatura, cinematograful, presa, afișele, vitrinele trebuie curățate de exhibițiile unei lumi pe cale de descompunere, spre a fi puse în slujba unei idei morale, principiu de stat și de civilizație.

Viața exterioară trebuie eliberată de parfumul înăbușitor al exotismului nostru modern, ca și de orice atitudine afectând falsa virtute și puțin virilă. Sub toate aceste aspecte, Scopul și Calea trebuie trasate cu grija de a menține sănătatea fizică și morală a poporului nostru. Dreptul la libertatea individuală este mai prejos decât datoria de a salva rasa.

Numai după aplicarea acestor măsuri poate fi dusă cu un oarecare succes lupta împotriva epidemiei însăși. Dar nici aici nu poate fi vorba de jumătăți de măsură: și aici trebuie să se ajungă la hotărârile cele mai grave și mai tranșante. A lăsa în continuare bolnavilor incurabili posibilitatea cronică de a-și molipsi semenii, încă sănătoși, este o slăbiciune. Aceasta corespunde unui sentiment de omenie care ar lăsa să moară o sută de oameni ca să nu-i facă rău unui singur individ.

A le impune sifiliticilor imposibilitatea de a procrea urmași sifilitici înseamnă a da dovadă de o judecată foarte limpede: acesta este actul cel mai umanitar, atunci când este aplicat metodic, ce poate fi îndeplinit față de omenire.

Acest gest scutește milioane de nenorociți de suferințe nemeritate și va duce apoi la vindecarea progresivă. Hotărîrea de a merge în această direcție va pune zăgaz întinderii progresive a bolilor venerice.

Căci aici se va ajunge dacă trebuie, la izolarea nemiloasă a bolnavilor incurabili; măsură barbară pentru cine va avea nenorocul să fie lovit de boală, dar o binecuvîntare pentru contemporani și posteritate.

Suferința trecătoare de un veac poate și trebuie să elibereze de rău secolele următoare.

Lupta împotriva sifilisului și intermediarul său, prostituția, este una din misiunile însemnate, însemnată pentru că aici nu este vorba de soluționarea unei probleme izolate, ci de eliminarea unei serii întregi de rele care dau naștere, ca fenomen subsecvent, acestei boli molipsitoare. Căci această leziune a corpului nu este decât urmarea îmbolnăvirii instinctelor morale, sociale și de rasă.

Dacă nu se poartă această luptă, fie din nepăsare, fie din lașitate, se va vedea peste cinci sute de ani ce vor fi devenit popoarele. Nu vor mai exista decât foarte puține după chipul și asemănarea Domnului, fără să vrea să-l batjocorească pe Cel de sus.

Cum a încercat vechea Germanie să lupte împotriva molipsirii?

Examinînd problema cu mintea odihnită, ajungem la un răspuns cu adevărat tulburător.

Cu siguranță că, dacă uneori urmările ei nu puteau fi evaluate, cercurile guvernamentale au cunoscut prea bine pagubele îngrozitoare produse de această boală. Dar în lupta împotriva acestei boli rămîneau foarte slabe și au recurs mai degrabă la niște măsuri nenorocite decît la reforme profunde.

În legătură cu această boală, ici-colo erau emise idei dogmatice și cauzele erau lăsate să rămînă cauze. Fiecare prostituată era supusă unui control medical, examinată cît mai bine cu putință și vîrîtă, în cazul în care se constata boala, într-un spital oarecare, de unde era lăsată să plece și lansată înspre restul omenirii după o vindecare superficială.

Trebuie să recunoaștem că fusese inclus și un "paragraf de protecție", conform căruia cel care nu era complet sănătos sau vindecat trebuia să evite orice raport sexual, sub amenințarea cu pedeapsa. Fără îndoială, această măsură era bună în sine, dar în practică nu avea aproape nici un rezultat.

Mai întîi că femeia - dacă ea este cea lovită de nenorocire - va refuza, în cele mai multe cazuri, să se lase tîrîtă, mai cu seamă în fața unui tribunal, ca să depună mărturie împotriva celui care, în împrejurări deseori penibile, i-a furat sănătatea. Ei, îndeosebi, lucrul acesta abia dacă-i va mai fi de folos, căci cel mai adesea ea va fi cea care va avea cel mai mult de suferit de pe urma acestei proceduri și va resimți din partea anturajului său ostil un dispreț încă și mai mare decît bărbatul. Vă închipuiți în sfîrșit situația în care însuși soțul a transmis boala? Atunci ea trebuie să facă plîngere? Sau ce trebuie să facă în această situație?

Dar în ceea ce privește bărbatul, se mai adaugă și faptul că din nefericire el merge în întîmpinarea acestui flagel, adesea tocmai după ce a înghițit o mare cantitate de alcool: de fapt, el nu e în stare să aprecieze calitățile iubitei mai cu seamă în aceste împrejurări. Lucru de altfel prea bine cunoscut de prostituatele bolnave care, din această cauză, sînt înclinate să pescuiască tocmai bărbați aflați în această stare ideală.

Rezultatul este că bărbatul e surprins, dar, puțin mai tîrziu, chiar gîndindu-se din răspuțeri, nu-și mai poate aminti de miloasa lui binefăcătoare, ceea ce nu este de mirare într-un oraș ca Berlinul sau chiar Münchenul. Adăugați la acestea faptul că de multe ori e vorba de călători din provincie care sînt complet lipsiți de experiență în fața frumuseților marelui oraș.

În sfîrșit, cine poate ști dacă e bolnav sau nu? Oare nu există numeroase cazuri în care un om care pare vindecat face o recădere și-și pregătește cea mai groaznică nenorocire fără s-o bănuiască?

Astfel, efectul practic al acestei protecții, prin sancționarea legală a unei contaminări vinovate, este aproape nul. Și lucrurile stau absolut la fel în cazul frecventării prostituatelor și, în sfîrșit, însăși vindecarea este nesigură și îndoielnică. Singura dată certă este următoarea: contaminarea e din ce în ce mai răspîndită în ciuda tuturor măsurilor; aceasta pune în evidență în modul cel mai

izbitor ineficacitatea acestui procedeu.

Căci tot ce s-a întreprins în rest în această privință era pe cît de insuficient, pe atît de ridicol: prostituarea morală a poporului nu era combătută; în realitate nu se făcea nimic împotriva ei.

Așadar, cel care e înclinat să trateze lucrurile acestea cu ușurință, să studieze cu bună-credință datele statistice privind extinderea acestui flagel, să compare sporirea lui în ultima sută de ani, să se gîndească la această extindere; ar trebui să fie deștept ca un măgar ca să nu simtă un fior neplăcut pe spinare!

Slăbiciunea și insuficiența cu care s-a luat poziție încă în vechea Germanie față de un fenomen atît de îngrozitor pot fi apreciate ca un semn de descompunere a poporului.

Căci dacă lipsește forța pentru o luptă al cărei preț este propria noastră sănătate, în această lume în care totul este o luptă, noi am pierdut dreptul de a trăi.

Lumea nu aparține decît celor puternici care aplică soluții radicale, ea nu aparține celor slabi, cu jumătățile lor de măsură.

Unul din fenomenele de descompunere cele mai vizibile ale vechiului imperiu era scăderea lentă a nivelului cultural, și cînd zic *Kultur* nu vorbesc de cea desemnată astăzi cu numele de civilizație. Aceasta pare să fie, dimpotrivă, mai degrabă un dușman al adevăratei superiorități spirituale și de viață.

Încă de la sfîrșitul secolului trecut, în arta noastră a început să pătrundă un element care pînă atunci putea fi considerat complet străin și necunoscut. Au existat fără îndoială, mai înainte, extrem de multe manifestări ale lipsei de gust, dar în asemenea cazuri era vorba mai degrabă de devieri artistice cărora posteritatea le-a putut recunoaște o anume valoare istorică, nu de produsele unei deformări nemaiavînd nici un caracter artistic și provenind mai degrabă dintr-o depravare intelectuală, împinsă pînă la lipsa totală de spirit. Prin aceste manifestări a început să se arate deja, din punct de vedere cultural, prăbușirea politică devenită mai tîrziu vizibilă.

Bolșevismul în artă este de altminteri singura formă culturală vie posibilă a bolșevismului și singura sa manifestare de ordin intelectual.

Cel căruia acest fel de a vedea i se pare ciudat, n-are decît să cerceteze arta statelor care au avut fericirea de a fi bolșevizate și va putea contempla cu spaimă ca artă oficial recunoscută, ca artă de stat, extravagantele unor nebuni sau decadenți pe care am învățat să-i cunoaștem de la sfîrșitul secolului sub numele de cubism și dadaism.

Acest fenomen apăruse chiar în scurtul răstimp al existenței republicii sovietelor bavareze. Acolo se putea vedea deja în ce măsură toate afișele oficiale, desenele propagandistice din ziare etc. purtau în ele nu numai pecetea descompunerii politice, ci și a celei culturale.

O distrugere culturală, ca aceea ce a început să se manifeste începînd din 1911 în elucubrații futuriste și cubiste ar fi fost, acum șaiszeci de ani, la fel de puțin previzibilă ca și prăbușirea politică a cărei gravitate o constatăm.

Acum şaizeci de ani, o expoziție de mărturii numite dadaiste ar fi părut pur şi simplu imposibilă, iar organizatorii ar fi fost internați la casa de nebuni, în vreme ce astăzi ei prezidează societăți artistice. Această epidemie n-ar fi putut vedea lumina zilei, căci opinia publică n-ar fi tolerat-o şi statul n-ar fi privit-o fără să intervină. Căci era treaba guvernului să împiedice împingerea poporului în brațele nebuniei intelectuale. Dar un astfel de mers al lucrurilor trebuia să ia sfârşit într-o zi; de fapt, în ziua în care această formă a artei ar corespunde într-adevăr concepției generale, în sînul omenirii s-ar fi produs o perturbare cu consecințe din cele mai grave. Astfel, mintea omenească ar fi început să se dezvolte alandala... dar tremur gîndindu-mă cum s-ar fi putut termina.

De îndată ce lăsăm să defileze prin fața ochilor evoluția culturii noastre în ultimii douăzeci de ani, din acest punct de vedere, vom vedea cu groază cît de departe ne-am angajat deja în mișcarea retrogradă. Pretutindeni ne lovim de germeni care dau naștere unor protuberanțe din pricina cărora mai devreme sau mai tîrziu cultura noastră va pieri. Şi aici putem distinge fenomenele de disoluție într-o lume aflată într-o stare de descompunere lentă: vai de popoarele care nu mai pot stăpîni această boală!

Aceste fenomene morbide pot fi de altfel constatate în Germania în aproape toate domeniile: aici totul pare să fi depășit punctul culminant şi să se grăbească spre prăpastie. Teatrul a decăzut vădit şi mai mult şi ar fi dispărut deja fără milă ca factor de cultură dacă, cel puţin teatrele de curte, nu s-ar fi ridicat împotriva prostituării artei. Dacă se face abstracție de aceste teatre şi de cîteva excepții celebre, reprezentațiile scenice erau de așa natură încît ar fi fost preferabil ca națiunea să evite complet să le frecventeze.

Un semn dezolant al descompunerii interne era faptul că tineretul nu mai putea fi trimis în majoritatea acestor "centre de cultură", cum erau numite, lucru mărturisit public fără ruşine, cu acest aviz demn să figureze într-un muzeu: "Intrarea tinerilor este interzisă!"

Gîndiți-vă puţin că trebuiau să fie luate asemenea măsuri de prevedere în locuri care ar fi trebuit să existe în primul rînd pentru ca să contribuie la instruirea tineretului şi care n-ar trebui să servească pentru distracția generațiilor în vîrstă şi a blazaților. Ce ar fi crezut marii dramaturgi ai tuturor timpurilor despre o astfel de măsură şi ce-ar fi spus mai ales despre împrejurările care i-au dat naștere? Schiller s-ar fi îndepărtat iute, iar Goethe cu violență!

Dar ce înseamnă de fapt Schiller, Goethe şi Shakespeare în fața noii poezii germane? Nişte fenomene îmbătrînite, răsuflate, dintr-o altă epocă şi depășite! Căci iată care este caracteristica acestei epoci:

Ea nu numai că a produs mai multe murdării, dar, pe deasupra, murdărea tot ce este într-adevăr mare în trecut. De altfel acest fenomen poate fi observat întotdeauna în astfel de perioade. Cu cît produsele unei epoci şi oamenii săi sînt mai abjecte şi mizerabile, cu atît e mai puternică ura față de mărirea şi demnitatea trecută, dacă ele au fost superioare.

În astfel de perioade, oamenii preferă să şteargă amintirile trecutului

omenirii și să facă în așa fel încît să-și prezinte în chip mincinos propria marfă de duzină drept artă, suprimînd orice posibilitate de comparare. Astfel fiecare instituție nouă, cu cît va fi mai vrednică de plîns și mai mizerabilă, cu atît va încerca să șteargă ultimele vestigii ale trecutului; în timp ce o adevărată și mare înnoire a omenirii se poate lega fără teamă de operele frumoase ale generațiilor trecute, și adesea ea caută chiar să le pună în valoare. Ea n-are de ce se teme de trecut, ci aduce ea însăși o contribuție atît de prețioasă la tezaurul comun al culturii umane, încît, de multe ori, ar dori să păstreze amintirea operelor vechi spre a le acorda prețuirea pe care o merită, aceasta pentru a asigura ca urmare noilor sale producții deplină înțelegere a prezentului.

Cel ce nu poate oferi el însuși lumii nici un lucru de preț, dar care încearcă să procedeze de parcă ar vrea să-i ofere Dumnezeu știe ce, acela va urî tot ce a fost dăruit cu adevărat și se va complăce mai ales să-l nege sau să-l distrugă.

Și aceasta nu se referă numai la fenomenele noi în materie de cultură generală, ci privește și fenomenele politice. Cu cît valoarea unei mișcări revoluționare este mai scăzută prin ea însăși, cu atît ea va urî mai puternic formele vechi.

Și aici se poate observa în ce măsură grija ca propria operă să pară vrednică de apreciere poate duce la ura oarbă față de tot cea ce trecutul a lăsat bun și cu adevărat superior.

De pildă, atît timp cît amintirea istorică a lui Frederic cel Mare nu s-a stins, Frederic Ebert nu poate produce admirație decît sub rezervă. Eroul de la Sans-Souci este, față de bătrînul chefliu de la Brema, ca soarele față de lună: luna poate străluci numai după ce razele soarelui s-au stins. Iată de asemenea motivul ușor de înțeles al urii astrilor noi față de stelele fixe: cînd, în cadrul vieții politice, soarta aruncă, pentru o vreme, puterea în mîinile unor astfel de nuliități, acestea se străduiesc nu numai să mînjească și să murdărească trecutul, ci și să se sustragă criticii prin mijloace superficiale. Un exemplu nimerit în această privință este cel al legislației menite să apere Republica noului Reich german.

De aceea, cînd o idee nouă, o învățătură nouă, o nouă concepție despre lume, și cînd o mișcare politică sau economică încearcă să nege tot trecutul, să-l prezinte ca rău sau fără valoare, acest singur motiv trebuie să ne facă extrem de prudenți și de neîncrezători. În cele mai multe cazuri, cauza acestei urî este fie valoarea mai redusă a celui ce o manifestă, fie o intenție rea în sine. O reînnoire cu adevărat binefăcătoare a omenirii va trebui întotdeauna și veșnic să construiască acolo unde se oprește ultima temelie solidă.

Ea nu va trebui să roșească folosind adevăruri deja stabilite: căci întreaga cultură umană, ca și omul însuși, nu sînt decît rezultatul unei evoluții îndelungate, edificiu la a cărui construire fiecare generație a adus și a pus o piatră

Sensul și scopul revoluțiilor nu constă așadar în a dărîma acest edificiu,

ci în a suprima ceea ce este prost sau prost adaptat și a construi în plus și pe lângă ceea ce există pe locul sănătos care a fost din nou eliberat.

Numai cu prețul acesta vom putea și vom avea dreptul să vorbim despre un progres al omenirii. Altminteri lumea nu ar fi niciodată scăpată de haos, căci atunci fiecare generație și-ar atribui dreptul de a renega trecutul, și astfel fiecare și-ar aroga, înainte de a se pune el însuși pe treabă, dreptul de a distruge opera trecutului.

Cel mai trist în starea generală a culturii noastre dinainte de război a fost nu numai absența totală a puterii artistice creatoare și, în ansamblu, culturale, ci și ura cu care era mînjită și ștearsă amintirea unui trecut mai măreț decît prezentul. În aproape toate domeniile artei, în special în teatru și literatură, la începutul secolului, au început să fie produse mai puține opere importante noi - dimpotrivă, era la modă mai degrabă înjosirea celor mai bune opere - dacă erau vechi și descrierea lor ca mediocre și depășite: ca și cum incapacitatea degradantă a acestei epoci ar fi putut da dovadă de vreo superioritate oarecare. Ori, tocmai din efortul de a sustrage trecutul de sub privirile prezentului reiese clar și distinct intenția acestor apostoli ai vremurilor viitoare. După asta s-ar fi putut recunoaște că nu era vorba de concepții culturale noi, chiar greșite, ci de un proces de distrugere a bazelor civilizației înseși, de efortul de a cufunda sentimentul artistic pînă atunci sănătos cît mai adînc posibil în nebunie și de a pregăti, din punct de vedere spiritual, bolșevismul politic. Dacă secolul lui Pericle pare întruchipat în Partenon, epoca bolșevică actuală este întrupată în vreo schimonoseală cubistă.

În această ordine de idei trebuie de asemenea să atragem atenția asupra lașității vizibile a unei părți a poporului nostru care prin educația și situația lor ar fi avut datoria de a se împotrivi acestei insulte grave aduse culturii. Din pură teamă de strigătele apostolilor artei bolșevice, care, după ce au atacat cu o violență extremă pe toți cei care nu voiau să recunoască în ei elita creației, i-au țintuit la stîlpul infamiei ca pe niște frîne mizerabile, ea a renunțat la orice rezistență serioasă spre a se arunca în ceea ce atunci era socotit inevitabil.

Lumea se temea cu adevărat de acuzațiile acestor oameni pe jumătate smintiți și ale acestor escroci demenți! Ca și cum ar fi fost rușinos să nu înțelegi producțiile acestor intelectuali degenerați sau ale acestor escroci.

Acești discipoli ai *Kultur* aveau, la drept vorbind, un mijloc foarte simplu de a-și prezenta nebunia ca pe o operă plină de forță, Dumnezeu știe cum. Ei prezentau lumii uimite fiecare operă de neînțeles și vădit nesăbuită drept "un fapt trăit" în ei înșiși, luînd astfel dinainte din gura majorității oamenilor orice vorbă care i-ar contrazice.

Desigur, existența unei experiențe intime era neîndoielnică, îndoielnică era însă oportunitatea de a prezenta lumii tefere halucinațiile unor oameni atinși de tulburări mintale sau ale unor criminali.

Operele unor Maurice von Schwind sau ale unui Böcklin erau și ele opere trăite lăuntric, dar de autori dăruți cu harul divin și nu de niște arlechini.

Dar, în felul acesta, putea fi evaluată lașitatea lamentabilă a ceea ce noi numim mediile noastre intelectuale, ce rămîneau încremenite în fața oricărei rezistențe serioase împotriva otrăvirii instinctului sănătos al poporului nostru și lăsau poporului însuși grija de a ieși din impasul acestor nebunii nerușinate.

Ca să nu facă impresia că nu se pricepe la artă, lumea cumpăra toate acele sfidări la adresa artei, pînă cînd în final și-a pierdut întreaga siguranță în a distinge binele de rău.

Să expunem și următoarea observație demnă de reflecție.

În secolul XIX, orașele noastre au început să-și piardă din ce în ce mai mult caracterul de centre de civilizație, pentru a coborî la nivelul de simple centre de imigrație. Atașamentul slab simțit de proletariatul modern al marilor orașe pentru localitatea în care locuiesc rezultă din faptul că aici nu mai este vorba într-adevăr decît de punctul de staționare ocazional al fiecăruia, și de nimic altceva. Aceasta ține în parte de schimbările frecvente de reședință necesitate de condițiile sociale, care nu-i lasă omului timp să se lege strîns de orașul său, dar rezultă și din lipsa de caracter din punct de vedere cultural general și din răceala orașelor noastre de astăzi.

Încă din perioada războaielor de eliberare, orașele germane erau nu numai puțin numeroase, dar și de dimensiuni modeste. Puținele orașe într-adevăr mari erau, în general, capitale și, în această calitate, aveau aproape totdeauna o valoare culturală bine definită, ca și o pecete artistică proprie. În comparație cu orașele de aceeași importanță de astăzi, cele cîteva orașe cu peste cincizeci de mii de locuitori erau bogate în comori științifice și artistice. Cînd Münchenul nu avea decît șaiszeci de mii de suflete, era deja pe cale să devină unul din primele centre artistice germane. Acum, aproape toate localitățile industriale au atins această cifră a populației, sau, de multe ori au depășit-o chiar, fără a-și putea totuși atribui ceva care să constituie o valoare reală.

Ele sînt doar niște îngrămădiri de cazărmi în care oamenii poposesc, care se închiriază și asta-i tot. Faptul că cineva se poate lega de astfel de localități lipsite în așa măsură de caracter este un mister. Nimeni nu se poate atașa de un oraș care n-are de oferit mai mult decît un altul, care n-are nici o tușă personală și care pare să se fi străduit să evite tot ceea ce ar putea avea cît de cît o înfățișare artistică.

Dar asta nu e tot: orașele mari devin, și ele, tot mai sărace în adevărate opere de artă pe măsură ce populația lor crește.

Ele au un aer tot mai necivilizat și prezintă toate aceeași înfățișare, deși la o scară mai mare decît micile localități industriale. Tributul cultural adus de epoca modernă marilor noastre orașe este absolut nesatisfăcător.

Toate orașele noastre trăiesc din gloria și comorile trecutului. Să i se ia Münchenului de astăzi tot ceea ce a fost creat sub Ludovic I și vom vedea cu groază cît este de redusă, începînd din vremea aceea, creșterea numărului de creații artistice însemnate. Același lucru s-ar putea spune despre Berlin și despre cea mai mare parte a celorlalte orașe mari.

Dar esențialul este totuși acesta: marile orașe de astăzi nu au nici un monument contrastant cu aspectul general al orașului și care ar putea fi desemnat simbolul unei epoci întregi. Totuși așa stăteau lucrurile în orașe în evul mediu, când aproape fiecare avea un monument al faimei sale. Monumentul caracteristic al orașului antic nu se afla printre locuințele personale, ci printre monumentele colectivității care păreau sortite nu unui destin trecător, ci eternității, pentru că nu se punea problema ca ele să fie folosite spre a oglindi bogăția unui proprietar particular, ci măreția și însemnătatea colectivității. Așa au apărut monumente indicate întru totul ca să lege fiecare locuitor de orașul său într-un fel care și astăzi ni se pare de multe ori aproape de neînțeles. De fapt, locuitorul avea în fața ochilor casele cu o înfățișare oarecare ale cetățenilor, pe când construcțiile impunătoare aparțineau întregii comunități. Față de ele, locuințele decădeau la nivelul unor accesorii.

De îndată ce comparăm proporțiile edificiilor antice de stat cu locuințele din aceeași epocă, înțelegem greutatea și forța afirmației principiului după care operele de interes public trebuie să fie plasate în prim plan.

Ceea ce noi admirăm astăzi, în cele câteva coloane ce se mai ivesc încă din mormanele de dărîmături și în spațiile acoperite de ruinele lumii antice, nu sînt palatele afacerilor din vremurile acelea, ci temple și edificii ale statului; sînt așadar opere al căror proprietar era colectivitatea însăși. Nici chiar în pompa Romei decadente nu vilele sau palatele cetățenilor dețineau locul întâi: ci templele și termele, stadioanele, circurile, apeductele, bazilicile etc. ale statului, deci ale întregului popor.

Chiar și evul mediu german a păstrat același principiu călăuzitor, deși concepțiile artistice au fost complet diferite. Ceea ce în antichitate își găsea expresia în Acropole sau în Panteon, lua acum formele domului gotic. Asemeni unor uriași, aceste construcții monumentale se plecau deasupra forfotei înăbușite a orașului medieval cu construcțiile sale de cloazonaj din lemn și țiglă: ele mai sînt și astăzi caracteristice, cu toate că în jurul lor se cațără tot mai sus cazarmile cu apartamente; ele conferă fiecărei localități caracteristica ei și fac parte din înfățișarea ei: catedralele, primăriile, halele pentru cereale și turnurile de observație sînt semnul evident al unei concepții care, în principiu, nu făcea decît să-i răspundă celei antice.

Ce lamentabilă a devenit proporția dintre edificiile de stat și construcțiile particulare! Dacă destinul Romei ar lovi Berlinul, posteritatea ar putea admira într-o zi, ca fiind opera cea mai însemnată a vremurilor noastre, magazinele cîtorva evrei și clădirile cîtorva societăți care ar exprima trăsătura caracteristică a civilizației zilelor noastre. Comparați uriașa disproporție dintre clădirile Reichului și cele ale finanței și comerțului.

Deja creditul alocat edificiilor de stat este îndeobște realmente ridicol și insuficient, de aceea nu se construiesc clădiri pentru eternitate, ci de obicei pentru o necesitate de moment. Nici o idee mai înaltă nu prevalează în această împrejurare. Castelul din Berlin avea, în momentul construirii sale, altă

însemnătate decît are în zilele noastre biblioteca cea nouă, în vreme ce o navă de război însemna circa 60 de milioane, pentru primul și cel mai frumos monument al Reichului și care trebuia să rămînă veșnic abia a fost alocată jumătate din această sumă. Da, cînd a trebuit să se ia o hotărîre asupra interiorului ei, Camera Superioară s-a opus folosirii pietrei și a recomandat acoperirea pereților cu stuc; totuși, de data asta parlamentarii au procedat într-adevăr bine; capetele de ipsos n-au ce căuta între zidurile de piatră.

Orașelor noastre de astăzi le lipsește așadar caracteristica dominantă a comunității populare și nu trebuie să ne mirăm dacă în propriile-i orașe comunitatea nu vede nimic care să o simbolizeze.

Trebuie că se ajunge la o adevărată dezolare care se manifestă prin indiferența totală a locuitorului marelui oraș față de orașul său.

Acesta este de asemenea un indiciu al decăderii civilizației noastre și al prăbușirii noastre generale. Epoca noastră se înăbușă prin meschinăria scopurilor ei, sau mai bine zis prin starea de dependență față de ban; de aceea nu trebuie să ne mai mirăm dacă, sub domnia unei asemenea divinități, simțul eroismului dispăre. Prezentul nu face decît să culeagă ceea ce a semănat trecutul apropiat.

*

* *

Toate fenomenele de descompunere nu sînt, în ultimă analiză, decît consecințele lipsei unei concepții de ansamblu limpezi, deopotrivă acceptată de toți, și ale nesiguranței generale ce rezultă din ea, nesiguranță în aprecierea făcută și în poziția luată în fiecare din problemele importante ale epocii. De aceea totul este mediocru și șovăielnic, începînd cu învățămîntul; fiecăruia îi e teamă de răspundere și sfîrșește prin a tolera cu lașitate chiar și greșelile recunoscute. Reveria umanitară e la modă și, cedînd moale aberațiilor și crușîndu-i pe indivizi, este sacrificat viitorul mai multor milioane de ființe.

Examinarea situației religiei înainte de război demonstrează în ce măsură s-a extins această sfîșiere generală.

Și în această privință națiunea își pierduse de multă vreme și în mare parte convingerea, una eficientă, privind concepțiile sale în legătură cu universul. Aici adepții oficiali ai diferitelor biserici jucau un rol mai neînsemnat decît cei indiferenți.

Pe cînd cele două confesiuni din Asia și Africa mențin misiuni pentru a atrage noi adepți ai învățăturii lor - activitate care, față de progresele credinței mahomedane nu a putut înregistra decît niște succese modeste - chiar în Europa se pierd milioane și milioane de adepți, chiar în interiorul țării, care rămîn străini de viața religioasă sau care își urmează calea.

Trebuie remarcată violența cu care continuă lupta împotriva bazelor dogmatice ale tuturor religiilor, în care totuși, în această lume omenească, nu poate fi concepută supraviețuirea efectivă a unui scop religios. Marea masă a

poporului nu este alcătuită din filozofi; ori, pentru masă, credința este adesea singura bază a unei concepții morale despre lume. Diferitele mijloace de înlocuire nu s-au dovedit atât de mulțumitoare încât să se poată vedea în ele înlocuitorii confesiunilor religioase curente. Dar dacă învățămîntul și credința religioasă se sprijină în mod eficace pe păturile cele mai întinse, atunci autoritatea incontestabilă a conținutului acestei credințe trebuie să fie temelia oricărei acțiuni eficace.

Dogmele sînt pentru religii ceea ce sînt legile constituționale pentru stat: fără ele, alături de cîteva sute de mii de oameni sus-puși care ar putea trăi înțelept și inteligent, alte milioane n-ar putea s-o facă.

Numai prin dogme ideea pur spirituală șovăielnică și infinit de elastică este precizată clar și transmisă sub o formă fără de care ea nu s-ar putea preschimba în credință. Altfel ideea nu s-ar putea transforma niciodată într-o concepție metafizică; într-un cuvînt, într-o concepție filozofică.

Lupta împotriva dogmelor în sine se aseamănă mult, în aceste condiții, cu lupta împotriva bazelor legale generale ale statului; și după cum această luptă s-ar termina printr-o anarhie completă, și lupta religioasă ar sfîrși într-un nihilism religios lipsit de valoare.

Pentru politician, aprecierea valorii unei religii trebuie să fie determinată mai puțin prin cele cîteva deficiențe pe care le poate prezenta, cît prin binefacerile compensațiilor evident mai binefăcătoare. Dar atîta vreme cît o asemenea compensație nu este găsită, a distruge ceea ce există ar fi un act nebunesc sau criminal.

Desigur, nu trebuie să atribuim nici cea mai mică responsabilitate pentru situația religioasă puțin îmbucurătoare celor care au încărcat mult prea mult ideea religioasă cu accesorii pur vremelnice, creînd astfel un conflict complet inutil cu științele zise exacte. Aici, după o luptă scurtă, trebuie să mărturisim că victoria va fi aproape întotdeauna cîștigată de știință, în timp ce religia va suferi prejudicii mari în ochii celor care nu reușesc să se ridice deasupra unei cunoașteri pur superficiale.

Dar răul cel mai mare îl constituie stricăciunile provocate de proasta folosință a convingerii religioase în scopuri politice. Nu putem protesta îndeajuns de sever împotriva conducătorilor mizerabili care vor să vadă în religie un mijloc susceptibil de a servi interesele lor politice și afacerile lor. Și acești mincinoși nerușinați își răcnesc către lumea întreagă profesiunea de credință cu voce de stentor, pentru ca toți ceilalți bieți oameni să-i poată auzi, nu spre a putea muri pentru ea, ci spre a putea trăi mai bine de pe urma ei. Pentru o simplă mînă de ajutor politic de valoare corespunzătoare, ei și-ar vinde întreaga credință. Pentru zece mandate de parlamentari, ei s-ar alia cu marxistii, dușmanii de moarte ai oricărei religii; iar pentru un fotoliu ministerial ar merge pînă la o alianță cu diavolul, cu condiția ca acesta din urmă să nu fi păstrat nici urmă de decență.

Dacă în Germania dinainte de război viața religioasă avea un gust amar,

aceasta ține de folosirea proastă a creștinismului de către partidul care se intitula creștin și de nerușinarea cu care se străduia să identifice credința catolică cu un partid politic.

Această substituție a fost fatală; ea a procurat într-adevăr mandate parlamentare unei serii de non-valori, dar i-a adus un prejudiciu bisericii.

Urmările acestei situații apăsau pe umerii întregii națiuni, căci slăbirea vieții religioase pe care le aduceau cu sine s-a produs exact într-o epocă în care, de altfel, toate începeau să se moleșească și să se clatine și în care, în aceste condiții, bazele tradițiilor și ale moralei amenințau să se prăbușească.

Dar toate aceste leziuni și zdruncinături ale organismului social ar fi putut rămîne inofensive cîtă vreme n-ar fi intervenit nici un eveniment grav; dar ele au devenit nefaste de îndată ce fapte noi și însemnate au conferit o importanță hotărîtoare problemei trăinicieii interne a națiunii.

De asemenea, în domeniul politic, o privire atentă ar fi putut descoperi niște inconveniente care puteau fi considerate simptomele unei prăbușiri apropiate ale imperiului, dacă nu se proceda în scurt timp la îmbunătățirea sau schimbarea situației. Absența unui scop în politica externă și internă germană era vizibilă pentru oricine nu voia să rămînă orb. Politica economică de compromis părea să răspundă foarte bine concepției lui Bismarck după care politica este "arta posibilului". Dar între Bismarck și cancelarii care i-au urmat exista o mică diferență care îi permitea celui dintîi să aplice această formulă la însăși esență politicii sale, în timp ce în gura celorlalți ea avea să aibă cu totul altă semnificație.

De fapt, prin această frază, Bismarck voia doar să afirme că, pentru atingerea unui obiectiv politic definit, trebuie folosite toate posibilitățile și cel puțin să se facă apel la ele. În schimb, urmașii lui nu au văzut în această frază decît proclamarea solemnă a dreptului de a se elibera de necesitatea de a avea idei politice, și chiar obiective politice.

Astfel că într-adevăr nu mai existau obiective politice: deoarece pentru aceasta lipsea baza indispensabilă a unei concepții precise despre lume și a unei viziuni clare asupra legilor evoluției interne a politicii sale.

Mulți oameni, pesimiști în această privință, condamnă lipsa unui plan de idei călăuzitoare al politicii imperiului; prin urmare recunosc foarte bine cît era de șubredă și de găunoasă; dar ei nu jucau decît un rol secundar în politică. Personalitățile oficiale din guvern nu se sinchiseau de aprecierile unui Houston-Stewart Chamberlain, la care rămîneau la fel de indiferenți cum sînt și astăzi. Acești oameni sînt prea stupizi ca să gîndească ei înșiși, prea instruiți ca să învețe cele necesare de la alții. Acest adevăr este veșnic; pe el s-a bazat Oxenstiern cînd a exclamat: "Lumea nu este guvernată decît de o fracțiune de înțelepciune"; din această fracțiune, trebuie s-o spunem, fiecare cabinet ministerial nu cuprinde decît un atom. De cînd Germania este republică, acest lucru nu mai este adevărat și de aceea el a fost interzis prin legi care protejează republica de un asemenea gînd sau de exprimarea unei asemenea păreri. Dar

pentru Oxenstiern a fost o fericire că a trăit în vremurile acelea și nu în republica noastră chibzuită de astăzi.

Încă înainte de război mulți oameni recunoșteau ca punct de mină rezistență instituția care trebuia să întruchieze forța imperiului: Parlamentul, Reichstagul. Acolo lașitatea și frica de răspunderi se îmbinau perfect.

Una din ideile găunoase pe care trebuie să le auzim este aceea că, în Germania, parlamentarismul a lipsit de la revoluție încoace. Astfel se dă prea ușor impresia că, într-o oarecare măsură, înainte de evoluție era altfel. În realitate, acest organism nu poate acționa altfel decât prin distrugere și el se comporta astfel încă din vremea când majoritatea oamenilor care purtau ochelari de cal nu vedeau nimic sau nu voiau să vadă nimic. Sigur că reducerea forțelor Germaniei nu se datorează în cea mai mică măsură acestui organism; dar faptul că dezastrul nu s-a produs mai devreme nu poate fi considerat un merit al Reichstagului, ci trebuie atribuit rezistenței opuse, pe timp de pace, activității acestui gropar al națiunii germane și al imperiului german.

Din suma uriașă a relelor distrugătoare care se datorează direct sau indirect acestei instituții, nu vreau să relievez decât unul singur, care corespunde cel mai bine esenței acestei instituții, cea mai iresponsabilă din toate: incapacitatea înspăimântătoare și slăbiciunea conducerii politice a imperiului înăuntru și în afară care, imputabilă în primul rînd activității Reichstagului, a devenit una din principalele cauze ale prăbușirii imperiului.

Nesatisfăcător era tot ce se afla, indiferent sub ce formă, și din orice direcție am vrea să privim lucrurile, sub influența parlamentului.

Nesatisfăcătoare și slabă politica de alianțe externe ale imperiului; vrînd să mențină pacea, era inevitabil obligat să orienteze guvernarea în sensul războiului.

Nesatisfăcătoare politica față de Polonia. O ațîța fără să atace vreodată problema serios. Rezultatul nu a fost nici victoria germanizării, nici împăcarea cu Polonia: ci o stare de ostilitate față de Rusia.

Nesatisfăcătoare soluționarea problemei Alsaciei și a Lorenei. În loc să zdrobească odată pentru totdeauna, cu o mîină brutală, hidra franceză, și să-i acorde Alsaciei drepturi egale cu celelalte state ale Reichului, nu s-a făcut nici una, nici alta. Și de altfel era total imposibil, căci în rîndurile celor mai mari partide existau cei mai mari trădători ai patriei, de exemplu domnul Wetterle, de la centru!

Dar toate acestea ar mai fi fost suportabile, dacă acestei carențe generale nu i-ar fi căzut victimă forța a cărei existență condiționa, în ultimă analiză, menținerea imperiului: armata.

Greșeala comisă în această privință de ceea ce se numește *Reichstagul* german este suficientă, de una singură, ca națiunea germană să poarte pentru totdeauna acest blestem.

Pentru motivele cele mai lamentabile, aceste zdrențe de partide parlamentare au furat, au smuls din mîinile națiunii arma propriei conservări,

unica protecție a libertății și independenței poporului nostru. Dacă mormintele de pe cîmpiile Flandrei s-ar deschide astăzi, din ele s-ar ridica, însîngerăți, acuzatorii: sutele de mii de tineri germani care, din lipsa de conștiință a acestor membri criminali ai Parlamentului, au fost împinși, prost instruiți sau pe jumătate instruiți, în brațele morții.

Pe ei și miile de mutilați și de morți patria i-a pierdut numai pentru a îngădui cîtorva sute de înșelători ai poporului să-și continue manevrele politice sau hoțiile sau să-și insinueze mișelește teoriile doctrinare.

În timp ce, prin presa lui marxistă și democrată, iudaismul urla în lumea întreagă minciuna despre "militarismul" german și încerca astfel, prin toate mijloacele, să împovăreze Germania, partidele marxiste și democratice îi refuzau forței populare germane orice instruire completă.

În plus, crima extraordinară comisă astfel trebuia să le apară de îndată clar tuturor celor care credeau pur și simplu că, în eventualitatea unui război, întreaga națiune va fi, desigur, obligată să pună mîna pe arme și că, în consecință, mișelia acestor frumoși membri ai "reprezentării populare" (cum este numită) va împinge în fața dușmanului milioane de germani prost sau pe jumătate instruiți.

Dar să facem complet abstracție de urmările lipsei brutale și grosolane de conștiință a acestor susținători parlamentari: această lipsă de soldați instruiți, la începutul războiului, n-a făcut decît să contribuie foarte puțin la înfrîngerea suferită în primele operațiuni; ceea ce ulterior a fost de asemenea confirmat într-așa o groaznică măsură în timpul războiului mondial.

Înfrîngerea în lupta pentru libertatea și independența națiunii germane este rezultatul jumătăților de măsură și al slăbiciunii dovedite pe timp de pace în adunarea tuturor forțelor poporului pentru apărarea patriei.

Dacă pe uscat au fost instruiți mult prea puțini recruți, o insuficiență egală a eforturilor în privința chestiunilor marinei a avut ca efect diminuarea mai mare sau mai mică a valorii acestei arme a conservării naționale.

Însă, din nefericire, înaltul comandament al marinei a fost și el molipsit de spiritul mediocrității.

Tendința de a construi nave mereu mai mici decît bastimentele engleze care erau construite chiar în același timp era puțin prudentă și încă și mai puțin genială.

O flotă care nu poate fi, încă de la început, ridicată, în ceea ce privește numai numărul navelor, la un nivel egal cu al adversarului ei eventual trebuie să încerce să-și compenseze inferioritatea numerică prin superioritatea puterii de luptă a fiecăreia dintre nave.

Este vorba de o superioritate a puterii de luptă și nu de superioritatea legendară a "calității".

De fapt, tehnica modernă a făcut asemenea progrese și s-a ajuns, în toate statele civilizate, la așa o similitudine în această privință, că trebuie să considerăm imposibil să le conferim navelor puternice o valoare combativă

considerabil mai mare decât cea a navelor de același tonaj ale unui alt stat. Și mai puțin trebuie să ne gândim la o superioritate a bastimentelor cu deplasament inferior față de bastimentele cu deplasament superior.

În realitate, tonajul mai redus al vaselor germane nu poate fi obținut decât în detrimentul vitezei și armamentului. Formulele prin care se încerca justificarea acestui fapt demonstrau de altfel încă pe timp de pace o gravă greșeală de logică a autorităților competente în materie.

Se explica îndeosebi că materialul german de artilerie era atât de net superior materialului britanic, încât tunul german de 28 cm nu era cu nimic mai prejos din punctul de vedere al forței de foc tunului englez de 30,5 cm.

Tocmai de aceea trebuia să trecem și noi atunci la tunul de 30,5 cm, deoarece scopul nu era atingerea unei puteri de luptă egale, ci superioare.

Altfel dotarea armatei cu mortierul de 42 cm ar fi fost de prisos, din moment ce mortierul german de 21 cm în sine era deja cu mult superior tuturor tunurilor cu traiectorie curbă de care dispunea Franța și fortărețele ar fi căzut tot așa de bine sub loviturile mortierului de 30,5 cm.

Însă comandamentul armatei de uscat vedea just, cel al marinei nu.

Dacă se renunța la eficacitatea preponderentă a artileriei și la o viteză superioară, acest lucru se baza pe principiul completamente fals al teoriei "riscului".

Comandamentul marinei renunța deja la ofensivă prin forma pe care o adopta pentru construirea navelor și prin urmare el se lăsa *a priori* în seama defensivei. Din această cauză a renunțat și la succesul hotărîtor care nu se bazează și nu se poate baza decât pe atac.

Un vas cu o viteză mai mică și mai puțin înarmat va fi bombardat și scufundat de un adversar mai rapid și mai puternic, și aceasta de cele mai multe ori la distanțe de tragere favorabile acestuia din urmă. Multe din crucișătoare noastre au fost nevoite să verifice această lege cu deosebită amărăciune. Războiul a demonstrat inexactitatea profundă a punctului de vedere al comandamentului nostru maritim pe timp de pace, obligîndu-ne ori de cîte ori era posibil să schimbăm armamentul de pe bastimentele vechi și să le înarmăm, din nou, mai bine.

Dacă, în bătălia navală de la Skager-Rack, navele germane ar fi avut tonajul, armamentul și viteza bastimentelor engleze, flota britanică s-ar fi scufundat în mormîntul ud sub vijelia obuzelor germane de 38 cm, mai precise și mai eficace.

Japonia a dus odinioară o altă politică navală. Ea se preocupa din principiu să doteze fiecare vas nou o putere de luptă superioară eventualului adversar. Dar, acestei măsuri îi corespundea ca urmare posibilitatea rezultată, de a folosi flota în mod ofensiv.

În timp ce comandamentul armatei de uscat nu urma o ordine de idei atât de fundamental greșită, marina, care, vai! era mai bine reprezentată "parlamentar", era deja atinsă de spiritul din parlament.

Ea era organizată conform unor puncte de vedere înguste și a fost apoi folosită după aceleași principii.

Gloria nemuritoare pe care armata a știut mai târziu să o câștige trebuie trecută la creditul lucrului bine făcut nemțește de generalii săi, al capacității și eroismului incomparabil al tuturor ofițerilor și oamenilor săi. Dacă înainte de război comandamentul suprem al marinei ar fi avut un geniu identic, victimele n-ar fi căzut în zadar.

Astfel, abilitatea parlamentară desăvârșită a guvernului a fost, în timp de pace, dăunătoare marinei prin aceea că, din păcate, punctul de vedere parlamentar începea să joace un rol preponderent în probleme de construcție, în loc să se supună din punct de vedere militar. Mediocritatea, slăbiciunea, insuficiența logicii în gândire - caracteristici ale instituției parlamentare - au înrăuit comandamentul flotei.

Armata de uscat, cum am mai spus-o deja, nu s-a lăsat încă antrenată de un curent de idei de o falsitate atât de desăvârșită. În special Ludendorff, pe atunci colonel la marele stat-major, ducea o luptă disperată împotriva jumătăților de, măsură și a slăbiciunii cu care Reichstagul trata problemele vitale ale națiunii și pe care în cea mai mare parte a timpului le nega. Dacă lupta dusă pe vremea aceea de acest ofițer a rămas fără succes, greșeala îi revine pe jumătate Parlamentului, pe jumătate atitudinii încă și mai mizerabile și slăbiciunii cancelarului Bethman Holweg.

Totuși, aceasta nu-i împiedică astăzi deloc pe responsabili să vrea să impute tocmai această greșală celui ce s-a ridicat împotriva acestei neglijențe față de interesele naționale.

Pentru acești conducători înnașcuți nu contează o minciună în plus sau în minus.

Oricine se gîndește la toate sacrificiile impuse de neseriozitatea vinovată a acestor ultraresponsabili ai națiunii, oricine își imaginează morții și mutilații sacrificați în zadar, ca și jignirea și rușinea imensă pe care le suportăm, nesfîrșita mizerie în care sîntem cufundați și care știe că toate acestea nu s-au întîmplat decît pentru a le deschide cîtorva ariviști și vînători de situații calea spre portofoliile ministeriale, va înțelege desigur că aceste creaturi nu pot fi numite altfel decît canalii, pungași și criminali, altminteri sensul și scopul cuvintelor din limbajul uzual ar fi într-adevăr de neînțeles.

Toate aceste greșeli ale vechii Germanii nu s-au arătat, cu o limpezime ieșită din comun, decît în momentul în care, din pricina lor, politica internă a națiunii a trebuit să fie compromisă.

Da, în astfel de împrejurări, adevărurile neplăcute au fost strigate cu toată puterea tocmai în rîndurile marilor mase populare, în timp ce, în alte părți se păstra tăcerea în legătură cu fapte mai degrabă rușinoase și care, în parte, erau pur și simplu negate.

Așa stăteau lucrurile atunci cînd examinarea sinceră și deschisă a unei probleme ar fi putut aduce poate o îmbunătățire. Dar personalitățile conducătoare-

re din guvern nu înțelegeau, ca să zic așa, nimic din valoarea și esență însăși a propagandei.

Cine va fi în stare, prin folosirea abilă și constantă a propagandei, să-i zugrăvească poporului cerul ca pe un infern și invers, infernul ca pe cer? Numai evreul va ști s-o facă și va proceda în consecință; germanul, sau mai bine zis guvernul său, habar n-avea de așa ceva.

Dar acest lucru a trebuit să fie plătit foarte scump în timpul războiului.

Însă față de nenumăratele neajunsuri pe care le-am semnalat și care umbreau existența germanilor înainte de război, existau în schimb numeroase avantaje.

Consacrându-ne unei examinări imparțiale, trebuie chiar să recunoaștem că celelalte țări și celelalte popoare împărțeau cea mai mare parte a infirmităților noastre, ba chiar ne depășeau mult în acest sens, în schimb le lipseau în mare măsură avantajele noastre reale.

Se poate spune că principala noastră superioritate era faptul că poporul german, dintre aproape toate celelalte popoare europene, încerca întotdeauna să păstreze la maximum caracterul național al sistemului său economic și, în ciuda unor simptome proaste și supărătoare, se supunea și mai puțin decât altele controlului finanței internaționale.

Acesta era, în orice caz, un privilegiu periculos care, mai târziu, avea să constituie una din principalele cauze determinante ale războiului mondial.

Firește, monarhia era străină de multe lucruri și, înainte de toate, de masele largi. Aceasta rezulta din faptul că monarhii nu erau întotdeauna înconjurați de mințile cele mai... să zicem luminate și mai ales de inimile cele mai curate. Din păcate, lor le plăceau prea mult lingușitorii, chiar mai mult decât firile cinstite, și sfaturile le primeau de la lingușitori.

Acest lucru era foarte regretabil într-o vreme în care lumea suferise o mare schimbare, din multe puncte de vedere, schimbare veche de-acum, care, bineînțeles, nu se oprea nici la judecarea numeroaselor și vechilor tradiții de la curte.

Astfel, la cotitura veacului trecut, omul obișnuit nu mai putea simți admirație față de prințesa care trecea călare, în uniformă, prin fața frontului. Nu se putea face o idee justă despre efectul pe care-l avea în ochii poporului o astfel de trecere în revistă, altfel nu s-ar fi recurs niciodată la practici atât de nelalocul lor. De asemenea umanitarismul, nu întotdeauna foarte sincer, al acestei înalte societăți, acționa de multe ori mai degrabă negativ decât pozitiv. Când, de pildă, prințesa X... binevoia să înceapă să guste... cu rezultatul cunoscut felurile de mâncare populare, faptul putea, odinioară, să pară foarte nimerit... dar la începutul secolului nostru efectul obținut era absolut contrar.

Căci se poate fără îndoială admite că Alțeta Sa într-adevăr nu bănuia că, în ziua în care ea se consacra acestei experiențe, hrana era ceva mai deosebită de obicei; numai că lucrul acesta era într-un totuț suficient, deoarece îl știa toată lumea.

Astfel, intențiile cele mai bune deveneau ridicole, atunci când nu erau de-a dreptul enervante.

Descrierile despre cumpătarea mereu legendară a monarhului, obiceiul său de a se scula prea devreme, faptul că muncea efectiv pînă la o oră tîrzie din noapte, apoi pericolul mereu constant al subalimentării lui prilejuiau totuși vorbe scabroase. Oamenii n-aveau nevoie să știe ce și cît consumase monarhul; i se atribuia o masă "suficientă" și nu i se refuza somnul necesar; erau mulțumiți dacă, în calitate de om și din punct de vedere al caracterului, își onora rasa și țara și dacă-și îndeplinea îndatoririle de suveran.

Dar toate acestea erau doar fleacuri. Ceea ce era mai rău era că în grupări din nefericire tot mai întinse ale națiunii se răspîndea tot mai mult convingerea că fiind guvernați de sus, nimeni nu trebuia să se mai ocupe de nimic. Cîtă vreme guvernarea era bună sau cel puțin animată de intențiile cele mai bune, mai mergea. Dar era jale dacă buna și vechea guvernare bine intenționată ceda locul alteia mai puțin "cumsecade". Docilitate, lipsă de voință, credulitate copilărească erau atunci cele mai mari rele ce se puteau închipui.

Dar față de aceste slăbiciuni, și de altele, se ridicau forțe incontestabile.

Printre aceste forțe să semnalăm mai întîi stabilitatea întregii conduceri a statului, stabilitate provenită din forma monarhică, apoi îndepărtarea politicienilor hrăpăreți din toate funcțiile de stat, din confuzia cu speculațiile.

În plus, onorabilitatea instituției în sine, ca și autoritatea rezultată deja de aici; de asemenea superioritatea corpului funcționarilor și în special a armatei, deasupra nivelului obligațiilor politice de partid.

Să mai adăugăm la acestea avantajul încarnării guvernării supreme a statului în persoana monarhului; și de aici faptul că monarhul constituia simbolul unei responsabilități, că monarhul datora mai mult decît masa formată prin hazardul unei majorități parlamentare. Corectitudinea legendară a administrației germane se datora, în primul rînd, acestei situații. În fine, pentru poporul german, valoarea culturală a monarhiei era foarte ridicată și putea compensa foarte bine alte neajunsuri.

Reședințele suveranilor germani erau și ele întotdeauna un sanctuar al spiritului artistic, care, devenind în zilele noastre mult prea materialist, amenința oricum să dispară. Ceea ce au făcut prinții germani pentru artă și știință tocmai în secolul al XVIII-lea a fost simbolic. În orice caz, epoca contemporană nu poate oferi nimic asemănător.

În acea epocă în care începe descompunerea lentă și progresivă a organismului nostru social, trebuie totuși să menționăm ca factor al puterii *armata*

Era școala cea mai puternică a națiunii germane și nu întîmplător ura tuturor dușmanilor s-a îndreptat tocmai împotriva acestei protectoare a conservării națiunii și a libertății ei. Acestei instituții, și numai ei, nu i se poate dedica un monument mai strălucit decît afirmarea adevărului că ea a fost

calomniată, urită, combătută, dar și temută de toți oamenii inferiori. Faptul că, la Versailles, furia jefuitorilor internaționali ai popoarelor s-a îndreptat în primul rînd împotriva vechii armate germane o indică în mod sigur ca fiind refugiul libertății poporului nostru, opus puterii banului.

Fără această forță ce veghează asupra noastră, tratatul de la Versailles, în întregul său spirit, ar fi fost demult dus la îndeplinire în ce privește poporul nostru. Ceea ce datorează poporul german armatei poate fi rezumat într-un singur cuvînt: *totul*.

Armata insufla simțul răspunderii fără rezerve, într-o epocă în care această virtute devenise deja foarte rară, și în care siluirea ei era tot mai mult la ordinea zilei, și mai ales din partea parlamentului, model al lipsei totale de responsabilitate; armata crea curajul individual, într-o epocă în care lașitatea oamenilor amenința să devină o boală contagioasă și în care spiritul de sacrificiu pentru binele comun începea deja să fie văzut ca o prostie. În care părea inteligent numai cel ce știa cel mai bine să-și cruțe și să facă să prospere propriul "eu".

Era școala la care fiecare german învăța să nu caute salvarea națiunii în fraze înșelătoare, ațîțind la o fraternizare internațională între negri, germani, chinezi, francezi, englezi etc., ci în forța și spiritul de decizie al poporului însuși.

Armata educa în direcția puterii de decizie, în vreme ce, în viața curentă, lipsa de hotărîre și îndoiala începeau deja să determine actele oamenilor. Într-o vreme în care șmecherii dădeau tonul, afirmarea principiului după care un ordin este întotdeauna mai bun decît nici un ordin era o lovitură de maestru.

Exista, numai în acest principiu, o mărturie a sănătății încă intacte și viguroase cum n-ar mai exista de mult în viața noastră cotidiană, dacă armata și educația pe care o dădea n-ar fi avut grijă întotdeauna și în mod constant să reînnoiască această forță de bază.

Este suficient să vezi înspăimîntătoarea lipsă de hotărîre a guvernului nostru actual din Reich, care nu și poate aduna puterile nici pentru un singur act, în afară de cazul în care este vorba de semnarea prin constrîngere a unui nou *Diktat* de spoliere; în acest caz el își declină orice răspundere și semnează cu iușeala unui stenograf al camerei tot ce e considerat bun să-i fie prezentat. În acest caz, într-adevăr, îi este ușor să ia o hotărîre: ea îi este dictată.

Armata educase în sensul idealismului și devotamentului față de patrie și de măreția sa, în vreme ce, în viața curentă se răspîndeau lăcomia și materialismul. Ea forma un popor unit împotriva separării în clase și nu prezenta poate în această privință decît un singur punct slab: acela al instituirii angajărilor pe un an. Eroare, pentru că, din această cauză, principiul egalității absolute era încălcat și omul mai instruit se pomenea din nou așezat în afara cadrului restului anturajului său, cînd de fapt ar fi fost preferabil contrariul.

În fața ignoranței generale atît de profunde a claselor superioare și a separării lor tot mai accentuate de poporul nostru, armata ar fi putut acționa foarte salutar dacă, măcar în rîndurile ei, ar fi evitat orice separare a celor

calificați drept "inteligenti..."

Faptul că nu proceda astfel era o greșeală, dar ce instituție, în ce lume, va fi infailibilă? În orice caz, în armată, binele a învins întotdeauna în așa măsură răul, încît puținele infirmități de care a fost atinsă sînt mult inferioare mediei imperfecțiunilor omenești.

Dar meritul cel mai însemnat care trebuie atribuit armatei vechiului imperiu este că într-o vreme cînd toți se supuneau majorității, contrar principului evreiesc al adorării orbești a numărului, ea a păstrat principiul încrederii în personalitate. Ea forma, de fapt, elementul de care lumea contemporană avea cea mai mare nevoie: bărbații. În mlaștina moleșirii și efeminării care se întindea, se iveau în fiecare an, ieșind din rîndurile armatei, 350.000 de tineri, debordînd de forță, care în cei doi ani de instrucție își pierduseră moliciunea din tinerețe și își făuriseră niște trupuri tari ca fierul. Tînărul care în acest timp profesa supunerea putea atunci, însă numai atunci, să învețe să comande. După pas recunoșteai deja soldatul instruit.

Aceasta era școala cea mai înaltă a națiunii germane și nu degeaba se concentra împotriva ei ura furibundă a celor care, din invidie și lăcomie, foloseau și doreau neputința imperiului și lipsa de apărare a cetățenilor.

Lumea întreagă recunoștea ceea ce mulți germani nu voiau să recunoască în orbirea sau în reaua lor credință: armata germană era armata cea mai puternică pusă în slujba libertății națiunii germane și a hrănirii copiilor săi ¹⁾.

Formei statului și armatei i se alătura un al treilea element: corpul incomparabil al funcționarilor vechiului imperiu.

Germania era țara cea mai bine organizată și mai bine administrată din lume. Era ușor să vorbești de rău rutina birocratică a funcționarului german; nici în celelalte state lucrurile nu mergeau mai bine, poate chiar dimpotrivă.

Dar ceea ce le lipsea celorlalte state era admirabila trăinicie a acestui organism și mentalitatea onorabilă și incoruptibilă a celor ce-l alcătuiau. Mai bine puțină rutină - dublată de lealitate și de fidelitate - decît absența principiilor și un modernism lipsit de caracter și, cum deseori se întîlnește azi, ignorant și incapabil. Căci dacă acum lumea se complace să pretindă că administrația germană de dinainte de război, poate puțin birocratică, fusese incapabilă din punct de vedere comercial, este suficient să-i răspundem astfel:

Ce țară din lume avea o exploatare a căilor ferate mai bine condusă și mai bine organizată din punct de vedere comercial decît Germania? Numai revoluției i-a fost dat să distrugă acest organism model, pînă ce el a părut bun de luat din mîinile națiunii și socializat conform spiritului fondatorilor acestei republici, adică să slujească capitalul internațional de speculă ca mandant al revoluției germane.

¹⁾ Ori, am văzut mai sus că pentru siguranța națiunii trebuiau extinse teritoriile. De unde armata de *cucerire*. (N.T.)

Dar ceea ce deosebea în mod special corpul funcționăresc și aparatul administrativ era independența sa față de diferitele guverne, a căror mentalitate politică nu putea exercita nici o influență asupra situației funcționarului german. Dar, de la revoluție încolo, acest lucru s-a schimbat complet. În loc de aptitudini și capacitate, intervenea poziția în cutare partid politic și un caracter original și independent nu favoriza funcționarul, ci mai degrabă îi pune piedici.

Pe forma statului, a armatei și a corpului funcționăresc se întemeia forța și puterea magnifică a vechiului imperiu. Acestea erau, în primul rînd, cauzele unei calități care-i lipsește complet statului de astăzi: autoritatea de stat. Căci aceasta nu se întemeiază nici pe flecărelele din parlamente sau din Landtaguri, nici pe legile protecționiste ale statului, nici pe hotărîrile tribunalelor, destinate să-i terorizeze pe cei care neagă cu obrăznicie această autoritate; ea se întemeiază pe încrederea generală care trebuie și poate fi acordată celor care conduc și administrează o colectivitate. Dar, încă o dată, această încredere nu este decît rezultatul convingerii intime și neclintite că aceia care guvernează și administrează țara sînt dezinteresați și cinstiți; ea provine în sfîrșit din înțelegerea deplină a sensului legii și sentimentul înțelegerii principiilor morale respectate de toți.

Căci, în cele din urmă, sistemele de guvernare nu se sprijină pe constrîngere și violență, ci pe credința în meritul lor, pe sinceritatea reprezentării intereselor unui popor și ajutorul acordat dezvoltării sale.

Indiferent de măsura în care unele din neajunsurile perioadei de dinainte de război au putut amenința să știrbească și să submineze forța internă a țării, nu avem dreptul să uităm că alte state au suferit și mai mult decît Germania din cauza acestor neajunsuri și că, totuși, în ceasul critic al pericolului, n-au renunțat la eforturi și nu s-au prăbușit. Dar dacă ne gîndim că, față de slăbiciunile ei dinaintea războiului și Germania avea, în schimb, forțe susceptibile să compenseze aceste slăbiciuni, trebuie să admitem că mai există o ultimă cauză a prăbușirii și aceasta din alt domeniu.

Intr-adevăr, așa stau lucrurile.

Cauza ultimă, cea mai profundă, a căderii bătrînului imperiu este necunoașterea problemei rasei și a importanței sale în dezvoltarea istorică a popoarelor

Căci, în viața popoarelor, nu toate evenimentele sînt manifestări ale hazardului, ci urmările firești ale efortului de conservare și de înmulțire a speciei și a rasei, chiar și atunci cînd oamenii nu-și pot da seama de rațiunea profundă a activității lor.

CAPITOLUL XI

POPORUL ȘI RASA

Anumite adevăruri sînt atît de răspîndite, încît, tocmai din pricina asta, omul de rînd nu le vede sau cel puțin nu le recunoaște. Cel mai adesea trece pe lîngă ele fără să le vadă, după cum rămîne orb și în fața adevărurilor care sar în ochi și este extrem de surprins cînd cineva se întîmplă să descopere pe neașteptate ceea ce toată lumea ar trebui totuși să știe. Există în jurul nostru, cu sutele de mii, probleme la fel de simple de rezolvat ca oul lui Cristofor Columb, însă tocmai oamenii de felul lui Columb se întîlnesc destul de rar

Astfel că toți oamenii, fără excepție, se plimbă prin grădina naturii, își imaginează că cunosc și știu tot și, cu puține excepții, se comportă ca niște orbi față de unul din principiile cele mai izbitoare ale acțiunii sale: acela al existenței caracterelor organice care deosebesc speciile în care se împart toate ființele de pe acest pămînt.

Observarea cea mai superficială este suficientă pentru a demonstra cum nenumăratele forme pe care le îmbracă voința de a trăi a naturii sînt supuse unei legi fundamentale și cvasi-inviolabile impuse de procesul strict limitat al reproducerii și al înmulțirii. Orice animal se împerechează numai cu un congener din aceeași specie: pițigoiul cu pițigoiul, cintezoii cu cintezoii, barza cu barza, șoarecele-de-cîmp cu șoarecele-de-cîmp, șoarecele cu șoarecele, lupul cu lupoica etc.

Numai niște împrejurări excepționale pot determina abateri de la acest principiu; în primul rînd constrîngerea impusă de captivitate sau vreun obstacol care se opune împerecherii indivizilor aparținînd aceleiași specii. Dar atunci natura își folosește toate mijloacele pentru a lupta împotriva acestor abateri și protestul ei se manifestă în modul cel mai clar fie refuzînd speciilor degenerate capacitatea de a se reproduce la rîndul lor, fie limitînd strict fecunditatea descendenților; în cele mai multe cazuri, ea le privează de capacitatea de a rezista la boli sau la atacurile dușmanilor

Aceasta este cît se poate de firesc.

Produsele oricărei încrucișări a două ființe de valoare inegală sînt o medie a valorii celor doi părinți. Cu alte cuvinte, pe scara viețuitoarelor, vlăstarul se situează mai sus decît părintele care aparține unei rase inferioare, dar rămîne inferior celui care face parte dintr-o rasă superioară. Ca urmare, mai devreme sau mai tîrziu el va pieri în lupta pe care va trebui s-o dea împotriva acestei rase superioare. O asemenea împerechere contravine voinței naturii care

tinde să ridice nivelul viețuitoarelor. Acest scop nu poate fi atins prin unirea indivizilor de valoare diferită, ci numai prin victoria totală și definitivă a celor ce reprezintă valoarea cea mai înaltă. Rolul celui mai puternic este acela de a domina și nu de a se uni cu cel mai slab, sacrificându-și astfel propria superioritate. Numai cel slab din naștere poate socoti această lege drept nemiloasă, dar asta pentru că el nu este decît un om slab și mărginit; căci, dacă această lege n ar trebui să învingă, evoluția tuturor ființelor organizate ar fi de neconceput.

Consecința acestor tendințe generale a naturii de a căuta și de a păstra puritatea rasei este nu numai deosebirea netă stabilită între diferitele rase prin trăsăturile lor exterioare, ci și similitudinea caracterelor specifice fiecăreia dintre ele. Vulpea este întotdeauna vulpe, gîsca gîscă, tigru tigrul etc. și diferențele care pot fi notate între indivizii aparținînd unei aceleiași rase provin exclusiv din suma energiei, forței, inteligenței, îndemînării, capacității de rezistență cu care sînt dotați inegal. Dar nu se va găsi niciodată vreo vulpe pe care o înclinație firească ar determina o să se comporte filantropic față de gîște, după cum nu există pisică avînd o atracție cordială față de șoareci.

Ca urmare, lupta care asmute rasele unele împotriva altora are drept cauză nu atît o antipatie solidă, ci mai degrabă foamea și dragostea. În ambele cazuri, natura e un martor impasibil, ba chiar satisfăcut. Lupta pentru hrana zilnică atrage după sine înfrîngerea oricărei ființe slabe sau bolnăvicioase sau dotate cu mai puțin curaj, în timp ce lupta pe care o dă masculul pentru a cuceri femela nu i dă dreptul de a zămisi decît individului celui mai sanatos, ori cel puțin îi dă posibilitatea să o facă. Dar lupta este întotdeauna un mijloc de consolidare a sănătății și a puterii de rezistență a speciei și, prin urmare, condiția prealabilă a progresului.

Dacă procesul ar fi altul, progresul ulterior s ar opri și ar exista mai degrabă un regres. Într adevăr, cum cei mai puțin buni îi înving întotdeauna numeric pe cei mai buni, dacă toți indivizii ar avea aceeași posibilitate de a supraviețui și a se reproduce, cei mai puțin buni s ar reproduce atît de repede încît cei mai buni ar fi în final împinși în aerplan. Trebuie deci ca în favoarea celor mai buni să intervină o măsură corectivă. Natura își asumă această grijă, supunîndu i pe cei slabi la condiții de viață aspre care limitează numărul lor, ea nu îngăduie decît supraviețuitorilor aleși să se reproducă, ea operează atunci o nouă și riguroasă selecție după criteriul forței și al sănătății.

Dacă ea nu dorește ca indivizii slabi să se împerecheze cu cei puternici, încă și mai puțin vrea ca o rasă superioară să se amestece cu una inferioară căci în acest caz, munca pe care a depus o de mii de secole pentru ca omenirea să progreseze va deveni dintr odată zadarnică.

Cunoștințele noastre de istorie ne aduc nenumarate dovezi ale acestei legi. Istoria demonstrează cu o evidență înspăimîntătoare că atunci cînd arianul și-a amestecat sîngele cu acela al unor rase inferioare, rezultatul acestei încrucișări de rase a însemnat pierrea poporului civilizator. America de Nord, a cărei populație se compune, în uriașa ei majoritate, din elemente germanice

care s-au amestecat foarte puțin cu rasele de culoare, prezintă astfel de oameni și o civilizație total diferită față de America Centrală și de Sud în care imigranții, în majoritate de origine latină, s-au amestecat uneori foarte mult cu băștinașii. Acest unic exemplu permite deja recunoașterea clară a efectului produs de amestecul de rase. Vechiul german, rămas de rasă pură și neîncrucișat, a devenit stăpînul continentului american și va rămîne astfel atîta timp cît nu se va sacrifica și nu se va lăsa și el pradă unei coruperi incestuoase.

În rezumat, rezultatul oricărei încrucișări între rase este întotdeauna următorul:

a) Scăderea nivelului rasei superioare.

b) Regresia fizică și intelectuală și, ca urmare, apariția unui soi de epuizare ale cărei progrese sînt lente dar inevitabile.

A provoca un astfel de proces nu înseamnă decît a păcătui împotriva voinței lui Dumnezeu, Creatorul nostru.

Încercînd să se revolte împotriva logicii inflexibile a naturii, omul intră în conflict cu principiile cărora le datorează existența sa ca om. Astfel că, acționînd împotriva dorinței naturii, el își pregătește propria pieire.

Este adevărat că aici intervine obiecția specific iudaică, pe cît de comică pe atît de neghioabă, a pacifistului modern: "Omul trebuie tocmai să învingă natura!"

Milioane de oameni repetă într-una fără să gîndească această absurditate de origine evreiască și sfîrșesc prin a-și imagina că ei întruchipează un fel de victorie asupra naturii; dar nu aduc ca argument decît o idee neîntemeiată și, pe deasupra, atît de absurdă încît, la drept vorbind, nu se poate extrage din ea o concepție despre lume.

În realitate, omul n-a învins încă natura în nici o privință; cel mult a priceput și a încercat să ridice vreun colț al giganticului vâl cu care ea își acoperă misterele și tainele eterne; el n-a inventat niciodată nimic, ci doar a descoperit tot ce știa; el nu stăpînește natura, el a reușit doar, mulțumită cunoașterii unor legi și mistere izolate ale naturii, să devină stăpînul viețuitoarelor cărora le lipsesc aceste cunoștințe: făcînd abstracție de toate acestea, o idee nu poate învinge condițiile impuse existenței și viitorului omenirii, căci ideea însăși nu depinde decît de om. Fără oameni nu există idei omenești pe această lume; așadar ideea, ca atare, are întotdeauna drept condiție prezența oamenilor și, ca urmare, existența unor legi care constituie condiția primordială a acestei prezențe.

Mai mult! Anumite idei sînt legate de existența anumitor oameni. Aceasta este valabil mai ales pentru conceptele care își au rădăcina nu într-un adevăr științific și concret, ci în lumea sentimentului, sau care, ca să folosesc o definiție foarte clară și foarte frumoasă uzitată actualmente, reflectă o "experiență intimă". Toate aceste idei care n-au nimic de-a face cu logica rece luată în sine, ci reprezintă pure manifestări ale sentimentului, ale concepțiilor morale, sînt legate de existența oamenilor, a căror imaginație și capacitate

creatoare le-a dat naștere. Dar atunci conservarea raselor și a oamenilor care le-au conceput este condiția necesară a permanenței acestei idei. De exemplu cel care dorește sincer triumful ideii pacifiste pe pământ ar trebui să facă totul pentru ca lumea să fie cucerită de germani; căci, în caz contrar, s-ar putea ca cel din urmă pacifist să moară odată cu ultimul german, din moment ce restul lumii s-a lăsat mai puțin prinsă în capcana acestei absurdități contrare firii și rațiunii decât a făcut-o din nefericire poporul nostru. Ar trebui așadar, vrînd-nevrînd, să se hotărască ferm să se războiască pentru a ajunge la domnia pacifismului. Acesta era adevăratul plan al lui Wilson, salvatorul venit din America, sau cel puțin așa credeau germanii noștri visători, și astfel scopul a fost atins.

De fapt, ideea pacifistă și umanitară poate fi excelentă din clipa în care omul superior va fi cucerit și supus lumea pe o întindere suficient de mare ca să fie singurul stăpîn al acestui pământ. Această idee nu va putea avea un efect dăunător decât în măsura în care punerea ei în practică va deveni dificilă și, în final, imposibilă. Așadar, mai întîi luptă, apoi, poate, pacifism. Altfel omenirea a depășit apogeul evoluției sale și scadența nu este domnia vreunei idei morale, ci barbaria și apoi haosul. Ceea ce am spus poate provoca rîsul unor cititori, dar planeta noastră a parcurs deja eterul timp de milioane de ani, fără ca să fi existat oameni și e posibil ca ea să-și urmeze într-o zi calea în aceleași condiții, dacă oamenii uită că vor ajunge la un nivel superior al existenței nu ascultînd declarațiile citorva ideologi atinși de demență, ci învățînd să cunoască și respectînd riguros legile implacabile ale naturii.

Tot ceea ce noi admirăm astăzi pe acest pământ - știință și artă, tehnică și invenții - este produsul activității creatoare a popoarelor puțin numeroase și la obîrșie, poate, de o singură rasă. De ele depinde permanența întregii civilizații. Dacă ele pier, ceea ce constituie frumusețea acestei lumi va cobori cu ele în mormînt.

Orice influență ar avea, de pildă, solul asupra oamenilor, rezultatele acestei influențe vor fi întotdeauna diferite în funcție de rasa asupra căreia se exercită. Fertilitatea scăzută a pământului pe care trăiește o rasă poate fi pentru ea un imbold puternic care s-o determine să realizeze lucruri mărețe; pentru alta, sterilitatea solului va fi cauza sărăciei și în final a subalimentării cu toate consecințele ei. Intotdeauna predispozițiile intime ale popoarelor sînt cele care determină felul în care influențele din afară vor acționa asupra lor. Ceea ce pe unii îi obligă să moară de foame, pe alții îi căleşte într-o muncă aspră.

Toate civilizațiile mari din trecut au decăzut numai pentru că rasa creatoare la origine a pierit prin otrăvirea singelui.

Cauza profundă a acestor decăderi a fost întotdeauna uitarea principiului după care orice civilizație depinde de oameni și nu aceștia de ea; că, prin urmare, pentru a conserva o civilizație determinată, trebuie conservat omul care a creat-o. Dar această conservare este legată de legea implacabilă a necesității și a dreptului celui mai bun și mai tare la victorie.

Așadar, cine vrea să trăiască, să lupte! Cine refuză să lupte pe această

lume în care lupta neîncetată este lege, nu merită să trăiască.

Aceasta poate părea dur, dar așa este! Totuși soarta omului care crede că poate învinge natura și, în realitate, o insultă este mult mai grea. Suferință cumplită, nenorocire și boli, iată în acest caz răspunsul naturii.

Omul care uită și disprețuiește legile rasei se lipsește de fapt de fericirea la care este sigur că va ajunge. El se opune mersului victorios al rasei superioare și, prin aceasta, condiției prealabile a oricărui progres uman. Copleșit de povara sensibilității omenești, el decade la stadiul de animal incapabil să se ridice pe scara viețuitoarelor.

*

*

*

Ar fi zadarnic să începem o discuție pentru a ști ce rasă sau ce rase au fost inițial depozitarele civilizației umane și, ca urmare, au întemeiat într-adevăr ceea ce înțelegem noi prin omenire. Este mai simplu să ne punem întrebarea referitor la prezent și, în această privință, răspunsul este simplu și clar. Tot ceea ce avem astăzi în fața noastră ca civilizație umană, ca producții ale artei, științei și tehnicii este aproape exclusiv rodul activității creatoare a arienilor. Acest fapt permite să conchidem prin reciprocă, și nu fără temei, că ei au fost singurii întemeietori ai unei omeniri superioare și, prin urmare, că ei reprezintă tipul primitiv a ceea ce înțelegem prin cuvântul "om". Arianul este Prometeul omenirii; scînteia divină a geniului a țîșnit din toate timpurile din fruntea sa luminoasă; el a reaprins mereu acel foc care, sub forma cunoașterii, lumina întunericul ce învăluia misterele îndărătnic mute, arătîndu-i astfel omului calea care trebuie suită cu greu pentru a deveni stăpînul celorlalte viețuitoare de pe pămînt. Dacă el ar dispărea, pe pămînt s-ar lăsa întunericul de nepătruns; în cîteva secole, civilizația omenească ar dispărea și lumea ar deveni un deșert.

Dacă s-ar împărți omenirea în trei specii: cea care a creat civilizația, cea care a depozitat-o și cea care a distrus-o, numai arianul ar mai putea fi citat ca reprezentant al celei dintîi. El a pus fundațiile și temeliile tuturor creațiilor omenești și numai înfățișarea și pigmentația au depins de caracterele specifice ale diferitelor popoare. El a furnizat uriașele blocuri de piatră și planul tuturor edificiilor progresului uman și numai execuția corespunde spiritului propriu al fiecărei rase. De exemplu, în cîteva zeci de ani, tot estul Asiei va putea califica drept a sa o civilizație al cărei element fundamental va fi spiritul grec și tehnica germană, ca și la noi. Numai aspectul exterior va purta, cel puțin în parte, trăsăturile de inspirație asiatică. Japonia nu adaugă la civilizația sa, cum cred unii, numai tehnica europeană; dimpotrivă, știința și tehnica europeană sînt strîns unite cu ceea ce constituie trăsăturile specifice ale civilizației japoneze. Elementul fundamental al vieții nu mai este civilizația japoneză originală, cu toate că ea conferă acestei vieți coloratura ei particulară - acel aspect izbitor în ochii europenilor ca urmare a deosebirilor esențiale - ci uriașa operă științifică

și tehnică a Europei și Americii, adică a popoarelor ariene. Bazându-se pe rezultatele obținute prin această muncă, Orientul a putut urma la rîndul său mersul progresului general al omenirii. Lupta pentru hrana zilnică a oferit baza acestei munci, a creat armele și instrumentele necesare; numai formele exterioare se vor adapta încetul cu încetul caracterului japonez.

Dacă, începînd de astăzi, influența ariană ar înceta să se exercite asupra Japoniei, presupunînd că Europa și America se prăbușesc, progresele pe care le face Japonia în știință și tehnică ar mai putea continua o vreme; dar, după cîțiva ani, izvorul ar seca, trăsăturile specific japoneze ar recîștiga teren și civilizația actuală ar împietri, ar recădea în somnul din care a trezit-o, cu șaptezeci de ani în urmă, valul civilizației ariene. De aici se poate trage concluzia că, după cum dezvoltarea actuală a Japoniei se datorează influenței ariene, tot așa, în vremurile străvechi, o influență străină și un spirit străin au stimulat civilizația japoneză a acelei epoci îndepărtate. Cea mai bună dovadă în sprijinul acestei păreri este faptul că ea s-a anchilozat cu timpul, a încremenit complet. Acest fenomen nu se poate produce la un popor decît atunci cînd a dispărut celula creatoare originală sau cînd influența externă care dăduse avînt și furnizase materialele necesare dezvoltării dinții a civilizației a sfîrșit prin a lipsi. Dacă faptul că un popor a primit de la rasele străine elementele esențiale ale civilizației sale, le-a asimilat și le-a folosit, dar mai pe urmă, cînd influența exterioară a încetat să se exercite asupra lui, a amorțit este dovedit, se poate spune că această rasă a fost *depozitara civilizației*, dar nu că ea *a creat civilizația*.

Dacă examinăm diferitele popoare din acest punct de vedere, constatăm că, de fapt, aproape pretutindeni avem de-a face nu cu popoare care inițial au întemeiat civilizația, ci aproape întotdeauna cu popoare care au primit depozitul.

Imaginea pe care ne-o putem face despre civilizația lor este următoarea:

Niște popoare ariene al căror efectiv este ridicol de neînsemnat - supun popoare străine și, solicitate de condițiile de viață pe care le oferă noul ținut (fertilitatea, natura climatului etc.) sau, profitînd de asemenea de abundența miinii de lucru furnizate de oamenii de rasă inferioară, își dezvoltă în cazul acesta capacitățile intelectuale și organizatorice care dormitau în ele. În cîteva milenii, sau chiar în cîteva secole, ele întemeiază civilizații care aveau la origine trăsături intru totul corespunzătoare felului lor de a fi și adaptate însușirilor specifice ale solului arătate mai sus și spiritului oamenilor pe care i-au supus. Dar la urmă cuceritorii devin infideli principiului, respectat la început, în virtutea căruia își păstrau puritatea sîngelui; ei încep să se împreuneze cu supușii lor indigeni punînd astfel capăt propriei lor existențe; căci păcatul original comis în Paradis are întotdeauna drept consecință expulzarea vinovaților.

După o mie și mai bine de ani, ultima urmă vizibilă a vechiului popor de stăpînitori se regăsește adesea în pielea mai deschisă pe care sîngele său a transmis-o rasei supuse și într-o civilizație împietrită pe care o întemeiasă odinioară. Căci așa cum sîngele cuceritorului s-a pierdut în sîngele popoarelor

dominate, tot astfel s-a pierdut și combustibilul din care era făcută făclia care lumina progresul civilizației umane! Așa cum sângele foștilor stăpîni a lăsat pe pielea descendenților o nuanță deschisă care îi prelungește amintirea, și întunericul care stinge viața culturală devine mai puțin adînc datorită razelor palide răspîndite de creațiile încă viabile ale celor ce au adus odinioară lumina. Lumina lor strălucește în mijlocul barbariei revenite și prea adesea îl face pe observatorul superficial să creadă că are în fața lui imaginea poporului actual, cînd de fapt el privește doar în oglinda trecutului.

Se poate întîmpla ca un asemenea popor să intre în contact, de-a lungul istoriei sale, pentru a doua oară, sau chiar mai des, cu rasa celor care odinioară le aduseseră civilizația, fără ca în memoria lui să mai fie prezentă amintirea întîlnirilor precedente. Ceea ce rămîne în acest popor din sângele foștilor stăpînitori se va întoarce inconștient către această nouă înflorire culturală și ceea ce la început nu fusese posibil decît prin constrîngere, se poate face acum de bunăvoie. O nouă eră a civilizației apare și dăinuie pînă cînd pionierii săi degenerază prin sângele popoarelor străine.

Va fi sarcina viitoarei istorii universale a civilizației să-și orienteze cercetările în acest sens și să nu se piardă în enumerarea faptelor vizibile, cum din păcate prea adesea se întîmplă în actuala noastră știință istorică.

Această schiță a evoluției la care au fost supuse popoarele depozitare ale civilizației zugrăvește deja tabloul dezvoltării, activității și dispariției celor care au întemeiat într-adevăr civilizația pe pămînt, adică a arienilor.

După cum în viața cotidiană ceea ce se numește geniu are nevoie de o ocazie deosebit de favorabilă și adesea chiar de un veritabil stimulent pentru a fi pus în lumină, la fel se întîmplă și cu rasa dotată cu geniu. În monotonia vieții cotidiene, oamenii, fie și de primă valoare, pot să pară neînsemnați și abia ies la suprafață în anturajul lor; dar imediat ce se găsesc într-o situație care îi dezorientează sau îi derutează pe ceilalți, la acest om care părea oarecare se dezvăluie aptitudini geniale, deseori spre marea mirare a celor care îl văzuseră pînă atunci în cadrul meschin al vieții civile, de aceea rareori un profet se bucură de autoritate în propria lui țară. Niciodată nu există o ocazie mai bună pentru a observa acest fenomen decît în timpul războiului. În niște tineri aparent lipsiți de maliciozitate se manifestă subit, în ceasurile grele, în clipa cînd ceilalți își pierd curajul, eroi a căror energie sălbatică bravează moartea și care știu să calculeze cu sânge rece. Dacă n-ar fi sunat ceasul acela al încercării, nimeni n-ar fi putut bănui că în băiatul acela imberb se ascundea un tînăr erou. Pentru ca geniuul să se manifeste, întotdeauna este nevoie de un șoc; lovitură de măciucă a destinului, care pe unii îi doboară, pe ceilalți îi oțelește pe neașteptate și spărgînd găoacea vieții cotidiene dă la iveală sub ochii lumii stupefiate rodul pe care-l conținea. Atunci mulțimea se împotrivește și nu vrea să creadă că acela care părea asemeni ei a devenit brusc o altă ființă: proces care se repetă cu ocazia apariției oricărui om de valoare.

Deși un inventator, de pildă, nu-și creează reputația decît în ziua în care

invenția lui este cunoscută, ar fi greșit să credem că geniul a sclipit în om numai în momentul acela; sub fruntea omului dotat într-adevăr cu capacitate creatoare, scînteia geniului există din ceasul nașterii lui. Adevăratul geniu este înăscut, el nu este niciodată rodul educației sau al învățaturii.

Dacă acest lucru este adevărat, în cazul individului, cum am remarcat deja, la fel este și în privința rasei. Popoarele care manifestă o activitate creatoare au, încă de la origine, darul de a crea, chiar și atunci cînd acest dar scapă privirii observatorilor superficiali. Și în acest caz reputația unui popor de geniu este consecința actelor îndeplinite de el, deoarece restul lumii este incapabilă să recunoască geniul în sine, ea nu sesizează decît manifestările perceptibile sub formă de invenții, descoperiri, edificii, imagini etc.; dar și aici, mai e nevoie de mult timp pentru ca lumea să ajungă să recunoască geniul. După cum la un individ de mare valoare aptitudinile geniale, sau cel puțin aptitudinile ieșite din comun, sub impulsul unor împrejurări deosebite, se străduiesc să se pună în practică, este posibil ca, în viața popoarelor, folosirea efectivă a forțelor și capacităților creatoare potențiale să nu aibă loc decît atunci cînd sînt chemate de niște condiții determinate.

Exemplul cel mai edificator al acestui fapt ne este dat de rasa depozitară a dezvoltării civilizației umane, cu alte cuvinte arienii. De îndată ce destinul îi pune în prezența unor împrejurări deosebite, ei încep să-și dezvolte într-un ritm din ce în ce mai rapid capacitățile existente în ei și să le toarne în tipare care le dau forme perceptibile. Civilizațiile pe care le întemeiază în asemenea cazuri sînt aproape întotdeauna net condiționate de sol, de climă și de oamenii pe care i-au subjugat. Acest ultim element este de altfel hotărîtor. Cu cît condițiile tehnice de care depinde manifestarea unei civilizații sînt mai primitive, cu atît este mai necesară prezența unei mîini de lucru omenești, care, organizată și folosită, trebuie să înlocuiască forța mașinilor. Fără posibilitatea ce i-a fost oferită arianului de a folosi oameni de rasă inferioară, el n-ar fi putut face niciodată primii pași pe drumul care avea să-l ducă la civilizație; după cum fără contribuția unor animale adecvate, pe care a știut să le domesticească, n-ar fi devenit stăpînul unei tehnici care îi permite în prezent să se lipsească încetul cu încetul de aceste animale. Dictonul: "Maurul și-a făcut datoria, maurul poate să plece" are, din păcate, o semnificație foarte adîncă. Timp de mii de ani calul a fost nevoit să slujească omul și să-l ajute în muncile sale, punînd astfel bazele unui progres care, producînd automobilul, face calul să devină inutil. În cîțiva ani, el va fi încetat orice activitate, dar, fără colaborarea lui din trecut, omului i-ar fi fost poate mult mai greu să ajungă acolo unde este astăzi.

Astfel că prezența oamenilor de rasă inferioară a fost condiția primordială a formării civilizațiilor superioare; ei compensau penuria de resurse materiale fără de care posibilitatea progresului este de neconceput. Este cert că cea dintîi civilizație umană s-a bazat mai puțin pe animalul domesticit decît pe folosirea omului de rasă inferioară.

Numai după supunerea raselor învinse la sclavie o soartă asemănătoare

a lovit animalele, și nu invers, cum ar putea unii să creadă. Căci în fața plugului a fost pus mai întâi învinsul; calul nu a venit decât după aceea. Trebuie să fii un pacifist nebun ca să-ți închipui că acest fapt este un semn al degradării umane; el nu-și dă seama că această evoluție trebuia să aibă loc pentru a se ajunge la acel grad de civilizație de care profită acești apostoli ca să-și debiteze vorbele amăgitoare de șarlatani.

Progresele omenirii sînt o ascensiune pe o scară fără sfîrșit; nu te poți înălța fără să fi trecut treptele inferioare. Arianul a parcurs așadar drumul pe care i l-a arătat realitatea și nu pe acela la care visează imaginația unui egalitarist modern. Drumul adevărat este greu și anevoios, dar în final conduce la ținta la care ar vrea pacifistul să vadă omenirea ajungînd; dar, în realitate, visurile lui mai mult îl îndepărtează decât îl apropie de ea.

Nu întîmplător primele civilizații s-au născut acolo unde arianul a întîlnit popoare inferioare, le-a subjugat și le-a supus voinței lui. Ele au constituit primul instrument tehnic în slujba unei civilizații în devenire.

Prin urmare, drumul pe care trebuia să-l urmeze arianul era trasat clar. Cuceritor, el a supus oamenii de rasă inferioară și le-a rinduit activitatea practică sub comanda lui, după voința lui și conform scopurilor lui. Impunîndu-le însă o activitate utilă, deși anevoioasă, el n-a făcut doar să cruțe viața supușilor săi; el poate chiar le-a făurit o soartă mai bună decât cea care li se cuvenea, în cazul în care se bucurau de ceea ce se numește vechea lor "libertate". Atîta timp cît și-a păstrat riguros situația morală de stăpîn, a rămas nu numai stăpînul, ci și păstrătorul civilizației pe care a continuat să o dezvolte. Căci aceasta se întemeia exclusiv pe capacitățile arianului și pe faptul că acesta rămînea el însuși: pe măsură ce supușii au început să se ridice și, după cum e verosimil, s-au apropiat de cuceritor din punct de vedere lingvistic, bariera dintre stăpîn și slugă a dispărut. Arianul a renunțat la puritatea singelui său și și-a pierdut astfel dreptul de a trăi în paradisul pe care l crease. Prin amestecul raselor el s-a degradat, și-a pierdut din ce în ce mai mult facultățile civilizatoare; în final el a devenit nu numai din punct de vedere intelectual, ci și fizic, asemănător supușilor săi și băștinașilor, pierzînd astfel superioritatea pe care o avuseseră asupra lor strămoșii săi. Cîțva timp a mai putut trăi din rezervele acumulate de civilizație, apoi impietrirea și-a împlinit lucrarea și această civilizație a căzut în uitare.

Așa s-au prăbușit civilizații și imperii, cedînd locul unor noi forme de organizare.

Amestecul singelui și scăderea nivelului raselor, care este consecința lui ineluctabilă, sînt singurele cauze ale pieirii civilizațiilor vechi; căci nu războaiele pierdute aduc cu ele pieirea popoarelor, ci dispariția acelei forțe de rezistență care este proprietatea exclusivă a unui singe pur.

Tot ceea ce, în această lume, nu e de rasă pură nu reprezintă decât fîre de paie măturate de vînt.

Dar orice eveniment istoric este manifestarea unui instinct de

conservare a rasei, atît în sensul bun cît și în cel rău.

Dacă ne întrebăm care sînt cauzele profunde ale importanței predominante a arianismului, putem răspunde poate că această importanță provine mai puțin din vigoarea cu care era dotat acest instinct la arian, cît din modul deosebit în care se manifesta. Voința de a trăi este, considerată din punct de vedere subiectiv, la fel de puternică la toți oamenii; ea nu diferă decît prin modul în care se realizează în practică. În modul de viață cel mai primitiv, instinctul de conservare nu depășește grija purtată de individ eului său. Egoismul, ca să folosim termenul cu care desemnăm această dispoziție morbidă, este atît de absolut încît înglobează chiar și durata, în așa fel încît clipa de față pretinde să aibă totul și nu acordă nimic ceasurilor ce vor să vină. Acesta este stadiul de animal care nu trăiește decît pentru sine, își caută hrana cînd îi este foame și nu se luptă decît pentru a-și apăra propria viață. Atîta vreme cît instinctul de conservare nu se manifestă decît în felul acesta, nu există nici o bază pentru formarea unei comunități, fie ea și sub forma cea mai primitivă a familiei. Deja viața în comun a masculilor și femelelor, care depășește simpla împerechere, pretinde extinderea instinctului de conservare, din moment ce grija individului față de eul său și lupta pe care o ducea pentru a-l apăra țin cont acum de cel de-al doilea element al cuplului; cîteodată masculul caută și el hrana pentru femela lui; de obicei amîndoi caută hrană pentru pui. Unul se străduiește aproape întotdeauna să-l apere pe celălalt, astfel că aici se află primele manifestări, deși extrem de rudimentare, ale spiritului de sacrificiu. În măsura în care acest spirit se întinde dincolo de limitele restrînse ale familiei, se naște condiția primordială care va permite formarea unor întovărășiri mai cuprinzătoare și în final a unor adevărate state.

Această facultate este foarte puțin dezvoltată la rasele de oameni de cea mai joasă speță, astfel că ele rămîn deseori la stadiul de familie. Cu cît oamenii sînt mai înclinați să-și pună pe planul al doilea interesele personale, cu atît este mai mare capacitatea lor de a întemeia comunități mai cuprinzătoare.

Această înclinație pentru sacrificiu care-l determină pe om să-și pună în joc propria muncă și, dacă este nevoie, propria viață în folosul semenilor săi este deosebit de dezvoltată la arieni. Ceea ce constituie măreția arianului nu este bogăția facultăților sale intelectuale, ci pornirea de a-și pune toate capacitățile în slujba comunității. Instinctul de conservare a luat la el forma cea mai nobilă; el își subordonează voluntar eul vieții comunității și îl sacrifică atunci cînd împrejurările o cer.

Facultățile civilizatoare și constructive ale arianului nu-și au izvorul în aptitudinile sale intelectuale. Dacă n-ar exista decît acestea, el n-ar putea acționa decît ca distrugător, dar niciodată ca organizator. Deoarece condiția esențială a oricărei organizări este ca individul să renunțe să-și impună părerea personală și interesele personale și să le sacrifice în folosul comunității. Pe această cale ocolită, sacrificîndu-se pentru binele general, el își primește partea. De exemplu, el nu lucrează nemijlocit pentru el însuși, ci acționează în cadrul

ansamblului, nu pentru folosul său personal, ci pentru binele tuturor. Expresia lui favorită: "munca" lămurește admirabil această înclinație a spiritului; prin aceasta el nu înțelege o activitate care servește numai la conservarea propriei sale vieți, ci una aflată în conexiune cu interesele comunității umane. În caz contrar, el dă activității umane egoiste, susținând doar instinctul de conservare fără grija restului lumii, numele de furt, camătă, tilhărie, spoliere.

Această înclinație a spiritului, care aruncă pe plan secund interesul individului în folosul menținerii comunității, este cea dintâi condiție prealabilă a oricărei civilizații umane adevărate. Numai prin ea se pot naște marile opere omenești ale căror întemeietori sînt recompensați rareori, dar care constituie pentru urmași izvorul unor bunuri abundente. Numai ea poate să explice cum atîția oameni pot suporta, fără a înceta să fie cinstiți, o viață mizeră, care îi condamnă pe ei înșiși la sărăcie și la mediocritate, însă asigură comunității bazele existenței. Orice *muncitor, țaran, inventator, funcționar etc.*, care produce fără a putea ajunge el însuși la fericire și îndeostulare, este un reprezentant al acestei idei nobile, chiar dacă nu este niciodată conștient de semnificația adîncă a modului său de a acționa.

Însă tot ceea ce este adevărat cînd se vorbește despre munca socotită ca element fundamental al întreținerii vieții omenești și a progresului uman este și mai adevărat cînd este vorba despre protejarea omului și a civilizației sale. A-ți da viața pentru a apăra viața comunității reprezintă încununarea spiritului de sacrificiu. Numai prin aceasta se poate împiedica dărîmarea de mîna oamenilor sau distrugerea de către natură a ceea ce a fost construit de mîna omului.

În limba noastră germană există o vorbă care definește în mod strălucit actele inspirate de acest spirit: a-ți îndeplini datoria, cu alte cuvinte să nu-ți ajungi ție însuți, ci să slujești colectivitatea.

Inclinația spirituală fundamentală care este izvorul unui asemenea mod de activitate o numim idealism, ca s-o deosebim de egoism. Înțelegem prin aceasta numai capacitatea individului de a se sacrifica pentru comunitate, pentru semenii săi.

Convingerea că idealismul nu este o manifestare neglijabilă a sentimentului, ci că, dimpotrivă, el este, în realitate, și va fi întotdeauna condiția prealabilă a ceea ce numim civilizație umană și chiar că el a creat singur conceptul de "om" este de primă necesitate. Situația arianului în lume și prezența oamenilor pe lume se datorează acestei înclinații lăuntrice a spiritului; căci ea singură a extras din ideea pură forța creatoare care, asociind într-o unire unică în felul ei forța brutală a pumnului cu inteligența geniului, a creat monumentele civilizației umane.

Fără idealism, toate facultățile spiritului, chiar și cele mai surprinzătoare nu ar fi decît spirit în sine, cu alte cuvinte o aparență fără o valoare considerabilă, dar niciodată o forță creatoare.

Însă, cum idealismul nu este altceva decît subordonarea intereselor și

vieții individului celor ale colectivității și cum aceasta este, la rîndul ei, condiția prealabilă a posibilității nașterii formațiunilor organizate de toate felurile, idealismul răspunde, în ultimă analiză, scopurilor urmărite de natură. El singur determină omul să recunoască de bunăvoie privilegiile forței și ale energiei și face din el unul din elementele infinitezimale ale ordinii care dă formă și aspect întregului univers.

Idealismul cel mai pur coincide, fără să aibă conștiința acestui fapt, cu cunoașterea integrală.

Ne vom da seama imediat cit este de adevărată aceasta axiomă și cum trebuie să ne ferim să confundăm adevăratul idealism cu jocurile unei imaginații rătăcite dacă-i îngăduim unui tînă al cărui spirit încă nu este corupt, unui băiat sănătos, să facă o apreciere, nestingherit. Același tînăr care refuză să înțeleagă și să admită tiradele unui pacifist "idealist" e gata să-și sacrifice tînăra sa viață pentru idealul poporului său.

Inconștient, instinctul se supune în acest caz noțiunii de necesitate profundă de a conserva specia care ni se impune, fie și în detrimentul individului, dacă este nevoie, și protestează împotriva flecarilor pacifiști care, oricum s-ar deghiza, în realitate sînt niște egoiști lași revoltați împotriva legilor evoluției; deoarece aceasta este condiționată de spiritul de sacrificiu voluntar al individului în favoarea majorității și nu de concepțiile morbide ale unor lași care pretind că ei cunosc mai bine natura.

Tocmai în epocile în care idealismul amenință să dispară putem ca urmare și imediat constata slăbirea acelei forțe care formează comunitatea și este condiția prealabilă a civilizației. De îndată ce egoismul pune stăpînire pe un popor, lanțul rînduielilor slăbește și, urmărindu-și propria lor fericire, oamenii sînt aruncați din cer în infern.

Posteritatea îi uită pe oamenii care au umblat numai după propriile lor interese și îi laudă pe cei care au renunțat la fericirea personală.

Evreul contrastează cel mai puternic cu arianul. Poate că nu există pe lume un popor al cărui instinct de conservare să fie mai dezvoltat decît la cel care este numit poporul ales. Cea mai bună dovadă este simplul fapt că această rasă a supraviețuit pînă în zilele noastre. Unde e poporul care, în ultimii două mii de ani, a suferit mai puține schimbări în înclinațiile sale lăuntrice, în caracterul său etc. decît poporul evreu? În sfîrșit, ce popor a fost amestecat în revoluții mai mari decît evreii? Totuși ei au rămas aceiași la ieșirea din uriașele catastrofe care au pus omenirea la încercare. Cîtă voință de a trăi, de o tenacitate nesfîrșită, cîtă statornicie pentru a menține specia dovedesc astfel de fapte!

Facultățile intelectuale ale evreilor s-au dezvoltat timp de mii de ani. Evreul trece astăzi drept "deștept", dar într-un anume sens totdeauna a fost așa. Dar inteligență lui nu este rezultatul unei evoluții interioare, ea a profitat de lecțiile pe care i le-a dat străinul. Spiritul uman nu poate ajunge el însuși la înflorirea completă fără a străbate niște trepte succesive. La fiecare pas pe care

il face spre a se înălța, el trebuie să se sprijine pe baza pe care i-o furnizează trecutul, înțelegînd prin aceasta întreaga valoare a expresiei, cu alte cuvinte pe baza pe care o oferă civilizația generală. Nici un raționament nu provine decît într-o foarte mică măsură din experiența personală; el rezultă în general din experiențele rezultate în vremurile trecute. Nivelul general al civilizației înzestrează individul, cel mai adesea fără ca acesta să bage de seamă, cu o asemenea abundență de cunoștințe preliminare, încît, astfel dotat, el poate face mai ușor el însuși alți pași înainte. De exemplu tînărul de astăzi crește în mijlocul unei asemenea cantități de cuceriri tehnice făcute în ultimele secole, încît ceea ce rămînea un mister, acum o sută de ani, pentru spiritele cele mai luminate, i se pare foarte firesc și nu-i mai atrage atenția, deși este de cea mai mare importanță pentru el, permițîndu-i să urmărească și să înțeleagă progresele pe care le-am făcut în această direcție. Unui om de geniu, care a trăit în primii douăzeci de ani ai secolului trecut și care s-ar întîmpla să-și părăsească mormîntul în zilele noastre, i-ar veni mai greu să-și acordeze spiritul după diapazonul timpului prezent decît unui copil de cincisprezece ani, dotat mediocru, din zilele noastre. I-ar lipsi incomensurabila educație pregătitoare pe care o primește inconștient, ca să zicem așa, unul din contemporanii noștri în creștere, prin intermediul manifestărilor civilizației generale.

Cum evreul din motive care vor reieși din cele ce urmează - n-a fost niciodată în posesia unei civilizații proprii, bazele muncii sale intelectuale i-au fost întotdeauna furnizate de alții. Intellectul său s-a dezvoltat întotdeauna la școala lumii civilizate care îl înconjură.

Cazul contrar nu s-a ivit niciodată.

Căci, deși la evreu instinctul de conservare nu este mai slab, ci mai puternic decît la celelalte popoare, deși capacitățile lui intelectuale fac cu ușurință impresia că nu sînt cu nimic mai prejos decît facultățile spirituale ale altor rase, el nu îndeplinește condiția prealabilă esențială pentru a fi un popor civilizator: el este lipsit de idealism.

Voința de sacrificiu la poporul evreu nu depășește simplul instinct de conservare a individului. Sentimentul solidarității naționale, care la el pare atît de profund, nu este decît un instinct gregar foarte primitiv care se regăsește la multe alte ființe din lume. Trebuie remarcat în această privință că instinctul gregar nu-i îndeamnă pe membrii turmei să-și dea reciproc ajutor atunci cînd un pericol comun face ca acest ajutor reciproc să pară folositor sau absolut necesar. Aceeași haită de lupi care a atacat prada în comun se împrăștie din nou cînd indivizii care o compun și-au potolit foamea. Este și cazul cailor care se unesc pentru a se apăra de un agresor, dar care se răspîndesc de îndată ce pericolul a trecut.

Evreul nu procedează altfel. Spiritul său de sacrificiu este numai aparent. El nu se manifestă decît în măsura în care existența fiecărui individ îl face să devină absolut necesar. Dar de îndată ce dușmanul comun este învins, pericolul, care îi amenința pe toți, trecut, prada pusă la loc sigur, buna înțelegere

aparentă dispăre spre a face loc unor inclinații firești. Evreii nu sînt uniți decît atunci cînd sînt constrînși de un pericol comun sau de atracția unei prăzi comune. Dacă aceste două motive dispar, egoismul cel mai brutal reîntre în drepturi și acest popor, atît de unit mai înainte, cît ai bate din palme nu mai este decît o liotă de șobolani ducînd lupte sîngeroase.

Dacă evreii ar fi singuri pe această lume, s-ar acoperi de straturi de jég și de gunoaie sau ar căuta să se exploateze și să se extermine în lupte nemiloase. Dacă nu cumva lașitatea, în care se manifestă lipsa totală a spiritului lor de sacrificiu, n-ar transforma lupta într-o simplă paradă

Este deci complet greșit să conchidem din faptul că evreii se unesc pentru a lupta sau, mai precis, spre a-și prăda semenii, că la ei există un oarecare spirit idealist de sacrificiu.

Nici în acest caz evreul nu ascultă de nimic altceva decît de purul egoism.

De aceea statul evreu - care trebuie să fie organismul viu menit să conserve și să înmulțească o rasă - din punct de vedere teritorial nu are nici o graniță. Fiindcă delimitarea teritoriului unui stat presupune întotdeauna o inclinație spirituală idealistă a rasei care îl constituie și îndeosebi o concepție exactă despre ceea ce înseamnă munca. În măsura în care această concepție lipsește, orice tentativă de a forma sau de a face să viețuiască un stat delimitat în spațiu trebuie mai mult sau mai puțin să eșueze. Ca urmare, acest stat este lipsit de temelia pe care se poate ridica o civilizație.

Așadar, poporul evreu nu posedă, în ciuda tuturor facultăților intelectuale cu care aparent este dotat, o adevărată civilizație, îndeosebi o civilizație proprie. Ceea ce posedă astăzi evreul ca civilizație aparentă nu este decît bunul altor popoare care în cea mai mare parte s-a deteriorat în mîinile lui.

Pentru a aprecia care este poziția poporului evreu față de civilizația umană, nu trebuie pierdut din vedere un fapt esențial: n-a existat niciodată artă evreiască și, în consecință, nu există nici astăzi; mai ales cele două regine ale artei: arhitectura și muzica nu-i datorează evreului nimic original. Ceea ce produce evreul în domeniul artei nu este decît un lucru de mîntuială sau furt intelectual. Dar evreul nu posedă facultățile care deosebesc rasele creatoare și înzestrate, în consecință, cu privilegiul de a întemeia civilizații.

Ceea ce dovedește că evreul nu asimilează civilizațiile străine decît ca un copist care de altminteri își deformează modelul este faptul că el cultivă îndeosebi arta care necesită cel mai puțin invenția proprie, adică arta dramatică. Nici în acest domeniu el nu este decît un măscărici sau, mai bine zis, o maimuță care imită; nici măcar aici el nu este un creator de geniu, ci un imitator superficial, fără ca artificiile și trucurile pe care le folosește să poată ascunde inexistența darurilor sale de creator. Aici presa evreiască îi vine în ajutor cu cea mai mare complezență proslăvînd pe cel mai comun dintre cîrpaci, cu condiția ca acesta să fie evreu, astfel că restul lumii sfîrșește prin a se crede în prezența unui artist, în timp ce în realitate nu este vorba decît de un **histrion mizerabil**

Nu, evreul nu posedă nici cea mai redusă capacitate de a crea o civilizație, din moment ce idealismul, fără de care orice evoluție care înalță omul pare imposibilă, îi este și i-a fost întotdeauna necunoscut. Inteligența sa nu-i va servi niciodată să construiască, ci să distrugă; în cazuri extrem de rare, ea va putea fi cel mult un imbold, dar atunci va fi mereu tipul de "forță care vrea întotdeauna răul și creează întotdeauna binele". Orice progres al omenirii se realizează nu prin el, ci în ciuda lui.

Deoarece evreul n-a avut niciodată un regat avînd frontiere delimitate și, ca urmare, n-a avut niciodată o civilizație proprie, lumea a crezut că are de a face cu un popor care trebuie clasat printre nomazi. Este o greșeală pe cît de mare, pe atît de periculoasă. Nomadul posedă desigur un teritoriu net delimitat pe care trăiește; numai că nu îl cultivă ca un agricultor sedentar, ci se hrănește cu produsele turmelor sale cu care își parcurge domeniul. Motivul acestui mod de viață este puținătatea fertilității solului care nu permite o așezare stabilă. Însă cauza reală este disproporția existentă între civilizația tehnică a unei epoci sau a unui popor și sărăcia naturală a unei regiuni. Există țări în care arianul a reușit, grație tehnicii sale, pe care a perfecționat-o vreme de mai bine de o mie de ani, să întemeieze așezări stabile și să devină stăpînul unor teritorii de unde a luat tot ce era necesar vieții. În lipsa acestei tehnici, el ar fi trebuit să părăsească acele ținuturi, ori să ducă acolo o viață mizerabilă de nomad schimbîndu-și veșnic locul, presupunînd că educația primită de mii de ani și obișnuința de a duce o viață sedentară nu au făcut imposibilă o astfel de existență. Trebuie să ne amintim că în momentul în care continentul american li se deschidea coloniștilor, numeroși arieni și-au cîștigat existența din greu întinzînd capcane, vînd etc., rătăcind adesea în cete mari cu nevestele și copiii, astfel încît viața lor semăna întru totul cu viața nomazilor. Dar, de îndată ce au devenit mai numeroși și resurse mai bogate le-au permis să desțelenească pămîntul și să țină piept indigenilor, așezările lor stabile din acea țară s-au înmulțit.

După toate aparențele, arianul a fost la început un nomad care n-a devenit sedentar decît după cîteva epoci, dar fiindcă nu era evreu! Nu, evreul nu este un nomad, căci nomadul are deja despre "muncă" o concepție din care poate rezulta o evoluție ulterioară, dacă au fost îndeplinite condițiile intelectuale prealabile. Există la el un fond de idealism, deși foarte redus; de aceea firea lui poate părea străină popoarelor ariene, fără ca totuși să le fie antipatică. Evreii nu cunosc o asemenea concepție; de aceea ei n-au fost niciodată nomazi, ci niște paraziți trăind pe corpul altor popoare. Dacă au părăsit uneori regiunile în care au trăit pînă atunci, n-au făcut-o de bunăvoie, ci pentru că au fost izgoniți în diferite etape de popoarele obosite de felul în care abuzau de ospitalitatea ce le fusese acordată. Obiceiul poporului evreu de a se întinde tot mai departe este o trăsătură caracteristică a paraziților; el caută mereu pentru rasa lui un pămînt nou care să-l hrănească.

Dar aceasta nu are nimic de-a face cu nomadismul, căci evreul nu se

gîndește cîtuși de puțin să părăsească ținutul în care se află; el rămîne în locul unde s-a stabilit și se cramponează de el în așa măsură încît nu-l poți alunga de acolo decît foarte greu, chiar folosind violența. Întinderea lui în ținuturi noi nu se produce decît în momentul în care sînt îndeplinite condițiile necesare existenței sale fără ca pentru asta să-și schimbe habitatul, ca nomazii. El este și rămîne parazitul-tip, un linge-blide care, asemeni unui bacil dăunător, se întinde tot mai departe, de îndată ce-l cheamă un teren favorabil care îl poate hrăni. Efectul produs de prezența lui este cel al plantelor parazite: acolo unde se stabilește, poporul care îl primește se stinge după un timp mai mult sau mai puțin îndelungat.

Astfel că evreul a trăit, dintotdeauna, în statele altor popoare; el își forma propriul său stat care se ascundea sub masca unei "comunități religioase" cîtă vreme împrejurările nu-i permiteau să-și arate în întregime adevărata sa natură. Dar dacă i se întîmpla să se creadă destul de puternic ca să se poată lipsi de acest deghizament, lăsa vâlul să-i cadă și era dintr-odată ceea ce mulți nu voiseră înainte nici să creadă, nici să vadă: evreu.

Viața pe care o duce evreul pe trupul altor națiuni și state comportă un caracter specific, care i-a inspirat lui Schopenhauer aprecierea citată deja, că evreul este "marele maestru în materie de minciuni". Felul său de viață îl determină pe evreu să mintă și să mintă mereu, după cum clima îl obligă pe locuitorul din nord să poarte haine călduroase.

Viața lui în sînul altor popoare nu poate dura decît atunci cînd el reușește să le facă să creadă că nu trebuie să fie considerat un popor, ci o "comunitate religioasă", ce-i drept de un fel deosebit.

Dar aceasta este prima dintre marile lui minciuni.

Pentru a putea trăi ca parazit al popoarelor, el este obligat să nege ceea ce este specific și fundamental speciei lui. Cu cît inteligența unui evreu este mai bogată, cu atît acest vicleșug va avea mai mult succes. Aceasta poate merge atît de departe încît o mare parte a poporului care le acordă ospitalitate va sfîrși prin a crede serios că ei sînt francezi sau englezi, germani sau italieni, deși aparțin unei confesiuni diferite. Clasele conducătoare, care trec totuși drept clase care s-au inspirat din frînturi de filozofie a istoriei, sînt în mod special victimele acestei înșelătorii infame. A gîndi de unul singur trece în aceste cercuri drept un păcat comis împotriva sfîntului progres, astfel că nu ne putem mira văzînd, de exemplu, că un ministru de stat din Bavaria n-are nici astăzi nici cea mai vagă bănuială că evreii sînt resortisanții unui *popor* și nu ai unei *confesiuni*; și totuși, ar fi de ajuns să arunce o privire în lumea presei care este proprietatea evreilor, pentru ca acest fapt să i se impună chiar și spiritului celui mai comun. Este adevărat că *Ecoul* nu este încă o foaie oficială; de aceea n-are nici o importanță în ochii unui potentat al statului.

Evreii au alcătuit întotdeauna un popor înzestrat cu trăsături proprii rasei lor; ei n-au fost niciodată pur și simplu credincioși unei religii deosebite; dar, pentru a putea progresa, a trebuit să găsească un mijloc de a abate de la ei

o atenție care putea deveni jenantă. Mijlocul cel mai practic și în același timp cel mai potrivit de a adormi bănuielele nu era oare invocarea conceptului, împrumutat, de comunitate religioasă? Căci și aici totul este copiat, sau mai bine zis, furat, prin natura sa, evreul nu poate avea o organizație religioasă, din moment ce nu cunoaște nici o formă de idealism și, prin urmare, credința în lumea cealaltă îi este complet necunoscută. Dar, conform concepțiilor ariene, nu se poate imagina o religie căreia să îi lipsească, sub o formă oarecare, convingerea că existența unui om continuă după moarte. De fapt, Talmudul nu este o carte pregătitoare pentru viața de apoi, el îi învață doar să ducă pe pământ o viață practică și suportabilă.

Doctrina religioasă a evreilor este, în primul rând, o învățătură care tinde să mențină puritatea singelui evreiesc și un cod care reglementează raporturile dintre evrei, și îndeosebi pe acelea pe care trebuie să le aibă cu restul lumii cu alte cuvinte cu neevreii. Dar în acest din urmă caz, nu este deloc vorba de probleme de morală ci de cele care privesc problemele economice de o josnicie nemaipomenită. Asupra valorii morale a învățămîntului religios evreiesc mai există și azi și au existat în toate timpurile, studii destul de aprofundate (nu de partea evreiască, tot ce au scris evreii despre această problemă era, fiind conform cu scopul lor), ceea ce spun ele despre acest gen de religie îl fac foarte suspect în ochii celui care judecă în conformitate cu ideile ariene. Dar cea mai bună definiție a sa este furnizată de produsul acestei educații religioase de evreul însuși. Viața lui nu ține decît de lumea aceasta și spiritul său este tot atît de profund străin de adevărul creștinism pe cît îi era de străin caracterul său marelui fondator al noii doctrine acum două mii de ani. Trebuie să recunoaștem că acesta n-a făcut niciodată un secret din părerea sa despre poporul evreu, că atunci cînd a fost nevoie, el a folosit chiar și biciul pentru a-l alunga din templul Domnului pe acest adversar al omenirii care, atunci ca întotdeauna, nu vedea în religie decît un mijloc de a face afaceri. Dar pentru aceasta Christos a fost răstignit, în timp ce astăzi vedem partidul politic creștin dezonorîndu-se cerșind voturile evreilor pentru alegeri și căutînd apoi să urzească intrigi cu partidele evreiești atee, chiar împotriva propriilor săi conaționali.

Pe aceste primă și suprema minciună ca evreii nu sînt o rasă, ci deținătorii unei religii, s-au clădit apoi în mod logic alte minciuni. De exemplu minciuna în privința limbii evreilor. Ea este pentru el un mijloc nu de a-și exprima gîndurile, ci de a le ascunde. Vorbînd franțuzește, el gîndește evreiește și, ticluind versuri nemțești el nu face decît să exprime caracterul rasei sale.

Cîta vreme evreul nu a devenit stăpînul altor popoare, trebuie vrînd nevrînd, să vorbească limba lor, dar imediat ce acestea vor fi sclavi săi, toate vor trebui să învețe o limbă universală (de exemplu esperanto), pentru ca astfel evreimea să le poată stăpîni mai ușor.

"Protocoloalele înțelepților din Sion", pe care evreii le neaga oficial atît de violent, au demonstrat în mod incomparabil în ce măsură întreaga existență a acestui popor se întemeiază pe o minciună permanentă. "Sînt niște falsuri"

repetă văietindu se *Gazeta de Frankfurt* și caută să convingă lumea, aceasta este cea mai bună dovadă că sînt autentice. Ele expun clar și în cunoștință de cauză ce pot face mulți evrei inconștient. Aceasta este important. Ne este indiferent să știm ce minte evreiască a conceput aceste revelații, ceea ce este hotărîtor este că ele pun în lumină, cu o precizie care îți dă fiori, caracterul și activitatea poporului evreu și scopurile finale către care tinde, cu toate ramificațiile lor. Mijlocul cel mai bun de a aprecia aceste revelații este confruntarea lor cu faptele. Dacă trecem în revistă faptele istorice din ultima sută de ani în lumina acestei cărți, înțelegem imediat de ce presa evreiască scoate asemenea strigăte. Căci, în ziua în care ea va deveni cartea de căpătîi a unui popor, pericolul evreiesc va putea fi considerat ca și înlăturat.

Pentru a l cunoaște bine pe evreu, cel mai bun procedeu este să studiem drumul pe care l a urmat, printre celelalte popoare, de-a lungul secolelor. Un exemplu va fi de ajuns ca să ne lămurim. Cum dezvoltarea sa a fost aceeași în toate epocile, și cum popoarele pe seama cărora a trăit întotdeauna au fost aceleași, trebuie să împărțim acest studiu în capitole distincte pe care, pentru simplificare, le vom nota cu litere.

Primii evrei au sosit în Germania în momentul invaziei romane și, ca întotdeauna, în calitate de negustori. În timpul tulburărilor provocate de marile migrațiuni, aparent au dispărut și astfel epoca în care s au organizat primele state germanice poate fi considerată drept începutul iudaizării noi și definitive a Europei Centrale și de Nord. Atunci a început o evoluție care a fost întotdeauna aceeași sau asemănătoare ori de cîte ori evrei s au întîlnit cu popoare ariene.

A De îndată ce iau naștere primele așezări stabile, evreul se afla dintr odată *acolo*. El sosește ca neguțator și la început, nu prea se sinchisește să și ascundă naționalitatea. El este încă un evreu, în parte pentru că semnele exterioare care accentuează diferența dintre rasa lui și cea a poporului al cărui oaspete este sînt încă prea vizibile, pentru că el cunoaște încă prea puțin limba țării, deoarece caracterele naționale ale celui alt popor sînt prea izbitoare pentru ca evreul să poată îndrăzni să se dea drept altceva decît un neguțator străin. Cum el este plin de suplete și poporul care îl primește este lipsit de experiență, păstrarea caracterului său de evreu nu i aduce nici un prejudiciu, ba oferă chiar și niște avantaje, cu străinul ești primitor.

B Incetul cu incetul el se insinuează în viața economică, nu ca

producător, ci ca intermediar. Abilitatea lui comercială, dezvoltată prin exercițiu de-a lungul a mii de ani, îi conferă o mare superioritate asupra arianului, încă prea puțin dezghețat și de o onestitate fără margini, astfel că în scurt timp comerțul amenință să devină monopolul său. El începe prin a împrumuta bani și, ca întotdeauna, cu dobânzi cămătărești. El este cel care introduce, de fapt, în țară, împrumutul cu dobândă. La început pericolul pe care-l reprezintă această inovație nu este observat; este chiar primită cu plăcere, datorită avantajului de moment pe care îl prezintă.

C - Evreul a devenit complet sedentar, cu alte cuvinte el ocupă un cartier aparte în orașe și târguri și formează tot mai mult un stat în stat. El consideră comerțul și afacerile bănești ca pe un privilegiu care îi aparține și pe care îl exploatează fără cruțare.

- D - Afacerile bănești și comerțul au devenit monopolul său exclusiv. Dobânzile cămătărești pe care le pretinde sfârșesc prin a provoca împotriviri, insolența lui naturală care se agravează ațîta indignarea; bogățiile lui trezesc invidia. Când pămînturile și solul devin și ele obiectele ale comerțului și le înjosește făcînd din ele o marfă care se vinde și se cumpără pe bani și negociabilă, s-a întrecut măsura. Cum el însuși nu cultivă niciodată pămîntul, dar nu-l consideră decît o proprietate de raport, pe care țăranul poate foarte bine să rămîină, cu condiția să suporte din partea noului său stăpîn hoțiile cele mai nerușinate, antipatia pe care o provoacă crește pînă cînd devine ură fătîșă. Tirania și rapacitatea lui devin atît de insuportabile încît victimele sale, stoarse pînă la sînge, merg pînă la acte de violență împotriva lui. Străinul acesta începe să fie privit mai îndeaproape și se remarcă la el trăsături și un fel de a fi tot mai respingătoare, pînă cînd în sfîrșit o prăpastie de netrecut se deschide între el și gazdele lui.

În perioadele de mare sărăcie, furia celor exploatați a sfîrșit prin a izbucni împotriva lui. Masele jefuite și ruinate își fac dreptate singure pentru a se apăra de acest flagel al lui Dumnezeu: ele au învățat de-a lungul cîtorva secole să-l cunoască și să considere simpla lui existență la fel de redutabilă ca și ciuma.

E - Dar atunci evreul începe să-și dezvăluie adevăratul său caracter. El asediază guvernul cu lingușiri grețose, își pune banul la treabă și, în felul acesta, face să i se acorde scutirile de taxe care îi permit să-și mai jefuiască victimele. Dacă uneori furia populară se aprinde împotriva acestei lipitori veșnice, ea nu îl împiedică deloc să apară din nou peste cîțiva ani în locul pe care fusese nevoit să-l părăsească și să-și reia vechiul mod de viață. Nici un fel de prigoană nu îl poate face să-și piardă obiceiul de a-i exploata pe ceilalți oameni, nici una nu reușește să-l gonească definitiv; după fiecare din ele, în scurt timp se întoarce neschimbat.

Pentru a împiedica măcar lucrul cel mai rău lumea a început să pună pămîntul la adăpost de mîinile sale de cămătar, interzicîndu-i prin lege achiziționarea.

F - Cu cât crește puterea suveranului, cu atât evreul îl hărțuiește mai mult. El cerșește "scutiri de taxe" și "înlesniri" pe care seniorii, întotdeauna stăpînitori, i le acordă bucurându-se contra plată. Oricît l-ar fi costat aceste documente, în cîțiva ani el recuperează banii cîștigați cu dobînză și cu dobînzile dobînzilor. Este o adevărată lipitoare care se fixează pe corpul bietului popor și pe care nu o poți îndepărta pînă cînd suveranul însuși are nevoie de bani și cu augustele lor mîini îl fac să verse sîngele pe care l supsesse.

Această scenă se repetă constant și rolul pe care-l joacă cei care sînt numiți "prinți germani" este la fel de jalnic ca și cel al evreilor însuși. Acești mari seniori erau într-adevăr o pedeapsă trimisă de Dumnezeu scumpelor lor popoare și echivalentul lor nu poate fi găsit decît printre diferiții miniștri ai vremurilor noastre.

Dacă națiunea germană nu a reușit să se elibereze definitiv de poporul evreu, greșeala aparține prinților germani. Din nefericire lucrurile au rămas în continuare în aceeași stare, astfel că și-au primit de la evrei răsplata de mîi de ori meritată pentru păcatele de care s-au făcut vinovați față de popoarele lor. Ei s-au aliat cu diavolul și și-au terminat cariera în infern.

G - Lăsîndu-se prinși în plasa evreului, prinții și-au pregătit propria ruină. Poziția pe care o ocupau în mijlocul popoarelor lor este lent dar fatalmente minată, pe măsură ce încetează să apere interesele supușilor lor și devin exploatare lor. Evreul știe foarte sigur că domnia lor se apropie de sfîșit și caută pe cît posibil să l grăbească. Chiar el îi aduce în starea de veșnică nevoie de bani, abătîndu-l de la misiunea lor adevărată, amețindu-l cu linguşelile cele mai josnice și mai dăunătoare, împingîndu-l la desfrîu și devenind în felul acest tot mai indispensabil. Abilitatea sau mai bine zis lipsa lui de scrupule în treburile bănești știe întotdeauna să găsească resurse noi storcînd supușii și chiar jupîndu-l, astfel încît media lor de viață devine tot mai scurtă. Fiecare curte are "evreul de la Curte", acesta este numele dat monștrilor care torturează poporul cel bun și îl împinge la disperare, în timp ce prinții le oferă mereu alte plăceri. Cum să te muți văzînd aceste podoabe ale rasei umane împodobite cu semnele exterioare ale distincției, văzîndu-le că se ridică pînă la nobilimea ereditară și contribuind astfel nu numai la ridiculizarea acestei instituții, dar și la contaminarea ei?

Atunci evreul poate profita într-adevăr de situația lui pentru a urca și mai sus.

Nu-l mai rămîne decît să fie botezat pentru ca să intre el însuși în posesia tuturor drepturilor și posibilităților de care se bucură fiul țării. El încheie afacerea, foarte des spie marea bucurie a bisericii, mîndră că a mai cîștigat un fiu, și a lui Israel, fericit să vadă o șmecherie atît de reușită.

H - În acest moment se produce o transformare în iudaism. Pînă acum erau doar niște evrei, care nu încercau să pară altceva, ceea ce de altfel era foarte greu din cauza caracterelor distincte care deosebesc cele două rase puse față în față. Pe vremea lui Frederic cel Mare încă nu-l trecea nimănui prin cap

să vadă în evrei altceva decît un popor "străin" și Goethe se revolta totuși la gîndul că s-ar putea ca pe viitor căsătoria între creștini și evrei să nu mai fie interzisă prin lege. Goethe era totuși într-adevăr o ființă divină; nu era nici un reacționar, nici o persoană decăzută; ceea ce spunea cu gura lui nu era altceva decît vocea sîngelui și a rațiunii. Astfel, poporul, în ciuda traficului rușinos de la curți, vedea instinctiv în evreu elementul străin introdus în propriul său corp și se purta ca atare față de el.

Dar acestea aveau să se schimbe. Timp de mai bine de o mie de ani evreul a învățat să stăpînească atît de bine limba poporului care i-a oferit ospitalitate, încît el crede că acum poate risca să pună mai puțin accent pe originea sa evreiască și să facă să-și treacă pe primul plan "calitatea de german". Oricît de ridicolă și de absurdă ar putea părea această pretenție la prima vedere, el își permite să se transforme în "german". Atunci ia naștere una din cele mai infame înșelătorii din cîte se pot imagina. Cum el nu posedă nimic german, ci doar arta de a stîlci limba - și într-un mod înspăimîntător - dar în rest nu s-a contopit niciodată cu populația germană, tot ce are de la german este limba pe care o vorbește. Ori, nu limba face rasa, ci sîngele, și evreul o știe mai bine ca oricine, din moment ce acordă puțină importanță păstrării limbii sale și, în schimb, acordă foarte mare importanță menținerii purității sîngelui său. Un om poate schimba limba foarte ușor, adică se poate folosi de alta; numai că atunci el va exprima în noua sa limbă ideile sale vechi; natura lui intimă nu se va schimba. Aceasta dovedește că evreul, care poate vorbi o mie de limbi diferite, nu este totuși decît un evreu. Caracterul său etnic va rămîne mereu același. chiar dacă acum două mii de ani a vorbit latinește la Ostia făcînd negoț cu grîne, sau dacă speculînd făina în zilele noastre vorbește germana evreiască. Este mereu același evreu. Intr-adevăr, faptul că acest lucru evident nu este înțeles de un consiliu ministerial din specia actualmente curentă sau de un funcționar de poliție se înțelege de la sine, căci cu greu întîlnești personaje mai lipsite de instinct și de minte decît acești slujitori ai autorităților atît de eminente care conduc actualmente țara.

Motivul pentru care evreul se hotărăște brusc să devină "german" este evident. El simte că puterea prinților începe să se clatine și caută repede o platformă pe care să-și pună picioarele. În plus, dominația financiară pe care o exercită asupra întregii economii politice a făcut atîtea progrese încît el nu mai poate susține acest edificiu uriaș, încît în orice caz influența lui nu va mai putea crește dacă nu are toate drepturile "civice". Dar el dorește aceste două lucruri, căci cu cît se cațără mai sus, cu atît îl solicită mai mult acel obiectiv a cărui cucerire i-a fost odinioară permisă și care se desprinde acum din bezna trecutului; cu o rivnă febrilă, cele mai valoroase minți evreiești vād apropiindu-se, pînă ajunge aproape la indemîna lor, visul dominației universale. De aceea toate eforturile lor tind către cucerirea deplină și totală a drepturilor "civice".

Acesta este motivul emancipării în afara ghettoului.

I - Astfel, din evreul de la curte se ivește încetul cu încetul evreul din popor

Bineînțeles, evreul stă ca și înainte în anturajul potentatilor acestei lumi, el caută chiar cu și mai multă rivnă să se strecoare în societatea lor; dar, în același timp, alți reprezentanți ai rasei sale fac pe samariteanul pe lângă oamenii din popor. Dacă ne reamintim de câte păcate față de masă s-a făcut vinovat evreul de-a lungul secolelor, cum mereu a exploatat-o și a stors-o fără cruțare, dacă în plus se ia în considerație cât de mult a învățat poporul să-l urască puțin câte puțin din aceste motive și a sfârșit prin a vedea în prezența lui o pedeapsă aplicată de cer celorlalte popoare, vom înțelege cât de greu i-a venit evreului să-și schimbe astfel atitudinea. Da, pentru ei a fost o treabă grea să se prezinte drept "prietenii ai oamenilor" victimelor pe care le jupuiseră.

Evreul începe mai întâi prin a camufla în ochii poporului neajunsurile grave pe care i le-a pricinuit. El se transformă mai întâi în "binefăcător" al omenirii. Deoarece bunătatea lui complet nouă este foarte interesată, el nu poate respecta vechiul precept al bibliei care spune că stînga nu trebuie să știe ce face dreapta; el este nevoit, vrînd-nevrînd, să se resemneze să facă cunoscut cât e de sensibil la suferințele masei și să facă publice toate sacrificiile pe care și le impune personal pentru a le alina. Cu modestia-i înăscută, el își trîmbează meritele în lumea întreagă cu atîta perseverență încît aceasta începe să-l creadă cu adevărat. Cine rămîne neîncrezător trece drept foarte nedrept în privința lui. Curînd dă lucrurilor o asemenea întorsătură, încît se pare că el a fost cel căruia i-au fost întotdeauna pricinute neajunsuri, cînd de fapt adevărul este contrariul. Oamenii deosebit de proști se încred în el și nu se pot împiedica să nu-l plîngă pe bietul "nefericit".

De altfel trebuie să notăm că, deși se sacrifică bucuros, evreul nu devine mai sărac din această cauză. El se pricepe să sacrifice o parte ca să nu piardă totul; uneori binefacerile lui sînt chiar ca bălegarul împrăștiat pe cîmp nu de dragul acestuia, ci cu intenția de a trage un folos personal. Dar, în orice caz, toată lumea află, într-un timp relativ scurt, că evreul este un "binefăcător și un filantrop" Ce transformare stranie!

Ceea ce la alții este mai mult sau mai puțin natural, provoacă o adîncă uimire, și la unii chiar o admirație vădită, pentru că o asemenea conduită nu este firească la evreu. Astfel el ajunge ca fiecare din actele sale de binefacere să devină un merit mult mai mare decît dacă ar fi vorba de alți oameni

Mai mult chiar: evreul devine pe neașteptate liberal și începe să și manifeste entuziasmul față de progresele pe care trebuie să le facă specia umană

Putîn câte puțin, el devine, în vorbe, susținătorul vremurilor noi

Este adevărat că el continuă să distrugă tot mai radical bazele unei economii politice cu adevărat folositoare poporului. Prin intermediul societăților pe acțiuni, el se infiltrează în circuitul producției naționale, face din ea obiectul unui comerț cu lucruri de ocazie pentru care totul se poate cumpăra și vinde pe bani, sau mai bine zis, totul este negociabil; el privează astfel industriile de

bazele pe care s-ar putea construi o proprietate personală. Atunci între patron și salariați se naște acea stare de spirit care îi face să se simtă străini și care mai târziu duce la împărțirea societății în clase.

În sfârșit influența exercitată de evreu la bursă din punct de vedere economic crește îngrozitor. El posedă sau cel puțin controlează întreaga forță de muncă a națiunii.

Pentru a-și consolida situația în stat, el încearcă să doboare toate barierele prin care la început rasa și starea civilă i-au stîmjenit progresul la început. Pentru aceasta el luptă cu toată tenacitatea care-l caracterizează în favoarea toleranței religioase și are în francmasonerie, care a căzut în întregime în mâinile sale, un excelent instrument pentru a duce lupta care îi permite să-și atingă cu dibăcie scopurile. Clasele conducătoare și înaltele cercuri politice și economice ale burgheziei, prinse în rețeaua masonică, devin fără să bănuiască prada lui.

Dar poporul adevărat, sau mai bine zis, clasa care începe să se trezească, care este pe cale să-și cucerească prin propriile sale puteri drepturile și libertățile, scapă acestei influențe în păturile sale întinse și adînci. Totuși, dominarea ei este mai importantă decît toate celelalte. Căci evreul simte că nu-și va putea juca rolul de stăpînitor decît cu condiția ca un "conducător" să meargă înaintea lui. El crede că a găsit acest conducător în păturile cele mai întinse ale burgheziei. Dar fabricanții de mănuși și țesătorii nu pot fi prinși în plasa subțire a francmasoneriei: aici trebuie folosite procedee mai grosolane, care nu vor fi însă mai puțin eficace. Atunci francmasoneriei i se alătură presa ca o a doua armă în slujba evreimii. Evreul își folosește întreaga tenacitate și ambiție pentru a pune stăpînire pe ea. Prin intermediul ei, prinde în ghearele și mrejele ei întreaga viață publică; o dirijează și o împinge înainte; deoarece el este capabil chiar și să producă și să conducă acea forță care, sub numele de "opinia publică", este mai bine cunoscută astăzi decît acum cîteva decenii...

În același timp are aerul că el personal este însetat de cunoștințe, face elogiul tuturor progreselor, în special al celor care provoacă ruina altora; căci el nu judecă orice progres și orice evoluție decît din punctul de vedere al avantajelor pe care le au pentru poporul său, altminteri este dușmanul înverșunat al oricărei cunoștințe, urăște orice civilizație adevărată. Toate cunoștințele dobîndite la școlile altora, le folosește numai în slujba rasei sale.

Dar el veghează la păstrarea naționalității sale mai mult decît o făcuse vreodată. Părînd că debordează de "cunoștințe", de "progres", de "libertate", de "omenie", el are grijă să păstreze particularismul strict al rasei sale. I se întîmplă să-și agate femeile de niște creștini influenți, dar principiul lui este păstrarea mereu pură a urmașilor săi de sex masculin. El otrăvește sîngele altora, dar îl protejează pe al său de orice schimbare. Evreul nu se căsătorește niciodată cu o creștină, în schimb creștinul ia în căsătorie o evreică. Dar la produsele acestei încrucișări de rase, elementul evreiesc iese biruitor. Îndeosebi o parte a mării nobilimi este complet degenerată. Evreul o știe foarte bine și

practică sistematic această "dezarmare" a clasei conducătorilor spirituali ai adversarilor rasei sale. Pentru a-și ascunde mașinațiile și a-și adormi victimele, el nu încetează să vorbească despre egalitate între toți oamenii, fără considerații de rasă ori de culoare. Imbecilii încep să se lase convinși.

Dar cum întreaga sa ființă nu se poate descotorosi de o duhoare care indică mult prea clar străinul pentru ca marea masă a poporului să-i poată cădea ușor în laț, el face în așa fel ca presa să ofere despre el o imagine care corespunde tot atît de puțin realității pe cît este de utilă, dimpotrivă, scopurilor pe care le urmărește. Mai ales ziarele umoristice se străduiesc să prezinte evreii ca pe un popor cumsecade și inofensiv, care are într-adevăr trăsături proprii - ca de altfel toate celelalte - dar care, chiar și prin moravurile sale ce par poate puțin ciudate, dovedește că are un suflet care poate stîrni zîmbete, dar care este de o onestitate solidă și plin de bunătate. În general, încearcă să-l prezinte întotdeauna ca fiind mai mult neînsemnat decît periculos.

Scopul său ultim, în acest stadiu al evoluției sale, este victoria democrației, sau a ceea ce înțelege el prin aceasta: hegemonia parlamentarismului. Ea răspunde cel mai bine nevoilor sale; ea suprimă personalitățile pentru a le înlocui cu majoritatea imbecililor, a incapabililor și în special a lașilor.

Rezultatul final va fi căderea monarhiei, care se produce inevitabil mai mult sau mai puțin rapid.

J - Uriașa evoluție economică determină o schimbare a păturilor sociale care constituie poporul. Cum micile meserii dispar puțin cîte puțin și, ca urmare, lucrătorul are din ce în ce mai rar ocazia să ajungă la o existență independentă, el devine rapid un proletar. Atunci apare "muncitorul din fabrică" a cărui trăsătură principală este că reușește foarte rar să-și făurească la sfîrșitul vieții o existență independentă. El este, în toată puterea cuvîntului, un non-proprietar; bătrînețea este pentru el un infern și abia dacă se mai poate spune că mai trăiește.

Evoluția socială crease deja odinioară o situație asemănătoare care impunea imperios o soluție și a găsit-o. Clasei agricultorilor și meșteșugarilor i s-a adăugat cea a funcționarilor și a slujbașilor, îndeosebi ai statului. Și ei erau, în adevăratul sens al cuvîntului, non-proprietari. Statul a îndreptat acest inconvenient luînd asupra sa întreținerea slujbașilor care nu puteau pune nimic de-o parte pentru bătrînețile lor; el a creat pensia, salariul celor ieșiți la pensie. Incetul cu încetul exploatațiile particulare, din zi în zi mai numeroase, au urmat acest exemplu, astfel că astăzi aproape toți angajații regulați și care îndeplinesc funcții administrative primesc o pensie, cu condiția ca întreprinderea să fi atins sau depășit o anumită anvergură. Și numai siguranța dată astfel funcționarului statului pentru bătrînețile lui va dezvolta acea conștiință profesională și acel devotament care, înainte de război, erau principala calitate a corpului funcționarilor germani.

Astfel, o clasă întreagă, care a rămas fără proprietate personală, a fost cu pricepere scoasă din mizeria socială și a devenit unul din membrii comunității

naționale.

Statului și națiunii i s-a pus din nou această problemă și în proporții mult mai mari. Noi mase de oameni, ridicându-se la milioane de indivizi, au migrat de la țară în marile orașe spre a-și câștiga existență în calitate de muncitori în fabrică în industriile recent întemeiate. Condițiile de viață și de muncă ale acestei clase noi erau mai mult decât mizerabile. Vechile metode de lucru ale meșteșugarului și agricultorului nu se mai puteau adapta mai mult sau mai puțin automat la o nouă formă de industrie. Activitatea unuia ca și a celuilalt nu se putea compara cu eforturile impuse muncitorului din uzină. În meseriile vechi, timpul nu putea juca decât un rol secundar; în metodele actuale de lucru el este primordial. Transferul vechiului timp de lucru în marea industrie a avut un efect dezastruos. Căci randamentul efectiv al muncii era neînsemnat odinioară, deoarece nu se foloseau metodele actuale de muncă intensivă. *Dacă odinioară o zi de muncă de paisprezece sau cincisprezece ore era suportabilă, într-o vreme când fiecare minut este folosit pînă la extremă nu se mai putea rezista.* Acest transfer absurd al vechii durate a lucrului în noua industrie a fost fatal din două puncte de vedere: el a distrus sănătatea muncitorilor și încrederea lor într-un drept superior. Acestor inconveniente li s-a adăugat, pe de o parte, insuficiența vrednică de plîns a salariilor și, pe de alta, situația mult mai bună a patronilor care era cu atît mai izbitoră.

La țară problema socială nu putea exista, deoarece stăpînul și sluga făceau aceeași muncă și mai ales mîncau aceeași mîncare. Dar și aici s-a produs o schimbare.

Separarea dintre patron și angajat pare astăzi împlinită în toate domeniile. În ce măsură evreizarea poporului nostru a făcut progrese din acest punct de vedere se remarcă în puțina stimă, dacă nu în disprețul față de munca manuală. Acest lucru nu este nemțesc. Este doar franțuzirea vieții noastre sociale, care a fost în realitate o evreizare ce a transformat stima pe care o aveam odinioară pentru meseriile manuale într-un oarecare dispreț față de orice muncă fizică.

Așa s-a născut o clasă nouă, foarte puțin apreciată și într-o zi se va pune desigur întrebarea dacă națiunea va avea energia necesară pentru a face din nou din această clasă un membru al comunității sociale sau dacă diferența de condiție se va agrava pînă ce va săpa o prăpastie între această clasă și celelalte.

Un lucru este sigur: acela că noua clasă nu avea în rîndurile sale elementele cele mai rele, dimpotrivă, și în orice caz cele mai energice. Rafinarea excesivă a ceea ce se numește civilizație nu-și exercitase încă asupra ei influența care descompune și distruge. Noua clasă nu se molipsise încă, în adîncurile ei, de otrava lașității pacifiste; ea rămăsese viguroasă și, la nevoie, brutală.

În timp ce burghezia nu se sinchisește de această problemă atît de importantă și, indiferentă, lasă evenimentele să-și urmeze cursul, evreul își dă seama de perspectivele nelimitate care i se deschid în această privință; organizînd, pe de o parte, pînă la cele din urmă consecințe, metodele capitaliste

de exploatare a rasei umane, el se apropie de victimele concepției sale și ale actelor sale și devine curînd conducătorul lor în lupta pe care o duc chiar împotriva lui. A spune "chiar împotriva lui" este, la drept vorbind, o exprimare metaforică; deoarece marele maestru al minciunilor știe întotdeauna să treacă drept o ființă curată și virtuoasă și să pună pe seama altora propriile sale greșeli. Fiindcă are nerușinarea de a se așeza în fruntea maselor, acestora nu le dă prin cap că sînt trase pe sfoară prin cea mai abjectă înșelătorie din toate timpurile.

Și totuși așa s-au petrecut lucrurile.

Noua clasă nici n-a ieșit bine din transformarea economică generală și evreul vedea limpede de pe-acum de ce conducător nou dispune spre a avansa el însuși. Mai întîi a folosit burghezia ca berbec împotriva lumii feudale; acum se folosește de muncitor împotriva lumii burgheze. Așa cum odinioară a știut să obțină prin intrigi drepturile civice adăpostindu-se în spatele burgheziei, acum speră că lupta dusă de muncitori pentru apărarea existenței lor va deschide calea care îl va duce la stăpînirea lumii

Din acest moment, sarcina muncitorului este să lupte pentru viitorul poporului evreu. Fără să știe, el este în slujba puterii împotriva căreia crede că luptă. Aparent este aruncat în atacul împotriva capitalului și în felul acesta este mai comod să-l facă să lupte pentru el. În același timp protestează mereu împotriva capitalului internațional, dar, în realitate, este cu gîndul la economia națională. Aceasta trebuie distrusă, pentru ca bursa internațională să poată triumfa peste cadavrul ei.

Iată cum procedează evreul:

Se apropie de muncitor, simulează ipocrit compasiunea pentru soarta acestuia sau chiar indignarea față de mizeria și sărăcia de care are parte; evreul cîștigă astfel încrederea muncitorului. El se străduiește să cerceteze toate încercările, reale sau imaginare, din viața muncitorului și să trezească în el dorința violentă de a-și schimba condițiile de viață. Evreul ațîță abil nevoia de dreptate socială care dormitează mereu în inima unui arian, pînă cînd aceasta se transformă în ură împotriva celor ce se bucură de o soartă mai fericită și oferă luptei duse împotriva relelor sociale un punct de vedere filozofic precis. El pune bazele doctrinei marxiste.

Prezentînd-o ca fiind strîns legată de revendicările sociale legitime, el favorizează răspîndirea ei și, invers, pune în mișcare opoziția oamenilor de bine ce refuză să admită revendicări care, sub forma în care sînt prezentate și cu consecințele pe care le antrenează, li se par cu desăvîrșire neîntemeiate și nerealizabile.

Căci, sub masca ideilor pur sociale, se ascund intenții cu adevărat diabolice; sînt exprimate chiar public, cu o limezime cît se poate de nerușinată. Această doctrină este un amestec foarte confuz de rațiune și de neghiobie omenească, însă dozat în așa fel încît numai partea ei nebunească poate fi realizată, cea rezonabilă niciodată. Refuzînd personalității și, ca urmare, națiunii și rasei pe care o reprezintă, orice drept la viață, ea distruge baza elementară a

ceea ce constituie ansamblul civilizației omenеști, care depinde tocmai de acești factori. Iată esența însăși a filozofiei marxiste, în măsura în care se poate da numele de "filozofie" acestui produs monstruos al unei minți criminale. Distrugerea personalității și a rasei suprimă cel mai mare obstacol care se opune dominației unei rase inferioare, adică a rasei evreiești.

Cele care dau semnificație acestei doctrine sînt tocmai teoriile sale extravagante în domeniul economic și politic. Căci spiritul care le însuflețește împiedică toți oamenii cu adevărat inteligenți să se pună în slujba sa, pe cînd cei mai puțin obișnuiți să-și exerseze facultățile intelectuale și care sînt prost informați în domeniul științelor economice aderă la ea cu entuziasm. Inteligența necesară conducerii mișcării - căci pentru a supraviețui chiar și această mișcare trebuie să fie condusă de inteligență - este evreul care, "sacrificîndu-se", o ia din mintea unuia din congenerii săi.

Iată cum se naște o mișcare a lucrătorilor exclusiv manuali conduși de evrei. Ea are drept scop aparent îmbunătățirea condiției muncitorilor; în realitate, rațiunea sa de a fi este să aducă la starea de sclavie și, prin aceasta, să nimicească toate popoarele neevreiești.

Campania începută de francmasonerie în cercurile calificate drept intelectuale, pentru a paraliza instinctul de conservare națională cu ajutorul doctrinelor pacifiste este continuată de marea presă, care este întotdeauna în mîinile evreilor, în rîndul masei și mai ales al burgheziei. Acestor două arme nimicitoare li se adaugă o a treia și mult mai de temut, organizarea violenței. Ca trupă de atac și de asalt, marxismul trebuie să isprăvească răsturnarea a ceea ce au subminat deja primele două arme pentru a-i pregăti treaba.

Este o manevră admirabil combinată, așa că nu trebuie să ne mire că vedem renunțînd la luptă în fața ei tocmai acele instituții care s-au complăcut mereu să se prezinte drept organele celei mai mult sau mai puțin legendare autorități a statului. Pe lîngă înalții noștri funcționari, și chiar din cei mai suspuși ierarhic, evreul a găsit în toate timpurile (cu cîteva excepții) ajutoarele cele mai amabile pentru opera lui de distrugere. Servilitate slugarnică față de superiori, aroganță trufașă față de subalterni, iată ce caracterizează acest corp, ca și o stupiditate revoltătoare pe care n-o întrece decît o infatuare adesea uluitoare.

Dar acestea sînt calități utile evreului, în raporturile cu autoritățile noastre și care îi sînt, în consecință, foarte simpatice.

Lupta care începe acum se desfășoară, ca s-o descriem în linii mari, în felul următor:

Conform scopurilor ultime urmărite de lupta evreilor, care nu se mulțumesc să vrea cucerirea economică a lumii, ci speră s-o subjuge și politic, evreul își împarte doctrina universală în două părți, care, aparent, sînt reciproc independente, însă formează un tot indivizibil: mișcarea politică și mișcarea sindicală.

Mișcarea sindicală este cea care trebuie să aibă grijă de recrutare. Ea

oferă ajutor și protecție muncitorilor în lupta grea pentru existența pe care îi forțează s-o ducă lăcomia sau mărginirea multor patroni; ea le permite să dobândească niște condiții de viață mai bune. Dacă muncitorul nu poate abandona arbitrarului orb al oamenilor, uneori puțin conștienți de responsabilitatea lor și adesea nesimțitori, apărarea drepturilor pe care le are la viață ca om, într-o epocă în care statul nu se preocupă, ca să zicem așa, de el, el însuși trebuie să-și ia răspunderea acestei apărări. Tocmai în măsura în care ceea ce numim burghezia națională, orbită de interesele sale pecuniare, pune cele mai mari piedici acestei lupte pentru viață, nu se mulțumește să reziste încercărilor de a scurta timpul de lucru de o durată inumană, pentru a pune capăt muncii copiilor, pentru a proteja femeia, pentru a îmbunătăți condițiile de igienă în ateliere și locuințe, ci uneori le sabotează efectiv, evreul, mai șmecher, își ia răspunderea cauzei celor oprimați. El devine încetul cu încetul șeful mișcării muncitorești și aceasta cu atât mai bucuros cu cât nu are intenția sinceră de a îndrepta într-adevăr nedreptățile sociale, ci vizează numai crearea progresivă a unui corp de combatanți în lupta economică, care îi vor fi devotați orbește și care vor distruge independența economiei naționale. Căci în cazul în care conducerea unei politici sociale sănătoase trebuie să se orienteze pe de o parte spre menținerea sănătății poporului, pe de alta spre apărarea unei economii naționale independente, aceste două considerente nu numai că-l vor lăsa complet indiferent pe evreu, dar scopul vieții lui este să-și elibereze drumul de ele. El nu dorește să mențină independența economiei naționale, ci să o suprimă. De aceea nu-și face scrupule să ridice, ca șef al mișcării muncitorești, pretenții care nu numai că depășesc scopul, dar care ar fi imposibil de satisfăcut sau care ar determina ruina economiei naționale. El vrea să aibă în fața lui o generație de oameni nu sănătoși și robuști, ci o turmă degenerată și gata să suporte jugul. Aceasta este intenția lui când invocă revendicările cele mai absurde despre care știe foarte bine că nu pot fi satisfăcute și care nu vor schimba așadar nimic din starea de lucruri, dar vor avea ca efect cel mult trezirea unei iritări confuze și violente a maselor. Căci asta urmărește el și nu îmbunătățirea reală și cinstită a situației lor sociale.

Evreul va rămâne deci șeful necontestat al mișcării muncitorești cîtă vreme nu se va fi întreprins o uriașă muncă de lămurire a maselor, pentru a le informa mai exact asupra cauzelor veșnicei lor sărăcii, cîtă vreme statul nu se va fi debarasat de evreu și de lucrătura lui ascunsă. Căci atîta vreme cît masele vor fi tot atât de puțin orientate pe cît sînt în prezent și cît statul se va arăta atât de indiferent, ele îl vor urma întodeauna pe primul care le va face, din punct de vedere economic, promisiunile cele mai nerușinate. În această privință, evreul este foarte priceput, căci întreaga sa activitate nu este înfrînată de nici un fel de scrupule morale.

De aceea în acest domeniu el își învinge ușor, și în scurt timp, toți concurenții. Conform brutalității și instinctului său tilhăresc, el dă mișcării muncitorești un caracter de o violență extrem de brutală. Rezistența celor al

căror bun simț nu se lasă momit este zdrobită prin teroare. Consecințele unei astfel de activități sînt înspăimîntătoare.

De fapt, evreul distruge temeliile economiei naționale prin intermediul clasei muncitoare, care ar putea face națiunea prosperă.

Paralel se dezvoltă organizația politică.

Ea se potrivește cu mișcarea muncitorească prin aceea că mișcarea muncitorească pregătește masele pentru a face parte din organizația politică, le determină să intre chiar și cu forța și parcă stimulîndu-le. Ea este izvorul permanent al subsidiilor cu ajutorul cărora organizația politică își întreține uriașul aparat. Ea este organul de control al activității politice a indivizilor și joacă rolul de hăitaș în toate marile demonstrații politice. Ea sfîrșește prin a nu mai lupta pentru cuceriri economice, ci își pune principalul mijloc de luptă, greva, sub forma unei greve în masă și a grevei generale, la dispoziția ideii politice.

Creînd o presă al cărei conținut este adaptat orizontului cultural al cititorilor celor mai puțin cultivați, organizația sindicală și politică tinde să răspîndească un spirit de revoltă care determină clasele cele mai de jos ale națiunii să devină coapte pentru actele cele mai îndrăznețe. Sarcina sa nu este de a scoate oamenii din mlaștina instinctelor lor josnice și de a-i face să ajungă la un nivel superior, ci, dimpotrivă, să le măgulească poftele cele mai josnice. Aceasta este o speculație care aduce profituri numai cînd te adresezi masei a cărei lene intelectuală nu e egalată decît de înfumurare.

Această presă este cea care mai întîi de toate denigrează, într-un spirit de calomnie fantastică, tot ceea ce poate fi considerat un reazem al independenței naționale, al unei culturi înalte și al autonomiei economice a națiunii.

Ea trîmbițează mai întîi de toate învinuiri împotriva tuturor oamenilor de caracter care nu vor să se închine în fața pretenției evreilor de a domina statul sau ale căror capacități și genii evreului i se par periculoase. Căci, pentru a fi urît de el, nu este nevoie să-l combați; este suficient să te bănuiești că poți să te gîndești să lupți împotriva lui într-o zi, fie să uzezi de superioritatea capacităților tale intelectuale pentru a dezvolta forța și măreția unei națiuni ostile evreului.

Instinctul lui, care este infailibil în această privință, simte în orice om înclinațiile sale naturale și cel care nu este spirit din spiritul lui este sigur că-l va avea dușman. Cum evreul nu este cel atacat, ci tocmai agresorul, el îl consideră dușman nu numai pe cel care îl atacă, dar și pe cel care îi rezistă. Mijlocul pe care îl folosește pentru a încerca să zdrobească inimile atît de îndrăznețe, dar cinstite, nu este o luptă cinstită, ci minciuna și calomnia.

În acest caz el nu dă îndărăt de la nimic și josnicia lui este atît de imensă că nu trebuie să ne mirăm dacă, în imaginația poporului nostru, personificarea diavolului, simbol al tot ce este rău, ia înfățișarea evreului.

Ignoranța masei în privința caracterului lăuntric al evreului, lipsa instinctului și inteligența mărginită a claselor noastre superioare fac ca poporul

să fie ușor victima acestei campanii de minciuni duse de evrei.

Atîta timp cît clasele superioare, cu lașitatea lor înăscută, ocolesc un om pe care evreul îl atacă astfel prin minciună și calomnie, masele, din prostie sau simplitate, cred de obicei tot răul care se spune despre el. Autoritățile fie se învâluie în tăcere, fie, ceea ce de obicei face să înceteze campania presei evreiești, îl urmăresc pe cel care a fost atacat pe nedrept, măsură care, în ochii acestor măgari de funcționari este potrivită să mențină autoritatea statului și să asigure calmul și ordinea.

Incetul cu incetul, teama de arma marxistă, mînuită de evreime, se impune ca o viziune de coșmar minții și intelectului oamenilor cuviincioși.

În fața acestui inamic de temut începi să tremuri și devii astfel, în cele din urmă, victima sa.

K - Dominația evreului pare acum atît de bine asigurată în stat încît el îndrăznește nu numai să înceapă să se recunoască fățiș evreu, dar și să-și mărturisească fără rezerve concepțiile etnice și politice pînă la cele din urmă consecințe. O parte a rasei sale recunoaște fățiș că este un popor străin, nu fără a spune de altminteri o nouă minciună. Căci atunci cînd sionismul caută să facă restul lumii să creadă că la evrei conștiința națională și-ar găsi satisfacția în crearea unui stat palestinian, evreii îi înșeală încă o dată pe goimii proști în modul cel mai patentat. Ei nu au cîtuși de puțin intenția să instituie în Palestina un stat evreiesc pentru a se statornici acolo; ei urmăresc numai să stabilească acolo organizația centrală a întreprinderii lor șarlatanești de internaționalism universal; ea ar fi astfel înzestrată cu drepturi de suveranitate și sustrasă intervenției altor state; ar fi un azil pentru toți ticăloșii demascați și o școală superioară pentru viitorii măscărici.

Dar faptul că în momentul în care o parte dintre evrei îl maimuțărește ipocrit pe neamț, pe francez sau pe englez, cealaltă, cu o sinceritate nerușinată, se proclamă oficial rasă evreiască este un semn al siguranței lor crescînde și de asemenea al sentimentului privind securitatea lor.

Inspăimîntătoarea lipsa de considerație cu care se poartă față de cetățenii altor popoare demonstrează cit de apropiată li se pare ziua victoriei lor.

Tînărul evreu cu păr negru o pîndește, ore întregi, cu fața luminată de o bucurie diabolică, pe tînăra fată inconștientă de pericol, pe care o mînjește cu singele său și o răpește astfel poporului din care provine. El caută prin toate mijloacele să dărîme bazele pe care se întemeiază rasa poporului pe care vrea să-l subjuge. După cum corupe sistematic femeile și tinerele fete, nu se teme să dărîme în mare măsură barierele pe care le pune singele între celelalte popoare. Tot evreii au fost și sînt aceia care au adus negrii pe Rin, meru cu același gînd ascuns și scop evident: să distrugă, prin degenerarea rezultată din încrucișarea între rase, această rasă albă pe care o urăsc, s-o facă să decadă de la înaltul nivel de civilizație și de organizare politică la care s-a ridicat și să devină stăpîni ei.

Căci un popor de rasă pură și care este conștient de valoarea singelui său nu va putea fi niciodată subjugat de evreu: acesta nu va putea fi în această

lume decît stăpînul veşnic al metişilor.

De aceea el caută să scadă sistematic nivelul raselor, otrăvind constant indivizii.

Dar, din punct de vedere politic, el începe să înlocuiască ideea de democraţie cu aceea de dictatură a proletariatului.

În masa organizată a marxiştilor, el a găsit arma care îi permite să se lipsească de democraţie şi care îl face capabil să subjuge şi să guverneze popoare dictatorial, cu o mînă brutală.

El acţionează sistematic ca să determine o dublă revoluţie: economică şi politică.

El înconjoară, datorită influenţelor internaţionale pe care le pune în joc, cu o reţea de duşmani popoarele care opun o rezistenţă energică acestui atac venit dinăuntru; le împinge la război şi sfîrşeşte, cînd consideră necesar, prin a înfinge drapelul revoluţiei pe cîmpul de luptă.

El zdruncină economic statele pînă cînd întreprinderile sociale, devenite neproductive, sînt luate de la stat şi supuse controlului său financiar.

Din punct de vedere politic, el refuză statului mijloacele de a supravieţui, distruge cu încetul bazele oricărei rezistenţe şi apărări naţionale, spulberă încrederea poporului în guvern, răspîndeşte oprobiul asupra istoriei şi asupra trecutului şi aruncă pe apa sîmbetei tot ceea ce este măreţ.

În ceea ce priveşte civilizaţia, el contaminează arta, literatura, înşeală sentimentele fireşti, răstoarnă toate conceptele de frumuseţe şi de noblete, de demnitate şi de bine şi antrenează în schimb oamenii în domeniul naturii lui josnice.

Religia este ridiculizată; morala şi moravurile sînt prezentate ca nişte lucruri moarte şi desuete, pînă cînd cade şi ultimul reazem ce permite unui popor să lupte pentru existenţa sa pe această lume.

L - Acum începe marea şi cea din urmă revoluţie. În momentul în care evreul cucereşte puterea politică, el aruncă ultimele văluri care-l mai ascundeau. Evreul democrat şi prieten al poporului dă naştere evreului sîngeros şi tiran al popoarelor. El încearcă, după cîţiva ani, să-i extermine pe reprezentanţii intelectualităţii şi, răpind popoarelor pe cei care erau prin natura lor călăuzele lor spirituale, le face numai bune pentru rolul de sclav pus pentru totdeauna în jug. Un exemplu înspăimîntător al acestei sclavii este oferit de Rusia, unde evreul, cu un fanatism într-adevăr sălbatic, a făcut să piară prin torturi crîncene sau a condamnat la moarte prin înfometare aproape treizeci de milioane de oameni, pentru a asigura unei bande de scriitori evrei şi de bandiţi de la bursă dominaţia asupra unui popor mare.

Însă deznodămîntul nu este numai moartea libertăţii popoarelor oprimate de evrei, ci şi pieirea acestor paraziti ai popoarelor. Moartea victimei antrenează mai devreme sau mai tîrziu moartea vampirului.

Dacă trecem în revistă cauzele prăbuşirii germane, cauza primă şi decisivă a fost necunoaşterea problemei rasei şi îndeosebi a pericolului evreiesc.

Înfrîngerile suferite pe câmpul de bătaie în august 1918 ar fi fost extrem de ușor de suportat. Ele nu reprezentau nimic față de victoriile obținute de poporul nostru. Nu ele au provocat decăderea noastră; noi am fost doborâți de acea putere care pregătise acele înfrîngeri, răpindu-i sistematic poporului nostru de zeci de ani forțele și instinctele politice și morale, singurele care fac popoarele capabile să existe și legitimează astfel existența lor.

Neglijînd problema pe care o pune menținerea temeliiilor rasei de care aparține poporul nostru, vechiul Reich disprețuia singurul drept pe care îl are un popor, de a trăi în această lume. Popoarele care se încrucișează sau se lasă încrucișate păcătuiesc împotriva voinței eternei Providențe și decăderea lor, provocată de ceva mai puternic decît ei, nu este nemeritată; nu li se face o nedreptate, dimpotrivă, aceasta este restabilirea dreptului. Cînd un popor nu mai pune preț pe caracterele specifice ale ființei sale, care i-au fost date de natură și își au rădăcinile în sîngele lui, el nu mai are dreptul să se plîngă de pierderea existenței sale pămîntești.

În lumea aceasta, totul poate deveni mai bun. Orice înfrîngere poate fi mama unei victorii viitoare; orice război pierdut poate fi cauza unei înălțări ulterioare; orice situație critică poate face energia umană rodnică și orice opresiune poate declanșa forțele care produc o renaștere morală, cită vreme sîngele și-a păstrat puritatea.

Dar pierderea purității sîngelui distruge pentru totdeauna fericirea lăuntrică, înjosește omul pentru totdeauna și consecințele fizice și morale nu se pot șterge.

Dacă se confruntă această chestiune unică cu toate celelalte probleme ale vieții, observăm cît de neînsemnate sînt acestea din urmă, măsurate cu același etalon. Toate sînt limitate în timp; chestiunea menținerii purității rasei va exista atîta vreme cît vor exista oameni.

Toate cazurile de decadență de o oarecare importanță, anterioare războiului, se reduc în ultimă analiză la o problemă de rasă.

Fie că este vorba de chestiuni de ordin general sau de monstruoziități ale vieții economice, de fenomene de decadență ale unei civilizații sau de degenerescență politică, de falimentul învățămîntului școlar sau de influența proastă exercitată de presă asupra adulților, răul provine întotdeauna și pretutindeni, dacă mergem pînă în miezul lucrurilor, din faptul că nu s-a ținut cont de rasa căreia îi aparține poporul în chestiune sau n-a fost observat pericolul pe care-l reprezintă pentru rasă un popor străin.

De aceea, toate tentativele de a reforma, toate operele de asistență socială, toate măsurile politice, toate progresele economice și orice creștere aparentă a cunoștințelor spiritului n-au avut nici o consecință importantă. Națiunea și organul care o fac capabilă să se nască și să existe pe pămînt, cu alte cuvinte statul, nu au fost sănătoși pe dinăuntru, dimpotrivă, se ofileau vîzînd cu ochii. Inflorirea aparentă a Reichului nu putea ascunde slăbiciunea sa și fiecare tentativă de a-l revigora cu adevărat eșua pentru că era lăsată de o parte

chestiunea cea mai importantă

Ar fi greșit să credem că partizanii diferitelor tendințe politice, chiar și șefii lor, ar fi în parte oameni esențialmente răi sau rău intenționați. Activitatea lor era condamnată să rămână infructuoasă pentru că, în cel mai bun caz, ei constatau îndeosebi forma sub care se manifesta boala noastră generală, dar nu știau să deosebească agentul patogen. Când studiezi metodic linia urmată de evoluția politică a fostului Reich, nu poți să nu observi, după un examen atent, că, chiar și după realizarea unității și în momentul progreselor făcute de națiunea germană și care au fost urmarea ei, decăderea internă era deja în plină desfășurare și că, în ciuda creșterii bogăției economice, situația generală se înrăutățea an de an. În alegerile pentru Reichstag, creșterea numărului de voturi în favoarea marxiștilor indica apropierea continuă a prăbușirii interne care trebuia să antreneze prăbușirea externă. Toate victoriile a ceea ce se numeau partide burgheze erau fără valoare, nu numai pentru că nu puteau împiedica, în ciuda tuturor triumfurilor lor electorale, creșterea numerică a marelui marxiste, ci și pentru că purtau în ele însele germenii descompunerii. Fără să bănuiască, lumea burgheză era deja contaminată interior de promaina concepțiilor marxiste și rezistența ei rezulta adesea mai degrabă din concurența dintre șefii ambițioși decât dintr-o opoziție de principiu a unor adversari decise să lupte pînă la capăt. Unul singur a luptat în timpul acestor ani îndelungați cu o perseverență neclintită și acesta a fost evreul Steaua lui David a continuat să urce tot mai sus pe firmament, pe măsură ce scădea voința de conservare a poporului nostru.

Astfel că acela care s-a năpustit pe cîmpul de bătaie în august 1914 nu a fost un popor hotărît să atace; era doar ultima tresarire a instinctului de conservare națională împotriva progreselor paraliziei cu care doctrinele pacifiste marxiste amenințau poporul nostru. Cum chiar în acele zile se hotăra soarta noastră, oamenii n-au știut să vadă cine era dușmanul intern, orice rezistență față de exterior era zadarnică și Providența n-a răsplătit spada învingătoare; ea s-a supus legii eterne care vrea ca orice greșeală să fie ispășită.

Aceste considerațiuni ar trebui să inspire principiile călăuzitoare și tendința noii mișcări; sîntem convinși că numai ele sînt capabile nu numai să oprească decăderea poporului german ci și să creeze temelia de granit pe care într-o zi se va putea înălța un stat, un stat care să fie nu un mecanism străin de poporul nostru, în slujba nevoilor și intereselor economice ci un organism născut din popor *un stat germanic de națiune germană*.

CAPITOLUL XII

PRIMA FAZA A DEZVOLTĂRII PARTIDULUI MUNCITORESC GERMAN NAȚIONAL SOCIALIST

Dacă descriu la sfârșitul acestui volum prima fază a dezvoltării mișcării noastre și dacă vorbesc sumar despre o serie de chestiuni legate de ea, nu o fac cu intenția de a face o dizertație asupra spiritului doctrinei noastre.

De fapt, programul nostru este de o asemenea anvergură încât ar umple un volum întreg. *Il voi comenta așadar temeinic doar în volumul doi al acestei lucrări și voi încerca să găsesc o imagine a statului, așa cum ni l imaginăm noi.* "Noi" înseamnă sutele de mii de oameni care, în fond, împărtășesc idealul nostru, fără ca fiecare să găsească vorbele necesare pentru a descrie ceea ce îi este neclar.

Toate reformele importante sînt, de fapt, remarcabile prin faptul că adesea, la început, n-au decît un singur susținător, apoi cîștigă milioane și milioane de adepți. Aceasta pentru că ele răspundeau deja dorinței profunde a mii de oameni nerăbdători, cînd în sfârșit unul dintre ei s-a ridicat pentru a proclama voința lor comună și pentru a înălța stindardul vechilor speranțe și, sub noua lor expresie, a le conduce la victorie.

Faptul că milioane de ființe doresc în adîncul sufletului o schimbare completă a condițiilor de viață actuale dovedește nemulțumirea lor adîncă și dureroasă. Această nemulțumire se manifestă în mii de feluri diferite, la unul prin descurajare și disperare, la altul prin dezgust, mînie și indignare, la cutare altul prin indiferență și iarăși, la cutare altul, printr-o dorință violentă de a interveni. Dintre nemulțumiți, unii se abțin de la vot, alții, mulți la număr, votează cu fanaticii de extremă stîngă.

Spre aceștia trebuia să se întoarcă în primul rînd tinăra noastră mișcare: căci era firesc ca ea să nu tindă către o organizație a unor oameni mulțumiți și ghiftuiți, ci să recruteze ființe chinuite de suferințe, frămîntate, nefericite și nemulțumite; înainte de toate, ea nu trebuie să plutească la suprafața corpului social, ci să prindă rădăcini în adîncul masei populare

* *

Din punct de vedere politic, iată care era situația în 1918: un popor împărțit în două părți. Prima parte, de departe cea mai puțin numeroasă,

cuprinde păturile intelectuale ale națiunii, excluzînd profesiunile manuale. Ea este superficial "națională", înțelegînd prin aceasta că reprezintă destul de vag interesele calificate drept interese de stat, dar care par mai degrabă să se identifice cu interesele dinastice.

Ea încearcă să-și împlinească idealul și să-și atingă obiectivele cu ajutorul unor arme spirituale al căror efect este pe cît de superficial pe atît de incomplet și care, deja prin ele însele, au, dată fiind brutalitatea adversarului, o inferioritate marcată.

Dintr-o lovitură violentă, dintr-una singură, această clasă care de curînd mai era încă clasa conducătoare a fost pusă la pămînt: tremurînd de lașitate, ea a îndurat umilințele pe care nemilosul ei învingător a vrut să i le impună.

Acestei clase i se opune cea a mării mase a populației de lucrători manuali. Aceasta este grupată în mișcări cu tendințe mai mult sau mai puțin marxist-extremiste și este hotărîtă să zdrobească prin forță întreaga rezistență de ordin intelectual. Ea nu vrea să fie națională; ea refuză conștient să favorizeze interesele naționale: din contră, ea favorizează toate pornirile dominatoare străine. Numeric, ea reprezintă cea mai mare parte a poporului, dar cuprinde mai ales elementele națiunii fără de care o ridicare națională nu poate fi nici proiectată, nici realizată.

Căci, începînd din 1918, trebuia să se înțeleagă că orice nouă ascensiune a poporului german duce la agravarea presiunilor străine asupra Germaniei. Condițiile ei nu sînt totuși armele materiale, cum obișnuiesc să repete într-una "oamenii noștri de stat" burghezi, ci puterea voinței. Germanii aveau atunci mai multe arme decît era necesar; dacă n-au știut să-și asigure libertatea, este pentru că le lipsea energia dată de instinctul de conservare și de voința de a trăi. Cea mai bună armă nu este decît o materie inertă și fără valoare cîtă vreme lipsește spiritul care este gata, înclinat și hotărît, să o folosească. Germania a fost lipsită de apărare nu pentru că i-au lipsit armele; nu i-a lipsit decît voința de a-și păstra armele pentru a-și apăra poporul.

Dacă, în special acum, politicienii noștri de stînga se străduiesc să impute politica lor lipsită de scrupule, numai concesi și trădări, lipsei de armament, ei nu merită decît un singur răspuns: "Voi nu spuneți adevărul! Prin politica voastră criminală de abandonare a intereselor naționale, v-ați abandonat armele. Acum încercați să prezentați lipsa de arme drept cauza hotărîtoare a mizeriei noastre vrednice de plîns: aici, ca în tot ceea ce faceți, nu există decît minciună și ipocrizie."

De altfel, la fel le voi spune și politicienilor de dreapta: căci, datorită lașității lor lamentabile, pleava evreiască, ajunsă la putere în 1918, i-a putut fura națiunii armele. La fel ca alții, nici acești evrei n-au dreptul sau motivul să facă din dezarmarea actuală pivotul politicii lor clarvăzătoare și prudente (să spunem mai degrabă lașe), dimpotrivă, situația poporului nostru fără apărare este rezultatul lașității lor. Pentru a rezolva chestiunea restabilirii puterii germane, nu se pune problema să ne întrebăm: "Cum vom fabrica arme?", ci

"Cum vom crea spiritul care face ca un popor să fie capabil să poarte arma?" Când un asemenea spirit însuflețește un popor, voința sa găsește mii de căi din care fiecare conduce la o armă. Unui laș îi puteți da zece pistoale, el nu va trage nici un cartuș în atac! Ele valorează mai puțin în mâinile sale decît o bită în mâinile unui om curajos.

Problema reconstituirii politice a poporului nostru este de-acum, din această cauză, o chestiune de asanare a instinctului nostru de conservare națională: într-adevăr, orice politică externă pregătitoare și orice revalorificare a statului însuși este în funcție mai puțin de disponibilitățile sale în armament, cît de capacitatea de rezistență, recunoscută sau presupusă, a unei națiuni. Capacitatea de coeziune a unui popor este mult mai puțin determinată de acumularea masivă de arme neînsuflețite, cît de existența vizibilă a unei voințe arzătoare de conservare națională și de un curaj eroic pînă la moarte. O asociație nu se consolidează cu arme, ci cu oameni. De aceea poporul englez a fost atît de multă vreme considerat cel mai prețios dintre aliații din lumea întreagă; pentru că se știe că se poate conta pe îndărătnicia sălbatică a guvernului său și a marii mase a națiunii, ferm hotărîți să se bată pînă la victorie; se știe că ei nu își vor cumpăni nici timpul, nici sacrificiile și că vor folosi toate mijloacele. De aceea armamentul militar existent momentan n-are cîtuși de puțin nevoie să fie proporțional cu al celorlalte state.

Dacă se înțelege faptul că restabilirea politică a națiunii germane este o chestiune de restaurare a voinței noastre de a trăi, este limpede și faptul că, pentru a întrona această voință, nu mai este suficient să recurgem la acele elemente ale sale care de-acum sînt naționale; ceea ce este necesar, este naționalizarea masei, care este antinațională după cum se vede.

În consecință, o mișcare tînără care își propune drept scop repunere statului german în propria sa suveranitate va trebui să înceapă o luptă nemiloasă pentru cucerirea maselor populare.

Dar burghezia noastră zisă "națională" este, în general, atît de vrednică de plîns, mentalitatea ei națională se arată atît de insuficient de dezvoltată, încît se pare într-adevăr că dinspre partea aceasta nu trebuie să ne așteptăm la o rezistență serioasă față de o politică externă și internă energică. Chiar dacă, avînd în vedere miopia sa binecunoscută, burghezia germană avea, ca odinioară, pe vremea lui Bismarck, să stăruie, la ceasul eliberării apropiate, într-o atitudine de rezistență pasivă, cel puțin nu trebuia să ne temem de o rezistență activă din partea ei, avînd în vedere lașitatea ei binecunoscută și chiar proverbială.

Altfel stau lucrurile cu masa concetățenilor noștri care a dat în internaționalism. Nu numai caracterul lor grosolan și oarecum primitiv îi îndeamnă mai mult la violență, dar și conducătorii lor evrei sînt mult mai brutali și nemiloși. Ei vor zdrobi orice încercare de ridicare a Germaniei, așa cum altădată au frînt coloana vertebrală a armatei germane. Și îndeosebi, datorită preponderenței lor numerice, nu numai că vor împiedica acest stat parlamentar să ducă o oarecare politică externă națională, dar pe de-asupra vor

face să devină imposibilă evaluarea valorii exacte a forței germane și, în consecință, aprecierea interesului pe care-l poate prezenta alianța cu ea. Căci punctul slab pe care-l constituie pentru noi existența a 15 milioane de marxiști, de democrați, de pacifiști, de centriști nu este cunoscut numai de noi, el sare în ochii străinului care, atunci când evaluează valoarea unei alianțe posibile sau nu, ține cont de greutatea acestei ghiulele stinjenitoare. Nu te aliezi cu un stat în care partea activă a populației se opune, cel puțin pasiv, oricărei politici externe hotărâte.

Să mai adăugăm la acestea interesul frecvent al conducătorilor acestor partide de trădare naționale de a se opune, din simpla grijă pentru propria lor conservare, oricărei ridicări a statului, și ei se vor opune.

Lecțiile de istorie nu ne îngăduie să concepem că poporul german își va regăsi situația de odinioară fără să le vină de hac acelor care au provocat și săvârșit prăbușirea uimitoare a statului nostru. Căci, în fața tribunalului posterității, noiembrie 1918 nu va fi privit ca o simplă trădare, ci ca o trădare față de patrie.

În aceste condiții, restabilirea independenței germane în exterior este legată în primul rând de restabilirea spiritului de decizie și de voință a poporului nostru.

Dar văzută fie și numai din punct de vedere tehnic, ideea eliberării germane de exterior pare nesăbuită, câtă vreme marea masă a poporului nu va fi dispusă să se pună în slujba acestei idei de libertate.

Din punct de vedere pur militar, este deosebit de limpede pentru orice ofițer că un război nu se poate face cu un batalion de studenți și că, pe lângă mintea unui popor, mai e nevoie și de pumnii săi.

În această privință, trebuie să ne închipuim că dacă i se lasă clasei intelectuale povara apărării naționale, națiunea este prădată de un bun ce nu mai poate fi înlocuit. Tinerii intelectuali germani care, în regimentele de voluntari, și-au găsit moartea în Flandra în 1914 au lipsit mai târziu cumplit. Ei erau elita națiunii, și pierderea lor nu mai putea fi compensată în timpul războiului. Și după cum lupta nu poate fi întreținută decât dacă batalioanele de asalt sînt îngroșate de masa de lucrători, la fel de imposibil este s-o pregătești tehnic, dacă în întregul nostru corp social nu domnește o unitate intens întreținută de o voință fermă.

Dar poporul nostru, obligat să-și ducă din greu existența, dezarmat sub miile de priviri ale semnatarilor tratatului de la Versailles, nu poate lua nici o măsură de pregătire tehnică atîta vreme cît hoarda dușmanilor dinăuntru nu va fi decimată și redusă la această evreime a cărei josnicie de caracter înăscută permite trădarea a tot și a întregii lumi pentru cîțiva bănuți. Dar, cu asta s-a terminat de-acum! În schimb, milioanele de oameni care, din convingere politică, se opun ridicării naționale ni se par de neînfrînt, cel puțin atîta timp cît nu va fi fost combătută și smulsă din mintea și inima lor cauza ostilității lor, cu alte cuvinte concepția marxistă internațională. Din orice punct de vedere am

examina posibilitatea recuceririi independenței noastre ca stat și popor, pregătirea politică în exterior, punerea în funcțiune a forțelor noastre sau pregătirea bătăliei însăși, condiția de bază rămîne întotdeauna, și în toate cazurile, cîștigarea prealabilă a masei largi a poporului nostru în favoarea ideii de independență națională.

Dacă nu ne recîștigăm libertatea în afară, orice reformă internă, chiar în cel mai bun caz, n-ar reprezenta decît o creștere a capacității noastre de a fi pentru celelalte națiuni un fel de colonie. Beneficiile ridicării noastre economice - sau a ceea ce este numit astfel - se vor duce la domnii noștri controlori internaționali și orice îmbunătățire de ordin social realizată la noi va spori produsul muncii noastre în avantajul lor. Cît despre progresele culturale, ele nu-i pot reveni prin partaj națiunii germane, fiindcă sînt prea legate de independența politică și de demnitatea unui popor.

Așadar, dacă pentru Germania nu există viitor decît dacă marea masă a poporului nostru este cîștigată în favoarea ideii naționale, cucerirea acestei mase constituie misiunea cea mai înaltă și cea mai importantă a mișcării noastre; și activitatea acesteia nu trebuie să se ocupe numai de satisfacerea nevoilor prezentului; ea trebuie să ia în considerare mai ales în realizările ei consecințele pe care le pot avea pentru viitorul patriei. Astfel că, încă din 1919, noi înțeleseserăm că noua mișcare trebuia să reușească înainte de toate să naționalizeze masele.

De aici rezultau, pentru tactica de urmat, o serie de obligații.

1. Pentru a cîștiga masa în favoarea ridicării naționale, nici un sacrificiu nu este prea mare.

Oricare ar fi concesiile de ordin economic făcute muncitorului de-acum și mereu, acestea nu se pot compara cu beneficiul cu care se alege de aici ansamblul națiunii, dacă ele contribuie la intrarea unor pături populare importante în corpul social din care fac parte.

Numai mințile lipsite de subtilitate și mărginite - din păcate atît de numeroase în mediile noastre muncitorești - pot să nu recunoască faptul că, cu timpul, nici un avînt economic nu le va fi posibil și, prin urmare, profitabil, cîtă vreme nu va fi fost restabilită o solidaritate puternică între popor și națiune.

Dacă, în timpul războiului, syndicatele ar fi apărut cu înfocare interesele lucrătorilor, dacă, chiar în timpul războiului le-ar fi smuls chiar ele, de mii de ori, prin grevă, antreprenorilor, pe atunci lacomi de dividende, consimțămîntul la revendicările muncitorilor pe care îi asupreau, dacă ele și-ar fi proclamat cu tot atîta fanatism cultul pentru ideea germană, continuînd opera de apărare națională, și dacă i-ar fi dăruit patriei, cu aceeași ardore, împinsă pînă la paroxism, tot ceea ce i se cuvenea patriei, războiul n-ar fi fost pierdut. Cît de neînsemnate ar fi fost aceste concesi economice, chiar și cele mai importante, față de importanța extraordinară a victoriei!

Astfel, în cadrul unei mișcări care caută să redea muncitorului german

poporului german, este necesar să se înțeleagă că sacrificiile economice sînt neglijabile cîtă vreme nu compromit trăinicia și independența economiei naționale.

2. Educația națională a maselor nu poate fi înfăptuită decît pe calea indirectă a ridicării sociale; de fapt, numai prin acest mijloc pot fi obținute condițiile economice de bază care ar permite fiecăruia să se împărtășească din bunurile culturale ale națiunii.

3. Naționalizarea masei nu poate fi, în nici un caz, obținută prin jumătăți de măsură sau printr-un apostolat timid, ci cu o orientare a eforturilor împinsă la extremă, cu fanatism, pînă la scopul care trebuie atins. Aceasta înseamnă că un popor nu poate fi făcut "național" în sensul foarte moderat dat acestui cuvînt de burghezia noastră actuală; trebuie acționat național, cu toată impetuozitate cerută de soluțiile extreme.

Otrava nu e învinsă decît de contraotravă și numai niște burghezi insipizi își pot închipui că procedeele de mijloc îi vor conduce în împărăția cerurilor.

Marea masă a unui popor nu este alcătuită nici din profesori, nici din diplomați. Ea este puțin accesibilă ideilor abstracte. În schimb, va fi impresionată mai ușor în domeniul sentimentelor și acolo se găsesc resorturile tainice ale reacțiilor sale, fie pozitive, fie negative. De altfel, ea nu reacționează bine decît în favoarea unei manifestări de forță orientată net într-o direcție sau într-o direcție opusă, dar niciodată în folosul unei jumătăți de măsură care șovăie între acestea două. A întemeia ceva pe sentimentele mulțimii necesită de asemenea ca ele să fie extrem de stabile. Credința este mai greu de zdruncinat decît știința, dragostea e mai puțin schimbătoare decît stîmă, ura e mai durabilă decît antipatia. În toate timpurile, forța care a pus în mișcare pe acest pămînt revoluțiile cele mai violente a constatat nu atît în proclamarea unei idei științifice care pune stăpînire pe mulțime, cît într-un fanatism însuflețitor și într-o adevărată isterie care le înflăcăra nebunește.

Oricine vrea să cîștige masa trebuie să cunoască cheia care deschide poarta inimii ei. Aici obiectivitatea înseamnă slăbiciune, voința înseamnă forță.

4. Nu poți cîștiga sufletul unui popor decît dacă, în timp ce lupti pentru atingerea propriului scop, veghezi la nimicirea oricărui dușman ce caută să i se opună.

Din toate timpurile, poporul a considerat atacul nemilos al adversarilor săi ca o dovadă a dreptului său; pentru el, a renunța la distrugerea lor înseamnă a te îndoi de dreptul său; înseamnă chiar negarea existenței lui.

Masa nu este decît o parte din natură; sentimentele ei nu îi permit să trăiască în armonie cu oameni care nu ascund că vor contrariul a ceea ce vrea ea însăși. Ea nu concepe decît victoria celui mai tare și nimicirea sau cel puțin subjugarea necondiționată a celui mai slab.

Naționalizarea masei noastre nu va putea reuși decît dacă pe lîngă lupta purtată pentru cucerirea sufletului poporului nostru se întreprinde distrugerea

otrăvitorilor săi internaționali.

5. Toate marile probleme ale timpului nostru sînt probleme de moment și nu reprezintă decît urmarea unor cauze determinate.

O singură cauză, între toate, prezintă totuși o importanță fundamentală: aceea a menținerii rasei în organismul social. Numai în sînge stă forța sau slăbiciunea omului. Popoarele care nu recunosc și nu apreciază importanța bazelor lor rasiste seamănă cu niște oameni care ar vrea să-i confere canişului calitățile ogarului, fără să înțeleagă că iuțeala și docilitatea canişului nu sînt calități dobîndite prin dresură, ci sînt inerente rasei înseși. Popoarele care renunță să-și mențină puritatea rasei renunță, totodată, la unitatea de suflet în toate manifestările lui.

Dezmembrarea ființei lor este consecința firească și inevitabilă a alterării singelui lor, iar dezagregarea forțelor lor spirituale și creatoare nu este decît efectul modificărilor aduse temeliilor lor rasiste.

Cel ce vrea să scape poporul german de imperfecțiunile vădite care nu sînt inerente originii sale va trebui mai întîi să-l scape de cel care l-a împins pe calea acestor imperfecțiuni.

Națiunea germană nu se va putea ridica din nou dacă problema rasei și, ca urmare, problema evreiască nu este examinată cu fermitate.

Problema rasei nu este numai cheia istoriei lumii, ea este cea a culturii umane.

6. Incorporarea într-o comunitate națională nouă a mării mase a poporului nostru, care astăzi se află în tabăra internaționalismului, nu comportă nici o renunțare la ideea ca fiecare să apere interesele legitime ale oamenilor de condiția lui. Toate aceste interese specifice diferitelor condițiuni sau profesii nu trebuie să antreneze defel separarea dintre clase: acestea nu sînt decît fenomene rezultate firesc din modurile vieții noastre economice. Constituirea grupărilor profesionale nu se opune cu nimic formării unei adevărate colectivități populare, căci aceasta constă în unitatea corpului social în toate hestiunile privitoare la acest corp social.

Inglobarea unei condiții sociale, devenită o clasă, în comunitatea populară, sau numai în stat, nu se produce prin coborîrea claselor mai ridicate, ci prin ridicarea claselor inferioare. Burghezia de astăzi nu a fost înglobată în stat prin măsuri luate de nobilime, ci prin propria ei activitate și sub propria ei conducere.

Muncitorul german n-a intrat în cadrul comunității germane în urma unor scene de fraternizare melodramatică, ci pentru că și-a ridicat conștient situația socială și culturală pînă a atins simțitor nivelul altor clase.

O mișcare care își atribuie un scop asemănător va trebui să-și caute aderenți mai întîi în tabăra muncitorilor. Ea nu trebuie să se adreseze clasei intelectualilor decît în măsura în care aceasta va fi înțeles din plin scopul care trebuie atins. Mersul acestui fenomen de transformări și de apropiere a claselor nu este o treabă de zece sau douăzeci de ani: experiența ne determină să credem

că ei va cuprinde multe generații.

Cel mai mare obstacol în calea apropierei dintre muncitorul de astăzi și activitatea națională nu este acțiunea reprezentanților intereselor sale corporative, ci a conducătorilor care o ațită în direcția internaționalismului, într-un spirit ostil poporului și patriei.

Aceleași asociații sindicale conduse din punct de vedere politic într-un sens național și în mod sincer popular vor transforma milioanele de muncitori în membri de mare valoare ai colectivității naționale, fără ca aceasta să influențeze luptele izolate ce s-ar putea da pe terenul pur economic.

O mișcare care vrea să-l redea onorabil pe muncitorul german poporului său și să-l smulgă din utopia internaționalistă trebuie mai întâi să atace extrem de energic anumite concepții care domnesc în mediile patronale și anume că, odata intrat în comunitatea populară, muncitorul și-a pierdut, din punct de vedere economic, mijloacele de a se apăra de patronul său; și că cea mai mică încercare de apărare a intereselor vitale ale muncitorilor, chiar și a celor mai justificate, constituie un atac împotriva intereselor colectivității.

A combate o astfel de teorie înseamnă a combate o minciună cunoscută; colectivitatea populară nu își impune obligațiile unor anumite părți ale sale, ci tuturor.

Un muncitor păcătuiește fără îndoială împotriva spiritului unei colectivități populare demne de acest nume când, fără considerație față de binele public și de menținerea statului economic național și, bazându-se pe forța lui, rostește amenințări revendicări exagerate. Dar un antreprenor nu lezează mai puțin această comunitate dacă prin metode de exploatare inumane și prin adevărate extorcări folosește greșit forța de muncă a națiunii și câștigă milioane, ca un camătar, din sudoarea muncitorilor săi.

El își pierde astfel dreptul de a-și spune "național" și de a vorbi despre o comunitate populară, căci nu este decât o canalie egoistă care seamănă nemulțumirea și provoacă luptele care rezultă de aici, lupte care, în orice caz, vor fi dăunătoare țării.

Rezervorul din care mișcarea noastră va trebui să se aprovizioneze va fi deci în primul rând masa muncitorilor. Această masă trebuie smulsă din utopia internaționalistă, din situația ei socială critică, trebuie scoasă din sărăcia ei culturală și transformată într-un element hotărît, valoros, insuflit de sentimente naționale și de voință națională, al comunității noastre populare.

Dacă în sferele naționale luminate există oameni atașați fierbinte de poporul lor și viitorul său și conștienți de importanța luptei al cărei preț este sufletul acestei mase, acești oameni vor fi bineveniți în rîndurile mișcării noastre. Ei vor constitui în mod util scheletul ei spiritual. Acestea fiind zise, noi nu încercăm să atragem de partea noastră vitele electorale burgheze. Căci ne-am împovăra astfel cu o masă a cărei mentalitate ar avea mai degrabă ca efect îndepărtarea unor păături sociale mult mai întinse.

Desigur, teoretic este foarte frumos să vrei să strângi într-o aceeași

mișcare masele cele mai largi, venite și de sus și de jos. Dar trebuie să ținem cont de următoarele: este poate cu puțință să obținem asupra clasei burgheze o influență psihologică suficientă pentru a-i inculca opinii noi sau chiar o înțelegere sănătoasă a lucrurilor; dar nu ne putem gândi să facem să dispară niște calități caracteristice sau, mai bine zis, imperfecțiuni a căror origine și dezvoltare datează de câteva secole. În sfârșit, scopul nostru nu este modificarea spiritelor într-o tabără care este deja națională; trebuie să aducem la noi tabăra antinaționalilor.

Și aceasta este ideea care trebuie să impună în final orice tactică a mișcării.

7. Această luare de poziție unilaterală și însăși prin aceasta foarte limpede trebuie să se regăsească și în propaganda mișcării și invers, propaganda noastră se va strădui s-o dezvolte la rîndul ei

Căci, pentru ca propaganda în favoarea mișcării să fie eficace, ea trebuie să se exercite într-o singură direcție; în caz contrar, avînd în vedere diferența de formație intelectuală a celor două tabere prezente, această propagandă ar fi neînțeleasă de una din ele sau respinsă de cealaltă, deoarece se sprijină pe adevăruri evidente și ca urmare lipsite de interes.

Nici chiar modul de exprimare și tonul adoptat nu pot produce același efect asupra a două pături sociale atît de diametral opuse.

Dacă propaganda renunță la o anumită naivitate a expresiei, ea nu va reuși să miște sensibilitatea masei. Dacă, în schimb introduce în vorbele și gesturile ei întreaga asprime de sentimente a masei, ea nu va atinge mediile zise "intelectuale".

Între o sută de persoane care-și zic oratori nu există zece care să știe să vorbească cu aceeași eficacitate și, firește, despre același subiect astăzi unui auditoriu format din măturători de stradă, din lăcătuși și din curățători de canale și miine unor profesori din învățămîntul superior și unor studenți. Înțeleg să le vorbească sub o formă care să corespundă posibilităților de asimilare ale unora și ale celorlalți și care, în plus, să exercite influență asupra lor și care să dezlănțuie și la unii și la ceilalți aceeași furtună de aplauze.

Trebuie să avem mereu prezent în minte gîndul că nici cea mai frumoasă idee a unei teorii înalte nu se poate răspîndi de obicei decît prin intermediul minților înguste, ba chiar foarte înguste.

Nu e vorba de ceea ce ar putea spune creatorul unei idei geniale, ci de ceea ce devine aceasta idee în gura celui care o transmite și de succesul pe care îl obține sub această formă.

Astfel că forța de expansiune a social-democrației, mai mult, a mișcării marxiste, se întemeiază mai ales pe unitate și ca urmare, pe uniformitatea publicului căruia i se adresa.

Cu cît ideile expuse păreau mai limitate, ba chiar mărginite, cu atît ele erau mai ușor acceptate și puse în practică de o masă a cărei capacitate se potriveau bine cu hrana spirituală ce-i era servită.

De aceea noua mișcare trebuie să pornească pe un drum în același timp simplu și clar.

Propaganda trebuie menținută, atât în privința fondului cât și în privința formei, la nivelul masei și valoarea ei nu trebuie măsurată decât după rezultatele obținute.

La adunările populare, oratorul care vorbește cel mai bine nu este acela care simte venind spre el inteligența celor prezenți, ci acela care cucerește inima masei.

Un "intelectual" care, la o adunare populară, ar critica meschin lipsa elevației gândirii într-un discurs care ar fi influențat evident păturile de jos pe care trebuie să le cucerească, n-ar dovedi decât incapacitatea completă a rațiunii și nulitatea propriei sale valori, în privința noii mișcări.

În slujba mișcării noastre nu avem nevoie decât de intelectuali susceptibili să înțeleagă destul de bine misiunea noastră și țelul nostru pentru a aprecia activitatea propagandei noastre numai după succesele ei și absolut deloc după impresia pe care a putut-o produce. Într-adevăr, propaganda nu este făcută pentru a întreține mentalitatea națională a oamenilor care o au deja, ci pentru a-i câștiga pe adversarii concepției noastre despre poporul german, dacă sînt totuși de același sînge cu noi.

În general, metodele pe care le-am prezentat deja sumar cînd am vorbit despre propaganda pe timp de război mi se par perfect convenabile mișcării noastre, date fiind procedeele lor deosebit de indicate de lămurire a ideilor.

Succesul a dovedit înaltul grad de perfecțiune a acestor metode.

8. Mijlocul de a reuși o mișcare de reformă politică nu va fi niciodată lămurirea sau influențarea forțelor conducătoare: necesară este cucerirea puterii politice. O idee care trebuie să zdruncine lumea din temelii are nu numai dreptul, ci și datoria să-și asigure mijloacele care fac posibilă împlinirea concepțiilor lor. Aici, pe pămînt, succesul este singurul judecător care hotărăște dacă o acțiune este dreaptă sau nedreaptă, și prin cuvîntul succes nu înțeleg, ca în 1918, cucerirea puterii, ci acțiunea binefăcătoare asupra întregului popor.

Așadar o lovitură de stat nu trebuie considerată reușită - cum declară astăzi anumiți magistrați lipsiți de conștiință - pentru că revoluționarii vor fi reușit să pună stăpînire pe putere, ci numai dacă națiunea, mulțumită cuceririi obiectivelor pe care și le fixase mișcarea revoluționară, este mai înfloritoare decât sub regimul trecut. Raționament care nu poate fi aplicat revoluției germane, cum se intitulează lovitura de forță a bandiților din toamna lui 1918.

Dar în cazul în care cucerirea puterii politice este cea dintîi condiție care trebuie îndeplinită pentru reușita intențiilor reformei, o mișcare cu asemenea intenții trebuie, încă din prima zi a existenței sale, să fie conștientă de faptul că este o mișcare de masă și nu una de club literar de consumatori de ceai sau a unei societăți burgheze de jucători de popice.

9. Noua mișcare este în esență și în organizarea ei interioară antiparlamentară, cu alte cuvinte ea tăgăduiește în general principiul - ca în propria sa

organizare internă - suveranității majorității în virtutea căreia șeful guvernului este coborât la rangul de simplu executant al voinței altora. Mișcarea susține principiul că, atît în problemele însemnate, cît și în cele mărunte, șeful deține o autoritate necontestată, care implică întreaga lui răspundere.

Consecințele practice ale acestui principiu pentru mișcarea noastră sînt:

Președintele unei grupări subordonate este instalat în funcție de șeful grupării imediat superioare; el este răspunzător de conduita grupării sale; toate comisiile sînt la dispoziția lui; în schimb, el nu depinde de nici o comisie.

Nici o comisie nu are drept de vot; nu există decît comisii de cercetare, cărora șeful responsabil le repartizează munca. Din acest principiu decurge organizarea din *Bezirk*, din *Kreis*, sau din *Gau*¹⁾; pretutindeni șeful este numit de șeful imediat superior și în același timp i se cuvin o autoritate deplină și puteri nelimitate. Numai șeful întregului partid este ales, conform regulilor asociației, în adunarea generală a membrilor. Dar el este șeful exclusiv. Toate comisiile sînt dependente de el; el nu depinde de nici una. El are răspunderea, dar o poartă în întregime pe umerii săi. Dacă șeful a încălcat principiile mișcării sau dacă i-a servit prost interesele, partizanilor săi le revine sarcina de a-l face să compară în forum, în vederea unei alegeri noi și spre a i se retrage funcția. Atunci el este înlocuit de omul nou care pare cel mai capabil și care este, la rîndul său, investit cu aceeași autoritate și cu aceeași responsabilitate.

Una din îndatoririle cele mai stricte ale mișcării noastre este să considere acest principiu ca imperativ, nu numai în propriile sale rînduri, ci în cadrul întregului stat.

Cine vrea să fie șef, poartă, odată cu autoritatea supremă și nelimitată, povara grea a unei responsabilități totale.

Cel ce nu e capabil să facă față consecințelor actelor sale sau care nu se simte destul de curajos pentru aceasta nu e bun de nimic ca șef. Numai un erou își poate asuma această funcție.

Progresele și civilizația omenirii nu sînt produsul majorității, ci se întemeiază numai pe geniul și activitatea personalității.

Pentru a-i reda poporului nostru măreția și puterea, este necesară mai întîi glorificarea personalității șefului și prezentarea ei în toate drepturile sale.

Din acest motiv mișcarea este antiparlamentară; și chiar dacă se ocupă de o instituție parlamentară, trebuie s-o facă numai pentru a o ataca în vederea eliminării unei roțițe politice în care trebuie să vedem unul din semnele cele mai distincte ale decăderii omenirii.

10. Mișcarea nu este de acord să ia poziție în chestiunile care ies din cadrul activității sale politice sau care nu par de o importanță fundamentală.

Scopul ei nu este o reformă religioasă, ci o reorganizare politică a poporului nostru. Ea vede în cele două confesiuni religioase ajutoare la fel de

prețioase pentru conservarea poporului nostru; ea combate deci partidele care-i contestă religiei rolul fundamental de sprijin moral pentru a face din ea doar un instrument pentru folosința partidelor.

Misiunea mișcării nu este restabilirea unei forme de stat determinate, nici lupta împotriva unei alte forme de stat, ci stabilirea principiilor fundamentale fără de care nici republica nici monarhia nu se pot menține.

Ea nu constă nici în întemeierea unei monarhii, nici în întărirea republicii, ci în crearea unui stat germanic.

Forma exterioară care trebuie dată acestui stat pentru a încununa opera nu prezintă o importanță fundamentală; este o treabă care trebuie hotărâtă mai târziu în funcție de oportunitatea practică a momentului.

La un popor care va fi înțeles în sfârșit marile probleme și marile eforturi inerente existenței sale, chestiunea formei de guvernământ nu trebuie să mai stîrnească lupte interne.

Chestiunea organizării interne a mișcării este o problemă nu de principiu, ci de adaptare oportună la scopul urmărit.

Cea mai bună organizare nu este aceea care interpune între șeful unei mișcări și partizanii săi un sistem considerabil de intermediari; este cea care creează cît mai puțini cu putință. Căci a organiza înseamnă a transmite unui număr foarte mare de oameni o idee determinată - născută întotdeauna în capul unui singur om și a asigura apoi transformarea acestei idei în realitate.

Organizarea nu este așadar, la urma urmei, decît un rău necesar. Ea este, cel mult, un mijloc de a atinge un anumit scop; ea nu este scopul.

Din moment ce lumea produce mai multe creaturi inconștiente decît minți care gîndesc, este întotdeauna mai ușor să pui pe picioare o organizație decît să materializezi niște idei. Stadiul de dezvoltare a unei idei pe cale de realizare, îndeosebi cînd prezintă un caracter de reformă, este, în linii mari, următorul:

O idee genială provine întotdeauna din mintea unui om în care se trezește vocația de a-și transmite credința restului omenirii. El propovăduiește ceea ce a conceput și încetul cu încetul își cîștigă un anumit număr de partizani.

Transmiterea directă și personală a ideilor unui om semenilor săi este procedeul ideal; este de asemenea și cel mai firesc. Pe măsură ce numărul adeptilor crește, propovăduitorului îi va fi din ce în ce mai greu să continue să-i influențeze personal și direct pe nenumărații săi partizani, să-i domine și să-i conducă pe toți. Și, după cum pe măsură ce o comună se extinde, simpla circulație de la un punct la altul trebuie să facă obiectul unei reglementări, tot astfel, și în acest caz, trebuie să se ia hotărîrea creerii unor rotații stîngenitoare. S-a terminat cu statul ideal: el va cunoaște răul necesar organizării. Trebuie luată în considerare formarea micilor grupări subordonate, ca de pildă în mișcarea politică, unde grupările locale sînt celulele elementare ale organizațiilor de un ordin mai ridicat.

Totuși, dacă aceste fractionări sînt aprobate înainte ca autoritatea

creatorului doctrinei și a școlii pe care a întemeiat-o să fie incontestabil stabilită, unitatea învățaturii riscă să fie slăbită. Nu se va da niciodată prea multă importanță existenței unui centru politic și geografic unde să se afle capul mișcării.

Vălurile negre ale Meccai și farmecul magic al Romei dau în timp mișcărilor al căror sediu sînt o forță făcută din unitatea internă și din supunerea față de omul care simbolizează această unitate.

De aceea, cînd se creează celulele elementare ale organismului, nu trebuie niciodată neglijată menținerea întregii importanțe a locului de origine a ideii și ridicarea sus și tare a prestigiului ei.

Această proslăvire fără margini din triplul punct de vedere simbolic, moral și material a locului de unde a provenit ideea și unde se află conducerea mișcării trebuie să fie urmărită exact în măsura în care înmulțirea nesfîrșită a celulelor subordonate ale mișcării pretinde noi grupări după exemplul organizației.

Fiindcă dacă numărul crescînd al adeptilor și imposibilitatea de a continua întreținerea legăturilor directe cu ei conduce la constituirea unor grupări subordonate, tot astfel înmulțirea nesfîrșită a acestor grupări le obligă să se unească în grupări mai mari care, din punct de vedere politic, ar putea fi calificate, spre exemplu, drept asociații regionale sau districtuale.

Menținerea grupărilor locale situate la nivelul cel mai de jos al ierarhiei sub autoritatea centrului mișcării este relativ ușoară, în schimb trebuie să recunoaștem întreaga dificultate de a impune această autoritate organizațiilor mai numeroase care se constituie pe urmă. Și totuși acest lucru este esențial pentru salvarea unității mișcării și, în consecință, pentru realizarea ideii.

Dacă, pe deasupra, aceste organisme intermediare mai importante se grupează, crește și dificultatea de a asigura pretutindeni supunerea absolută față de ordinele venite de la organele centrale.

De aceea mecanismul complet al unei organizații nu trebuie pornit decît în măsura în care autoritatea spirituală a organului central și a ideii care îl animă pare garantată fără rezerve. În sistemele politice, această garanție nu pare a fi completă decît dacă puterea a fost efectiv preluată.

Rezultă de aici ca directivele pentru organizarea internă a mișcării sînt următoarele:

a) Concentrarea întregii activități mai întîi într-un singur oraș: München. Adunarea în acest punct a unui grup de partizani absolut sigur; crearea unei școli pentru răspîndirea ulterioară a ideii. Trebuie cîștigată autoritatea necesară pentru viitor, dobîndind, tot acolo, succesele cele mai însemnate și mai izbitoare care pot fi obținute.

Pentru ca mișcarea și conducătorii ei să fie cunoscuți, trebuia nu numai zdruncinată vizibil convingerea că școala marxistă care funcționa acolo era de neînvins, ci și dovedită posibilitatea unei mișcări opuse.

b) Să nu se creeze grupări locale în alte părți, decît odată ce autoritatea

organismului de conducere de la München este definitiv asigurată.

c) Să se constituie apoi asociații districtuale, regionale sau pe țară, nu atât atunci când li se va simți nevoia, ci după ce se vor fi obținut garanții suficiente de supunere completă față de organul central.

În plus, crearea organismelor subordonate depinde de numărul indivizilor socotiți capabili să le fie eventual trimiși în calitate de șefi.

În această privință există două soluții:

a) Mișcarea dispune de mijloacele financiare necesare atragerii și instruirii oamenilor inteligenți, capabili să devină mai târziu conducători. Ea pune atunci la treabă personalul astfel câștigat pentru cauză și îl folosește metodic, adaptându-l riguros la scopul care trebuie atins, în special în ceea ce privește tactica de practicat.

Această soluție este cea mai simplă și cea mai rapidă: ea presupune totuși mijloace pecuniare însemnate, căci acest material de șefi nu este în stare să lucreze pentru mișcare decât dacă este retribuit.

b) Urmare lipsei de resurse financiare, mișcarea nu este în măsură să folosească șefi plătiți; ea este nevoită să facă apel la oamenii care se simt onorați să lucreze.

Această cale este cea mai lungă și cea mai grea. Conducerea mișcării trebuie uneori să lase nedestelenite regiuni întinse, atunci când nu dispune, printre partizanii săi, de nici un om capabil să organizeze și să dirijeze acțiunea în regiunea respectivă.

Se poate întâmpla ca teritorii întinse să nu ofere nici o resursă în această privință, în timp ce alte localități vor avea doi sau trei oameni de capacitate aproape egală. Greutățile ce se pot ivi din această pricină sînt considerabile și nu pot fi rezolvate decât după cîțiva ani.

Dar condiția dintîi, pentru constituirea unui element al organizării, este și rămîne așezarea omului potrivit în fruntea ei.

După cum o trupă fără ofițer va fi mai lipsită de valoare, tot așa o organizație politică este inoperantă dacă nu are conducătorul care îi trebuie.

Dacă oamenii nu dispun de o personalitate care poate fi așezată în fruntea unei grupări locale, e mai bine să se abțină de la constituire decât să eșueze în organizarea ei.

Ca să fii conducător nu e suficient să ai voință, mai sînt necesare și aptitudini: însă puterea de voință și energia trec înaintea geniului singur. Cel mai bun conducător este cel în care se reunesc capacitatea, spiritul de decizie și perseverență în execuție.

Viitorul unei mișcări este condiționat de fanatismul și intoleranța pe care adepții săi le aplică spre a o considera drept singura mișcare întru totul superioară tuturor aranjamentelor de același ordin.

Este o foarte mare greșeală să credem că forța unei mișcări crește prin unirea sa cu o mișcare analoagă. Va exista poate o creștere a desfășurării externe care, în ochii unui observator superficial, va părea o creștere a forței; în

realitate, mișcarea va fi primit germenii unei slăbiri interne care nu va întârzia să se facă simțită.

Căci, orice s-ar putea spune despre asemănarea dintre două mișcări, nu există similitudine. Altminteri n-ar exista două mișcări; n-ar exista decât una singură. În plus - oricare ar fi punctul asupra căruia pot exista diferențe, chiar dacă nu s-ar baza decât pe valoarea diferită a celor doi conducători - ele există. Legea firească a oricărei dezvoltări nu comportă împerecherea a două organisme, ci victoria celui mai puternic și exploatarea metodică a forței învingătorului, care nu este posibilă decât prin lupta pe care o provoacă.

Unirea a două partide politice asemănătoare poate produce avantaje politice trecătoare: dar, cu timpul, un succes obținut astfel devine cauza unor slăbiciuni care se vor manifesta mai târziu.

O mișcare nu poate deveni mare decât dezvoltându-și nelimitat forța interioară și dacă mișcarea crește în mod durabil câștigînd victoria definitivă asupra tuturor concurenților săi.

Fără nici o îndoială, se poate spune că forța ei și, odată cu ea, dreptul ei la viață nu se dezvoltă decât în măsura în care admite drept condiție extinderea ideii de luptă; se poate spune de asemenea că momentul în care mișcarea va fi atins forța maximă este acela în care victoria completă se va fi situat de partea ei.

O mișcare nu va pretinde deci victorie decât unei tactici care, departe de a-i aduce succese imediate însă de moment, îi va impune o perioadă lungă de dezvoltare progresivă și de lupte îndelungate cauzate de intoleranța ei absolută față de celelalte.

Niște mișcări care nu-și datorează dezvoltarea decât unei așa-zise asocieri de organisme asemănătoare, cu alte cuvinte compromisurilor, seamănă cu niște plante de seră pentru culturi timpurii.

Ele cresc în înălțime, dar le lipsește forța de a înfrunța secolele și de a rezista violenței furtunilor.

Puterea tuturor organizațiilor mari care întruchipează o idee măreață s-a bazat pe fanatismul cu care s-au ridicat, intolerante, sigure de dreptul lor și încrezătoare în victoria împotriva a tot ce le era străin.

Cînd o idee este justă prin ea însăși și cînd, înarmați cu această convingere, adepții ei încep să se bată pentru ea aici, pe pămînt, ei sînt invincibili; orice atac împotriva lor nu face decât să le mărească forța.

Creștinismul nu a devenit atît de important făcînd compromisuri cu opiniile filozofice ale antichității aproape asemănătoare cu ale lui, ci proclamînd și apărînd cu un fanatism inflexibil propria sa învățătură.

Avansul aparent pe care-l pot realiza mișcările politice aliindu-se cu altele este repede depășit de progresele unei învățături care organizează și care luptă ea însăși în cea mai deplină independență.

Mișcarea trebuie să-și instruiască membrii să nu vadă în luptă un element secundar și neglijabil, ci însuși scopul. Din acest moment, ei nu se vor

mai teme de ostilitatea adversarilor lor; dimpotrivă, vor simți în aceasta condiția dintîi a propriei lor rațiuni de a fi. Ei nu se vor teme de ura dușmanilor poporului nostru și de concepția noastră despre lume; din contră, o vor dori cu înflăcărare; dar, printre manifestările acestei uri, figurează minciuna și calomnia.

Cel care nu este combătut de ziarele evreiești, cel pe care acestea nu îl denigrează nu este un bun german, nici un național socialist adevărat; mentalitatea sa, sinceritatea convingerii și puterea sa de voință au ca măsură exactă ostilitatea pe care i-o arată dușmanul de moarte al poporului nostru.

Partizanilor mișcării noastre și, în general, întregului popor, trebuie să le atragem atenția din nou și mereu că ziarele evreiești sînt o țesătură de minciuni.

Chiar dacă un evreu spune adevărul, el o face cu scopul precis de a acoperi o înșelătorie și mai mare; și în acest caz, el minte, așadar, conștient. Evreul este un mare maestru în minciuni: minciuna și înșelăciunea sînt armele lui de luptă.

Orice calomnie, orice calomnie de origine evreiască îi însemnează pe luptătorii noștri cu o cicatrice glorioasă.

Cel pe care l denigrează cel mai mult, este și mai mult de-al nostru; cel față de care nutresc o ură de moarte este prietenul nostru cel mai bun.

Cel care citește dimineța un ziar evreiesc în care nu e calomniat trebuie să se gîndească la faptul că ziua precedentă a fost o zi pierdută, dacă ar fi folosit-o bine, evreul l-ar fi urmărit, l-ar fi denigrat, calomniat, insultat și murdărit. Și numai cel care merge împotriva acestui dușman de moarte al poporului nostru și al întregii omeniri sau civilizații ariene are dreptul să se aștepte să fie expus calomniilor și ostilității acestei rase.

Cînd aceste principii vor fi trecut în sîngele și măduva partizanilor noștri, mișcarea noastră va fi de neclintit și de neînvins.

Mișcarea noastră trebuie să dezvolte prin toate mijloacele respectul personalității. În cadrul ei nu trebuie uitat niciodată că valoarea a tot ceea ce este omenesc se întemeiază pe valoarea individuală și că orice idee și orice acțiune sînt rodul forței creatoare a unui om. Nu trebuie uitat nici că admirația față de ceea ce este mare nu este, nu reprezintă numai un tribut de recunoștință adus măreției, ci și un bine care-i înlănțuie și i unește pe toți aceia care încearcă această recunoștință.

Personalitatea nu poate fi înlocuită. Acest lucru este adevărat îndeosebi dacă, în loc să întrupeze o forță mecanică, ea întrupează elementul cultural și creator. Un maestru ilustru nu poate fi înlocuit: nimeni altcineva nu poate întreprinde terminarea operei lui după moartea sa; la fel stau lucrurile și în cazul unui mare poet, al unui gînditor, al unui om de stat și al unui mare general.

Căci opera lor a încolțit pe terenul artei, ea n-a fost fabricată de o mașină, ea a fost un dar natural al grației divine.

Cele mai mari revoluții și cele mai mari cuceriri ale oamenilor pe acest pământ, cele mai mari opere culturale, rezultatele nemuritoare pe care le-au obținut ca șefi de guverne etc., toate acestea sînt pe vecie legate de un nume și vor rămîne simbolizate de acest nume. A renunța la omagierea unui spirit celebru înseamnă a te lipsi de o forță uriașă, aceea care emană din numele bărbaților și femeilor care au fost mari.

Evreii o știu foarte bine. Tocmai ei, ai căror oameni mari n-au fost mari decît prin eforturile lor distructive îndreptate împotriva omenirii și civilizației, cultivă această admirație idolatră. Dar ei încearcă să o prezinte ca nedemnă și o stigmatizează numind-o "cultul individualității".

Dacă un popor este destul de laș ca să se ralieze acestei opinii nerușinate și înfumurate a evreilor, el renunță la cea mai mare dintre forțele pe care le posedă: căci a respecta un om de geniu, concepțiile sale, operele sale reprezintă o forță; a respecta masa nu.

Cînd inimile sînt zdrobite, cînd sufletele disperă, din umbrele trecutului se ivesc cei care au știut odinioară să facă strîmtorarea și frămîntările omenesci, ofensa și mizeria, servitutea intelectuală și constrîngerea fizică să dea înapoi; ei își pleacă privirile asupra muritorilor sperați și le întind mîinile lor fără de moarte.

Vai de poporul căruia îi e rușine să le apuce!!!

*

*

*

Cînd am început lansarea mișcării noastre, am avut de suferit mai ales din pricină că numele nostru nu spunea nimănui nimic sau nu trezea nici o semnificație exactă; această incertitudine a publicului în privința noastră ne compromitea succesul.

Gîndiți-vă numai: șase sau șapte oameni, niște necunoscuți, niște pîrliti, se adunau cu intenția de a crea o mișcare cu scopul de a reuși acolo unde, pînă în prezent, eșuaseră partide mari, cuprinzînd mulțimi considerabile: reconstituirea unui Reich german avînd o putere și o suveranitate mai întinse. Dacă și-ar fi bătut joc de noi sau ne-ar fi atacat, am fi fost încîntați; dar era total deprimant să treci complet neobservat, ca în cazul nostru; din pricina asta sufeream cel mai mult.

Cînd am intrat în intimitatea acestor cîtorva oameni, încă nu putea fi vorba nici despre un partid, nici despre o mișcare.

Am povestit deja impresiile legate de primul meu contact cu acest cerc. Am avut atunci, în cursul săptămînilor ce au urmat, timpul și ocazia să studiez cum acest așa-zis partid s-ar putea manifesta și aceasta nu părea posibil curînd. Doamne Dumnezeule! ce tablou îngrijorător și descurajant era! Încă nu exista nimic, dar absolut nimic! Partidul nu exista decît cu numele și, de fapt, comisia

care cuprindea ansamblul tuturor membrilor era tocmai ca aceia pe care voiam să-i combatem: un parlament... în miniatură! Și acolo domnea sistemul votului, și dacă, cel puțin, în parlamentele mari ții cît te ține gura timp de luni de zile pentru niște probleme mai importante, în micul nostru cenaclu răspunsul ce trebuia dat unei scrisori primite pricinuia deja un dialog interminabil.

Bineînțeles, publicul nu știa nimic din toate acestea. La München nimeni nu cunoștea partidul, nici măcar după nume, în afara celor cîtorva adepți ai săi și a rarelor sale legături.

În fiecare miercuri aveam, într-o cafenea din München, ceea ce noi numeam o ședința a comisiei, iar o dată pe săptămînă o seară de discuții. Cum întreg partidul făcea parte din comisie, asistenții erau, bineînțeles, mereu aceiași. De aceea de-acum trebuia să facem în așa fel încît limitele exterioare ale micului nostru cerc să se spargă, să cîștigăm noi adepți și, înainte de toate, să facem cunoscut numele mișcării cu orice preț.

Iată cum am început: în fiecare lună și, mai tîrziu, o dată la cincisprezece zile, încercam să ținem o adunare. Invitațiile erau scrise la mașină sau de mînă și primele care au fost împărțite le-am dus noi înșine. Fiecare se adresa cercului cunoștințelor sale pentru a atrage cîte una la ședințele noastre.

Rezultatul a fost lamentabil.

Imi mai amintesc și acum de seara în care, după ce dusesem eu însumi optzeci din acele bilete, așteptam masele populare care trebuiau să vină.

Cu o întîrziere de o oră, "președintele adunării" a fost nevoit în sfîrșit să deschidă ședința. Eram tot șapte, mereu aceiași.

Am ajuns să multiplicăm la mașina unei firme materialul biroului de la München; aceasta ne-a adus cîțiva ascultători în plus la ședința următoare. Apoi numărul lor s-a ridicat încet de la 11 la 13, la 17, la 23 și în sfîrșit la 34 de ascultători.

Mulțumită unor chete foarte modeste făcute de cercul nostru de pîrliți, am putut strînge fondurile necesare pentru a însera anunțul unei adunări în *Münchener Beobachter*, care pe atunci era independent. De astă dată, succesul a fost într-adevăr uimitor.

Pregătisem adunarea la "Hofbräuhaus Keller" din München (care nu trebuie confundat cu sala de festivități "Hofbräuhaus" de la München). Era o sală mică, putînd cuprinde cel mult 130 de persoane. Mi s-a părut o hală uriașă și, în seara fixată, tremuram cu toții că n-o să putem umple cu public acel edificiu impunător.

La ora 7 erau prezente 111 persoane și ședința a fost deschisă.

Un profesor din München a prezentat raportul, iar eu, al doilea vorbitor, trebuia să iau cuvîntul pentru prima dată în public.

Lucrul acesta i se părea foarte îndrăzneț primului președinte al partidului, pe atunci domnul Harrer; era, de altfel, un om sincer și atunci era convins că, dacă aveam alte aptitudini, în schimb nu aveam aptitudini de orator.

Nici mai tîrziu n-a fost cu putință să-l fac să-și schimbe părerea.

Se înșela însă. Imi fuseseră acordate douăzeci de minute ca să vorbesc la această primă ședință, care poate fi numită publică: am vorbit treizeci de minute. Și ceea ce fusese doar un simțămînt în adîncul meu, fără să știu nimic despre el, a fost confirmat de realitate: știam să vorbesc!

După treizeci de minute întreaga sală era electrizată și entuziasmul s-a manifestat mai întîi prin aceea că apelul meu la generozitatea celor de față ne-a adus 300 de mărci, ceea ce ne-a luat o mare piatră de pe suflet. Căci mijloacele noastre bănești erau atît de precare încît nu puteam tipări nici măcar instrucțiunile destinate partidului, nici niște simple foi volante. De-acum înainte aveam un mic fond, datorită căruia puteam continua să luptăm energic pentru a obține cel puțin ceea ce ne lipsea cel mai mult.

Dar succesul acestei prime adunări de o oarecare importanță a fost extrem de fructuos din alt punct de vedere.

Incepusem deja să aduc comisiei un anumit număr de tinere forțe proaspete. În timpul îndelungatului meu serviciu militar, făcusem cunoștință cu un număr destul de mare de camarazi buni, care începeau așadar, încet, la chemările mele, să adere la mișcare.

Erau doar niște tineri, niște executanți obișnuiți cu disciplina și care se întorceau din serviciul militar aducînd cu ei acel principiu excelent după care nimic nu este imposibil și întotdeauna poți ajunge acolo unde vrei.

Insemnătatea unui asemenea aflux de sînge nou mi s-a arătat la capătul a cîteva săptămîni de colaborare.

Primul președinte al partidului din vremea aceea, dl. Harrer, era ziarist și, ca atare, dotat cu o educație vastă. Însă pentru un șef de partid avea un cusur foarte grav: nu știa să vorbească mulțimilor. Își dădea sincer toată osteneala; dar îi lipsea marea însuflețire, și aceasta poate din pricina lipsei totale de aptitudini deosebite de orator de care suferea.

Dl. Drexler, pe atunci președintele grupului local din München, era un simplu muncitor; ca orator era și el inexistent; de altfel nu fusese soldat nici pe timp de pace, nici în timpul războiului, astfel că, întregii lui persoane și așa slabe și șovăielnice îi lipsea formarea la singura școală care știe să transforme în bărbați ființele cu o natură delicată, lipsite de încredere în sine. Amîndoi erau croiți din aceeași stofă, incapabili nu numai să aibă în suflet credința fanatică în victoria mișcării, ci și să dărîme, cu o voință și o energie de neclintit, obstacolele care se puteau pune în calea progresului ideii noi. O asemenea misiune nu se potrivea decît unor oameni al căror trup și suflet, deprinse cu virtuțile militare, corespundeau acestui semnalment: sprinteni ca niște ogari, tari ca pielea, duri ca oțelul Krupp.

Eu însumi eram încă soldat: timp de aproape șase ani fusesem încercat și exterior și interior, astfel că la început mă simțeam cu totul străin într-un mediu nou. Și eu fusesem dezvățat să spun: "Nu merge" sau "Asta n-o să se poată" sau "Nu putem risca așa ceva", "E prea periculos" etc.

Desigur, treaba era periculoasă, fără nici o îndoială. În 1920, în multe

regiuni din Germania era cu desăvîrșire imposibil să reunești o adunare care să îndrăznească să facă apel la masele largi și să invite deschis publicul. Cei care ar fi participat la o asemenea adunare ar fi fost împrăstiați, bătuți, fugăriți, cu capetele insîngerate.

De aceea foarte puțini oameni erau ispitiți de un asemenea act de curaj. La cele mai mari adunări zise burgheze, asistenții aveau obiceiul să se împrăștie ca iepurii în fața ciinelui la apariția unei duzini de comuniști.

Dar dacă roșiii nu dădeau nici o atenție cluburilor de burghezi flecari, al căror caracter profund candid și, ca urmare, inofensivitatea lor le erau mult mai bine cunoscute decît celor interesați, în schimb erau hotărîți să lichideze prin toate mijloacele o mișcare care li se părea periculoasă. Ori, din toate timpurile, cea care a acționat cel mai eficace a fost teroarea, violența.

Impostorii marxiști trebuie că urau în cel mai înalt grad o mișcare al cărei scop mărturisit era cucerirea acelei mase care, pînă în prezent, era exclusiv în slujba partidelor evreiești și a financiarilor marxiști internaționali.

Deja titulatura de "Partid Muncitoresc German" îi stîrnea grozav.

De aici se putea deduce ușor că la prima ocazie va avea loc o ceartă violentă cu conducătorii marxiști, încă beți de victorie.

În micul cerc al mișcării din vremea aceea, ne temeam un pic de o astfel de luptă. Voiam să ne expunem cît mai puțin în public de teamă că vom fi învinși. Vedeam deja cu gîndul rezultatele primei noastre adunări mari reduse la zero și mișcarea distrusă poate pentru totdeauna. Eu eram într-o situație delicată cu doctrina mea după care lupta nu trebuie evitată, ci căutată și în acest scop trebuie îmbrăcat singurul echipament care asigură protecția împotriva violenței. Teroarea nu se înfrînge cu spiritul, ci cu teroarea. Din acest punct de vedere, succesul primei noastre adunări îmi confirma sentimentul: de aceea am prins curaj pentru organizarea unei a doua adunări de o oarecare însemnătate.

Ea a avut loc în octombrie 1919 la Eberlbräukeller și avea ca temă Brest-Litowsk și Versailles; au luat cuvîntul patru vorbitori. Eu am vorbit aproape o oră și succesul meu a fost mai mare decît prima dată. Numărul ascultătorilor crescuse la peste 130. O încercare de a tulbura ședința a fost imediat înăbușită de tovarășii mei.

Ațîțătorii la dezordine o luară la fugă și coborîră scările cu cucuie în cap.

Peste cincisprezece zile, o nouă adunare a avut loc în aceeași sală, în prezența a peste 170 de asistenți. Sala era plină. Am luat din nou cuvîntul și succesul meu a fost încă și mai mare.

Am căutat altă sală: am găsit în sfîrșit una, la celălalt capăt al orașului "Reichului german", în strada Dachau. Prima adunare din acel nou local a avut mai puțini ascultători decît precedentă: doar 140 de persoane.

Speranțele au început din nou să scadă în comisie; pesimiștii și-au închipuit că pricina acestei scăderi a numărului asistenței era repetarea prea frecventă a "manifestațiilor" noastre. Am vorbit mult despre asta și eu am susținut că un oraș cu 700.000 locuitori putea foarte bine să dea ocazia nu la o

ședință la cincisprezece zile, ci la zece pe săptămână; că nu trebuia să se lase descurajați de insuccese; că noi eram pe calea cea bună și că, mai devreme sau mai târziu, îndărătnicia și stăruința noastră ne vor asigura victoria. Incolo, toată iarna 1919-1920 nu a fost decît o singură și aceeași luptă dusă pentru a inspira tot mai multă încredere în mișcarea care se năștea și în eficacitatea victorioasă a violenței. Și pentru ca această încredere să devină un fanatism capabil, ca și credința, să răstoarne munții.

Adunarea următoare care s-a ținut în aceeași sală mi-a dat din nou dreptate. Numărul ascultătorilor a fost de peste 200, iar succesul aparent a fost la fel de strălucitor ca și succesul financiar.

Am început imediat să pregătesc o nouă adunare. Ea a avut loc la nici cincisprezece zile mai târziu, iar mulțimea auditoriului a depășit 270 de persoane.

Peste cincisprezece zile convocam pentru a șaptea oară partizanii și prietenii noii mișcări; același local abia mai ajungea, aveam peste 400 de persoane de primit

Acesta este momentul în care am început să-i dăm tinerei mișcări constituția sa internă. Micul nostru cerc a auzit adesea discuții destul de aprinse pe această temă.

Din diferite părți - încă de pe atunci, și aceasta continuă mereu - era criticat faptul că noua mișcare se numea "un partid". Am văzut întotdeauna în această preocupare o dovadă a incapacității și a îngustimii de spirit a oamenilor care i se consacrau. Aceștia erau și sînt mereu oamenii care nu știu să deosebească fondul de formă, care încearcă să confere valoare unei mișcări împoțonînd-o cu un nume cît se poate de bombastic și de sonor, lucru la care comoara lingvistică a strămoșilor noștri se potrivește foarte bine, spre nenorocirea noastră.

Pe atunci era greu să-i faci pe oameni să înțeleagă că orice mișcare ale cărei idei nu au triumfat încă, și însăși din această cauză încă nu și-a atins scopul, este tot un partid, chiar dacă își atribuie insistent un alt nume.

Dacă un om oarecare vrea să asigure realizarea practică a unei idei îndrăznețe a cărei punere în practică i se pare folositoare pentru contemporanii săi, el va trebui mai întîi de toate să-și caute partizani gata să intre în acțiune spre a-i susține scopurile. Și dacă aceste scopuri se limitează la distrugerea partidului aflat la putere și la a pune capăt fărîmării forțelor, toți oamenii care se vor ralia acestei concepții și care vor proclama aceleași intenții vor fi din același partid. cîtă vreme scopul nu va fi atins. Numai plăcerea de a căuta pricină pentru niște vorbe și de a face nazuri îi poate împinge pe unii dintre acești teoreticieni cu perucă - al căror succes practic este invers proporțional cu înțelepciunea - să vrea să schimbe o etichetă imaginîndu-și că schimbă astfel caracterul de *partid*, pe care îl au toate mișcările tinere.

Dimpotrivă

Dacă există ceva care îi poate dăuna poporului este această schimbare

a sensului cu niște expresii vechi pur germanice care nu cadrează cu vremurile noastre și care nu reprezintă nimic precis, dar pot duce cu ușurință la aprecierea importanței unei mișcări după numele pe care îl poartă.

E un adevărat scandal, dar în zilele noastre el poate fi provocat de nenumărate ori.

De altminteri, ar fi trebuit să pun deja oamenii în gardă, cum am mai făcut-o de atunci, împotriva acestor scoliaști "germani populari" ambulanți a căror operă pozitivă este întotdeauna egală cu zero și a căror înfumurare depășește în schimb orice măsură. Tînăra mișcare trebuia și mai trebuie să se ferească să primească oameni a căror singură referință constă cel mai adesea în declarația că au luptat timp de treizeci sau patruzeci de ani pentru aceeași idee.

Dacă cineva s-a obosit timp de patruzeci de ani pentru ceea ce numește o idee, fără a-i fi asigurat acestei idei nici cel mai mic succes și fără să fi împiedicat victoria adversarului său, el a făcut dovada incapacității sale, însăși prin acei patruzeci de ani. Cel mai periculos este că asemenea creaturi nu vor să intre în mișcare ca simpli membri; ele pretind să fie primite în rîndul șefilor, singurul post, după părerea lor, pe care îl merită activitatea lor antică și în care sînt dispuși să o continue. Dar vai de o mișcare tînără dată pe mîna unor astfel de oameni! Este ca în cazul unui om de afaceri: cel care, în patruzeci de ani, a dat chix cu firma lui este incapabil să întemeieze o afacere nouă: tot astfel, un Matusalem "rasist" plecat de la o idee măreață pe care a distrus-o este incapabil să conducă o tînără mișcare nouă.

De altfel, toți acești oameni nu vin ca să constituie o fracțiune a noii mișcări, ca s-o slujească și să lucreze în spiritul învățaturii noi; în cele mai multe cazuri, ei vin ca să asigure, o dată în plus, nefericirea omenirii prin aplicarea ideilor lor personale, aceasta sub protecția tinerei mișcări și mulțumită posibilităților pe care le oferă... Dar care ar putea fi aceste idei, este destul de greu de explicat.

Trăsătura caracteristică a acestor creaturi este că ele visează la vechii eroi germanici din tenebrele preistoriei, la topore din piatră de Ger și la scuturi; în realitate sînt cei mai mari fricoși care se pot închipui.

Căci tocmai cei care învîrt deasupra capetelor lor în toate direcțiile săbii de lemn, grijuliu imitate după vechile arme germane și care își acoperă capetele bărboase cu o piele de urs împăiat, dominate de coarne de taur, aceia nu atacă, în prezent decît cu armele spiritului și o iau degrabă la fugă de îndată ce apare cel dintîi ciomag comunist. Desigur că posteritatea nu se va gîndi să transpună faptele lor eroice într-o epopee.

Am învățat prea bine să-i cunosc pe acești oameni pentru ca mizerabila lor comedie să nu-mi inspire cel mai adînc dezgust.

Felul lor de a acționa asupra maselor este grotesc, și evreul are perfectă dreptate să-i cruțe pe acești comedieni "rasiști" și chiar să-i prefere susținătorilor viitorului stat german. Adăugați la acestea faptul că acești oameni sînt de o înfumurare nemăsurată și că pretind, în ciuda tuturor dovezilor incapacității lor

totale, că înțeleg totul mai bine ca oricine; ei sînt o plagă pentru cei ce se bat onorabil, deschis și care socotesc că nu este suficient să aplauzi actele eroice din trecut, ci că se cuvine ca propriile lor acțiuni să lase posterității amintiri la fel de glorioase.

Printre toți acești oameni, adesea este foarte greu să-i deosebești pe aceia care acționează dintr-o prostie fără margini sau din incapacitate și cei care acționează din motive determinate.

De aceea, în forul meu interior, am avut întotdeauna sentimentul că așa zișii reformatori religioși - după moda germană veche - nu erau animați de puteri dornice să ridice poporul nostru. De fapt, întreaga lor activitate se străduiește să abată poporul de la lupta comună împotriva dușmanului comun care este evreul; și, în loc să-l conducă spre această luptă, ea îl angajează în funeste lupte religioase interne. Tocmai de aceea era folositor ca mișcarea să fie dotată cu o forță centrală practicînd autoritatea absolută a ordinelor comandamentului.

Numai prin acest mijloc este posibilă interzicerea oricărei activități a acestor elemente nocive.

Și tot din acest motiv acești Assueruși ai noștri rasiști sînt dușmanii cei mai înverșunați ai unei mișcări caracterizate prin unitatea ei și disciplina riguroasă cu care este condusă.

Nu degeaba tînăra mișcare, bazîndu-se pe-atunci pe un program definit, folosise în acest scop cuvîntul "rasist". Într-adevăr, prin natura vagă a noțiunii pe care o exprimă, acest cuvînt nu poate servi drept program unei mișcări și n-ar putea constitui un criteriu sigur de credință față de un asemenea partid.

Cu cît această noțiune este mai greu de definit în practică, cu atît ea admite mai multe interpretări; cu cît acestea sînt mai diferite, cu atît crește și posibilitatea ralierei la ele.

Introducerea unei concepții atît de prost definite, atît de extensibile într-un număr atît de mare de direcții pe terenul politic ar conduce la suprimarea oricărei solidarități strînse în luptă.

Căci nu există solidaritate, dacă fiecare individ își păstrează grija stabilirii convingerii sale și a sensului voinței sale.

Este de asemenea rușinos să vezi cîți oameni se afișează sub eticheta de "rasist" și cîți oameni au o concepție proprie falsă asupra acestei noțiuni. Un profesor cunoscut în Bavaria, militant celebru, intelectual distins, care dusesese mai multe campanii și intelectuale împotriva Berlinului, apropiere noțiunea de "rasist" de noțiunea de "monarhie". Această minte savantă n-a uitat decît un singur lucru, și anume să explice mai îndeaproape prin ce sînt identice monarhiile germane din trecut cu concepția modernă despre "rasism".

Tare mi-e teamă că domnul acesta n-o să reușească s-o facă. Fiindcă nu ți poți imagina ceva mai puțin rasist decît majoritatea constituțiilor monarhice. Dacă n-ar fi fost așa, ele nu ar fi dispărut niciodată sau dispariția lor ar dovedi falsitatea concepției universale a rasistului.

Astfel că fiecare vorbește despre rasism parcă l-ar înțelege; dar o asemenea multitudine de interpretări nu poate fi luată drept punct de plecare al unei mișcări politice militante.

Nu voi insista asupra acestei ignoranțe absolute a anumitor Ioan Botezătorul vestitori ai secolului douăzeci, care cunosc la fel de prost atât rasismul cât și sufletul poporului.

Ea este suficient demonstrată prin faptul că stînga îi combate ridiculizîndu-i: îi lasă să flecărească și își bate joc de ei.

Cel care, în această lume, nu reușește să se facă urît de dușmanii săi nu mi se pare deloc de dorit ca prieten. De aceea prietenia acestor oameni nu era numai fără valoare pentru tînăra noastră mișcare, ea îi dăuna. Acesta a fost și motivul principal pentru care am ales la început numele de "partid". Aveam dreptul să sperăm că acest cuvînt, singur, va speria și va îndepărta de noi roii de visători "rașiști". În sfîrșit, a fost motivul pentru care ne-am oprit, în al doilea rînd, la denumirea de *partid muncitoresc german național socialist*.

Primul nostru nume i-a îndepărtat de noi pe visătorii vremurilor vechi, pe acei oameni cu vorbe goale care formulează "ideile rasiste"; al doilea ne-a scăpat de orice urmă de cavaleri ai spadelor "spirituale", de toți netrebnicii vrednici de milă care-și țin "intelectualitatea" ca pe un scut în fața trupului lor tremurînd.

Firește că aceștia din urmă n-au uitat să ne atace cu cea mai mare violență, însă numai cu pana, cum trebuia să ne și așteptăm din partea unor asemenea gîște. La drept vorbind, ei nu gustau deloc principiul nostru: "Să ne apărăm prin violență de oricine ne-ar ataca prin violență".

Ei ne reproșau foarte energic nu numai faptul că aveam cultul brutal al bîtei, ci și lipsa noastră de spiritualitate. Faptul că, la o adunare populară, un Demostene putea fi redus la tăcere de cincizeci de idioți care, urlînd și agitîndu-și pumnii, nu voiau să-l lase să vorbească, nu-i atingeau deloc pe acești șarlatani. Lașitatea lor congenitală nu îi va expune niciodată unui astfel de pericol. Căci ei nu lucrează în încăierarea zgomotoasă, ci în liniștea cabinetului.

Nici astăzi n-aș putea pune îndeajuns în gardă tînăra noastră mișcare împotriva capcanelor pe care i le pot întinde aceia pe care îi numim "lucrătorii tăcuți". Aceștia sînt nu numai niște poltroni, ci și niște neputincioși și niște trîndavi. Orice om care știe ceva, care a simțit un pericol, care vede cu ochii lui posibilitatea de a da ajutor are, ce naiba! obligația strictă să nu o facă în tăcere, ci să intre public în arenă împotriva răului, spre a-l vindeca. Dacă nu o face, nu își cunoaște datoria, se dovedește lamentabil de slab și capitulează din lașitate, din lene sau neputință.

Majoritatea acestor "lucrători tăcuți" acționează ca și cum ar ști ceva... Dumnezeu știe ce!

Neputincioși, ei încearcă să înșele lumea întreagă cu scamatoriile lor. Leneși, ar vrea să dea impresia că desfășoară, prin munca lor așa-zisă tăcută, o activitate uriașă și asiduă. Intr-un cuvînt, sînt niște magicieni, niște conducători

politici care nu pot suporta eforturile onorabile ale altora. Cînd unul din acești fluturi de noapte "rasist" ridică în slăvi valoarea lucrătorului tăcut, poți să pariezi pe o mie la unu că tăcerea lui este completamente neproductivă, dar că el fură, da, că el fură rodul muncii altora.

Adăugați la acestea aroganța și nerușinarea trufașă cu care această pleavă, de-a dreptul leneșă și fugind de lumină, pune stăpînire pe munca altora și îi copleșește cu critici sfidătoare, veți observa că în realitate ea devine complicele dușmanului de moarte al poporului nostru.

Orice agitator care are curajul, în picioare pe masa unui han, înconjurat de adversari, să-și apere bărbătește și deschis punctul de vedere face mai mult decît o mie de astfel de indivizi ascunși, mincinoși și perfizi. El va cuceri sincer pe unul și pe altul și îl va aduce în sînul mișcării. Activitatea sa va putea fi măsurată după măsura succesului său.

Pe cînd acești șarlatani și acești poltroni care își laudă munca în surdină, apoi se ascund sub vîlul unui anonimat vrednic de dispreț nu sînt buni de absolut nimic în privința ridicării poporului nostru, sînt niște adevărați bărzăuni.

*
* *

La începutul anului 1920 am început să organizez o primă adunare cu adevărat mare. Aceasta a dat naștere la discuții: cîțiva conducători ai partidului considerau lucrul acesta prematur și rezultatul îndoielnic. Presa roșie începuse să se ocupe de noi și eram destul de mulțumiți că am reușit să-i ațîțăm ura. Începusem să ne manifestăm în alte regiuni, contrazicîndu-i. Bineînțeles că fiecare dintre noi era imediat redus la tăcere! Și totuși succesul exista: învățau să ne cunoască și, pe măsură ce ne cunoșteau mai bine, aversiunea și furia se dezlănțuiau împotriva noastră. Puteam așadar spera să-i primim în vizită - pe picior mare - la prima reuniune mare pe prietenii noștri din tabăra roșie.

Imi dădeam și eu foarte bine seama că riscam enorm să fim distruși. Dar trebuia într-adevăr să ajungem la luptă, și dacă aceasta nu se întîmpla imediat, s-ar fi întîmplat peste cîteva luni.

Nu depindea decît de noi să asigurăm, încă din prima zi, perpetuitatea mișcării noastre, apărîndu-ne poziția cu o încredere oarbă, printr-o luptă nemiloasă. Eu cunoșteam destul de bine - și acest lucru era capital - mentalitatea partidului roșu ca să știu că o rezistență fără limită ar avea ca prim efect nu numai trezirea atenției asupra noastră, ci și cîștigarea unor partizani. Trebuia așadar să fim hotărîți să rezistăm.

Primul președinte al partidului, pe atunci dl. Harrer, nu a crezut că poate adera la opinia mea în privința alegerii datei; ca urmare, procedînd ca un om cinstit și loial, a părăsit conducerea mișcării. În locul lui a apărut dl. Anton Drexler. În ce mă privește, păstrasem pentru mine organizarea propagandei și de-acum mă ocupam temeinic de ea.

Intrunirea primei mari adunări populare a mișcării noastre, încă necunoscută, a fost fixată pentru data de 24 februarie 1920.

Am condus personal pregătirile. Ele au fost foarte scurte. De altfel totul a fost aranjat în așa fel încît să putem lua decizii cu repeziciunea fulgerului. În probleme a căror discutare ar fi cerut zile întregi de muncă, în cazul organizării unei reuniuni publice trebuia luată poziție în douăzeci și patru de ore. Reuniunea urma să fie anunțată prin afișe și manifeste redactate în sensul pe care l-am arătat deja, în linii mari, cînd am vorbit despre propagandă și a cărei esență este următoarea: acționarea asupra masei largi, limitarea la citeva puncte puțin numeroase reluate constant; folosirea unui text concis, concentrat, cunoscut pe dinafară și procedind prin formule afirmative; îndărătnicie maximă în răspîndirea ideii, răbdare în așteptarea rezultatelor.

Am ales culoarea roșie; ea este cea care stimulează cel mai mult și care trebuia să-i indigneze cît mai viu și să-i atîțe pe adversarii noștri, să ne facem astfel cunoscuți de către ei și să-i obligăm, vrînd-nevrînd, să nu ne mai uite.

Urmarea a demonstrat limpede că și în Bavaria exista o cîrdășie între marxiști și partidele de centru; aceasta se manifesta prin grija cu care Partidul Popular Bavarez, care guverna, a început să încerce să atenueze, apoi să paralizeze efectul afișelor noastre asupra maselor muncitoare roșii. Poliția, nemaigăsind alt mijloc de a se opune propagandei noastre, s-a legat în final de afișele noastre. Ca să fie pe placul asociațiilor săi roșii care rămîneau tăcuți în umbră și cu ajutorul și instigarea partidului populist așa-zis național german, ea a ajuns să interzică complet acele afișe care redaseră poporului german sute de mii de muncitori rătăciți în internaționalism.

Aceste afișe care au fost publicate în anexă în prima și a doua ediție a acestei cărți constituie cea mai bună dovadă a luptei energice pe care a trebuit să o ducă în vremea aceea tînăra noastră mișcare.

Ele vor dezvălui posterității sensul exact al voinței noastre și lealitatea perfectă a intențiilor noastre. Ele vor dovedi arbitrarul autorităților zise naționale atunci cînd s-au apucat să sugrume o mișcare națională care îi stînjenea, și ca urmare recuperarea maselor largi ale poporului nostru.

Ele vor contribui de asemenea la dispariția părerii că în Bavaria există un guvern național; ele vor stabili, în sfîrșit, prin însuși textul lor, că Bavaria națională a anilor 1919-1923 nu a fost cîtuși de puțin creația unui guvern național, că, dimpotrivă, poporul a fost cel care s-a simțit tot mai mult cucerit de spiritul național și guvernul a fost obligat să-l urmeze.

Guvernanții inșiși au făcut totul ca să stînjenească și să facă imposibile progresele acestei asanări.

Trebuie să facem totuși excepție de doi oameni:

Prefectul de poliție din vremea aceea, Ernst Pöhner, și credinciosul său consilier Oberamtmannul Frik erau singurii înalți funcționari care aveau, încă din vremea aceea, curajul de a fi germani înainte de a fi funcționari. Dintre autoritățile responsabile, E. Pöhner căuta cel mai puțin popularitatea, însă avea

cel mai viu sentiment de răspundere față de poporul căruia îi aparținea, era gata să angajeze totul și să sacrifice totul, chiar și propria lui viață, pentru învierea poporului german pe care îl iubea mai presus de orice

El era persoana care strica cheful acelei categorii de funcționari ce și câștigau salariile supunându-se ordinelor guvernului care îi hrănea, fără să se preocupe de menținerea prosperității avutului național care le a fost încredințat, să manifeste interes față de poporul lor și să trudească pentru independența lui.

Înainte de toate, făcea parte dintre firile care, spre deosebire de majoritatea deținătorilor autorității zise de stat, nu se temeau de ostilitatea trădătorilor poporului și ai țării, ci o căutau ca pe cea mai frumoasă podoabă a unui om cinstit. Ura evreilor și a marxștilor, tovarășii lor de calomnie și de minciuni, au fost singura lor bucurie în mijlocul mizeriei poporului nostru.

Era un om de o lealitate de granit, de o puritate antică, de un spirit de echitate german și pentru care deviza "Mai bine moartea decât sclavia" nu erau vorbe, ci strigătul întregii sale ființe.

El și colaboratorul său, Dr. Frick sînt, în ochii mei, singurii oameni care au ocupat o funcție în stat și care pot fi considerați participanți la crearea unei națiuni bavareze.

Înainte de deschiderea primei noastre adunări mari, a trebuit nu numai să pregătesc materialul de propagandă necesar, ci să mă ocup și de tipărirea directivelor programului.

În a doua parte a acestei cărți voi arăta mai amănunțit directivele pe care le am urmărit în mod special pentru redactarea programului. Vreau doar să precizez aici că el și a propus nu numai să dea structură și substanță tinerei mișcări, dar și să facă masele să înțeleagă scopurile pe care le urmărea.

Sferele calificate drept luminate au încercat să facă spirite și să bată joc, apoi să critice. Justețea concepției noastre de atunci a scos în evidență eficacitatea programului nostru.

De cîțiva ani încoace am văzut nascîndu-se zeci de mișcări noi: ele au disparut fără să lase vreo urmă, ca luate de vînt. Una singură a rezistat: partidul muncitoresc german național socialist. Și astăzi am mai mult ca oricînd convingerea că acest partid poate fi combătut, paralizat: micii miniștri de partid pot să ne interzică să vorbim, dar nu vor putea împiedica victoria ideilor noastre. Cînd lumea nici măcar nu și va mai reaminti numele partidelor politice la putere în prezent și ale celor care le reprezintă, bazele programului național socialist vor constitui încă temeliele unui stat care se naște.

Adunările pe care le ținuserăm în timpul celor patru luni care precedaseră luna ianuarie 1920 ne-au permis să strîngem modestele mijloace de care aveam nevoie pentru tipărirea primei noastre broșuri, al primului nostru afiș și al programului nostru.

Dacă închei prima parte a acestei cărți relatînd prima noastră adunare mare, este pentru că aceasta adunare a sfârșit cadrul strîmt al micii noastre

asociații și a acționat pentru prima oară în mod hotărîtor asupra celei mai puternice pîrghii a epocii noastre, opinia publică. Pe-atunci n-aveam decît o singură grijă: oare sala va fi plină sau va trebui să vorbesc în fața unor bănci goale? Trăgeam aprig nădejde că va veni multă lume și că ziua aceea va fi un mare succes. Aceasta era starea mea sufletească pe cînd așteptam nerăbdător seara aceea.

Ședința urma să fie deschisă la ora 7.30. La 7 și 15, cînd am pătruns în sala de festivități de la Hofbräuhaus din Platzl din München, am crezut că inima îmi va plezni de bucurie. Uriașul local - căci încă mi se părea uriaș - era plin, mai mult decît plin. Capetele se atingeau, erau aproape 2.000 de persoane. Și mai cu seamă veniseră tocmai cei cărora voiam să ne adresăm.

Mai mult de jumătate din sală părea ocupată de comuniști sau de independenți. Prima mare manifestare a noastră era, după părerea lor, hărăzită să aibă un sfîrșit pe care socoteau să-l provoace rapid.

Dar s-a întîmplat altfel, repede. Cînd primul vorbitor a terminat, am luat cuvîntul.

Peste cîteva minute ploua cu întreruperi. În sală au izbucnit ciocniri violente. O mînă de camarazi credincioși din război și alți partizani s-au năpustit asupra celor care tulburau ordinea și au reușit încetul cu încetul să facă puțină ordine. Am putut continua să vorbesc. După o jumătate de oră, aplauzele începeau să acopere sensibil strigătele și răcnetele.

Am trecut atunci la program și l-am explicat pentru prima oară.

Din sfert în sfert de oră, întreruperile erau tot mai mult dominate de încuviințări. Cînd în sfîrșit i-am expus mulțimii, punct cu punct, cele 25 de propuneri și cînd am rugat-o să se pronunțe ea însăși, toate aceste puncte au fost acceptate în mijlocul unui entuziasm mereu crescînd, în unanimitate, și iarăși, și tot în unanimitate, și cînd în sfîrșit ultimul punct a tulburat astfel inima mulțimii, aveam în fața mea o sală plină de oameni, uniți printr-o convingere nouă, o credință nouă, o voință nouă.

După vreo patru ore, sala a început să se golească, mulțimea înghesuită s-a revărsat spre ușă ca un rîu cu ape line și toți acești oameni se strîngeau și se împingeau unii lîngă alții. Și am simțit atunci că departe, în rîndurile poporului german, aveau să se răspîndească principiile unei mișcări care nu mai putea fi condamnată la uitare.

Jarul se aprinsese: în flacăra lui dogoritoare se va făuri într-o zi spada ce-i va reda lui Siegfried germanicul libertatea, iar națiunii germane viața.

Sub ochii mei, începea ridicarea. Și în același timp o vedeam pe zeița răzbunării implacabile ridicîndu-se împotriva sperjurului de la 9 noiembrie 1918.

Sala s-a golit încet.

Mișcarea își urma cursul.

VOLUMUL II

MIȘCAREA NAȚIONAL-SOCIALISTĂ

CAPITOLUL I

OPINIE FILOZOFICĂ ȘI PARTID

La 24 februarie 1920 a avut loc primul mare miting al tinerei noastre mișcări. În sala de festivități Hofbraüs, la München, cele douăzeci și cinci de puncte ale programului nostru au fost prezentate unei mulțimi de aproape două mii de oameni și fiecare din aceste puncte a primit o încuviințare entuziastă. Astfel au fost dezvăluite publicului, pentru întâia oară, principiile și directivele luptei care trebuia să ne scape de un adevărat talmeș-balmeș de opinii perimate cu tendințe obscure sau chiar dăunătoare. Trebuia ca în leneșă și fricoasa lume burgheză să se manifeste o putere nouă împotriva triumfului valului marxist, spre a opri în ultima clipă carul destinului.

Era evident că noua mișcare nu putea spera să dobândească importanța și forța necesară acestei lupte uriașe decât dacă reușea din prima zi să trezească în inima adeptilor săi convingerea sfântă că viața politică nu va căpăta doar o formulă electorală nouă, dar și că ea se află în prezența unei concepții filozofice noi de o însemnătate fundamentală.

Trebuie să ne imaginăm jalnica adunătură de idei care servește în mod normal când se face de mintuială ceea ce se numește "programul unui partid", apoi cum, din când în când, acesta este migălit și finisat. Trebuie mai ales privite cu lupa mobilurile comisiilor de program burgheze, pentru a putea aprecia la valoarea lor aceste nașteri programatice:

O singură grijă determină fără doar și poate fie stabilirea unui program nou, fie modificarea celui precedent: grija față de rezultatele alegerilor viitoare. Imediat ce în mintea acestor artiști ai politicii parlamentare începe să încolțească bănuiala că poporul cel cumsecade vrea să se revolte și să scape de hamurile vechii căruțe de partid, iată-i că se apucă să-i revopsească oiștea. Atunci apar cititorii în stele și astrologii partidelor, "oameni experimentați", cel mai adesea vechi parlamentari în stare să-și reamintească niște cazuri asemănătoare din "vremea bogată în învățăminte a uceniciei lor politice", cazuri în care răbdarea masei rupsesse șleaurile, simt că din nou o amenințare asemănătoare se apropie de atelajul lor. Atunci recurg la vechile rețete, instituie o "comisie", ascultă pretutindeni prin mulțimea cumsecade, miros articolele din presă și adulmecă îndelung ca să afle ce i-ar plăcea marelui public drag, ce îi displace și ce așteaptă. Studiază cu cea mai mare grijă fiecare grup profesional, fiecare clasă de salariați și cercetează dorințele lor cele mai intime. Atunci și "formulele" primejdioasei opoziții devin dintr-o dată bune pentru o examinare serioasă și, de altminteri, cel mai adesea această porțiune a comorii de știință a bătrinelor

partide se dovedește cu totul jalnică, spre marea mirare a celor care au descoperit-o și răspîndit-o. Și comisiile se reunesc, procedează la revizuirea vechiului program (și domnii aceștia își schimbă convingerile așa cum își schimbă cămașa soldații aflați în campanie, atunci cînd precedentă s-a făcut bucăți).

Crează un program nou, în care fiecăruia i se dă ceea ce i se cuvine. Țăranului i se garantează protecția agriculturii sale; industriașului, protecția produselor sale; consumatorului, protecția a ceea ce cumpără; salariile învățătorilor sînt mărite, pensiile funcționarilor sînt îmbunătățite, statul trebuie să creeze în mare măsură o situație văduvelor și orfanilor, comerțul trebuie favorizat, tarifele scăzute, și chiar și impozitele trebuie, dacă nu complet, cel puțin în mare parte desființate. De multe ori se întîmplă să fie uitată o corporație sau să nu se cunoască o pretenție care are trecere în popor. Atunci, în mare grabă se mai adaugă niște petice pînă ce se poate spera pe bună dreptate că armata micilor-burghezi "mijlocii" și a soțiilor lor a fost din nou calmată și pe deplin mulțumită. Astfel întremată, poate fi începută, cu încredere în Dumnezeu și în neclintita prostie a cetățeanului alegător, lupta pentru "reforma" statului, cum se spune.

Cînd ziua alegerilor a trecut și după ce parlamentarii și-au ținut ultima din adunările lor populare pentru cinci ani, de la acest dresaj al plebei ei trec la îndeplinirea datoriilor lor cele mai înalte și mai plăcute.

Comisia pentru program se dizolvă și lupta pentru forma nouă a lucrurilor reia forma luptei pentru buna pîine zilnică: cu alte cuvinte, pentru un deputat, indemnizația parlamentară.

În fiecare dimineață, domnul reprezentant al poporului se duce la marea casă și, dacă nu chiar înlăuntrul ei, cel puțin în anticameră, unde se află listele de prezență. În slujba poporului, își trece numele și primește plata îndreptățită a unei mici indemnizații pentru aceste eforturi neîncetate și istovitoare.

După patru ani sau în timpul săptămînilor critice, cînd dizolvarea corporațiilor parlamentare devine din ce în ce mai amenințătoare, la acești domni se manifestă o tendință nestăvilită și impetuoasă. După cum larva de cîrăbuș nu se poate preschimba decît în cîrăbuș, tot așa aceste crisalide parlamentare își abandonează marele falanster și-și iau zborul cu aripile lor noi către poporul cel bun. Le vorbesc din nou alegătorilor lor, le povestesc despre munca lor uriașă și încăpăținarea rău intenționată a celorlalți; adeseori mulțimea proastă, în loc să-i aprobe, recunoscătoare, le aruncă în față vorbe dușmănoase.

Atunci cînd această ingratitude a poporului ajunge la un anumit grad, exista un singur remediu: trebuie înviorat luciul partidului, programul are nevoie de îmbunătățiri. Comisia renaște și înșelătoria reîncepe, ca mai înainte. Dată fiind prostia tare ca piatra a omenirii, rezultatul nu trebuie să ne mire. Călăuzite de presa lor, orbite de noul și seducătorul program, vitele de vot "burgheze", la fel ca și cele proletare, se reîntorc în staulul comun și îl aleg din nou pe cel care le-a înșelat deja.

Astfel omul popular și candidat al claselor muncitoare redevine omida parlamentară. El continuă să se hrănească pe craca vieții publice, devine gros și gras și, peste patru ani, se transformă din nou într-un fluture strălucitor.

Nu există nimic mai deprimant decât să observi aceste uneltiri în prozaica lor realitate și să fii obligat să asisti la această înșelătorie reînnoită fără încetare. Cu un asemenea fond de putregai intelectual, în tabăra burgheză nu poate fi într-adevăr găsită forța necesară pentru a duce lupta împotriva puterii organizate a marxismului.

De altfel, acești domni nici nu se gîndesc serios la asta. Oricît de mărginiți și de imbecili trebuie să recunoaștem că sînt acești șarlatani parlamentari ai rasei albe, nu se poate admite că ei se gîndesc serios să intre în luptă, cu ajutorul unei democrații occidentale, împotriva teoriilor marxiste. Intr-adevăr, pentru această teorie, întregul sistem democratic nu este, ca să punem lucrurile la punct, decît un mijloc pentru atingerea scopurilor: ea îl folosește spre a-și paraliza adversarul și a-și pregăti terenul. Și acum, cînd o fracțiune a marxismului încearcă, în prezent, de altfel foarte abil, să dea iluzia atașamentului său trainic față de principiile democrației, se cuvine să nu uităm că în ceasul hotărîtor acești domni nu s-au sinchisit nici cît negru sub unghie de o decizie a majorității conform concepției occidentale asupra democrației.

În zilele cînd parlamentarii burghezi vedeau garanția securității țării în prostia monumentală a numărului preponderent, marxismul, cu o ceată de vagabonzi din cartierele mărginașe, de dezertori, de bonzi de partid și de literați evrei, a pus mîna pe putere cît ai clipi din ochi, dînd o palmă răsunătoare aceleiași democrații. De aceea trebuie să fii credul ca unul din șamanii parlamentari ai democrației noastre burgheze ca să-ți poți închipui că hotărîrea brutală a profitorilor sau a susținătorilor acestei ciume mondiale poate fi vreodată înlăturată cu formulele exorcizante ale parlamentarismului occidental.

Marxismul va merge alături de democrație atîta vreme cît nu va fi izbutit, urmărindu-și indirect scopurile distructive, să-și cîștige favoarea spiritului național pe care l-a destinat exterminării. Dar dacă astăzi el ar ajunge la convingerea că în cazanul de vrăjitoare al democrației noastre parlamentare se poate prepara brusc, fie și numai în corpul legislativ, o majoritate care să înfrunte serios marxismul, atunci jocul de prestidigitație parlamentară s-ar termina curînd. Atunci, în loc să invoce conștiința democratică, stegarii internaționalei roșii ar adresa un apel înflăcărat către masele proletare și lupta ar fi dintr-odată transplantată din atmosfera stătută a sălilor de ședințe ale parlamentelor în uzine și pe stradă. Astfel democrația ar fi imediat lichidată; și ceea ce n-a putut realiza în parlamente suplețea de spirit a acestor apostoli populari, ar reuși cu iuțeala fulgerului cleștii și ciocanele de forjă ale maselor proletare surescitate; întocmai ca în toamna lui 1918, ele i-ar arăta într-un mod izbitor lumii burgheze cît de lipsit de sens este să crezi în oprirea cuceririi mondiale evreiești cu mijloacele de care dispune democrația occidentală.

Cum am mai spus, trebuie să fii credul ca să te legi, în prezența unui

asemenea partener, prin niște reguli care, pentru acesta din urmă, nu sînt decît cacialmale sau nu-i slujesc decît lui și care vor fi aruncate peste bord de îndată ce nu îi vor mai asigura avantaje.

În toate partidele burgheze, lupta politică se rezuma de fapt la o dispută pentru cîteva fotolii în parlament, luptă în care principiile sînt, la nevoie, aruncate peste bord precum un sac cu lest și programele lor se resimt din această cauză, întocmai ca și propria lor putere. Le lipsește acea puternică atracție magnetică, care nu poate fi exercitată asupra mulțimii decît prin influența marilor idei, acea putere de convingere care dă, ea singură, încrederea absolută în principiile sale și hotărîrea fanatică de a le face să triumfe. Dar în clipa în care unul din partide, *înarmat cu toate armele unei concepții filozofice, fie și de o mie de ori criminale, pornește la atac împotriva unei ordini stabilite, celălalt este redus la rezistență, dacă nu ia forma unei dogme noi, dogmă politică în cazul de față, și dacă nu înlocuiește cuvintele de apărare lipsite de tărie și lașe cu strigătul războinic al unui atac curajos și brutal*. Astfel, cînd unii, și în mod cu totul special miniștrii așa-zisi naționali din posturile burgheze sau centrul bavarez îi adresează mișcării noastre subtilul reproș că lucrează pentru o revoluție, noi nu-i putem da acestei concepții politice de doi bani decît un singur răspuns: categoric, noi încercăm să recîștigăm ceea ce voi, în prostia voastră criminală, ați lăsat să vă scape. Voi ați contribuit, prin geambașlicul vostru parlamentar, la antrenarea națiunii spre prăpastie; dar, prin instituirea unei noi concepții filozofice și apărarea neclintită și fanatică a principiilor sale, noi vom construi pentru poporul nostru treptele cu ajutorul cărora într-o zi se va putea ridica din nou spre templul libertății.

Astfel, prima noastră grijă, pe vremea întemeierii mișcării noastre, trebuia să fie mereu să veghem ca o trupă formată din soldați cu o convingere sublimă să nu devină o asociație care să favorizeze interesele parlamentare.

Prima din măsurile preventive a fost crearea unui program care, sistematic, recunoștea tendințe de natură, prin însăși amploarea lor, să țină la distanță mințile debile și înguste din partidele noastre politice de astăzi. Cîtă dreptate aveam să socotim necesare scopuri atît de puternic marcate pentru programul nostru, se înțelege limpede din spectacolul slăbiciunii fatale care a sfîrșit prin a provoca prăbușirea Germaniei.

Cunoașterea acestor fapte ar trebui să ducă la o concepție nouă despre stat, care, la rîndul ei, constituie o parte esențială a noii noastre concepții despre lume

~
~ ~ ~

În volumul întîi, m-am explicat deja asupra cuvîntului *volkisch* atunci cînd a trebuit să stabilesc că acest termen nu are o semnificație destul de exactă pentru ca să poată deveni baza unei comuniuni de acțiune și de luptă. Tot ce se

poate imagina mai diferit se strînge astăzi sub pavilionul cuvîntului *volkisch*. Așadar înainte de a trece la problemele și scopurile Partidului Muncitoresc German Național-Socialist, aș vrea să precizez sensul cuvîntului *völkisch* și legăturile lui cu mișcarea noastră.

Termenul de *völkisch* apare destul de puțin clar definit, el poate fi interpretat în atîtea feluri și servi în practică cu folosințe aproape tot atît de numeroase ca și cuvîntul "religios". Acestui calificativ nu i se poate da nici o accepție absolut precisă, indiferent că este vorba de definirea teoretică sau de accepția uzuală. Termenul "religios" nu poate fi conceput decît în raport cu o formă bine determinată a realizărilor sale. Este o apreciere foarte frumoasă, de cele mai multe ori și întemeiată, atunci cînd calificăm natura unui om drept "profund religioasă". Fără nici o îndoială, unii vor fi mulțumiți de o apreciere atît de universală; pentru unii ea va putea chiar evoca imaginea mai mult sau mai puțin clară a unei anumite stări sufletești. Dar masele largi nu se compun numai din filozofi și din sfinți. O asemenea idee religioasă cu totul generală cel mai adesea nu va face decît să-i redea fiecăruia libertatea de gîndire și de acțiune. Ea nu va fi nicidecum mobilul unor acțiuni, cum devine sentimentul religios adînc, în momentul în care o dogmă precisă capătă formă în lumea nedeterminată a metafizicii pure. Desigur că această dogmă nu este un scop "în sine", ci un mijloc; dar un mijloc inevitabil necesar pentru a atinge scopul. Totuși acest scop nu este pur ideal; dimpotrivă, în fond el este eminentemente practic. Trebuie, de fapt, să ne dăm seama că idealurile cele mai înalte corespund întotdeauna unor necesități vitale profunde; după cum tunurile de o frumusețe perfectă rezultă logic, în ultimă analiză, din utilitatea lor.

Ajutînd la ridicarea omului deasupra nivelului unei vieți animale și tihnite, credința contribuie în același timp la consolidarea și asigurarea existenței sale. Să i se ia omenirii actuale principiile religioase, confirmate de educație, care sînt practic niște principii de moralitate și de bune moravuri; să se suprimă această educație religioasă fără a o înlocui cu ceva echivalent și se va vedea rezultatul sub forma unei zguduirii considerabile a bazelor propriiei sale existențe. Se poate deci pune în axiomă că nu numai că omul trăiește spre a sluji idealul cel mai înalt, dar și că acest ideal perfect constituie la rîndul său pentru om o condiție a existenței. Astfel cercul se închide.

Firește că, în definiția cu totul generală a cuvîntului "religios" sînt incluse noțiuni sau convingeri fundamentale, de exemplu acelea de nemurirea sufletului, viață veșnică, existența unei ființe superioare etc. Dar toate aceste gînduri, oricîtă persuasiune ar exercita asupra individului, rămîn supuse examenului său critic și unor alternative de acceptare sau de refuz, pînă în ziua în care credința apodictică capătă putere de lege asupra sentimentului și a rațiunii. Credința este instrumentul care atacă și croiește drum recunoașterii concepțiilor religioase fundamentale.

Fără o dogmă precisă, religiozitatea, cu miile ei de forme neclar definite, nu numai că ar fi fără valoare pentru viața oamenilor, dar, în plus, ar contribui

fără îndoială la deteriorarea generală.

Lucrurile stau la fel în cazul calificativului *völkisch* ca și cu termenul "religios". Și el conține diverse noțiuni fundamentale. Dar deși sînt de cea mai mare importanță, ele sînt sub o formă atît de prost definită, încît nu se vor ridica deasupra valorii unei simple opinii admise, cîtă vreme nu vor fi socotite principii fundamentale în cadrul unui partid politic. *Căci realizarea unui ideal teoretic și a consecințelor sale logice rezultă atît de puțin din simplul sentiment sau din simplul fapt al unei voințe interioare a oamenilor, încît cucerirea libertății nu provine din aspirația universală către această stare. Nu, dorința arzătoare a unui popor se poate schimba într-o realitate magnifică numai atunci cînd avîntul ideal spre independență capătă o organizare pentru luptă și o putere militară.*

O opinie filozofică poate fi mult și bine de o mie de ori justă și să vizeze un mai mare bine al omenirii, ea va rămîne fără valoare practică pentru viața unui popor atîta timp cît principiile ei nu au devenit stîndardul unei mișcări active. La rîndul ei, această mișcare va rămîne un simplu partid cîtă vreme acțiunea ei nu va fi ajuns la victoria ideilor sale și cîtă vreme dogmele sale de partid nu vor fi devenit pentru un popor legile de bază ale comunității sale.

Dar atunci cînd o concepție abstractă cu caracter general trebuie să servească drept bază a unei evoluții viitoare, condiția dintîi este să se facă în întregime lumină asupra naturii și importanței sale. Numai pe o asemenea bază se poate crea o mișcare care își trage forța necesară din unitatea convingerilor sale. Un program politic trebuie întocmit plecînd de la concepte generale și o dogmă politică determinată trebuie să se sprijine pe un sistem filozofic. Dogma politică nu trebuie să vizeze un scop inaccesibil și să se atașeze exclusiv de idei, ci și să țină cont de mijloacele de luptă existente și care pot fi puse în acțiune pentru victoria lor. Unei concepții spirituale teoretic juste și care va fi impusă de cel care trasează programul trebuie așadar să i se alăture știința practică a omului politic.

Astfel un ideal etern trebuie din nefericire, spre a sluji omenirii drept stea călăuzitoare, să accepte slăbiciunile aceleiași omeniri pentru ca să nu naufragieze încă de la plecare din cauza imperfecțiunii omenești. Celui care a avut revelația, trebuie să i se asocieze acela care cunoaște sufletul poporului, care va extrage din domeniul adevărului veșnic și al idealului ceea ce este accesibil muritorilor umili și îi va conferi o formă.

Această transmutație a unui sistem filozofic idealmente adevărat într-o comuniune politică de credință și de luptă definite clar, organizată rigid, animată de o singură credință și de o aceeași voință, iată problema esențială; toate șansele de victorie ale unei idei se bazează în întregime pe soluționarea fericită a acestei probleme. Atunci, din această armată de milioane de oameni, cu toții mai mult sau mai puțin limpede pătrunși de aceste adevăruri, unii chiar mergînd poate pînă la înțelegerea lor parțială, trebuie să se ivească *un bărbat* însuflețit de puterea unui apostol. Din ideile nebuloase ale publicului larg, el extrage principii de granit, conduce lupta pentru adevărul unic pe care acestea îl conțin,

pînă cînd, din valurile agitate ale lumii libere a ideilor apare la suprafață stîncă solidă a uniunii celor care comunică întru aceeași credință și voință.

Dintr-un punct de vedere universal, necesitatea justifică dreptul de a acționa astfel; succesul justifică dreptul individului.

*
* *

Dacă încercăm să extragem din cuvîntul *völkisch* sensul cel mai profund, ajungem la următoarea constatare:

Concepția filozofică astăzi curentă constă în general, din punct de vedere politic, în a atribui statului însuși o forță creatoare și civilizatoare. Dar el n-ar avea ce face cu condițiile prealabile privitoare la rasă; statul ar rezulta mai degrabă din necesități economice sau, în cel mai bun caz, din jocul forțelor politice. Această concepție fundamentală conduce logic la necunoașterea forțelor primitive legate de rasă și la subestimarea valorii individului. Cel care neagă diferența dintre rase, în privința aptitudinii lor de a crea civilizații, este obligat să se înșele și atunci cînd judecă indivizi. Acceptarea egalității dintre rase atrage după sine judecarea în același mod a popoarelor și a oamenilor. Marxismul internațional nu este el însuși decît transformarea, de către evreul Karl Marx, a unei concepții filozofice generale deja existente într-o doctrină filozofică precisă. Fără această otrăvire prealabilă, succesul politic extraordinar al acestei doctrine nu ar fi fost posibil. Karl Marx a fost pur și simplu *singurul*, în smîrcul unei lumi corupte, care a recunoscut cu siguranța unei priviri de profet materiile cele mai specific toxice; el a pus mîna pe ele și, asemeni unui adept al magiei negre, le-a folosit în doză masivă spre a distruge existența independentă a națiunilor libere ale acestei lumi. Toate acestea de altfel în avantajul rasei sale.

Astfel, doctrina marxistă este, în rezumat, esența însăși a sistemului filozofic general admis astăzi. Deja din acest motiv, orice luptă a ceea ce se numește lume burgheză împotriva sa este imposibilă și chiar ridicolă, fiindcă această lume burgheză este profund impregnată de aceste otrăvuri și omagiază o concepție filozofică, care, la modul general, nu se deosebește de concepția marxistă decît prin nuanțe sau chestiuni legate de persoane. Lumea burgheză este marxistă, dar crede posibilă dominația unor grupuri determinate (burghezia), în timp ce marxismul însuși vizează deliberat să dea din nou această lume pe mîna evreilor.

Din contră, concepția "rasistă"¹⁾ face loc valorii diferitelor rase primare ale omenirii. În principiu, ea nu vede în stat decît un scop care este menținera

¹⁾ Aici și de acum înainte traducem și vom traduce în principiu *völkisch* prin

existenței raselor omenești. Ea nu crede deloc în *egalitatea lor*, dar recunoaște în schimb și diversitatea și valoarea lor mai mult sau mai puțin ridicată. Această cunoaștere îi conferă obligația, conform voinței eterne care guvernează această lume, de a favoriza victoria celui mai bun și a celui mai puternic, de a pretinde subordonarea celor răi și a celor slabi. Ea omagiază astfel principiul aristocratic al naturii și crede în valoarea acestor legi pînă la ultimul nivel al scării viețuitoarelor. Ea vede nu numai diferența dintre valoarea raselor, ci și diversitatea valorilor indivizilor. Din mulțime i se dezvăluie valoarea persoanei și prin aceasta ea acționează ca o putere organizatoare în prezența marxismului distrugător. Ea socotește necesar să-i dea omenirii un ideal, deoarece aceasta i se pare cea dintîi condiție a existenței acestei omeniri. Dar ea nu-i poate recunoaște unei etici oarecare dreptul la existență, dacă aceasta prezintă un pericol pentru supraviețuirea rasei care apără o etică mai înaltă; căci, într-o lume metisată și invadată de descendenții negrilor, toate concepțiile omenești despre frumusețe și noblețe, ca și toate speranțele într-un viitor ideal al omenirii ar fi pierdute pentru totdeauna.

Cultura și civilizația umană sînt, pe acest continent, indisolubil legate de existența arienilor. Dispariția sau împuținarea lor ar face să coboare pe acest pămînt vâlurile sumbre ale unei epoci barbare.

Dar subminarea existenței civilizației umane prin exterminarea deținătorilor ei apare ca cea mai oribilă dintre crime. Cel ce îndrăznește să ridice mîna asupra imaginii însăși a Domnului sub forma sa cea mai înaltă îl insultă pe Creator și contribuie la pierderea paradisului.

Concepția rasistă răspunde voinței celei mai profunde a naturii, atunci cînd ea restabilește acel joc liber al forțelor care trebuie să aducă cu sine progresul prin selecție. Astfel, într-o zi, o omenire mai bună, care a cucerit această lume, va vedea deschizîndu-i-se liber toate domeniile de activitate.

Cu toții simțim că, într-un viitor îndepărtat, oamenii se vor confrunta cu probleme pe care va fi chemat să le rezolve numai un popor de stăpîni de cea mai înaltă rasă, dispunînd de toate mijloacele și de toate resursele întregii lumi.

*

* *

Este foarte evident că o examinare atît de generală a conținutului abstract al unei concepții filozofice rasiste poate duce la mii de interpretări. De fapt, nu există nici o tîină creație politică de-a noastră care să nu se prevaleze de vreun punct al acestei teorii. Cu toate acestea, existența lor simultană dovedește tocmai diversitatea concepțiilor lor. Astfel, filozofiei marxiste, condusă de o organizație centralizată, i se opune o adunătură de concepții care pot fi considerate încă de pe acum puțin eficace în prezența frontului strîns al dușmanului. Victoriile nu se cuceresc cu arme atît de slabe. Numai atunci cînd concepției filozofice internaționale conduse politic de marxismul organizat i

se va opune frontul unic al unei concepții filozofice rasiste, o energie egală în luptă va rîndui succesul de partea adevărului veșnic.

Dar, pentru organizarea aplicării unei concepții filozofice, este mai întâi indispensabilă stabilirea unei definiții exacte; principiile fundamentale ale partidului reprezintă pentru un partid politic în formare ceea ce reprezintă dogmele pentru credință.

Așadar concepției rasiste trebuie să i se asigure un instrument de luptă, după cum organizația de partid marxistă lasă loc liber internaționalismului

Acesta este scopul urmărit de Partidul național-socialist german.

A fixa astfel doctrina rasistă pentru partid reprezintă condiția prealabilă a succesului concepțiilor rasiste. Cea mai bună dovadă este dată indirect de propriii adversari ai acestei regrupări a partidului. Cei ce nu mai obolesc să afirme că concepțiile rasiste nu sînt cîtuși de puțin apanajul unuia singur, ci, dimpotrivă, că ele dormitează sau "trăiesc" în inima a Dumnezeu știe cite milioane de oameni, n-au decît să verifice că prezența efectivă a acestor concepții tocmai că nu s-a putut opune cu nimic triumfului concepțiilor adverse, apărute de un partid politic clasic. Dacă ar fi fost altfel, astăzi poporul german ar fi cucerit deja necesarmente o victorie uriașă și nu s-ar afla pe marginea prăpastiei. Ceea ce a asigurat succesul concepțiilor internaționaliste este apărarea lor de către un partid organizat sub formă de secțiuni de asalt (Sturmabteilung: S.A.). Dacă au dispărut concepțiile opuse, aceasta se datorează lipsei unui front unit de apărare. O concepție filozofică poate lupta și triumfa nu prin dezvoltarea nelimitată a unei teorii generale, ci prin forma limitată și concentrată a unei organizații politice.

Am considerat așadar că propria mea misiune era să desprind din substanța bogată și informă a unei concepții filozofice generale ideile esențiale, să le dau o formă mai mult sau mai puțin dogmatică. Astfel desprinse și clarificate, ele vor putea grupa acei oameni care vor voi să li se supună. Altfel spus: Partidul național-socialist al muncitorilor germani își extrage caracteristicile esențiale dintr-o concepție rasistă despre univers, el face din ea, ținînd cont de realitățile practice ale epocii, de materialul uman și de slăbiciunile sale, un ansamblu doctrinal politic, care pune din acel moment, printr-o organizare pe cît posibil de rigidă a maselor largi de oameni, bazele triumfului final al acestei concepții filozofice.

CAPITOLUL II

S T A T U L

Incepînd din 1920 și 1921, unele cercuri, rămășițe ale acelei lumi burgheze a cărei domnie este astăzi terminată, îi reproșau fără încetare tînărului nostru partid faptul că a luat poziție împotriva actualei forme a statului; iar bătăușii aflați în slujba partidelor politice de toate nuanțele trăgeau de aici concluzia că era îngăduit să poarte prin toate mijloacele o luptă de exterminare împotriva acestor tineri inoportuni, protagoniști ai unei concepții noi despre lume. La drept vorbind, lumea se ferea să recunoască faptul că burghezia actuală este incapabilă să conceapă o noțiune coerentă prin cuvîntul stat, cuvînt pentru care nu există, pentru care nu poate exista o definiție coerentă. Și, cel mai adesea, titularii catedrelor din învățămîntul nostru superior oficial vorbesc ca niște profesori de drept public, care trebuie îndeosebi să găsească explicații și interpretări justificînd existența mai mult sau mai puțin fericită a guvernelor care îi hrănesc. Cu cît un stat este constituit într-un mod mai illogic, cu atît sînt mai obscure, mai artificiale și mai de neînțeles definițiile date rațiunii sale de a exista. Ce putea spune spre exemplu altădată un profesor de la Universitatea imperială și regală despre semnificația și scopurile statului, într-o țară a cărei constituție politică éra monstrul cel mai hîd al secolului douăzeci? Grea sarcină, dacă se ia în considerare faptul că, în zilele noastre, un profesor de drept public este mai puțin obligat să spună adevărul cît să slujească un scop precis. Acest scop este apărarea cu orice preț a existenței monstruosului mecanism uman despre care este vorba și care se numește actualmente stat. Să nu ne mirăm așadar dacă, discutînd această problemă, evităm pe cît posibil examinarea faptelor spre a ne ascunde după un talmeș-balmeș de principii "etice", "morale", "moralizante" și de valori, sarcini și scopuri imaginare.

In ansamblu, se pot distinge trei sisteme:

a) Există cei care văd pur și simplu în stat o *grupare mai mult sau mai puțin voluntară de oameni supuși autorității unui guvern*.

Aceștia sînt cei mai numeroși. Printre ei se găsesc adoratorii contemporani ai principiului legitimității, în ochii cărora voința oamenilor nu are nici un rol de jucat. Pentru ei, faptul că un stat există este suficient ca să-l facă inviolabil și sacru. Pentru a apăra de orice prejudiciu această concepție a unor minți demente, este proslăvită adorarea servilă a ceea ce se numește *autoritatea statului*. În mintea acestor oameni, mijlocul devine cît ai bate din palme scopul definitiv. Statul nu mai este făcut pentru a-i sluji pe oameni, ci aceștia există spre a adora o autoritate a statului, de care ține cel mai modest dintre

funcționari, oricare ar fi funcțiile sale. Pentru ca această adorație mută și extatică să nu se transforme în dezordine, autoritatea statului, la rindul ei, nu există decît pentru menținerea calmului și a ordinii. În final ea nu mai este deci nici scop, nici mijloc. Statul trebuie să vegheze la menținerea calmului și a ordinii și, reciproc, calmul și ordinea trebuie să-i permită statului să existe. Viața comunității trebuie să se învîrtă între acești doi poli.

În Bavaria această concepție este reprezentată mai ales de artiștii politici ai Centrului bavarez, numit Partidul Popular Bavarez; în Austria, erau legitimiștii negru-galbeni. În Reich, există din nefericire elementele zise conservatoare care acționează după astfel de concepții despre stat.

b) Alți teoreticieni, mai puțin numeroși, pun cel puțin existenței statului anumite condiții. Ei vor să existe nu numai o aceeași administrație, ci și o *aceeași limbă*, fie și numai din considerente tehnice administrative în general. Autoritatea statului nu mai este unica și exclusivă rațiune de a fi a statului; în plus, acesta trebuie să contribuie la bunăstarea supușilor. În concepția acestei școli se strecoară idei despre "libertate", însă în cea mai mare parte a timpului prost înțelese. Forma de guvernămînt nu mai pare inviolabilă prin simplul fapt al existenței sale; este examinată de asemenea utilitatea pe care ea o poate avea. Respectul față de trecut nu o apără de criticile la adresa prezentului. În rezumat, această școală așteaptă înainte de toate de la stat ca acesta să-i dea vieții economice o formă favorabilă individului; ea îi apreciază rentabilitatea din punct de vedere practic și după concepții generale de economie politică. Principalii reprezentanți ai acestei opinii se întîlnesc în cercurile burgheziei noastre germane mijlocii, în special în cele ale democrației liberale.

c) Cea de-a treia grupă este cea mai redusă din punct de vedere numeric.

Ea vede în stat un mijloc de realizare a *tendențelor imperialiste* expuse de cele mai multe ori în mod confuz; ea vrea să ajungă la întemeierea unui stat popular puternic unit și căruia o limbă comună să îi dea un caracter foarte bine reliefat. Dacă vrea o limbă unică, nu este numai în speranța de a da astfel acestui stat o bază solidă, care să-i permită creșterea puterii în exterior, ci de asemenea și mai ales avînd convingerea - de altminteri radical greșită - că unificarea limbii l-ar face capabil să ducă la bun sfîrșit o naționalizare orientată într-o anumită direcție.

Este lamentabil să vedem cît de frivol a fost folosit, în cursul ultimului secol și foarte des cu deplină bună credință, cuvîntul "a germaniza". Imi mai amintesc și acum cîte idei incredibil de false sugera acest termen pe vremea tinereții mele. Auzeai pe-atunci exprimîndu-se pînă și în cercurile pangermaniste părerea că germanii din Austria ar putea foarte bine, cu concursul guvernului, să-i germanizeze pe slavii din Austria; nu-și dădeau seama că germanizarea nu se aplică decît pămîntului, niciodată oamenilor. În general prin acest cuvînt se înțelegea folosirea limbii germane, impusă cu forța și folosită public. Ar însemna să comitem o greșală de raționament de neconceput dacă ne-am imagina că ar fi posibil să faci un german să zicem dintr-un negru sau dintr-un chinez,

învăţându-l germana şi obţinînd ca el să vorbească din acel moment limba noastră, sau poate chiar să voteze pentru un partid politic german. Bughezu noştri naţionali nu vedeau că acest fel de germanizare era, în realitate, o degermanizare. Fiindcă, dacă diferenţele existente între popoare şi care pînă în prezent sînt evidente şi sar în ochi ar putea fi atenuate şi în final şterse, impunîndu-se prin forţa suveranului o limbă comună această măsură ar atrage după sine metisajul şi, în cazul nostru nu o germanizare, ci nimicirea elementului germanic. Se întîmplă, şi cazul este foarte frecvent în istorie, ca un popor cuceritor să reuşească, prin mijloace de constrîngere externe, să impună învînşilor limba sa, însă, după o mie de ani, această limbă este vorbită de un popor nou şi învingătorii au devenit astfel, la drept vorbind, învînşi.

Cum naţionalitatea sau, mai bine zis, rasa nu depinde de limbă, ci de sînge nu am avea dreptul să vorbim despre germanizare decît dacă, printr-un astfel de procedeu, s-ar reuşi schimbarea singelui celui învins. Dar acest lucru este imposibil. Acest lucru ar reuşi doar printr-un amestec de sînge, care ar scădea nivelul rasei superioare. Rezultatul final al unui astfel de proces ar fi dispariţia calităţilor care altădată l-au făcut pe poporul cuceritor capabil să învingă. Metisajul cu o rasă inferioară ar face să dispară în special energiile civilizatoare, chiar dacă poporul născut din acest amestec ar vorbi mult şi bine limba fostei rase superioare. O vreme, ar mai exista un soi de luptă între spiritele diferite şi poporul, hărăzit unei decăderi iremediabile, ar putea, într-o ultimă tresărire, să actualizeze capodoperele unei civilizaţii uimitoare. Chiar dacă autorii lor nu ar fi decît reprezentanţi izolaţi ai rasei superioare sau nişte metisi născuţi dintr-o primă încrucişare, la care sîngele cel mai bun continuă să fie învingător şi caută să-şi croiască drum, ei nu ar fi niciodată produşii ultimii ai metisajului. Acesta din urmă va fi însoţit întotdeauna de un recul al civilizaţiei.

Noi trebuie să ne socotim fericiţi astăzi că germanizarea, aşa cum a conceput-o Iosif al II-lea, nu a reuşit în Austria. Succesul ei ar fi avut ca efect, după toate aparenţele, menţinerea în viaţă a statului austriac, dar şi antrenarea, prin comunitatea de limbă, a unei scăderi a nivelului etnic al naţiunii germane. De-a lungul secolelor s-ar fi putut forma un anumit instinct gregar, dar turma însăşi ar fi pierdut din valoare. S-ar fi născut poate un popor rezultat dintr-o comunitate de stat, însă ar fi disparut un popor rezultat dintr-o comunitate de cultură.

A fost mai bine, pentru naţiunea germană, că acest metisaj nu a avut loc, cu toate că s-a renunţat la el nu din raţiuni inteligente şi înalte ci pentru că Habsburgii erau nişte suverani marginalizaţi. Dacă ar fi fost altfel, astăzi abia dacă am mai putea numi poporul german un factor de civilizaţie.

Dar nu numai în Austria ci şi în Germania cercurile zise naţionale au fost şi mai sînt încă stimulate de raţionamente la fel de greşite. Politica poloneză cerută de atîta germani şi care tindea către germanizarea Estului se baza din păcate aproape întotdeauna pe un sofism asemănător. Şi în acest caz se credea

în reușita germanizării elementelor poloneze, impunându-li se pur și simplu limba germană. Și acolo rezultatul ar fi fost funest: un popor de rasă străină exprimându-și în limba germană ideile străine și aducând prejudicii nobleții și demnității națiunii noastre prin natura sa inferioară

Este deja destul de înspăimântător gândul la răul făcut rasei noastre germanice atunci când ignoranța americanilor trece la debitul nostru pe evreii murdari care debarcă la ei pentru că vorbesc germana în jargon. Totuși, nimanui nu i-ar da prin cap că faptul pur accidental ca acești imigranți păduchioși, veniți din răsărit, vorbesc cel mai adesea germana, dovedește că ei sînt de origine germană și fac parte cu adevărat din poporul nostru.

Ceea ce, în decursul istoriei, a putut fi germanizat cu folos, a fost pămîntul cucerit de străbunii noștri cu spada în mînă și colonizat de țărani germani. În măsura în care, în același timp ei au introdus un singe străin în trupul poporului nostru, au contribuit la nașterea unei fărîmături funeste a caracterului nostru etnic, care se manifestă prin acest individualism hipertrofiat propriu germanilor și care, din nefericire, adesea ajunge să fie elogiât

Pentru această a treia școală, statul este de asemenea, într-un anume sens, un scop în sine și menținerea statului devine sarcina principală a vieții oamenilor.

În rezumat, se poate stabili că toate aceste teorii nu își au rădăcinile în înțelegerea faptului că forțele creatoare de civilizație și de valori au drept bază rasa și că statul trebuie în mod logic să considere că sarcina sa principală este conservarea și îmbunătățirea acestei aceleiași rase, condiție fundamentală a oricărui progres uman

Consecința externă a acestor concepții și opinii greșite despre natura și rațiunea de a fi a statului a putut fi apoi trasă de evreul Marx separînd noțiunea de stat de obligațiile față de rasă, fără a putea formula o altă definiție admisă în aceeași măsură, burghezia a croit drum unei doctrine care neagă statul în sine.

De aceea lupta dusă de burghezie împotriva marxismului internațional se îndreaptă, în acest domeniu, către un eșec sigur. Burghezia nu pune preț de multă vreme pe temeliile de care sistemul său politic nu se poate lipsi. Adversarul ei abil a descoperit punctele slabe ale edificiului pe care ea îl înălțase și îl atacă cu armele pe care ea i le a furnizat involuntar.

Cea dintîi datorie a noului partid care se plasează pe terenul concepțiilor rasiste este așadar formularea clară a concepției ce trebuie avută despre natura și rațiunea de a fi a statului.

Noțiunea fundamentală este aceea că *statul nu este un scop, ci un mijloc. El este condiția prealabilă pusă formării unei civilizații umane de valoare superioară, dar nu este cauza ei directă. Aceasta constă exclusiv în existența unei rase apte de civilizație*. Chiar dacă pe pămînt ar exista sute de state model, în cazul în care arianul, care este stîlpul civilizației, s-ar întimpla să dispară, nu ar mai exista civilizație corespunzînd, pe plan spiritual, nivelului pe care l-au

atins popoarele de rasă superioară. Se poate merge mai departe spunând că existența statelor omenești nu ar exclude eventualitatea nimicirii definitive a rasei umane, din moment ce dispariția reprezentantului rasei civilizatoare ar atrage după sine pierderea facultăților intelectuale superioare de rezistență și de adaptare.

Dacă, spre exemplu, un seism ar zdruncina scoarța terestră și din valurile oceanului s-ar ivi o nouă Himalaya, civilizația umană ar fi nimicită de acest cataclism înspăimântător. N-ar mai exista nici un singur stat, toate legăturile care mențin ordinea ar fi rupte, creațiile unei civilizații milenare ar fi nimicite, suprafața pământului n-ar mai fi decât un cimitir acoperit de apă și de mîl. Însă ar fi suficient ca în acest haos înspăimântător să fi supraviețuit cîțiva oameni aparținînd unei rase civilizatoare pentru ca, fie și după o mie de ani, pămîntul, regăsindu-și liniștea, să reînceapă să producă dovezi ale forței creatoare a omului. Numai nimicirea ultimilor reprezentanți ai rasei superioare ar face definitiv din pămînt un deșert. Invers, exemplele luate din prezent dovedesc că statele ale căror baze au fost puse de reprezentanții unor rase lipsite de capacități politice indispensabile nu au putut, în ciuda tuturor măsurilor luate de guvernele lor, să scape de ruină. După cum speciile de animale mari din vremurile preistorice au trebuit să lase loc altora și să se stingă, tot așa vor trebui să dea întîietate rasele umane lipsite de o anumită forță intelectuală, singura care le poate face să găsească armele necesare conservării lor.

Nu statul este cel care face să se nască un anumit nivel de cultură; el nu poate decât să conserve rasa, cauza dintîi a ridicării acestui nivel. În caz contrar, statul poate continua să existe timp de secole fără o schimbare aparentă, cînd, de fapt, în urma amestecului raselor pe care nu l-a împiedicat, capacitatea civilizatoare și însăși istoria acestui popor, care este reflectarea ei, au început de multă vreme să sufere deteriorări grave. De exemplu, statul nostru actual, mecanism funcționînd în gol, poate, pentru un timp mai mult sau mai puțin îndelungat, să mai provoace iluzii și să pară că trăiește și totuși otrăvirea rasei, de care suferă trupul poporului nostru, aduce după sine o decădere a civilizației sale care se manifestă deja în mod înfricoșător.

Condiția prealabilă pusă existenței durabile a unei omeniri superioare nu este așadar statul, ci rasa care posedă facultățile cerute.

Trebuie să se știe că aceste facultăți există întotdeauna și că este suficient să fie trezite de împrejurări extrioare spre a se manifesta. Națiunile sau, mai degrabă, rasele civilizatoare posedă aceste facultăți binefăcătoare în stare latentă, chiar dacă împrejurările exterioare nu le îngăduie să acționeze. De aceea a-i prezenta pe germanii din vremurile anterioare creștinismului ca pe niște oameni "fără civilizație", ca pe niște barbari este o nedreptate incredibilă. Ei n-au fost niciodată astfel. Numai asprimea climei habitatului lor septentrional le impunea un fel de viață ce se opunea dezvoltării forțelor lor creatoare. Dacă ar fi ajuns, fără lumea antică, în regiunile mai blînde din sud și dacă acolo ar fi găsit, în materialul uman furnizat de rasele inferioare, primele mijloace tehnice,

capacitatea de a crea o civilizație care dormita în ei ar fi produs o înflorire la fel de strălucitoare ca aceea a elenilor. Dar această forță primitivă care zămislește civilizația nu trebuie atribuită numai faptului că ei au trăit într-un climat septentrional. Un lapon dus în sud ar contribui la fel de puțin la dezvoltarea civilizației ca și un eschimos. Nu, această splendidă facultate de a crea și de a modela i-a fost conferită tocmai arianului pentru ca ea să rămână în el în stadiu latent sau s-o dăruiască vieții care se trezește, după cum niște împrejurări favorabile i-o îngăduie sau o natură inospitalieră îl împiedică să o facă.

Putem deduce de aici următoarea idee:

Statul este un mijloc de a ajunge la un scop Scopul său este menținerea și favorizarea dezvoltării unei comunități de ființe care, fizic și moral, sînt din aceeași specie. El trebuie să mențină, în primul rînd, trăsăturile caracteristice esențiale ale rasei, condiție a dezvoltării libere a tuturor facultăților latente ale acesteia. Dintre aceste facultăți, o parte va servi întotdeauna la întreținerea vieții fizice și o altă parte la favorizarea progreselor intelectuale. Dar, de fapt, cea dintîi este întotdeauna condiția necesară a celei de a doua.

Statele care nu urmăresc acest scop sînt niște organisme defectuoase, creații eșuate. Faptul că ele există nu schimbă lucrurile, după cum nici succesele obținute de o întovărășire de corsari nu justifică pirateria.

Noi, național-socialiștii, care luptăm pentru o altă concepție despre lume, nu ne plasăm pe celebrul "teren al faptelor", de altfel născocite. Atunci nu am mai fi susținătorii unei mari idei noi, ci culii minciunii care domnește în zilele noastre. Trebuie să facem o distincție netă între statul care nu este decît cel care înglobează și rasa care este conținutul. Cel care înglobează nu are o rațiune de a fi decît atunci cînd este capabil să-și păstreze și să-și protejeze conținutul: altminteri nu are nici o valoare.

Ca urmare, scopul suprem al statului rasist trebuie să fie să vegheze la conservarea reprezentanților rasei primare, dătători de civilizație, care fac frumusețea și valoarea morală a unei omeniri superioare. Noi, în calitate de arieni, nu ne putem închipui un stat decît ca organismul viu care constituie un popor, organism care nu numai că asigură existența acestui popor, dar, în plus, dezvoltîndu-i facultățile morale și intelectuale, le face să ajungă la gradul cel mai înalt de libertate.

Ceea ce se încearcă astăzi să ni se impună ca stat este produsul monstruos al celei mai mari erori omenesti, urmată de un șir de suferințe inexprimabile.

Noi, național-socialiștii, știm că lumea de azi va considera această concepție drept revoluționară și că ea ne va defăima cu acest nume. Dar opiniile și actele noastre nu trebuie să rezulte din aprobarea sau dezaprobarea epocii noastre, ci din obligația imperioasă de a sluji adevărul de care sîntem conștienți. Noi putem fi convinși că inteligența mai deschisă a posterității nu numai că va înțelege rațiunile întreprinderii noastre, ci și că îi va recunoaște utilitatea și o

va omagia.

Cele de mai sus ne dau nouă, național-socialiștilor, măsura valorii unui stat. Această valoare este numai relativă, judecată din punctul de vedere particular al fiecărei națiuni; ea va fi absolută dacă ne ridicăm la punctul de vedere al omenirii în sine. Altfel spus:

Utilitatea unui stat nu poate fi apreciată luînd drept criteriu nivelul de civilizație la care a ajuns sau importanța pe care i-o conferă puterea sa în lume; aceasta se poate face exclusiv în funcție de utilitatea pe care o poate avea acest organism pentru fiecare popor luat în considerare.

Un stat poate fi considerat ideal nu numai dacă el corespunde condițiilor de viață ale poporului pe care trebuie să-l reprezinte, ci și dacă existența sa asigură practic dăinuirea aceluia popor, de altfel indiferent de însemnătatea culturală pe care o poate avea în lume forma acestui stat. Căci misiunea statului nu este de a crea, ci de a croi drum forțelor virtuale. *Un stat poate fi așadar calificat drept prost dacă, atingînd gradul cel mai ridicat de civilizație, hărăzește ruinei omogenitatea rasială a reprezentanților acestei civilizații.*

Căci atunci practic el nu respectă condiția prealabilă a existenței unei culturi, care nu este produsul său, ci al unui popor civilizator consolidat de sinteza vie a statului. Statul nu reprezintă o substanță, ci o formă. *Gradul de civilizație la care a ajuns un popor nu permite așadar dozarea utilității statului în care trăiește.* Este lesne de înțeles că un popor superior dotat pentru civilizație oferă o imagine preferabilă celei a unui trib de negri; cu toate acestea, organismul creat de cel dintîi sub formă de stat poate fi, prin felul în care își îndeplinește scopul, mai rău decît al negrului. Deși statul cel mai bun și cea mai bună constituție politică sînt incapabile să extragă dintr-un popor facultățile care îi lipsesc actualmente și pe care nu le-a avut niciodată, o formă necorespunzătoare de stat va aduce fatalmente cu sine, cu timpul, permițînd sau chiar prilejuind dispariția reprezentanților rasei civilizatoare, pierderea facultăților pe care inițial aceasta le poseda potențial.

Ca urmare, aprecierea valorii unui stat va fi mai întîi determinată de utilitatea pe care el o poate avea pentru un popor dat și nicidecum de importanța rolului său în istoria lumii.

Asupra acestui ultim punct de vedere, care este foarte relativ, ne putem face repede o părere precisă; dar este greu de făcut o apreciere a valorii absolute a unui stat, deoarece această apreciere definitivă nu depinde numai de statul însuși, ci mai degrabă de valoarea și de nivelul poporului luat în considerare.

Cînd se vorbește despre înalta misiune a statului, nu trebuie deci niciodată să se uite că această înaltă misiune îi incumbă esențialmente poporului, în care statul nu are alt rol decît de a face posibilă dezvoltarea liberă, datorită

puterii organice a existenței sale.

Atunci, dacă ne întrebăm cum trebuie să fie constituit statul de care avem nevoie noi, germanii, trebuie să precizăm mai întâi două lucruri: ce fel de oameni trebuie să reunească acest stat și ce scopuri trebuie el să urmărească.

Din nefericire poporul nostru german nu are ca bază o rasă omogenă. Și fuziunea elementelor primare nu a făcut asemenea progrese încît să se poată vorbi de o rasă nouă născută din această fuziune. În realitate, contaminările succesive care, în special de la războiul de treizeci de ani încoace, au alterat singele poporului nostru, nu numai că l-au descompus, ele au acționat și asupra sufletului nostru. Granițele deschise ale patriei noastre, contactul cu corpuri politice negermane de-a lungul regiunilor de frontieră, în special puternicul aflux de sînge străin în interiorul Reichului nu lăsa, prin reînnoirea sa constantă, timpul necesar pentru a se ajunge la o fuziune completă. Din acest fel de amestec nu a ieșit o rasă nouă; elementele etnice au rămas juxtapuse și rezultatul a fost că, în momentele critice, cînd de obicei o turmă se strînge laolaltă, poporul german s-a împrăștiat în toate direcțiile. Nu numai că repartiția teritorială a elementelor constitutive ale rasei privește regiuni diferite, dar ele coexistă în interiorul unei aceleiași regiuni. Oamenii din nord sînt aproape de cei din est, dalmatii sînt aproape de aceștia, oamenii din occident sînt aproape de ei; fără a mai socoti amestecurile. Această stare de lucruri are, în anumite părți, inconveniente mari: germanilor le lipsește puternicul instinct gregar, efect al identității singelui, care, deosebit de necesar în ceasurile grele, previne prăbușirea națiunilor, ștergînd instantaneu la popoarele care-l au toate diferențele secundare și făcîndu le să i opună dușmanului comun frontul unit al turmei sale omogene. Ceea ce se desemnează la noi prin hiperindividualism provine din faptul că elementele fundamentale ale rasei noastre, din care fiecare are trăsături caracteristice particulare, au luat obiceiul de a trăi alături, fără să ajungă să se amestece. Pe timp de pace, adesea el poate avea avantaje, dar, dacă ne gîndim bine, ne a costat dominația lumii. Dacă poporul german ar fi avut, de-a lungul istoriei sale, această unitate gregară care le-a fost atît de folositoare altor popoare, Reichul german ar fi astăzi stăpînul globului. Istoria lumii ar fi luat un alt curs și nimeni nu este în măsură să determine dacă, urmînd acest drum, omenirea n-ar fi atins scopul la care speră să ajungă astăzi prin văicărelile și smiorcăielile lor atîția pacifiști orbiți: *O pace asigurată nu de ramurile de măslin agitate de plîngăcioșii pacifiști, ci garantată de spada victorioasă a unui popor de stăpîni care pune lumea întreagă în slujba unei civilizații superioare.*

Faptul că poporul nostru îi lipsește coeziunea dată de un sînge comun și rămas pur ne-a pricinuit rele inexprimabile. El a dăruit capitale unei mulțimi de mici potenți germani, dar a privat poporul german de drepturile sale senioriale.

Și astăzi poporul german mai suferă încă din cauza urmărilor acestei lipse de coeziune intimă; dar ceea ce a fost nenorocirea noastră în trecut și în prezent, poate fi în viitor un izvor de binecuvîntări. Căci oricît de funeste ar fi

fost absența unei fuziuni absolute a elementelor care compuneau inițial rasa noastră și imposibilitatea în care ne-am aflat, ca urmare, de a forma un corp de popor omogen, în schimb, este o fericire că cel puțin o parte din ceea ce este mai bun în singele nostru a rămas pură și a scăpat de decăderea care a lovit restul rasei noastre.

Este cert că un amalgam complet al elementelor primare ale rasei noastre ar fi dat naștere unui popor constituind un organism desăvârșit; dar el ar fi fost, ca orice rasă hibridă, dotat cu o capacitate mai mică de a face să progreseze civilizația decât cea de care se bucurau inițial elementele sale cele mai nobile. Așadar absența unui amestec integral este o binefacere: noi nu avem astăzi în poporul nostru german mari rezerve de oameni de rasă germanică din nord, al căror sânge a rămas neamestecat și pe care îl putem considera ca pe comoara cea mai de preț pentru viitorul nostru. În vremurile riste, când legile rasei erau necunoscute, când în orice om, luat în sine, era răzută o ființă întru totul asemănătoare semenilor săi, nu erau observate diferențele de valoare existente între diversele elemente primitive. Noi știm astăzi că un amalgam complet al elementelor constitutive ale corpului poporului nostru și coeziunea care ar fi rezultat din ea ne-ar fi făcut poate puternici la exterior, dar că scopul suprem spre care trebuie să tindă omenirea ne-ar fi rămas năcesibil: singura specie de oameni pe care destinul i-a ales în mod vizibil pentru a duce opera la bun sfârșit s-ar fi înecat în terciul de rase format de un popor unificat.

Dar astăzi, întăriți de o noțiune de curînd dobîndită, noi trebuie să examinăm atent și să profităm de ceea ce a împiedicat destinul binevoitor, fără reu amestec din partea noastră.

Cine vorbește despre o misiune dată poporului german pe acest pămînt trebuie să știe că ea constă exclusiv în formarea unui stat care consideră că țelul său suprem este conservarea și apărarea elementelor celor mai nobile ale poporului nostru, rămase nealterate, și care sînt de asemenea cele ale întregii meniri.

Prin aceasta, statul cunoaște pentru prima dată un scop intern înalt. În loc de lozinca ridicolă care îi dădea rolul de a veghea asupra liniștii și ordinii, statul permite cetățenilor să se înșele reciproc în largul lor, sarcina care constă în conservarea și apărarea unei specii umane superioare, cu care unitatea Atotputernicului a gratificat acest pămînt, apare ca o misiune cu devărat nobilă.

Mecanismul neînsuflețit care pretinde că-și are rațiunea de a exista în sine însuși trebuie transformat într-un organism viu al cărui scop exclusiv este să realizeze o idee superioară.

Reichul, în calitate de stat, trebuie să cuprindă toți germanii, și să își ia asupra-și nu numai sarcina de a reuni și de a conserva rezervele prețioase de elemente primare ale rasei pe care le posedă acest popor, ci și de a le face să crească încet dar sigur la o situație predominantă.

Unei perioade care este, dacă mergem pînă în miezul lucrurilor, cea a amortirii și a stagnării, îi va succeda o perioadă de luptă. Dar, ca întotdeauna, dictonul: "Cine se odihnește, ruginește" își găsește și aici aplicarea și, de asemenea, cel care spune că numai atacul aduce victoria. Cu cît scopul luptei noastre este mai înalt și cu cît actualmente mulțimea este mai incapabilă să îl înțeleagă, cu atît mai uriașe vor fi succesul - după cum ne învață istoria - și importanța acestui succes; ne este suficient să vedem clar scopul spre care trebuie să tindem și să ducem lupta cu o perseverență de nezdruccinat.

Mulți funcționari care conduc în prezent statul nostru pot socoti mai puțin hazardat să lucreze pentru menținerea stării de lucruri existente decît să lupte pentru ceea ce va fi mîine. Li se pare mai comod să vadă în stat un mecanism, a cărui singură rațiune de a fi este să se mențină în viață, după cum viața lor "aparține statului", cum obișnuiesc să spună. Ca și cum ceea ce își are rădăcinile în popor ar putea servi logic un alt stăpîn decît poporul; ca și cum omul ar putea lucra pentru altceva decît pentru om. *Cum am mai spus, este, firește, comod să nu vezi în autoritatea statului decît mecanismul pur automat al unei organizări, decît să o consideri întruparea suverană a instinctului de conservare al unui popor.* Într-adevăr, în primul caz, statul și autoritățile statului sînt pentru aceste minți înguste scopuri în sine; în al doilea caz, sînt arme puternice în slujba marii și eternei lupte pentru existență, și nu o mașinărie oarbă, ci expresia voinței unanime a unei comunități care vrea să trăiască.

De aceea, pentru lupta dusă în favoarea noii noastre concepții despre stat - concepție care răspunde în întregime sensului inițial al lucrurilor - vom găsi puțini tovarăși de luptă în sînul unei societăți îmbătrînite fizic, prea adesea și ca inteligență și curaj. Din aceste pături ale populației, noi nu vom avea recruți decît în mod excepțional: niște bătrîni a căror inimă și-a păstrat tinerețea, iar spiritul proșpețimea; dar nu îi vom vedea niciodată venind la noi pe cei care consideră că sarcina esențială a vieții lor este menținerea unei stări de lucruri existente.

Avem în fața noastră mult mai puțin oameni rău intenționați, cît armata nenumărată a indiferențelor din lene intelectuală și în special a oamenilor interesați de menținerea statului actual. Dar tocmai faptul că această luptă aprigă pare fără speranță îi dă sarcinii noastre măreție și constituie șansa noastră de succes cea mai mare. Strigătul războinic, care sperie la început sau descurajează inimile slabe, va fi semnalul adunării firilor cu adevărat combative. Și trebuie să ne dăm seama că: *atunci cînd, în sînul unui popor, un anumit număr de oameni dotați în cel mai înalt grad cu energie și forță activă se unesc spre a urmări un singur scop și cînd ei sînt astfel definitiv eliberați de lenea în care au amorțit masele, acești cîțiva oameni devin stăpînii întregului*

popor. Istoria lumii este făurită de minorități, de fiecare dată când minoritățile de număr întruchipează majoritatea de voință și de decizie.

De aceea, ceea ce astăzi multora li se poate părea o agravare a sarcinii noastre, este, în realitate, condiția necesară a victoriei noastre. Tocmai pentru că sarcina este atât de mare și de grea, noi vom găsi după toate aparențele cei mai buni susținători ai luptei noastre. Această elită ne garantează succesul.

*
* *

Natura corectează de obicei prin rînduieli corespunzătoare efectul amestecurilor care alterează puritatea raselor umane. Ea se arată puțin favorabilă față de metiși. Primii produși ai acestor încrucișări au crunt de suferit, citeodată pînă la a treia, a patra și a cincea generație. Ceea ce constituia valoarea elementului primar superior participant la încrucișare le este refuzat; în afară de aceasta, lipsa unității sîngelui implică discordanța voințelor și energiilor vitale. În toate momentele critice în care oamenii de rasă pură iau hotărîri înțelepte și coerente, metisul își pierde capul sau nu ia decît jumătăți de măsură. Rezultatul este că acesta din urmă se lasă dominat de omul cu sînge pur și că, în practică, este expus unei dispariții mai rapide. *În împrejurările în care rasa rezistă victorios, metisul moare; am putea cita nenumărate exemple în acest sens.* Aici se poate vedea corectarea făcută de natură. Dar i se întîmplă adesea să meargă și mai departe: ea îngreudește reproducerea; ea face ca produșii încrucișărilor multiplicat să devină sterili, făcîndu-i astfel să dispară.

Dacă, spre exemplu, un individ dintr-o rasă dată s-ar uni cu reprezentantul unei rase inferioare, rezultatul încrucișării ar fi o scădere a nivelului în sine și, în plus, o descendență mai slabă decît indivizii de rasă rămasă pură în mijlocul căreia ar trebui ea să trăiască. În cazul în care orice nou aport de sînge al rasei superioare ar fi împiedicat, încrucișările continue ar da naștere unor metiși pe care puterea lor de rezistență, înțelept redusă de natură, i-ar condamna la o dispariție promptă; sau, în cursul mileniilor, s-ar forma un nou amalgam în care elementele primare, amestecate radical prin încrucișări multiple ar fi de nerecunoscut; s-ar constitui astfel un popor nou dotat cu o anumită capacitate de rezistență gregară, dar a cărei valoare intelectuală și artistică ar fi cu mult inferioară celei a rasei superioare care a participat la prima încrucișare. Dar chiar și în acest din urmă caz, acest produs hibrid ar sucomba în lupta pentru existență, împotriva unei rase superioare al cărei sînge ar fi rămas pur. Solidaritatea gregară, dezvoltată de-a lungul miilor de ani, și care ar asigura deziunea acestui popor nou ar fi - cît ar fi ea de mare, ca urmare a scăderii nivelului rasei și a micșorării facultății de adaptare și a capacităților creatoare incapabilă să permită o rezistență victorioasă la atacurile unei rase pure, unite ea și superioare ca dezvoltare intelectuală și civilizație

Putem așadar enunța următorul principiu:

Orice încrucișare de rase aduce fatalmente cu sine, mai devreme sau mai târziu, dispariția hibrizilor rezultați, câtă vreme ei se găsesc în prezența elementu lui superior care a participat la încrucișare și care a conservat unitatea care conferă singelui puritate. Pentru hibrid pericolul nu încetează decît odată cu metisajul ultimului element individual al rasei superioare.

Acesta este izvorul regenerării progresive, deși lente, efectuate de natura, care elimină încetul cu încetul produsele alterării raselor cu condiția ca să mai existe un izvor de rasă pură și să nu se mai producă metisaje noi

Acest fenomen se poate manifesta de la sine la ființele dotate cu un puternic instinct de rasă, pe care împrejurări deosebite sau vreo constrîngere specială l au deviat de pe calea normală de înmulțire care menține puritatea rasei. De îndată ce constrîngerea încetează, elementul rămas pur tinde imediat să revină la împerecherea între egali, ceea ce pune capăt oricărei încrucișări ulterioare. Produșii metisajului se retrag atunci de la sine în umbră, dacă nu cumva numărul lor a devenit atît de mare încît elementele de rasă pură nu se pot gîndi să li se opună

Omul, devenit surd la sugestiile instinctului și necunoscînd obligațiile pe care i le-a impus natura, nu trebuie să conteze pe corecțiile făcute de ea, cită vreme el nu va fi înlocuit prin luminile inteligenței sugestiile instinctului pierdut; așadar inteligența este cea care trebuie să înfăptuiască munca de regenerare necesară. Dar este de temut faptul că omul, odată orbit, va continua să dărîme barierele care separa rasele, pînă cînd ceea ce era mai bun în el va fi definitiv pierdut. Atunci nu va mai rămîne decît un fel de terci omogen din care faimoșii reformatori pe care îi auzim astăzi își făuresc idealul; dar acest amestec inform ar însemna moartea oricărui ideal pe această lume. Recunosc: *s ar putea alcătui astfel o turmă mare, s-ar putea fabrica prin acest fel de amestec un animal gregar, dar dintr-un asemenea amestec nu va ieși niciodată un om care să fie un stîlp al civilizației sau, și mai bine, un fondator și un creator de civilizație*. S ar putea considera atunci că omenirea și-a ratat definitiv ultima sa misiune

Dacă nu vrem ca Pămîntul să decadă la această stare, trebuie să ne alăturăm ideii că misiunea statelor germanice este, înainte de toate, să vegheze ca orice nou metisaj să înceteze cu desăvîrșire

Generația de secaturi care s-au impus atenției contemporanilor noștri va începe desigur să strige la enunțarea acestei teorii și să se plîngă, gemînd că eu lovesc în drepturile sacro sante ale omului. *Nu, omul nu are decît un drept sacru și acest drept este în același timp cel mai sfînt dintre îndatoriri. și anume de a veghea la puritatea singelui său, pentru ca păstrarea a ceea ce exista mai bun în omenire să facă posibilă o dezvoltare și mai desăvîrșită a acestor ființe privilegiate*. Un stat rasist trebuie deci, înainte de toate, să ridice căsătoria din starea de înjosire la care a supus-o falsificarea continuă a rasei și să îi redea sfînțenia unei instituții menite să creeze ființe după chipul și asemănarea Domnului, iar nu niște monștri care constituie media dintre om și maimuță

Protestele care pot fi ridicate împotriva tezei mele, din rațiuni zise *umanitare*, sînt extrem de puțin justificate într-o vreme în care, pe de o parte, se oferă tuturor degeherațiilor posibilitatea de a se înmulți, impunîndu-li-se astfel contemporanilor lor suferințe de nespus - în timp ce, pe de altă parte, în toate drogheriile și chiar și la negustorii ambulanți pot fi cumpărate preparate permițînd, chiar și celor mai sănătoși părinți, să nu aibă copii. În statul care, în zilele noastre, asigură liniștea și ordinea, după cum cred apărătorii săi, bravii național-burghezi, ar fi o crimă să retragi facultatea de a procrea sifiliticilor, tuberculoșilor, ființelor atinse de tare ereditare sau diforme, cretinilor; în schimb, faptul că milioanele de ființe dintre cele mai sănătoase li se răpește facultatea de a procrea nu este considerat o acțiune dăunătoare și nu șochează bunele moravuri ale acestei societăți ipocrite, ba chiar îi flatează miopia și lenea intelectuale. Căci altminteri ar trebui să-și frămînte mintea ca să găsească mijlocul de a face să subziste și de a păstra indivizii care sînt sănătatea poporului nostru și din care se va naște generația viitoare.

Cîtă lipsă de ideal și de noblețe în sistemul actual! Ridicarea celor mai buni în interesul posterității îi este indiferentă; lasă lucrurile să-și urmeze cursul. Faptul că bisericile noastre păcătuiesc împotriva respectului datorat omului, imagine a Domnului, asemănare pe care ele insistă atît de mult, este întru totul conform actualei lor linii de conduită; ele vorbesc mereu de spirit și lasă receptacolul Spiritului să decadă la nivelul de proletariat degenerat. Apoi se mai miră cu un aer stupid cît de puțină influență are credința creștină în propria ei țară, de înspăimîntătoarea "necredință" a acestei mizerabile calicimi degradate fizic și al cărei moral este firește la fel de corupt; și se despăgubesc predicînd cu succes hotenților și cafrilor doctrina evanghelică. În timp ce popoarele noastre din Europa, spre cea mai mare laudă și glorie a Domnului, sînt măcinate de o lepră morală și fizică, piosul misionar pleacă în Africa Centrală și întemeiază misiuni pentru negri, pînă cînd "civilizația noastră superioară" face din acești oameni sănătoși, deși primitivi și înapoiți, o stirpe de mulatri trindavi.

Cele două confesiuni creștine ale noastre ar corespunde mai bine celor mai nobile aspirații umane dacă, în loc să-i deranjeze pe negri cu misiuni pe care nu le doresc și a căror învățătură nici nu pot s-o înțeleagă, ar binevoi să-i facă pe locuitorii din Europa să înțeleagă foarte serios că menajurile cu sănătate proastă ar face un lucru mult mai plăcut lui Dumnezeu, dacă le-ar fi milă de un mic orfan sănătos și robust și i-ar ține loc de tată și de mamă, în loc să dea viață unui copil bolnăvicios care va fi pentru el însuși și pentru ceilalți o pricină de nefericire și de durere profundă.

Statul rasist va trebui să repare pagubele provocate de tot ceea ce se neglijează astăzi în acest domeniu. *El va trebui să facă din rasă centrul vieții comunității; să vegheze ca ea să rămînă pură; să declare că bunul cel mai de preț al unui popor este copilul. El va trebui să aibă grijă ca numai individul sănătos să poată zămisli copii; el va spune că nu există decît un singur act rușinos: să*

aduci pe lume copii cînd ești bolnav și cînd ai tare și că actul cel mai onorabil este atunci să renunți. Invers, el va declara că a-i refuza națiunii copii robuști este un act blamabil. Statul trebuie să intervină în calitate de păstrător al viitorului a mii de ani pentru al căror preț dorințele și egoismul individului sînt desconsiderate și în fața cărora el trebuie să se incline; el trebuie să declare că orice individ bolnav notoriu sau atins de tare ereditare, deci transmisibile vîrstărilor sale, nu are dreptul să se reproducă și trebuie să-i răpească practic această facultate. Invers, el trebuie să vegheze ca fecunditatea femeii sănătoasă să nu fie limitată de infecta politică financiară a unui sistem de guvernămînt care face, din acest dar al cerului care este o posteritate numeroasă, un blestem pentru părinți. El trebuie să pună capăt acestei indifferențe trîndave, ba chiar criminale, manifestată astăzi față de condițiile sociale permițînd formarea unor familii prolifiche și să se simtă protectorul suprem al acestui bun de neprețuit pentru un popor. Atenția lui trebuie să se îndrepte asupra copilului mai mult decît asupra adultului.

Cine nu este sănătos, fizic și moral, și în consecință nu are valoare din punct de vedere social, nu trebuie să-și perpetueze bolile în trupul copiilor săi. Statul rasist are o sarcină uriașă de îndeplinit din punct de vedere al educației. Dar această sarcină va părea mai tîrziu ceva mult mai mare decît războaiele victorioase ale epocii noastre burgheze actuale. Statul trebuie să-l facă pe individ să înțeleagă, prin educație, că a fi bolnăvicios și slab nu este o rușine, ci o nenorocire vrednică de milă, dar că, în schimb este o crimă și o rușine să dezonorezi această nenorocire prin egoism, făcînd-o să cadă asupra unei ființe nevinovate: că individul care suferă de o boală de care, de altminteri, nu este responsabil și care renunță să aibă copii și își transferă afecțiunea și tandrețea asupra unei tinere mlădițe nevoiașă din rasa lui, a cărei stare de sănătate lasă să se prevadă că într-o zi va fi un membru robust al unei comunități viguroase dă dovadă de un spirit cu adevărat nobil și de sentimentele omenesci cele mai vrednice de admirație. Îndeplinind această sarcină educativă, statul își prelungește, din punct de vedere moral, activitatea practică. Lui îi va fi indiferent să știe dacă este înțeles sau nu, aprobat sau blamat, pentru a acționa conform acestor principii.

Dacă, timp de șase sute de ani, indivizii degenerați fizic sau suferind de boli mintale ar fi împiedicați să procreeze, omenirea ar fi scăpată de rele de o gravitate incomensurabilă; ea s-ar bucura de o sănătate greu de imaginat în ziua de azi. Favorizînd conștient și sistematic fecunditatea elementelor celor mai robuste ale poporului nostru, se va obține o rasă al cărei rol va fi, cel puțin la început, să elimine germenii decadentei fizice și, în consecință, morale, de care suferim noi astăzi.

Fiindcă, atunci cînd un popor și un stat se vor fi angajat pe această cale, se vor preocupa în mod firesc de creșterea valorii a ceea ce constituie esența cea mai prețioasă a rasei și de sporirea fecundității sale pentru ca în sfîrșit națiunea întreagă să participe la acest bine suprem: o rasă obținută după regulile

eugeniei.

Pentru a se ajunge aici, trebuie înainte de toate ca statul să nu lase în voia soartei grija de a coloniza regiunile nou dobândite, ci să supună această colonizare unor reguli determinate. Comisii de rasă, constituite special, trebuie să elibereze indivizilor un permis de colonizare; o puritate de rasă definită, care va trebui dovedită, va fi condiția pusă pentru obținerea acestui permis. În felul acesta vor putea fi întemeiate încetul cu încetul colonii marginale ale căror coloni vor fi exclusiv reprezentanți ai rasei celei mai pure și dotați, în consecință, cu facultățile cele mai eminente ale acelei rase. Aceste colonii vor fi, pentru întreaga națiune, o comoară națională prețioasă; dezvoltarea lor va umple de mândrie și de o siguranță voioasă orice membru al comunității, din moment ce ele vor conține germenul unei fericite dezvoltări viitoare a poporului însuși și de asemenea a omenirii.

Sarcina de a face să se nască acest ev mai bun le va reveni concepțiilor rasiste puse în practică în statul rasist: atunci oamenii nu vor mai ține să îmbunătățească creșterea speciilor canine, cabaline sau feline; ei vor căuta să îmbunătățească rasa umană; în acea epocă a istoriei omenirii, unii, care au recunoscut adevărul, vor ști să dovedească abnegație în tăcere, alții vor face darul de la sine, bucuroși.

Faptul că această stare de spirit este posibilă nu poate fi negat într-o lume în care sute de mii de oameni își impun voluntar celibatul, fără să fie constrinși și obligați la aceasta altfel decât printr-o lege religioasă.

De ce ar fi imposibilă o asemenea renunțare dacă, în locul unei porunci a bisericii ar interveni un avertisment solemn invitând oamenii să pună în sfârșit capăt adevăratului păcat original, cu consecințe atât de durabile, și să-i dea Creatorului atotputernic ființe aidoma celor create de el la început?

Desigur, lamentabila turmă a micilor-burghezi de astăzi nu va putea înțelege niciodată aceasta. Ei vor ride sau vor da din umerii lor prost croiți și vor repeta suspinând scuza pe care o rostesc mereu: "Ar fi foarte frumos, în principiu, dar este imposibil!" Intr-adevăr, cu ei este imposibil; lumea lor nu este făcută pentru aceasta. Ei n-au decît o grijă: propria lor viață, și un Dumnezeu: banul lor. Numai că noi nu ne adresăm lor, ci marii armate a celor care sînt prea săraci pentru ca propria lor viață să li se pară cea mai mare fericire care poate exista pe lume, celor care nu privesc aurul ca pe stăpînul care le rînduiește existența, ci care cred în alți zei. Ne adresăm înainte de toate puternicei armate a tineretului nostru german. El crește într-o epocă reprezentînd o mare cotitură a istoriei și lenea și indiferența taților lor îi obligă să lupte. Tinerii germani vor fi într-o zi arhitecții unui nou stat rasist sau vor fi cei din urmă martori ai unei prăbușiri complete, ai morții lumii burgheze.

Căci, atunci cînd o generație suferă de defecte pe care le recunoaște și cu care se resemnează chiar, mărginindu-se, cum face astăzi lumea noastră burgheză, la scuza facilă că nu se poate face nimic pentru a le remedia, o asemenea lume este hărăzită prăbușirii. Ceea ce caracterizează societatea noastră

burgheză este că ea nu mai poate nega aceste defect. Ea este obligată să mărturisească faptul că există multe lucruri putrede și rele, dar nu mai este capabilă să reacționeze împotriva răului; ea nu mai are forța de a mobiliza un popor de șaizeci sau șaptezeci de milioane de oameni și de a-i inspira energia disperată cu care ar trebui să facă ultimele eforturi pentru a evita pericolul. Dimpotrivă: când o asemenea campanie este întreprinsă într-o altă țară, ea nu îi inspiră decît comentarii prostești și caută să demonstreze că, teoretic, tentativa nu poate reuși, că succesul ei este pur și simplu de neconceput. Pentru a justifica pasivitatea acestor pitici și slăbiciunea lor intelectuală și morală sînt avansate tot felul de argumente, oricît ar fi de idioate. Atunci cînd, de exemplu, un continent întreg declară în sfîrșit război intoxicării cu alcool, pentru a smulge un popor întreg din brațele acestui viciu devastator, lumea burgheză din Europa nu are alt reflex decît să facă prostește ochii mari, să dea din cap cu un aer de îndoială sau să găsească, cu un aer superior, că toate acestea sînt ridicele - părere care i se potrivește deosebit de bine acestei societăți ridicele. Dar atunci cînd toate aceste sclifoseli nu au efect și cînd, undeva în lume este atacată nobila și inviolabila rutină, și chiar cu succes, mic-burghezii noștri se străduiesc, am mai spus-o, să pună cel puțin la îndoială acest succes și să-i micșoreze importanța, fără să se teamă măcar să invoce principiile moralei burgheze împotriva unei campanii care caută să scape lumea de cea mai rea dintre imoralități.

Noi, noi toți nu trebuie să ne facem nici o iluzie în această privință: burghezia noastră actuală nu mai poate de-acum înainte servi la nimic, pentru nici una din sarcinile nobile care îi revin omenirii; fără cea mai mică bază, ea este de asemenea mult prea josnică, mai puțin - după părerea mea - din răutate decît dintr-o indolență incredibilă și din tot ceea ce rezultă din ea. De aceea, acele cluburi politice care își duc viața de azi pe mîine sub denumirea de "partide burgheze" nu mai sînt, de multă vreme, decît niște asociații de interese formate de anumite grupuri profesionale și de anumite clase; iar scopul lor principal este să apere cît mai bine cu putință interesele cele mai egoiste. Este evident că o asemenea corporație de "burghezi" politicieni nu este capabilă de luptă, în special cînd adversarul se recrutează nu din rîndurile unor înavuțiți prudenți, ci dintre masele proletare, împinse la revoltă de incităriile cele mai violente și hotărîte la orice.

*

*

*

Dacă ne dăm seama de faptul că cea dintîi îndatorire a statului, care este în slujba poporului și nu are în vedere decît binele acestuia, este să păstreze elementele cele mai bune ale rasei, să aibă grijă de ele și să favorizeze dezvoltarea lor, atunci vom conchide logic că sarcina lui nu se limitează la a face să se nască vlăstare demne de popor și de rasă, ci că el mai trebuie și să le dea o educație care va face mai tîrziu din ei membri folositori ai comunității și

capabili să contribuie la sporirea ei.

Cum, în ansamblu, randamentul intelectual al indivizilor este direct proporțional cu calitățile de rasă ale materialului uman dat, educația fiecăruia trebuie să aibă drept prim scop întreținerea și dezvoltarea sănătății fizice. Căci, în majoritatea cazurilor, un spirit sănătos și energic nu se găsește decît într-un corp sănătos și viguros. Faptul că oamenii de geniu au uneori o constituție puțin robustă sau chiar bolnăvicioasă, nu infirmă acest principiu. Este vorba în acest caz de excepții care, ca în toate domeniile, confirmă regula. Dar cînd un popor este alcătuit în majoritate din oameni degenerați fizic, este extrem de rar ca din acest smîrc să se ivească un spirit cu adevărat superior. Influența lui nu va cunoaște, în orice caz, niciodată un mare succes. Ori această plebe de degenerați va fi incapabilă să-l înțeleagă, ori puterea sa de voință va fi prea slăbită pentru ca ea să poată urma acest vultur în elanul său.

Statul rasist, conștient de acest adevăr, nu va considera că sarcina sa educativă se limitează să bage știința în creiere cu pompa; el va ține să obțină, printr-o creștere adecvată, corpuri esențialmente sănătoase. Cultivarea facultăților intelectuale va veni numai pe planul doi. Dar chiar și aici scopul principal va fi formarea caracterului, în special dezvoltarea puterii de voință și a capacității de decizie; în același timp, tinerii vor fi obișnuiți să-și asume bucuroși responsabilitatea actelor lor. Educația propriu-zisă va urma abia în ultimul rînd.

Statul rasist trebuie să pornească de la principiul că un om a cărui cultură științifică este rudimentară, dar care are corpul sănătos, caracter onest și energic, căruia îi place să ia o hotărîre, și care e dotat cu putere de voință este un membru mai folositor comunității naționale decît un infirm, indiferent de aptitudinile lui intelectuale. Un popor de savanți degenerați fizic, cu voința slabă și practicînd un pacifism laș nu va putea cuceri niciodată cerul; el nu va fi nici măcar în stare să-și asigure existența pe acest pămînt. Rar se întîmplă ca, în lupta aprigă pe care ne-o impune destinul, să piară cel mai puțin savant; învinsul este întotdeauna acela care extrage din știința sa hotărîrile cele mai puțin energice și care le pune în practică în modul cel mai jalnic. În sfîrșit, între fizic și moral trebuie să existe o anumită armonie. *Strălucirea spiritului nu face deloc mai frumos un corp cangrenat și ar fi chiar nedrept să li se dea o educație intelectuală desăvîrșită unor oameni prost dezvoltați sau schilodiți, a căror lipsă de energie și de caracter ar face din ei niște ființe nehotărîte și fricoase. Ceea ce face ca idealul de frumusețe conceput de greci să rămînă nemuritor este minunata îmbinare dintre cea mai splendidă frumusețe fizică și strălucirea și noblețea sufletească.*

Dacă vorbele lui Moltke sînt adevărate: "Norocul nu întovărășește decît meritul", sînt desigur adevărate și în privința raporturilor dintre corp și minte: în general, o minte sănătoasă nu sălășluiește definitiv decît într-un corp sănătos.

Așadar, a face corpuri viguroase nu este, într-un stat rasist, treaba indivizilor; nu este nici o problemă care îi privește în primul rînd pe părinți și abia în al doilea și al treilea rînd ansamblul cetățenilor: este o necesitate a

conservării poporului pe care îl reprezintă și îl protejează statul. Așa cum, în ceea ce privește educația, statul încalcă deja dreptul liberei hotărâri a individului și îi opune dreptul colectivității, supunînd copilul educației obligatorii, fără a ține seama de voința părinților - statul rasist trebuie, într-o și mai mare măsură, să facă să triumfe autoritatea sa asupra ignoranței sau lipsei de înțelegere a individului în problemele care interesează salvarea națiunii. El trebuie să-și organizeze acțiunea educativă în așa fel încît corpul tinerilor să fie îngrijit încă din cea mai fragedă copilărie în vederea scopului urmărit și să capete călirea de care va avea nevoie mai tîrziu. El trebuie să vegheze în mod special să nu formeze o generație crescută într-o seră călduță.

Această operă de educație și de igienă trebuie să se efectueze mai întîi pe lîngă tinerele mame. Cîteva zeci de ani de strădanii au avut drept rezultat faptul că nașterile au devenit complet aseptice și cazurile de febră puerperală extrem de rare; trebuie să fie și va fi posibil, făcîndu-se educația temeinică a infirmierelor și a mamelor, ca să reușească să le dea copiilor, încă din primii ani, astfel de îngrijiri încît creșterea lor ulterioară să aibă loc în cele mai bune condiții.

Intr-un stat rasist, școala va consacra infinit mai mult timp exercițiilor fizice. Mințile tinere nu trebuie supraîncărcate cu un bagaj inutil; experiența ne învață că ele nu păstrează din el decît fragmente și, în afară de aceasta, le rămîne nu esențialul, ci niște amănunte secundare și inutilizabile; un copil mic este, de fapt, incapabil să facă o triere logică a materiilor care i-au fost băgate pe gît. A consacra gimnasticii, așa cum se face în prezent, două ore scurte din programul săptămînal al școlilor secundare și, pe deasupra, a face prezența elevilor facultativă, înseamnă a comite o eroare gravă, chiar și din punctul de vedere al formării pur intelectuale. Nu ar trebui să treacă nici o zi în care tînărul să nu se consacre, cel puțin o oră dimineața și seara, exercițiilor fizice, din toate sporturile și de gimnastică. Un sport nu trebuia mai ales neglijat, boxul, care, în ochii unui număr foarte mare de așa-ziși "rasiști", este brutal și vulgar. Este incredibil cîte păreri greșite sînt răspîndite în această privință în mediile "cultivate". Faptul că tînărul învață scrima și își petrece timpul bătîndu-se în duel trece drept extrem de firesc și respectabil, dar boxul, acesta este prin forța împrejurărilor brutal! De ce? Nu există nici un sport care să dezvolte, în aceeași măsură, spiritul combativ, să pretindă decizii rapide ca fulgerul și să-i dea corpului suplețe și călirea oțelului. Pentru doi tineri nu este mai brutal să pună capăt unei dispute născute dintr-o divergență de opinii cu lovituri de pumni decît să facă acest lucru cu o lamă bine ascuțită. Pentru un om atacat nu este mai josnic să-și respingă agresorul cu pumnii decît să o ia la fugă chemînd poliția în ajutor. Dar, înainte de toate, băiatul tînăr și cu corpul sănătos trebuie să învețe să suporte loviturile. Acest principiu li se va părea, firește, campionilor spiritului, demn de un sălbatic. Dar rolul statului rasist tocmai că nu este educarea unei

colonii de esteți pașnici și de oameni degenerați fizic. Imaginea ideală pe care

el și-o face despre omenire nu are ca modele onorabilul mic-burghez și fata bătrână virtuoasă, ci bărbați dotați cu o energie virilă și mândră și femei capabile să aducă pe lume oameni adevărați.

Astfel sportul nu este menit numai să-l facă pe individ puternic, îndemînat și îndrăzneț, el trebuie și să-l călească și să îl învețe să suporte încercările și nenorocirile.

Dacă întreaga clasă superioară a intelectualilor noștri nu ar fi fost instruită exclusiv în sensul a ceea ce este convenabil și distins, dacă, în schimb, ar fi învățat boxul, o revoluție germană, făcută de proxeneți, de dezertori și de alte secături de soiul acesta nu ar fi fost posibilă; căci această revoluție și-a datorat succesul nu îndrăzelii și curajului autorilor săi, ci nehotărîrii lașe și lamentabile a celor ce conduceau statul și care erau șefii săi responsabili. Pentru că toți cei care ne conduceau intelectualicește nu primiseră decît o educație "intelectuală" și s-au pomenit dezarmați în momentul în care partea adversă a folosit, în locul armelor intelectuale, bare solide de fier. Toate acestea au fost posibile numai pentru că școlile noastre superioare aveau ca principiu nu formarea unor bărbați, ci de funcționari, ingineri, tehnicieni, chimiști, juriști, oameni de litere și, pentru ca această intelectualitate să nu moară, de profesori.

Din punct de vedere intelectual, conducătorii noștri au obținut rezultate minunate, dar cînd a trebuit să dea dovadă de voință s-au arătat mai prejos de orice.

Este sigur că educația este incapabilă să facă un om curajos dintr-un om esențialmente laș, dar este de asemenea sigur că un om, chiar dotat de natură cu un oarecare curaj, nu-și va putea dezvolta capacitățile, dacă defectele educației sale l-au pus în inferioritate în ceea ce privește forța lui și abilitatea lui corporale. În armată se poate vedea în ce grad conștiința propriilor resurse fizice poate dezvolta la un om curajul și chiar spiritul combativ. Acolo nu există numai eroi: tipul mediu este amplu reprezentat. Totuși antrenamentul excelent al soldatului german în timp de pace i-a inoculat acestui întreg organism gigantic o încredere în sine de o forță nebănuită de adversarii noștri. Dovezile nemuritoare de bravură și de vioiciune date de armatele germane în tot sfîrșitul verii și în toamna lui 1914, în cursul înaintării lor, cînd au măturat totul în fața lor, au fost rezultatul acestei educații continuate fără răgaz. În timpul anilor de pace interminabili, ea obișnuise corpuri adesea puțin robuste cu performanțele cele mai incredibile și le dăduse soldaților acea încredere în sine pe care nu o puteau zdruncina nici spaima celor mai teribile bătălii.

Poporul nostru german, astăzi zdrobit și zăcînd la pămînt și lăsat pradă fără apărare loviturilor de picior ale restului lumii, are nevoie tocmai de această forță, născută din autosugestie, pe care o dă încrederea în sine. Dar această încredere în sine trebuie dată copiilor poporului nostru prin educație încă din primii lor ani. Întregul sistem de educație și de cultură trebuie să urmărească să le dea convingerea că ei sînt absolut superiori celorlalte popoare. Forța și dibăcia

corporală trebuie să le dea încrederea în invincibilitatea poporului căruia îi aparțin. Ceea ce a dus odinioară armata germană la victorie era suma încrederii fiecărui soldat în sine însuși și a tuturor în cei care îi comandau. Ceea ce va repune pe picioare poporul german va fi convingerea că-și va putea recuceri libertatea. Dar această convingere nu va fi decât rezultatul unei convingeri identice a milioane de indivizi.

Să nu ne facem, nici în acest domeniu, iluzii:

Uriașă a fost prăbușirea poporului nostru; uriașe vor trebui de asemenea să fie strădaniile noastre pentru a pune capăt într-o zi situației lui critice. Cine crede că actuala activitate de educație burgheză practică asupra poporului nostru în vederea calmului și ordinii îi va da forța să facă să înceteze într-o zi starea de lucruri actuală, cauză a ruinei noastre, și să arunce în obrazul adversarilor lanțurile noastre de sclavi, se înșală amarnic. Numai printr-un exces de energie națională, de sete de libertate și de înflăcărare pasionată vom compensa tot ceea ce ne lipsea.

*
* *

Îmbrăcămintea tinerilor trebuie de asemenea să fie adaptată scopului urmărit. Este cu adevărat lamentabil să vezi tineretul nostru conformându-se unei mode stupide care dă un sens peiorativ vechiului proverb: "Haina face pe om".

Tocmai la tineri îmbrăcămintea trebuie pusă în slujba educației. Tînărul care se plimbă vara în pantaloni lungi, într-o haină închisă pînă la gît este din această cauză puțin predispus să se consacre unui exercițiu fizic. Fiindcă, s-o spunem deschis, trebuie făcut apel nu numai la ambiție, dar și la vanitate; nu la vanitatea de a avea veșminte frumoase pe care nu și le poate cumpăra toată lumea, ci la orgoliul unui corp frumos bine făcut, lucru la care fiecare poate contribui.

Această considerație își va juca de asemenea rolul mai tîrziu. Tînăra fată trebuie să-l cunoască pe cavalerul ei. Dacă frumusețea fizică n-ar fi în zilele noastre atît de complet surghiunită pe planul al doilea de nerozia modei, sute de mii de tinere nu s-ar lăsa seduse de niște bastarzi de evrei respingători cu picioare strîmbe. Existența celor mai frumoase trupuri este de asemenea în interesul națiunii pentru ca să dăruiască rasei o nouă frumusețe

Aceasta este astăzi una din necesitățile cele mai urgente, deoarece instrucția militară lipsește și pentru că astfel a fost desființată singura instituție care, în timp de pace, repara în parte neglijențele modului nostru de educație. Avantajele sale nu se limitau la formarea individului însuși, ci exercita și o influență fericită asupra raporturilor dintre cele două sexe. Tînăra fată îl prefera pe soldat celui care nu intrase în armată.

Statul rasist nu trebuie numai să vegheze la dezvoltarea forței fizice în

timpul anilor de școală, el trebuie de asemenea să se ocupe de aceasta în perioada postșcolară, atîta timp cît nu s-a încheiat procesul de creștere al tinerilor, pentru ca aceasta să se facă în condiții bune. Este absurd să credem că dreptul statului de a supraveghea tinerii cetățeni încetează în momentul în care ei părăsesc școala, spre a nu mai reintra în vigoare decît în momentul în care își fac serviciul militar. Acest drept este, în realitate, o datorie permanentă. Statul actual, căruia îi este indiferent dacă are cetățeni cu o sănătate bună, a neglijat această îndatorire în mod criminal. El lasă astăzi tineretul să se depraveze pe străzi și în locurile de desfrîu, în loc să-l țină în mîină și să aibă grijă de formarea sa fizică pînă în momentul în care va fi obținut adulți sănătoși și robuști.

Chestiunea formei precise a organizării educației postșcolare de către stat este, pentru moment, fără importanță; esențialul este să o facă; el va căuta căile și mijloacele pentru aceasta. Statul rasist trebuie să considere dezvoltarea fizică a tinerilor, în perioada postșcolară, drept una din atribuțiile sale în aceeași măsură ca și dezvoltarea intelectuală, și el trebuie s-o asigure prin instituții de stat. Educația fizică va putea fi, în linii mari, o pregătire pentru serviciul militar. Armata nu va mai fi atunci nevoită, ca altădată, să-l învețe pe tînăr noțiunile elementare ale regulamentului manevrelor militare; ea nu va mai primi recruți în sensul actual al termenului; ea nu va mai trebui decît să transforme în soldat un tînăr care a primit deja o pregătire fizică perfectă.

În statul rasist, armata nu va mai fi așadar obligată să-l învețe pe individ să mărșăluiească și să stea cu arma la umăr; ea va fi o școală superioară de educație patriotică. Tînărul recrut va primi la regiment instrucția militară necesară, dar în același timp va continua pregătirea sa pentru rolul pe care îl va avea de îndeplinit mai tîrziu în viață. Obiectivul principal al educației militare trebuie să rămînă totuși ceea ce el era deja în vechea armată și ceea ce constituia cea mai mare valoare a acesteia din urmă: această școală trebuie să facă din tînăr un bărbat; ea nu trebuie să-l învețe numai să se supună, ci și să-l facă apt să comande într-o zi; el va învăța să tacă nu numai atunci cînd primește un blam *justificat*, ci și să suporte *nedreptatea* în tăcere.

În plus, el trebuie, încrezător în propria sa forță, cucerit, ca fiecare, de spiritul de corp, să se convingă de faptul că poporul său este de neînvins.

Soldatul care și-a încheiat serviciul militar va primi două documente: o *diplomă de cetățean*, adică un act legal permițîndu-i să practice un serviciu public și un *certificat de sănătate*, atestînd că este apt pentru căsătorie.

Așa cum o face pentru băieți, statul rasist va îndruma și educația tinerelor fete, și după aceleași principii. Și aici importanța cea mai mare trebuie acordată formării fizice; abia apoi urmează educarea caracterului, în sfîrșit, în ultimul rînd, dezvoltarea aptitudinilor intelectuale. Nu trebuie niciodată pierdut din vedere că *scopul* educației feminine trebuie să fie pregătirea pentru rolul de viitoare mamă.

Abia în al doilea rînd va trebui să favorizeze statul rasist, sub toate formele ei, formarea caracterului.

Este incontestabil că trăsăturile esențiale ale caracterului fiecăruia sînt stabilite dinainte: un egoist este și va rămîne întotdeauna astfel, după cum un idealist va fi întotdeauna forțamente idealist. Dar, între aceste tipuri de caracter cizelate ireproșabil există milioane de exemplare a căror amprentă este neclară și greu de descifrat. Criminalul înăscut vă rămîne criminal; dar mulți oameni care nu vădesc decît o anumită tendință către acte criminale pot, printr-o educație adecvată, să devină membri folositori ai comunității; invers, caractere nehotărîte și șovăielnice pot deveni elemente dăunătoare, dacă educația lor a fost defectuoasă.

De cîte ori nu ne-am plîns în timpul războiului de puțină discreție a poporului nostru! Cîte greutăți am avut, ca urmare a acestui defect, ca să-i ascundem inamicului secrete chiar importante! Dar să ne punem întrebarea: Cum putea să-l facă discret educația dată poporului german înainte de război? Oare micul *pîrîcios* nu era adesea, încă din școală, preferat colegilor săi mai puțin vorbăreți? Oare denunțul nu era, și nu este încă, considerat "sinceritate", iar discreția încăpăținare rușinoasă? Și-a dat cineva osteneala să le prezinte copiilor discreția ca pe o virtute de preț și bărbătească? Nu, căci în ochii pedagogilor noștri moderni acestea nu sînt decît fleacuri. Dar aceste fleacuri costă statul nenumărate milioane drept cheltuieli de judecată, din moment ce, din o sută de procese pentru defăimare sau motive asemănătoare, nouăzeci rezultă din această lipsă de discreție. Vorbe rostite fără asumarea răspunderii sînt repetate atît de ușor; interesele economice ale poporului nostru sînt lezate continuu, pentru că sînt dezvăluite prostește importante procedee de fabricație etc.; chiar și pregătirile secrete pentru apărarea țării sînt zădărnicate, deoarece poporul nostru n-a învățat să tacă, și repetă tot ce a auzit spunîndu-se. În timp de război, această manie de a pălăvrăgi ne poate face să piardem bătălii și să purtăm toată povara rezultatului nefericit al luptei. Trebuie să fim convinși, în acest domeniu, că, la o vîrstă matură, absența unei educații precoce nu poate fi remediată. Un învățător nu trebuie, de exemplu, să încerce din principiu să cunoască farsele de prost gust ale elevilor săi, încurajînd cele mai urîte obiceiuri de a denunța. Tineretul formează un stat aparte, el îi opune adultului un fel de front solidar, lucru foarte firesc. Înțelegerea stabilită între copilul de zece ani și tovarășii de vîrstă lui este mai firească și mai puternică decît cea care ar putea exista între el și adult. Copilul care denunță un camarad comite o *trădare* și manifestă astfel o dispoziție de spirit care, calificată brutal și transpusă într-un domeniu mai vast, corespunde celei a omului vinovat de înaltă trădare. Un asemenea copil nu poate fi considerat un băiat *de treabă și cinstit*, ci un caracter puțin vrednic de stimă. Pentru învățător poate fi comod să se folosească de asemenea defecte spre a-și întări autoritatea, dar, procedînd astfel, el sădește

în inimile tinere germenii unei dispoziții de spirit care poate avea mai târziu consecințe funeste. Nu o dată s-a întâmplat ca un pîrîcios mic să devină o canalie mare.

Aceasta trebuie să slujească drept exemplu multor oameni. Astăzi dezvoltarea dorită a nobleții de caracter joacă la școală un rol aproape nul. Va trebui ca într-o zi să i se dea cu totul altă importanță. *Lealitatea, abnegația, discreția* sînt virtuți absolut *necesare* unui mare popor; dezvoltarea și ridicarea lor la rangul de perfecțiune prin educația dată în școală are mai multă importanță decît multe materii care umplu în zilele noastre programa școlară. A-i face pe copii să-și piardă obiceiul văicărelilor și al urletelor de durere face de asemenea parte din acest program de educație. Atunci cînd pedagogii uită că trebuie să-i inculce copilului, începînd de la vîrsta cea mai fragedă, obiceiul de a suporta în tăcere suferințele și nedreptățile, nu trebuie să ne mire că mai târziu, în ceasurile grele - cînd, de pildă, un bărbat este pe front - poșta este ocupată numai cu transmiterea lamentărilor și văicărelilor reciproce. Dacă școlile primare ar fi turnat în mintea tineretului nostru ceva mai puțină știință, dar mai multă stăpînire de sine, între 1915 și 1918 am fi fost recompensați din plin.

Astfel statul rasist trebuie, pentru a-și îndeplini sarcina sa de educator, să pună mai mult preț pe formarea caracterelor în același timp cu corpul. Multe din defectele actuale ale poporului nostru pot fi, dacă nu suprimate, cel puțin mult atenuate printr-o astfel de metodă de educație.

*

* *

Dezvoltarea puterii de voință și a capacității de decizie, ca și tendința de a-și asuma cu plăcere o responsabilitat este de cea mai mare importanță.

Odinioară în armată se admitea principiul că întotdeauna e mai bine să dai un ordin oarecare decît să nu dai nici unul: trebuie să-i faci pe tineri să înțeleagă că un răspuns oarecare valorează întotdeauna mai mult decît nici un răspuns. Teama de a da un răspuns greșit este mai rușinoasă decît greșeala din răspuns. Trebuie să ne bazăm pe această axiomă pentru a-i obișnui pe tineri să aibă curajul actelor lor.

Ne-am plîns de multe ori că în lunile noiembrie și decembrie 1918 toate autoritățile își pierduseră curajul, că, începînd de la suveran pînă la ultimul divizionar, nimeni nu mai găsise puterea să ia o hotărîre din proprie inițiativă. Acest exemplu teribil trebuie să fie un avertisment solemn pentru noul sistem de educație, căci această catastrofă nu a făcut decît să scoată în evidență proporțiile uriașe ale celor existente pretutindeni la o scară mai mică. Lipsa de voință, și nu lipsa de arme, este cea care ne face astăzi incapabili de o rezistență serioasă. Această lipsă de energie este înrădăcinată în întregul nostru popor, îl face incapabil să ia orice hotărîre care comportă riscuri; ca și cum măreția unui act nu constă tocmai în partea de risc pe care o implică. Fără să bănuiască acest

lucru, un general german a găsit o formulă clasică pentru a exprima această lamentabilă lipsă de voință: "Eu nu acționez, spunea el, decît atunci cînd socot că am cincizeci și una de șanse de reușită dintr-o sută". Acest "cincizeci și una la sută" explică tragicul caz al prăbușirii germane; cine îi cere destinului să-i garanteze succesul renunță însăși prin aceasta să manifeste eroism. Căci acesta din urmă constă, atunci cînd ești convins că o situație reprezintă o primejdie de moarte, în a face încercarea care poate conduce la succes. Un canceros în pericol de moarte nu are nevoie de cincizeci și una de șanse dintr-o sută ca să riște operația. Chiar dacă aceasta nu promite decît jumătate din suta de șanse de vindecare, un om curajos își va asuma riscul, altminteri nu are dreptul să-și plîngă moartea apropiată.

Judecînd bine lucrurile, această incapacitate lașă de a vrea și de a lua o hotărîre, care este flagelul epocii noastre, este mai ales consecința educației radical greșite date tineretului; influența ei nefastă persistă la adult și își găsește punctul culminant în lipsa de curaj civil observată la oamenii de stat de la putere.

Se poate spune același lucru despre frica de răspunderi care bîntuie în prezent. Acest viciu, de care este răspunzătoare tot educația tineretului, se manifestă în întreaga viață publică și își atinge nemuritorul apogeu în regimul parlamentar.

În școală se pune mai mult preț pe o mărturisire "pocăită" și pe un "act de căință" decît pe o mărturisire liberă și sinceră. Aceasta din urmă, în ochii multor educatori, este semnul vădit al unei depravări incurabile și, oricît ar părea de incredibil, li se prezice eșafodul multor copii dovedind înclinații care ar fi de o valoare inapreciabilă, dacă ar constitui apanajul unui întreg popor.

După cum statul rasist va trebui să acorde într-o zi întreaga lui atenție educării voinței și spiritului de decizie, tot astfel el va trebui să graveze în sufletul tinerilor, încă din cea mai fragedă copilărie, gustul pentru responsabilitățile liber consimțite și curajul actelor lor. Numai înțelegînd importanța și necesitatea acestei sarcini va reuși statul rasist, după secole de astfel de educație, să creeze în sfîrșit un popor eliberat de slăbiciunile care au contribuit într-o manieră atît de dăunătoare la decăderea noastră actuală.

*
* *

Statul rasist nu va trebui să facă decît cîteva modificări neînsemnate educației date în școală, educație care rezumă tot ceea ce statul face astăzi pentru educarea poporului. Aceste modificări vor fi de trei feluri.

Mai întîi mintea tinerilor nu trebuie supraîncărcată cu cunoștințe care le sînt inutile în proporție de nouăzeci și cinci la sută și pe care în consecință ei le vor uita curînd. Programele școlilor primare și secundare, în mod special, sînt în zilele noastre un talmeș-balmeș absurd; în majoritatea cazurilor, prisosul de

materii predate este atît de mare încît mintea elevilor nu poate reține decît fragmente și numai un fragment din această mulțime de cunoștințe își poate găsi întrebuințarea; pe de altă parte, ele rămîn insuficiente pentru cel care îmbrățișează o profesiune determinată și este obligat să-și cîștige pîinea. Adresați-vă, de pildă, unui funcționar obișnuit, care a trecut cu succes examenul de absolvire a unui liceu sau a unei școli primare superioare și care are acum treizeci și cinci pînă la patruzeci de ani; vedeți ce a păstrat din cunoștințele pe care școala i le-a vîrît anevoie în cap. Cît de puține au rămas din cîte i s-au turnat în cap odinioară! Este adevărat că vi se va răspunde: "Dar mulțimea de cunoștințe dobîndite atunci nu avea drept scop numai punerea elevului în posesia unei erudiții vaste și variate; voiau să-i exerseze și capacitatea de asimilare, aptitudinea de a gîndi și mai ales spiritul de observație". Răspuns just în parte; dar atunci ne paște primejdia de a îneca într-o afluență de impresii o minte tînără care nu va reuși decît foarte rar să devină stăpînul lor, să le trieze și să le claseze în funcție de importanța lor mai mare sau mai mică; și, în general, esențialul va fi sacrificat accidentalului și uitat cu desăvîrșire. Scopul principal al acestei instruirii masive nu va fi deci atins, căci el nu poate consta în a face mintea capabilă să învețe îndopînd-o cu noțiuni; din contră, acest scop trebuie să fie acela de a furniza fiecăruia comoara de cunoștințe care îi va fi folositoare mai tîrziu și de care el va face comunitatea să profite. Dar această tentativă este zadarnică, atunci cînd din cauza supraabundenței de noțiuni care au fost băgate cu de-a sila într-o minte tînără, ele sînt uitate complet sau este uitat esențialul. Nu se înțelege, de pildă, motivul pentru care milioane de oameni trebuie, timp de ani de zile, să învețe două sau trei limbi străine. Numai un număr infim dintre ei va putea să tragă vreun folos și, din acest motiv cei mai mulți le vor uita cu desăvîrșire; astfel, dintr-o sută de mii de elevi care învață franceza, abia două mii se vor folosi mai tîrziu serios de această limbă, iar ceilalți nouăzeci și opt de mii nu vor avea niciodată în viață prilejul să folosească în practică ceea ce vor fi învățat în tinerețe. Astfel ei vor fi consacrat mii de ore unui studiu lipsit de valoare pentru ei. Argumentul în virtutea căruia studiul limbilor contribuie la cultura generală nu stă în picioare; el nu ar avea greutate decît dacă oamenii ar continua să dispună toată viața de ceea ce au învățat în școală. Astfel, față de cei două mii cărora cunoașterea acestei limbi le poate fi utilă, vor exista nouăzeci și opt de mii care se vor osteni degeaba și vor sacrifica un timp prețios.

Este vorba, în afară de acestea, în cazul de față, de o limbă despre care nu se poate spune că te învață să gîndești într-un mod riguros logic, cum este cazul latinei. Ar fi așadar mai oportun să nu i se predea tînărului elev o asemenea limbă decît în linii mari, sau, mai precis, să i se prezinte o schemă a mecanismului său intern; s-ar semnala trăsăturile caracteristice cele mai proeminente, elevul ar fi inițiat în elementele gramaticii sale, ar fi expuse, cu ajutorul unor exemple tipice, regulile de pronunție, de construcție etc. Această metodă ar fi suficientă pentru mulțimea elevilor și - furnizînd o vedere de

ansamblu mai clară și mai ușor de reținut - ar fi mai folositoare decât metoda folosită astăzi: aceasta pretinde că bagă cu sila întreaga limbă în memorie, cînd de fapt elevul nu ajunge niciodată s-o stăpînească și pe urmă o uită. În același timp, nu s-ar mai expune pericolului că această abundență zdrobitoare de noțiuni nu lasă în memorie decât fragmente incoerente, reținute la întîmplare; de fapt, tînarul n-ar trebui să învețe decât ceea ce este cel mai demn de atenție și după ce esențialul ar fi fost triat de secundar.

Un învățămînt bazat pe aceste principii generale ar fi suficient pentru majoritatea elevilor pentru tot restul vieții. Cei care mai tîrziu vor trebui realmente să practice această limbă ar dispune de o bază suficientă pe care ar avea timp să o lărgească în vederea unui studiu aprofundat.

Programele ar face economie de timp și ar putea mai ușor să lase partea cuvenită exercițiilor fizice și dezvoltării caracterului despre care am vorbit mai sus.

O reformă excepțional de importantă este aceea a metodelor actuale de predare a istoriei. Puține popoare au mai multă nevoie decât germanii de lecțiile istoriei; dar puține au profitat mai puțin de ele. Dacă politica este materia istoriei viitoare, învățătura care ni se dă despre istorie este judecată și condamnată după felul în care ne ducem noi astăzi politica. Aici nu se pune problema să ne lamentăm în legătură cu rezultatele vrednice de plîns ale politicii noastre, dacă nu sîntem hotărîți să ne instruim poporul mai bine la această materie. Bilanțul învățării istoriei, așa cum este predată astăzi, este ridicol în nouăzeci și opt de cazuri din o sută. Nu rămîn decât niște ani gravați pe monezi, cîteva date de naștere și cîteva nume; liniile mari lipsesc cu desăvîrșire. Ideile fundamentale, care constituie totuși esențialul, nu sînt expuse; i se lasă inteligenței mai mult sau mai puțin dezvoltate a elevilor grija de a extrage din noianul de date și din simpla succesiune a evenimentelor înțelegerea cauzelor profunde. Putem să ne revoltăm împotriva acestei constatări amare cît vrem; citiți numai cu oarecare atenție discursurile pe care, într-o singură sesiune, le pronunță asupra politicii domnii noștri parlamentari, în special asupra politicii externe; gîndiți-vă în același timp că aici este vorba - cel puțin așa se spune - de elita națiunii germane și, în orice caz, că o mare parte din acești oameni și-au tocit pantalonii pe băncile școlilor secundare, ba chiar ale facultăților: vă veți da seama de insuficiența absolută a cunoștințelor acestor oameni în domeniul istoriei. Dacă n-ar fi învățat-o deloc, și dacă ar avea numai un instinct sigur, ar fi cu atît mai bine pentru națiune.

Programele trebuiesc reduse în special în predarea istoriei. Principala utilitate a acestui studiu este discernerea legilor care guvernează cursul evenimentelor. Dacă învățămîntul se limitează la această sarcină, sîntem întemeiați să sperăm că fiecare elev va trage mai tîrziu foloase din ceea ce a învățat, și suma acestor cîștiguri va fi înscrisă la activul comunității. Căci istoria nu se învață ca să știi ce a fost trecutul; ea se învață ca să te învețe ce conduită va trebui să ai în viitor spre a asigura existența întregului tău popor. Acesta

este scopul; iar istoria nu este decît unul din mijloacele de a-l atinge. Astăzi însă, mijlocul a devenit și în acest caz un scop și scopul se îndepărtează complet. Să nu se spună că un studiu aprofundat al istoriei pretinde preocuparea de a fixa cît mai multe date, din moment ce numai prin ele se pot trasa liniile mari. Aceasta este treaba istoricilor de profesie. Individul obișnuit nu este profesor. Istoria nu are altă rațiune de a fi decît să-i ofere înțelegerea faptelor istorice, permițîndu-i să-și facă o părere asupra problemelor politice care interesează națiunea. Cel care vrea să devină profesor de istorie se va putea mai tîrziu consacra în modul cel mai temeinic acestui studiu. El va trebui, firește, să se ocupe de toate detaliile, chiar și de cele mai nesemnificative. Predarea istoriei, așa cum este făcută actualmente, nu îi va ajunge de altfel, fiindcă dacă este prea vastă pentru media elevilor, este prea limitată pentru specialiști.

In rest, sarcina statului rasist este să vegheze ca în sfîrșit să se scrie o istorie universală în care problema rasei să fie pusă pe primul loc.

*
* *

Să rezumăm: statul rasist va trebui să dea predării cunoștințelor generale o formă prescurtată, conținînd numai esențialul. Acest învățămînt trebuie să-i furnizeze elevului posibilitatea să meargă mai departe, să dobîndească o cultură și cunoștințe mai temeinice. Este suficient ca individul să dobîndească noțiuni generale, linii mari care vor servi drept bază activității sale intelectuale; el nu va primi o învățătură aprofundată, specializată și detaliată decît în domeniul cunoștințelor care îi vor fi necesare mai tîrziu în sfera sa. Cultura generală va fi obligatorie la toate disciplinele; cultura specifică va fi lăsată la alegerea fiecăruia.

Reducerea programelor și scurtarea orelor de curs pe care le va aduce această reformă vor fi trecute la creditul exercițiilor destinate fortificării corpului, formării caracterului, dezvoltării voinței și a spiritului de decizie.

Puțina utilitate, din punctul de vedere al profesiei viitoare, a învățămîntului predat în prezent în școlile noastre, îndeosebi în școlile secundare, este dovedită limpede de faptul că oameni ieșind din trei școli de un gen complet diferit pot ajunge astăzi la aceeași situație. Ceea ce este realmente hotărîtor este cultura generală și nu cunoștințele speciale cu care a fost împuiat capul. De altfel dacă sînt necesare niște cunoștințe speciale, programele școlilor noastre secundare sînt - am mai spus-o - incapabile să le dea.

Va trebui ca statul rasist să pună capăt într-o zi acestor jumătăți de măsură.

*
* *

A doua modificare pe care va trebui s-o facă statul rasist în planul de școlarizare este următoarea:

Este o trăsătură caracteristică a epocii noastre materialiste faptul că învățămîntul nostru se îndreaptă mereu mai mult către disciplinele utilitare: matematici, fizică, chimie etc. Desigur, aceste cunoștințe sînt folositoare într-o epocă în care domnesc tehnica și chimia, și în care viața cotidiană furnizează dovezile cele mai evidente ale acestui lucru. Ar exista totuși pericolul că cultura generală a unei națiuni se întemeiază întotdeauna exclusiv pe ele. Dimpotrivă, această cultură trebuie întotdeauna să țină seama de un ideal. Ea trebuie să aibă ca bază "științele umaniste" și să furnizeze numai punctele de plecare necesare mai tîrziu unei culturi profesionale mai vaste. Altminteri nu se pune preț pe forțele care vor avea întotdeauna mai multă importanță pentru existența națiunii decît toate cunoștințele tehnice și celelalte. Invățarea istoriei nu trebuie să neglijeze în special studiul antichității. Istoria romană, dacă o cunoaștem exact în linii generale, va fi întotdeauna cel mai bun ghid pentru prezent și pentru toate timpurile. Noi trebuie să păstrăm de asemenea în toată frumusețea lui idealul grec de civilizație. Diferențele între popoare nu trebuie să ne împiedice să vedem comunitatea de rasă care le unește, și a cărei importanță este mult mai mare. Lupta care face ravagii actualmente are obiective mari: o civilizație luptă pentru existența ei și această civilizație a durat mii de ani, ea îmbrățișează elenismul și germanismul.

Trebuie făcută o distincție foarte netă între cultura generală și cunoștințele profesionale. Acestea amenință tocmai în zilele noastre din ce în ce mai mult să se pună numai în slujba lui Mammon, și cultura generală trebuie păstrată pentru ca să constituie contragreutatea lor, prin caracterul ei mai idealist. Și aici trebuie să ne impregnăm profund cu principiul că *industria și tehnica, comerțul și meșteșugurile nu sînt înfloritoare decît atîta vreme cît o comunitate națională, susținută de un ideal, le asigură condițiile prealabile și necesare dezvoltării. Aceste condiții nu depind de un egoism legat de materie, ci de un spirit de sacrificiu care își găsește mulțumirea în renunțare.*

*

*

*

Educația dată astăzi tînărului constă în general mai întîi în a-i vîrî în cap cu pompa cunoștințele de care va avea nevoie mai tîrziu în cariera lui. Se spune: "Băiatul acesta trebuie să fie într-o zi un membru folositor al societății omenеști". Se înțelege prin aceasta capacitatea lui de a-și cîștiga mai tîrziu existența în mod cinstit. Educația civică superficială care merge mîna în mîna cu acest gen de instruire are baze șubrede. Cum statul în sine nu este decît o simplă formă, este foarte greu să educi niște oameni care să-i fie utili acestei

forme, și în special să le impui îndatoriri față de ea. O formă se poate distruge foarte ușor. După cum am văzut, noțiunea de "stat" nu are actualmente un sens limpede. Nu mai rămîne așadar decît educația "patriotică" curentă. În vechea Germanie, ea consta îndeosebi în divinizarea într-un mod lipsit de inteligență și foarte searbăd a celor mai neînsemnați suverani, a căror mulțime ne împiedica să apreciem la justa ei valoare importanța poporului nostru. Rezultatul acestei adorații era că masa poporului nu avea decît o idee extrem de vagă despre istoria germană. Și aici lipseau liniile generale.

Este evident că nu astfel se putea da naștere unui entuziasm național veritabil. Sistemul nostru de educație ignora arta de a scoate în relief nume alese din istoria poporului nostru și de a face din ele bunul comun al tuturor germanilor. Pentru întreaga națiune, aceste cunoștințe comune și același entuziasm ar fi fost o legătură indestructibilă între fiii săi. Sistemul n-a știut să prezinte privirii generației prezente pe adevărații oameni mari ca pe niște eroi; n-a știut să concentreze asupra lor atenția tuturor și să facă să se nască astfel un spirit național perfect omogen. Se arăta incapabil, în diferitele domenii ale învățămîntului, să le facă cunoscută elevilor gloria națiunii noastre, să se ridice deasupra nivelului unei expunerii reci a faptelor și să înflăcăreze mîndria națională citînd exemple strălucite; acest mod de a proceda ar fi fost calificat drept practicarea șovinismului și ar fi fost foarte nepopular. Patriotismul dinastic și mic-burghez părea mai acceptabil și mai ușor de suportat decît pasiunea arzătoare, rod al celui mai înalt orgoliu național. Cel dintîi era întotdeauna gata să se supună, celălalt putea într-o zi să vrea să domine. Patriotismul monarhic își găsea realizarea în asociațiile de veterani; ar fi fost greu să orientezi pe această cale pasiunea națională: aceasta este un pur-sînge care nu suportă orice șă; nu era de mirare că preferau să evite acest pericol. Nimeni nu credea că e posibil ca într-o zi să izbucnească un război în care bombardamentele neîntrerupte și valurile de gaz vor pune la o încercare hotărîtoare soliditatea funciară a patriotismului. Dar, atunci cînd el s-a dezlănțuit, am fost pedepsiți crunt pentru lipsa acestui patriotism înflăcărat. Oamenii nu aveau deloc poftă să moară pentru suveranii lor imperiali sau regali; și, de altfel, cei mai mulți ignorau ce însemna "națiunea".

De cînd revoluția și-a făcut intrarea în Germania și, ca urmare, patriotismul monarhic s-a stins de la sine, scopul predării istoriei nu mai este decît dobîndirea unor simple cunoștințe. Acest stat n-are ce face cu un entuziasm patriotic și el nu va avea niciodată ceea ce vrea să obțină: căci, dacă patriotismul dinastic nu-i putea da soldatului, într-o vreme în care domină principiul naționalităților, forța de a rezista pînă la capăt, entuziasmul republican este și mai puțin capabil să o facă. Fără îndoială, lozinca "Pentru republică" nu ar determina poporul german să rămînă patru ani și jumătate pe cîmpul de luptă; și tocmai cei care au inventat acest miraj minunat au stat acolo cel mai puțin.

De fapt, această republică a fost lăsată în pace numai pentru că ea a fost întotdeauna gata să plătească de bună voie toate tributurile care i-ar fi impuse și

să semneze toate renunțările teritoriale care i s-ar fi pretins. Ea se bucură de simpatia restului lumii, așa cum orice ființă slabă este preferată de cei care se folosesc de ea, unui om cu caracter dificil. *Este adevărat că simpatia manifestată de dușmanii noștri față de această formă de guvernământ înseamnă condamnarea ei absolută.* Republica germană este iubită și i se îngăduie să existe pentru că nu s-ar putea găsi un aliat mai bun care să țină poporul nostru în sclavie. Această splendidă creație își mai datorează existența numai acestui motiv. De aceea ea poate renunța la orice sistem de educație cu adevărat națională și să se mulțumească cu uralele eroilor stindardului Reichului care, de altfel, dacă ar fi vorba să-și verse sîngele pentru acest drapel, ar lua-o la fugă ca niște iepuri.

Statul rasist va trebui să lupte pentru existența sa. El nu o va putea salva prin meritul planului Dawes. Pentru a trăi și a-și asigura securitatea, el va avea nevoie tocmai de ceea ce astăzi crede că poate abandona. Cu cît forma pe care o va lua, cu cît spiritul de care va fi însoțit vor fi mai valoroase și-și vor dovedi superioritatea incomparabilă, cu atît invidia și opoziția dușmanilor săi vor fi mai puternice. Atunci el nu își va găsi cele mai bune mijloace de apărare în mîinile sale, ci în cetățenii săi; nu șanțurile fortărețelor îl vor apăra cel mai bine, ci zidul viu pe care-l vor forma bărbații și femeile plini de patriotismul cel mai arzător și de un entuziasm național fanatic.

Al treilea punct care trebuie studiat în privința învățămîntului de stat este următorul:

Învățămîntul trebuie de asemenea să-i furnizeze statului rasist mijlocul de a dezvolta mîndria națională. De la acest punct de vedere trebuie să pornească predarea istoriei universale și a istoriei generale a civilizației. Un inventator nu va trebui să pară mare numai ca inventator; el va trebui să pară și mai mare ca reprezentant al poporului său. Admirația față de orice act mare trebuie să se transforme în orgoliu pentru fericitul copil al rasei care l-a înfăptuit. Din mulțimea numelor celebre ale istoriei germane trebuie alese acelea care sînt cele mai mărețe, să fie puse în lumină în mod deosebit și să se atragă atenția tineretului asupra lor cu destulă insistență pentru ca ele să devină stîlpii unui sentiment național de nezdruccinat.

Învățămîntul trebuie să fie organizat sistematic conform acestui punct de vedere, și de asemenea și educația, astfel încît, părăsind școala, tînărul să nu fie un semipacifist, un semidemocrat sau ceva de felul acesta, ci un *german integral*.

Pentru ca acest sentiment național să fie, încă de la început, sincer, și nu o prefăcătorie, trebuie vîrît în mintea încă maleabilă a tinerilor acest principiu dur: *Cine își iubește poporul, nu-și dovedește dragostea decît prin sacrificiile pe care este gata să și le impună. Un sentiment național care nu are în vedere decît interesul este inexistent. Un naționalism care cuprinde numai clasele sociale este și el inexistent. A scoate urale nu dovedește nimic și nu dă dreptul să-ți spui patriot; mai trebuie și nobila grijă pătimașă de a apăra existența și puritatea întregii rase. Nu ai dreptul să fii mîndru de poporul tău decît atunci*

cînd nu trebuie să-și fie rușine de nici una din clasele sale. Dar atunci cînd jumătate din acest popor este mizerabilă, roasă de griji sau chiar depravată, el oferă un spectacol atît de supărător încît nimeni nu trebuie să fie mîndru că face parte din el. Numai atunci cînd un popor este, în toate părțile sale componente, sănătos la corp și la minte, bucuria de a-i aparține se poate ridica pe bună dreptate la toți cetățenii la acel nivel superior care poartă numele de mîndrie națională. Însă acest orgoliu suprem nu poate fi încercat decît de acela care este conștient de măreția poporului său.

În inimile tinere trebuie sădită legătura strînsă dintre naționalism și sentimentul de dreptate socială. Atunci într-o zi se va naște un popor de cetățeni, unit și amalgamat printr-o dragoste comună și o mîndrie comună, pururi invincibilă și de nezdruincinat.

Teama pe care o inspiră șovinismul în epoca noastră este semnul neputinței sale. Orice energie debordantă îi lipsește, ba chiar îi este inoportună: destinul nu o va mai chema să îndeplinească fapte mărețe. Căci cele mai mari răsturnări care s-au produs pe acest pămînt ar fi fost de neconceput dacă resorturile lor ar fi fost nu pasiunile fanatice și chiar isterice, ci virtuțile burgheze care apreciază calmul și ordinea.

Este sigur că lumea noastră se îndreaptă către o revoluție radicală. Toată problema este să știm dacă ea va fi făcută pentru salvarea omenirii ariene sau în folosul veșnicului evreu.

Statul rasist va trebui, printr-o educare adecvată a tineretului, să vegheze la conservarea rasei, care va trebui să fie gata să suporte această încercare supremă și hotărîtoare.

Dar victoria îi va reveni poporului care va porni cel dintîi pe acest drum.

*

* *

Statul rasist își va fi atins scopul suprem de instructor și educator atunci cînd va fi gravat în inima tineretului care i-a fost încredințat spiritul și sentimentul de rasă. Nici un băiat și nici o fată nu trebuie să părăsească școala fără să cunoască perfect ce înseamnă puritatea singelui și necesitatea ei. Astfel va fi fost satisfăcută condiția prealabilă: conservarea rasei, întemeierea poporului nostru și asigurarea prin aceasta a dezvoltării ulterioare a civilizației.

Căci orice educație fizică și intelectuală ar trebui, în ultimă analiză, să rămînă zadarnică, dacă nu i-ar folosi unei entități cu desăvîrșire capabile să se păstreze cu trăsăturile sale caracteristice originare, și care de altfel să fie foarte hotărîtă în acest sens.

Altminteri s-ar întîmpla lucrul de care noi germanii ne plîngem deja în general, cu toate că pînă în prezent nu a fost poate bine înțeleasă întreaga însemnătate a acestei tragice calamități: pe viitor, noi vom rămîne tot gunoii civilizației - nu în sensul restrîns pe care îl dă acestei expresii felul de a vedea al

burgheziei noastre, care în pierderea unui frate de rasă nu vede decît pierderea unui concetăţean - ci în sensul care i se dă cu durere atunci cînd ai ştiut să vezi că, cu toată ştiinţa noastră şi cu toate facultăţile noastre, sîngele nostru este condamnat la degradare. Unindu-ne neîncetat cu alte rase, pe ele le ridicăm la un grad superior de civilizaţie, dar noi am decăzut pentru totdeauna de pe culmea pe care o atinsesem.

De altfel, educaţia, în ceea ce priveşte rasa, îşi va găsi încheierea definitivă în serviciul militar. Această perioadă trebuie considerată drept ultimul stadiu al educaţiei normale date germanului mediu.

*
* *

Oricît ar fi de important în statul rasist sistemul de educaţie fizică şi intelectuală, formarea unei elite joacă totuşi un rol capital în acest stat. Astăzi statul nu se omoară cu firea în acest sens. În general sînt socotiţi demni de a face studii superioare copiii ai căror părinţi ocupă un rang sau au poziţii înalte. Problema aptitudinilor personale vine abia pe urmă. Un ţărănuş poate fi mult mai bine dotat decît copilul născut într-o familie care se bucură, de mai multe generaţii, de o poziţie socială înaltă, chiar în cazul în care cunoştinţele generale ale celui dintîi sînt inferioare cunoştinţelor burghezului. Superioritatea acestuia, din acest punct de vedere, nu are nici o legătură cu aptitudinile sale naturale, ea provine din suma mai mare a impresiilor pe care le primeşte neînterupt datorită unei instruiţi mai ample şi culturii persoanelor care îl înconjoară. Dacă micul ţăran bine dotat ar fi crescut şi el, încă din primii ani de viaţă, într-un mediu asemănător, facultăţile sale intelectuale ar fi cu totul altele. Astăzi nu există poate decît un singur domeniu în care originea este într-adevăr mai puţin hotărîtoare decît darurile înnăscute: cel al artei. Aici nu este vorba numai de "învăţătură"; totul trebuie să existe de la naştere în stare latentă, şi nu face decît să se dezvolte mai tîrziu mai mult sau mai puţin, în măsura în care înclinaţiile naturale sînt cultivate inteligent: banul şi poziţia părinţilor nu joacă aproape nici un rol. Acest fapt dovedeşte în mod evident că geniul este independent de situaţia socială şi chiar şi de avere. Nu arareori marii artişti provin din familii din cele mai sărace. Şi numeroşi mici săteni au devenit maeştri iluștri.

Faptul că astfel de exemple nu au avut o influenţă binefăcătoare asupra ansamblului vieţii intelectuale este o constatare care nu vorbeşte în favoarea puterii de judecată a epocii noastre. Se pretinde că ceea ce este de netăgăduit pentru artă nu mai este adevărat pentru ştiinţele practice. Desigur că unui om i se poate da, prin educaţie, o anumită dexteritate mecanică, așa cum un dresor abil poate face un caniş docil să execute piruetele cele mai incredibile. Dar această dresură nu-l face pe animal să-şi execute exerciţiile folosindu-şi inteligenţa; la fel se întîmplă şi cu omul. Un om poate fi făcut capabil, fără să se ţină seama de înclinaţiile sale deosebite, să execute anumite tururi de forţă

științifice, dar felul în care el procedează în acest caz este, întocmai ca la animal, pur mașinal și independent de activitatea intelectuală. Printr-un dresaj intelectual determinat, în mintea unui om mediocru pot fi virite cu forța cunoștințe superioare mediei; dar aceasta nu este decît știință moartă și, în cele din urmă, sterilă. Rezultă un om care poate fi un dicționar viu și care, totuși, în situațiile delicate și în clipele hotărîtoare, se poartă lamentabil; întotdeauna trebuie dresat dinainte ca să răspundă cerințelor fiecărei împrejurări, chiar și ale celei mai neînsemnate, dar este incapabil să contribuie prin propriile sale forțe la progresul omenirii. O asemenea știință mecanică, predată prin dresaj, îl face cel mult capabil să îndeplinească funcții în stat așa cum sînt ele exercitate în zilele noastre.

Se înțelege de la sine că printre toți indivizii care alcătuiesc un popor se pot găsi talente apte să se exercite în toate domeniile imaginabile ale vieții cotidiene. Este de asemenea firesc că valoarea cunoștințelor va fi cu atît mai mare cu cît talentul individului va însufleți mai mult ceea ce nu este în sine decît materie moartă. *Adevăratele creații sînt fiicele unirii capacității cu știința.*

Exemplul următor dovedește în ce măsură omenirea merge în prezent pe un drum greșit. Din cînd în cînd, revistele ilustrate pun sub ochii bunilor noștri burghezi germani portretul unui negru care, în cutare sau cutare loc, a devenit avocat, profesor sau pastor, sau chiar tenor jucînd roluri principale sau ceva de felul acesta. Pe cînd burghezii noștri imbecili admiră efectele miraculoase ale acestei dresuri și sînt pătrunși de respect față de rezultatele obținute de pedagogia modernă, evreul viclean descoperă aici un nou argument în sprijinul teoriei pe care vrea să o vîre în capul popoarelor și care proclamă *egalitatea dintre oameni*. Această burghezie în decădere nu are nici cea mai vagă bănuială despre păcatul pe care îl comite astfel împotriva rațiunii; căci este o nebulie criminală să dresezi o ființă care prin originea ei este pe jumătate maimuță, pînă cînd este luată drept avocat, în vreme ce milioane de reprezentanți ai rasei celei mai civilizate trebuie să vegeteze în situații nedemne de ei. A lăsa oamenii cel mai bine dotați să se sufoce cu sutele de mii în mlaștina proletariatului actual, în timp ce niște hotențoți și niște cafri sînt dresați ca să exercite profesii liberale înseamnă a păcătui împotriva voinței Creatorului. Fiindcă aici nu este vorba decît de dresură, ca și în cazul unui canis, și nu de o "cultură" științifică. Dacă aceleași strădanii și aceleași griji ar fi consacrate raselor dotate cu inteligență, oricare din reprezentanții lor ar fi de o mie de ori mai capabil să obțină astfel de rezultate.

Oricît ar fi de intolerabilă această stare de lucruri, dacă n-ar fi vorba decît de cazuri excepționale, situația actuală nu este mai puțin intolerabilă, de vreme ce nici talentul nici darurile naturale nu îi desemnează în mod hotărîtor pe cei care trebuie să primească o cultură superioară. Desigur, este insuportabil gîndul că, în fiecare ă_n, sute de mii de oameni, cu desăvîrșire lipsiți de aptitudini, sînt socotiți demni să primească o cultură superioară, în timp ce alte sute de mii, foarte bine dotați, sînt, în ceea ce îi privește, lipsiți de orice cultură

asemănătoare. Ceea ce pierde națiunea în felul acesta este incalculabil. Dacă, în ultimele decenii, numărul de invenții de mare însemnătate a crescut considerabil, îndeosebi în America de Nord, aceasta se datorează în mare parte faptului că oamenii de origine foarte umilă, dacă sînt bine dotați, găsesc acolo, mai mult decît este cazul în Europa, ocazia să primească o cultură înaltă.

Fiindcă darul invenției nu provine dintr-o știință care nu este decît compilație; trebuie ca dispozițiile naturale să dea viață acestei științe. Dar la noi nu s-a pus nici un preț pe acest lucru, pînă în prezent; singura care decide este nota bună.

Și aici va trebui să intervină sistemul de educație adoptat de statul rasist. *Statul rasist nu este însărcinat cu menținerea unei clase sociale aflate în posesia unei influențe predominante pe care a exercitat-o pînă atunci; sarcina sa este de a merge să caute, printre toți membrii comunității, capetele cele mai bune, și să le ofere slujbe și onoruri.* Rolul său nu este numai să dea, în școala primară, o anumită educație tuturor copiilor; el are și datoria să orienteze talentul pe calea care i se potrivește. El trebuie îndeosebi să considere că sarcina sa cea mai importantă este să deschidă porțile așezămintelor de stat de învățămînt superior tuturor subiecților bine dotați, indiferent de originea lor. Aceasta este de altfel o necesitate imperioasă, căci numai astfel vor ieși, dintr-o clasă a reprezentanților științei moarte, conducătorii de geniu ai națiunii.

Mai există un motiv pentru ca statul să ia măsuri în acest sens: cercurile intelectuale sînt atît de închise și de împietrite la noi încît le lipsește orice legătură vie cu clasele inferioare. Acest exclusivism este dăunător din două puncte de vedere: mai întîi aceste cercuri rămîn străine de ideile și sentimentele care însuflețesc masa populară. Ele au pierdut de prea multă vreme legătura cu ea ca să mai poată înțelege psihologia poporului. I-au devenit complet străine. În al doilea rînd, aceste clase superioare nu au puterea de voință necesară. Căci, în aceste sfere cărora cultivarea inteligenței le-a dat un caracter de castă închisă, ea este întotdeauna mai slabă decît în masa poporului rămasă incultă. Dumnezeu știe că nouă, germanilor, cultura științifică nu ne-a lipsit niciodată; din această pricină sîntem și mai lipsiți de putere de voință și de capacitatea de a lua o hotărîre. De exemplu, cu cît oamenii noștri de stat au strălucit prin calitățile lor intelectuale, cu atît activitatea lor practică a fost mai neînsemnată. Pregătirea politică și de asemenea echipamentul tehnic în timpul războiului mondial au fost insuficiente, nu pentru că mintea celor care ne guvernau era *prea puțin cultivată*, ci, tocmai dimpotrivă, pentru că șefii noștri erau niște oameni *hipercultivați*, plini pînă la refuz de știință și pricepere, dar lipsiți de instinct sănătos și privați de orice energie și de orice îndrăzneală. Pentru poporul nostru a fost o fatalitate faptul că a fost condamnat să dea o bătălie a cărei miză era existența lui, în momentul în care cancelarul Reichului era un filozof și un ageamiu. Dacă, în locul unui Bethmann-Hollweg am fi avut ca șef un om din popor, mai energic, sîngele eroic al umilului grenadir nu ar fi curs în zadar. După cum învățătura înaltă, exclusiv și exagerat intelectuală, pe care au primit-o

șefii noștri a fost cel mai bun aliat al canalilor care au făcut revoluția din noiembrie. Păstrînd în rezervă în modul cel mai rușinos comoara națională care nu fusese încredințată, în loc să o pună în întregime în joc, această clasă intelectuală a realizat condițiile necesare triumfului celorlalți.

În această privință, biserica catolică poate servi ca exemplu și model. Celibatul preoților săi o obligă, din moment ce nu-și poate recruta clerul din propriile sale rînduri, să caute continuu în masa poporului. Mulți contestă importanța celibatului în această privință. Lui trebuie să i atribuim incredibila vigoare cu care este dotată această instituție atît de veche. Căci, recrutîndu-și fără întrerupere imensa armată a demnitarilor săi ecleziaști din cele mai de jos păături ale poporului, biserica nu numai că își păstiează legătura instinctivă cu atmosfera sentimentelor populare, dar își asigură de asemenea suma vigorii și energiei care se va găsi veșnic în acest grad în masa populară. Numai de aici vine uimitoarea tinerețe a acestui organism gigantic, suplețea sa intelectuală și voința lui de fier.

Sistemul de învățămînt adoptat de statul rasist va trebui să vegheze ca clasele cultivate să fie neîncetat înnoite cu un aport de sînge proaspăt provenit din clasele de jos. Statul are datoria să opereze o selecție făcută cu cea mai mare grijă și cu deosebită minuțiozitate în ansamblul populației, pentru a scoate materialul uman vizibil dotat de natură și a-l pune în slujba întregii comunități. Rațiunea de a fi a statului și a serviciilor de stat nu este să furnizeze venituri anumitor clase, ci să îndeplinească sarcinile care le revin. Dar aceasta nu este cu puțință decît dacă statul formează sistematic personalități capabile și energice care să îndeplinească aceste sarcini. Acest principiu nu este valabil numai pentru toate funcțiile publice, el se aplică de asemenea orientării morale care trebuie dată națiunii în toate domeniile. Măreția unui popor este în funcție de reușita acestui plan: formarea minților celor mai capabile în toate domeniile activității umane și punerea lor în slujba comunității. Cînd două popoare, ale căror aptitudini naturale sînt egale ca valoare, sînt în concurență, va învinge poporul în cadrul căruia oamenii cei mai dotați exercită conducerea generală și morală, iar cel al cărui guvern nu este decît un rastel comun pentru anumite clase, fără să țină cont de capacitățile înnăscute ale fiecăruia din membrii săi, va pieri.

Este adevărat că o asemenea reformă pare la început imposibilă în societatea noastră actuală. Nu se va obiecta imediat că nu-i putem cere fiului iubit al unui înalt funcționar să devină, să zicem, un lucrător manual, pentru că vreun altul, al cărui părinți sînt ei înșiși muncitori, va avea mai multe aptitudini decît primul. Această obiecție poate fi întemeiată ținînd cont de opinia actuală privitoare la valoarea muncii manuale. De aceea statul rasist trebuie să plece de la un principiu complet diferit pentru a aprecia ideea de muncă. El trebuie, chiar dacă ar fi obligat să se consacre operei sale de educare secole întregi, să pună capăt nedreptății care consta în disprețul față de munca fizică. El va trebui să se calauzească după principiul aprecierii individului nu în funcție

de felul muncii sale, ci după calitatea a ceea ce produce. Acest principiu va putea părea monstruos într-o epocă în care copistul cel mai prost este mai apreciat decît cel mai inteligent dintre muncitorii mecanici calificați, pur și simplu pentru că cel dintîi lucrează cu pana. Această apreciere greșită nu provine, am mai spus-o, din natura lucrurilor; este un produs artificial al educației, care nu exista odinioară. Situația nefirească în care ne aflăm actualmente face parte din acele fenomene morbide generale care caracterizează decăderea materialistă a timpurilor noastre.

În esență, valoarea oricărei munci este dublă: pur materială și ideală. Valoarea materială depinde de importanța, și de importanța practică pe care o poate avea o muncă pentru viața socială. Cu cît numărul cetățenilor cărora produsul unei munci oarecare le va fi, direct sau indirect, folositor este mai mare, cu atît va trebui să se pună mai mult preț pe valoarea sa materială. Această apreciere își găsește expresia palpabilă în salariul material pe care individul îl primește pentru munca sa. Acestei valori pur materiale i se opune valoarea ideală. Aceasta nu depinde de importanța produsului muncii, apreciată din punct de vedere material, ci de necesitatea sa intrinsecă. Este sigur că utilitatea materială a unei invenții poate fi superioară celei pe care o prezintă munca zilnică a unui lucrător manual; nu este mai puțin sigur că serviciile neînsemnate aduse comunității de lucrătorul manual îi sînt la fel de indispensabile ca și acelea mult mai izbitoare pe care i le aduce o invenție. Din punct de vedere material, ea poate face o diferență între valoarea pe care o reprezintă pentru comunitate munca unui individ și să exprime această diferență prin mărimea salariului; dar, din punct de vedere ideal, ea trebuie să pună pe același plan muncile pe care fiecare muncitor, oricare ar fi meseria lui, le face cît mai bine. Valoarea unui om trebuie apreciată după acest principiu, și nu după salariul pe care îl primește.

Un stat în care domnește rațiunea, trebuie să aibă grijă să-i dea individului genul de activitate care se potrivește capacităților sale, sau, cu alte cuvinte, să dea diverselor aptitudini educația care corespunde sarcinilor care le așteaptă; cum capacitatea nu este un produs al educației, ci există în individ în stare înăscută, cum ea este așadar un dar al naturii și nu constituie un merit al celui care o posedă, aprecierea făcută în general de burghezie asupra valorii muncii nu se poate așadar baza pe natura sarcinii care pînă la un anumit punct i-a fost impusă individului. Căci această sarcină depinde de nașterea lui și de educația pe care a primit-o în consecință și care i-a fost dată de comunitate. Aprecierea valorii unui om trebuie întemeiată pe felul în care el se achită de sarcina care i-a fost încredințată de comunitate. Căci activitatea depusă de individ nu este scopul existenței sale, ci mijlocul de a o asigura. El trebuie, în afară de aceasta, să continue să-și îmbogățească și să-și înobileze valoarea ca om, însă nu o poate face decît în cadrul comunității sale de cultură, care prin forța împrejurărilor trebuie întotdeauna să se sprijine pe temelia unui stat. El trebuie să contribuie la menținerea acestei temelii. Natura determină forma acestei

contribuții; datoria individului este să-i înapoieze comunității naționale, prin zelul și cinstea lui, ceea ce a primit de la ea. Cel care procedează astfel merită cea mai mare stimă și cea mai mare considerație. *Salariul material acordat unui individ poate corespunde utilității produsului muncii sale pentru comunitate; dar salariul ideal trebuie să fie stima la care poate năzui orice om care pune în slujba poporului său capacitățile cu care l-a înzestrat natura și pe care comunitatea le-a dezvoltat în întregime.* Atunci nu mai e rușinos să fii un muncitor bun, însă este rușinos să fii un funcționar incapabil care fură timpul lui Dumnezeu și pîinea zilnică a bravului popor. Atunci se va considera ca foarte firesc să nu i se dea o sarcină unui om care, în principiu, nu este în stare să o îndeplinească.

De altfel, o activitatea asemănătoare celei despre care am vorbit furnizează singurul criteriu pentru a hotărî dacă un individ are dreptul să ia parte la viața comunității, întocmai ca și ceilalți cetățeni.

Epoca actuală se distruge singură: ea introduce în stat votul universal, emite o mulțime de nerozii despre egalitatea în drepturi, însă fără să le găsească un temei. Ea vede în salariul material expresia valorii unui om și distruge astfel bazele celei mai nobile egalități din cîte pot exista. Căci egalitatea nu are și nu poate avea ca bază produsul muncii individului, apreciat după valoarea lui intrinsecă; ea nu este posibilă decît ținînd cont de felul în care fiecare cetățean își îndeplinește propriile sale îndatoriri. Numai astfel se poate elimina partea de hazard reprezentată de aptitudinile naturale, cînd vrei să apreciezi valoarea unui om și cînd individul este el însuși făuritorul importanței sale sociale.

În epoca actuală, în care grupurile de oameni nu știu să-și aprecieze reciproc valoarea decît după nivelul salariului care îi împarte în clase diferite, astfel de principii nu sînt înțelese, cum am mai spus. Dar nu există nici un motiv pentru ca această neînțelegere să ne facă să renunțăm la apărarea ideilor noastre. Dimpotrivă: *cine vrea să vindece o epocă bolnavă pe dinăuntru și coruptă, trebuie mai întîi să aibă curajul de a pune în lumină cauzele răului. Prima grijă a mișcării național-socialiste trebuie să fie, trecînd peste capetele tuturor mic-burghezilor și căutînd la izvorul maselor populare, să adune și să coordoneze toate energiile capabile să lupte pentru o nouă concepție despre lume.*

*

* *

Se va obiecta, desigur, că în general este greu să disociezi valoarea materială de valoarea ideală și că slaba apreciere a muncilor materiale provine din faptul că sînt plătite cu salariile cele mai scăzute. Se va pretinde că această scădere a salariilor atrage după sine la rîndul ei o scădere a părții fiecăruia la binefacerile civilizației. Se va mai spune că această stare de lucruri prejudiciază

cultura morală a omului, cultură care nu are nici o legătură cu însăși activitatea sa; că acesta este motivul temerii pe care o inspiră muncile materiale, pentru că, fiind mai prost plătite, gradul de cultură a lucrătorului manual este astfel fatalmente scăzut, ceea ce justifică stima redusă care i se acordă în general.

Există mult adevăr în aceste obiecții. Tocmai de aceea, pe viitor, vor trebui evitate diferențele prea mari între nivelurile salariilor. Să nu se spună că astfel randamentul muncii va scădea. Dacă salariile mai mari ar fi singurul motiv care poate determina oamenii să-și dezvolte facultățile intelectuale, acesta ar fi unul din cele mai triste semne de decădere ale unei epoci. Dacă această concepție ar fi fost învingătoare pe această lume pînă în zilele noastre, omenirea nu ar fi beneficiat niciodată de bunurile inestimabile pe care i le datorează științei și civilizației. Fiindcă cele mai mari invenții, cele mai mari descoperiri, lucrările care au revoluționat cel mai profund știința, cele mai frumoase monumente ale civilizației umane nu sînt niște cadouri făcute lumii de vînătorii de cîștiguri materiale. Dimpotrivă, dacă ele au văzut lumina zilei, aceasta s-a întîmplat adeseori pentru că autorii lor au renunțat la fericirea materială pe care o aduce bogăția.

Este posibil ca astăzi aurul să fie stăpînul exclusiv al vieții; va veni totuși o zi în care omenirea se va închina unor zei mai notabili. Multe lucruri își pot datora astăzi existența setei de bani și de avere, dar puține sînt cele a căror absență ar face omenirea mai săracă.

Una din sarcinile mișcării noastre este și aceea de a anunța încă de pe acum că va veni vremea cînd individul va primi ceea ce îi trebuie pentru a trăi; și noi trebuie, în același timp, să menținem principiul că omul nu trăiește numai pentru plăceri pur materiale. Acest principiu își va găsi într-o zi expresia într-o eșalonare înțeleaptă a salariilor care, în orice caz, va permite celui mai umil dintre muncitorii cinstiți să ducă viața onorabilă și decentă impusă de calitatea sa de membru al comunității populare și de calitatea sa de om.

Să nu se spună că aceasta ar fi o stare de lucruri ideală pe care această lume n-ar putea-o suporta practic și la care este incapabilă să ajungă.

Noi nu sîntem atît de naivi ca să credem că vreodată se va putea naște o epocă în care totul ar fi perfect. Dar aceasta nu ne scutește de obligația de a combate defectele a căror existență am constatat-o, să ne depășim slăbiciunile și să tindem spre ideal. Realitatea dură ne va limita mult cuceririle. Dar tocmai de aceea omul trebuie să încerce să progreseze spre scopul final și eșecurile nu trebuie să-l facă să renunțe la ceea ce întreprinde, după cum nu desființăm tribunalele pentru că se întîmplă să comită erori, sau nu condamnăm medicina pentru că întotdeauna vor exista boli.

Trebuie să ne ferim să subestimăm puterea unui ideal. Celor cărora astăzi le lipsește curajul în sensul acesta, aș dori să le reamintesc, dacă au fost odinioară soldați, o vreme în care eroismul a demonstrat în modul cel mai convingător cîtă forță posedă motivele de a acționa inspirate de un ideal. Căci, dacă oamenii se lăsau uciși, nu o făceau din grija pentru pîinea cea de toate

zilele, ci din dragoste pentru patrie, din credință în măreția ei, din sentimentul că onoarea națiunii era în joc. Și numai atunci când poporul german a abandonat acest ideal, pentru a se lăsa sedus de promisiunile de fericire materială pe care i le făcea revoluția, când și-a aruncat armele ca să-și ia traista, în loc să intre în paradisul terestru, a fost aruncat în purgatoriul disprețului universal și al mizeriei universale.

De aceea, celor care au pus la cale *republica materialistă* actuală trebuie neapărat să le opunem încrederea în venirea unui *Reich idealist*.

CAPITOLUL III

SUPUȘI AI STATULUI ȘI CETĂȚENI

În general, formațiunea politică denumită astăzi în mod abuziv stat nu cunoaște decît două feluri de oameni: cetățenii și străinii. Cetățenii sînt aceia care, în virtutea nașterii lor sau a unui act de naturalizare, au drepturi civile, străinii, toți cei care se bucură de aceleași drepturi în sînul unui alt stat. Între aceste două categorii fixe se găsesc, în stare sporadică, cei numiți *heimatlos*. Aceștia sînt oameni care nu au onoarea să aparțină veunuia din statele existente actualmente și care, în consecință, nu au nicăieri drepturi civile.

Pentru a le avea, trebuie mai întîi, cum am mai spus, să fii născut în *interiorul* frontierelor unui stat. Rasa sau consanguinitatea etnică nu joacă nici un rol aici. Un negru, care trăia altădată într-un protectorat german și care acum are reședința în Germania, aduce astfel pe lume un copil care este "cetățean german". În aceleași condiții, copilul oricărui evreu, polonez, african sau asiatic poate fi, fără alte formalități, declarat cetățean german.

În afară de naturalizarea conferită de locul nașterii, există o naturalizare care poate fi obținută mai pe urmă. Ea este supusă diverselor condiții prealabile; de exemplu, candidatul nu trebuie să fie, pe cît posibil, nici spărgător, nici proxenet; el nu trebuie să fie suspect din punct de vedere politic - adică, în această privință trebuie să fie un cretin inofensiv - în fine, nu trebuie să cadă pe spinarea statului al cărui cetățean devine. Se înțelege, firește, că, în epoca noastră realistă, aceasta se referă la greutățile pecuniare pe care le-ar putea impune noii sale patrii. Dacă însuși candidatul pare că trebuie să fie un contribuabil cu venituri excelente, aceasta constituie o recomandare foarte utilă și care îi permite astăzi să obțină mai repede naturalizarea.

În toate acestea, problema rasei n-are nici un amestec.

Drumul care trebuie urmat pentru a obține dreptul de cetățenie într-un stat nu este foarte diferit de acela care trebuie respectat pentru a fi admis, de exemplu, într-un club de automobiliști. Candidatul își prezintă cererea, care este examinată și pe care se pune avizul favorabil; apoi într-o zi primește biletul care îl anunță că a devenit cetățean. Pe deasupra, acest aviz îi este dat sub o formă realmente umoristică: într-adevăr, acestui candidat care pînă atunci fusese poate un cafru, i se spune: "Ca urmare, de acum înainte sînteți german!"

Acest semn cu bagheta magică este dată de șeful statului. O transformare pe care un zeu ar fi incapabil să o săvîrșească este făcută într-o clipită de acest Paracelsus funcționar. Dintr-o trăsătură de condei, un nenorocit de slav, venit din Mongolia, este schimbat în "german" autentic.

Nu numai că nu se sinchisește să afle cărei rase îi aparține un asemenea cetățean nou; nu se ocupă nici măcar de examinarea stării sănătății sale fizice. Acest individ n-are decît să fie măcinat de sifilis, va fi la fel de binevenit ca cetățean într-un stat modern, cu condiția, așa cum am mai spus-o, să nu constituie o povară din punct de vedere financiar sau un pericol prin opiniile sale politice.

Așa asimilează formațiunile politice care poartă numele de state toxinele cărora mai pe urmă cu greu le vin de hac.

Ceea ce mai deosebește cetățeanul de străin este că primul poate avea acces liber la toate funcțiile publice, trebuie eventual să-și satisfacă serviciul militar și poate, în schimb, să ia parte, activ și pasiv, la alegeri. Acestea sînt, una peste alta, toate privilegiile sale. Căci, în ceea ce privește drepturile individuale și libertatea personală, străinul se bucură de aceeași protecție, și de multe ori de o protecție mai eficace; în orice caz, așa se întîmplă în republica germană actuală.

Știu foarte bine că oamenilor nu le place să audă toate astea. Cu toate acestea, este greu să găsești ceva mai illogic și chiar mai cu desăvîrșire nebunesc decît dreptul nostru civil contemporan. În epoca noastră există o țară în care se pot observa cel puțin încercări timide inspirate de o concepție mai bună despre rolul statului. Aceasta nu este, firește, republica noastră germană model; sînt Statele Unite ale Americii care se străduiesc să asculte, cel puțin în parte, sfaturile rațiunii. Refuzînd imigranților avînd o sănătate proastă accesul pe teritoriul lor, excluzînd dreptul la naturalizare reprezentanților anumitor rase, ele se apropie puțin de concepția rasistă despre rolul statului.

Statul rasist își împarte locuitorii în trei clase: cetățeni, supuși ai statului (sau resortisanți) și străini.

În principiu, nașterea nu conferă decît *calitatea de resortisant*. Această calitate nu dă, singură, dreptul de acces la o funcție publică, nici de participare la activitatea politică, de exemplu la alegeri. Pentru orice resortisant este esențial să i se stabilească exact rasa și naționalitatea. Ii este oricînd îngăduit să renunțe la calitatea sa de resortisant și să devină cetățean al țării ai cărei locuitori sînt de aceeași naționalitate cu el. Singura deosebire dintre un *străin* și un resortisant este aceea că primul este supusul unui stat.

Tinărul resortisant de naționalitate germană este obligat să parcurgă ciclul de educație și de instruire școlară impus oricărui german. El se supune astfel educației care va face din el un membru al comunității conștient de rasa lui și pătruns de spiritul național. El va trebui apoi să îndeplinească toate celelalte prescripții ale statului privind exercițiile fizice și în final va fi încorporat. Educația dată de armată este o educație generală; ea trebuie să fie dată tuturor germanilor și să-l pregătească pe fiecare dintre ei să ocupe în mod convenabil în armată postul pentru care îl vor putea desemna aptitudinile sale fizice și intelectuale. *Titlul de cetățean, cu drepturile pe care le conferă*, va fi acordat în modul cel mai solemn tinărului cu o sănătate bună și o reputație bună,

cînd își va fi îndeplinit serviciul militar. Diploma care îi va fi înmînată va fi documentul cel mai important pentru întreaga sa existență. Ea îi va permite să-și exercite toate drepturile de cetățean și să se bucure de toate privilegiile legate de acest titlu. Căci statul trebuie să facă o diferență considerabilă între cetățenii săi, susținători și apărători ai existenței și măreției sale, și cei care s-au stabilit în interiorul granițelor unui stat numai ca să joace rolul de "umplutură".

Inmînarea *diplomei de cetățean* va fi însoțită de depunerea solemnă a jurămîntului prin care noul cetățean va jura credință comunității și statului. Această diplomă constituie o legătură care unește toți membrii comunității; ea umple prăpastia dintre diferitele clase sociale. *Un măturător de stradă trebuie să se simtă mai onorat că este cetățean al Reichului decît dacă ar fi regele unui stat străin.*

Drepturile cetățeanului sînt mai presus de drepturile străinului. El este stăpînul absolut al Reichului. Dar un rang mai înalt impune și îndatoriri. Omul fără onoare sau fără caracter, criminalul de drept comun, trădătorul de țară etc. pot fi oricînd privați de această demnitate. Atunci ei recad la nivelul de resortisanți.

Tînăra germană este "resortisant" și nu devine cetățeană decît prin căsătorie. Cu toate acestea, dreptul de cetățenie îi poate fi acordat dacă ea este germană și își cîștigă existența prin muncă.

CAPITOLUL IV

PERSONALITATEA ȘI CONCEPȚIA RASISTĂ DESPRE STAT

Dacă scopul principal al statului rasist național-socialist este *educarea și menținerea celor care constituie sprijinul statului*, el nu trebuie să se limiteze la favorizarea elementelor rasei ca atare, să le crească, să le formeze în sfârșit pentru viața practică: este la fel de indispensabil ca organizarea lui să fie în armonie cu această sarcină.

Ar fi însă o absurditate să vrei să apreciezi valoarea oamenilor în funcție de rasă și ca urmare să declari război din punctul de vedere marxist: "Un om valorează tot atît cît un altul", fără să fii hotărît să mergi pînă la cele din urmă consecințe. Recunoașterea importanței rasei, recunoașterea principiului rasial în universalitatea lui aduce după sine în mod logic necesitatea de a ține seama de valoarea proprie a individului. Așa cum eu sînt obligat să apreciez diferit oamenii în funcție de rasa căreia îi aparțin, la fel trebuie procedat în interiorul comunității față de individ.

Un popor nu este identic cu un alt popor și, în cadrul unei comunități, un cap nu poate fi nici el identic cu un alt cap; elementele constitutive aparțin aceluiași sînge, însă în amănunt ele oferă mii de deosebiri subtile.

Admiterea acestui postulat incită mai întîi, fără a căuta subtilități, la favorizarea în cadrul comunității a elementelor recunoscute superioare și la preocupare îndeosebi față de creșterea numărului lor.

Aceasta este problema cea mai ușoară, căci ea poate fi pusă și rezolvată aproape mecanic. Mai greu este să recunoști în mulțimea capetelor pe acelea care au într-adevăr cea mai mare valoare intelectuală și să le dai ceea ce li se cuvine de drept spiritelor superioare și în special ceea ce va fi cel mai folositor națiunii. Această alegere a valorilor și a capacității nu mai depinde de mijloace mecanice; ea nu poate fi dusă cu bine la capăt fără un efort continuu de fiecare zi.

O doctrină care, înlăturînd ideea democratică de masă, tinde să dea acest pămînt celui mai bun popor, cu alte cuvinte indivizilor superiori, trebuie în mod logic să se conformeze aceluiași principu aristocratic în interiorul acestui popor și să păstreze conducerea și influența pentru cele mai bune capete. În loc să construiască pe ideea de majoritate, această doctrină se întemeiază astfel pe personalitate.

Cine crede astăzi că un stat rasist național-socialist nu trebuie să se deosebească de alte state decît pur material printr-o mai bună organizare

economică, fie printr-un echilibru mai just între bogăție și sărăcie, sau printr-o posibilitate juridică mai mare a claselor inferioare de a controla actele unei persoane sau ale unei societăți în procesul economic, sau prin salarii mai echitabile ori mai bine repartizate, acela este ultimul dintre înapoiți și n-are nici cea mai vagă idee despre doctrina noastră. Tot ceea ce am menționat nu prezintă nici un caracter de permanență sau de grandoare. Un popor care ar rămîne la reforme cu caracter atît de superficial nu ar avea nici cea mai mică șansă să triumfe în încăierarea universală a popoarelor. O mișcare care nu vede în misiunea sa decît aceste reforme egalitare, de altminteri echitabile, nu ar mai avea nici putere nici eficacitate cînd ar trebui să reformeze profund un mediu. Intreaga sa acțiune ar rămîne, în definitiv, limitată la obiective superficiale; ea nu i-ar da poporului acea armătură morală care asigură triumful aș zice aproape în ciuda lui - asupra slăbiciunilor de care suferim astăzi.

Pentru a înțelege mai bine, este poate folositor să mai aruncăm o privire asupra originilor și cauzelor reale ale dezvoltării culturii umane.

Primul care care a îndepărtat vizibil omul de animal a fost pasul omului către invenție. Aceasta a constat, la origine, în descoperirea unor vicleșuguri și tertipuri, a căror folosire trebuia să facă mai ușoară, sau chiar pur și simplu posibilă, lupta pentru existență.

Aceste prime invenții foarte primitive pot să nu pună foarte clar în evidență contribuția individului, căci, pentru generațiile următoare, și în special pentru omul de astăzi, ele nu par decît manifestări ale inteligenței colective, așa cum anumite vicleșuguri și subtilități pe care omul le poate observa la animal nu par în ochii lui decît un lucru dobîndit; incapabil să-i determine cauzele dintîi, el se mulțumește să le califice drept procedee "instinctive".

În cazul nostru, acest cuvînt nu înseamnă nimic. Oricine crede într-o evoluție care ameliorează ființele vii, trebuie să convină că toate formele și manifestările activității lor nu au existat întotdeauna sub forma lor actuală; a trebuit într-adevăr ca *un* subiect dat să facă primul gest, care a fost apoi repetat din ce în ce mai des de indivizi din ce în ce mai numeroși, pînă ce a trecut în subconștientul fiecăruia dintre reprezentanții speciei și s-a manifestat atunci ca instinct.

Acest mecanism va fi înțeles și admis mai ușor la om. Primele vicleșuguri în lupta împotriva celorlalte animale au fost fără nici o îndoială, la origine, actul unor subiecți deosebit de dotați. Personalitatea a fost și aici, incontestabil, la baza hotărîrilor și a realizărilor care, mai tîrziu, au fost adoptate ca evidente de întreaga omenire. După cum conceperea vreunui principiu militar evident, care constituie astăzi pentru noi însuși fundamentul oricărei strategii s-a datorat, necesarmente, inițial, unei minți bine determinate, și numai după ani de zile, ba chiar milenii, el a sfîrșit prin a fi admis de toți ca absolut evident.

Primei invenții omul i-o adaugă pe a doua: el învață să pună în slujba sa alte obiecte și chiar alte viețuitoare și atunci activitatea creatoare proprie a

omului începe să se manifeste, așa cum o vedem astăzi; folosirea pietrei cioplite, domesticirea animalelor, descoperirea focului etc.; fiecare din aceste invenții, pînă la și inclusiv cele care ne minunează în zilele noastre, reliefează clar, la bază, munca creatoare a individului; aceasta ne apare cu atît mai limpede cu cît ele sînt mai recente, mai însemnate, sau au un caracter mai surprinzător. Noi știm așadar, oricum ar fi, că invențiile materiale pe care le vedem în jurul nostru sînt în întregime produsul forței creatoare și al aptitudinilor individului izolat. Și toate aceste creații contribuie, în definitiv, la ridicarea omului tot mai sus deasupra animalului pînă cînd îl deosebește radical de acesta. Astfel ele sînt însăși baza progreselor constante ale speciei umane. Și însăși acea viclenie primitivă care i-a permis odinioară vînătorului din pădurea preistorică să-și apere existența îi mai ajută încă pe oameni în existența lor actuală, sub forma celor mai frumoase cuceriri științifice și le permite să făurească armuri pentru luptele viitoare. Orice gîndire, orice invenție omenească facilitează, în definitiv, luptele omului pe această planetă, chiar dacă, pe moment, nu se poate vedea utilitatea practică a unei invenții, a unei descoperiri sau al unui rezumat științific profund. Și toate acestea contribuie la ridicarea omului deasupra ființelor vii care îl înconjoară și întăresc și consolidează situația lui pînă ce fac din el sub toate aspectele regele creaturilor de pe acest pămînt.

Vedem că tot invențiile sînt rezultatul puterii creatoare ale indivizilor izolați. Aceștia din urmă sînt astfel într-o oarecare măsură, cu sau fără voia lor, niște binefăcători ai omenirii. Activitatea lor pune la îndemîna a milioane și chiar a miliarde de ființe omenești mijloace care vor face mai ușoară lupta lor pentru existență.

La originea civilizației materiale din zilele noastre, aflăm așadar întotdeauna personalitatea unor inventatori care se completează și se prelungesc reciproc. La fel se întîmplă și în cazul pornirii și a punerii în aplicare practică a invențiilor sau a descoperirilor. Căci ansamblul metodelor de producție mai depinde încă de munca de inventator și ca urmare de individ.

În sfîrșit, munca intelectuală pur teoretică, care nu poate fi măsurată, dar care constituie condiția dintîi a oricărei invenții tehnice ulterioare, apare de asemenea ca produsul exclusiv al personalității.

Nu mulțimea este cea care creează, și nici majoritatea cea care organizează sau gîndește, ci întotdeauna și pretutindeni individul izolat.

O comunitate de oameni apare ca fiind bine organizată numai atunci cînd facilitează la maximum munca acestor forțe creatoare și le folosește cît mai bine în interesul comunității. Cea mai prețioasă pentru invenție este, indiferent că se raportează la lumea materială sau la lumea ideilor, mai întîi persoana inventatorului. Prima și suprema îndatorire în organizarea unei comunități este folosirea ei în folosul tuturor.

În realitate, organizația însăși nu trebuie să piardă din vedere nici o clipă aplicarea acestui principiu. Numai astfel va fi eliberată de blestemul mecanismului și va deveni un organism viu. *Ea însăși trebuie să personifice tendința de*

a așeza inteligențele deasupra maselor și, reciproc, să o pună pe aceasta în subordinea lor.

Ca urmare, nu numai că o organizație nu are dreptul să împiedice inteligențele "să se ivească" din mulțime, ci, din contră, însăși natura acțiunii sale trebuie să permită sau să faciliteze acest lucru în cel mai înalt grad. Aici ea trebuie să plece de la principiul că salvarea omenirii n-a stat niciodată în masă, ci în mințile creatorilor, care sînt într-adevăr binefăcătorii rasei umane. Asigurarea influenței lor hotărîtoare și facilitarea acțiunii lor este în interesul tuturor. Căci, cu siguranță că nici domnia imbecililor sau a incapabililor și, în nici un caz, nici cultul mulțimii nu vor servi acest interes al tuturor; va trebui în mod necesar ca indivizii superdotați să-și asume această răspundere.

Căutarea inteligențelor se face în special, am mai spus-o, prin selecția aspră a luptei pentru existență. Mulți sînt zdrobiți și pier, demonstrînd astfel că nu sînt desemnați, și în final foarte puțini apar ca fiind aleși. În domeniul gîndirii, al creației artistice, și chiar al economiei, acest proces de selecție se mai manifestă și astăzi, cu toate că este grevat de sarcini grele în acest din urmă domeniu. Conducerea statului și puterea întruchipată de organizația militară sînt și ele dominate de această idee de personalitate: ea se regăsește pretutindeni sub forma autorității absolute asupra subalternilor, a răspunderii depline față de șefi. Numai viața politică scapă astăzi în întregime de această obligație firească. Intreaga civilizație umană rezultă din activitatea creatoare a individului; și totuși principiul majoritar triumfă în toată conducerea, îndeosebi în sferele cele mai înalte, și de acolo otrăvește puțin cîte puțin întreaga existență a țării, o descompune realmente. În fond, acțiunea distrugătoare a iudaismului trebuie de asemenea imputată eforturilor sale constante de a submina, la popoarele care l-au primit, influența personalității și de a o înlocui cu cea a masei. Principiul constructiv al popoarelor ariene face loc principiului distructiv al evreilor. Aceștia devin "fermenții descompunerii" popoarelor și a raselor și, în sensul cel mai larg, dezagregă civilizația umană. Cît despre marxism, el reprezintă în fond eforturile evreului în domeniul civilizației pure de a exclude din toate formele activității umane preponderența personalității și de a o înlocui cu cea a numărului. Acestei doctrine îi corespunde din punct de vedere politic forma parlamentară, ale cărei efecte dăunătoare le vedem începînd cu celula minusculă a comunei și pînă la treapta superioară a națiunii; în domeniul economic, el provoacă agitația sindicalistă care, de altfel, nu servește deloc adevăratele interese ale muncitorilor, ci numai opiniile distructive ale evreimii internaționale. Exact în măsura în care economia este sustrasă principiului personalității și lăsată pradă influențelor și acțiunii masei, ea trebuie să-și piardă prețioasa putere creatoare și să marcheze o regresie inevitabilă. Toate organizațiile consultative profesionale care, în loc să se preocupe într-adevăr de interesele salariaților, se străduiesc să cîștige influență asupra producției însăși slujesc același scop distructiv. Ele aduc prejudicii producției generale și, însăși prin aceasta, individului.

Căci nu cu fraze și cu teorii pot fi satisfăcute nevoile cetățenilor unui popor; ci grație părții din bunurile colective care îi revine zilnic fiecăruia și îi dovedește că, datorită muncii tuturor, comunitatea servește interesele individului.

Chestiunea nu este să știm dacă marxismul, bazându-se pe teoria sa despre mase, ar fi capabil să preia și să continue misiunea economiei actuale. Discuția despre justetea sau falsitatea acestui principu nu ar fi tranșată de dovada aptitudinii sale de a administra pe viitor starea de lucruri existentă; nu o poate tranșa decât dovada capacității sale de a crea o civilizație asemănătoare. Degeaba s-ar strădui marxismul să ia de la capăt economia actuală de o mie de ori și să continue să conducă funcționarea ei, oricare ar fi succesul acestei activități, acest succes nu ar avea nici cea mai mică însemnătate față de faptul concret că, prin aplicarea propriilor sale principii, marxismul nu ar putea niciodată crea ceea ce a moștenit astfel.

Și, de fapt, marxismul a furnizat el însuși această dovadă. Nu numai că nu a creat niciodată nici cea mai neînsemnată civilizație, nici cel mai mic sistem economic, dar n-a fost în stare nici măcar să folosească, cu principiile sale, organismele care i-au fost încredințate; după un foarte scurt interval de timp, el a trebuit să cedeze și să facă concesii principiului personalității, dovadă că nici măcar organizația sa nu se poate sustrage acestei legi.

Ceea ce trebuie să diferențieze esențialmente concepțiile noastre rasiste de cele ale marxștilor este că cele dintii recunosc nu numai valoarea rasei, ci și importanța personalității făcînd din ele baza oricărei construcții reale. Aceștia sînt factorii esențiali ai filozofiei lor.

Dacă, întîmplător, mișcarea național-socialistă nu ar fi înțeles importanța fundamentală a acestei noțiuni esențiale, dacă s-ar mărgini să cîrpăcească de bine-de rău situația noastră actuală și ar admite domnia majorității, ea nu ar fi, în realitate, decât un partid concurent al marxismului; din acel moment nu ar mai avea dreptul să se considere o doctrină filozofică.

Dacă programul social al mișcării s-ar limita la eliminarea personalității și la înlocuirea ei cu majoritatea, atunci național-socialismul ar părea la rîndul său măcinat de otrava marxismului, cum sînt actualmente partidele burgheze.

Statul rasist trebuie să vegheze la bunăstarea cetățenilor săi, recunoscînd în orice împrejurare importanța personalității: el va crește astfel capacitatea de producție a tuturor și prin aceasta bunăstarea fiecăruia.

Astfel statul rasist trebuie să scape în întregime toate cercurile conducătoare și în special sferele politice de principiul parlamentar al majorității, adică al deciziei masei; el trebuie să le substituie fără rezerve dreptul personalității.

Rezultă de aici că:

Cea mai bună constituție și cea mai bună formă de stat este aceea care va garanta în mod firesc celor mai bune elemente ale comunității autoritatea conducătorului și influența stăpînului.

În viața economică, cei mai capabili nu pot fi desemnați de sus, ci trebuie să iasă singuri în evidență; instruirea se primește pe toate treptele, de la prăvălia cea mai modestă pînă la întreprinderea cea mai mare, și numai existența continuă să-i facă pe oameni să dea examene; de asemenea este evident că șefii politici nu pot fi "găsiți" într-o zi. Geniile de o calitate extraordinară nu sînt supuse aceluiași reguli ca oamenii obișnuiți.

Întreaga organizare a statului trebuie să decurgă din principiul personalității, începînd de la cea mai mică celulă care este comuna și pînă la conducerea supremă a ansamblului țării.

Nu există hotărîre a majorității, ci numai conducători responsabili și cuvîntul "sfat" trebuie să-și reia semnificația inițială. Fiecare om poate să aibă alături de el consilieri, însă decizia este actul unui singur om.

Principiul care odinioară a făcut din armata prusacă instrumentul cel mai vrednic de admirație al poporului german trebuie transpus și pus chiar la temelia sistemului nostru politic: autoritatea deplină a fiecărui șef asupra subordonaților săi și întreaga sa răspundere față de superiori.

Nici măcar atunci nu ne vom putea lipsi de acele corporații numite parlamente. Numai că toate deliberările lor vor deveni într-devăr sfaturi și un singur om va putea și va trebui să fie investit cu răspunderea, dimpreună cu autoritatea și cu dreptul de a comanda.

Parlamentele sînt necesare prin ele însele, deoarece constituie, înainte de toate, mediul în care se va putea face încetul cu încetul educația șefilor cărora într-o zi li se va putea încredința răspunderea.

Astfel că putem schița următorul tablou:

Începînd de la comună și pînă la conducerea Reichului, statul rasist nu va avea nici un corp reprezentativ care să ia vreo hotărîre pe calea majorității, ci numai corpuri consultative care se vor afla permanent alături de șefi care vor primi sarcini de la acesta; la nevoie, ele vor putea cîteodată să-și asume răspunderi depline, în anumite domenii, cum a fost întotdeauna cazul tuturor șefilor sau președinților de corporații.

Statul rasist nu poate tolera să se ceară o părere sau o hotărîre asupra unor probleme deosebite - de exemplu asupra chestiunilor economice unor oameni care, prin formația și prin activitatea lor sînt total incompetenți. În consecință, el își va împărți corpurile reprezentative în *camere politice* și *camere corporative*.

Pentru o cooperare rodnică între ele, deasupra lor va fi așezat întotdeauna un corp ales: senatul.

Nici în camere și nici în senat nu se va vota niciodată. Ele sînt organisme de lucru și nu mașini de vot. Fiecare membru are un vot consultativ, dar nici un drept de decizie. Acesta îi aparține în exclusivitate președintelui care răspunde pentru ea.

Acest principiu: asocierea fără restricții a responsabilității absolute cu autoritatea absolută va stabili puțin cîte puțin o elită de șefi (pe care nu ne-o

putem imagina în epoca noastră de iresponsabilitate parlamentară).

Astfel constituția statului va fi pusă în armonie cu principiul căruia îi datorează de-acum măreția în domeniul economiei și al civilizației.

*

*

*

"În ceea ce privește posibilitatea de a realiza aceste concepții, să nu se uite că principiul parlamentar al hotărîrii majorității nu a guvernat lumea dintotdeauna, ci că, dimpotrivă, în istorie nu i se regăsesc urmele decît în perioade foarte scurte; și aceste perioade corespund întotdeauna cu decăderea popoarelor și a statelor!"

N-ar trebui totuși să se creadă că niște măsuri pur teoretice, luate de sus, ar putea aduce cu sine o asemenea schimbare care, în mod logic, nu trebuie să se limiteze la constituția statului, ci să intereseze legislația, să pătrundă în întreaga viață publică a fiecăruia. O asemenea revoluție nu se poate produce și nu se va produce decît sub influența unui partid hrănit cu aceste idei și purtînd în el germenul viitorului stat.

De aceea partidul național-socialist trebuie astăzi să fie pătruns de aceste idei; el trebuie să-și orienteze organizarea internă către activitatea practică, pentru ca într-o zi să poată nu numai să-i dea directive statului, ci și să-i furnizeze corpul constituit al propriului său stat.

CAPITOLUL V

CONCEPȚIE FILOZOFICĂ ȘI ORGANIZARE

Statul rasist, al cărui tablou de ansamblu am vrut să-l ofer, nu-și găsește realizarea prin simplul fapt al cunoașterii condițiilor indispensabile existenței sale. Nu este suficient să știm cum va fi un stat rasist; mai întâi el trebuie creat. Nu ne putem aștepta ca partidele actuale, care înainte de toate trag foloase de pe urma statului așa cum este el, să ajungă de la sine la o schimbare radicală și să-și schimbe spontan atitudinea. Cu atât mai mult cu cât conducătorii lor sînt întotdeauna evrei și iarăși evrei. Evoluția la care sîntem supuși în prezent, dacă n-ar fi oprită, ne-ar pune într-o zi în fața profeției panevriești: "Evreul va devora efectiv popoarele de pe pămînt și va deveni stăpînul lor".

Astfel, față de milioanele de "burghezi" sau de "proletari" germani care, în majoritate, merg spre pieire din lene și prostie, dublate de lașitate, evreul, deplin conștient de scopul pe care-l urmărește, nu întâlnește nici o opoziție în calea sa. Un partid condus de el nu poate lupta pentru nimic altceva decît pentru interesele evreilor, și aceste interese nu au nimic comun cu aspirațiile profunde ale popoarelor ariene.

Așadar, dacă dorim să transpunem statul rasist ideal în realitate, trebuie mai întâi să căutăm, în afara tuturor forțelor actuale ale vieții publice, o forță nouă care să aibă vrerea și mijloacele de a lupta pentru un astfel de ideal. Căci aici este vorba într-adevăr de o luptă: sarcina noastră dintîi nu este crearea unei forme de stat rasist, ci distrugerea statului evreiesc actual. După cum ne arată foarte des istoria, principala dificultate nu constă în instituirea unei noi stări de lucruri, ci în a-i face loc. Prejudecăți și interese se împletesc într-o falangă strînsă și încearcă să împiedice, prin toate mijloacele, victoria unei idei care le displace sau li se pare amenințătoare.

De aceea apărătorul noului nostru ideal trebuie, în ciuda întregului său entuziasm pozitiv, să ducă mai întâi o luptă negativă spre a se elibera din starea actuală.

O doctrină nouă și nobilă, cu principii noi și de o importanță esențială va trebui să minuiască mai întîi arma criticii, oricît de neplăcut ar fi pentru fiecare.

În zilele noastre îi auzim pe așa-zișii rasiști repetînd la tot pasul - și aceasta dovedește foarte bine puțina profunzime a vederilor lor în materie de istorie - că refuză să se consacre unei *critici negative*, pentru a-și dedica întreaga activitate unei *munci constructive*; bîlbîială puerilă și prostească, într-un cuvînt autentic "rasistă"; în sfîrșit dovadă că istoria propriei lor epoci n-a lăsat nici cea mai vagă urmă în aceste capete. Și *marxismul* avea un scop, și el cunoaște o

muncă constructivă (chiar dacă nu este vorba decît de instaurarea despotismului evreimii internaționale și a finanței cosmopolite!), dar asta nu înseamnă că nu a început prin *critică vreme de șaizeci de ani*; critică distructivă și nimicitoare, și iarăși și mereu critică, pînă cînd acest acid coroziv a măcinat vechiul stat și l-a făcut numai bun ca să se prăbușească. Abia atunci a început pretinsa "construcție". Era evident, just și logic. O stare de lucruri existentă nu se poate șterge pur și simplu în fața profețiilor și avocațiilor unui stat viitor. Nu se poate admite că partizanii celui dintîi, sau chiar aceia care manifestă față de el doar un oarecare interes, vor fi deplin convertiți prin simpla constatare a unei necesități și cîștigați astfel de ideea unui regim nou. Dimpotrivă, prea adesea cele două regimuri vor continua să existe simultan și pretinsa *doctrină filozofică* se va închide pe veci în cadrul strîmt al unui *partid*. Căci o doctrină nu este tolerantă; ea nu poate fi "un partid printre celelalte"; ea pretinde imperios recunoașterea exclusivă și totală a concepțiilor ei, care trebuie să transforme întreaga viață publică. Ea nu poate tolera lîngă ea nici un vestigiu al vechiului regim.

Același lucru se întîmplă și cu religiile.

Nici creștinismul n-a știut să se mulțumească să-și înalțe propriile altare, i-a trebuit să treacă la distrugerea altarelor păgîne. Numai această intoleranță fanatică avea să creeze credința apodictică; ea era cea dintîi condiție absolută a acesteia

Se poate obiecta, pe bună dreptate, că aceste două precedente istorice sînt specific evreiești - și chiar că acest gen de intoleranță și de fanatism sînt funciarmente evreiești. Faptul acesta poate fi de o mie de ori adevărat și poate fi de asemenea deplin intens; se poate constata, cu o neliniște deplin justificată, că apariția acestei doctrine în istoria omenirii îi aducea ceva necunoscut pînă atunci; dar aceasta nu servește la nimic, iar acum este vorba de o stare de fapt. Oamenii care vor să scoată poporul nostru german din starea lui actuală nu trebuie să-și bată capul ca să-și imagineze ce frumos ar fi dacă cutare sau cutare lucru nu ar exista; ei trebuie să caute și să determine cum trebuie suprimat ceea ce există de fapt. Dar o doctrină plină de cea mai infernală intoleranță nu va fi zdrobită decît de doctrina care îi va opune același spirit, care va lupta cu aceeași voință aprigă și care, pe deasupra, va purta în ea însăși o gîndire nouă, pură și absolut conformă cu adevărul.

Astăzi fiecare poate constata cu regret că, în lumea antică, mult mai liberă decît a noastră, creștinismul a introdus odată cu el prima teroare spirituală; dar nu poate face nimic în fața faptului că, începînd cu acea epocă, lumea trăiește sub semnul și sub dominația acestei constrîngerii. Iar constrîngerea nu poate fi zdrobită decît prin constrîngere, teroarea prin teroare. Numai atunci se poate institui un regim nou. *Partidele politice sînt inclinate către compromisuri; doctrinele filozofice, niciodată. Partidele politice cad la învoială pînă și cu adversarii lor, doctrinele filozofice se proclamă infailibile.* Partidele politice au și ele, aproape întotdeauna, la origine, intenția de a ajunge la o dominație despotică și exclusivă; ele vădesc aproape întotdeauna o anumită

înclinație spre cutare sau cutare doctrină filozofică. Dar deja îngustimea programului lor le lipsește de eroismul impus de apărarea unei veritabile doctrine filozofice. Voința lor conciliantă grupează în jurul lor minți înguste și reduse, cu care nu s-ar putea purta o cruciadă. Și ele rămân astfel cel mai adesea izolate curînd în micimea lor vrednică de plîns. Abandonînd lupta pentru un sistem, ele se străduiesc să cîștige cît mai repede posibil, grație unei așa-zise "colaborări pozitive" un locșor în rastelul instituțiilor existente și să-l păstreze cît mai mult. Și dacă vreodată sînt îndepățate de la troacă de un concurent cu purtări puțin cam brutale, nu mai au decît un gînd: prin forță sau prin viclenie, să se întoarcă în primul rînd al celor care strigă "și mie mi-e foame", ca să poată avea iar parte, fie și cu prețul convingerilor lor cele mai sfinte, de această mană prețioasă. Șacali politici ce sînt!

O doctrină filozofică nu poate fi gata să cadă la învoială cu alta; ea nu poate nici să accepte să colaboreze cu o stare de fapt pe care o condamnă; dimpotrivă, ea se simte obligată să lupte împotriva acestui regim și a întregii lumi morale adverse, într-un cuvînt să pregătească prăbușirea lor.

Această luptă pur distructivă - al cărei întreg pericol este de îndată resimțit de ceilalți și care se lovește de un front unit de rezistență - ca și lupta pozitivă dusă pentru consacrarea succesului noii concepții ideale despre lume necesită combatanți hotărîți. Astfel ideile unei doctrine nu vor triumfa așadar decît dacă sub stindardul ei se strîng elementele cele mai curajoase și active ale epocii sale și ale poporului său, într-o puternică organizație de luptă. În afară de aceasta trebuie ca, ținînd cont de aceste elemente, ea să aleagă, din ansamblul filozofiei sale, un anumit număr de idei, cărora să le dea o formă precisă și lapidară care poate servi drept articol de credință unei noi grupări de oameni. În vreme ce programul unui simplu partid politic nu este decît o rețetă pentru un rezultat favorabil la alegerile viitoare, programul unei doctrine filozofice are valoarea unei declarații de război împotriva ordinii stabilite, împotriva unei stări de lucruri existente, împotriva unei concepții practice despre viață.

De altfel nu este necesar ca fiecare dintre cei care luptă pentru doctrină să fie pe deplin puși la curent, nici să cunoască exact fiecare din ideile șefului mișcării. Esențialul este să fie instruit limpede asupra unor principii fundamentale, puține la număr, însă foarte importante. Din acel moment, el va fi pătruns pentru totdeauna de aceste principii, convins de asemenea de necesitatea victoriei partidului său și a doctrinei sale. Nici soldatul nu este amestecat în planurile marilor comandanți. După cum este mai bine ca el să fie obișnuit cu o disciplină rigidă, cu convingerea justiției cauzei lui și necesității ei de a triumfa și că el trebuie să i se consacre în întregime, la fel trebuie să se întîmple cu fiecare partizan al unei mișcări de mare anvergură, menită să aibă un viitor măreț, susținută de voința cea mai neclintită.

Ce s-ar putea face cu o armată în care toți soldații ar fi generali și ar avea aptitudinile și capacitățile lor? La fel, la ce ar sluji, pentru apărarea unei doctrine, un partid care nu ar fi decît un receptacol de oameni "eminenți"? Nu,

este nevoie și de soldatul de rînd, altminteri nu se poate obține o disciplină internă.

Prin însăși natura sa, o *organizație* nu poate supraviețui decît cu un înalt comandament inteligent, slujit de o masă condusă mai degrabă de sentiment. O companie de două sute de oameni pe cît de inteligenți pe atît de capabili ar deveni, cu timpul, mai greu de condus decît dacă ar cuprinde o sută nouăzeci de oameni mai puțin dotați și alți zece avînd o pregătire superioară.

Social-democrația a tras de aici un mare folos. Ea și-a extins dominația asupra nenumăraților reprezentanți ai păturilor populare, abia eliberați din armată și care fuseseră instruiți pentru disciplină; ea le-a impus o disciplină de partid la fel de rigidă ca prima. Și aici organizarea cuprinde ofițeri și soldați. Părăsind serviciul militar, *muncitorul german* devenea *soldat*, *intelectualul evreu* devenea *ofițer*; salariații din sindicate constituiau oarecum echivalentul subofițerilor. Motivul pentru care burghezia voastră clătina întotdeauna din cap - cu alte cuvinte faptul că numai masele zise ignorante aderă la marxism - era, în realitate, condiția dintîi a succesului marxist. În timp ce partidele burgheze, în uniformitatea lor intelectuală, constituiau o masă nedisciplinată și incapabilă să acționeze, marxismul constituia, cu un material uman mai puțin inteligent, o armată de militanți care se supuneau la fel de orbește conducătorului evreu cum se supuseseră odinioară ofițerului lor german. Burghezia germană, care nu s-a preocupat niciodată serios de probleme de psihologie, considerîndu-se mult deasupra acestor lucruri, nu a găsit cu cale, nici de data aceasta, să reflecteze un timp destul de îndelungat ca să recunoască sensul profund și pericolul intern al acestei stări de fapt. Credea, dimpotrivă, că o mișcare politică recrutată exclusiv din mediile "intelectuale" are însăși prin aceasta mai multă valoare, pretenții mai bine întemeiate și mai multe șanse decît masa incultă, de a ajunge la putere. *N-a înțeles niciodată că puterea unui partid politic nu stă cituși de puțin în inteligența și independența de spirit a fiecăruia dintre membrii săi, ci mai degrabă în supunerea și spiritul de disciplină cu care aceștia își urmează conducătorii spirituali.* Ceea ce este hotărîtor, sînt șefii înșiși. Cînd două trupe se înfruntă, victoria nu îi revine celei în care fiecare soldat a primit cea mai temeinică instruire strategică, ci aceleia care are cei mai buni comandanți și trupa cea mai disciplinată, cel mai orbește supusă și cel mai bine antrenată.

Aceasta este o noțiune fundamentală pe care nu trebuie s-o pierdem niciodată din vedere, atunci cînd examinăm posibilitatea de a transpune în realitate un sistem filozofic.

Așadar dacă, pentru victoria concepțiilor noastre, trebuie să le transformăm într-un partid de luptă, logic trebuie ca programul acestuia din urmă să țină cont de materialul uman de care dispune. În măsura în care obiectivele și ideile călăuzitoare trebuie să fie de nezdruccinat, și programul de propagandă trebuie ajustat inteligent și cu o justă psihologie a sufletelor celor fără al căror ajutor cea mai frumoasă dintre idei nu va rămîne veșnic decît o idee.

Dacă ideea rasistă, astăzi o veleitate obscură, vrea să obțină un succes strălucit, ea trebuie să scoată din întregul său sistem de idei un anumit număr de principii călăuzitoare, a căror formă și al căror fond să se poată impune unei mase mari de oameni și tocmai aceleia care constituie singura garanție pentru lupta doctrinală a acestei idei, am numit clasa muncitoare germană.

De aceea programul noului partid a fost condensat în câteva principii fundamentale, cu totul *douăzeci și cinci de puncte*. Ele sînt destinate să ofere în primul rînd omului din popor o imagine izbitoare a aspirațiilor mișcării. Ele constituie, într-o anumită măsură, o *profesiune de credință politică* care cîștigă oameni pentru cauză, și care, în plus, concretizînd o obligație comună, unește și amalgamează ansamblul noilor aderenți.

În toate acestea nu trebuie să pierdem niciodată din vedere că *programul partidului*, de o justețe absolută în obiectivele sale, a trebuit să țină cont, în redactarea sa, de anumite considerațiuni psihologice importante; și, cu timpul, ne putem convinge foarte bine că un anumit număr de principii călăuzitoare puteau fi enunțate diferit, redactate sub o formă mai fericită. Dar orice încercare de acest fel ar avea un efect dezastruos. Se pune astfel în discuție un lucru care trebuie să rămînă absolut de nezdrunchinat; or, de îndată ce un punct izolat este separat de dogmă, discuția nu ajunge pur și simplu la o nouă formulare mai bună și mai ales la o formulare care să întărească omogenitatea dogmei, ci duce mai degrabă la dezbateri interminabile și la o confuzie generală. Într-un asemenea caz, trebuie examinat întotdeauna cu grijă ce este de preferat: o redactare nouă, care prilejuiește o disociere în interiorul mișcării, sau o formă care, pentru moment, nu este poate cea mai bună dintre toate, însă constituie un organism autonom, solid și de o unitate internă perfectă. Și orice examinare va demonstra că soluția din urmă este singura demnă de reținut. Căci, întrucît modificările nu influențează niciodată decît forma exterioară ce trebuie dată, asemenea modificări posibile sau de dorit vor apare întotdeauna. *Dar pericolul cel mare constă în faptul că oamenii, din cauza caracterului lor superficial, văd sarcina esențială a mișcării în această chestiune pur formală a redactării unui program.* În aceste condiții, voința și puterea de luptă pentru o idee dispar și energia care trebuie să se îndrepte în afară se uzează în certuri interne de program. Cînd justețea liniilor mari ale unei doctrine nu este în cauză, este mai puțin dăunătoare păstrarea unei formulări - chiar dacă nu corespunde întru totul realității - decît îmbunătățirea ei, punînd astfel în discuția generală dogma partidului, pînă atunci de granit: Acest lucru este imposibil îndeosebi cîtă vreme partidul mai luptă pentru asigurarea triumfului său. Căci, cum vrem să însuflăm oamenilor o încredere oarbă în justețea unei doctrine răspîndind îndoiala și incertitudinea prin modificări continue ale structurii sale externe?

Așadar esențialul nu trebuie căutat niciodată în forma exterioară, ci numai în înțelesul adînc. Acesta este imuabil; și este de dorit, chiar în interesul lui, ca mișcarea să-și păstreze puterea necesară pentru a-l face să triumfe, înlăturînd toate cauzele șovăielii sau divizării.

Și în acest caz trebuie să luăm lecții de la Biserica catolică. Deși edificiul său doctrinal, în mai multe probleme - și de altfel adesea mai ales aparent - se ciocnește de știința exactă și de observație, ea nu consimte totuși să renunțe nici măcar la o singură silabă din termenii doctrinei sale. Ea a recunoscut în mod foarte just că forța ei de rezistență nu constă într-un acord mai mult sau mai puțin perfect cu rezultatele științifice ale momentului, rezultate de altfel niciodată definitive, ci în atașamentul ei nezdruccinat față de dogmele stabilite o dată pentru totdeauna, singurele care îi conferă ansamblului caracterul unei credințe. De aceea astăzi ea se menține mai puternică decât oricând. Se poate chiar prezice că în măsura în care fenomenele insesizabile sfidează și vor continua să sfideze urmarea legilor științifice modificate fără încetare, ea va deveni din ce în ce mai mult polul liniștii spre care se va îndrepta orbește devotamentul a nenumărate ființe omenești.

Oricine dorește așadar cu adevărat și serios victoria ideilor rasiste, trebuie să se pătrundă de ideea că acest triumf necesită mai întâi intervenția unui partid de luptă; apoi, că un astfel de partid nu ar putea supraviețui fără a primi baza de nezdruccinat, condiție a oricărei securități și a oricărei trăinicii, care este programul său. Partidul nu are dreptul să facă concesii spiritului epocii pentru redactarea acestui program; dimpotrivă, odată ce acesta a fost stabilit cât se poate de bine, el trebuie păstrat dacă nu pentru totdeauna, în orice caz câtă vreme victoria nu i-a încununat strădanile. Înainte de aceasta, orice încercare de a deschide discuții asupra oportunității cutărui sau cutărui punct al programului va zdrobi unitatea partidului și va slăbi spiritul combativ al tuturor partizanilor săi care vor fi fost amestecați în discuții. Aceasta nu înseamnă de altfel că o astfel de "îmbunătățire" odată făcută ar scăpa mâine unei noi examinări critice și că poimîine nu va trebui să cedeze locul unei forme mai bune. Oricine răstoarnă aici barierele ridicate deschide o cale căreia i se vede începutul, dar al cărei capăt se pierde în infinit.

Tînărul partid național-socialist nu trebuia să piardă din vedere însemnătatea practică a acestor învățăminte. *Partidul muncitoresc german național-socialist a primit odată cu programul său de douăzeci și cinci de puncte o bază care trebuie să rămână imuabilă. Criticarea și schimbarea lor nu le revine membrilor săi actuali și viitori; ele sînt acelea care le trasează sarcina. Altminteri generația următoare va avea același drept de a-și risipi din nou forțele într-o muncă de pură formă în interiorul partidului, în loc să-i aducă forța nouă a unor adepți noi. Pentru majoritatea partizanilor, esențialul mișcării nu va sta așadar atît în litera principiilor noastre călăuzitoare, cît în spiritul în care le putem însufla.*

Acestea sînt considerațiunile cărora tînăra noastră mișcare și-a datorat odinioară numele, și mai tîrziu programul; ele stau și astăzi la baza modului nostru de propagandă. Pentru a contribui la triumful ideilor rasiste, a trebuit creat un partid popular, partid cuprinzînd nu numai un stat-major de intelectuali, ci și lucrători manuali.

Orice încercare de a materializa teoriile rasiste fără o astfel de organizație de luptă ar rămîne zadarnică astăzi, ca și în trecut și într-un viitor oarecare. De aceea mișcarea are nu numai dreptul ci și datoria de a se considera susținătoare și reprezentantă ideilor rasiste. În măsura în care ideile care stau la baza mișcării național-socialiste sînt rasiste, ideile rasiste aparțin național-socialismului. Iar dacă acesta din urmă vrea să biruie, trebuie să se ralieze fără rezerve și de o manieră exclusivă acestui punct de vedere. Și în acest caz are nu numai dreptul, ci și datoria de a pune clar în evidență că orice încercare de a reprezenta ideile rasiste în afara național-socialismului trebuie să eșueze, și de altminteri, în majoritatea cazurilor, este lipsită de sinceritate.

Cînd cineva îi reproșează astăzi mișcării noastre că "a luat cu chirie" ideea rasistă, nu avem decît un răspuns de dat:

Nu numai că a luat-o cu chirie, dar a făcut-o utilizabilă.

Căci ceea ce se înțelegea înainte prin aceste cuvinte nu putea să aibă vreo influență asupra destinului poporului nostru. Acestor idei le lipsea o formă clară și coerentă. De cele mai multe ori nu era vorba decît de noțiuni izolate fără legătură între ele, mai mult sau mai puțin exacte - care uneori se contraziceau - în orice caz fără nici cea mai mică legătură intimă. Și chiar dacă aceasta ar fi existat, ea ar fi fost prea slabă ca pe baza ei să se întemeieze și să se construiască un partid.

Partidul național-socialist a fost singurul care a dus la bun sfîrșit această sarcină.

*
* *
*

Dacă astăzi toate asociațiile, toate grupările, mari și mici - și, după părerea mea, chiar și "partidele mari" - revendică cuvîntul "rasist", aceasta este urmarea acțiunii *partidului național socialist*. Fără munca sa, nici una din aceste organizații nu i-ar fi trecut prin minte nici măcar să pronunțe cuvîntul "rasist"; acest termen nu ar fi reprezentat nimic pentru ele, și conducătorii lor mai ales n-ar fi avut niciodată nici cea mai mică legătură de vreun fel oarecare cu el. Numai acțiunea P.M.G.N.S. i-a conferit acestui cuvînt o semnificație substanțială și l-a adus pe buzele tuturor. Înainte de toate, partidul a demonstrat, prin succesul propriei sale propagande, forța ideii rasiste, și atracția câștigului i-a determinat pe ceilalți să vrea tot atît de mult, cel puțin cu vorba.

Așa cum, pînă atunci, ele pusese_ră totul în slujba meschinilor lor speculații electorale, tot astfel aceste partide nu văd astăzi în cuvîntul "rasist" decît o formulă zadarnică și goală, cu care încearcă să neutralizeze forța de atracție pe care o exercită asupra propriilor lor membri partidul național-socialist. Căci numai grija pentru propria lor existență și neliniștea în fața succeselor crescînde ale doctrinei partidului nostru - a cărui însemnătate universală și intransigență periculoasă ei o presimt la fel de bine - le aduc pe

buze acest cuvînt: acum opt ani nu-l cunoșteau; acum șapte ani își băteau joc de el; acum șase ani îl combăteau; în anul următor, a urmat ura, iar acum trei ani, persecuția; în sfîrșit, acum doi ani și-l însușeau spre a se servi de el ca strigăt de luptă, împreună cu restul vocabularului lor.

Și astăzi se mai cuvine să remarcăm că toate aceste partide nu au nici cea mai vagă idee despre ceea ce *îi este necesar poporului nostru german*. Este suficient să vezi cu cîtă ușurință se aude din fleanca lor cuvîntul "rasist".

Nu mai puțin periculoși sînt toți acești fals-rasiști, care nu încetează să se sucească, făcînd proiecte fantastice, care de obicei nu se întemeiază decît pe o idee fixă, justă poate în sine, dar care, luată singură, nu ar putea avea nici cea mai mică valoare pentru formarea unei comunități de luptă, și, în orice caz, pentru crearea uneia. Toți acești oameni care urzesc un program compus pe jumătate din propriile lor idei, jumătate din rodul lecturilor lor, sînt adesea mai periculoși decît dușmanii declarați ai ideii rasiste. Ei sînt, în cel mai bun caz, niște teoreticieni sterili, dar adeseori și niște palavragii funești care, cu barba lor revărsată și jucîndu-se de-a teutonii își imaginează că maschează vidul activității și științei lor.

De aceea este bine să le opunem tuturor acestor încercări neputincioase amintirea epocii în care tînăra mișcare național-socialistă intra în arenă.

CAPITOLUL VI

PRIMELE LUPTE. ÎNSEMNĂTATEA CUVÎNTULUI

Prima mare adunare din 24 februarie 1920 din sala de festivități Hofbräuhaus ¹⁾ mai vibra încă în noi, cînd a trebuit să începem s-o pregătim pe a doua. Dacă pînă atunci posibilitatea organizării unei mici reuniuni într-un oraș ca Münchenul în fiecare lună sau o dată la cincisprezece zile ni se păruse îndoielnică, acum trebuia să aibă loc o mare adunare populară o dată la opt zile, adică o dată pe săptămînă. Nu mai e nevoie să subliniez că ne frămînta o singură grijă: oare oamenii vor veni și ne vor asculta? La drept vorbind, în ce mă privește, aveam această convingere de nezdruccinat: odată ce oamenii vor fi acolo, vor rămîne și ne vor asculta discursurile.

În vremea aceea, sala de festivități Hofbräuhaus din München a căpătat pentru noi, național-socialiștii, o importanță aproape sacramentală. În fiecare săptămînă o adunare, aproape întotdeauna în această sală, și de fiecare dată sala tot mai plină și ascultătorii mai entuziaști! S-a vorbit despre aproape tot ce avea o oarecare importanță pentru propagandă sau era necesar din punct de vedere ideologic, începînd cu problema "responsabilităților de război", lucru de care nimeni nu se sinchisea pe vremea aceea, și a tratatelor de pace. Cîte lucruri le-a prezis atunci, fără răgaz, tînăra mișcare maselor largi și cum s-au împlinit aproape toate pînă în prezent! Astăzi este mai ușor să vorbești sau să scrii despre aceste lucruri. Dar pe atunci se socotea că o mare adunare publică, adresată nu burghezilor înstăriți, ci proletarilor rătăciți, pe tema "Tratatului de la Versailles" era un atac la adresa republicii și simptomul unei mentalități reacționare, ba chiar monarhiste. Încă de la prima frază cuprinzînd o critică la adresa tratatului de la Versailles și se azvîrlea în față o replică stereotipă: "Dar Brest-Litowsk? Brest-Litowsk!" Mulțimea urla aceste cuvinte pînă își pierdea răsufarea sau răgușea, ori pînă cînd conferențiarul renunța în final la încercarea de a o convinge. Îți venea să te dai cu capul de pereți de disperare în fața unei asemenea mulțimi! Ea nu voia nici să audă, nici să înțeleagă că Versailles-ul era o rușine și un oprobriu, și nici că acel *Diktat* însemna o spoliere nemaiauzită a poporului nostru. Munca distructivă a marxiștilor și otrava propagandei dușmane îi privase pe acești oameni de orice rațiune. Și nici măcar nu aveai dreptul să te plîngi. Ce a făcut burghezia spre a opri această distrugere teribilă, spre a i se opune, pentru a deschide drumul adevărului lămurind situația mai

¹⁾ Numele unei berării a Curții, mare berărie din München. (N.T.)

bine și mai clar? Nimic, și iar nimic! Pe vremea aceea nu i-am văzut nicăieri pe acești mari propovăduitori rasiști de astăzi. Poate că au vorbit în cercuri restrânse, în saloane de ceai, sau în sfere declarînd aceleași păreri, dar nu se aflaseră acolo unde ar fi trebuit să fie, în mijlocul lupilor, acolo ei nu îndrăzneau să apară decît atunci cînd puteau urla cu ei

Atunci îmi era limpede că pentru primii militanți din care era alcătuită la început mișcarea, trebuia lămurită pe deplin problema responsabilităților de război, și lămurită în sensul adevărului istoric. Condiția prealabilă a succesului mișcării noastre era faptul că ea aducea maselor largi cunoașterea tratatului de pace. În vremea aceea, cînd toți vedeau încă în această pace o victorie a democrației, trebuia să facem front împotriva acestei idei, și să ne întipărim pentru totdeauna în mintea oamenilor ca dușmanii ai acestui tratat, pentru ca, mai târziu, cînd realitatea crudă va fi sfîșiat aceste țesături de minciuni și va fi dat în vileag esența lor de ură, amintirea atitudinii noastre privind această problemă să ne aducă încrederea maselor

Încă din acea epocă am insistat întotdeauna ca, în problemele importante de principiu, în care întreaga opinie publică lua o atitudine greșită, noi să ne ridicăm împotriva ei fără să ne temem de lipsa de popularitate sau de ură. Partidul muncitoresc național-socialist nu trebuia să slujească drept jandarm opiniei publice, el trebuia s-o domine. El nu trebuie să fie servitorul, ci stăpînul maselor!

Există, firește, mai ales pentru orice mișcare încă slabă, o tentație mare în momentele în care un adversar mult mai puternic a reușit, prin arta sa seducătoare, să i sugereze poporului o hotărîre lipsită de sens sau o poziție falsă este tentația de a merge și de a striga împreună cu ceilalți, mai ales atunci cînd cîteva argumente - deși iluzorii - duc la o concluzie în sensul propriului punct de vedere al tinerei mișcări. Lașitatea omenească va căuta în asemenea cazuri astfel de argumente cu atît mai multă înfocare cu cît ea găsește aproape întotdeauna ceva care îi dă "propriului punct de vedere" umbra unui drept de a lua parte la o astfel de crimă. Am făcut mai multe experiențe asemănătoare în care a fost nevoie de maximum de energie pentru a împiedica barca mișcării noastre să se arunce în curentul general provocat artificial, sau mai degrabă să se lase tîrîtă de acel curent. Ultima dată acest lucru s-a întîmplat atunci cînd presa noastră infernală, pentru care existența poporului german contează tot atît cît Hecuba, a reușit să-i dea problemei Tirolului de Sud o importanță care putea deveni fatală pentru poporul german. Fără să se întrebe pentru cine lucrează în felul acesta, numeroși oameni, din partide, din lîgi cu tendință numită "națională" s-au alăturat urletului general, din lașitate față de opinia publică modelată de evrei și au contribuit prostește la sprijinirea luptei împotriva unui sistem pe care noi, germanii, ar trebui să-l considerăm, în situația noastră actuală, singura ameliorare momentană în această lume aflată în decădere. În vreme ce evreul fără patrie și internațional ne strînge de gît, încet dar sigur, așa zisii patrioți ai noștri urlă împotriva omului și sistemului care au îndrăznit, fie

și într-un singur loc din lume, să se elibereze de strînsoarea iudeo-masonică și să opună o rezistență naționalistă acestei otrăvi a ideologiei internaționale și universale. Dar pentru firile slabe a fost prea seducător să coboare vecele în fața furtunii și să capituleze în fața strigătelor opiniei publice. Fiindcă aici este vorba de o capitulare. Oamenii, în prefăcătorie și josnicie lor lăuntrice, nu pot admite acest lucru, nici măcar în sinea lor, dar rămîne adevărat că numai lașitatea și frica lor de o agitație populară, provocată de evrei, i-a împins să meargă alături de ceilalți. Toate celelalte motive nu sînt decît niște subterfugii jalnice ale unor mici păcătoși conștienți de greșelile lor.

Atunci orientarea a trebuit schimbată cu o mîină de fier, pentru ca mișcarea să nu-și piardă direcția. Nici o încercare în acest sens, în momentul în care opinia publică, ațîtată, se avînta ca o flacără, nu putea fi populară; ea putea fi chiar un pericol de moarte pentru îndrăznețul care ar fi întreprins-o. Dar, în istorie, au existat mulți oameni lapidați în asemenea momente pentru acțiuni care mai tîrziu le-au adus recunoștința emoționată a posterității.

Pe aceasta trebuie să conteze o mișcare, și nu pe aprobarea efemeră a prezentului. Se poate întîmpla în acele momente ca vreunul sau vreun altul să se teamă în sinea lui; dar să nu uite niciodată că după un asemenea ceas va veni și eliberarea și că o mișcare care vrea să regenereze o lume trebuie să slujească viitorul și nu prezentul.

Se poate stabili aici că succesele cele mai mari și cele mai durabile din istorie sînt în general cele care rămîn la început cel mai puțin înțelese, pentru că se află în opoziție violentă cu opinia publică curentă, cu vederile și cu dorințele ei.

Am putut să ne dăm seama de acest lucru încă de la prima noastră adunare publică. Intr-adevăr, noi niciodată nu am "flatat pasiunile maselor", noi ne-am opus pretutindeni nebuniei populare. Aproape întotdeauna, în acei ani, mă adresam unor oameni care credeau contrariul a ceea ce aveam să le spun și care voiau contrariul a ceea ce eu socoteam necesar. Sarcina era așadar următoarea: să distrug, în două ore, convingerile a două pînă la trei mii de oameni, să subminez, dînd lovitură după lovitură, temeliile opiniilor lor, și să-i conduc în sfîrșit pe terenul convingerii noastre și al concepției noastre despre lucruri.

În scurt timp, am învățat un lucru esențial: că mai întîi trebuia să smulgem din mîinile dușmanului arma ripostei sale. Am observat curînd că adversarii noștri, îndeosebi oratorii care purtau discuțiile în contradictoriu la adunările noastre, perorau întotdeauna urmînd același "repertoriu", ridicînd împotriva aserțiunilor noastre obiecții care reveneau mereu, astfel încît regularitatea acestui fenomen ne-a făcut să tragem concluzia că era vorba despre o educație uniformă și orientată spre același scop. Intr-adevăr, așa stăteau lucrurile. Cu acest prilej, am putut evalua remarcabila disciplină a propagandei adversarilor noștri, și, pentru mine, faptul că am găsit mijlocul nu numai de a neutraliza această propagandă, ci și de a-i bate pe autorii săi cu propriile lor

arme este și astăzi un motiv de mândrie. Doi ani mai târziu devenisem maestru în această artă.

Era esențial să prevezi înaintea fiecărui discurs natura probabilă și forma obiecțiilor care îi vor fi aduse în discuție și să le verifici minuțios și în întregime dinainte. Trebuie expuse, încă de la început, obiecțiile posibile și dovedit că sînt puțin întemeiate; auditoriul, care a venit îndopat cu obiecțiile care i-au fost inculcate, dar rămîne de bună-credință, se lasă cîștigat mai ușor ascultînd cum sînt respinse argumentele care le-au fost întipărite în memorie. Ceea ce a fost învățat se elimină de la sine, și atenția lui este atrasă din ce în ce mai mult de conferință.

Acesta a fost motivul pentru care după prima mea conferință despre "tratatul de la Versailles", pe care o ținusem deja în calitate de "instructor" în fața trupei, i-am schimbat conținutul și mai târziu am vorbit despre "tratatele de pace de la Brest-Litowsk și Versailles". Fiindcă în cel mai scurt timp am putut constata, în cursul discuției, că în realitate oamenii nu știau nimic despre tratatul de la Brest-Litowsk, dar că o propagandă abilă de partid reușise să îl prezinte ca pe unul din cele mai condamnabile acte de violență din istorie. Această insistență în a prezenta maselor largi mereu aceleași minciuni explică de ce milioane de germani vedeau în tratatul de la Versailles o ispășire dreaptă a crimei pe care o comiseserăm la Brest-Litowsk; în consecință ei considerau că orice luptă împotriva tratatului de la Versailles era nedreaptă, și provoca indignarea lor cu totul sinceră. Aceasta a fost de asemenea una din cauzele care au permis încetățenirea, în Germania, a cuvîntului "reparație", termen pe cît de monstruos pe atît de insolent. Această formulă ipocrită și mincinoasă li s-a părut milioanei noștri de compatrioți rătăciți sentința unei justiții superioare. Este înspăimîntător, dar așa stăteau lucrurile. Cea mai bună dovadă este succesul propagandei împotriva tratatului de la Versailles, precedată de lămuriri pe care le aduceam asupra tratatului de la Brest-Litowsk. Puneam cele două tratate față în față, le comparam punct cu punct și demonstrem că unul dintre aceste tratate părea de o omenie fără margini în comparație cu cruzimea inumană a celuilalt, iar rezultatul a fost izbitor. Am vorbit pe această temă la adunări de două mii de oameni unde, cîteodată, privirile dușmănoase a trei mii șase sute de ochi se îndreptau asupra mea. Iar peste trei ore aveam în față o masă palpitîndă, plină de indignarea cea mai sfîntă și însuflețită de o furie fără margini. Încă o dată o minciună uriașă fusese smulsă din inima și din mintea unei mase numărînd mii de oameni, și în locul ei fusese sădit un adevăr.

Am considerat atunci că aceste două conferințe: "Adevăratele cauze ale războiului mondial" și "Tratatele de pace de la Brest-Litowsk și Versailles" erau cele mai importante și le-am repetat iarăși și mereu de zeci de ori, sub o formă reînnoită neîncetat, pînă cînd o concepție clară și uniformă a fost stabilită, cel puțin asupra acestui punct, între oamenii dintre care mișcarea noastră și-a recrutat primii membri.

Aceste adunări au mai avut un avantaj pentru mine însumi: mă

adaptam încet la rolul de orator la adunări populare mari, am dobândit elanul patetic și am învățat gesturile de care este nevoie într-o sală cuprinzând mii de oameni.

La vremea aceea, n-am constatat din partea partidelor care astăzi se laudă că au provocat revirimentul opiniei publice nici un efort spre a deschide poporului ochii în această direcție, făcând abstracție de micile cenacluri menționate deja. Când un politician așa-zis național ținea o conferință în acest sens, o făcea întotdeauna într-un cerc care îi împărtășea deja convingerile, și pe care aceste argumente puteau, cel mult, să-l întărească în părerile lui. Dar nu aceasta era important; esențialul era doar să-i cîștigăm, prin instruire și propagandă, pe cei care aparțineau pînă atunci prin educația și convingerile lor taberei dușmane.

Pentru a deschide ochii poporului, ne-am servit și de proclamații. Făcînd încă parte din trupă, compusesem o proclamație care pune fața în față tratatele de la Brest-Litovsk și Versailles; ea a avut un tiraj considerabil și a cunoscut o largă răspîndire. Mai tîrziu am pus să fie retipărită pentru partid, și acțiunea ei a fost din nou foarte eficace. Primele reuniuni au fost caracterizate prin faptul că toate mesele erau acoperite de proclamații, de ziare, de broșuri etc. Dar esențialul strădaniei noastre îl puneam în cuvînt.

Intr-adevăr numai acesta din urmă este capabil să provoace revoluțiile cu adevărat mari, și aceasta din cauze psihologice generale.

Am arătat deja, în volumul întâi, că toate evenimentele însemnate care au răscolit lumea întreagă au fost provocate de cuvînt și nu de scrieri. O dezbatere destul de lungă a fost angajată pe această temă de o parte a presei și, firește, această idee a întîmpinat o opoziție foarte puternică, mai ales din partea vulpoilor noștri burghezi. Dar rațiunea însăși a acestei atitudini îi nedumerește pe sceptici. Intelectualii burghezi protestează împotriva acestei opinii numai pentru că forța și capacitatea de influență asupra maselor prin cuvînt le lipsește vădit, deoarece ei s-au consacrat întotdeauna muncii cu condeiul, renunțînd la acțiunea cu adevărat propagandistică a cuvîntului. Un asemenea obicei aduce inevitabil după sine calitățile care caracterizează astăzi burghezia noastră, adică pierderea instinctului psihologic necesar pentru a acționa asupra maselor și a le influența.

În timp ce oratorul nu încetează să primească din sînul masei, în cursul conferinței, rectificările necesare, evaluînd după expresia ascultătorilor pînă la ce punct îi pot urmări și înțelege expunerea, și dacă impresia și acțiunea cuvintelor sale conduc la scopul dorit, scriitorul nu-și cunoaște deloc cititorii. În consecință, el nu se va putea orienta asupra unui auditoriu viu, asupra unei mulțimi care este chiar acolo, în fața ochilor săi; el va trebui să-i dea expunerii un caracter mai general. Prin aceasta, el pierde, pînă la un anumit punct, din finețea psihologică și, ca urmare, din suplețe. Un orator strălucit va putea așadar, în general, să scrie întotdeauna mai bine decît va putea vorbi un scriitor strălucit, în afară de cazul în care el exersează mult timp această artă. Trebuie

să adăugăm la aceasta faptul că omul în ansamblu este în general leneș, că rămâne cufundat în rutina vechilor sale obiceiuri și că nu îi place să ia în mînă scrierile care nu corespund cu ceea ce crede și care nu îi aduc ceea ce așteaptă de la ele. O scriere cu o tendință oarecare are cele mai multe șanse să fie citită de cei care aparțin deja acelei tendințe. Numai o proclamație sau un afiș au ceva mai multe șanse, fiind mai scurte, să atragă atenția momentană a unui adversar. Imaginea, sub toate formele ei, pînă la film, are și mai multă putere sub acest aspect. Acolo, rațiunea omului trebuie să intervină și mai puțin; este suficient să privească și să citească, cel mult, textele cele mai scurte; și foarte mulți vor fi aceia care vor fi gata mai degrabă să-și însușească o demonstrație cu ajutorul imaginii decît să citească o scriere mai mult sau mai puțin lungă. Imaginea îi aduce omului într-un timp mult mai scurt, aș spune dintr-o dată, demonstrația pe care n-ar putea-o desprinde dintr-o scriere decît printr-o lectură obositoare.

Dar ceea ce este esențial este că, în legătură cu o scriere, nu se știe niciodată în ce mîini va cădea; și totuși ea trebuie să păstreze mereu aceeași formă. Acțiunea ei, în general, va fi mai mult sau mai puțin considerabilă în măsura în care redactarea ei corespunde nivelului intelectual și particularităților de mediu ale viitorilor săi cititori. O carte destinată maselor largi trebuie, încă de la început, să încerce să acționeze prin stilul și prin nivelul ei, într-o altă manieră decît o operă destinată unor pături intelectuale superioare.

Numai printr-o asemenea adaptare se poate apropia scrierea de cuvînt. Oratorul poate, în măsura în care vrea, să trateze același subiect ca și cartea; dacă este un mare orator popular, un orator de geniu, el nu va trata niciodată același plan și același subiect de două ori la fel. El se va lăsa întotdeauna purtat de marea masă, astfel încît va găsi întotdeauna, instinctiv, cuvintele necesare pentru a ajunge drept la inima ascultătorilor săi de moment. Dacă el comite cea mai mică greșală, va găsi corectarea ei vie în fața lui. Așa cum am mai spus, el poate citi pe fețele ascultătorilor lui: *primo*, dacă înțeleg ce spune; *secundo*, dacă îi pot urmări expunerea generală; *tertio*, pînă unde i-a convins că are dreptate. Dacă vede, *primo*, că ei nu-l înțeleg, se va explica într-un mod atît de simplu și clar încît îl va înțelege pînă și cel din urmă dintre ascultători; dacă simte - *secundo* - că ei nu îl pot urmări, își va eșalona expunerea atît de lent și de progresiv încît nici cel mai puțin dotat dintre ei nu va rămîne în urmă; și - *tertio* - dacă i se pare că nu sînt convinși încă de temeiul afirmațiilor sale, el le va repeta iar și iar, aducîndu-le în sprijin exemple noi, va expune el însuși obiecțiile lor neexprimate pe care le intuiește și le va respinge și le va ataca pînă cînd ultimele grupuri de opozanți vor sfîrși prin a mărturisi, prin atitudinea și prin expresia fețelor lor, că au capitulat în fața argumentației sale.

Aici este vorba, adeseori, de a învinge la oameni niște prejudecăți care nu se întemeiază pe rațiune, ci sînt în majoritate inconștiente și ancorate numai în sentiment. Trecerea acestei bariere de antipatie instinctivă, de ură pasionată, de prejudecată ostilă este de o mie de ori mai grea decît corectarea unei opinii

științifice defectuoase ori greșite. Falsele concepții și insuficiența cunoștințelor pot fi eliminate prin instruire, dar rezistența sentimentului nu poate fi înfrântă astfel. Numai un apel la aceste forțe misterioase poate avea efect; și aproape niciodată nu scriitorul, ci aproape exclusiv oratorul este în stare să-l facă.

Dovada cea mai strălucită a acestei afirmații este următoarea: deși presa burgheză, adesea foarte abil "făcută", era răspîndită în rîndurile poporului nostru în nu știu cîte milioane de exemplare, această presă nu a împiedicat marea masă a poporului să devină un dușman implacabil al acestei lumi burgheze. Tot acest potop de ziare, și toate cărțile scoase, an de an, de intelectuali, alunecă peste milioanele de oameni care formează păturile inferioare ale populației, cum curge apa pe o bucată de piele unsuroasă. Aceasta nu se poate explica decît în două feluri: ori conținutul acestei întregi producții literare a lumii noastre burgheze nu valorează nimic, ori nu se poate ajunge la inima maselor numai prin scris. Aceasta este, evident, cu atît mai adevărat cu cît literatura în cauză va da dovadă de mai puțină psihologie, cum era cazul.

Mai ales să nu ni se răspundă (cum a făcut un ziar naționalist din Berlin) că marxismul însuși prin literatura sa, și mai ales sub influența operei fundamentale a lui Karl Marx dovedește contrariul acestei afirmații. Niciodată n-a fost adus un argument mai superficial în sprijinul unei teorii greșite. Cauza uimitoarei influențe a marxismului asupra maselor populare nu este nicidecum produsul formal, exprimat în scris, al eforturilor gîndirii evreiești, ci, dimpotrivă, prestigiosul val de propagandă orală care a pus stăpînire, în cursul anilor, pe masele muncitoare. Din o sută de mii de muncitori germani, în medie, nu se vor găsi o sută care să cunoască această operă, care este studiată de o mie de ori mai mult de intelectuali și mai ales de evrei decît de adevărații adepți ai acestei mișcări din mulțimea proletarilor.

Intr-adevăr, această operă nu a fost scrisă nicidecum pentru masele largi, ci exclusiv pentru echipa de conducători ai mașinii evreiești de cucerit lumea; ea a fost apoi încălzită de un combustibil cu totul diferit: presa. Căci iată ce diferențiază presa marxistă de presa noastră burgheză: în presa marxistă scriu propagandiști, iar presa burgheză își încredințează propaganda unor scriitori. Obscurul redactor socialist, care în general nu intră în redacție decît plecînd de la un miting, își cunoaște lumea ca nimeni altul. Dar scribul burghez, care iese din cabinetul său de lucru ca să înfrunte marea masă, se simte bolnav numai simțind mirosul acestei mase, și este tot atît de neputincios față de ea cînd folosește limbajul scris.

Marxismul a cîștigat milioane de muncitori nu atît datorită scrierilor Părinților Bisericii marxiste, ci mai degrabă propagandei continue și într-adevăr prodigioase a zecilor de mii de agitatori neobosiți, începînd cu marele apostol al urii, pînă la neînsemnatul funcționar sindical, la omul de încredere și la oratorul care intervine în discuții, sutelor de mii de adunări în care, acești oratori populari, în picioare pe o masă în sala unei braserii plină de fum, le inculcau maselor ideile lor, cu lovituri de ciocan, parcă, în felul acesta, ei au cîștigat

cunoașterea perfectă a materialului uman, care le-a dat mijloacele de a alege armele potrivite pentru a lua cu asalt citadela opiniei publice. Au urmat apoi acele demonstrații gigantice, acele defilări de sute de mii de oameni, care le-au inculcat neînsemnaților oameni nevoiași convingerea mândră că fiind niște viermișori, ei erau de asemenea membrele unui dragon uriaș a cărui răsuflare arzătoare trebuia să aprindă într-o zi această lume burgheză atât de detestată, și că dictatura proletariatului își va sărbători într-o bună zi victoria finală.

Această propagandă forma apoi oamenii care erau gata și pregătiți să citească o presă socialistă; dar și aceasta este o presă mai degrabă vorbită decât scrisă. Căci, în timp ce, în tabăra burgheză, profesorii, literatorii, teoreticienii și scriitorii de tot felul încercau uneori să vorbească, la marxiști oratorii erau cei care încercau uneori să scrie. Și tocmai evreul, despre care este vorba cu acest prilej în mod special, prin abilitatea sa dialectică mincinoasă și suplețea sa, va rămîne, chiar și ca scriitor, mai degrabă un orator propagandist decât un povestitor care scrie.

Și iată de ce lumea presei burgheze (făcînd abstracție de faptul că ea însăși este în mare parte evreizată și că nu are așadar nici un interes să educe masele largi) nu poate exercita nici o influență asupra opiniei păturilor celor mai numeroase ale poporului nostru. Oratorul cu nervi destul de sensibili poate aprecia cît este de greu să învingi prejudecățile, stările sufletești, senzațiile etc. și să le înlocuiești cu altele, de cîte influențe și condiții abia previzibile depinde succesul, după faptul că însăși ora la care are loc conferința poate avea o influență hotărîtoare asupra rezultatului ei. Aceeași conferință, același orator, același subiect produc o impresie diferită la ora 10 dimineața, la 3 după-amiaza și seara. Pe cînd eram încă un debutant, îmi fixam uneori adunările în cursul dimineții și îmi amintesc îndeosebi de o manifestație pe care am organizat-o în braseria Kindlkeller din München, pentru a protesta împotriva "asupririi teritoriilor germane". Pe vremea aceea era cea mai mare sală din München și riscul părea mare. Pentru a le da adepților, și tuturor celor care vroiau să vină, cît mai multe înlesniri, am organizat adunarea într-o duminică, la ora 10 dimineața. Rezultatul a fost deprimant, dar deosebit de instructiv: sala era plină, ceea ce avea un efect prodigios, dar auditoriul a rămas de gheață; nimeni nu s-a încălzit, și eu însumi, ca orator, m-am simțit profund nefericit că nu puteam stabili nici o legătură, nici cel mai mic contact cu ascultătorii mei. Cred că nu am vorbit mai prost ca de obicei; dar efectul a părut egal cu zero. Am părăsit adunarea foarte nemulțumit, dar îmbogățit cu o experiență. Incercările de același fel pe care le-am făcut mai târziu au dus toate la același rezultat.

Acestea nu trebuie să ne mire. Duceți-vă la o reprezentație teatrală și vedeți o piesă la ora 3 și aceeași piesă, cu aceiași actori, la ora 8 seara, veți fi surprinși de diferența de efect și de impresie. Un om cu simțire delicată și capabil să-și dea seama de stările lui sufletești va putea constata de îndată că reprezentația de după-amiază produce mai puțină impresie decât spectacolul de seară. La fel stau lucrurile și cu cinematograful, ceea ce este mult mai

edificator, deoarece în privința teatrului s-ar putea spune că actorul nu s-a străduit poate tot atât de mult în cursul după-amiezii ca seara, dar filmul de după-amiază nu diferă de cel de la ora 9 seara. Nu, ora exercită o influență sigură, ca și locul. Există localuri care te lasă rece, din motive pe care nu le percepi decât cu dificultate, dar care opun o rezistență îndârjită oricărei tentative de a crea o atmosferă. Amintirile și imaginile tradiționale care există în om pot de asemenea să exercite o influență hotărâtoare. O reprezentație cu *Parsifal* la Bayreuth va produce întotdeauna un efect cu totul diferit decât în orice alt loc din lume. Farmecul misterios al casei de pe colină la festival, în vechiul oraș al margrafilor nu poate fi înlocuit, și nici măcar atins, nicăieri în altă parte.

În toate aceste cazuri este vorba de slăbirea liberului arbitru al omului. Este îndeosebi cazul adunărilor la care vin oameni cu prejudecăți contrare și care trebuie convertiți. Dimineata și în timpul zilei, puterea de voință a oamenilor se opune cu maximă energie încercărilor de a li se sugera o voință străină, o opinie străină. Seara însă, ei cedează mai ușor forței dominante a unei voințe mai puternice. Căci, în realitate, fiecare adunare de acest fel este o luptă între două forțe opuse. Puternicul talent oratoric al unei naturi dominante de apostol va reuși mai ușor să insuflă o nouă voință unor oameni care au suferit deja, în mod firesc, o scădere a puterii lor de rezistență, mai mult decât dacă ar fi fost încă în deplina posesiune a tuturor resorturilor spiritului și voinței lor.

Același scop este atins de penumbra artificială și totuși misterioasă din bisericile catolice, de luminările aprinse, de tămâie, cădelnițe etc.

În această luptă a oratorului cu adversarii pe care vrea să-i convertească, el dobândește încetul cu încetul o înțelegere minunată a condițiilor psihologice ale propagandei, ceea ce scriitorului îi lipsește aproape cu desăvârșire. Din această cauză, scrierile, cu efectele lor limitate, nu vor servi, în general, decât la păstrarea, întărirea și aprofundarea concepțiilor și opiniilor existente deja. Nici una din marile revoluții istorice nu a fost provocată de cuvântul scris care n-a făcut decât să le însoțească.

Să nu credem că revoluția franceză ar fi ieșit vreodată din cadrul teoriilor filozofice, dacă nu ar fi găsit o armată de agitatori, condusă de demagogi în stil mare, care au ațîțat pasiunile poporului ce suferea, pînă cînd a avut loc o erupție vulcanică teribilă care a făcut ca întreaga Europă să înlemnească de spaimă. Tot astfel, cea mai mare convulsie revoluționară a vremurilor noi, revoluția bolșevică din Rusia a fost provocată nu de scrierile lui Lenin, ci de activitatea oratorică plină de ură a nenumăraților apostoli - mici și mari - ai propagandei vorbite.

Acest popor care, într-adevăr, nu știa să citească, nu s-a putut pasiona pentru revoluția comunistă citindu-l pe Karl Marx, ci a făcut-o pentru că mii de agitatori - aflați cu toții, într-adevăr, în slujba unei aceleiași idei - i-au promis toate splendorile cerului.

Aceasta așa a fost întotdeauna și așa va fi mereu.

Intellectualii noștri germani, cu lipsa lor totală de simț practic, cred că

un scriitor trebuie să aibă neapărat mai mult spirit decît un orator. Această părere este ilustrată excelent de un articol din ziarul naționalist menționat deja, care declara că adeseori era dezamăgit citind discursul unui orator de mare renume. Aceasta îmi amintește o altă critică, care mi-a căzut în mîină în timpul războiului; ea examina cu lupa discursurile lui Lloyd George (pe atunci simplu ministru al munițiilor) ca să ajungă la concluzia spirituală că aceste discursuri erau de mîina a doua din punct de vedere moral și științific și că era vorba de niște producții banale și triviale. Am avut mai tîrziu în mîină cîteva din aceste discursuri sub formă de broșură și nu m-am putut împiedica să nu rîd în hohote văzînd neînțelegerea cavalerului german al condeiului în fața acestor capodopere de psihologie și a acestei arte de a manipula sufletul mulțimilor. Omul judeca acele discursuri exclusiv din punctul de vedere al impresiei pe care o produceau asupra propriului său spirit blazat, în timp ce marele demagog englez le compusese cu singurul scop de a exercita asupra masei ascultătorilor săi și, într-un sens mai larg, asupra întregii populații engleze de jos, o influență maximă. Din acest punct de vedere, discursurile acestui englez erau o capodoperă prodigioasă, căci ele constituiau mărturia unei cunoașteri uimitoare a sufletului păturilor inferioare ale populației. De aceea efectul lor a fost uriaș.

Comparați-le cu bîlbîiala neputincioasă a unui Bethmann-Hollweg! Aparent, discursurile sale erau, desigur, mai spirituale, dar, în realitate, ele nu demonstau decît incapacitatea acestui om de a vorbi poporului său pe care nu-l cunoștea deloc. Totuși, cu creierul său de vrabie, un zmîngălitor de hîrtie german - extrem de instruit, cum se cuvine - a ajuns să măsoare spiritul ministrului englez cu efectul pe care discursurile sale, concepute pentru a acționa asupra maselor, îl producea asupra sufletului său uscat de excesul de cunoștințe și să-l compare cu spiritul unui om de stat german, a cărui pălăvrăgeală spirituală găsea la el un teren mai propice. Lloyd George a fost prin geniul său nu numai egal, ci de o mie de ori superior lui Bethmann-Hollweg, lucru pe care l-a dovedit dînd discursurilor sale forma și expresia care i-au deschis inima poporului său și au făcut ca acest popor să se supună voinței sale fără rezerve. Tocmai limbajul simplu și forma elementară a expresiilor sale, folosirea unor exemple simple și ușor de înțeles dovedesc marele talent al acestui englez. *Căci discursul unui om de stat adresat poporului său trebuie evaluat nu în funcție de impresia pe care o produce asupra unui profesor universitar, ci prin acțiunea sa asupra poporului însuși.* Și numai aceasta dă măsura geniului unui orator.

*

*

*

Dezvoltarea uimitoare a mișcării noastre, care s-a ivit acum cîțiva ani din neant, și care astăzi este socotită demnă de persecuțiile tuturor dușmanilor interni și externi ai poporului nostru, se datorează faptului că noi am înțeles această idee și că am pus-o în practică.

Oricit de importantă ar fi pentru o mișcare literatura de partid, scopul ei va fi întotdeauna mai degrabă să desăvîrșească și să uniformizeze educația șefilor superiori sau inferiori decît să permită cucerirea maselor cu mentalitate ostilă. Un social-democrat convins sau un comunist fanatic nu se vor coborî decît în cazuri foarte rare să cumpere o broșură, și încă și mai puțin o carte național-socialistă, și să o citească pentru a arunca o privire asupra filozofiei noastre sau pentru a studia felul în care o criticăm pe a lor. Ei nu vor citi decît foarte rar un ziar care nu poartă deja pecetea partidului lor. Acest lucru nu ar avea, de altfel, decît o utilitate foarte mică, deoarece sumarul unui singur număr al ziarului este prea fragmentar și prea dispersat în acțiunea lui ca să se poată aștepta de la el vreo influență oarecare asupra cititorului ocazional. Și nu trebuie să presupunem, mai ales cînd este vorba de pfennigi, că cineva o să se aboneze regulat la un ziar advers din pură dorință de informare obiectivă. Abia dacă o va face unul din zece mii. Numai cel care este cîștigat deja de mișcare va citi organul partidului, relativ la informarea curentă asupra mișcării sale.

Proclamația "rostită" este, desigur, cu totul altceva! Pe aceasta, fiecare va fi gata s-o accepte, mai ales dacă o primește gratuit; și o va face cu atît mai bucuros cu cit titlul ei anunță într-un mod impresionant un subiect care se află în clipa aceea pe buzele tuturor. Parcurgînd-o mai mult sau mai puțin atent, se întîmplă să te simți atras prin această proclamație spre noi puncte de vedere și spre noi opinii, sau chiar să fii interesat de acea mișcare nouă. Dar, în cel mai bun caz, aceasta nu poate să dea decît un mic impuls, niciodată să provoace o hotărîre definitivă. Fiindcă proclamația nu poate nici ea decît să stimuleze ceva sau să indice ceva, și acțiunea ei nu se va face simțită decît în raport cu o educație sau o instruire corespunzătoare a cititorului, a cărui opinie este deja formată. Și mijlocul de a acționa rămîne iarăși și mereu marea adunare populară.

Marea adunare populară este deja necesară deoarece: în cadrul ei, omul care la început se simțea izolat în calitatea sa de viitor partizan al tinerei mișcări, și care cedează ușor temerii de a fi singur, primește pentru întîia oară imaginea unei comunități mai largi, ceea ce produce asupra majorității oamenilor efectul unei încurajări și al unei îmbărbătări. Același om ar fi pornit la atac în cadrul companiei sau batalionului său, înconjurat de toți camarazii săi, cu inima mai ușoară decît ar fi făcut-o dacă era lăsat singur. Înconjurat de alții, el se simte întotdeauna puțin mai în siguranță, chiar dacă, în realitate, mii de motive demonstrează contrariul.

Comunitatea unei manifestații mari nu-l îmbărbătează numai pe cel izolat, ea provoacă unirea, ea ajută la formarea unui spirit de corp. Omul care, în calitate de prim reprezentant al unei doctrine noi, are greutăți mari în întreprinderea sa ori în atelierul său, simte nevoia urgentă a unui sprijin pe care îl găsește în convingerea că este un membru, un militant dintr-o corporație mare și vastă. El primește pentru prima oară impresia că aparține acestei corporații în cursul mării adunări populare comune. Cînd, venind din micul său atelier, sau din marea uzină în care se simte atît de mic, pătrunde pentru întîia

oară într-o mare adunare populară, cînd se vede înconjurat de mii de oameni care au aceeași credință; sau cînd, dacă este vorba de cineva care încă se mai caută pe sine, se simte antrenat de acțiunea puternică a sugestiei colective și de entuziasmul a trei pînă la patru mii de oameni; cînd succesul vizibil și mii de încuviințări îi confirmă temeiul noii doctrine și, pentru întâia oară, trezesc în el îndoieli asupra adevărului vechilor sale concepții, atunci el cade sub această influență miraculoasă pe care noi o numim sugestionarea masei. Voința, aspirațiile, dar și forța a mii de oameni se acumulează în fiecare dintre ei. Omul care pătrunde într-o asemenea adunare încă șovăind și nehotărît, o părăsește pe deplin îmbărbătat: el a devenit membrul unei comunități.

Mișcarea național-socialistă nu trebuie să uite niciodată aceasta; și mai ales nu trebuie să cadă sub influența acelor burghezi vanitoși care cred că știu totul, dar care au pierdut totuși un stat mare, și propria lor existență odată cu dominația clasei lor. Da, ei sînt într-adevăr inteligenți, ei știu totul, ei înțeleg totul; numai că ei n-au știut un lucru: să evite ca poporul german să cadă în brațele marxismului. În această privință s-au arătat neputincioși în modul cel mai mizerabil și mai vrednic de milă, și părerea excesiv de bună pe care o mai au despre ei înșiși nu este decît expresia vanității lor, ori aceasta împreună cu prostia sînt, dacă ne luăm după proverb, fructul aceluiași copac. Dacă acești oameni acordă astăzi puțină importanță cuvîntului, ei nu o fac decît pentru că și-au dat seama, Slavă Domnului! cît de neputincioase au rămas propriile lor elucubrații.

CAPITOLUL VII

LUPTA ÎMPOTRIVA FRONTULUI ROȘU

În 1919-1920 și în 1921 am asistat eu însumi la niște adunări numite burgheze. Ele au avut întotdeauna asupra mea același efect ca o lingură de untură de pește luată în tinerețe. Trebuie s-o înghiți și poate că îți face foarte bine, dar are un gust înfiorător! Dacă s-ar putea ca poporul german să fie legat fedeleș și tirat cu forța la acele "manifestații" burgheze, ușile să fie închise pînă la sfîrșitul spectacolului și nimeni să nu fie lăsat să iasă, poate că atunci, în cîteva secole, am ajunge la succes. Este adevărat că trebuie să mărturisesc deschis că, în acest caz, viața n-ar mai fi avut probabil nici un interes pentru mine și că atunci aș fi preferat să nu mai fiu german. Dar, cum, slavă Domnului! nici vorbă nu poate fi de așa ceva, nu trebuie să ne mirăm dacă acest popor sănătos și necorupt se ferește de acele "adunări burgheze de masă" ca diavolul de agheasmă.

Am învățat să-i cunosc pe acești profeți ai unei concepții burgheze despre viață, și într-adevăr nu mă mir, ci înțeleg foarte bine de ce ei nu dau nici o importanță artei oratoriei. Am frecventat pe vremea aceea adunările democraților, ale naționalilor germani, ale partidului populist german și ale partidului populist bavarez (centrul bavarez). Ceea ce îmi sărea imediat în ochi era uniformitatea omogenă a auditoriului. Cei care asistau la adunare nu erau aproape întotdeauna decît membrii de partid. Totul, fără nici un fel de disciplină, semăna mai degrabă cu un club unde lumea căsca jucînd cărți, decît cu o reuniune a unor oameni care au trecut prin cea mai mare dintre revoluții. În ceea ce-l privește pe conferențiar, el făcea tot posibilul ca să mențină această atmosferă lîncedă. Oratorii vorbeau, sau mai degrabă își citeau cu voce tare discursurile, în stilul unui spiritual articol de ziar sau al unei dizertații științifice, evitau orice expresie tare și rosteau ici-colo o glumă profesorală anodină, care făcea să rîdă cu bunăvoință toată lumea de la masa venerabilului birou: nu cu hohote, ceea ce ar fi fost provocator, ci în surdină, cu rezervă și distincție.

O! biroul acela!

Am văzut odată o adunare în sala Wagner din München; era o manifestație cu ocazia aniversării bătăliei națiunilor de la Leipzig. Discursul a fost citit de un bătrîn domn venerabil, profesor la o universitate oarecare. La tribună ședea biroul. Un monoclu la stînga, un monoclu la dreapta, iar în mijloc un domn fără monoclu. Toți trei în redingotă: aveai impresia că e un tribunal care tocmai rostise o condamnare la moarte, sau un botez solemn, în orice caz

o ceremonie mai degrabă religioasă. Pretinsul discurs, care, tipărit, ar fi fost poate destul de frumos, producea un efect pur și simplu înspăimântător. După nici trei sferturi de oră, întreaga adunare era cufundată într-un soi de somn hipnotic, tulburat doar atunci când un bărbat sau o femeie ieșea, sau de zgomotul pe care-l făceau chelnerițele și de căscatul tot mai frecvent al ascultătorilor. Trei muncitori prezenți la această adunare, fie din curiozitate, fie delegați de partidul lor, se priveau din când în când cu surîsuri ironice prost ascunse; în sfârșit și-au dat coate și au părăsit sala încetișor. Se putea vedea că nu voiau să tulbure adunarea pentru nimic în lume. Este adevărat că într-un asemenea mediu nu merita osteneala să discuți. În sfârșit adunarea părea că se apropie de sfârșit. Când profesorul, a cărui voce devenise din ce în ce mai slabă, și-a terminat conferința, președintele adunării, cel care era așezat între cei doi purtători de monoclu, s-a ridicat și cu o voce stridentă s-a adresat "surorilor germane" și "fraților" prezenți, exprimându-și sentimentul de cea mai adâncă recunoștință pentru conferința unică și admirabilă pe care profesorul X le-o ținuse într-un chip pe cât de plăcut pe atât de conștiincios și de profund, această conferință fiind un "eveniment intern" în cel mai adevărat sens al cuvîntului, și chiar "o acțiune". Dacă aceste dizertații limpezi ar fi lăsate pradă discuției, ar însemna să profaneze acest ceas atât de sublim; de aceea, încredințat că este interpretul tuturor ascultătorilor, el renunța să deschidă o discuție și le propunea tuturor să ridice ședința și să cînte în cor: "Sîntem cu toții un popor unit de frați" ¹⁾ etc. În sfârșit, închizînd ședința, a propus să se cînte imnul național german. Și l-au cîntat: mi s-a părut că la strofa a doua vocile au devenit mai puțin numeroase, ca să nu se amplifice decît la refren; la a treia, această impresie s-a întărit și mai mult, astfel încît am avut impresia că nu toți erau complet siguri de text.

Dar ce mai contează asta, când un asemenea cîntec se înalță spre cer plin de infocare, din străfundurile unui suflet de patriot german?

Și adunarea s-a împrăștiat, adică fiecare s-a grăbit să iasă cît mai repede, unii ca să ia un țap de bere, alții o cafea, iar alții ca să fie la aer curat.

Ei, da! Să ieși la aer curat, să fii afară! Aceasta era și singura mea dorință. Și aceasta trebuie să slujească la glorificarea luptei eroice a sute de mii de prusaci și de germani? La naiba cu asemenea manifestații!

*

* *

Adunările național-socialiștilor, în schimb, nu erau adunări "pașnice". Aici se ciocneau valurile a două concepții despre viață și ele nu se terminau cu intonări insipide de cîntece patriotice, ci printr-o erupție fanatică a pasiunilor

¹⁾ Schiller, "Wilhelm Tell" (N.T.)

rasiste și naționale

Era necesar, încă de la început, să instaurăm la adunările noastre o disciplină severă și să-i asigurăm biroului o autoritate absolută. Căci discursurile noastre nu erau o flecăreală neputincioasă de "conferențieri" burghezi, ele erau, prin subiectul și prin forma lor, făcute să provoace riposta adversarului. Și la adunările noastre au existat adversari! Foarte des veneau în mulțimi compacte, încadrând câțiva demagogi și fețele lor reflectau convingerea că "Astăzi o terminăm cu voi!"

Da, foarte des prietenii noștri din partidul comunist au fost aduși la noi în adevărate coloane, cu imputernicirea puternic insuflată dinainte de a sparge cu totul bilciul din seara respectivă și de a termina cu povestea asta. Și de câte ori totul n-a atârnat decât de un fir și numai energia fără margini a biroului nostru și combativitatea brutală a propriei noastre poliții de sală au mai putut contracara încă o dată planurile adversarilor noștri.

Și aveau toate motivele să fie iritați împotriva noastră.

Culoarea roșie a afișelor era de ajuns ca să-i atragă în sălile noastre de ședințe. Burghezia de rind a fost înspăimântată când am recurs la roșul bolșevicilor și a văzut în asta ceva foarte dubios. Naționalii germani împrăștiu zvonul că noi nu eram în fond decât o varietate a marxismului, că nu eram decât niște socialiști în stare de incubație. Căci aceste capete tari n-au înțeles pînă atunci diferența dintre socialismul adevărat și marxism. Mai ales când au descoperit că la ședințele noastre noi nu ne adresam "Domnilor și doamnelor" ci numai "compatrioților" și că între noi ne spuneam tovarăși de partid, atunci mulți dintre adversarii noștri ne-au luat drept marxști. De multe ori ne am prăpădit de ris pe seama panicii acestor burghezi proști și fricoși, în fața acestor ghicitori spirituale cu originea noastră, intențiile noastre și obiectivul nostru.

×

×

Am ales culoarea roșie pentru afișele noastre după o chibzuință matură și temeinică, pentru ca să facem stînga să turbeze, să-i provocăm indignarea și să o determinăm să vină la adunările noastre, fie și numai ca să le saboteze, deoarece aceasta era singura modalitate de a-i face pe acei oameni să ne asculte.

A fost amuzant să urmărim în anii aceia schimbările permanente ale tacticii dușmanilor noștri, care dovedeau că se simțeau dezorientați și neputincioși. Mai întîi le au poruncit partizanilor lor să nu ne acorde nici o atenție și să evite adunările noastre. Acest consemn a fost, în general, urmat.

Dar cum, încetul cu încetul, cite unii dintre ei au venit totuși și cum numărul lor tindea să crească și impresia făcută de doctrina noastră asupra lor era vizibilă, puțin cîte puțin șefii au devenit nervoși și neliniștiți și au rămas cu convingerea că nu se puteau mărgini să rămînă mereu spectatori acestei extinderi, ci trebuia să termine cu ea prin teroare.

Au urmat atunci apelurile la "proletarii conștienți și organizați" care trebuiau să vină în masă la adunările noastre, pentru ca proletariatul să-i tragă câțiva pumni "agitației monarhiste și reacționare" în persoana reprezentanților săi.

Atunci, dintr-o dată, sălile noastre s-au umplut de muncitori cu trei sferturi de oră înaintea deschiderii ședinței. Ele erau ca niște butoaie cu pulbere care puteau sări în aer în orice clipă, fitilul fiind deja aprins. Dar întotdeauna s-a întâmplat altfel. Acești oameni au venit ca dușmani și au plecat, dacă nu ca partizani, cel puțin cu îndoieli asupra valorii proprii lor doctrine. Puțin câte puțin am reușit să-i contopesc pe partizani și pe adversari, după un discurs de trei ore, într-o singură masă entuziasmată. Orice semnal pentru a împrăștia adunarea rămânea zadarnic. Atunci șefii au fost într-adevăr cuprinși de teamă și a prevalat în sfârșit părerea celor care înainte se opuseseră deja acestei tactici de participare la adunări, și care puteau acum, cu o aparență de judecată, să declare că experiența dovedise că trebuia să li se interzică muncitorilor, din principiu, să vină la ședințele noastre.

Iarăși nu au mai venit, sau mai degrabă au venit mai puțini. Dar în curind jocul a reînceput.

Interdicția nu a fost respectată, tovarășii au venit mereu în număr tot mai mare și, în sfârșit partizanii unei tactici radicale au avut întâietate. Adunările noastre trebuiau zădărnicate.

Cînd după două, trei, adesea după opt sau zece adunări s-a dovedit că era mai ușor să le întrerupă teoretic decît practic, și că rezultatul fiecărei adunări era fărîmițarea trupelor roșii de luptă, s-a făcut auzită cealaltă lozincă: "Tovarășii, muncitori și muncitoare, evitați adunările agitatorilor național-socialiști!"

Aceeași șovăială în tactică s-a regăsit și în presa roșie. Acum se străduia să ne învăluie în tăcere, apoi, dîndu-și seama că acest lucru era inoperant, recurgea din nou la metoda opusă. Eram "menționați" în fiecare zi într-un fel sau altul, și în cea mai mare parte a timpului i se demonstra muncitorului cît de ridicolă era întreaga noastră activitate. Incetul cu incetul, acești domni trebuie că au simțit că aceasta nu ne făcea absolut nici un rău, ba dimpotrivă, pentru că mulți oameni au început să se întrebe de ce erau consacrate atîtea fraze mișcării noastre dacă era atît de ridicolă. Curiozitatea oamenilor s-a trezit. Atunci au făcut stînga-mprejur și au început, cîtva timp, să ne prezinte în fața omenirii ca pe niște criminali înspăimîntători. Articol peste articol, comentînd și demonstrînd mereu crimele noastre, povești scandaloase în care totul, de la A la Z, era născocit în întregime, trebuiau să încununeze această muncă. Însă curind se pare că au trebuit să-și dea seama că nici acest gen de atac nu avea efect; în fond, el nu a făcut decît să contribuie la concentrarea atenției generale asupra noastră. Atunci am adoptat următoarea atitudine: nu contează că își bat joc de noi sau că ne insultă; că ne prezintă ca pe niște măscărici sau criminali; esențialul este că vorbesc despre noi, că se ocupă de noi, că incetul cu incetul noi apărem în ochii muncitorilor ca singura forță cu care trebuie să lupte. Într-o zi

vom ști să-i demonstrăm foarte bine haitei evreiești a presei ce eram în realitate, ce vroiam cu adevărat.

Unul din motivele pentru care, la propriu vorbind, adunările noastre nu au fost sabotate, a fost de asemenea lașitatea aproape inimaginabilă a șefilor adversarilor noștri. În toate situațiile critice, ei nu trimiteau în luptă decît subalterni, și, cel mult, așteptau rezultatul bătăii în afara sălii.

Aproape întotdeauna eram foarte bine informați asupra intențiilor acestor domni. Nu numai pentru că noi lăsam, din motive de oportunitate, un număr din oamenii noștri în formațiunile roșii, ci pentru că indicatorii roșii au fost atinși de o predispoziție la flecăreală care ne-a fost utilă, dar care, în general, din nefericire se întâlnește prea des la poporul german. Ei nu-și puteau ține gura, atunci cînd concepuseră vreun plan și, în cele mai multe cazuri, începeau să cîrîie înainte caoul să-și facă apariția. Așa că, de multe ori, am făcut pregătirile cele mai amănunțite fără ca echipele de spărgători roșii să aibă cea mai vagă bănuială că vor fi imediat aruncați afară.

Pe vremea aceea eram obligați să asigurăm noi înșine ordinea la adunările noastre; nu puteam conta niciodată pe protecția autorităților; dimpotrivă, ele nu-i protejau decît pe cei care ațîtau la tulburări, după cum o dovedește experiența. Căci singurul rezultat real al unei intervenții a autorităților, adică a poliției, era împrăștierea unei adunări, cu alte cuvinte închiderea ei. Și acesta era scopul și singura intenție a sabotorilor dușmani.

De altfel, în această privință, la poliție s-a statornicit un obicei, care este cel mai monstruos și cel mai contrar oricărei noțiuni de drept care se poate imagina. Atunci cînd autoritățile află într-un fel oarecare că există temeri legate de o tentativă de a face o adunare să eșueze, nu numai că nu fac nimic spre a-i opri pe turbulenți, dar le interzic celorlalți, nevinovaților, să-și țină adunarea și o minte normală de polițist mai socoate că aceasta este dovada unei mari înțelepciuni. Ei numesc aceasta "o măsură preventivă pentru a împiedica o încălcare a legilor".

Tilharul îndrăzneț are așadar întotdeauna posibilitatea să zădărnicească orice acțiune și orice activitate politică a omului cinstit. În numele securității și al ordinii, autoritatea de stat se înclină în fața banditului și îi interzice nevinovatului să-l provoace. Astfel, atunci cînd național-socialiștii voiau să-și țină adunările în cutare sau cutare local, și cînd syndicatele declarau că aceasta îi va determina pe membrii lor să se opună prin violență, poliția nu numai că nu-i închidea pe acești domni șantajști, ci interzicea adunarea noastră. Da, acești reprezentanți ai legii au avut pînă și incredibila nerușinare de a ne anunța acest lucru în scris de nenumărate ori.

Dacă voiam să ne protejăm împotriva unor asemenea eventualități, trebuia să luăm măsuri pentru ca orice tentativă de dezordine să fie zădărnicită încă de la început.

La acestea s-a adăugat următoarea considerațiune:

Orice adunare care este protejată numai de poliție își discreditează

organizatoru in ochii masei Adunările care necesită protecția unui baraj puternic al poliției nu exercită nici o atracție, pentru că o desfășurare de forță este condiția prealabilă a succesului la păturile inferioare ale poporului

După cum un bărbat curajos poate cuceri mai lesne inimile femeilor decât un laș, o mișcare eroică cucerește inima poporului mai puternic decât o mișcare lipsită de curaj, menținută numai grație protecției poliției

În special pentru acest din urmă motiv tînărul partid trebuia să ia măsuri pentru a și apăra existența el însuși și să zdrobească terorismul adversarului prin propriile sale forțe

Protecția adunărilor a fost realizată

1 *Conducindu-le energic și cu un simț psihologic sigur*

2 *Grație unei trupe de camarazi însărcinați cu menținerea ordinii*

Cînd noi organizăm o adunare, noi eram stăpîni și nimeni altcineva. Și noi ne afirmăm neobosiți și cu orice prilej acest drept de a rămîne stăpîni. Adversarii noștri știau perfect că cine ne provoca era azvîrlit afară fără pic de indulgență, chiar dacă n-am fi fost decât o duzină împotriva a cinci sute. În adunările de pe vremea aceea, mai ales în afara Munchenului, s-a întîmplat să se afle cincisprezece sau șaisprezece național-socialiști în fața a cinci, șase, șapte sau opt sute de adversari. Dar noi n-am fi tolerat totuși nici o provocare și cei care asistau la adunările noastre știau foarte bine că mai bine ne-am fi lăsat doborîți pe loc decât să capitulăm. Nu o dată s-a întîmplat ca o mină de camarazi ai noștri să se manifeste eroic contra unei uriașe mase de roșii care urlau și loveau. Este adevărat că, în final, le ar fi putut veni de hac acelai cincisprezece-douăzeci de oameni. Dar ceilalți știau că mai înainte cel puțin o cantitate dublă sau triplă a partizanilor lor ar fi avut capetele sparte, și nu se expuneau bucuroși.

Am încercat așadar să ne instruiam studiînd tactica adunărilor marxiste și burgheze și aceste observații au dat roade

Marxiștii au avut întotdeauna o disciplină oarbă, în așa măsură încît nu se putea pune nici măcar problema încercării sabotării unei reuniuni marxiste, cel puțin de către burghezi. În schimb, roșii nutreau cu atît mai mult astfel de intenții. Sub acest aspect nu numai că ajunseseră la o veritabilă virtuozitate, dar reușiseră să facă să domnească în numeroase provincii ideea că simplul fapt al organizării unei adunări non marxiste era o *provocare la adresa proletariatului*, mai ales atunci cînd cei ce trăgeau sforile la ei presimțeau că, la această adunare, ar putea fi întocmită lista crimelor lor și dezvăluită josnicia lor de mîncînoși înveșunați să însele poporul. Cînd o asemenea adunare era anunțată, întreaga presă roșie scotea un *tolle* furios, și foarte des acești detractori sistematici ai legilor se adresau mai întîi autorităților, cu rugămintea pe cit de stăruitoare pe atît de amenințătoare de a interzice de îndată această *provocare a proletariatului*, pentru a se evita "ceea ce e mai rău". Ei își adaptau limbajul la prostia administrației, și obțineau astfel succesul dorit. Dar dacă, din întîmplare, nu se aflau în fața unei jalnice creaturi nedemne de funcția sa, ci a

unui adevărat funcționar german care să respingă șantajul lor rușinos, atunci lansau apelul binecunoscut de a nu tolera o asemenea "provocare a proletariatului" și de a se afla în cutare zi în masă la această adunare, pentru "a închide gura burghezilor mizerabili cu pumnii noduroși ai proletariatului".

Ah! trebuia să fi văzut una din aceste adunări burgheze, să fi asistat o dată la întreaga disperare și neliniște a biroului său! Foarte des, în fața unor asemenea amenințări, renunțau la adunare. Sau teama rămânea atât de puternică încât nu o începeau decât la ora 9 fără un sfert sau la 9 în loc de ora 8. Președintele își dădea toată osteneala să le explice "domnilor din opoziție" aici prezenți, făcându-le mii de complimente, câtă plăcere le făcea (curată minciună!) lui și celorlalți asistenți venirea unor oameni care încă nu le împărtășeau convingerile; căci numai o discuție în contradictoriu (pe care o promiteau astfel solemn dinainte) putea confrunța opiniile, face să se nască înțelegerea reciprocă și arunca o punte de la unii la alții. În plus, el mai dădea asigurări că scopurile acestei adunări nu erau să determine pe cineva să devină infidel vechii sale opinii. Intr-adevăr, fiecare poate ajunge în rai în felul său ¹⁾, trebuie așadar să i se lase celuilalt libertatea de opinie; el roagă așadar să i se permită conferențiarului să-și încheie discursul, care de altminteri nu va fi lung, și să nu i se ofere lumii, cel puțin la această adunare, spectacolul rușinos al discordiei dintre frații germani... Ptiu!

Bravii noștri frați de stînga, în majoritate, nu manifestară nici un pic de blîndețe; conferențiarul nici n-avusese timp să-și înceapă discursul că trebuia deja să se cărăbânească sub o ploaie de insulte din cele mai violente; și adesea aveai chiar impresia că trebuia să mulțumească soartei care îi scurta astfel chinul. Sub o avalanșă de huiduieli, toți acești toreadori ai adunărilor burgheze părăseau arena, dacă nu erau aruncați rapid pe scară cu capetele pline de cucuie, ceea ce s-a întîmplat foarte des.

Așadar, pentru marxisti a fost ceva nou cînd noi, național-socialiștii, ne-am organizat adunările, și mai ales felul în care le-am organizat. Veneau la noi, siguri că puteau, firește, să repete acel mic joc pe care îl jucaseră de atîtea ori. "Astăzi o terminăm cu oamenii ăștia!" Foarte des unul din ei îi striga mîndru această frază altuia în timp ce intra în sala noastră, dar se vedea de îndată pus în imposibilitatea de a mai putea striga ceva.

Mai întîi că noi aveam o metodă complet diferită de a conduce adunările. Noi nu cerșeam bunătatea publicului de a ne asculta conferința, nu promiteam o discuție interminabilă, noi decretam încă de la început că eram stăpîinii adunării și că cel care și-ar permite, fie și numai o singură dată, să ne întrerupă, va fi azvîrlit afară fără milă. Ne declinam dinainte orice răspundere pentru soarta lui; dacă aveam timp și ne convenea, poate puteam admite o discuție;

¹⁾ Conform cuvintelor lui Frederic cel Mare: "Ein jeder mag nach seiner Fassung selig werden" (N.T.)

dacă nu, nu va fi nici una, asta ı tot, pentru moment dl conferențiar Cutare are cuvîntul

Lucrul acesta a fost suficient ca să ı uluiască

În al doilea rînd, noi aveam o poliție de sală bine organizată. La partidele burgheze, acest serviciu de ordine era făcut în cea mai mare a timpului de personaje care credeau că vîrsta le dădea un anumit drept de a se face ascultați și respectați. Cum masele înrolate de marxism nu se sinchiseau de vîrstă, de autoritate și de respect, acest serviciu de ordine burghez era ca să zicem așa inexistent. Încă de la începutul campaniei noastre, eu am pus bazele organizării serviciului nostru de protecție sub forma unui *serviciu de ordine*, recrutat exclusiv din rîndurile tineretului. Erau, în cea mai mare parte, camarazi de regiment, alții erau tineri tovarăși de partid recent înscrși, care trebuiau învățați îndeosebi că teroarea nu putea fi zdrobită decît prin teroare, că pe acest pămînt, a triumfat întotdeauna numai omul îndrăzneț și hotărît, că noi luptam pentru o idee atît de puternică, atît de nobilă și atît de înaltă încît ea merita într-adevăr să fie apărată și protejată cu prețul ultimei picături de sînge. Ei erau pătrunși de convingerea că atunci cînd rațiunea tace, violența ıa hotărînea din urmă și că cea mai bună armă defensivă este atacul, și că serviciul nostru de ordine trebuia să fie precedat pretutîndeni de reputația că nu era un club de retori, ci o asociație de luptă extrem de energică. Și că acestui tineret ıi era sete de o asemenea lozincă!

Cît de dezamăgită și de indignată era această generație de combatanți! Cît era de plină de dispreț și de repulsie față de acele curci plouate de burghezi!

Se vedea clar că revoluția nu putuse avea loc decît datorită anihilării forțelor pline de energie ale poporului nostru de către guvernul burghez. Pumnii care trebuiau să ocrotească poporul german mai existau, dar lipseau capetele care să ıi conducă. Ce străluciri am văzut aprinzîndu se în ochii băieților mei cînd le explicam necesitatea misiunii lor, cînd ıi asiguram că cea mai mare înțelepciune a lumii ıămîne neputîncioasă dacă nu o slujește, nu o apără, nu o ocrotește nici o forță, că blinda zeiță a păcii nu poate apărea decît alături de zeul războiului, și că orice operă măreață de pace trebuie susținută și apărată prin forță. Ideea recrutării militare li s a părut atît de nouă! Nu în sensul în care o concepe mintea împietrită a bătrînilor funcționari anchilozăți în serviciul autorității moarte a unui stat mort, ci al conștiinței vii a datoriei de a se angaja să apere, prin sacrificiul propriei vieți, viața întregului popor, întotdeauna și mereu, oriunde și pretutîndeni.

Și cum intrau atunci în lupta băieții ăștia! Asemeni unui noi gros de viespi, se aruncau asupra scandalagurilor de la adunările noastre, fără să se sinchisească de superioritatea lor numerică, fie și zdrobitoare, fără să se teamă că vor fi răniți sau să-și verse sîngele, plini de acea măreață idee unică de a deschide calea misiunii sacre a mișcării noastre.

Încă de la sfîrșitul verii lui 1920, organizarea serviciului nostru de ordine a căpătat un statut precis și, în primăvara lui 1921, el a fost încetul cu

încetul împărțit în centurii, care se subîmpărteau și ele în grupe.

Și acest lucru era urgent și necesar, căci activitatea noastră se lărgise mereu. Ne mai adunam încă destul de des în sala de festivități Hofbräuhaus din München, dar și mai des în sălile mai mari din acel oraș. Sala de festivități de la Bürgerbräu ¹⁾ și Kindlkeller ²⁾ din München au văzut, în toamna și iarna 1920-1921, adunări tot mai numeroase și impunătoare, și aceeași scenă se repeta mereu: *intrarea la manifestațiile partidului național-socialist german muncitoresc trebuia oprită de poliție încă înainte de începerea adunării, deoarece sala era ticsită.* Organizarea serviciului nostru ne-a făcut să rezolvăm o problemă esențială. Mișcarea nu avea pînă în acel moment nici o insignă de partid, nici un steag. Absența unor astfel de simboluri nu avea numai inconveniente de moment, dar era inadmisibilă pentru viitor. Inconveniente constau mai ales în aceea că tovarășii din partid nu aveau nici un semn exterior al asociației lor și, pe de altă parte, pentru viitor absența unei insigne, simbol al mișcării, opusă emblemei internaționale era inadmisibilă.

Încă din tinerețe am avut foarte des ocazia să recunosc și să simt întreaga importanță psihologică a unui astfel de simbol. Am văzut după război o manifestație de mase marxiste în fața palatului regal și la Lustgarten. O mare de steaguri roșii, de brasarde roșii, de flori roșii dădeau acestei manifestații, care reunea aproape o sută douăzeci de mii de persoane, un aspect într-adevăr impresionant. Puteam să simt și să înțeleg eu însumi cît de lesne se lasă sedus un om din popor de magia sugestivă a unui spectacol atît de mareț.

Burghezia, care nu are și nici nu reprezintă, ca partid politic, nici o concepție filozofică despre viață, n-avea în consecință nici un steag al ei. Alcătuită din "patrioți", ea se împodobește cu culorile Reichului. Dacă aceste culori ar fi fost simbolul unei anumite concepții despre viață, s-ar fi putut crede că în acest simbol conducătorii vedeau reprezentarea concepției lor despre viață, devenit, prin însăși activitatea lor, drapelul statului și al Reichului.

Dar nu era cazul.

Reichul fusese structurat fără ajutorul burgheziei germane și drapelul său era născut din sînul războiului. În consecință, în realitate nu era decît un drapel reprezentativ al unui stat și nu avea nici o semnificație filozofică deosebită.

Intr-un singur punct al teritoriului de limbă germană, în Austria germană, exista ceva apropiat de un drapel burghez de partid. Adoptînd culorile de la 1848, negru-roșu-galben, ca drapel al partidului său, o parte a burgheziei naționale austriece a creat un simbol care, deși lipsit de semnificație ideologică, avea un caracter revoluționar din punctul de vedere al statului. *Adversarii cei*

¹⁾ și ²⁾ Numele unor berării mari (N.T.)

mai înverșunați ai acestui drapel negru-roșu-galben - acest lucru n-ar trebui niciodată uitat în zilele noastre - au fost social-democrații și creștin-socialii, cu alte cuvinte clericali. Ei sînt cei care atunci au insultat și au murdărit aceste culori, tot așa cum, în 1918, au aruncat culorile negru-alb-roșu la pubelă. Este adevărat că negru-roșu-galben al partidelor germane din vechea Austrie au fost culoarea anului 1848, adică a unei epoci poate pline de iluzii, dar care a avut drept reprezentanți cele mai cinstite suflete germane, deși evreul care a tras sforile stătea nevăzut în culise. Așadar, numai trădarea patriei și samsarlîcul nerușinat de oameni germani și teritorii germane au făcut ca aceste drapele să le devină atît de simpatice marxismului și centrului încît l-au adoptat astăzi ca fiind tot ce au mai sfînt și întemeiază "ligi" ¹⁾ pentru apărarea acestui drapel pe care odinioară scui-pau.

Pînă în anul 1920, marxismului nu i s-a opus așadar de fapt nici un drapel care să întruchipeze o concepție despre viață diametral opusă acestuia. Deși partidele cele mai sănătoase ale burgheziei germane nu au vrut, după 1918, să se preteze la adoptarea drapelului negru-roșu-galben al Reichului care fusese descoperit dintr-odată, nu exista nici un program de viitor care să se opună tendințelor noi, cel mult ideea reconstituirii imperiului dispărut.

Acestei idei își datorează reînvierea steagul negru-galben-roșu al vechiului Reich sub forma drapelului partidelor noastre burgheze așa-zise naționale.

Este evident că simbolul unei situații care putea fi distrusă de marxism în împrejurări și cu consecințe foarte puțin glorioase se potrivește prost ca emblemă în numele căreia același marxism trebuie nimicit. Oricît de sacre și de scumpe trebuie să-i fie aceste culori de o frumusețe unică, în ambalajul lor nou și proaspăt, oricărui german cîstit care a luptat sub acest drapel și a văzut victimele căzînd, ele nu pot fi simbolul unei lupte pentru viitor.

Spre deosebire de politicienii burghezi, eu am apărut întotdeauna în cadrul mișcării noastre punctul de vedere că pentru națiunea germană este o adevărată fericire că și-a pierdut vechiul drapel. Ceea ce face republica sub propriul ei drapel, ne poate rămîne indiferent. Dar în străfundurile inimii noastre trebuie să-i mulțumim soartei că a fost destul de blîndă ca să apere cel mai glorios drapel de luptă din toate timpurile de oprobiul de a sluji drept cearceaf celei mai rușinoase prostituții. Actualul Reich care se vinde și își vinde cetățenii n-ar fi trebuit să arboreze niciodată drapelul negru-alb-roșu al onoarei și al eroismului.

Cîtă vreme durează rușinea din noiembrie, regimul actual trebuie să poarte semnul ei exterior și nu are dreptul să fure emblema unui trecut mai onorabil. Politicienii noștri burghezi trebuie să-și dea seama că oricine revendică

¹⁾ În iarna 1923-1924, partidele republicane au întemeiat liga *Reichsbanner* (Drapelul imperiului) (N.T.)

drapelul negru-alb-roșu pentru acest stat comite un furt față de trecutul nostru. Drapelul de odinioară i se potrivea numai imperiului de odinioară, și republica slavă Domnului! - și l-a ales pe acela care i se potrivea cel mai bine ¹⁾).

Astfel că noi, național-socialiștii, nu considerăm că desfășurarea vechiului drapel este un simbol expresiv al activității noastre, căci noi nu vrem să reînviem vechiul imperiu care a pierit prin propriile sale greșeli, noi vrem să întemeiem un stat nou.

Mișcarea care luptă astăzi împotriva marxismului în acest sens trebuie să reprezinte și prin drapelul ei simbolul unui stat nou.

Problema noului drapel, adică a aspectului său, ne-a preocupat mult pe vremea aceea. Din toate părțile primeam sugestii pavate cu intenții bune, dar lipsite de valoare practică. Noul drapel trebuia să fie în același timp un simbol al propriei noastre lupte, să fie decorativ și sugestiv. Cine a avut des de-a face cu masele știe că aceste detalii aparent neînsemnate sînt, în realitate, foarte importante. O insignă impresionantă poate, în sute de mii de cazuri, să trezească un interes deosebit față de mișcare.

Din acest motiv, noi trebuia să respingem toate propunerile care ni se făceau din diferite părți de a simboliza mișcarea noastră printr-un steag alb, ceea ce ar fi amintit de vechiul stat sau mai degrabă de partidele debile al căror scop unic era reconstituirea unei stări de lucruri dispărute. În plus, albul nu este o culoare captivantă. El se potrivește unor societăți caste de fete tinere, dar nu unor mișcări explozive dintr-o epocă de revoluții.

Ne-a fost propus și negrul: cu toate că se potrivește mai bine cu epoca actuală, nu puteam vedea în el nici o indicație clară asupra aspirațiilor mișcării noastre. În sfîrșit, nici această culoare nu exercită o acțiune captivantă.

Alb-albastrul trebuia eliminat, în ciuda minunatului său efect estetic, pentru că era culoarea unui anumit stat german ²⁾ și al unei tendințe politice suspecte din cauza particularismului său îngust. În afară de aceasta, cu greu s-ar fi găsit vreo indicație oarecare referitoare la mișcarea noastră. Din aceleași motive am înlăturat negrul cu alb ³⁾.

În ce privește culorile negru-roșu-galben, problema nici nu se punea măcar.

Nici în ce privește negru-alb-roșu, pentru motivele arătate deja, cel puțin în îmbinarea lor actuală. Însă acest ansamblu de culori exercită totuși o acțiune mult superioară altora. Este cea mai strălucită potrivire din cîte există.

Eu m-am pronunțat întotdeauna pentru păstrarea vechilor culori, nu numai pentru că ele sînt pentru mine, ca vechi soldat, tot ce există mai sfînt pe

¹⁾ Negru-roșu-galben (N.T.)

²⁾ Drapelul Bavariei (N.T.)

³⁾ Drapelul Prusiei (N.T.)

lume, ci și deoarece corespund cel mai bine simțului meu estetic. Cu toate acestea a trebuit să refuz fără excepție nenumăratele proiecte care îmi parveneau din sînul tinerei noastre mișcări și care, în cea mai mare parte, trasau crucea încîrligată pe fondul vechiului drapel. Eu însumi, fiind șeful, nu voiam să impun propriul meu proiect, deoarece cineva îmi putea sugera un altul la fel de bun sau chiar mai bun. Intr-adevăr, un dentist din Starnberg mi-a prezentat un proiect care nu era rău deloc, care, de altfel, se apropia de al meu, și nu avea decît un singur cusur: crucea încîrligată, cu brațele îndoite, se profila pe un cerc alb. După nenumărate încercări, m-am oprit și eu la o formă definitivă: un cerc alb pe fond roșu, iar în mijloc o cruce încîrligată neagră. După încercări îndelungate am găsit și un raport definit între dimensiunile drapelului, mărimea cercului alb, forma și grosimea crucii încîrligate.

Și așa a rămas.

În același spirit, am comandat de îndată brasarde pentru membrii serviciului nostru de ordine, o bandă roșie, pe care se vedea un cerc alb cu o cruce încîrligată neagră.

Insigna partidului a fost desenată după aceleași contururi: un cerc alb pe fond roșu, cu o cruce încîrligată la mijloc. Un aurar din München, Füss, ne-a livrat prima insignă autentică, care pe urmă a fost păstrată.

La sfîrșitul verii lui 1920, noul nostru drapel a fost prezentat pentru intîia oară publicului. Se potrivea perfect cu tînăra noastră mișcare. Era tînăr și nou ca și acesta. Nimeni nu-l văzuse încă, a avut efectul unei torțe aprinse. Am încercat noi înșine o bucurie aproape copilărească atunci cînd un tovarăș credincios de partid a făcut pentru prima dată schița și ne-a dat drapelul. Peste cîteva luni, aveam deja o jumătate de duzină la München, iar serviciul nostru de ordine care creștea mereu la număr a contribuit în mod deosebit la răspîndirea acestui simbol al mișcării.

Căci era într-adevăr un simbol! Nu numai deoarece culorile-i unice, iubite cu înflăcărare de noi toți, și care-i aduseseră odinioară atîta onoare poporului german exprimau respectul nostru față de trecut, dar și pentru că era în același timp cea mai bună întruchipare a aspirațiilor mișcării noastre. Național-socialiști, noi vedeam în drapelul nostru programul nostru. În *roșu* vedeam ideea socială a mișcării; în *alb*, ideea naționalistă; în crucea încîrligată, misiunea de a lupta pentru triumful arianului și în același timp pentru triumful ideii de muncă productivă, idee care a fost și va rămîne veșnic antisemită.

Doi ani mai tîrziu, cînd serviciul nostru de ordine a devenit o trupă de luptă, cuprinzînd mii de oameni, s-a dovedit necesar să-i dăm acestui organism de luptă un simbol special de victorie: *stindardul*. Eu l-am desenat și l-am încredințat spre executare unui vechi și credincios tovarăș de partid, maistrul aurar Gahr. De atunci, stindardul este emblema luptei național-socialiste

Activitatea noastră, care s-a intensificat fără încetare în cursul anului 1920, ne-a determinat în sfârșit să ținem uneori două adunări pe săptămână. Mulțimile se adunau în fața afișelor noastre, sălile cele mai mari din oraș erau pline ochi, și zeci de mii de marxști rătăciți au regăsit sentimentul comuniunii cu poporul lor pentru a deveni pionierii Reichului liber al viitorului.

Publicul a început să ne cunoască la München. Se vorbea despre noi, cuvintele "național-socialist" au devenit curențe, și aceasta era deja un program în sine. Numărul simpatizanților și chiar al membrilor de partid a început să crească fără întrerupere, astfel că, încă din iarna 1920-1921. am putut apare la München ca un partid puternic.

Cu excepția partidelor marxiste, nici un partid, îndeosebi nici un partid *național* nu s-a putut mândri cu manifestații atât de numeroase, atât de impozante ca ale noastre. Sala de la Kindlkeller din München, care putea cuprinde cinci mii de oameni, a fost nu o dată plină ochi, și nu exista decît o singură sală pe care încă nu îndrăznisem s-o înfruntăm, cea de la circul Krone

La sfîrșitul lunii ianuarie 1921, Germania a fost din nou copleșită de griji mari. Acordul de la Paris, pe baza căruia Germania se angajase să plătească absurdă sumă de o sută de miliarde de mărci-aur, avea să se concretizeze sub forma ultimatumului de la Londra. Uniunea asociațiilor zise rasiste, care exista la München de multă vreme, voia să organizeze cu această ocazie un mare protest comun. Timpul presa puternic, și eu însumi deveneam nervos în fața veșnicilor șovăieli și tergiversări în aplicarea hotărîrilor luate. S-a vorbit mai întii despre o manifestație în Königsplatz, dar s-a renunțat la ea de teamă că vor fi împrăștiați și bătuți măr de roșii, și s-a proiectat o manifestație de protest în fața Feldherrnhalle ¹⁾. Dar s-a renunțat și la aceasta și s-a propus o adunare comună la Kindlkeller din München. Intre timp, zilele treceau grabnic, marile partide nu se sinchiseau defel de gravitatea extremă a evenimentelor și comitetul central nu s-a putut hotărî să fixeze o dată precisă pentru manifestația planificată.

Marti 1 februarie 1921 am cerut de urgență o hotărîre definitivă. Am fost amînat pînă miercuri. Miercuri am pretins un răspuns extrem de clar: va avea loc adunarea? și cînd? Răspunsul a fost din nou imprecis și evaziv; a fost anunțată "intenția" comitetului de a organiza manifestația miercurea viitoare

Eram la capătul răbdării și am hotărît să organizez singur adunarea de protest. Miercuri la prînz am dictat în zece minute textul afișului, care a fost bătut la mașină, și am dispus în același timp închirierea circului Krone pentru a doua zi, joi 3 februarie.

Era o treabă extrem de hazardată pe vremea aceea. Nu numai că era îndoielnic că vom putea umple uriașa sală, dar înfruntam și riscul de a fi făcuți bucăți. Serviciul nostru de ordine era insuficient pentru sala aceea uriașă. Nu

aveam nici o idee precisă nici despre tactica de urmat în cazul unei tentative de sabotare a adunării. M-am gândit că împotrivirea ar fi mult mai dificilă în amfiteatrul unui circ decît într-o sală obișnuită. În realitate s-a dovedit că era tocmai invers. Era mai ușor să stăpînești o bandă de sabotori în spațiul uriaș al unui circ decît în niște săli arhipline.

De un lucru eram siguri: orice eșec ne putea arunca în umbră pentru multă vreme. Căci un singur sabotaj reușit al uneia din adunările noastre ne-ar fi distrus dintr-odată aureola și i-ar fi încurajat pe adversarii noștri să repete ceea ce le-ar fi reușit o dată. Aceasta ar fi putut duce la sabotarea întregii noastre activități în domeniul adunărilor, și n-am fi putut restabili situația decît în cîteva luni și după lupte deosebit de grele.

Nu aveam decît o singură zi ca să punem afișele, chiar joia respectivă. Din nefericire, în cursul dimineții a plouat și am avut oarecare motive să ne temem că, în asemenea condiții, majoritatea oamenilor vor prefera să rămînă acasă în loc să alerge, pe ploaie și ninsoare, la o adunare unde puteai fi doborît.

Pe scurt, în cursul dimineții dintr-odată mi-a fost teamă că sala nu va fi plină (în acest caz aș fi fost compromis în ochii comitetului central), astfel că am dictat în grabă cîteva proclamații și am pus să fie tipărite ca să fie distribuite în cursul după-amiezii. Ele cuprindeau firește invitația de a asista la adunare.

Două camioane pe care le-am închiriat au fost împodobite cu cît mai mult roșu posibil, am pus cîteva drapele și am instalat în ele cincisprezece-douăzeci de tovarăși de partid; ei au primit ordinul să circule neîncetat pe străzile orașului, împrăștiind proclamațiile, ca să facă propagandă pentru manifestația populară de seară. A fost prima dată cînd pe străzi au circulat camioane cu drapele care să nu fi fost ocupate de marxiști. Burghezii, cu gurile căscate, urmăreau cu o privire fixă acele camioane împodobite cu roșu și cu drapele cu crucea încîrligată fluturînd în vînt, în timp ce din cartierele mărginașe se ridicau nenumărați pumni strînși, ai căror posesori păreau turbați din cauza acestei noi "provocări a proletariatului". Căci numai marxiștii aveau dreptul să țină adunări și să circule cu camioanele.

La ora 7 seara circul abia începuse să se umple. Eram informat telefonic din zece în zece minute și deveneam oarecum neliniștit; fiindcă la ora 7 sau la 7 și un sfert celelalte săli fuseseră întotdeauna pe jumătate pline, dacă nu mai mult. Dar acest fapt avea să mi se explice mai tîrziu. Nu mă gândisem la dimensiunile uriașe ale acestui nou local; mii de persoane ajungeau ca să umple sala de la Hofbräuhaus, în timp ce același număr de asistenți era ca și înghițit de circul Krone. Abia se vedeau. Puțin mai tîrziu au sosit vești mai bune și la ora opt fără un sfert s-a anunțat că sala era pe trei sferturi plină și că în fața ghișeelor se mai înghesuiau încă mulțimi compacte. Atunci am pornit la drum.

Am ajuns în fața circului la ora 8 și două minute. În fața clădirii mai era lume; erau, în parte curioși, în parte adversari, care voiau să asiste la evenimente.

Cînd am pătruns în sală, m-a cuprins aceeași bucurie pe care o simțisem

cu un an în urmă la prima noastră adunare din sala de festivități Hofbräuhaus. Dar numai după ce mi-am croit drum printre zidurile de oameni și am ajuns pe estrada ridicată am putut vedea succesul nostru în întreaga sa măreție. Sala se deschidea larg în fața mea ca o cochilie uriașă, plină de mii și mii de oameni. Pînă și pista era neagră de lume. Fuseseră vîndute peste cinci mii șase sute de bilete de intrare și, numărînd toți șomerii, studenții săraci și echipele din serviciul nostru de ordine, ajungeam la cifra de aproape șase mii cinci sute de persoane.

"Să construim viitorul sau să dispărem", acesta era titlul conferinței mele și inima mea se desfăta văzînd că viitorul era acolo, sub ochii mei.

Mi-am început discursul și am vorbit aproape două ore și jumătate; după prima jumătate de oră am simțit că această adunare va fi un mare succes. Între acele mii de oameni și mine se stabilise contactul. Încă din prima jumătate de oră, aclamații spontane, izbucnind tot mai puternic, au început să mă întrerupă; la capătul a două ore le-a luat locul acea tăcere pioasă de care atunci am fost mișcat de multe ori în acea sală și care va rămîne de neuitat pentru toți cei care au trăit-o. Aproape că puteai să auzi o răsufare în acea mulțime uriașă, și cînd am rostit ultimele cuvinte, a izbucnit un val de aclamații, apoi mulțimea a intonat cu înfocare cîntecul mîntuitor: *Deutschland über alles*.

Am urmărit din ochi refluxul lent al acestei mări de oameni care s-a scurs prin vastul pasaj central timp de aproape douăzeci de minute, în vreme ce uriașa sală se golea încet. Abia atunci mi-am părăsit locul, transportat de bucurie, și m-am întors acasă.

La această primă adunare din cercul Krone s-au făcut fotografii. Ele demonstrează mai bine decît orice vorbe caracterul grandios al acelei manifestații. Gazetele burgheze au publicat cîteva reproduceri, însoțite de note, însă nu au indicat că era o manifestație "națională" și i-au trecut conștiincios sub tăcere pe organizatori.

Prin această manifestație am ieșit pentru prima dată din categoria partidelor neînsemnate. Nu mai puteam fi ignorați. Și ca să nu lăsăm să se înstăpînească în public impresia că succesul acestei adunări era doar trecător, am anunțat îndată o a doua manifestație în același cerc, pentru săptămîna următoare, și rezultatul a fost același. Din nou spațiul uriaș s-a umplut pînă la refuz de mase de oameni; așa că am hotărît ca în săptămîna următoare să mai ținem o adunare de același fel. Pentru a treia oară, uriașul cerc a fost plin ochi, de sus pînă jos.

În cursul anului 1921 eu am intensificat și mai mult activitatea noastră din München în domeniul adunărilor. Am ajuns să țin nu numai o adunare la opt zile, ci uneori două adunări în aceeași săptămîină, iar în plină vară și la sfîrșitul toamnei cîteodată au fost chiar trei. Ne adunam întotdeauna la cerc și puteam constata, spre mulțumirea noastră, că toate serile noastre se bucurau de același succes.

De aici a rezultat un număr mereu crescînd de simpatizanți și o creștere

însemnată a numărului membrilor de partid.

Firește că în fața unor asemenea succese adversarii noștri nu au rămas inactivi. Ezitînd în tactica lor între teroare și tăcere, nu au putut, cum au fost nevoiți să recunoască chiar ei, împiedica dezvoltarea mișcării noastre. Atunci s-au hotărît să facă un ultim efort, un act de teroare care trebuia să excludă definitiv orice posibilitate de a ne continua adunările.

Ca pretext aparent a fost folosit un atentat foarte misterios împotriva unui deputat din dietă, numit Erhard Auer ¹⁾. Într-o seară cineva ar fi tras asupra lui. Nu s-ar fi tras efectiv asupra lui, ci s-ar fi încercat să se tragă. Prezența de spirit nemaipomenită și curajul proverbial al acestui conducător social-democrat nu numai că ar fi dejucat acest atentat criminal, dar i-ar fi pus pe fugă pe scelerați. Fugiseră atît de iute și atît de bine încît poliția n-a putut să le prindă niciodată urma. Acest eveniment misterios a fost folosit de organul socialist de la München ca să înceapă împotriva noastră o campanie de ațîțare frenetică, lăsînd să se presimtă, cu sporovăiala obișnuită, ceea ce avea să se petreacă. În orice caz, aveau să fie luate măsuri încît copacii noștri să nu se înalțe pînă la cer; brațele proletare trebuiau să-i doboare la timp.

Peste cîteva zile a urmat marea lovitură.

Pentru această răfuială definitivă a fost aleasă o adunare în sala de festivități din Hofbräuhaus, unde trebuia să vorbesc

Pe 4 noiembrie 1921, între orele 6 și 7 după-amiaza am primit primele comunicate care anunțau că adunarea noastră va fi sabotată fără milă și că intenționau să trimită în acest scop mase mari de muncitori din uzinele cele mai roșii.

Trebuie să atribuim unui ghinion faptul că acest comunicat nu ne-a parvenit mai devreme. În aceeași zi părăsiserăm vechiul și venerabilul nostru birou din Sterneckgasse din München și ne transferaserăm sediul într-un local nou; sau mai exact evacuaserăm deja vechiul local, dar nu ne putuserăm instala în cel nou, fiindcă se lucra încă la el. Telefonul fiind ridicat de la vechiul birou și nefiind încă instalat în cel nou, un mare număr de încercări de a ni se comunica telefonic aceste planuri de sabotaj a fost zadarnic.

În consecință, această adunare nu a fost apărută decît de un serviciu de ordine foarte redus numeric, în jur de șaiszeci de oameni, sistemul de alarmă nu era încă suficient de perfecționat ca să poată aduce într-o oră destule întăriri. Să mai semnalăm că asemenea zvonuri alarmante ne ajunseseră deseori la urechi și niciodată nu se întîmplase nimic anormal. Vechiul dicton că revoluțiile anunțate dinainte mor în fașă se dovedise pînă atunci adevărat în privința noastră.

Așadar, și din acest motiv, nu s-a făcut poate tot ceea ce putea fi făcut pentru a împiedica prin forță sabotarea adunării noastre. În sfîrșit, noi am

¹⁾ Socialist-bavarez (N.T.)

considerat întotdeauna că sala de festivități de la Hofbrauhaus din München era cea mai puțin potrivită pentru o încercare de sabotaj. Ne temuserăm mai degrabă de sălile mai mari, în special la circ. Sub acest aspect ziua aceea ne a dat o lecție prețioasă. Mai târziu am studiat toate aceste probleme pot s-o spun cu metode științifice și am ajuns la concluzii pe cât de neprevăzute pe atât de interesante, pe urmă ele au fost de o importanță hotărâtoare pentru organizarea și tactica secțiunilor noastre de asalt.

Cînd am pătruns în vestibulul din Hofbräuhaus, la ora opt fără un sfert, intenția de sabotaj nu mai lăsa nici o îndoială. Sala era arhiplină și, ca urmare poliția oprise accesul. Adversarii, care veniseră foarte devreme, se aflau în sală, iar propriii noștri partizani erau încă afară în cea mai mare parte. Mica secțiune de asalt mă aștepta în vestibul. Am poruncit să fie închise ușile sălii mari și le am spus celor patruzeci și cinci sau patruzeci și șase de oameni să se pună în gardă. Le am declarat atunci băieților mei că era probabil pentru prima oară cînd trebuiau să și dovedească fidelitatea față de mișcare, orice s-ar întîmpla, că nici unul din noi nu trebuia să părăsească sala decît în stare de cadavru, eu personal voi rămîne în sală și nu puteam crede că vreunul din ei m-ar putea părăsi; dacă voi vedea pe unul purtîndu-se ca un laș, îi voi smulge chiar eu brasarda și îi voi lua insigna. Apoi i-am îndemnat să reacționeze imediat la orice încercare de sabotaj și să și amintească întotdeauna că cea mai bună formă de apărare este atacul.

Un *Heil* strigat de trei ori, pe un ton mai aspru și mai răgușit decît de obicei a fost răspunsul la vorbele mele.

Atunci am intrat în sală și mi-am putut da seama de situație cu propriii mei ochi. Era plină și o mulțime nenumărată mă fulgera cu o privire plină de ură. Pe cînd unii rosteau amenințări foarte explicite însoțite de stîmbături ironice "O s-o termine cu noi! Ai trebui să avem grijă de măruntărele noastre. O să ne închidă gura odată pentru totdeauna" și multe alte expresii la fel de elegante. Erau siguri că sînt cei mai puternici și se comportau în consecință.

Cu toate acestea, sedința a putut fi deschisă și am început să vorbesc. La Hofbrauhaus stăteau întotdeauna pe una din laturile sălii și estrada mea era o masă de braserie. Mă aflam așadar chiar în mijlocul asistenților. Poate că această împrejurare a contribuit la crearea în sală a unei stări de spirit cum n-am mai întîlnit de atunci nicăieri. În fața mea, mai ales la stînga stăteau așezați și în picioare numai adversarii. Erau cu toții bărbați sau băieți solizi, cei mai mulți veniți de la fabrica Maffei sau de la Kustermann ori de la fabrica de contoare Isaria etc. De-a lungul peretelui, la stînga, se masaseră chiar pînă la masa mea și comandau fără încetare bere, alinînd cămile golite pe masă în fața lor. Se îngrămădiseră baternii întregi și am înțeles că seara nu putea trece fără ciocniri.

După vreo oră și jumătate am putut vorbi tot acest timp în ciuda întreruperilor. Se putea crede că devenisem stăpîn pe situație. Conducătorii trupei de sabotori păreau că simt și ei același lucru, deveneau din ce în ce mai

neliniștiți, ieșeau des, se întorceau și vorbeau cu oamenii lor, vădit enervați.

O mică eroare psihologică pe care am comis-o ripostînd la o întrerupere, și de care mi-am dat seama imediat, a dat semnalul vijeliei.

S-au făcut auzite cîteva întreruperi furioase și deodată un bărbat sări pe un scaun și zbieră în sală: *Libertate!* La acest semnal, apărătorii libertății și-au început treaba. În cîteva secunde, sala era plină de o masă de oameni care urla, pe deasupra căreia zburau, ca niște salve de obuziere, nenumărate căni; pretutindeni în jur, picioarele scaunelor trosneau, cîmile de bere se zdrobeau, urlete, răgete, strigăte stridente, un vacarm infernal.

Am rămas în picioare la locul meu și am putut observa cum băieții mei își îndeplineau fără rezervă datoria.

Aș fi vrut să văd o adunare burgheză într-o asemenea situație.

Dansul încă nu începuse și oamenii mei din secțiunea de asalt - care s-au numit astfel începînd din ziua aceea - s-au aruncat în atac. Ca niște lupi s-au aruncat asupra adversarilor în haite de opt pînă la zece și au început într-adevăr să-i gonească din sală bătîndu-i măr. Peste cinci minute, toți erau plini de sînge. Erau niște bărbați! Cu acest prilej am învățat să-i cunosc: în fruntea lor, bravul meu Maurice; actualul meu secretar particular, Hess, mulți alții care, deși grav răniți, atacau mereu cîtă vreme se puteau ține pe picioare. Vacarmul a durat douăzeci de minute; în acel moment, adversarii care erau poate șapte-opt sute fuseseră în cea mai mare parte azvîrliți afară din sală și goniți în josul scării de oamenii mei care nu erau nici măcar cincizeci.

Dar în colțul din stînga, în fundul sălii, se menținea încă un bloc considerabil de adversari care ne opuneau o rezistență îndîrjită. Deodată, lîngă intrarea în sală, izbucniră două focuri de revolver în direcția estradei, și urmă un schimb de focuri teribil. Asta făcea să-ți tresară inima într-un soi de jubilară, evocînd amintiri din război.

De la locul meu nu puteam distinge cine trăgea; nu se putea stabili decît un singur lucru: din clipa aceea, furia băieților mei însîngerăți a atins paroxismul și ultimii sabotori, înfrinți, au fost în sfîrșit dați afară din sală. Trecuseră aproape douăzeci și cinci de minute; se pare că în sală explodase o grenadă. Mulți din partizanii mei erau pansați, alții au trebuit să fie luați cu mașina, dar eram stăpîni pe situație. Hermann Esser, care își asumase în seara aceea președenția adunării, a declarat: "Ședința continuă. Dăm cuvîntul conferențiarului", și eu mi-am continuat discursul. Ședința fusese deja închisă cînd sosi, alergînd, un locotenent de poliție, foarte iritat, care strigă în sală, dînd din mîini ca un turbat: "Ședința este dizolvată!"

Nu m-am putut împiedica să nu rîd la vederea acestui întîrziat, sosit după bătălie; iată într-adevăr un fel de a-ți da importanță, atît de caracteristic poliției! Cu cît sînt mai neînsemnați, cu atît vor să pară mai mari.

În seara aceea am învățat într-adevăr multe lucruri și nici adversarii noștri n-au uitat lecția pe care au primit-o atunci.

Până în toamna lui 1923, *Münchener Post* ¹⁾ nu ne-a mai amenințat cu "pumnii proletariatului".

¹⁾ Organ socialist din München (N.T.).

CAPITOLUL VIII

CEL PUTERNIC ESTE MAI PUTERNIC CÎND RĂMÎNE SINGUR

În capitolul precedent am vorbit despre o comunitate de lucru a asociațiilor rasiste germane: aș vrea acum să mă explic foarte pe scurt în legătură cu acest subiect.

În general se înțelege prin acest termen o grupare de asociații care intră în legătură cu scopul de a-și ușura reciproc sarcina; care aleg un comitet director comun și urmăresc astfel o acțiune comună. Se înțelege de la sine că nu poate fi vorba decît de asociații, de ligi sau de partide ale căror scop și metode nu diferă prea mult. În general întotdeauna se crede că așa stau lucrurile. Pentru germanul de mijloc, este plăcut și liniștitor să afle că cutare și cutare asociații intră astfel într-o comunitate de lucru, au descoperit ce le unește și au suprimat ceea ce le separa. Își imaginează atunci că un astfel de grup își va vedea forța de acțiune considerabil crescută și că grupurile slabe și neînsemnate care îl compun dobîndesc astfel dintr-odată putere.

În cele mai multe cazuri însă este fals!

După părerea mea, pentru a înțelege mai bine problema, este interesant și important de elucidat ce se poate întîmpla cu formațiunea de asociații pretinzînd că vor să urmărească același scop. În primul rînd și logic, un singur scop nu ar trebui urmărit decît de o singură asociație, și faptul că mai multe tind spre acesta pare puțin rezonabil.

Fără nici o îndoială acest obiectiv este ales mai întîi de un singur grup. Un om afirmă undeva un adevăr, preconizează soluția unei probleme determinate, impune un scop, creează o mișcare care trebuie să ajungă să-i realizeze intenția.

Astfel se întemeiază o asociație sau un partid, indiferent că programul său își propune suprimarea abuzurilor existente sau pregătirea anumitor înnoiri în viitor.

Dar, odată ce a văzut lumina zilei, o asemenea mișcare se pomenește, din această cauză, că posedă practic un anumit *drept de prioritate*. Ar fi natural și de înțeles ca toți aceia care urmăresc același scop cu acea mișcare, prima în timp, să se încoloneze în urma ei și să o întărească, spre marele beneficiu al intereselor lor comune. Mințile luminate, în special, nu ar trebui să vadă în adeziunea lor la noul partid decît mijlocul cel mai bun de a face într-adevăr să triumfe o cauză comună.

Pe urmă, ar fi rezonabil și, într-un anumit sens, loial (și loialitatea, cum

am să demonstrez mai departe, are, de asemenea, o mare importanță) să nu constituie decît o singură mișcare urmărind un scop unic.

Dacă nu se întîmplă așa, există în general două cauze. Pe prima sînt aproape tentat s-o numesc tragică; a doua trebuie din nenorocire căutată în slăbiciunea firii omenеști.

Dar, mergînd în miezul problemei, nu văd în aceste două cauze decît o rațiune în plus de a-și încorda voința, pentru a-i da întreaga sa intensitate, spre a ajunge în sfîrșit, datorită punerii în valoare și exaltării forțelor realizatoare a întregii sale ființe, la soluționarea problemei puse.

Iată care este rațiunea tragică pentru care, de cele mai multe ori, oamenii care urmăresc o misiune comună nu acționează într-o grupare mică:

Aproape întotdeauna orice acțiune în stil mare, pe această lume, nu este decît îndeplinirea unei voințe existente deja de multă vreme în inimile oamenilor, a unei dorințe arzătoare care mocnea acolo în tăcere. Da, se întîmplă ca timp de secole oamenii să ceară soluționarea unei probleme determinate, suferind într-o situație intolerabilă, dar persistentă, fără ca îndeplinirea dorinței lor scumpe să pară că se apropie. Popoarele care, într-o astfel de situație critică, nu au curajul să găsească o soluție, pot fi calificate drept neputincioase. În schimb, nimic nu va dovedi mai bine forța vitală a unui popor și dreptul său la viață, garantat de această forță, decît zămisirea într-o zi, printr-o binefacere a soartei, a unui om dotat cu darurile necesare pentru a-i satisface în sfîrșit din plin dorințele, indiferent dacă trebuie să-l elibereze dintr-o robie grea, sau să înlătore o suferință cumplită sau să liniștească sufletele chinuite de un sentiment de nesiguranță.

În cazul acestor probleme de mare anvergură, este inerent ca mii de oameni să se consacre rezolvării lor și ca mulți să se creadă sortiți acestei misiuni. Se întîmplă chiar ca soarta să le ofere contemporanilor mai mulți oameni de felul acesta, spre a face o alegere, și să ofere în sfîrșit victoria, în jocul liber al forțelor, celui mai puternic, celui mai capabil, încredințîndu-i astfel misiunea de a rezolva problema.

Se poate întîmpla astfel ca, timp de secole, oamenii, nemulțumiți de viața lor religioasă, să dorească să-i reînnoiască forma și, urmare acestei frămîntări spirituale, să se ivească din mulțime cîteva duzini de oameni care crezîndu-se meniți, prin puterea lor de pătrundere și prin știința lor, să vindece această suferință religioasă, să se dea drept profeții unei învățături noi, sau cel puțin adversarii declarați ai învățăturii practicate pînă atunci.

Și în cazul acesta, legea firii vrea ca cel mai puternic să fie desemnat pentru a îndeplini misiunea cea mai înaltă. Dar de cele mai multe ori ceilalți oameni nu vor recunoaște decît foarte tirziu că acest om, și numai el, era omul predestinat. Dimpotrivă, toți își închipuie că au tot atîtea drepturi ca și el și că sînt și ei în aceeași măsură desemnați să rezolve problema. În ceea ce îi privește pe contemporani, ei sînt, în general, incapabili să-l deosebească pe acela dintre ei care, fiind singurul apt să înfăptuiască lucruri mărețe, merită să fie susținut

de ei toți.

Astfel intră în scenă, de-a lungul secolelor, și adesea în aceeași epocă, diferiți oameni care întemeiază mișcări pentru a atinge scopuri asemănătoare sau presupuse ori considerate ca atare. Poporul însuși este departe de a exprima dorințe precise; el are idei generale, fără să-și poată da seama exact și limpede de esența însăși a idealului său și a dorințelor sale, fără chiar să fie lămurit asupra posibilității de a le satisface.

Ceea ce este tragic aici este faptul că doi oameni se străduiesc, pe căi complet diferite, să atingă același scop și aceasta fără să se cunoască; deoarece, însuflețiți de credința cea mai curată în propria lor misiune, ei se cred obligați să înainteze pe propria lor cale fără să țină vreun pic seama de ceilalți.

Faptul care, la prima vedere, pare cel puțin tragic este că asemenea mișcări politice sau asemenea grupări religioase se formează într-o totală independență unele de altele, cu toate că, născute fiind din tendințele generale ale unei epoci, ele își exercită activitatea în același sens. Este cât se poate de evident că dacă aceste forțe dispersate pe căi diferite s-ar strânge într-o forță unică, ele ar obține mai repede și mai sigur succesul. Dar nu se întâmplă astfel. Fiindcă natura tranșează după logica ei severă; ea lasă diversele grupări să-și facă concurență și să-și dispute laurii victoriei, în timp ce conduce spre țintă mișcarea care a ales drumul cel mai deschis, cel mai scurt, cel mai sigur.

Cum s-ar putea oare hotări din afară care este drumul cel bun, dacă forțele existente nu pot intra liber în joc, dacă hotărîrea supremă nu este scoasă de sub influența judecății doctrinare a unor oameni infatuați de știința lor spre a fi lăsată în seama demonstrației irefutabile a unui succes evident, căci, în ultimă analiză, acest succes est cel care confirmă concordanța și utilitatea unei acțiuni!

Așadar dacă niște grupuri diferite merg spre aceeași țintă pe căi diferite, ele nu vor uita, după ce au luat cunoștință de eforturile asemănătoare făcute în jurul lor, să cerceteze mai îndeaproape valoarea drumului lor, să-l scurteze pe cât posibil, și, încordîndu-și voința la maximum, să-și atingă scopul cât mai curînd.

Această rivalitate are ca efect ridicarea nivelului fiecărui combatant, astfel încît omenirea își datorează adesea progresele învățămintelor rezultate din mai multe încercări ratate. Trebuie să conchidem că în final cunoașterea drumului cel mai bun de urmat rezultă dintr-o stare de lucruri care la început ni se părea tragică și care este dispersarea inițială a unor elemente izolate, inconștiente și iresponsabile.

Studiind toate mijloacele posibile de rezolvare a problemei germane, istoria nu reține decît două care ar fi trebuit folosite simultan. Principalii deținători, susținătorii celor două soluții erau Austria și Prusia: Habsburgii și Hohenzollernii.

Ambele părți socoteau că trebuie să urmeze cu toate forțele unite fie unul, fie celălalt drum, și, în vremea aceea trebuia mers mai degrabă pe drumul

pe care se angaja Austria care avea pe atunci mai multă greutate; totuși pe atunci ea nu urmărea crearea unui Reich german.

Intr-un cuvânt, evenimentele care au permis constituirea unei unități germane foarte puternice au fost acelea pe care milioane de germani le-au plîns, cu inima rănită, ca pe cea mai recentă și mai teribilă manifestare a neînțelegerilor noastre fraterne. Căci coroana imperială germană a fost, în realitate, făurită pe cîmpul de luptă de la Königgrätz și nu în jurul Parisului, cum s-a crezut mai târziu.

Astfel că întemeierea Reichului german nu a fost rodul unei voințe comune aplicate unor căi comune, ci mai degrabă cel al unei lupte conștiente și cîteodată inconștiente pentru hegemonie, luptă în care Prusia a fost în final victorioasă. Și oricine caută adevărul fără să se lase orbit de politica partidelor, va trebui să recunoască faptul că ceea ce se numește înțelepciune omenească nu ar fi dus niciodată la luarea unei hotărîri atît de înțelepte ca aceea pe care înțelepciunea vieții, cu alte cuvinte jocul liber al forțelor, a lăsat-o să se transforme într-o realitate. Intr-adevăr, cine ar fi putut să creadă serios, în țările germane, acum două sute de ani, că Prusia Hohenzollernilor va deveni într-o zi celula de bază, inemeietoarea și educatoarea noului Reich... și nu Prusia Habsburgilor? În schimb, cine ar vrea să mai nege că soarta a făcut mult mai bine hotărînd astfel? Sau cine și-ar putea închipui astăzi, în vreun fel oarecare, un Reich german întemeiat pe o dinastie putredă și depravată?

Nu, trebuie să recunoaștem că mersul firesc al lucrurilor l-a pus - după lupte seculare - pe cel ce se cuvenea la locul potrivit.

Așa va fi întotdeauna, și așa a fost întotdeauna.

De aceea nu trebuie să regretăm că oameni diferiți pornesc la drum spre aceeași țintă: cel mai puternic și cel mai sprinten se va afirma în cursă și va fi învingător.

Există o a doua cauză pentru care deseori, în viața popoarelor, mișcări aparent asemănătoare caută totuși să atingă pe căi diferite un scop care pare același. Această cauză nu mai are nimic tragic. Ea nu este decît vrednică de plîns.

Ea constă în amestecul lamentabil de invidie, de pizmă și de necinste care din păcate se regăsesc adesea reunite în anumite specimene ale speciei omenești.

Dacă un om temeinic informat asupra situației critice a poporului său și știind perfect de ce suferă, se ridică și încearcă în mod serios să îi aline suferințele, de îndată ce și-a fixat scopul care trebuie atins și ales calea care poate conduce la el, mințile înguste și chiar foarte înguste vor urmări atent și pasionat acțiunile acestui om care își va fi atras asupra sa privirile publicului. Ii voi compara pe acești oameni cu niște vrăbii care par să nu se intereseze de nimic, în schimb îl observă îndelung și cu cea mai mare atenție pe tovarășul mai fericit care a găsit o firimitură de piine; și îl deposează imediat de ea, în clipa cînd se așteaptă cel mai puțin.

Iată un om care pornește pe un drum nou: imediat apar niște hoinari și niște leneși în căutarea unei îmbucături, al unui chilipir pe care speră să-l găsească la capătul acelui drum.

Și de îndată ce au socotit pe unde s-ar putea găsi un alt drum, o pornesc înflăcărați ca să-l caute pe cel care îi va conduce, dacă se poate, mai repede la țintă.

Dacă noua mișcare este întemeiată și și-a stabilit un program bine definit, apar oamenii de soiul acesta care pretind că luptă pentru același scop: dar se păzesc, ferească sfântul, să intre în mod loial în rîndurile mișcării respective și să-i recunoască astfel prioritatea; în schimb, îi fură programul și întemeiază pe baza lui, pe socoteala lor, un partid nou.

În afară de aceasta sînt destul de nerușinați ca să le afirme contemporanilor prost informați că au vrut exact același lucru ca și celălalt partid, și de mult mai multă vreme decît el: și nu rareori reușesc astfel să apară într-o lumină favorabilă, în loc să piară, cum ar fi drept, în disprețul general.

Nu este o mare nerușinare să pretinzi să înscrii pe propriul tău drapel misiunea pe care altul a înscris-o deja pe al lui, să împrumuți directivele programului său, apoi, ca și cum ai fi creat tu toate acestea, să te separe?

Nerușinarea apare mai ales aici: aceleași elemente care, întemeind un partid nou, au început prin a fi cauza unei dislocări, vorbesc, ele mai ales (noi avem experiența unor astfel de lucruri) despre necesitatea unirii și a unității; și aceasta de îndată ce cred că au observat că avansul adversarului nu mai poate fi într-adevăr recuperat.

Iată cum se ajunge la fărîmîțarea rasistă. În orice caz, crearea unei serii de grupări, partide etc. calificate drept "rasiste" avea loc în 1918 și 1919, fără ca întemeietorii lor să aibă și responsabilitatea respectivă și prin simplul mers al evenimentelor. Unul dintre ele s-a cristalizat lent și cunoscuse succese însemnate încă din 1920; era Partidul Național, Socialist, Deic și Laburist (N.S.D.A.P.)¹⁾. Lealitatea funciară a fondatorilor săi este demonstrată în modul cel mai strălucit de următorul fapt: majoritatea conducătorilor săi a luat hotărîrea, într-adevăr admirabilă, de a-și sacrifica propria mișcare, care părea să aibă mai puține șanse de succes, în favoarea mișcării mai puternice, dizolvînd-o pe a lor și incorporîndu-se necondiționat în cealaltă.

Aceasta este valabil în special pentru Julius Streicher, cel mai important militant al partidului, care, la Nürenberg, se numea pe vremea aceea Partidul German Socialist (D.S.P.). N.S.D.A.P. și D.S.P. se formaseră complet independent unul de celălalt, dar cu aceleași scopuri. Principalul susținător al D.S.P. era, cum spuneam, la Nürenberg, Julius Streicher, profesor în acel oraș. La început și el era convins de caracterul sacru al misiunii sale și de viitorul

¹⁾ Inițialele celor cinci cuvinte care constituie denumirea partidului (National Socialist German Workers Party - NSDAP).

mișcării sale.

De îndată ce și-a putut da seama de superioritatea de forțe și de puterea de expansiune a N.S.D.A.P., el a încetat orice activitate în folosul D.S.P. și al Werkgemeinschaft (Asociația muncitorilor) și i-a obligat pe partizanii săi să intre în rîndurile N.S.D.A.P. care cîștigase în lupta împotriva lui și să continue să lupte în direcția urmată de acel nou partid, pentru scopul comun. Această hotărîre, gravă în sine, era de asemenea deosebit de oportună.

De la începuturile activității noastre ca partid, n-am mai constatat la noi urme de fragmentare: datorită voinței loiale a oamenilor de atunci, totul a reușit într-un mod nu mai puțin loial, drept și fericit.

Ceea ce înțelegem astăzi prin expresia "fărîmîtare rasistă" nu-și datorează existența, cum am mai spus, decît în mod excepțional celei de a doua cauze pe care am indicat-o: niște oameni ambițioși, care înainte nu avuseseră niciodată idei personale și cu atît mai puțin scopuri proprii au simțit dintr-odată o "vocație" exact în momentul în care observau că succesul N.S.D.A.P. era de netăgăduit.

Dintr-odată au apărut programe care erau copiate integral după ale noastre; ele apărau idei împrumutate de la noi, indicau scopuri pentru care noi luptaserăm deja de ani de zile, se angajau pe căi pe care N.S.D.A.P. le urma de mult. Incercau să explice, prin toate mijloacele posibile, de ce au fost obligate să întemeieze acele partide noi, în ciuda existenței de-acum vechi a N.S.D.A.P.; dar, cu cît motivele invocate erau mai nobile, cu atît acele declarații erau mai false.

În realitate, la baza tuturor acestor lucruri nu stătea decît un singur mobil: ambiția personală a fondatorilor care voiau cu orice preț să joace un rol, în vreme ce intrarea în scenă a partidului lor, complet neînsemnată, nu dovedea decît îndrăzneala de a-și însuși ideile altcuiva, îndrăzneală care de obicei, în viața de toate zilele, este numită "furt".

Pe atunci nu exista nici o concepție și nici o idee pe care acești cleptomani ai politicii să n-o culeagă fără întîrziere în folosul lor. De altfel au fost aceiași care, mai tîrziu, au deplîns profund și cu lacrimi în ochi "fărîmîtarea rasistă"; care vorbeau neîncetat despre necesitatea unirii, cu dulcea speranță de a putea acoperi îndeajuns vocea celorlalți pentru ca aceștia, obosiți de strigătele lor și de veșnicele lor lamentări, să le arunce hoților drept hrană nu numai ideile furate deja de aceștia, ci și mișcările create pentru a le sprijini.

Deoarece nu au reușit și deoarece aceste acțiuni noi (din pricina valorii intelectuale scăzute a promotorilor lor) n-au avut urmările așteptate, au fost văzuți, în general, reducîndu-și pretențiile și mulțumindu-se să poată pune piciorul în vreuna din "asociațiile muncitorești".

Tot ceea ce atunci nu putea sta singur în picioare se alipea acelor "asociații muncitorești"; plecau de la credința că opt paralitici, legați unii de ceilalți, fac desigur cît un gladiator.

Printre paralitici putea exista un om cu adevărat sănătos: însă atunci el

nu avea suficientă forță ca să-i mențină în picioare pe toți ceilalți și se trezea paralizat el însuși. Noi am considerat întotdeauna această fuziune cu asociațiile muncitorești ca fiind o manevră, dar, în privința aceasta, nu trebuie să uităm niciodată următoarele considerații importante:

Constituirea în asociații muncitorești nu permite niciodată transformarea grupărilor slabe în grupări puternice; din contră, o grupare puternică va slăbi adeseori printr-o asemenea cîrdășie. Părerea că adunînd grupurile slabe se poate forma un mănunchi puternic este greșită: într-adevăr, majoritatea, sub toate formele și oricare ar fi condițiile inițiale în care a fost constituită nu reprezintă - după cum o dovedește experiența - decît prostie și lașitate, și ca urmare, o reuniune de grupări multiple, condusă ea însăși de un comandament ales și cu mai multe capete, este lăsată pradă lașității și slăbiciunii. În plus, o asemenea concentrare contrariază jocul liber al forțelor, lupta pentru selecția celui mai bun șef este suprimată și, ca urmare, victoria definitivă a ideilor celor mai sănătoase și mai puternice este pentru totdeauna compromisă. Astfel de asociații sînt astfel dușmanii mersului firesc al lucrurilor, căci, de obicei, ele mai mult împiedică decît grăbesc soluționarea problemei pentru care se duce lupta.

Se poate întîmpla totuși ca unele considerații pur tactice și anumite previziuni pentru viitor să determine conducerea supremă a unei mișcări să consimtă la unirea cu grupări asemănătoare și poate să se angajeze în demersuri comune: aceasta nu se întîmplă decît pentru un timp foarte scurt și pentru tratarea anumitor probleme bine determinate.

Dar această situație nu trebuie să se perpetueze niciodată: pentru mișcare, aceasta ar însemna renunțarea la misiunea ei mîntuitoare. Căci, de îndată ce ar încremeni definitiv într-o asemenea unire, mișcarea ar pierde posibilitatea (și de asemenea dreptul) de a-și lăsa propria forță să se dezvolte integral în sensul firesc; ca urmare, de a domina mișcările rivale și de a-și atinge scopul în calitate de învingătoare.

Nu trebuie niciodată uitat că tot ceea ce este cu adevărat mare, în lumea aceasta, nu a fost obținut prin lupta aprigă a coalițiilor, ci a fost cucerit întotdeauna de un învingător unic.

Ca urmare a originii lor, succesele coalițiilor poartă în ele germenii viitoarei fărîmîțări, și chiar ai pierderii complete a rezultatelor obținute. Mișcările revoluționare de ordin spiritual, cu adevărat însemnate și susceptibile să răstoarne lumea, nu pot fi concepute și duse la bun sfîrșit decît prin lupte titanice duse de o grupare independentă, niciodată de coaliții de grup.

Astfel, și înainte de toate, statul rasist nu poate fi creat prin voința - făcută din compromis - a unei adunări muncitorești populare, ci prin voința activă a unei mișcări unice care și-a croit drum printre celelalte.

CAPITOLUL IX

CONCLUZII DESPRE SENSUL SI ORGANIZAREA SECȚIUNILOR DE ASALT

Forța vechiului stat se întemeia în primul rînd pe trei suporturi: forma sa monarhică, corpul său de funcționari administrativi și armata. Revoluția din 1918 a abolit forma de stat, a deființat armata și a lăsat corpul funcționarilor pradă corupției partidelor; principalele suporturi a ceea ce se numește autoritate de stat erau astfel dărîmate.

Principala temelie a autorității este întotdeauna popularitatea. Totuși, o autoritate care nu se întemeiază decît pe aceasta este încă deosebit de slabă; securitatea și stabilitatea ei sînt incerte. De aceea toți cei care nu-și datorează autoritatea decît popularității trebuie să se străduiască să-i lărgască baza și pentru aceasta să clădească puterea.

Așadar noi vedem cea de a doua temelie a oricărei autorități în putere, în dominație

Aceasta este deja mult mai stabilă și mai sigură decît cea dintîi, dar nu este deloc mai solidă.

Dacă popularitatea și forța se unesc, și dacă ele se pot menține unite o anumită perioadă de timp, atunci se poate forma, pe baze și mai solide, o nouă autoritate, aceea a tradiției. Dacă în sfîrșit popularitatea, forța și tradiția se unesc, autoritatea rezultată poate fi considerată de nezdruncat

Revoluția a făcut imposibilă această triplă colaborare: ea i-a retras tradiției orice autoritate. Odată cu prăbușirea vechiului imperiu, cu darea la rebut a vechii forme de guvernămînt, cu nimicirea vechilor însemne ale suveranității și a simbolurilor imperiale, tradiția a fost brusc ruptă. De aici a rezultat o zguduire profundă a autorității statului

Nu mai exista nici al doilea suport al statului: de altfel, ca să poată face revoluția, au fost obligați să distrugă ceea ce era întruchiparea forței și autorității organizate a statului, vreau să zic armata. Da, chiar și resturile măcinate ale armatei au trebuit să fie folosite ca elemente ale luptei revoluționare.

Armatele de pe front nu decăzuseră poate într-atît; dar au fost măcinate tot mai mult de acidul dezorganizării patriei, pe măsură ce se îndepărtau tot mai mult de locurile glorioase unde luptaseră eroic timp de patru ani și jumătate; ajungînd la centrele de demobilizare, ele au sfîrșit prin a ignora supunerea, ceea ce constituia așa-zisa supunere voluntară față de consiliile de soldați.

În orice caz, nici o autoritate nu se mai putea sprijini pe acești rebeli

care considerau serviciul militar o muncă de opt ore pe zi. Din acel moment, al doilea element care garantează înainte de toate soliditatea autorității era și el eliminat, și revoluția nu mai avea, la drept vorbind, decît elementul original: popularitatea, pe care să-și poată întemeia autoritatea. Ori acest fundament prezenta tocmai o lipsă de securitate extraordinară. Fără îndoială, revoluția a reușit: dintr-o singură lovitură, să dărîme vechiul edificiu al statului, dar dacă privim în profunzime lucrurile, trebuie să recunoaștem că acest rezultat nu a fost obținut decît pentru că războiul distrusese deja echilibrul normal al poporului nostru și structura sa intimă.

Orice popor luat în ansamblu este format din trei clase mari:

Pe de o parte, un grup extrem, compus din elita cetățenilor, este bun, dotat cu toate virtuțile, și pe deasupra remarcabil prin curajul și prin spiritul său de sacrificiu; la polul opus, un alt grup extrem, alcătuit din cele mai proaste rebuturi omenești, este execrabil prin prezența în sînul lui a tuturor instinctelor egoiste și a tuturor viciilor. Între aceste două grupări extreme se află cea de-a treia clasă, marea și vasta clasă mijlocie, care nu ține nici de eroismul strălucitor al celei dintîi, nici de mentalitatea vulgară și criminală a celei de-a doua.

Perioadele de ascensiune ale unui corp social au loc, trebuie să o spunem, exclusiv sub impulsul clasei extreme a celor mai buni cetățeni.

Perioadele de dezvoltare normală și regulată sau de stare stabilă au loc și durează vizibil atunci cînd domină elementele de mijloc, în vreme ce clasele extreme nu se clintesc și nu se ridică.

Epocile de prăbușire ale unui corp social sînt determinate de venirea la putere a elementelor celor mai rele.

Este de remarcat, în această privință, că marea masă, sau clasa mijlocie - cum o voi numi - nu se poate manifesta în mod simțitor decît atunci cînd cele două clase extreme se luptă între ele; este de asemenea de remarcat că această masă mare i se supune întotdeauna cu complezență învingătorului, după victoria unuia dintre partidele extreme. Dacă au învins cei mai buni, marea masă îi va urma; dacă au învins cei mai răi, cel puțin nu se va opune activității lor; căci masa oamenilor de mijloc nu va lupta niciodată.

Or, în intervalul însîngerat de patru ani și jumătate, războiul a tulburat echilibrul interior al acestor trei clase, în așa măsură încît - deși recunoaștem numărul victimelor războiului din rîndurile clasei de mijlocie - trebuie să constatăm că acest război a făcut să se scurgă aproape ultima picătură de sînge a elitei națiunii. Fiindcă în acești patru ani și jumătate Germania a vărsat un torent înspăimîntător de sînge eroic.

Adunați miile și miile de cazuri în care se făcea apel la voluntari: *voluntari* pentru front, *patrulare de voluntari*, purtători de ordine *voluntari*, telefoniști *voluntari*, *voluntari* pentru aviație, *voluntari* pentru trecerea rîurilor, *voluntari* pentru submarine, *voluntari* pentru batalioanele de asalt, mereu și mereu și iarăși timp de patru ani și jumătate, în mii de împrejurări era nevoie

de voluntari și iarăși de voluntari, și vedeam mereu același gest; se prezenta un tânăr imberb sau un bărbat matur, amândoi arzînd de patriotism sau plini de un mare curaj personal sau de cea mai înaltă conștiință a datoriei.

Se prezentau zece mii, o sută de mii de cazuri asemănătoare și, încetul cu încetul, această rezervă de oameni seca, se isprăvea. Cei ce nu cădeau erau mutilați de proiectile sau se răzlețeau în numărul infim al supraviețuitorilor. Gîndiți-vă, înainte de toate, că anul 1914 a pus pe picioare armate întregi de așa-ziși voluntari, care, ca urmare a criminalei lipse de conștiință a parlamentarilor noștri netrebnici, nu primiseră, pe timp de pace, nici o instruire de o oarecare valoare: ei au fost așadar lăsați pradă inamicului ca o carne de tun fără apărare.

Cei patru sute de mii de oameni care au căzut atunci, uciși sau mutilați în Flandra, nu au putut fi înlocuiți. Pierderea lor nu era doar numerică. Moartea lor a făcut ca balanța să se încline repede și nu de partea bună: atîrnau mai greu ca înainte elementele grosolane, infame și lașe, pe scurt, masa extremă, cea rea.

Căci mai era ceva:

În cei patru ani și jumătate, nu numai că grupul extrem cel mai bun fusese decimat în chip atroce pe cîmpurile de luptă, dar, în același timp, grupul celor răi se păstrase foarte bine.

Atunci, fiecare dintre eroii care se oferiseră voluntar și care, după ce-și sacrificase viața, urcase în Walhalla, era înlocuit de un ambuscat care pînă atunci întorsese morții spatele foarte prudent, ca să se ocupe de treburi mai mult sau mai puțin folositoare în interiorul țării.

Sfîrșitul războiului oferea așadar următorul tablou: numeroasa clasă mijlocie a națiunii și-a făcut regulat serviciul militar. Clasa extremă a celor mai buni s-a sacrificat aproape în întregime cu un eroism exemplar.

Clasa extremă a celor răi, favorizată de legile cele mai lipsite de sens pe de o parte, de folosirea insuficientă a codului militar pe de alta, este, din nefericire, prezentă integral.

Acest strat de murdărie bine conservată de pe corpul nostru social a făcut atunci revoluția: și n-a putut-o face decît mulțumită faptului că fracțiunea extremă a elementelor celor mai bune ale țării nu s-a mai putut opune: murise.

Așadar revoluția germană nu poate fi calificată drept "populară" decît cu multe rezerve: nu poporul german a comis această crimă a lui Cain, ci canaliile perfide de dezertori, proxeneți etc.

Omul de pe front saluta sfîrșitul luptei însîngerate; era fericit să poată călca din nou pe pămîntul patriei, să-și revadă nevasta și copiii, dar el însuși nu avea nimic comun cu revoluția. El nu o iubea, iar pe instigatorii și organizatorii ei îi iubea și mai puțin. În cei patru ani și jumătate de lupte deosebit de grele, uitase hienele de partid; toți ticăloșii din sinul lor îi deveniseră străini. Revoluția nu fusese cu adevărat populară decît pentru o mică parte a poporului german: în special în clasa celor care o favorizaseră și care aleseseră sacul tirolez ca semn de recunoaștere a tuturor cetățenilor de onoare ai noului stat. Ei nu iubeau

revoluția pentru ea însăși, cum greșit cred atîția oameni, ei o iubeau pentru posibilitățile sale. Dar popularitatea nu părea să fie multă vreme suficientă pentru a sprijini autoritatea acestor tîlhari marxști. Și totuși, tînăra republică avea nevoie de autoritate cu orice preț, dacă, după o scurtă perioadă de haos, nu voia să se vadă din nou înlănțuită subit de o putere care practica legea talionului și compusă din cele din urmă elemente ale partidului celor buni.

Pe vremea aceea, oamenii care făcuseră revoluția se temeau cel mai mult să nu le fugă complet pămîntul de sub picioare în vîrtejul propriei lor confuzii și să se simtă deodată înhățați și duși pe un alt teren de un pumn de fier, asemănător celor care s-au ivit de mai multe ori în istoria unui popor, în astfel de împrejurări. Republica trebuia să se consolideze cu orice preț.

Ea a fost așadar aproape imediat forțată de fragilitatea popularității sale reduse să creeze din nou o forță organizată, pentru a putea întemeia pe ea o autoritate mai puternică.

Cînd în zilele lui decembrie, ianuarie și februarie 1918-1919 fanfaronii revoluției au simțit că le fuge pămîntul de sub picioare, au căutat în jur oameni gata să consolideze, cu forța armelor, slaba garanție a dragostei poporului lor.

Republica "antimilitaristă" avea nevoie de soldați, dar primul și singurul suport al autorității sale de stat - înțeleg prin aceasta popularitatea ei - nu avea rădăcini decît într-o societate de proxeneți, de hoți, de spărgători, de dezertori, de ambuscați etc., deci în acea parte a poporului pe care am numit-o clasa extremă a celor răi: în aceste condiții, ar fi fost zadarnic să spere să recruteze în aceste cercuri vreun om care să fie gata să-și pună viața în slujba unui nou ideal.

Pătura socială în care strălucea gîndirea revoluționară și prin care fusese făcută revoluția nu era nici capabilă să furnizeze soldați pentru apărarea acestei revoluții, nici dispusă să o facă. Căci această pătură socială nu dorea defel organizarea unui stat republican, ci numai dezorganizarea statului precedent, spre a-și satisface mai bine instinctele. Lozinca ei nu era "Ordinea și construirea Republicii germane", ci mai degrabă "Jefuirea Republicii".

Strigătul de alarmă pe care l-au scos atunci cu neliniște cumplită reprezentanții poporului nu a avut ecou în această pătură socială: dimpotrivă, el nu a provocat decît rezistență și amărăciune.

Intr-adevăr, în acele prime zile încercai o lipsă de încredere și de credință; văzînd constituindu-se o autoritate care nu se mai întemeia numai pe popularitate, ci și pe putere, ghiceai că va începe lupta împotriva practicilor care pentru aceste elemente erau scopul esențial al revoluției: împotriva dreptului la furt, împotriva tiraniei dezlănțuite de o hoardă de hoți și de jefuitori, a tuturor canaliilor evadate din închisori.

Reprezentanții poporului n-aveau decît să-și multiplice apelurile! Nimeni nu ieșea din rînduri, numai strigătul ostil de "trădători" le arăta sentimentele celor pe care se baza popularitatea lor.

S-au găsit atunci, pentru întâia oară, tineri germani gata să-și îmbrace încă o dată bluza de pinză groasă de soldat, să pună mîna pe pușcă și să se pună, cel puțin așa credeau ei, în slujba "liniștii și a ordinii", gata să pornească, cu casca de oțel pe cap, împotriva distrugătorilor patriei lor

Ei au alcătuit corpuri de voluntari și, deși urau cu furie revoluția, au început s-o apere, așadar, de fapt, s-o întărească. Ei acționau astfel cu cea mai mare bună-credință

Adevăratul organizator al revoluției, cel care trăgea efectiv sforile, evreul internațional, apăsase bine situația pe vremea aceea. Poporul german încă nu era gata pentru a putea fi, cum s-a întîmplat în Rusia, tirat în noroiul însîngerat al mlaștinii bolșevice

Aceasta provenea în mare parte din unitatea de rasă care îi apropia tot mai mult pe intelectualii germani și pe muncitorii germani. Aceasta provenea și din profunda întepătrundere a păturilor populare cu elementele cultivate, fenomen social comun țărilor din vestul Europei, însă complet necunoscut în Rusia. Într-adevăr, în această țară elementele intelectuale nu erau, în majoritate, de naționalitate rusă, sau, cel puțin nu aveau nimic slav

Aceeași pătură intelectuală superioară a Rusiei dinainte de război putea fi în orice moment distrusă, ca urmare a lipsei totale a unui element intermediar care să o lege de masa poporului. În vreme ce nivelul intelectual și moral al acestei mase era extraordinar de scăzut

De îndată ce în Rusia s-a reușit aștirea mulțimii de ignoranți și de analfabeți din marea masă împotriva numărului redus de intelectuali, soarta acestei țări a fost hotărâtă și revoluția a reușit. Analfabetul rus devenise sclavul lipsit de apărare al dictatorilor săi evrei, care, în ceea ce îi privește, fuseseră destul de abili ca să împodobească această dictatură cu titlul de "dictatură populară"

Iată ce s-a întîmplat în Germania

Pe cit este de adevărat că revoluția nu a putut reuși în Germania decît din cauza descompunerii progresive a armatei, pe atît este de sigur că adevăratul agent al revoluției și al disocierii armatei nu a fost soldatul de pe front. A fost acea canalie mai mult sau mai puțin obscură care umbla hai hui prin garnizoana sa natală sau servea undeva, la intendență, ca "indispensabil". Această armată a fost întărită de zeci de mii de dezertori care au putut întoarce frontului spatele, fără riscuri mari

În toate timpurile adevăratul laș nu se teme, bineînțeles de nimic mai mult decît de moarte. Moartea i se arăta în fiecare zi pe front, sub mii de înfățișări diferite.

Dacă vrei să păstrezi totuși la datorie niște băieți slabi, șovainici sau chiar fricoși, nu există și nu a existat niciodată decît un singur mijloc: trebuie ca dezertorul să știe că dezertarea îi va aduce, cu siguranță, ceea ce vrea să evite. Pe front poți muri, ca dezertor, trebuie să mori

Numai aceasta amenințare draconică, vizînd riguros orice act de

dezertare poate permite obținerea unui efect de teroare asupra individului, ca și a colectivității.

Acestea erau întreaga semnificație și întregul scop al legii marțiale.

Era foarte frumos să crezi în posibilitatea ducerii la capăt a marii lupte pentru existența unui popor sprijinindu-te numai pe devotamentele înnăscute, sporite încă de sentimentul necesității. Îndeplinirea voluntară a datoriei a determinat întotdeauna comportamentul celor mai buni cetățeni; dar lucrul acesta nu mai este adevărat în privința oamenilor mediocri.

De aceea trebuie să existe asemenea legi: legile împotriva furtului, de pildă, nu au fost instituite împotriva oamenilor funciarmente cinstiți, ci împotriva elementelor șovăielnice și slabe. Fără aceste legi care impun oamenilor răi o teamă salutară, s-ar vedea răspîndindu-se părerea că omul de onoare nu e decît un imbecil și că este mult mai oportun să participi la un furt decît să rămii cu mîinile goale sau să fii furat.

Tot astfel, este absurd să crezi că într-un război care, după toate previziunile, avea să facă ravagii timp de mai mulți ani, te puteai lipsi de mijloacele pe care o experiență, veche de mai multe zeci de secole, le-a arătat ca fiind singurele capabile să-i constrîngă pe cei slabi sau puțin siguri de ei în momentele critice sau în momentele în care nervii sînt cel mai greu puși la încercare să-și facă datoria.

În privința eroilor voluntari, legea marțială este, firește, inutilă: ea nu este valabilă decît pentru lașul și egoistul care, atunci cînd poporul său trece printr-o situație critică, socoate că existența lui este mai prețioasă decît cea a colectivității.

Numai prin teama de pedeapsa cea mai severă pot fi împiedicați acești oameni slabi, fără caracter, să cedeze lașității. Cînd oamenii trebuie să lupte cu moartea fără răgaz, să reziste săptămîni întregi, adesea prost hrăniți, recrutul din contingent, care începe să cedeze, nu va fi menținut pe calea cea bună de teama de închisoare sau chiar de munca silnică, ci numai de pedeapsa cu moartea, aplicată fără milă, căci experiența îi arată că în asemenea clipe închisoarea este un loc de ședere de o mie de ori mai plăcut decît cîmpul de luptă, din moment ce, în închisoare cel puțin viața lui de neprețuit - nu este amenințată.

Împrejurările s-au răzbunat crunt pentru că pe front a fost desființată pedeapsa cu moartea și legea marțială făcută inoperantă. În 1918, în zona din spatele frontului s-a răspîndit o armată de dezertori; ea a contribuit la constituirea acelei mari organizații criminale pe care am văzut-o deodată apărînd în fața noastră după 7 noiembrie 1918 și care a făcut revoluția.

În ce privește frontul însuși, la drept vorbind el nu avea nimic comun cu ea. Cei de pe front erau, firește, însuflețiți cu toții de o dorință de pace arzătoare. Dar tocmai faptul acesta, și numai faptul acesta a constituit pentru revoluție unul din pericolele cele mai serioase.

Căci atunci cînd, după armistițiu, armatele germane au început să se apropie de patrie, revoluționarii din vremea aceea, plini de spaimă, erau

obsedați de o unică întrebare: "Ce vor face trupele de pe front? Oare soldații vor tolera una ca asta?"

În acele săptămîni, trebuia ca, în afară cel puțin, revoluția să pară foarte moderată, altfel risca să fie dintr-odată făcută bucăți cu viteza fulgerului de cîteva divizii germane.

Căci dacă atunci un singur general ar fi hotărît ca divizia sa devotată să impuște toate zdrențele roșii, să pună la zid "consiliile de soldați", să sfărîme rezistența posibilă cu lovituri de minenwerfer ¹⁾ sau de grenadă, în mai puțin de patru săptămîni rîndurile acestei divizii s-ar fi îngroșat cu destui oameni ca să poată da naștere la șaizeci de divizii.

Acesta era gîndul care-i făcea cel mai mult să tremure pe evreii care trăgeau sforile. Și această spaimă i-a determinat să mențină o revoluție cu o alură destul de moderată: revoluția nu trebuia să degenereze în bolșevism, ci trebuia, dimpotrivă, date fiind împrejurările, să joace ipocrit rolul regimului liniștii și al ordinii.

De aici numeroasele și importante sale concesii, apelul ei la vechii funcționari, la vechii șefi din armată. Avea nevoie de ei, cel puțin pentru un anumit timp, și numai după ce acești oameni, adevărați bărbați aspri le-ar fi făcut serviciile așteptate, puteau îndrăzni să le dea șuturile care li se cuveneau și să smulgă Republica din mîinile foștilor servitori ai statului spre a o lăsa pradă ghearelor vulturilor revoluției.

Numai prin acest mijloc puteau spera să-i păcălească pe vechii generali și funcționari ai statului, pentru a dezarma dinainte o eventuală rezistență din partea lor, prezentînd această nouă stare de lucruri sub aparențe de nevinovăție și de blîndețe.

Experiența a arătat că această manevră a reușit foarte bine.

Numai că revoluția nu fusese făcută de elementele ordinii și liniștii, ci mai degrabă de elementele răzmeriței, ale furtului și jafului. Și dacă, pentru acestea din urmă, mersul revoluției nu era cel dorit, din motive de tactică politică nu era posibil ca ea să ia cursul care le-ar fi fost cel mai mult pe plac.

Prin dezvoltarea sa progresivă, social-democrația își pierduse și caracterul de partid revoluționar brutal. Nu pentru că mental ar fi adaptat un scop diferit de al revoluției sau pentru că șefii ei ar fi avut vreodată alte intenții decît ea: absolut de loc!

Dar, la urma urmei, nu mai rămîneau decît aceste intenții și un corp de partizani care nu mai era în stare să treacă la fapte.

Cu un partid de zece milioane de membri nu se poate face o revoluție.

Într-o mișcare de o asemenea importanță, nu mai ai în față un partid de extremă, ci marea masă de mijloc, așadar o mulțime leneșă. În legătură cu aceasta trebuie să menționăm și sciziunea provocată de evrei în sînul social-

¹⁾ Aruncătoare de mînă (N.T.)

democrației: în timp ce partidul social-democrat, din pricina inerției leneșe a masei sale se crampona de apărarea națională ca de o bucată de plumb, au știut să scoată din acest partid elementele sale *radical-activiste* și să constituie din ele coloane de asalt care constituiau trupe de șoc deosebit de redutabile.

Partidul independent și asociația spartakistă au constituit batalioanele de asalt ale marxismului revoluționar. Misiunea lor era desăvârșirea operei pe care masele partidului social-democrat, pregătite de zeci de ani pentru acest rol, o puteau exploata.

Burghezia lașă a fost, în această privință, apreciată la justa ei valoare de către marxism și tratată pur și simplu "en canaille" ¹⁾. De altfel nu s-au mai ocupat defel de ea, știind că servilismul acestei formațiuni politice, alcătuită dintr-o generație îmbătrinită și uzată, nu va fi niciodată în stare să opună o rezistență serioasă.

Din moment ce revoluția reușise și principalele suporturi ale vechiului stat puteau fi considerate ca fiind reduse la zero și armata de pe front începea să se ivească precum un sfînx neliniștitor, trebuia frînată desfășurarea firească a revoluției.

Grosul armatei social-democrate ocupa poziția cucerită, iar batalioanele de asalt independente și spartakiste au fost puse de o parte.

Lucrurile nu au decurs totuși fără luptă.

Cei care trăgeau sforile revoluției se temeau de vacarmul formațiunilor de atac cel mai febril active nu numai pentru că acestea se simțeau înșelate în așteptările lor și voiau să continue jaful din jur.

Căci răsturnarea, abia înfăptuită, a și pricinuit, pare-se, de îndată formarea a două tabere, adică: partidul liniștii și al ordinii și grupul terorii însingurate. Nimic mai firesc deci decît să vezi burghezia noastră mutîndu-se cu totul în tabăra liniștii și ordinii. De data asta, aceste mizerabile organizații politice aveau ocazia să treacă la fapte. Fără să simtă nevoia să o spună, ci, dimpotrivă, în tăcere, le era îngăduit să-și pună picioarele pe un teren rezistent și să se solidarizeze. Intr-o oarecare măsură, cu puterea pe care o urau cel mai mult, dar de care se temeau încă și mai mult în străfundul sufletului lor. Burghezia germană cîștiga astfel deosebita onoare de a se așeza la aceeași masă cu șefii marxisti de trei ori blestemați, ca să lupte împotriva bolșevicilor!

În decembrie 1918 și ianuarie 1919, situația se prezenta așadar după cum urmează:

Revoluția a fost făcută de o minoritate compusă din elementele cele mai rele și după ea urmau imediat toate partidele marxiste. Revoluția însăși păstrează o fizionomie moderată, ceea ce îi atrage ostilitatea extremiștilor fanatici. Aceștia încep să arunce grenade de mînă și să facă mitralierele să țacăne, să ocupe monumentele publice, pe scurt să amenințe revoluția moderată.

¹⁾ În limba franceză în text: "drept canalie, secătură, mișel" (N.T.)

Pentru a alunga teama provocată de aceste amenințări, între adepții noii stări de lucruri și partizanii celei vechi este încheiat un armistițiu, spre a fi în măsură să ducă de acum înainte în comun lupta împotriva extremiștilor. Rezultatul este următorul: dușmanii republicii se organizează ca să lupte împotriva republicii în sinul ei și îi ajută să învingă tocmai pe aceia care, din motive cu totul diferite, sînt și ei dușmanii acestei republici.

Un alt rezultat este acela că această combinație pare să îndepărteze orice pericol al unei lupte între partizanii vechiului stat și al celui nou.

Niciodată nu va fi cercetat suficient și cu destulă atenție acest ultim fapt: numai cel care l-a perceput poate înțelege cum a fost posibil ca un popor din care nouă zecimi nu au făcut revoluția, din care șapte zecimi nu voiau revoluția, din care șase zecimi aveau oroare de revoluție să fie constrîns pînă la urmă la revoluție de o zecime a populației sale.

Încetul cu încetul sîngele combatanților de pe baricade, spartakiștii pe de o parte, iar de cealaltă fanaticii și idealiștii naționaliști a secat; și exact în măsura în care aceste două partide extreme se uzau luptînd unul împotriva celuilalt, masa de mijloc, ca întotdeauna, rămînea victorioasă. Burghezia și marxismul s-au întilnit pe terenul acțiunilor cîștigate și din acel moment Republica a început să se consolideze. Ceea ce nu a împiedicat de altfel partidele burgheze, mai ales înainte de alegeri, să revină pentru cîtăva vreme la idei monarhice, asociind, în aceeași conjurație, spiritele celor de altădată și inteligența redusă a adepților lor.

Nu era cîstit, căci în sinea ei burghezia rupsese de multă vreme cu monarhia, și murdăria noii stări de lucruri începuse deja să se răsfrîngă asupra ei și s-o facă sensibilă la corupție. În ansamblu, politicianul burghez se simte astăzi mai în largul său în noroiul fetid al partidului republican decît pe stîncă rămasă curată a fostei forme de stat a cărei amintire o mai păstrează încă

*
* *

După cum am mai spus, revoluționarii au fost obligați, după distrugerea vechii armate, să-și făurească un nou instrument al puterii pentru a-și consolida autoritatea în stat. Dată fiind situația, nu puteau să și-l găsească decît printre partizanii unei concepții de viață care le era diametral opusă. Numai în acel mediu se putea forma, deși încet, corpul unei armate noi, care, limitată în afară prin tratatele de pace, putea fi în decursul timpului transformată moral spre a deveni un instrument al noii concepții despre stat.

Dacă ne punem întrebarea de ce, independent de toate greșelile vechiului stat care au cauzat-o, revoluția a putut reuși ca acțiune, ajungem la următoarele răspunsuri:

1. *Deoarece concepțiile noastre despre datorie și supunere se anchiloza-seră.*

2 Din cauza lășității pasive a partidelor noastre așa zise conservatoare Trebuie să mai adăugăm următoarele

Anchilozarea noțiunilor noastre despre datorie și supunere își avea cauza profundă în educația noastră care, fiind orientată în întregime în sensul statului era lipsită de simț național. Rezultă de aici o confuzie între mijloace și scopuri. Conștiința datoriei, respectarea îndatoririi și supunerea nu sînt scopuri în sine, după cum nici statul nu este un scop în sine ele trebuie să fie numai niște mijloace de a face posibilă și de a asigura existența pe acest pămînt unei comunități de ființe vii, unite prin afinități morale și fizice. *In clipa în care este evident că un popor pierde și este lăsat pradă celei mai crunte asupriri, datorita actelor cîtorva netrebnici, supunerea și respectarea îndatoririi față de aceștia din urmă sînt dovezile unui formalism doctrinar, și chiar curată nebunie, dacă, pe de altă parte, refuzul de a se supune și de a-și face datoria ar fi putut feri poporul de decădere.* După concepția noastră burgheza actuală despre stat, comandantul de divizie care a primit ordin de sus să nu tragă a acționat conform datoriei sale și, în consecință, a avut dreptate să nu tragă, deoarece supunerea formală și oarbă este mai prețioasă în ochii burghezilor decît viața propriului lor popor. Dar, după concepția național socialistă, nu supunerea față de niște superiori slabi, ci supunerea față de comunitate trebuie să intre la socoteală. Într-un astfel de moment, răspunderea personală în fața întregii națiuni devine datorie.

Revoluția a reușit pentru că poporul nostru, sau mai degrabă guvernele noastre au pierdut o asemenea concepție vie despre aceste noțiuni.

În ceea ce privește punctul doi, putem face următoarea observație.

Cauza profundă a lășității partidelor "conservatoare" a fost, în primul rînd, dispariția celor mai bune și mai active elemente ale poporului nostru, care au căzut pe front. În afară de aceasta, partidele noastre burgheze, pe care le putem desemna ca singurele care acceptau ca bază vechiul stat, erau convinse că nu și puteau apăia opiniile decît pe plan spiritual și cu armele spiritului deoarece numai statul avea dreptul să aplice forța. Această convingere nu numai că poartă stigmatul degenerescenței crescînde, dar, în plus, este inadmisibilă într-o epocă în care unul din adversarii politici a abandonat de mult acest punct de vedere și declară deschis că va lupta, cît îi va sta cu putință, pentru aceste scopuri politice, folosind chiar și violența. În momentul în care marxismul a apărut în lumea democrației burgheze a cărei consecință a fost, apelurile ei la luptă "numai cu armele spiritului" erau un nonsens care într-o zi trebuia ispășit cumplit. Deoarece marxismul însuși a apărut întotdeauna punctul de vedere după care folosirea unei arme era hotărîtă numai de considerațiuni de oportunitate, și că dreptul de a recurge la ea se justifica prin succes.

Perioada dintre 7 și 11 noiembrie a demonstrat justetea acestei concepții. În acel moment, marxismul nu s-a sinchisit cîtusi de puțin de parlamentarism și nici de democrație, le-a aplicat amîndurora lovitura mortală cu ajutorul bandelor de criminali care urlau și trăgeau. Dacă organizațiile de burghezi flecari au rămas în momentul acela neputincioase, aceasta este ușor

de înțeles. După revoluție, cînd partidele burgheze, deși purtînd steaguri noi, au apărut din nou, și cînd bravii lor șefi au ieșit tîrîndu-se din pivnițele întunecoase și podurile bine aerisite care i-au adăpostit, nu uitaseră nimic și nu învățaseră nimic, așa cum se întîmplă întotdeauna cu reprezentanții unor organisme învechite. Programul lor politic reprezenta trecutul, în măsura în care interior nu se raliaseră noilor împrejurări, scopul lor a fost să poată participa pe cît posibil la noua stare de lucruri, și singura lor armă era cuvîntul.

Partidele burgheze au capitulat în stradă în modul cel mai lamentabil, chiar dupa revoluție.

Cînd a fost vorba de legea privind apărarea Republicii, mai întîi ea nu a intrunit majoritatea ¹⁾. Dar, la vederea celor două sute de mii de manifestanți marxiști, pe "oamenii noștri de stat" i-a cuprins o asemenea frică încît au acceptat această lege împotriva convingerilor lor, cuprinși de teamă la gîndul că, în caz contrar, mulțimea furioasă putea să-i distrugă la ieșirea din Reichstag. Ceea ce, din nenorocire, nu s-a întîmplat, deoarece legea a fost adoptată.

Noul stat s-a dezvoltat așadar ca și cum nu ar fi existat nici o opoziție națională. Singurele organizații care au avut în acea vreme curajul și forța de a se opune marxismului și mulțimilor ridicate de acesta au fost mai întîi corpurile de voluntari, apoi organizațiile de autoapărare, gărzile civice, în sfîrșit ligile pentru tradiții ²⁾ formate în majoritate din vechi combatanți.

Dar nici existența lor nu a provocat nici un reviriment cît de cît perceptibil în desfășurarea istoriei germane, și aceasta din următoarele cauze:

După cum partidele numite naționale nu puteau exercita nici o influență, deoarece nu aveau nici o putere efectivă în stradă, pretinsele ligi pentru apărare nu au putut exercita nici o influență pentru că le lipsea orice idee politică și îndeosebi orice scop politic veritabil.

Ceea ce a determinat recent victoria marxismului a fost perfecta coeziune dintre voința lor politică și brutalitatea lor în acțiune. Ceea ce a privat în întregime Germania națională de orice influență asupra soartei Germaniei a fost lipsa unei colaborări dintre forța brutală și voința națională.

Oricare ar fi fost voința partidelor "naționale", ele nu aveau nici cea mai mică putere pentru a o face să triumfe, cel puțin în stradă.

Ligile pentru apărare aveau putere, ele dominau strada și statul, însă

¹⁾ Adoptarea acestei legi (iulie 1922) necesita o majoritate de două treimi. Populiștii nu au votat-o decît sub presiunea unei mari manifestații socialiste (naționaliștii au votat împotriva ei) (N.T.)

²⁾ *Freicorps*: grupări recrutate din vechea armată, în special dintre ofițeri și studenți. *Selbstschutz, Einwohnerwehr*: organizații apropiate de gărzile naționale din 1848. *Traditions verbande*: uniunea membrilor fostelor regimuri dizolvate etc. (N.T.)

nu aveau nici o idee politică și nici un scop politic pentru care forța lor să se fi angajat, în interesul Germaniei naționale. În ambele cazuri, viclenia evreului a reușit, printr-o convingere abilă (întărind o tendință deja existentă), să facă în așa fel încît situația să se perpetueze și răul să se adîncească.

Evreul a fost cel care a știut să lanseze prin presa lui, cu o abilitate nemărginită, ideea unui caracter "non-politic" al ligilor pentru apărare, după cum în lupta politică lauda "armele curate ale spiritului". Milioane de imbecili germani pălăvrăgeau pe urmă adoptînd această măgărie, fără să presimtă cîtuși de puțin că, în felul acesta, practic se dezarmau și se predau evreului, fără să se apere.

Dar există o explicație și mai simplă. *Lipsa oricărei mari idei reformatoare a implicat întotdeauna limitarea forței combative. Convingerea de a avea dreptul de a folosi armele cele mai brutale este întotdeauna legată de existența unei credințe fanatice în necesitatea victoriei unei noi ordini revoluționare a lucrurilor.*

O mișcare care nu luptă pentru aceste scopuri și pentru aceste idealuri supreme nu va recurge așadar niciodată la mijloacele extreme.

Proclamarea unei idei mărețe este secretul succesului Revoluției franceze; revoluția rusă își datorează victoria ideii; iar fascismul și-a extras forța numai din ideea de a supune un popor, într-o manieră binefăcătoare, unei reforme din cele mai largi.

Partidele burgheze nu au capacitățile necesare pentru aceasta.

Dar nu numai partidele politice își vedeau scopul politic într-o restaurare a trecutului: ci și ligile pentru apărare, în măsura în care erau preocupate de scopuri politice. În mijlocul lor au prins viață vechi tendințe de uniuni militare și Kyffhauseriene ¹⁾ și au contribuit la tocirea, din punct de vedere politic, a celei mai tăioase arme pe care o avea Germania în acel moment și la deteriorarea ei ca mercenari republica. Faptul că au făcut-o cu cele mai bune intenții și mai ales cu o desăvîrșită bună-credință nu schimbă cu nimic incoerența fatală a evoluției lor.

Puțin cîte puțin marxismul a obținut în Reichswehrul consolidat sprijinul necesar autorității sale și atunci a început, cu logică și spirit metodic, să dizolve ligile naționale pentru apărare care i se păreau periculoase și deveniseră inutile. Unii din șefii cei mai îndrăzneți, care erau suspectați, au fost itați în fața tribunalelor și închiși. Toți au fost loviți de soarta pe care o meritaseră prin greșeala lor.

¹⁾ Munte pe care, potrivit legendei, Frederic I Barbarossa dormea vrăjit, urmînd să se trezească numai spre a face să triumfe idealul pangermanist. În Kyffhauserbund erau reunite, încă înainte de război, toate asociațiile patriotice ale foști militari, studenți etc (N.T.)

Odată cu întemeierea partidului național-socialist, și-a făcut pentru prima dată apariția o mișcare al cărei scop nu era, ca la partidele burgheze, reîntronizarea mecanică a trecutului, ci ridicarea în locul mecanismului absurd al statului actual a unui stat organic rasist.

Încă din prima zi, tînăra mișcare a adoptat punctul de vedere după care ideile sale trebuiau răspîndite prin mijloace spirituale, dar că, la nevoie, această propagandă trebuia să se sprijine pe forța brutală.

Fidelă credinței sale în uriașa importanță a noii doctrine, ea considera evident că nici un sacrificiu nu poate fi prea mare avînd în vedere scopul care trebuie atins.

Am arătat deja că există momente în care mișcarea care vrea să cucerească inima unui popor este obligată să găsească în propriile sale rînduri apărarea împotriva încercărilor de teroare dușmană. Una din lecțiile veșnice ale istoriei este și aceea că o idee filozofică sprijinită de teroare nu poate fi înfrîntă niciodată prin metode administrative abstracte, ci numai de o nouă idee filozofică, tradusă în acțiuni pe cît de îndrăznețe pe atît de hotărîte. Acest lucru va displace întotdeauna apărătorilor oficiali ai statului, dar este un fapt de netăgăduit. Conducătorii pot garanta liniștea și ordinea numai în cazul în care statul corespunde ideii filozofice răspîndite în țară, astfel încît elementele violente să poată fi calificate drept criminali izolați, în loc să fie considerate reprezentante ale unei idei diametral opuse opiniilor oficiale. Dacă așa stau lucrurile, statul poate folosi timp de secole măsurile de represiune cele mai violente împotriva terorii care îl amenință, la sfîrșit va fi neputincios în fața ei și va pieri.

Statul german este luat cu asalt de marxism. Într-o luptă care durează de șaptezeci de ani, el nu numai că nu a putut împiedica triumful acestei ideologii, dar a fost obligat să capituleze sub aproape toate aspectele, în ciuda miilor de ani de ocnă și de închisoare și a represiunilor celor mai sîngeroase cu care îi pedepsea pe militanții acestei ideologii marxiste care îl amenința. (Conducătorii unui stat burghez vor încerca să nege toate acestea, dar degeaba.)

Statul care, la 9 noiembrie 1918, a capitulat necondiționat în fața marxismului, nu putea să-l stăpînească de pe o zi pe alta; dimpotrivă: astăzi, burghezii idioți, așezați în fotoliile ministeriale, trîncănesc deja despre necesitatea de a nu guverna împotriva muncitorilor, ceea ce pentru ei înseamnă "împotriva marxiștilor". Identificînd muncitorul german cu marxismul, ei comit nu numai o falsificare, pe cît de lașă pe atît de mincinoasă, a istoriei, ci se străduiesc să-și ascundă astfel propria lor decădere în fața ideii și a organizației marxiste.

În prezența subordonării complete a statului actual față de marxism, mișcarea național-socialistă are cu atît mai mult datoria nu numai să pregăteas-

că prin armele spiritului triumful ideii sale, ci și de a organiza, pe propria sa răspundere, apărarea împotriva terorii Internaționalei bete de victorie.

Am descris deja felul în care a fost creat, în practică, un serviciu de ordine pentru adunările noastre și cum încetul cu încetul el a luat caracterul unui serviciu de poliție generală avînd cadre organizate

Deși structura sa care se ridica încetul cu încetul semăna mult cu ceea ce se numeau "ligile pentru apărare" naționale, în realitate nu se putea face nici o comparație între ele.

Cum am mai spus, organizațiile germane pentru apărare nu aveau nici o idee politică precisă. În realitate ele nu erau decît niște ligi deosebite pentru apărare, cu pregătire și organizare adecvată, astfel încît nu constituiau decît un complement ilegal al mijloacelor legale ale statului. Caracterul lor de corp de voluntari nu era motivat decît prin constituirea lor și prin situația statului la vremea aceea; dar titulatura nu li se potrivea deloc, deoarece ele nu erau decît niște organizații private, care luptau numai pentru niște convingeri deosebite. Ele nu-și îndeplineau defel scopul, în ciuda atitudinii ostile a cîtorva șefi și chiar a unor ligi întregi față de republică. *Fiindcă nu este suficient să fii convins de inferioritatea unei stări de lucruri existente pentru a-ți fixa o convingere în sensul înalt al acestui cuvînt; aceasta nu prinde rădăcini decît în preștiința lăuntrică a unei noi stări de lucruri și în presentimentul că ea este necesară; ea nu prinde rădăcini decît în lupta pentru instaurarea acelei noi stări de lucruri, luptă considerată misiunea supremă a vieții.*

Ceea ce deosebește esențial serviciul de ordine al mișcării național-socialiste din această perioadă de toate ligile pentru apărare este că el nu a fost și nu a vrut să fie, cîtuși de puțin, slujitorul condițiilor create de revoluție, ci a luptat exclusiv pentru o Germanie nouă.

Este adevărat că, la început, acest serviciu de ordine avea caracterul unui serviciu pentru apărarea sălilor. Prima lui sarcină era limitată: trebuia să asigure posibilitatea de a ține adunări fără ca adversarul să le poată sabota. De-acum el fusese creat pentru a ataca temeinic, nu din adorație exclusivă față de ciomag - cum se pretindea în stupidele cenacluri ale rasiștilor germani ¹⁾ - ci pentru că pînă și cea mai nobilă idee poate fi înăbușită dacă protagonistul ei este doborît cu o lovitură de ciomag. Adeseori, în istorie, capetele cele mai nobile au căzut sub loviturile oamenilor celor mai decăzuți, și aceasta este un fapt. Organizația noastră nu considera violența un scop în sine, ci voia să-i apere de violență pe cei care urmăreau scopuri ideale. Și ea a înțeles în același timp că nu trebuia să-și asume apărarea unui stat care nu acorda nici un fel de protecție națiunii, ci că, din contră, trebuia să ia asupra-și apărarea națiunii de cei care voiau să nimicească poporul și statul.

¹⁾ *Deutsch-volkische* organizație care făcea concurență hitleriștilor în răspîndirea ideilor rasiste, ea a dispărut încetul cu încetul (N.T.)

După încăierarea de la adunarea din Hofbräuhaus din München, serviciul nostru de ordine a primit, odată pentru totdeauna, spre comemorarea veșnică a atacurilor eroice ale micii trupe de atunci, numele de *secțiune de asalt*. Cum arată și numele, ea nu desemnează decît o secțiune a mișcării. Este un membru al ei, întocmai ca propaganda, presa, instituțiile științifice și ceilalți membri ai aceluiași partid.

Nu numai în cursul acelei reuniuni memorabile, ci și în încercările de a răspîndi mișcarea noastră în restul Germaniei, am putut vedea cît de necesară era această organizație. Cînd marxismul a început să vadă în noi un pericol, el nu a scăpat nici un prilej de a înăbuși în fașă orice încercare de a ține o adunare național-socialistă, sau, la nevoie, a încercat s-o împiedice prin sabotaj. Se înțelege de la sine că, în toate aceste ocazii, organizațiile oficiale ale partidelor marxiste de toate nuanțele, chiar și întrunirile desemnate, acopereau fără discernămint toate aceste intenții de sabotaj. Dar ce să mai spunem de partidele burgheze care, doborîte de marxism, în multe localități nu îndrăzneau să-și lase oratorii să vorbească în public și care, urmărindu-ne totuși din ochi toate luptele împotriva marxiștilor, asistau la cele cîteva eșcuri ale noastre cu o mulțumire prostească cu totul de neînțeles. Erau fericite văzînd că cel pe care ele nu l-au putut învinge, cel care le învinsese pe ele nu putea fi zdrobit nici de noi. Ce să mai credem despre acei funcționari, despre acei prefecți de poliție, chiar despre acei miniștri care, cu o lipsă de caracter de-a dreptul scandalosă, aparent luau atitudini de "patrioți" dar care, în toate conflictele național-socialiștilor cu marxismul aduceau acestuia din urmă serviciile cele mai josnice? Ce să credem despre oamenii care, pentru niște laude mizerabile în ziarele evreiești, au decăzut într-atît încît i-au hărțuit pe neașteptate tocmai pe aceiași oameni datorită eroismului cărora cu cîteva ani în urmă nu fuseseră spînzurați de haita roșie și nu deveniseră niște cadavre sfîșiate atîrnate de un felinar?

Acestea sînt fapte atît de triste încît i-au inspirat o dată defunctului prefect Pöhner - acel om de neuitat care, cu spiritul său riguros de dreptate ura aceste reptile cu toată puterea unui om de inimă - aceste vorbe aspre. "Toată viața n-am vrut să fiu decît german, și apoi funcționar; nu vreau să fiu confundat vreodată cu acele creaturi, acele tîrfe de funcționari care se prostituează cu primul venit susceptibil să treacă drept stăpînul de moment".

Ceea ce este deosebit de trist este că această prăsilă a supus încetul cu încetul nu numai zeci de mii de servitori din cei mai cinstiți și mai credincioși ai statului german, dar în același timp le-a inoculat puțin cîte puțin propria ei lipsă de principii; ea i-a hărțuit apoi pe cei mai cinstiți cu o ură feroce, în sfîrșit i-a dat afară din posturi și funcții, continuînd să se prezinte cu ipocrizie mincinoasă sub eticheta de "naționali".

Noi nu ne putem aștepta niciodată la vreun ajutor de la asemenea oameni și într-adevăr nu l-am obținut decît foarte rar. Numai dezvoltarea propriilor noastre servicii de apărare putea să garanteze securitatea mișcării noastre, și să-i atragă în același timp atenția și stima generală care se acordă

celui ce se apără singur atunci cînd este atacat.

Ideea noastră călăuzitoare pentru organizarea internă a acestei secțiuni de asalt a fost întotdeauna să facem din ea, pe lângă o trupă de șoc perfectă, o forță morală de nezdruccinat pătrunsă de idealul național-socialist și să facem să domnească în cadrul ei disciplina cea mai severă. Ea nu trebuia să aibă nimic comun cu o organizație burgheză de apărare, sau cu o societate secretă.

Motivele pentru care la vremea aceea m-am opus în modul cel mai ferm încercărilor de a da secțiunilor de asalt forma unor ligi pentru apărare sînt întemeiate pe următoarele considerațiuni:

Din punct de vedere pur practic, educația militară a unui popor nu poate fi făcută de ligi particulare decît cu un sprijin financiar uriaș din partea statului. A gândi altfel înseamnă a ne supraestima considerabil propriile noastre posibilități. Aplicînd ceea ce se numește "disciplina voluntară", depășirea anumitor limite în formarea organizațiilor care posedă o valoare militară este imposibilă. Instrumentul cel mai important al comandamentului - facultatea de a pedepsi - aici lipsește. În primăvara lui 1919 încă mai era posibilă constituirea a ceea ce se numesc "corpuri de voluntari", dar aceasta se putea face deoarece ele erau alcătuite din vechi combatanți care, în majoritate, trecuseră deja prin școala vechii armate, dar și pentru că genul de obligații impuse oamenilor implica o supunere militară necondiționată.

Aceste premise lipsesc cu desăvîrșire în cazul "ligilor pentru apărare" voluntare. Cu cît liga este mai mare, cu atît disciplina este mai slabă, cu cît se poate cere mai puțin de la fiecare membru, cu atît ansamblul ia forma vechilor asociații de militari și de veterani. O pregătire voluntară pentru serviciul militar, fără putere de comandă necondiționată, nu va putea fi niciodată aplicată marilor mase. Cei care se vor supune de bunăvoie constrîngerii supunerii, cu totul firească în armată, vor fi întotdeauna în minoritate. Apoi, un antrenament veritabil nu poate fi aplicat din cauza insuficienței ridicole a mijloacelor aflate la dispoziția ligilor pentru apărare. Sarcina esențială a acestei instituții ar fi trebuit să fie un antrenament foarte temeinic. Au trecut opt ani de la război, și, în acest timp, nici un contingent al tineretului nostru german nu a beneficiat de un antrenament regulat. Sarcina unei ligi pentru apărare nu poate fi numai să înglobeze oameni care au beneficiat în trecut de un antrenament, pentru că, în acest caz s-ar putea stabili matematic momentul în care ultimul din membrii săi va părăsi liga. Peste douăzeci de ani, nici cel mai tânăr soldat din 1918 nu va mai avea valoare militară, și noi ne apropiem de această stare de lucruri cu o rapiditate neliniștitoare. Atunci tot ce poartă numele de liga pentru apărare va dobîndi inevitabil caracterul vechilor asociații de veterani. Or nu așa trebuie să fie o instituție care se numește nu asociația foștilor combatanți, ci Liga pentru apărare, și care se străduiește să exprime, prin însuși numele ei că își vede misiunea nu numai în menținerea tradițiilor și legăturilor între vechii soldați, ci și în răspîndirea ideilor de apărare națională și în punerea în practică a acestor idei, adică în formarea unui corp apt de această apărare.

↳ Dar atunci această sarcină implică inevitabil antrenarea elementelor care n-au primit încă nici o pregătire militară, ceea ce, practic, este imposibil. Intr-adevăr nu poți face un soldat cu un antrenament de o oră sau două pe săptămână. Cu exigențele crescînde, cu adevărat uriașe, pe care serviciul militar i le impune actualmente soldatului, un serviciu militar de doi ani este tocmai suficient pentru a transforma un tînăr într-un soldat.

Cu toții am văzut pe front consecințele teribile ale lipsei pregătirii militare asupra tinerilor recruți. Formațiunile de voluntari, care fuseseră supuse unui antrenament deosebit de dur timp de cincisprezece pînă la douăzeci de săptămîni și însuflețite de spiritul de sacrificiu cel mai înalt, pe front reprezentau totuși numai carne de tun. Numai tinerii recruți care făcuseră un antrenament de patru pînă la șase luni și fuseseră încadrați în rîndurile bătrînilor soldați experimentați puteau deveni elemente utile în regimentul lor; pentru aceasta, erau îndrumați de "bătrîni" și încetul cu încetul se adaptau misiunii lor.

Cît de disperată era, în fața acestor fapte, tentativa de a crea o trupă fără putere de comandament definitivă, fără mijloace suficiente, printr-un așa-zis antrenament de una pînă la două ore pe săptămână! În felul acesta pot fi menținuți în formă vechii soldați, dar tinerii nu pot fi niciodată transformați în soldați.

Ineficacitatea acestui pretins antrenament mai poate fi dovedită prin următorul fapt: atunci cînd cutare ligă pentru apărare voluntară încerca, cu prețul unor eforturi uriașe și cu mii de dificultăți, să antreneze militar cîteva mii de oameni devotați (pentru ceilalți, ea nici măcar nu există!), statul nimicea prin directivele sale pacifiste și democratice elanul a milioane și milioane de tineri, otrăvind sufletul lor patriotic și transformîndu-i încetul cu încetul într-o turmă de oi care suportă răbdătoare arbitrarul.

Cît de slabe și de ridicole par, față de aceasta, toate eforturile ligilor pentru apărare de a transmite tineretului german ideile lor!

Dar aproape și mai important este punctul de vedere următor, care m-a făcut întotdeauna să iau poziție împotriva oricărei încercări de așa-zisă pregătire militară pe baza organizațiilor voluntare:

Chiar admițînd că, în ciuda tuturor greutăților arătate mai sus, o ligă ar reuși totuși, în cursul anilor, să transforme un anumit număr de germani în oameni antrenați din punct de vedere militar, atît moral cît și fizic și tehnic, rezultatul ar fi egal cu zero într-un stat care, prin întreaga sa politică, nu dorește cîtuși de puțin o asemenea pregătire militară, care o detestă chiar, deoarece ea este în deplină contradicție cu scopurile intime ale conducătorilor săi, distrugători ai națiunii.

În orice caz, un asemenea rezultat ar fi fără valoare cu niște guverne care nu numai că au dovedit că puterea militară a națiunii nu are nici o valoare în ochii lor, dar care, mai ales, nu au nici cea mai mică dorință de a se servi de această forță decît pentru apărarea propriei lor existențe, atît de funestă. În prezent lucrurile stau tot așa. Oare nu este într-adevăr ridicol să antrenezi

militar cîteva zeci de mii de oameni aflați în declin, în vreme ce statul, acum cîteva ani, a abandonat rușinos opt milioane și jumătate de soldați din cei mai bine antrenți? Atunci cînd nu numai că nu a vrut să-i folosească, dar, ca recunoștință pentru sacrificiile lor, i-a lăsat pradă insultelor plebei. Vrem așadar să formăm soldați pentru apărarea unui regim care i-a mînjit pe cei mai glorioși soldați de odinioară, care i-a scuipat, care a lăsat să li se smulgă crucile și insignele, care le-a luat cocardele, le-a călcat în picioare drapelele și le-a denigrat toate faptele eroice? Oare regimul actual a făcut măcar un pas pentru a repara onoarea vechii armate, pentru a-i aduce în fața justiției pe distrugătorii și detractorii ei? Absolut nici unul! Dimpotivă: îi vedem tronînd în cele mai înalte funcții din stat. La Leipzig s-a spus: "Dreptul urmează puterea la remorcă". Dar cum astăzi, puterea, în republica noastră, este în mîinile acelorași oameni care au ațîțat revoluția, cum această revoluție este trădătoria cea mai lașă, infamia cea mai josnică din întreaga istorie a Germaniei, într-adevăr nu se poate găsi nici un motiv pentru a spori tocmai puterea acestor indivizi creînd o armată nouă. Toate argumentele rațiunii se opun la aceasta.

Cazul pe care îl făcea acest stat, după revoluția din 1918, de întărirea poziției sale din punct de vedere militar este demonstrat limpede și fățiș de atitudinea sa față de marile organizații de autoapărare existente în vremea aceea. Cîtă vreme trebuiau să-și asume apărarea creaturilor revoluționare atît de lașe, ele nu au fost indezirabile. Dar în măsura în care, datorită delăsării crescînde a poporului nostru, pentru aceste creaturi pericolul părea să dispară, și existența acestor ligi însemna atunci o întărire din punct de vedere național, ele au fost considerate de prisos, s-a făcut totul pentru dezarmarea lor, și chiar, pe cît posibil, pentru dizolvarea lor.

Istoria nu cunoaște decît exemple rare de recunoștință a suveranilor. Dar numai un partid neoburghez putea spera să conteze pe recunoștința incendiarilor și asasinilor revoluționari, a acelor oameni care s-au îmbogățit spoliind poporul, a acelor trădători ai națiunii. Studiind problema necesității creerii ligilor pentru apărare voluntare, m-am întrebat: pentru ce am să-i antrenez pe acești tineri? În ce scop vor fi folosiți și cînd vor fi chemați? Răspunsul la aceste întrebări dădea în același timp cele mai bune directive pentru propria noastră conduită.

Dacă statul actual trebuie vreodată să facă apel la aceste formațiuni antrenate, el nu o va face pentru apărarea intereselor naționale în afară, ci numai pentru apărarea asupritorilor națiunii, în ciuda furiei generale a poporului înșelat, trădat și vîndut, care va izbucni poate într-o zi.

Secțiunile noastre de asalt nu ar trebui așadar, din acest singur motiv, să aibă nimic comun cu o organizație militară. Ele erau un instrument de protecție și de răspîndire a mișcării național-socialiste și sarcinile lui erau de cu totul alt ordin decît al organizațiilor numite ligi pentru apărare.

Dar ele nu trebuiau să fie nici o asociație secretă. Scopul organizațiilor secrete nu poate fi decît ilegal. Aceasta limitează cadrul unei asemenea

organizații. Nu este posibil, mai ales cunoscînd tendința poporului german de a pălăvrăgi, să crezi o organizație cît de cît considerabilă și în același timp să păstrezi secretul sau chiar să-i ascunzi scopurile. Asemenea intenții au fost dejucate de mii de ori. Nu numai că instituțiile noastre polițienești au astăzi la dispoziție un întreg stat-major de proxeneți și de alte canale care trădează pentru cei treizeci de dinari ai lui Iuda și care mai degrabă ar inventa trădări imaginare. Niciodată nu se poate obține de la partizanii proprii tăcerea necesară într-un asemenea caz. Numai niște grupări mici, după ani de zile de filtrare, ar putea dobîndi caracterul de adevărate organizații secrete. Dar însăși îngustimea unor asemenea formațiuni le-ar lipsi de orice valoare pentru mișcarea național-socialistă. *Noi aveam nevoie nu de o sută sau de două sute de conspiratori îndrăzneți, ci de sute de mii de militanți fanatici îndrăgostiți de idealul nostru. Trebuia să lucrăm nu în conciliabule secrete, ci prin demonstrații de masă puternice, și mișcarea nu putea învinge prin pumnal sau prin otravă sau revolver, ci numai cucerind strada. Trebuia să facem marxismul să înțeleagă că național-socialismul este viitorul stăpîn al străzii și că într-o zi el va deveni stăpînul statului.*

Pericolul organizațiilor secrete mai stă și acum în faptul că membrii lor pierd adesea orice noțiune a măreției sarcinii lor și cred că soarta unui popor poate fi hotărîtă printr-o crimă. O asemenea părere poate avea rațiunea ei de a fi istorică în cazul în care poporul suferă sub tirania vreunui asupritor de geniu despre care se știe că numai personalitatea lui extraordinară garantează soliditatea internă și caracterul terifiant al acestei asupriri. Într-un astfel de caz, din rîndurile poporului se poate ivi un om gata de sacrificiu pentru a împlînta sabia în pieptul omului urît. Și numai spiritul republican al micilor lași poate vedea în acest act un motiv de dezaprobare. Să nu uităm că Schiller, cel mai mare pionier al libertății poporului nostru, a îndrăznit să glorifice o asemenea crimă în *Wilhelm Tell*.

În anii 1919 și 1920 exista pericolul ca asociațiile secrete, antrenate de marile exemple ale istoriei și lovite de nenorocirile fără de număr ale patriei să încerce să se răzbune pe cei care au uneltit nenorocirile patriei, crezînd că în felul acesta pun capăt suferinței poporului. Orice tentativă asemănătoare ar fi fost un nonsens, pentru că marxismul triumfase nu grație geniului superior al vreunui conducător, ci din cauza slăbiciunii lamentabile și fără limite, din cauza renunțării lașe a lumii burgheze. Cel mai amarnic reproș care i se poate face burgheziei noastre este constatarea că revoluția n-a scos în evidență nici un cap luminat, în schimb a supus-o. Este de înțeles că în fața unui Robespierre, a unui Danton sau a unui Marat se poate capitula, însă este scandalos să te pui în patru labe în fața lui Scheidemann cel subțire sau a grasului de Erzberger sau a unui Friedrich Ebert, și toți ceilalți nenumărați pitici politici. Nu a existat nici măcar un cap în care să se fi putut vedea omul de geniu al revoluției. Spre nefericirea patriei, existau doar ploșnițe revoluționare, o adunătură de spartakiști en gros și cu amănuntul. N-ar fi avut nici o importanță dacă era

suprimat unul; rezultatul ar fi fost că o mînă de alte lipitori, la fel de nule și la fel de avide, i-ar fi luat locul.

Protestul cel mai energic nu era de prisos pentru a combate această concepție care avusese rațiunea ei de a fi în marile evenimente istorice, dar care nu i se potrivea absolut deloc epocii noastre de pitici.

Aceleași considerațiuni sînt valabile în cazul *suprimării celor numiți trădători de țară*. Impușcarea unui individ care i-a denunțat dușmanului prezența unui tun este o lipsă ridicolă de sens, cîtă vreme în posturile cele mai înalte din guvern se află canalii care au vîndut un imperiu întreg, care au pe conștiință sacrificiul zadarnic a două milioane de morți, care poartă răspunderea a milioane de invalizi și care își fac cu deplină liniște sufletească "treburile" lor republicane. Este un nonsens să pedepsești înicii trădători într-un stat în care guvernul îi declară nevinovați pe marii trădători. Căci într-o zi s-ar putea întîmpla ca un idealist cinic, care, pentru a-și sluji poporul, a suprimat un netrebnic de trădător de arme, să fie chemat în justiție în fața unui juriu de mari trădători. Atunci un trădător trebuie suprimat de un alt trădător? Sau de un idealist? În primul caz, succesul este îndoielnic, iar trădarea asigurată pentru viitor; în celălalt caz, este eliminat un mic netrebnic, iar viața unui idealist, poate de neînlocuit, este amenințată.

În rest, atitudinea mea în această problemă este următoarea: hoții mărunți nu trebuiesc prinși atîta timp cît cei mari rămîn liberi și nepedepsiți; într-o zi, un tribunal național german va avea de judecat și de trimis la execuție cîteva zeci de mii de organizatori răspunzători de trădarea din noiembrie și de tot ce se leagă de ea. Un asemenea exemplu va fi, odată pentru totdeauna, și o lecție salutară pentru micul trădător de arme ¹⁾.

Toate aceste considerații m-au determinat să interzic, în mai multe rînduri, orice participare la asociațiile secrete și să împiedic secțiunile de asalt să ia caracterul acestor asociații. În acei ani, am ținut mișcarea național-socialistă departe de experiențele ale căror executori au fost în cea mai mare parte admirabili tineri germani idealști; dar actele lor nu au dus decît la propriul lor sacrificiu, fără ca ei să fi putut îmbunătăți cît de cît soarta patriei.

*
* *
*

Dacă S.A. nu trebuiau să fie nici o organizație pentru apărare militară, nici o asociație secretă, de aici trebuiau trase următoarele concluzii:

1. Antrenarea lor trebuia să aibă loc nu din punctul de vedere al utilității lor militare, ci al conformității lor cu interesele partidului.

¹⁾ Cei care după război denunțau autorităților interaliatate locurile de depunere a armelor clandestine (N.T.).

În măsura în care membrii lor trebuiau să se perfecționeze din punct de vedere fizic, centrul de gravitate nu trebuia să fie în exercițiile militare, ci mai degrabă în practicarea sporturilor. Boxul și jiu-jitsu mi s-au părut întotdeauna mai importante decât un antrenament de tir, care nu putea să fie decât prost, fiind incomplet. Să i se dea națiunii germane șase milioane de corpuri perfect antrenate din punct de vedere sportiv, arzînd de o iubire fanatică față de patrie și crescute în cel mai intens spirit ofensiv; un stat național va ști să facă din ele, la nevoie, o armată, în mai puțin de doi ani, dacă există cadre. Acestea sînt formate în împrejurările actuale de Reichswehr și nu de o ligă pentru apărare împietrită în jumătăți de măsură. Perfecționarea fizică trebuie să-i inoculeze fiecăruia convingerea superiorității sale și să îi dea acea siguranță care stă întotdeauna în conștiința propriei forțe; ea trebuie să le dea de asemenea calitățile de sportiv care pot servi ca arme pentru apărarea mișcării.

2. Pentru a împiedica încă de la început ca S.A. să îmbrace un caracter secret, trebuie ca, independent de uniforma după care toți o pot recunoaște imediat, efectivele ei, prin înseși numărul lor, să fie utile mișcării și cunoscute de toți. Ea nu trebuie să aibă un sediu secret; ea trebuie să funcționeze deschis și să se consacre unei activități care să risipească definitiv toate legendele despre "organizarea ei secretă". Pentru a-i proteja spiritul de toate încercările de a-i întreține activitatea prin mici conspirații, ar trebui, încă de la început, inițiată deplin în marea idee a mișcării și antrenată atît de deplin în realizarea sarcinii apărării acestei idei, încît orizontul să i se deschidă îndată și fiecare din membrii săi să nu-și mai vadă misiunea în eliminarea cutărui găinar mai mic sau mai mare, ci în dăruirea totală de sine în vederea edificării unui nou stat național-socialist și rasist. În felul acesta, lupta împotriva statului actual s-a ridicat deasupra atmosferei de mici acte de răzbunare și de acțiuni de conspiratori; ea ajungea la nivelul unui război de distrugere pentru o concepție de viață ideală împotriva marxismului și a formațiunilor sale.

3. Formele de organizare ale S.A., precum și uniforma și echipamentul său nu trebuiau să urmeze modelele vechii armate; ele trebuiau să se conformeze nevoilor sarcinii care îi revenea.

Aceste idei care îmi slujeau drept directive încă din anii 1920 și 1921 și pe care mă străduiam să i le inoculez încetul cu încetul tinerei organizații au avut drept rezultat faptul că, încă de la sfîrșitul verii anului 1922, aveam un număr apreciabil de centurii, care în toamna anului 1922 au primit îmbrăcăminte care le deosebea. Trei evenimente au avut o însemnătate extraordinară pentru dezvoltarea ulterioară a S.A.

1. Marea demonstrație a tuturor asociațiilor patriotice împotriva legii pentru apărarea republicii, *din Königsplatz din München*.

Asociațiile patriotice din München lansaseră atunci apelul de a se reuni pentru o manifestație uriașă, la München, spre a protesta împotriva introducerii acestei legi a apărării republicii. Trebuia să ia parte și mișcarea național-socialistă. Defilarea partidului, în rînduri strînse, a fost deschisă de cele șase

centurii din München, urmate de secțiile politice ale partidului. La defilare au luat parte două orchestre și erau purtate aproape cincisprezece drapele. Sosirea național-socialiștilor în marea piață, deja pe jumătate plină, a dezlănțuit un entuziasm fără margini. Eu însumi am avut onoarea să iau cuvântul în fața unei mulțimi numărând șaiszeci de mii de oameni.

Succesul acestei manifestații a fost fulgerător, în special pentru că s-a dovedit pentru prima dată, în ciuda tuturor amenințărilor roșiilor, că Münchenul național putea și el să mărșăluiască în stradă. Membrii asociațiilor de apărare roșie republicană, care au încercat să acționeze prin teroare împotriva coloanelor în marș, au fost împrăștiați, cu capetele însingerate, în câteva minute de centuriile S.A. Mișcarea național-socialistă a arătat atunci, pentru întâia oară, că era hotărâtă ca pe viitor să ceară să defileze în stradă și să smulgă astfel acest monopol din mâinile trădătorilor internaționali și ai dușmanilor patriei.

Rezultatul acelei zile a fost o dovadă incontestabilă a faptului că, în ce privește structura S.A., concepțiile noastre erau juste, atât din punct de vedere psihologic cât și din punctul de vedere al organizării.

Ea a fost așadar lărgită puternic pe bazele care îi aduseseră succesul și, peste câteva săptămîni, puseserăm pe picioare un număr îndoit de centurii.

2. *Expediția la Coburg din octombrie 1922.*

Ligile "rasiste" aveau intenția să organizeze, la Coburg, ceea ce ele numeau un "Congres german". Am primit și eu o invitație la acest congres, cu rugămintea de a aduce cu mine cîțiva oameni. Această invitație, pe care am primit-o la ora 11, sosea la timp. O oră mai tîrziu, dispozițiile pentru participarea la acest congres german erau deja luate. Pentru a mă însoți, am desemnat opt sute de oameni din S.A., care, împărțiți în paisprezece centurii, aveau să fie transportați de la München de un tren special pînă la Coburg, devenit bavarez¹⁾. Au fost date ordinele corespunzătoare celorlalte grupări ale S.A. național-socialiste, care se formaseră între timp în alte localități. Pentru prima dată un asemenea tren special traversa Germania. În toate localitățile în care urcau noi membri ai S.A., călătoria noastră făcea senzație. Multă lume nu ne văzuse încă drapelele; ele au produs o impresie puternică.

Cînd am sosit în gara Coburg, am fost primiți de o delegație a comitetului pentru serbări a congresului, care ne-a transmis un ordin, intitulat "compromis", al sindicatelor locale, ca și al partidului socialist independent și al partidului comunist, care stipula că nu trebuie să intrăm în oraș nici cu steagurile desfășurate, nici cu orchestra în frunte (luaserăm cu noi orchestra noastră de patruzeci și doi de oameni), nici în rînduri strînse.

Am respins pe loc acele condiții umilitoare și n-am uitat să le spun domnilor conducători ai acelei manifestații că faptul că au început tratative și

¹⁾ Coburgul, împreună cu cantonul său, care făcea parte din fostul ducat de Saxa-Coburg-Gotha, hotărîse de curînd, prin plebiscit, unirea cu Bavaria. (N.T.)

au încheiat compromisuri cu municipalitatea socialistă mi se părea surprinzător; și am declarat că centuriile S.A. aveau să se încoloneze de îndată și să mărsăluiească prin oraș, cu fanfara lor și cu steagurile desfășurate.

Și așa am și făcut.

În fața gării ne-a primit o mulțime care urla și rânjea. "Asasinilor!", "Bandiților!", "Criminalilor!", iată cuvintele frumoase pe care ni le-au azvîrlit în față acei întemeietori exemplari ai republicii germane. Tinăra S.A. a păstrat o ținută exemplară, centuriile s-au format în piața gării, nedînd la început nici o atenție insultelor plebei. Organe de poliție înfricoșate au condus mai întîi marșul nostru prin orașul acesta necunoscut nouă tuturor, nu spre cartierele noastre, cum ne înțeleseserăm, ci spre sala Hofbräuhaus, situată lîngă centrul orașului. La stînga și la dreapta procesiunii noastre, tumultul maselor populare care ne urmau creștea neîncetat. Prima centurie nici n-a intrat bine în curte, că o mulțime compactă a încercat să pătrundă în urma noastră, cu strigăte asurzitoare. Ca s-o împiedice, poliția a poruncit închiderea sălii. Cum această situație era insuportabilă, am poruncit din nou centuriilor să stea în poziție de drepti, le-am ținut o scurtă cuvîntare și am cerut poliției deschiderea imediată a ușilor. După ce a șovăit îndelung, a consimțit.

Am luat-o deci din nou pe același drum, dar în sens invers, ca să ajungem în cartierele noastre, și de data asta am avut într-adevăr de ținut piept. Cum strigătele și exclamațiile jignitoare nu puteau face centuriile noastre să-și piardă sîngele rece, acei reprezentanți ai adevăratului socialism, ai egalității și ai fraternității au recurs la pietre. Atunci am ajuns la capătul răbdării și a plouat cu lovituri în dreapta și în stînga; peste un sfert de oră, nici un roșu nu îndrăznea să mai scoată nasul în stradă.

Am mai avut și în timpul nopții întîlniri grele. Patrulele S.A. găsiseră niște național-socialiști, atacați izolat, într-o stare înfiorătoare. Atunci le-am vehit de hac adversarilor. Încă de a doua zi dimineața teroarea roșie de care suferise Coburgul timp de ani de zile era zdrobită.

Cu ipocrizia tipică a marxiștilor-evrei, s-a mai încercat, prin proclamații, aruncarea încă o dată în stradă a "tovarășilor din proletariatul internațional", afirmîndu-se, prin falsificarea faptelor, că "bandele de asasini" ale noastre începuseră la Coburg "un război exterminator împotriva muncitorilor pașnici". La ora unu și jumătate trebuia să aibă loc o mare "demonstrație populară" și fuseseră chemați zeci de mii de muncitori din regiune. Ferm hotărît să lichidez definitiv teroarea roșie, la prînz am ordonat S.A., care număra o mie cinci sute de oameni, să formeze o coloană și am pornit cu ea în marș către fortăreața din Coburg, trecînd prin piața mare unde trebuia să aibă loc demonstrația adversă. Voiam să văd dacă vor îndrăzni să ne mai molesteze. Cînd am pătruns în piață, în locul celor zece mii de oameni anunțați, nu se aflau acolo decît cîteva sute de amărîți care la apropierea noastră au stat liniștiți sau au luat-o la fugă.

Numai în cîteva puncte niște detașamente roșii venite din afară și care încă nu ne cunoșteau au încercat din nou să se lege de noi; dar le-am făcut să le

piară complet pofta cît ai bate din palme. Și atunci s-a putut vedea felul în care populația, pînă atunci intimidată, s-a trezit încetul cu încetul, a prins curaj, a îndrăznit să ne aclame și, seara, la plecarea noastră, în multe locuri a izbucnit în ovații.

Pe neașteptate, personalul căilor ferate ne-a declarat la gară că nu ne va conduce trenul. Atunci le-am făcut cunoscut mai multor conducători roșii că, în acest caz, aveam de gînd să pun mîna pe atîția bonzi roșii cîți voi putea prinde și că o să ne conducem trenul noi înșine, luînd cu noi pe locomotivă, pe tender și în fiecare vagon cîțiva reprezentanți ai solidarității internaționale. Nu am uitat să le atrag acelor domni atenția asupra faptului că o călătorie întreprinsă cu propriile noastre mijloace ar fi, desigur, o aventură nespus de riscantă și că probabil ne vom frînge gîtul. Dar atunci vom putea, în orice caz, să ne bucurăm că n-o să facem saltul spre lumea cealaltă singuri, ci în deplină egalitate și fraternitate cu domnii roșii.

Drept care trenul a plecat la ora exactă și a doua zi dimineata am ajuns din nou sănătoși și teferi la München.

La Coburg, pentru prima dată din anul 1914 încoace, a fost restabilită astfel egalitatea cetățenilor în fața legii. Căci dacă, astăzi, vreun nerod de funcționar superior vrea să afirme că statul este cel care apără viața cetățenilor săi, atunci într-adevăr nu așa stăteau lucrurile; căci cetățenii trebuiau să fie apărați împotriva reprezentanților înșiși ai statului.

Importanța acestei zile nu poate fi apreciată imediat cu toate consecințele ei. Dar oamenii S.A. victorioase au simțit crescînd încrederea în ei înșiși și în perspicacitatea șefilor lor.

Lumea din jur a început să se ocupe de noi și mulți au fost cei care au recunoscut pentru prima dată, în mișcarea național-socialistă, instituția care trebuia, după toate probabilitățile, să-i pregătească marxismului un sfîrșit demn de el.

Numai democrația s-a văietat că am îndrăznit să nu lăsăm să ni se împoaie capul și că ne-am asumat, într-o republică democratică, dreptul de a respinge un atac brutal cu pumnii noștri și cu bastoanele noastre, în loc să răspundem cu incantații pacifiste.

Presa burgheză, în general, a fost jalnică sau lașă ca întotdeauna și numai cîteva ziare sincere s-au bucurat că, cel puțin la Coburg, oamenii au știut în sfîrșit să le dea peste mîna bandiților marxiști.

Chiar la Coburg, cel puțin o parte din muncitorii marxiști, cea pe care noi o consideram rătăcită, învățase, prin lecția dată de pumnii muncitorilor național-socialiști, că și acești muncitori luptau pentru idealuri, căci se știe din experiență că nu te bați decît pentru lucrul în care crezi și pentru ceea ce iubești.

S.A. a tras de aici cele mai mari foloase. Ea a sporit atît de rapid încît la congresul partidului, la 27 ianuarie 1923, au putut participa la inaugurarea drapelului aproape 6.000 de oameni; cu această ocazie, primele centurii au apărut îmbrăcate în întregime cu uniforma lor nouă.

Experiența de la Coburg demonstrase cât era de importantă introducerea unei ținute uniforme pentru S.A., nu numai pentru întărirea spiritului de echipă, dar și pentru a evita confuziile și ca semn de recunoaștere. Pînă atunci nu purtaseră decît brasarde; acum li s-au alăturat cămașa de pînză groasă și binecunoscuta caschetă.

Experiența de la Coburg a mai avut o consecință importantă: am început să zdrobim metodic teroarea roșie în toate localitățile în care aceasta împiedicase, de ani de zile, orice adunare a altor partide și să restabilim libertatea adunărilor. Din acel moment, ne-am concentrat batalioanele național-socialiste în astfel de localități și încetul cu încetul fortărețele roșii din Bavaria au căzut una după alta în fața propagandei național-socialiste. S.A. s-a adaptat din ce în ce mai bine sarcinii sale, s-a îndepărtat din ce în ce mai mult de tipul de mișcare de apărare fără scop și fără importanță vitală și s-a ridicat pînă la rolul de organizație vie de luptă pentru crearea unui nou stat german.

Dezvoltarea logică a continuat pînă în luna martie 1923. În momentul acela s-a produs un eveniment care m-a obligat să fac mișcarea să devieze de pe calea stabilită și să determin o transformare.

3. *Ocuparea teritoriului de pe Ruhr* de către francezi, în primele luni ale anului 1923, a avut o mare importanță pentru dezvoltarea S.A.

Astăzi încă nu este cu putință, și mai ales nu corespunde interesului național, să vorbim despre acest lucru sau să îl descriem în deplină libertate. Nu pot vorbi despre el decît în măsura în care acest subiect a fost abordat în discuții publice și unde a fost adus astfel la cunoștința tuturor.

Ocuparea Ruhrului, care n-a fost deloc o surpriză pentru noi, a făcut să se nască speranța bine întemeiată că acum vom rupe cu politica lașă de dare înapoi și că liniilor de apărare va trebui să li se atribuie o misiune perfect definită. Nici S.A., care număra pe atunci în rîndurile sale mai multe mii de oameni tineri și plini de putere, nu a putut refuza să ia parte la acest serviciu național. În primăvara și în cursul verii anului 1923 s-a înfăptuit transformarea ei într-o organizație militară de luptă. Acestei reorganizări trebuie să i se atribuie, în mare parte, desfășurarea ulterioară a evenimentelor din anul 1923 în ceea ce privește mișcarea noastră.

Intrucît tratez în altă parte, în linii mari, evenimentele anului 1923, vreau numai să institui opinia că transformarea S.A. din acea epocă i-ar fi dăunat mișcării, dacă nu erau îndeplinite condițiile care motivau această reorganizare, cu alte cuvinte reluarea unei rezistențe active împotriva Franței.

Incheierea din anul 1923, oricît de teribil ar putea părea la prima vedere, a fost aproape necesară dacă ne plasăm într-un unghi de vedere superior, pentru că a împiedicat transformarea definitivă a S.A., făcută inutilă prin atitudinea guvernului german și dăunătoare pentru mișcarea însăși; de aceea ne-am reluat mersul în aceeași direcție de care ne îndepărtaserăm.

Partidul, reorganizat în 1925, trebuie să-și reconstruiască S.A. după principiile arătate la început. El trebuie să se întoarcă la sfintele concepții

inițiale și trebuie să considere din nou că sarcina sa cea mai importantă este de a crea prin S.A. un instrument pentru reprezentarea și întărirea luptei pentru idealul mișcării. .

El nu trebuie să tolereze ca S.A. să se coboare la rolul unei ligi pentru apărare sau al unei asociații secrete; dimpotrivă, trebuie să se străduiască să creeze prin ea o gardă de o sută de mii de oameni pentru idealul național-socialist și rasist.

CAPITOLUL X

FEDERALISMUL ESTE DOAR O MASCA

În iarna anului 1919 și mai ales în primăvara și vara lui 1920, tinărul partid a fost obligat să ia poziție în legătură cu o problemă care avusese deja, în timpul războiului, o importanță extraordinară. În prima parte a acestei cărți, descriind pe scurt simptomele constatate personal și care anunțau prăbușirea de care era amenințată Germania, am făcut aluzie la genul de propagandă folosită de englezi și de asemenea și de francezi, pentru a lărgi vechea prăpastie care separa nordul Germaniei de sudul ei. În primăvara lui 1915 apăruseră primele pamflete îndreptate sistematic împotriva Prusiei făcută singură responsabilă de război. În 1916, această campanie luase o formă definitivă, pe cât de abilă pe atât de vrednică de dispreț. Făcînd apel la instinctele cele mai josnice, ea tindea să-i asmută pe germanii din sud împotriva celor din nord și începuse să dea roade. Avem dreptul să le reproșăm autorităților superioare din vremea aceea, atât guvernului, cât și conducerii armatei sau, mai bine zis, șefilor armatei bavreze - și este o învinuire de care nu se vor putea dezvinovăți niciodată -, că nu au intervenit cu hotărîrea necesară pentru a face această campanie să înceteze; dar Dumnezeu îi orbea și îi făcea să-și uite datoria. N-au făcut nimic! Dimpotrivă, se părea că în diferite locuri era văzută destul de bine; erau poate destul de mărginite ca să-și închipuie că nu numai că o asemenea propagandă ar închide calea evoluției care conducea poporul german către unitate, dar și că ea ar întări automat tendințele federative. Dar rareori în istorie o neglijență atât de perfidă a fost pedepsită mai crunt. Insulta pe care au vrut s-o aducă Prusiei a afectat întreaga Germanie. Ea a avut drept consecință grăbirea prăbușirii care a fărîmițat nu numai Germania, ci mai întîi înseși statele germane.

Ura ațîtată artificial împotriva Prusiei s-a dezlănțuit cu cea mai mare furie în orașul München, unde a izbucnit mai întîi o mișcare împotriva casei regale ereditare.

Ar fi de altfel greșit să credem că propaganda dușmană din timpul războiului a putut fabrica singură în întregime această mișcare de opinie ostilă Prusiei și că poporul care a căzut în capcana ei nu are justificări. Maniera incredibilă de organizare a economiei publice în timpul războiului, centralizarea într-adevăr lipsită de sens care pune sub tutelă tot cuprinsul Reichului și îl exploata cum face un escroc cu cei pe care-i trage pe sfoară, iată cauzele principale care au contribuit la nașterea acestei întorsături de spirit antiprusace.

Căci, pentru omul obișnuit din popor, oficiile de război, care își aveau,

notați vă rog, conducerea la Berlin, era Berlinul însuși; iar Berlinul însemna Prusia.

Omul din popor abia dacă bănuia pe vremea aceea că această întreprindere de pradă, cunoscută sub numele de oficii de război, a fost organizată de oameni care nu erau nici berlinezi, nici prusaci și uneori nici măcar germani. El nu vedea decît greșelile grosolane și încălcarea continuă a proprietății de către această organizație odioasă care funcționa în capitala Reichului și făcea ca întreaga ură să cadă în mod firesc simultan asupra capitalei și asupra Prusiei; aceasta cu atît mai mult cu cît o anumită parte (guvernul bavarez) nu numai că nu făcea nimic pentru a combate cu motive temeinice această interpretare a faptelor, dar *in petto* o primea cu un suris complăzent.

Evreul era prea șmecher ca să nu înțeleagă încă de atunci că infama campanie de prădăciuni pe care o organizase pe spinarea poporului german sub acoperirea oficiilor de război va sfîrși și trebuia fatalmente să sfîrșească prin a provoca rezistență. Cîtă vreme nu era luat de gît, nu avea de ce se teme. Dar, pentru ca să nu fie ajuns de explozia de disperare și de indignare a maselor, nu exista o rețetă mai bună decît să îndrepte în altă direcție izbucnirile lor de furie și astfel să le istovească.

Dacă Bavaria se mulțumește să se certe cu Prusia și Prusia cu Bavaria, e minunat! Și cu cît cearta va fi mai violentă, cu atît va fi mai bine pentru el! Dacă cele două țări luptau cu îndîrjire, pacea evreului era și mai bine asigurată. Astfel atenția generală a fost abătută de la acest samsarlic internațional; el părea uitat cu desăvîrșire. Cînd pericolul acestor certuri a început să devină evident și cînd oamenii chibzuiți, care erau mulți la număr chiar în Bavaria, au sfătuit lumea să deschidă ochii, să se liniștească și să demonstreze mai multă moderație, astfel că această luptă îndîrjită amenința să se liniștească, evreul n-a trebuit decît să pună în joc o altă provocare și să aștepte succesul ei. Imediat, toți cei care profitau de pe urma luptei care asmuțea nordul și sudul s-au aruncat asupra incidentului și au suflat în foc pînă cînd indignarea care mocnea încă a reînceput să arunce flăcări.

A fost o manevră abilă și rafinată folosită de evreu în acel moment pentru a ocupa diferitele popoare germane și a le abate atenția, spre a le putea jupui complet între timp.

Apoi a venit revoluția.

Dacă omul din mulțime și în special micul-burghez și muncitorul puțin cultivați au putut, pînă în 1918, sau mai degrabă pînă în luna noiembrie a aceluiași an, să nu-și dea seama exact de ceea ce se întîmpla în realitate și de consecințele pe care trebuiau fatalmente să le aibă certurile care separau elementele etnice germane, în special în Bavaria, partea poporului german care își spunea "națională" ar fi trebuit cel puțin s-o înțeleagă în ziua în care a izbucnit revoluția. Căci abia a reușit mișcarea, că șeful și organizatorul revoluției din Bavaria a devenit reprezentantul intereselor bavareze! *Evreul internaționalist Kurt Eisner a început să joace împotriva Prusiei atuul Bavariei.*

Era totuși evident că, la urma urmei, acest oriental, care își petrecuse întreaga viață vagabondind ca scriitor prost de ziare în restul Germaniei, era cel din urmă om calificat să apere interesele Bavariei și că îi era cât se poate de indiferent ca tocmai Bavaria să continue să existe în lumea largă creată de Dumnezeu.

Dînd răzmeriței revoluționare din Bavaria caracterul unei ofensive împotriva restului Reichului, Kurt Eisner nu se plasa pe pozițiile intereselor sau dorințelor Bavariei; el acționa ca mandatar al evreimii. El profita de pe urma tendințelor instinctive și a antipatiilor poporului bavarez pentru a dezmembra mai ușor Germania cu ajutorul lor. Reichul nimicit ar fi devenit deopotrivă pradă bolșevismului.

După moartea sa, au continuat la început să folosească tactica lui. Marxismul, care acoperise cu insultele cele mai crîncene statele germane și pe suveranii lor, a făcut subit apel, sub numele de "Partid independent" ¹⁾ tocmai la sentimentele și instinctele care își aveau rădăcina în existența dinastiilor și a statelor germane.

Lupta dusă de republica consiliilor (muncitorilor și soldaților) împotriva trupelor care eliberaseră Bavaria de acestea a fost prezentată de propagandă drept "lupta muncitorilor bavarezi" împotriva "militarismului prusac". Aceasta explică de ce zdrobirea republicii consiliilor n-a avut la München efectul pe care l-a produs în celelalte state germane: în loc să cheme masele la rațiune, ea i-a înăcrit și i-a iritat și mai mult pe bavarezi împotriva Prusiei.

Arta cu care agitatorii bolșevici au făcut din desființarea republicii consiliilor o victorie a "militarismului prusac" asupra poporului bavarez "antimilitarist" și "antiprusac" a dat roade din plin. În timp ce, cu ocazia alegerilor în Landtagul constituant din Bavaria, Kurt Eisner strînsese mai puțin de zece mii de partizani, iar partidul comunist rămăsese chiar sub trei mii de voturi, voturile date celor două partide după căderea republicii s-au ridicat la aproape o sută de mii.

Încă din acea perioadă am început personal lupta împotriva acelor ațîțări fără sens care ridicau elementele etnice germane unele împotriva altora.

Cred că n-am întreprins toată viața o campanie mai puțin populară decît aceea prin care protestam împotriva ostilității arătate față de prusaci. Încă din timpul domniei consiliilor, la München au avut loc mari adunări populare unde ura față de restul Germaniei, dar în special împotriva Prusiei, era propovăduită cu atîta succes încît nu numai că asistînd la ele un german din nord își risca viața, dar sfîrșitul acestor manifestații era însoțit, cel mai adesea, de strigăte fără

¹⁾ *Die Unabhängige Sozialistische Partei* era acea fracțiune a partidului social-democrat care se separase de majoritatea deputaților socialiști, în ultimele luni ale ostilităților, refuzînd să continue să voteze credite de război. După aceea, oile răzmeriței s-au întors la stîna (N.T.)

sens cum ar fi: "Să ne separăm de Prusia!" "Jos Prusia!" "Război Prusiei!", dispoziție de spirit pe care un reprezentant deosebit de strălucitor al drepturilor de suveranitate din Bavaria le-a rezumat în strigătul de război scos în plin Reichstag: "Mai bine mort ca bavarez, decît putrezit ca prusac".

Trebuie să fi asistat la adunările din perioada aceea ca să se înțeleagă ce a însemnat pentru mine cînd, pentru prima dată, înconjurat de o mîină de prieteni, m-am ridicat împotriva acestei nebunii la o adunare ținută la Löwenbräukeller din München. Atunci erau cu mine niște camarazi de război și poate că se poate închipui ce simțeam cînd o mulțime delirantă zbiera la noi și amenința să ne omoare; această mulțime era alcătuită în majoritate din dezertori și ambuscați, care își petrecuseră vremea în serviciile din spatele frontului sau în țară, în timp ce noi ne apărăm patria. Este adevărat că aceste scene aveau pentru mine un avantaj: mica ceată a partizanilor mei se simțea mai strîns legată de mine și curînd mi-au depus jurămîntul de credință pe viață și pe moarte.

Aceste lupte, care s-au repetat continuu în timpul anului 1919, au părut că devin și mai aprige odată cu începutul lui 1920. Au avut loc cîteva adunări - îmi amintesc în special de cea din sala Wagner de pe Sonnenstrasse din München - în cursul cărora grupul meu, care între timp sporise, a trebuit să respingă mai multe atacuri violente; nu o dată s-a întîmplat ca partizanii mei să fie maltratați cu duzina, azvîrlîți pe jos, călcați în picioare, pentru ca la sfîrșit să fie aruncați pe ușa sălii mai mult morți decît vii.

Lupta pe care o începusem de unul singur, susținut numai de camarazii de pe front, a fost atunci continuată de tînăra mișcare care o considera, aș spune, aproape ca pe o datorie sfîntă.

Și astăzi sînt încă mîndru că pot să spun că, pe cînd încă nu puteam conta aproape exclusiv decît pe partizanii noștri bavarezi, noi am acționat pentru a pune capăt, încet, dar sigur, aceluia amalgam de prostie și de trădare. Zic prostie și trădare pentru că dacă sînt convinși că masa aderenților era compusă din oameni cumsecade lipsiți de înțelegere, nu pot găsi asemenea scuze spre justificarea organizatorilor și a conducătorilor. Li consideram și îi consider și astăzi trădători în solda Franței. Intr-unul din cazuri, cazul Dorten, istoria și-a pronunțat deja sentința ¹⁾.

Ceea ce făcea ca pe atunci campania noastră să fie deosebit de grea era abilitatea cu care știau să ascundă scopul urmărit în realitate, punînd pe primul plan tendința federalistă prezentată drept singura cauză a acestor intrigi. De altfel este evident că așîțarea urii împotriva Prusiei n-are nici o legătură cu federalismul. Este de mirare de asemenea constatarea că o "mișcare federalistă" încearcă să dizolve sau să împartă în mai multe bucăți un stat făcînd parte din confederație. Deoarece un federalist sincer, pentru care formula folosită de

Bismarck pentru a defini Reichul nu este o lozincă declamatorie și ipocrită, nu ar trebui, exact în momentul în care se mîndrește cu el, să dorească smulgerea unora din teritoriile acestui stat prusac creat sau cel puțin definitiv constituit de Bismarck sau chiar susținerea deschisă a tendințelor separatiste. Ce s-ar mai fi strigat la München dacă un partid conservator prusac ar fi favorizat, sau chiar cerut și grăbit public, separarea Franconiei de Bavaria! Cu toate acestea nu puteam decît să-i plîngem pe cei pe care federalismul îi seducea sincer și care nu văzuseră ce saltimbanci infami îi păcăliseră; erau în primul rînd niște oameni înșelați. Incărcînd ideea federalistă cu o asemenea tară, propriii ei partizani îi săpau groapa. Nu se poate face propagandă pentru o organizare federalistă a Reichului denigrînd, insultînd și împrôșcînd cu noroi elementul esențial al unei astfel de constituții politice, cu alte cuvinte Prusia, pe scurt, făcînd, pe cît se poate, imposibilă existența acestui stat confederativ. Rezultatul acesta era cu atît mai neverosimil cu cît pretenșii federaliști atacau tocmai *acea* Prusie care putea fi cel mai puțin identificată cu regimul democratic instaurat de revoluția din noiembrie. Căci injuriile și criticile acestor pretenși "federaliști" nu se adresau autorilor constituției de la Weimar, care de altminteri erau ei înșiși în majoritate germani din sud sau evrei, ci reprezentanților vechii Prusii conservatoare care se aflau la antipodul constituției de la Weimar. Faptul că această campanie se ferea grijulie să se atingă de evrei nu trebuie să mire și oferă poate cheia întregii enigme.

După cum înainte de revoluție evreul a știut să abată atenția publicului de la oficiile de război, sau mai degrabă de la sine însuși, și să ridice masele, și în special poporul din Bavaria, împotriva Prusiei, tot astfel, după revoluție trebuia să-și ascundă într-un fel sau în altul noua acțiune de jefuire de zece ori mai activă. Și a reușit din nou să ațite "elementele naționale" din Germania unele împotriva celorlalte: *pe conservatorii bavarezi împotriva conservatorilor prusaci*. A făcut-o din nou în modul cel mai perfid, provocînd, el care ținea singur toate firele de care atîrna soarta Reichului, abuzuri de putere atît de brutale și de inabile încît trebuiau să facă să fiarbă sîngele tuturor celor care erau continuu victimele lor. Acestea nu erau niciodată evrei, ci compatrioți germani. *Bavarezul nu vedea Berlinul celor patru milioane de muncitori și de producători, ocupați cu îndatoririle lor, ci Berlinul trîndav și corupt al cartierelor celor mai rele din vest! Dar ura sa nu se îndrepta împotriva acelor cartiere; ea nu viza decît orașul "prusac".*

Aveai adesea motive să-ți pierzi curajul.

Această abilitate a evreului de a abate de la el atenția publicului dîndu-i de lucru în altă parte poate fi observată și astăzi.

În 1918 nu putea fi vorba despre un antisemitism sistematic. Îmi mai amintesc cît de greu era pe atunci numai să pronunți cuvîntul evreu. Ori erai privit cu o privire prostească, ori te loveai de opoziția cea mai vie. Primele noastre încercări de a-i arăta opiniei publice cine era adevăratul nostru dușman nu păreau să aibă în acea perioadă nici o șansă de succes și numai cu încetul

lucrurile au luat o întorsătură mai bună. Oricît ar fi fost de defectuoasă *organizarea Ligii defensive și ofensive*, ea a avut totuși marele merit de a pune din nou problema evreiască și de a o trata. În orice caz, grație ligii antisemitismul a început, în iarna 1918-1919, să prindă încet rădăcini. Este adevărat că mișcarea național-socialistă l-a determinat mai târziu să progreseze. El a reușit mai ales să ridice această problemă deasupra cercului strîmt al societății marii și micii burghezii și să facă din ea resortul și lozinca unei mari mișcări populare. Dar abia am reușit să-i dăm poporului german o idee mare care trebuia să aducă unirea și să conducă la luptă, că evreul își și organizase apărarea. El a recurs la vechea lui tactică. Cu o rapiditate fabuloasă, el a aruncat în mijlocul grupurilor rasiste torța discordiei și a semănat dezbinarea. *Ridicarea chestiunii intrigilor ultramontane și în felul acesta provocarea unei lupte care opunea catolicismul protestantismului* era, date fiind împrejurările, singurul procedeu posibil pentru a abate atenția publicului spre alte probleme, astfel încît să împiedice atacarea evreimii de către forțele coalizate. Oamenii care au pus această chestiune în fața publicului nu vor putea repara niciodată răul făcut poporului. În orice caz, evreul și-a atins scopul: catolicii și protestanții se bat cu desfătare, iar dușmanul de moarte al omenirii ariene și al întregii creștinătăți rîde pe sub mustăți.

Altădată au știut să ocupe, timp de ani de zile, opinia publică cu problema luptei dintre federalism și centralizare și să-i uzeze pe unii prin ceilalți, pe cînd evreul făcea negoț cu libertatea națiunii și ne trăda patria în folosul marii finanțe internaționale; astăzi a reușit să arunce una împotriva celeilalte cele două confesiuni germane, în timp ce bazele pe care se întemeiază amîndouă sînt măcinate și subminate de otrava secretată de evreul cosmopolit și internaționalist.

Inchipuiți-vă ravagiile provocate zilnic de contaminarea rasei noastre de sîngele evreiesc și gîndiți-vă că această otrăvire a sîngelui nu va putea fi vindecată decît în cîteva secole, sau niciodată, astfel ca poporul nostru să fie teafăr; în afară de aceasta, gîndiți-vă că această descompunere a rasei diminuează sau chiar distruge calitățile ariene ale poporului nostru german, astfel încît se vede descrescînd tot mai mult puterea cu care eram dotați ca națiune depozitară a civilizației și că înfruntăm riscul de a cădea, cel puțin în marile orașe, la nivelul la care se află astăzi Italia de sud. Această contaminare otrăvitoare a sîngelui nostru, pe care sute de mii din concetățenii noștri nu știu s-o vadă, este astăzi practică sistematic de evrei. Sistematic, acești paraziți cu părul negru, care trăiesc pe spinarea poporului nostru, ne pîngăresc copilele lipsite de experiență provocînd astfel ravagii pe care nimic nu le va putea compensa. Ambele, sigur că da! ambele confesiuni creștine asistă indiferente la această profanare, la această distrugere a ființei nobile și de o specie deosebită cu care grația divină a dăruit pămîntul. Important pentru viitorul pămîntului nu este să știe dacă protestanții îi vor învinge pe catolici sau catolicii pe protestanți, ci dacă omul de rasă ariană va supraviețui sau va muri. Cu toate acestea, cele două confesiuni nu luptă astăzi împotriva celui care vrea să-l nimicească pe arian: ele

caută să se nimicească reciproc. Cel care se situează pe o poziție rasistă are datoria sfântă, indiferent de propria sa confesiune, să vegheze să nu se vorbească fără încetare în mod nesocotit despre voința divină, ci să se acționeze conform acestei voințe și să nu lase să fie murdărită opera Domnului. Căci voința lui Dumnezeu este cea care le-a dat odinioară oamenilor înfățișarea lor, firea lor și capacitățile lor. A-i distruge opera, înseamnă a declara război creației Domnului, voinței divine. De aceea, fiecare trebuie să acționeze - bineînțeles, în sînul bisericii sale - și fiecare trebuie să considere ca prima și cea mai sfântă datorie luarea de poziție împotriva oricărui om care, prin purtarea sa, prin cuvintele sau actele sale, va părăsi terenul propriei sale confesiuni spre a merge să caute gîlceavă celeilalte confesiuni. Căci a critica particularitățile uneia dintre confesiuni înseamnă a agrava schisma religioasă existentă deja la noi și a provoca un război de exterminare între cele două confesiuni care își împart Germania. Situația noastră din punct de vedere religios nu oferă nici un aspect comparabil cu cea din Franța, Spania și mai ales Italia. În aceste trei țări se poate, de exemplu, predica lupta împotriva clericalismului sau ultramontanismului fără să existe pericolul ca această tentativă să dezbine poporul francez, spaniol sau italian ca popor. Dar în Germania asta nu se poate, deoarece protestanții ar participa fără îndoială la această campanie. Astfel, măsurile de apărare care ar fi luate în celălalte țări numai de către catolici împotriva abuzurilor de putere comise de păstorul lor suprem din punct de vedere politic, la noi ar avea imediat un caracter de atac îndreptat de protestantism împotriva catolicismului. Ceea ce este suportat de credincioșii unei confesiuni, chiar dacă acest lucru li se pare nedrept, este respins *a priori* și cu și mai mare violență de oricine ține de cealaltă confesiune. Aceasta merge atît de departe încît chiar și cei care ar fi gata să îndrepte abuzurile pe care le constată în sînul propriei lor biserici vor renunța îndată și își vor îndrepta strădaniile înspre exterior de îndată ce o asemenea reformă va fi propusă sau mai ales cerută de o autoritate aparținînd unei alte confesiuni. Ei consideră această pretenție ca o tentativă pe cît de nejustificată pe atît de inadmisibilă și chiar inoportună de a se amesteca în lucruri care nu privesc autoritatea în cauză. Asemenea tentative nu par scuzabile nici dacă se întemeiază pe dreptul superior al comunității naționale de a-și apăra interesele, pentru că astăzi sentimentele religioase au o influență mult mai puternică decît considerațiunile naționale și politice. Și această stare de lucruri nu va fi cu nimic schimbată împingînd cele două confesiuni să se războiască cu înverșunare; nu s-ar schimba decît dacă o toleranță reciprocă i-ar asigura națiunii binefacerea unui viitor a cărui măreție ar acționa și în acest domeniu în sensul reconcilierii.

Nu ezit să declar că în oamenii care încearcă astăzi să amestece mișcarea rasistă în certurile religioase eu văd dușmani mai mari ai poporului meu decît ar putea fi oricare comunist internaționalist. Căci mișcarea național-socialistă este chemată să-l convertească pe acel comunist. Dar cine vrea să-i scoată din rînd pe rasiști și să-i facă infideli față de misiunea lor comite actul cel mai

condamnabil. El este, indiferent dacă o face conștient sau inconștient, susținătorul intereselor evreiești. Căci interesul evreilor este astăzi să facă să curgă, pînă va seca, sîngele mișcării rasiste într-o luptă religioasă în momentul în care ea devine un pericol pentru evrei. Insist asupra expresiei "să facă să curgă pînă va seca"; fiindcă numai un om care nu cunoaște deloc istorie poate să-și închipuie că această mișcare este capabilă să rezolve actualmente o problemă în care au eșuat secole întregi și mari oameni de stat.

De altfel, faptele vorbesc de la sine. Domnii care în 1924 au descoperit subit că misiunea cea mai înaltă a mișcării rasiste era lupta împotriva "ultramontanismului" nu l-au nimicit pe acesta din urmă, dar au zdrobit mișcarea rasistă. Protestez împotriva presupunerii că în rîndurile rasiștilor s-ar fi putut găsi o minte atît de necoaptă încît să-și imagineze că poate să facă ceea ce îi fusese imposibil unui Bismarck. Cea dintîi datorie a șefilor mișcării național-socialiste va fi întotdeauna să se opună, în modul cel mai hotărît, oricărei tentative de a angaja mișcarea național-socialistă în asemenea certuri și să excludă imediat din rîndurile partidului pe cei care fac propagandă pentru astfel de proiecte. De fapt, ei au reușit definitiv s-o facă în toamna lui 1923. *Protestantul cel mai credincios* putea merge în rîndurile noastre alături de *catolicul cel mai credincios*, fără cel mai mic conflict între conștiința lui și convingerile sale religioase. Lupta aprigă pe care o duceau amîndoi în comun împotriva distrugătorului omenirii ariene i-a învățat, în schimb, să se stimeze și să se aprecieze reciproc. Și, în același timp, în acei ani, partidul a luptat cu cea mai mare înverșunare împotriva partidului de centru, ce-i drept nu din motive religioase, ci exclusiv din punct de vedere național, rasist și economic. Atunci succesul s-a arătat atît de limpede în favoarea noastră încît demonstrează astăzi greșeala celor care pretindeau că sînt cel mai bine informați.

În ultimii ani, certurile religioase au atins uneori o asemenea acuitate încît cercurile rasiste, pradă unei orbiri care i-a lovit pe cei pe care Dumnezeu îi părăsește, nu vedeau cît de lipsită de sens era purtarea lor, pe cînd ziarele marxiste și atee se făceau la nevoie avocații confesiunilor religioase și, colportînd dintr-o tabără în cealaltă declarații a căror prostie depășea uneori orice limită și care erau puse pe seama uneia sau a celeilalte părți, se străduiau să arunce paie pe foc.

Dar orice apel la acest fel de arme comportă un pericol de moarte tocmai pentru un popor care, ca și poporul german, este capabil, după cum a dovedit-o adesea istoria lui, să lupte pînă la ultima picătură de sînge pentru niște năluciri. El a abătut întotdeauna poporul nostru de la hotărîrea de a rezolva problemele de care depindea practic existența lui. În vreme ce noi ne consumăm în certuri religioase, celelalte popoare își împărțeau restul lumii. Și în vreme ce mișcarea rasistă se întreabă dacă pericolul ultramontan este mai de temut decît pericolul evreiesc, și invers, evreul distruge ceea ce constituie bazele existenței noastre ca rasă și, astfel, *distruge pentru totdeauna poporul nostru*. În ceea ce-i privește pe acești susținători rasiști, pot spune, în favoarea mișcării național-socialiste și,

ca urmare, a poporului german, **dintr-o inimă sinceră, această rugăciune:** "Apără-l, Doamne, de astfel de prieteni; **cît despre dușmani, le va veni și singur de hac**".

*

* *

Lupta dintre federalism și unitarism, pe care evreii au știut s-o provoace atît de ingenios în 1919, 1920, 1921 și după aceea, a obligat mișcarea național-socialistă, deși refuza să participe la ea, să ia poziție în privința problemelor esențiale pe care le ridica. Germania trebuie să fie un stat federativ sau centralizat și ce înseamnă practic aceste două definiții? După părerea mea, a doua întrebare este cea mai importantă, nu numai pentru că nu se poate înțelege întreaga însemnătate a problemei fără să fi răspuns în prealabil la ea, dar și pentru că ea este de natură să-i lămurească și să-i împace pe adversari.

Ce este un stat federativ?

Prin stat federativ înțelegem o asociație de state suverane care se unesc din propria lor voință și în virtutea suveranității lor și care renunță, în favoarea federației, la acele drepturi suverane a căror exercitare le este necesară pentru a exista și a supraviețui.

Această formulare teoretică nu-și găsește, în practică, aplicarea fără rezerve la nici una din confederațiile existente actualmente în lume. Ea se potrivește cel mai puțin constituirii Statelor Unite ale Americii, căci nu s-ar putea spune că numărul de departe cel mai mare al diferitelor state care compun această confederație să se fi bucurat vreodată inițial de vreo oarecare suveranitate, dat fiind că multe dintre ele au fost ca să zicem așa desenate de-a lungul timpului pe ansamblul teritoriului dominat de confederație. De aceea cînd se pune problema diferitelor state care compun Statele Unite ale Americii, este vorba, în cele mai multe cazuri, de teritorii mai mult sau mai puțin mari, delimitate din rațiuni tehnice și administrative, ale căror frontiere au fost adesea trasate cu rigla pe hartă, dar care nu au și nu puteau avea înainte nici unul din drepturile de suveranitate proprii unui stat. Căci nu aceste state au întemeiat confederația, ci confederația a fost mai întîi cea care a format o mare parte din aceste așa-zise state. Drepturile independente, foarte largi, care le-au fost lăsate sau, mai bine zis, recunoscute diferitelor teritorii, n-au nimic comun cu caracterul specific al acestei asocieri de state; ele corespund întinderii domeniului său, dimensiunilor sale în spațiu care sînt aproape cele ale unui continent. Nu se poate așadar vorbi de suveranitatea politică a statelor ce compun Uniunea Americană, ci despre drepturile care le-au fost definite și garantate constituțional sau, mai bine zis, despre privilegiile lor.

Formularea de mai sus nu se aplică exact nici Germaniei, cu toate că diferitele state au existat fără îndoială mai întîi în Germania în calitate de state și că Reichul s-a născut din ele. Numai că Reichul nu s-a format prin voința

liberă și colaborarea egală a diferitelor state, ci prin efectele hegemoniei unuia dintre ele, Prusia. Deja profunda inegalitate care domnește în țările germane în ceea ce privește întinderea teritoriilor lor nu permite compararea modului de formare a Reichului cu cea a Statelor Unite ale Americii. Există un asemenea contrast din punctul de vedere al puterii între cele mai mici dintre vechile state confederate germane și cele mai mari, mai ales cel mai mare dintre toate, încât serviciile pe care le puteau aduce confederației erau de o importanță foarte inegală și n-au putut lua parte în aceeași măsură la întemeierea Reichului, la formarea confederației. Într-adevăr, în legătură cu aceste state nu se putea vorbi despre o adevărată suveranitate și expresia "suveranitatea statului" nu era altceva decât o formulă administrativă și lipsită de sens. În realitate, trecutul, ca și prezentul trecuseră pe linie moartă multe din aceste pretense "state suverane" și demonstraseră astfel în modul cel mai limpede fragilitatea acestor formațiuni politice suverane.

Nu este cazul să arătăm aici în amănunt felul în care s-au constituit aceste state de-a lungul istoriei; este suficient să semnalăm că, aproape în nici un caz, frontierele lor nu coincid cu habitatul unei rase germane determinate. Sunt creații pur politice a căror majoritate datează din epoca cea mai tristă a Reichului: aceea a neputinței sale și a împărțirii patriei noastre care era în același timp consecința și cauza acestei neputințe.

Constituția vechiului Reich ținea cont, cel puțin în parte, de această stare de lucruri și nu permitea diferitelor state să fie reprezentate egal în Bundesrat, ci le acorda o reprezentare proporțională cu întinderea teritoriului lor și cu cifra populației, cu importanța lor efectivă, ca și cu rolul pe care îl jucaseră în formarea Reichului.

Renunțarea diferitelor state la drepturile lor de suveranitate în favoarea Reichului, spre a-i permite să se nască, nu fusese spontană decât într-o măsură foarte mică; practic, în cea mai mare parte, aceste drepturi nu existaseră niciodată sau Prusia a pus pur și simplu stăpânire pe ele uzând de puterea ei preponderentă. Este adevărat că Bismarck nu s-a călăuzit după principiul de a da Reichului tot ceea ce putea lua prin orice mijloace de la diferitele state; el nu le-a cerut decât ceea ce Reichului îi era absolut necesar. Acesta era un principiu pe cât de moderat pe atât de înțelept: pe de o parte el ținea cont în mod deosebit de obiceiuri și de tradiție; pe de alta, îi asigura dinainte noului Reich, într-o mare măsură, afecțiunea și colaborarea cordială dintre statele germane. Dar ar fi total greșit să atribuim această decizie a lui Bismarck convingerii sale că Reichul ar avea astfel, pentru totdeauna, o sumă suficientă de drepturi de suveranitate. Bismarck nu avea defel o asemenea convingere; dimpotrivă, el voia să-i lase viitorului grija de a îndeplini ceea ce în prezent ar fi fost prea greu de executat și ceea ce statele nu ar fi suportat decât cu greutate. El conta pe efectul nivelator al timpului și pe presiunea pe care o va exercita evoluția a cărei acțiune i se părea mai eficace decât încercarea de a zdrobi pe loc rezistența pe care i-ar fi opus-o în acest caz diferitele state. Acționând astfel, el a

demonstrat și dovedit în modul cel mai evident în ce măsură era un om de stat. Căci, în realitate, suveranitatea Reichului n-a încetat să se întărească pe seama diferitelor state. Timpul a înfăptuit ceea ce Bismarck aștepta de la el.

Prăbușirea Germaniei și dispariția regimurilor monarhice i-au dat acestei evoluții un impuls hotărîtor. Căci statele germane datorîndu-și existența mai mult unor cauze etnice decît unor cauze pur politice, însemnătatea lor se reducea la zero de îndată ce forma luată de dezvoltarea acestor state, adică *forma monarhică și dinastiile lor* erau suprimate. Un mare număr al acestor "state fantomă" au fost atunci într-atît de lipsite de orice bază încît au renunțat de la sine să supraviețuiască și, din motive de pură utilitate, au fuzionat cu statele vecine ori s-au alipit spontan altora mai puternice; aceasta este dovada cea mai izbitoare a extraordinarei slăbiciuni a suveranității efective de care se bucurau aceste state mici și a părerii proaste pe care o aveau despre ele propriii lor cetățeni.

Dacă înlăturarea regimului monarhic și a reprezentanților săi dăduse deja o lovitură foarte puternică caracterului federativ al Reichului, el a fost și mai puternic afectat de obligațiile pe care le-am contractat acceptînd tratatul de "pace".

Se înțelegea de la sine că drepturile suverane în materie de finanțe, de care se bucuraseră pînă atunci "statele", îi reveneau Reichului, din moment ce pierderea războiului îi impunea obligațiuni bănești de care contribuabilii personali ai diferitelor țări nu s-ar fi putut, niciodată achita. Celelalte măsuri, ca întreținerea poștei și a căilor ferate de către Reich erau de asemenea consecința inevitabilă a înrobirii poporului nostru la care duceau încetul cu încetul tratatele de pace. Reichul era constrîns să-și asigure posesiunea exclusivă a unor resurse din ce în ce mai numeroase pentru a-și putea achita datoriile care nu încetau să-i fie extorcate.

Formele pe care le-ar fi luat adesea această extindere a puterilor Reichului puteau fi lipsite de sens; procesul era totuși firesc și logic. Responsabilitatea lor revine partidelor și oamenilor care odinioară nu au făcut tot ceea ce trebuia făcut ca să terminăm războiul victorioși. Principalii responsabili erau, în special în Bavaria, partidele pe care urmărirea unor scopuri egoist interesate le făcuse să uite în timpul războiului să-i dea Reichului ceea ce îi datorau Reichului, omisiune pe care au trebuit să o compenseze înzecit după înfrîngere. Istorie răzbunătoare! Se poate spune numai că rareori cerul a pedepsit atît de prompt păcatul. Aceleași partide care, cu cîțiva ani înainte, puseseră interesele propriilor lor state - și mai ales în Bavaria - deasupra intereselor Reichului, au trebuit să vadă atunci, sub presiunea evenimentelor, interesul superior al Reichului înăbușind diferitele state. Și erau victimele propriilor lor greșeli.

Este o ipocrizie fără pereche să te vaiieți, cînd te adresezi unor alegători (căci numai acestora li se adresează campania de agitație dusă de partidele actuale), de pierderea drepturilor suverane de către diferitele țări, în vreme ce toate aceste partide fără excepție au practicat care mai de care o politică de

executare ale cărei consecințe ultime trebuiau în mod firesc să aducă schimbările cele mai profunde în viața internă a Germaniei. Reichul lui Bismarck era, față de exterior, liber și fără obstacole. Acest Reich nu contractase obligațiile financiare atât de grele și în același timp absolut neproductive pe care trebuie să le suporte astăzi Germania sub regimul planului Dawes. Competența sa era limitată în interior la câteva drepturi absolut necesare. El se putea deci foarte bine lipsi, în ceea ce privea veniturile sale, de drepturile prerogative regale care să-i fie proprii și să trăiască din contribuțiile pe care i le furnizau diferitele țări; și cum acestea și-au văzut garantată posesiunea drepturilor lor de suveranitate și cum, pe de altă parte, suma contribuțiilor plătite Reichului era relativ puțin ridicată, ele erau în favoarea lui. Dar a explica puțină popularitate de care se bucură astăzi Reichul în Țări prin *dependența financiară* față de el înseamnă a se deda la o propagandă nejustificată și chiar mincinoasă. Nu, nu acesta este adevăratul motiv. *Dizgrația de care suferă concepția politică reprezentată de Reich nu trebuie să fie atribuită pierderii drepturilor suverane impuse țărilor; ea este mai degrabă efectul felului lamentabil în care poporul german se vede reprezentat astăzi prin statul său.* În ciuda tuturor serbărilor Drapelului Reichului și ale Constituției, actualul Reich a rămas străin de inima tuturor claselor poporului nostru și legile pentru apărarea republicii îl pot împiedica să se atingă de instituțiile republicane, prin teroarea pe care încearcă să o inspire: ele nu vor reuși să se facă îndrăgite nici măcar de un singur german. *Grija împinsă pînă la extremă de a apăra, prin articole de lege și prin amenințarea cu munca silnică, republica împotriva propriilor săi cetățeni constituie critica cea mai zdrobitoare și cea mai înjositoare a oricărui regim.*

Dar mai există un motiv pentru care anumite partide mint, pretinzînd că Reichul a încetat să fie popular, pentru că el a uzurpat drepturile de suveranitate ale Țărilor. Presupunînd că Reichul nu și-ar fi extins atât de mult hegemonia, nu trebuie să credem că pentru atîta lucru nu s-ar fi bucurat de mai multă trecere în diferitele Țări, din moment ce poverile generale rămîneau la fel de grele ca în prezent. Din contră, dacă Țările trebuiau să plătească impozite atât de ridicate ca acelea de care are nevoie Reichul pentru a se achita de obligații față de *Diktatul* care ne-a adus în stare de sclavie, ostilitatea ar fi și mai puternică. Nu numai că ar fi foarte greu de încasat contribuțiile datorate Reichului de către Țări; ele nu ar putea fi obținute decît prin constrîngere. Căci, din moment ce republica s-a plasat pe terenul tratatelor de pace și nu are nici curajul, nici dorința de a le declara nule, ea trebuie să țină cont de obligațiile sale. *Greșeala este tot a partidelor care le vorbesc neîncetat maselor electorale despre necesitatea de a menține independența Țărilor și care, în același timp, îi pretind Reichului și susțin o politică avînd fatalmente drept consecință suprimarea ultimelor așa-numite "drepturi de suveranitate".*

Spun "fatalmente" pentru că Reichul actual nu are alte mijloace de a răspunde obligațiilor pe care i le-a impus o politică internă și externă absolut lipsită de sens. Și în acest caz, cui pe cui se scoate; și orice datorie nouă

contractată de Reich prin modul criminal în care reprezintă interesele Germaniei față de țările străine necesită strângerea șurubului în interior: operațiune care atrage după sine suprimarea progresivă a tuturor drepturilor de suveranitate a diferitelor state, pentru a împiedica nașterea sau dezvoltarea germenilor rezistenței în sinul lor.

Iată care este, în general, diferența caracteristică dintre politica Reichului actual și cea de odinioară: *vechiul Reich făcea să domnească pacea în interior și își arăta forța în afară, în vreme ce Republica își arată slăbiciunea față de străinătate și în interior își asuprește cetățenii*. În ambele cazuri, una din atitudini o condiționează pe cealaltă: *un stat național puternic nu are nevoie de multe legi în interior, deoarece cetățenii săi nutresc afecțiune și atașament față de el; un stat de spirit internaționalist care domnește asupra unor sclavi nu le poate impune supușilor corvoada decât prin constrângere*. Căci regimul actual minte pe cît de cinic pe atît de nerușinat cînd vorbește despre "cetățeni liberi". Nu exista așa ceva decît în vechea Germanie. *Fiind o colonie de sclavi în slujba străinătății, Republica nu are cetățeni, cel mult supuși*. De aceea ea nu are un drapel național; ea nu are decît o marcă a fabricii introdusă printr-un decret al autorităților și apărată de dispoziții legislative. Acest simbol care, pentru democrația germană, trebuie să joace rolul pălăriei lui Gessler, i-a rămas ca urmare mereu străin inimii poporului nostru. Republica, care, fiind la putere, a tîrît în noroi simbolul unei tradiții la care rămînea insensibilă și al unui trecut a cărui măreție nu îi inspira nici cel mai mic respect, va fi uluită în ziua cînd va vedea cît de superficial este atașamentul supușilor săi față de simbolul ei. Ea a luat de la sine caracterul unui episod din istoria Germaniei.

Astfel că astăzi acest stat este obligat, spre a continua să trăiască, să reducă tot mai mult drepturile de suveranitate ale Țărilor, nu numai din rațiuni materiale, ci și din rațiuni psihologice. Căci storcînd pînă la ultima picătură sîngele cetățenilor săi prin politica sa de exacțiune din punct de vedere financiar, el trebuie inevitabil să le răpească și ultimele drepturi, dacă nu vrea ca nemulțumirea generală să izbucnească într-o zi sub forma unei rebeliuni deschise.

Răsturnînd termenii formulării de mai sus, noi, național-socialiștii vom găsi următoarea regulă de bază: *Un Reich național și puternic care știe să recunoască și să apere în toată întinderea lor interesele cetățenilor săi dincolo de frontiere, le poate oferi libertatea în interior, fără a trebui să se teamă pentru soliditatea statului. Dar, pe de altă parte, un guvern național energic își poate permite să încalce din plin libertatea persoanelor particulare și a Țărilor, din moment ce fiecare cetățean își dă seama că astfel de măsuri sînt necesare pentru măreția națiunii*.

Este cert că toate statele lumii se îndreaptă, prin evoluția organizării lor interne, către o anumită centralizare. În această privință nu va face excepție nici Germania. Astăzi este deja o prostie să vorbești despre "suveranitatea de stat" a țărilor, căci, în realitate, ea nu se potrivește cu dimensiunea ridicolă a acestor

formațiuni politice. Importanța diferitelor state nu a făcut decît să scadă din punctul de vedere al comunicațiilor și al tehnicii administrative. Traficul modern, tehnica modernă reduc neîncetat distanțele și îngustează spațiul. Un stat de altădată nu mai reprezintă astăzi decît o provincie, iar statele din prezent ar fi trecut odinioară drept continente. Dificultatea, evaluată sub aspectul ei pur tehnic, administrării unui stat ca Germania nu este mai mare decît era acum o sută douăzeci de ani cea de a guverna o provincie ca Brandenburgul. Astăzi este mai ușor să străbați distanța care separă Münchenul de Berlin decît era acum o sută de ani să mergi de la München la Starnberg. Și întregul teritoriu al Reichului de astăzi este, proporțional cu mijloacele de transport actuale, mai puțin întins decît al oricăruia din statele de dimensiune mijlocie care alcătuiau Confederația Germanică din vremea războaielor napoleoniene. Cel a cărui minte rămîne închisă consecințelor care decurg din fapte constatate rămîne în urmă față de timpul său. Asemenea orbi au existat în toate timpurile și vor exista mereu. Dar ei pot cel mult să încetinească mișcarea roții istoriei; nu o vor opri niciodată.

Noi, național-socialiștii, nu trebuie să rămînem orbi în fața concluziilor care trebuie trase din aceste axiome. Nici în acest caz noi nu trebuie să ne lăsăm seduși de frazele mari ale partidelor burgheze care își zic naționale. Folosesc expresia "fraze mari", pentru că aceste partide nu cred nici ele sincer că realizarea intențiilor lor este posibilă și pentru că, în al doilea rînd, ele sînt principalele responsabile de întorsătura pe care au luat-o evenimentele. Mai ales în Bavaria, strigătele care cer reducerea centralizării nu sînt decît o farsă de partid politic și nu dezvăluie nici o intenție sinceră. Ori de cîte ori aceste partide ar fi trebuit să facă din aceste declamații ceva real și serios, ele au cedat lamentabil, fără excepție. De fiecare dată cînd Reichul a comis ceea ce ele numesc "o tîlhărire a drepturilor de suveranitate" ale statului bavarez, practic nu i s-a opus nici o rezistență, în afară de cîteva bîrfeli respingătoare. *Da! cînd cineva îndrăznește într-adevăr să se ridice împotriva acestui regim absurd, era scos în afara legii și proscris de aceleași partide, sub pretextul că "nu se plasa pe terenul statului actual" și era persecutat pînă cînd era redus la tăcere fie prin aruncarea în închisoare, fie interzicîndu-i-se în mod ilegal să vorbească în public.* Partizanii noștri pot vedea astfel cît de funciar mincinoase sînt aceste cercuri așa-zis federatiste. Teoria unui stat confederat nu este pentru ei, ca și religia, decît un mijloc de a-și apăra propriile interese de partid, adesea destul de necurate.

*

*

*

După cum o anume centralizare, în special în ceea ce privește căile de comunicație, pare firească, tot astfel, noi, național-socialiștii avem datoria de a lua poziție în modul cel mai ferm împotriva unei asemenea evoluții a statului actual, deoarece aceste măsuri nu au alt scop decît să mascheze și să facă posibilă

o politică externă catastrofală. Tocmai pentru că Reichul actual nu a întreprins ceea ce se numește naționalizarea căilor ferate, a poștei, a finanțelor etc. din rațiuni superioare de politică națională, ci pur și simplu pentru a dispune de resurse și de simbrii, spre a putea practica o politică de execuție neînfrînată, noi, național-socialiștii, trebuie să facem tot ceea ce ni se pare potrivit să stingherească și, dacă este posibil, să oprească o asemenea politică. Pentru aceasta, trebuie să luptăm împotriva centralizării impuse actualmente instituțiilor de o importanță vitală pentru poporul nostru, din moment ce ea nu este practică decât pentru a comercializa miliarde de tributuri și simbrii cerute, în folosul străinătății, de politica dusă de guvernul nostru de la război încoace.

Din acest motiv mișcarea național-socialistă trebuie să ia poziție împotriva unor asemenea tentative.

Al doilea motiv care ne determină să ne opunem acestei centralizări este că ea ar putea întări în interior situația unui regim care, prin toate actele sale, a fost o calamitate pentru națiunea germană. *Reichul democratic și evreiesc pe care îl avem actualmente și care pentru națiunea germană este un adevărat blestem caută să zădărnicească criticile pe care i le adresează diferitele state care încă nu sînt toate pătrunse de spiritul epocii noastre, reducîndu-le la o totală lipsă de importanță. Într-o asemenea situație, noi-național-socialiștii sîntem pe deplin îndreptățiți să cerem nu numai ca acestei opoziții a diferitelor state să i se furnizeze baza unei puteri politice, care să promită succesul, ci și să facem din lupta lor împotriva centralizării expresia unui interes general superior, național și german. Astfel, cîtă vreme Partidul popular bavarez va apăra "drepturile speciale" ale statului bavarez, din motive josnic interesate și particulariste, noi va trebui să profităm de această situație specială pentru a dărîma regimul democratic actual, născut din revoluția din noiembrie, și aceasta pentru a servi interesul superior al națiunii.*

Al treilea motiv care ne determină să luptăm împotriva centralizării actuale este convingerea noastră că ceea ce se numește naționalizare în folosul Reichului nu este în realitate, în mare parte, decît o unificare; în orice caz, ea nu este o simplificare; cel mai adesea, este vorba numai de a sustrage drepturilor de suveranitate ale Țărilor instituțiile ale căror porți vor fi astfel larg deschise poftelor partidelor revoluționare. În decursul istoriei germane favoritismul nu a fost încă niciodată practicat într-un chip mai nerușinat decît de republica democratică. *Inverșunarea cu care continuă centralizarea este, în bună parte, imputabilă partidelor care au promis altădată să croiască drum funcționarilor capabili și care, totuși, astăzi cînd este vorba de ocuparea diferitelor slujbe și funcții se frămîntă numai ca să afle dacă candidații aparțin partidului lor. În special evreii sînt aceia care, de cînd există republica, se revarsă în valuri incredibil de mari în toate birourile economice și organele administrative, astfel că ele au devenit astăzi un domeniu evreiesc.*

Această a treia considerație ne impune în mod special, din rațiuni tactice, să examinăm scrupulos orice măsură nouă care tinde să accentueze

centralizarea și să luăm, la nevoie, poziție împotriva ei. *Punctul de vedere pe care ne vom plasa pentru a proceda la această examinare trebuie să fie întotdeauna cel al unei politici naționale și de inspirație înaltă și niciodată acela al unui particularism îngust.*

Ultima remarcă este necesară pentru ca membrii partidului nostru să nu creadă că noi, național-socialiștii, nu recunoaștem din principiu că Reichul poate întruchipa o suveranitate superioară celei a diferitelor state. În rândurile noastre nu trebuie să existe nici cea mai mică îndoială asupra acestui drept. *Cum, pentru noi, statul în sine nu este decît o formă, în timp ce substanța lui, cu alte cuvinte conținutul acestei forme, este națiunea, poporul, este limpede că toate interesele trebuie să fie subordonate intereselor suverane ale poporului. Printre altele, nu putem recunoaște nici unui stat separat existent în sînul națiunii și al Reichului care o reprezintă, o putere politică independentă și drepturile unui stat suveran.* Trebuie să se pună capăt, și lucrul acesta va fi făcut într-o zi, abuzurilor pe care le comit aceste state confederate întreținînd legații care le reprezintă chipurile în străinătate sau unele la altele. Atîta vreme cît această dezordine va continua să existe, nu trebuie să ne mire dacă străinătatea continuă să pună la îndoială soliditatea armăturii Reichului și dacă procedează în consecință. Aceste abuzuri sînt cu atît mai revoltătoare cu cît nu li se poate recunoaște nici o utilitate care să le compenseze inconvenientele. Dacă interesele unui german care locuiește în străinătate nu pot fi apărate de ambasadorul Reichului, ele vor fi și mai puțin apărate de ministrul unui stat mic pe care puținătatea importanței sale îl face ridicol în cadrul lumii moderne. În aceste state confederate nu se pot vedea decît defecte ale armurii noastre care facilitează tentativele făcute în interiorul și în afara Reichului de a aduce dizolvarea sa, tentative pe care un stat continuă să le vadă cu ochi buni. Noi, național-socialiștii, nu putem înțelege nici faptul că vreo familie nobilă atinsă de senilitate caută, într-un post de ministru plenipotențiar, un nou sol care să hrănească una din ramurile sale deja uscate. Reprezentarea noastră diplomatică în străinătate era atît de lamentabilă încă de pe vremea vechiului Reich, încît este cu totul de prisos să completăm experiențele de atunci.

Trebuie neapărat ca, pe viitor, importanța atribuită Țărilor să fie măsurată în funcție de eforturile guvernelor lor de a face civilizația să progreseze. Monarhul care a făcut cel mai mult pentru importanța Bavariei nu era vreun particularist încăpățînat și ostil germanismului, ci Ludovic I care combina gustul pentru arte cu iubirea sinceră pentru Germania mare. Consacrînd resursele statului ridicării Bavariei la un rang înalt printre popoarele civilizate, în loc să-i întărească puterea politică, el a obținut rezultate mai bune și mai durabile decît ar fi putut-o face prin alte mijloace. Münchenul era un bogat oraș provincial neînsemnat, el a făcut din acesta o mare metropolă artistică germană și a creat un centru intelectual suficient de atractiv pentru ca franconienii, al căror caracter național este atît de diferit de cel al bavarezilor, să rămînă și astăzi legați de Bavaria. Dacă Münchenul ar fi rămas ceea ce era odinioară, ceea

ce s-a petrecut în Saxa s-ar fi repetat în Bavaria, cu diferența că Leipzigul bavarez, adică Nürnbergul, nu ar fi devenit un oraș bavarez, ci unul franconian. Nu cei care strigă "Jos Prusia!" au constituit măreția Münchenului; cel care a dat însemnătate acestui oraș a fost regele care voia să dăruiască națiunii germane un giuvaer artistic pe care te simți obligat să-l vizitezi și să-l admiri și care a și fost astfel. Și de aici trebuie să tragem o învățătură pentru viitor. *Insemnătatea atribuită diferitelor state nu se mai poate măsura de acum înainte în funcție de puterea lor politică; eu o văd manifestându-se mai degrabă în rolul pe care îl vor juca în calitate de ramură a rasei sau încurajând progresele civilizației.* Dar, chiar și în această privință, timpul își va desăvârși opera de nivelare. Comoditatea mijloacelor de comunicație moderne amestecă într-atît oamenii încît frontierele care separă ramurile unei aceleiași rase se șterg încet, dar continuu, astfel încît formele pe care le îmbracă civilizația unui popor prezintă încetul cu încetul același aspect pe toată întinderea domeniului său.

Armata trebuie apărută de influențele particulariste în mod special și cu cea mai mare grijă. Viitorul stat național-socialist nu trebuie să recadă în greșelile trecutului, nici s-o încarce cu treburi care nu sînt ale ei și la care nu are dreptul să se dedea. *Armata nu are rolul de a fi o școală unde sînt menținute particularitățile ce diferențiază diferitele ramuri ale unei rase; dimpotrivă, este o școală în care toți germanii trebuie să învețe să se înțeleagă reciproc și să se acomodeze unii cu alții.* De orice ar putea, în viața unui popor, duce la dezbinare, armata trebuie să se folosească pentru a uni. Ea trebuie să-l ridice pe tînărul recrut deasupra orizontului țărișoarei lui și să-l facă să descopere orizontul națiunii germane. Soldatul trebuie antrenat să observe nu frontierele țării lui natale, ci pe acelea ale patriei sale, căci într-o zi va trebui să le apere. De aceea este absurd ca tînărul german să fie lăsat în țara lui natală; trebuie să i se facă cunoscută Germania în timp ce își face serviciul militar. Acest lucru este cu atît mai necesar cu cît astăzi tînărul meseriaș german nu mai face, ca odinioară, turul Germaniei, care îi lărgea orizontul. Nu este absurd, dacă ne dăm seama de această necesitate, să-l mai lăsăm pe tînărul bavarez să-și facă serviciul militar la München, pe franconian la Nürnberg, pe cel din Baden la Karlsruhe, pe wurtemberghez la Stuttgart etc. și nu ar fi mai rezonabil să-i arătăm tînărului bavarez cînd Rinul, cînd Marea Nordului, hamburghezului Alpii, prusacului din est Masivul Central german și așa mai departe? Caracterul propriu fiecărei regiuni trebuie să rămînă în trupă, dar nu în garnizoană. Orice tentativă de centralizare se expune dezaprobării noastre, dar niciodată aceea care are ca obiect armata. Dimpotrivă, cu toate că ne opunem tuturor celorlalte moduri de centralizare, acesta nu va putea decît să ne bucure. Făcînd abstracție de considerațiunea că, dat fiind efectivul actual al armatei Reichului, ar fi absurd să păstrăm corpuri de armată recrutate din diferite state, noi vedem în centralizarea operată în sînul armatei Reichului un progres la care nu trebuie să renunțăm în viitor atunci cînd armata națională va fi restabilită.

De altfel, o concepție nouă și victorioasă trebuie să respingă toate

legăturile care ar putea paraliza avîntul intelectual care o împinge înainte. Național-socialismul trebuie să revendice dreptul de a-și impune principiile întregii națiuni germane, fără să țină seama de frontierele care separau pînă în prezent statele confederate, și să facă educația națiunii conform concepțiilor și planurilor sale. După cum bisericile nu se simt legate și limitate de granițele politice, ideea național-socialistă nu este nici ea legată și limitată de diviziunile teritoriale ale diferitelor state.

Doctrina național-socialistă nu este servitoarea intereselor politice ale statelor confederate; ea trebuie să fie într-o zi regina și stăpîna națiunii germane. Ea are de condus și de reorganizat viața unui popor; ea trebuie așadar să pretindă, pe un ton imperativ, dreptul de a trece peste granițele trasate de o evoluție pe care noi nu o mai acceptăm.

Cu cît triumful ideilor sale va fi mai complet, cu atît libertatea individuală cu care ea va dăruia întreaga țară va fi mai mare.

CAPITOLUL XI

PROPAGANDĂ ȘI ORGANIZARE

Anul 1921 a avut, pentru mine și pentru mișcare, din mai multe puncte de vedere, o semnificație deosebită.

După intrarea mea în Partidul Muncitoresc German, am preluat de îndată conducerea propagandei. Pe vremea aceea consideram acest domeniu de departe cel mai important. În primul rînd era vorba mai puțin să-ți frămînti mintea cu problemele de organizare cît să răsîndești însăși ideea în rîndurile unui mai mare număr de oameni. Propaganda trebuia să preceadă de departe organizarea și mai întîi să-i cîștige materialul uman care urma să fie frămîntat. De aceea eu sînt dușmanul unei organizări prea rapide și prea pedante. Din aceasta nu iese adesea decît un mecanism mort și rareori o organizație vie. Căci o organizație își datorează existența unei vieți organice, unei dezvoltări organice. Niște idei care au impresionat un număr determinat de oameni vor tinde întotdeauna către o anumită ordine și, din acest aspect intern, rezultă o valoare foarte mare. Dar și aici trebuie să ținem seama de slăbiciunea oamenilor, care determină individul izolat să se revolte instinctiv cel puțin la început, împotriva unei autorități. Tot astfel, cînd o organizație se dezvoltă mecanic, de sus în jos, pericolul mare constă în următoarele: o personalitate care într-o zi s-a făcut cunoscută, nefiind încă adaptată exact și nici măcar suficient de capabilă, va încerca, în interiorul mișcării, să împiedice din invidie ascensiunea unor elemente mai capabile. Dauna care va rezulta dintr-o astfel de eventualitate poate, mai ales în cazul unei mișcări tinere, să devină monstruoasă.

Din acest motiv este preferabil ca o idee să fie răsîndită prin propagandă, o anumită bucată de vreme, mai întîi dintr-un punct central și apoi să se caute în materialul uman care încetul cu încetul s-a îngroșat niște "capete de *Führer*" și să fie puse la încercare. Se poate întîmpla, cîteodată, ca niște oameni, neînsemnați în sine, să fie totuși considerați *Führeri* înnașcuți. Ar fi de altfel cu totul greșit să vedem în bogăția de cunoștințe teoretice dovezile caracteristice ale aptitudinii de a fi *Führer*.

Contrariul se produce foarte frecvent.

Marii teoreticieni sînt foarte rari și mari organizatori, dat fiind că măreția teoreticianului și a fabricantului de program stă în primul rînd în cunoașterea și stabilirea unor legi juste din punct de vedere abstract, în timp ce organizatorul trebuie să fie în primul rînd un psiholog, trebuie să ia omul așa cum este și, pentru aceasta, să-l cunoască. Nu trebuie nici să-l supraestimeze, nici să-l subestimeze. Dimpotrivă, trebuie să țină cont de slăbiciune și de

bestialitate, pentru a crea un organism viu, de o vigoare de nezdruncinat, perfect potrivit pentru propagarea unei idei și să-i deschidă calea succesului.

Dar se întâmplă și mai rar ca un mare teoretician să fie un mare *Führer*. Mai degrabă va fi astfel agitatorul, lucru cu care mulți oameni cu spirit științific nu vor să cadă bucuroși de acord și care este, totuși, de înțeles. Un agitator care dovedește capacitatea de a răspîndi o idee în mase trebuie întotdeauna să fie un psiholog, chiar dacă nu este decît un demagog. El va fi întotdeauna un *Führer* mai bun decît teoreticianul care meditează departe de oameni și departe de lume. Căci a conduce înseamnă a putea mișca masele. Darul de a formula idei nu are nimic de a face cu capacitatea unui *Führer*. Este complet inutil să discutăm pentru a ști ce este mai important: să concepi idealuri și scopuri umanitare sau să le realizezi. Aici se întâmplă ca în viață: un lucru ar fi complet stupid fără celălalt. Cea mai frumoasă concepție teoretică rămîne fără scop și fără valoare dacă *Führerul* nu poate pune masele în mișcare spre ea. Și invers, ce ar însemna toată "genialitatea" și tot elanul *Führerului*, dacă un teoretician inteligent nu i-ar stabili scopurile pentru lupta omenească? Dar îmbinarea teoreticianului, a organizatorului și a *Führerului* într-o singură persoană este lucrul cel mai rar care poate fi întîlnit pe acest pămînt: această îmbinare produce marele bărbat.

După cum am remarcat deja, m-am consacrat propagandei în vremurile de început ale activității mele în partid. Ea trebuia să reușească să impregneze puțin cîte puțin un mic nucleu de oameni cu noua doctrină, pentru a forma materialul care, mai tîrziu, va putea forma primele elemente ale unei organizații. În felul acesta scopul propagandei a depășit în general scopul organizării.

Dacă o mișcare are intenția să răstoarne o lume și să construiască una nouă în locul ei, în însuși sînul conducerii trebuie să domnească o limepezime desăvîrșită după următoarele principii: fiecare mișcare care va fi cîștigat material uman va trebui mai întîi să-l împartă în două grupe: partizanii și membrii.

Datoria propagandei este să recruteze partizani, datoria organizării este să cîștige membri.

Partizanul unei mișcări este cel ce se declară de acord cu scopurile sale; membrul, acela care luptă pentru ea.

Partizanul va fi adus în sînul mișcării de propagandă. Membrul va fi constrîns de organizație să acționeze el însuși pentru recrutarea de noi partizani, din numărul cărora se vor putea apoi forma noi membri. "A fi partizan" cere numai recunoașterea pasivă a unei idei; "a fi membru" cere ca ea să fie reprezentată activ și apărată; la zece partizani vom avea abia doi membri. A fi partizan implică un simplu efort de cunoaștere; pentru a fi membru, trebuie să ai curajul de a reprezenta ideea recunoscută adevărată și de a o răspîndi larg.

Datorită formei sale pasive, majorității oamenilor, care sînt leneși și lași, îi convine simplul efort al cunoașterii. A fi membru pretinde o activitate de

gîndire care nu i se potrivește decît unei minorități.

Din această cauză, propaganda trebuie să-și îndrepte neîncetat atenția asupra adevărului că o idee cîștigă partizani și că apoi organizația trebuie să fie foarte atentă să-și caute minuțios membri printre cei mai capabili dintre partizani. Din cauza aceasta, propaganda nu trebuie să-și frămînte mintea în legătură cu importanța, în special, a fiecăruia din cei pe care i-a convertit, în legătură cu capacitatea lor, cu cunoștințele lor, cu inteligența sau cu caracterul lor, în timp ce organizația trebuie să aleagă foarte atent acele elemente care vor face cu adevărat posibilă victoria mișcării.

*
* *

Propaganda încearcă să facă să pătrundă o doctrină în poporul întreg, organizația nu înglobează în cadrul ei decît pe aceia care, din rațiuni psihologice, nu vor putea dăuna expansiunii ideii.

*
* *

Propaganda îi inculcă masei o idee, ca s-o pregătească pentru ceasul victoriei, în timp ce organizația luptă pentru victorie datorită unui mănunchi permanent, organic și gata de luptă, al acelor dintre partizanii săi care par capabili și hotărîți să ducă lupta pentru victorie.

*
* *

Victoria unei idei va fi cu atît mai ușoară cu cît propaganda va fi prelucrat ansamblul oamenilor la o scară mai mare și cu cît organizația - care trebuie să conducă practic lupta - va fi mai exclusivă, mai puternică și mai solidă.

Rezultă că numărul partizanilor nu este niciodată destul de mare, în timp ce numărul membrilor este mai degrabă prea mare decît prea mic.

*
* *

Cînd propaganda a inculcat unui popor întreg o idee, organizația poate

trage consecințele numai cu o mînă de oameni. Propaganda și organizația, deci partizanii și membrii se află după aceasta într-o poziție reciproc definită. Cu cît propaganda va fi lucrat mai bine, cu atît numărul membrilor efectivi va putea fi mai restrîns; cu cît numărul partizanilor va fi mai mare, cu atît numărul membrilor va putea fi mai mic și invers: cu cît propaganda va fi mai defectuoasă, cu atît organizația trebuie să fie mai puternică; cu cît grupul de partizani ai unei mișcări rămîne mai slab, cu atît trebuie să fie mai mare numărul membrilor, dacă vrea să mai conteze pe succes.

*

* *

Cea dintîi datorie a propagandei este să cîștige oameni pentru organizația ulterioară: prima datorie a organizației este să cîștige oameni pentru continuarea propagandei. A doua datorie a propagandei este să dezagrege starea de lucruri actuală și să o pătrundă de doctrina nouă, în timp ce datoria organizației trebuie să fie lupta pentru putere, pentru a face ca doctrina să triumfe definitiv.

*

* *

Un succes definitiv într-o revoluție va fi întotdeauna atins dacă întregului popor i se indică o nouă concepție despre lume sau chiar i se impune, la nevoie și dacă, pe de altă parte, organizația centrală - deci mișcarea - înglobează numai minimul de oameni absolut indispensabili pentru a ocupa centrul nervos al statului.

Altfel spus:

În orice mișcare cu adevărat măreață, cu alură de răsturnare mondială, propaganda trebuie să răspîndească mai întîi ideea acelei mișcări. Ea va trebui să încerce neobosit să limpezească ideile noi, să i le inculce mulțimii sau cel puțin să-i zdruncine vechile convingeri. Dat fiind că o asemenea propagandă trebuie să aibă o "coloană vertebrală", doctrina va trebui să se sprijine pe o organizație solidă. Organizația își alege membrii dintre partizanii care au fost cîștigați de propagandă. Această organizație va crește cu atît mai repede cu cît propaganda va fi dusă mai intens și această propagandă va putea lucra cu atît mai bine cu cît organizația care se află în spatele ei va fi mai puternică și mai autoritară.

Datoria supremă a organizației constă în a avea grijă ca dezbinările, oarecum interne, dintre membrii mișcării să nu conducă la rupturi și, ca urmare, la slăbirea activității în cadrul mișcării; apoi ca spiritul ofensiv să nu piară, ci să se reînnoiască și să se întărească tot mai mult. După aceea, numărul membrilor nu trebuie să crească la infinit, dimpotrivă: numai o elită restrînsă

poate fi energică și îndrăzneată; o mișcare a cărei organizație ar crește la nesfârșit ar slăbi din această cauză într-o zi, prin forța împrejurărilor. Organizațiile pletorice își pierd încetul cu încetul combativitatea și nu mai sînt capabile să susțină cu hotărîre și spirit ofensiv răspîndirea unei idei.

Cu cît o idee este mai bogată și mai fertilă în fermenți revoluționari, cu atît propagatorii ei trebuie să fie mai activi, dat fiind că forța subversivă a unei astfel de doctrine riscă să-i îndepărteze pe burghezii lași. În forul lor interior, ei se vor putea simți partizani, dar vor refuza s-o recunoască deschis.

De aceea organizația unei idei cu adevărat revoluționare nu primește membri decît din rîndurile celor mai activi partizani. În această activitate, garantată de o alegere firească stă condiția unei propagande ulterioare a mișcării, ca și lupta victorioasă pentru înfăptuirea ideii.

Cel mai mare pericol care poate amenința o mișcare este creșterea anormală a numărului de membri ca urmare a unui succes prea rapid. Atîta vreme cît trebuie să lupte, o mișcare este evitată de toate ființele lașe și funciarmente egoiste, dar acestea încearcă repede să cîștige calitatea de membri dacă partidul, prin dezvoltarea sa, își afirmă succesul.

Acestui lucru trebuie să i se atribuie faptul că multe mișcări victorioase rămîn deodată în urmă, înaintea succesului definitiv, înaintea desăvîrșirii scopurilor lor și, cuprinse de o slăbiciune internă, încetează să se lupte și se șubrelesc. După prima victorie, în organizația ei s-au introdus atîtea elemente rele, nedemne și în special lașe, încît în final acești lași au majoritatea și îi sufocă pe combativi. Ei deturnează mișcarea în slujba propriilor lor interese, o coboară la nivelul propriului lor egoism meschin și nu fac nimic pentru a desăvîrși victoria ideii originare. Atunci fanatismul slăbește, forța combativă este paralizată sau, cum obișnuiește să spună foarte just în asemenea cazuri lumea burgheză: "Acest partid și-a turnat apă în vin". Și totul este cît se poate de bine în cea mai bună dintre lumi.

De aceea este indispensabil ca o mișcare, din necesitatea propriei sale conservări, să i se închidă mulțimii de îndată ce succesul este de partea sa și ca pe viitor ea să procedeze la creșterea organizației sale cu nesfârșită precauțiune și după o examinare temeinică. Numai astfel mișcarea își va putea păstra nucleul intact, proaspăt și sănătos. Trebuie avut grijă ca numai acest nucleu să conducă mișcarea, cu alte cuvinte, să întreprindă, în calitate de deținător al puterii, acțiunile indispensabile pentru realizarea practică a ideii. Bazîndu-se pe ideile fundamentale și originare ale mișcării, organizația are datoria nu numai să consolideze toate pozițiile importante, cucerite pe plan doctrinal, ci și să constituie un organism central de conducere. Și aceasta pînă cînd principiile actuale și învățămintele partidului devin baza și esența însăși a noului stat. Numai atunci va putea fi elaborată liber propria constituție a acestui stat, născută din spiritul partidului, cu prețul unei lupte interne. Într-adevăr este vorba mai puțin de puncte de vedere pur omenești cît de jocul liber și de acțiunea forțelor, fără îndoială previzibile, dar cu un efect greu de controlat pe

viitor.

Toate mișcările mari, fie că sînt de natură politică, fie că sînt de natură religioasă, își datorează marile succese numai cunoașterii și folosirii acestor principii. Nici un succes durabil nu poate fi conceput fără respectarea acestor legi.

*
* *

În calitate de director cu propaganda partidului, m-am străduit nu numai să pregătesc terenul pentru mișcarea ulterioară, dar, cu o rigoare absolută, am acționat de asemenea pentru ca organizația să nu ia decît elemente valoroase. Cu cît eram mai dur și cu cît biciuiam mai mult, cu atît propaganda mea înspăimînta, îndepărta pe cei slabi și firile șovăielnice, împiedica intrarea lor în nucleul dintii al organizației noastre. Ei au rămas poate partizani și, în acest caz, nu ridică vocea, rămînînd, dimpotrivă, într-o tăcere neliniștită. Cîte mii de oameni mi-au afirmat odinioară că sînt întru totul de acord cu toate, dar că, totuși, în nici un caz nu pot fi membri. Mișcarea este atît de violentă, ziceau ei, încît o cooperare în calitate de membri i-ar expune la conflicte deosebit de violente, chiar unor pericole, dar că nu-i pot purta pică unui burghez cinstit și liniștit pentru că deocamdată stă deoparte, din moment ce este cu tot sufletul alături de cauză.

Și era bine așa.

Dacă acești oameni care, în sinea lor, nu erau partizanii mijloacelor - revoluționare extreme, ar fi intrat atunci în partidul nostru, ca membri, ne-am fi putut considera o congregație pioasă, dar fără îndoială nu o mișcare tînără și bucuroasă să lupte.

Forma vie și combativă pe care i-am dat-o atunci propagandei noastre a întărit și garantat tendința extremistă a mișcării noastre, dat fiind că numai oamenii cu adevărat extremiști - cu cîteva excepții - erau gata să coopereze cu mine ca membri.

Concepută astfel, propaganda mea a avut un asemenea efect încît în scurt timp sute de mii de oameni ne dădeau în sinea lor dreptate și doreau victoria noastră, chiar dacă personal erau prea lași ca să facă sacrificii pentru cauză și să participe la ea.

Pînă la mijlocul lui 1921, acțiunea noastră, dirijată numai către recrutare, mai putea fi suficientă și folositoare mișcării. Evenimentele deosebite de la sfîrșitul verii aceluia an au făcut să pară oportună adaptarea organizației la succesul perseverent al propagandei.

Tentativa unui grup de rasisti vizionari sub egida eminentelor eficiente a președintelui partidului, aflat atunci în exercițiu, de a pune mîna pe direcția mișcării a condus la căderea acestei mici uneltiri și mi-a oferit, în unanimitate, într-o adunare generală a membrilor, direcția ansamblului mișcării.

În același timp s-a hotărît acceptarea unui nou statut care îi dădea primului președinte al mișcării responsabilitate deplină, care abroga hotărârile biroului și, în locul acestora, introducea un sistem de diviziune a muncii care, de atunci, s-a dovedit deosebit de eficace.

Începînd cu 1 august 1921, eu am întreprins această reorganizare internă a mișcării și am beneficiat de concursul unei pleiade de suflete alese; consider necesar să le menționez într-un capitol aparte.

Pentru a valorifica, din punct de vedere organizatoric, rezultatele propagandei și a le proba temeinic, a trebuit să fac tabula rasa dintr-o serie de obiceiuri luate pînă atunci și să aduc, încă de la început, principii care nu aparțineau nici unuia din partidele existente sau pe care nu le adoptase nici unul.

În anii 1919 și 1920, mișcarea avusese la conducere un comitet ales de adunările membrilor. Comitetul cuprindea un prim și un al doilea casier, un prim și un al doilea secretar și, în frunte, un prim și un al doilea președinte. La aceștia s-au mai adăugat un comitet de membri, responsabilul cu propaganda și diferiții asesori.

Acest comitet personifica întocmai - oricît de comic ar putea fi - ceea ce mișcarea însăși voia să combată în modul cel mai aprig, adică parlamentarismul. Căci aici era vorba despre un principiu care personifica întocmai sistemul începînd de la cătunul cel mai mic pînă la viitoarele arondismente, provincii, state, pînă la guvern, sistem în care sufeream cu toții.

Era absolut indispensabil să procedăm la o schimbare, dacă nu voiam ca mișcarea, ca urmare a bazelor necorespunzătoare ale organizării interne, să se denatureze pentru totdeauna și să fie incapabilă să-și îndeplinească într-o zi înalta ei misiune.

Sedințele comitetului, care erau conduse după un protocol, și în care se vota cu majoritatea și se luau hotărîri, reprezentau în realitate un mic parlament. Valoarea personală și responsabilitatea lipseau. Aici domneau același nonsens și aceeași nesăbuință ca în marile noastre corpuri reprezentative ale statului. Pentru acest comitet erau numiți secretari, oameni care țineau casa, oameni care instruiau membrii organizației, oameni pentru propagandă și Dumnezeu mai știe pentru ce, și apoi cu toții trebuiau să ia poziție în comun pentru fiecare problemă în parte și să hotărască prin vot. Astfel omul care era însărcinat cu propaganda vota un subiect privitor la finanțe; casierul vota în legătură cu organizarea; organizatorul vota în legătură cu un subiect care nu-i privea decît pe secretari etc.

De ce era desemnat un om pentru propagandă, din moment ce casierii, scribii, comisarii etc. trebuiau să aprecieze problemele care o priveau? Unei minți sănătoase acest lucru i se pare la fel de neînțeles precum dacă, într-o mare întreprindere industrială, administratorii ar trebui să hotărască asupra tehnicii de producție sau, invers, inginerii ar trebui să hotărască asupra unor probleme administrative

Eu nu m-am supus acestei nebunii dar, în scurt timp, m-am ținut departe de ședințe. Imi făceam propaganda și aceasta era suficient. În general interziceam primului incapabil venit să încerce să intervină pe propriul meu teren. După cum și eu mă feream să mă amestec în treburile altora.

Cînd acceptarea noilor statute și chemarea mea în funcția de prim președinte mi-au dat, între timp, autoritatea necesară și dreptul corespunzător, această nebunie a încetat imediat. În locul hotărîrilor comitetului a fost admis principiul responsabilității mele absolute.

Primul președinte răspunde de conducerea ansamblului mișcării. El repartizează forțele comitetului, care sînt sub conducerea lui, ca și colaboratorii indispensabili pentru munca de făcut. Fiecare din acești domni este irevocabil răspunzător de misiunile cu care a fost însărcinat. El nu este subordonat decît primului președinte, care trebuie să aibă grijă de acțiunea comună a tuturor, relativ la alegerea persoanelor și la elaborarea directivelor comune pe care le necesită munca în comun.

Această necesitate a unei responsabilități absolute a devenit încetul cu încetul evidentă în sînul mișcării, cel puțin pentru conducerea partidului. În micile cătune și poate și în cantoane și în districte va mai trece mult timp pînă ce aceste principii se vor impune, dat fiind faptul că, firește, "inimile slabe" și incapabilii se vor feri întotdeauna de ele: pentru ei, răspunderea unică pentru o acțiune va fi întotdeauna neplăcută; ei se simt întotdeauna mai liberi și mai în largul lor dacă, pentru fiecare hotărîre importantă, sînt acoperiți de majoritatea unui așa-zis comitet. Dar mi s-a părut indispensabil să iau poziție cu o violență extraordinară împotriva unui asemenea obicei, să nu fac nici o concesie fricii de răspundere și să vizez o concepție despre datorie și despre cunoștințele unui *Führer* care trebuiau să aducă în postul de *Führer* numai omul demn să îl ocupe.

Dar o mișcare care vrea să combată prostia parlamentară trebuie să se elibereze mai întîi de aceasta. Numai pe o asemenea bază ea poate deveni puternică pentru a lupta.

O mișcare care, într-o epocă a domniei majorității, se întemeiază fundamental pe principiul gîndirii *Führerului* și a responsabilității sale va răsturna cu o precizie matematică situația existentă pînă atunci și va fi victorioasă.

Această idee a adus în sînul mișcării o reorganizare completă. Și în desăvîrșirea ei logică, ea a condus de asemenea la o separare foarte netă a activității economice a mișcării de îndrumarea politică generală. Ideea de responsabilitate a fost, din principiu, extinsă asupra ansamblului acțiunilor partidului și le-a făcut eficace, eliberînd de orice influență politică problemele economice și invers.

Cînd, în toamna anului 1919, am intrat în partidul compus pe atunci din șase oameni, acesta nu avea nici sediu permanent, nici funcționari, nici formulare, nici sigiliu, nici hîrtie tipărită. Sediul comitetului nu era pe vremea

aceea decît un han din Herrengasse și, mai tîrziu, cafeneaua *Am Gasteig*. Era o situație imposibilă. Peste puțin timp m-am pus pe treabă și am explorat un număr mare de restaurante și de hanuri din München, cu intenția de a închiria o sală specială sau vreun local pentru partid. În vechea braserie *Sternecker*, im Tal se afla o mică sală boltită care servise odinioară drept tavernă consilierilor Sfîntului Imperiu din Bavaria. Era sumbră și întunecată și, prin aceasta, pe cît era de perfect adaptată vechii sale destinații, pe atît de puțin se potrivea noii sale destinații. Străduța în care se deschidea unica ei fereastră era atît de strîmtă încît, pînă și în zilele cele mai senine de vară, încăperea rămînea întunecată și lugubră. Acesta a devenit primul nostru sediu permanent. Intrucît chiria lunară nu se ridica decît la cincizeci de mărci (pe vremea aceea pentru noi era o sumă fabuloasă), nu puteam avea pretenții mari, nu puteam nici măcar să ne plîngem că înainte de sosirea noastră lambriurile din lemn de pe vremea consilierilor fuseseră scoase, astfel încît localul sfîrșea prin a da mai degrabă impresia unui mormînt decît al unui birou.

Și totuși acesta era deja un progres uriaș. Încetul cu încetul am avut lumină electrică, mai tîrziu un telefon; a urmat apoi o masă cu cîteva scaune împrumutate, în sfîrșit o etajeră și ceva mai tîrziu un dulap; două bufete, care aparțineau proprietarului, trebuiau să servească pentru păstrarea manifestelor, afișelor etc.

Sistemul practicat pînă atunci, constînd din conducerea mișcării de o singură sedință săptămînală a comitetului nu mai putea dura. Era nevoie de un funcționar, plătit de partid, pentru asigurarea executării lucrărilor curente.

Atunci a fost foarte greu. Mișcarea avea încă atît de puțini membri încît a fost o adevărată artă să descoperim printre ei un om potrivit care să poată, cu exigențe personale minime, satisface exigențele variate ale mișcării.

Primul secretar al partidului a fost găsit după căutări îndelungi în persoana unui soldat, unul din foștii mei camarazi, Schüssler. La început venea în noul nostru birou în fiecare zi între orele 6 și 8, mai tîrziu de la 5 la 8, în sfîrșit în fiecare după-amiază; și, în scurt timp, a fost ocupat din plin și și-a îndeplinit serviciul de dimineață pînă noaptea tîrziu. Era pe cît de sînguincios pe atît de leal și funciarmamente cinstit: se ostenea din toate puterile și era fidel atașat de mișcare. Schüssler adusese cu el o mică mașină de scris Adler care era proprietatea lui. A fost primul din instrumentele de acest fel ale mișcării noastre. Mai tîrziu ea a fost achiziționată de partid datorită cotizațiilor. Un mic safe părea indispensabil pentru a pune la adăpost de hoți dosarele și carnetele individuale ale membrilor. Această achiziție nu avea ca scop depunerea unor sume mari de bani pe care le-am fi putut avea. Dimpotrivă, eram extrem de săraci și de multe ori am contribuit cu micile noastre economii.

Peste un an și jumătate, locul a devenit prea mic și a rezultat o mutare într-un local nou din Corneliusstrasse. Era tot un han: aici nu aveam numai o cameră, ci trei și o sală mare cu un ghișeu. Acest lucru ni se părea deja foarte frumos. Am rămas aici pînă în noiembrie 1923.

În decembrie 1920 a avut loc achiziționarea lui *Völkischer Beobachter*. Acest ziar care, cum îi spune și numele, susținea în general dezideratele rasiste, a fost transformat în organul noului partid național-socialist. Mai întâi a apărut de două ori pe săptămână, la începutul anului 1923 a devenit cotidian și la sfârșitul lui august 1923 a luat un format mare.

Atunci, complet novice în domeniul gazetăriei, a trebuit să plătesc de nenumărate ori pentru ucenicia mea, ceea ce mi s-a părut abominabil.

Un lucru, în sine, trebuia să dea de gândit, faptul că nu exista decât un singur ziar rasist cu adevărat important față de uriașa presă evreiască. Cauza este, după cum am putut constata eu însumi de nenumărate ori în practică, faptul că, în general nu există decât puține debușee comerciale pentru acțiunile rasiste. Ele erau conduse mult prea mult după punctul de vedere conform căruia sentimentul trebuie să aibă întâietate asupra acțiunii. Punct de vedere total greșit, în sensul că sentimentul nu trebuie să aibă nimic exterior, ci, dimpotrivă, trebuie să-și găsească expresia cea mai bună în acțiune. Cine poate îndeplini acțiuni valoroase pentru poporul său, demonstrează prin aceasta un sentiment valoros, în timp ce altul, care se mărginește să simuleze sentimentul, fără ca în realitate să-i aducă poporului servicii utile, este un om nefast care pervertește comunitatea prin sentimentele sale nefaste.

Astfel, *Völkische Beobachter*, cum îl arată și numele, era un organ rasist, cu toate avantajele, și mai ales cu defectele și slăbiciunile inerente instituțiilor rasiste. Pe cât era de onest conținutul său, pe atât administrarea întreprinderii era imposibilă din punct de vedere comercial. Redacția lui credea orbește că gazetele rasiste nu trebuiau să primească decât oboluri rasiste, când de fapt, ziarul ar fi trebuit, dimpotrivă, să-și croiască drum prin concurența cu celelalte. Este o necuviință să vrei să acoperi neglijențele sau greșelile conducerii comerciale ale întreprinderii prin obolul patrioților credincioși. În orice caz, eu m-am străduit să schimb această situație a cărei gravitate am recunoscut-o de îndată și norocul mi-a ajutat în sensul că am făcut cunoștință cu omul care a adus nenumărate servicii mișcării de atunci încolo, nu numai ca director comercial al ziarului, dar și ca director comercial al partidului.

În 1914, așadar în campanie, l-am cunoscut - era pe vremea aceea superiorul meu - pe actualul director comercial al partidului, Max Amann. În cei patru ani de război, am avut ocazia, aproape în permanență, să remarc capacitățile extraordinare, sîrguința și conștiința scrupuloasă a viitorului meu colaborator.

La sfârșitul toamnei lui 1921, pe cînd mișcarea traversa o criză mare și un anumit număr de funcționari mă nemulțumeau și cînd aveam chiar cu unul dintre ei, în special, o experiență foarte amară, m-am întors către vechiul meu camarad de regiment pe care întîmplarea l-a adus într-o zi la mine, rugîndu-l să devină șeful comercial al mișcării. După ezitări îndelungi - Amann avea atunci o situație plină de viitor - a consimțit în sfîrșit, dar de altfel cu condiția expresă că nu va face niciodată o treabă de jandarm față de niște comitete oarecare și

neputincioase, ci va recunoaște exclusiv un stăpîn unic. Este meritul de neuitat al acestui prim șef comercial al mișcării, om de înaltă cultură, că a pus ordine și claritate în treburile partidului. Ele au rămas un exemplu și calitatea lor nu a putut fi niciodată egalată de vreuna din ramurile mișcării. Ca întotdeauna în viață, o valoare superioară trezește foarte frecvent invidia și ura. Și în acest caz trebuia, firește, să ne așteptăm la aceasta și să o suportăm cu răbdare.

Începînd cu 1922 erau în vigoare directive rigide, atît în ce privește constituția comercială a mișcării, cît și organizarea ei. Exista deja un repertor central complet al dosarelor cuprinzînd ansamblul tuturor membrilor aparținînd mișcării. De asemenea, ajunsesem să facem în așa fel ca mișcarea să fie finanțată. Cheltuielile curente trebuiau să fie acoperite de intrările de bani curente, intrările de bani extraordinare trebuiau să fie consacrate numai cheltuielilor neobișnuite. În ciuda greutăților timpurilor și cu excepția micilor conturi curente, mișcarea a rămas aproape fără datorii și chiar a reușit o mărire durabilă a averii sale. Se lucra ca într-o exploatație particulară: personalul folosit trebuia să se distingă prin actele sale și nu putea, în nici un fel, să se laude cu titlul de partizan. Reputația fiecărui național-socialist era confirmată mai întîi de zelul său, de sîrguința sa și de priceperea cu care își îndeplinea sarcina indicată. Cel care nu își îndeplinește datoria nu trebuie să se laude cu o reputație exagerată. Noul șef comercial al partidului a afirmat, în ciuda tuturor influențelor posibile, cu maximum de energie, că treburile partidului nu trebuiau să constituie o sinecură pentru partizani sau pentru membri lipsiți de zel. O mișcare care, sub o formă atît de intensă, combate corupția proprie partidelor din sistemul nostru administrativ, trebuie să fie scutită de vicii. S-a mai întîmplat că, în administrarea ziarului, funcționarii care aparțineau "partidului popular bavarez" și fuseseră angajați pentru valoarea lor profesională s-au dovedit excepțional de calificați. Rezultatul acestei probe a fost în general excelent. Tocmai datorită felului nostru de a recunoaște cîștig și deschis munca efectivă a fiecăruia, mișcarea a putut cîștiga inimile funcționarilor repede și profund. Ei au devenit mai tîrziu național-socialiști buni și au rămas astfel, nu numai de fațadă, ci au dovedit-o prin munca conștiincioasă, ordonată și loială pe care au depus-o în serviciul noii mișcări. Firește, un membru al partidului bine calificat era preferat altuia la fel de bine notat, dar care nu făcea parte din partid. Dar nimeni nu primea o slujbă pentru singurul motiv că aparținea partidului. Vigurosul spirit de decizie cu care noul șef comercial a aplicat aceste principii și le-a făcut încetul cu încetul să triumfe, în ciuda tuturor opozițiilor, i-a fost mai tîrziu deosebit de folositor mișcării. Numai din cauza aceasta a fost posibil ca, în vremurile grele ale inflației, atunci cînd zeci de mii de întreprinderi se prăbușeau și cînd mii de ziare trebuiau să înceteze să apară, direcția comercială a mișcării nu numai că a rămas în picioare și s-a putut achita de obligații, dar *Völkische Beobachter* s-a dezvoltat tot mai mult. Pe atunci se număra printre ziarele mari.

Anul 1921 a mai fost important și prin faptul că, datorită poziției mele

de președinte al partidului, am reușit să împiedic criticile de detaliu și intervențiile cutărilor sau cutărilor membri ai comitetului în legătură cu activitatea partidului. Și aceasta era important deoarece nu puteai păstra un cap realmente capabil să facă treabă bună dacă incapabilii interveneau neîncetat, cu flecărelile lor, pretinzând că înțeleg totul mai bine, când în realitate nu lăsau în urmă decât o tulburare uriașă. De altfel, acești incapabili s-au retras, majoritatea foarte modest, pentru a-și purta agitația, controlul și ideile într-un alt cîmp de acțiune. Existau oameni posedați de un soi de boală a criticii și care se aflau într-un soi de stare de creație de planuri, de idei, de proiecte și de metode pretinse superioare. Scopul lor suprem era în special formarea unui comitet care ar fi trebuit să adulmece, sub pretextul controlului, munca ordonată a celorlalți. Mulți din acești "comitarzi" nu-și dădeau seama cît este de jignitor și de puțin național-socialist să vezi niște oameni incompetenți amestecîndu-se fără încetare printre oamenii de meserie. În orice caz, eu am considerat ca fiind de datoria mea să apăr împotriva unor asemenea elemente toate forțele ordonate și responsabile ale mișcării, să le dau un sprijin indispensabil și întreaga libertate de a munci și de a progresa.

Cel mai bun mijloc de a face inofensive aceste comitete care nu făceau nimic sau care puneau la cale proiecte practic irealizabile era, de altfel, să le găsim o oarecare muncă adevărată. A fost caraghios să vezi cum adunarea s-a evaporat fără zgomot și a devenit pe neașteptate de negăsit. Aceasta mă ducea cu gîndul la cea mai mare instituție analoagă a noastră, Reichstagul. Cît de repede și fără zgomot ar dispărea dacă ar fi însărcinați cu o muncă reală în loc să fabrice discursuri, cu o muncă pe care fiecare din acești palavragii ar trebui s-o execute pe propria sa răspundere!

Am pus întotdeauna în axiomă că - atît în viața particulară, cît și în cadrul mișcării noastre - ar trebui să căutăm atîta vreme cît ar fi necesar pînă s-ar găsi funcționari, administratori sau directori vizibil capabili și cinstiți. Atunci ar trebui să li se dea o libertate de acțiune totală și o autoritate necondiționată asupra subordonaților lor, atribuindu-li-se o responsabilitate nelimitată față de superiorii lor; în felul acesta, nimeni nu poate căpăta autoritate asupra subordonaților, fără să aibă o competență indiscutabilă. În doi ani, am răzbătut, opinia mea a triumfat și, astăzi, li se pare evidentă tuturor membrilor mișcării, cel puțin în ceea ce privește conducerea supremă.

Succesul acestei atitudini s-a confirmat la 9 noiembrie 1923. Cînd am intrat în mișcare cu patru ani mai înainte, nu exista nici măcar un sigiliu. La 9 noiembrie 1923 a avut loc dizolvarea partidului și confiscarea bunurilor sale. Acestea se cifrau deja la peste 170.000 R.M. aur, inclusiv toate obiectele de valoare și ziarul.

CAPITOLUL XII

CHESTIUNEA CORPORATIVĂ

Dezvoltarea rapidă a mișcării ne-a obligat, în cursul anului 1922, să luăm poziție într-o chestiune care nici astăzi nu este încă definitiv rezolvată.

În încercarea noastră de a studia metodele care i-ar putea deschide rapid și ușor mișcării calea spre inima maselor, ne loveam mereu de obiecția că muncitorul nu ne va putea niciodată aparține în întregime cîtă vreme reprezentarea intereselor sale, în domeniul pur profesional și economic, va fi în mîinile unor oameni avînd idei politice diferite de ale noastre.

Această obiecție era serioasă. Muncitorul care exercita o profesiune nu putea trăi fără să fie membru al unui sindicat. Nu numai că valoarea sa profesională era protejată în acest cadru, dar însăși meseria sa nu avea garanția duratei decît prin sindicat. Majoritatea muncitorilor făceau parte din societăți corporative. Acestea luptaseră, în general, pentru salarii și stabiliseră baremurile tarifelor care să-i asigure muncitorului un anumit venit. Fără îndoială, de rezultatele acestor lupte au profitat toți muncitorii din profesiunea respectivă, iar în conștiința omului cinstit trebuie că au avut loc conflicte atunci cînd băga în buzunar salariul cîștigat prin lupta intensă a sindicatelor, deși se ținuse departe de luptă.

Cu întreprinderile burgheze obișnuite, această problemă putea fi tratată greu. Ele nu aveau nici un fel de înțelegere (sau nu voiau să aibă nici una) față de latura fie morală fie materială a problemei. În sfîrșit, propriile lor interese economice se opun din plecare oricărei organizații de ansamblu a forțelor muncitorești care depind de ele, astfel că, deja din acest motiv, majoritatea burghezilor greu pot face o apreciere independentă. Aici este necesar să se adreseze unor terțe persoane, pe care problema nu le privește și care nu vor ceda ispitei de a nu vedea pădurea sub pretextul că nu văd decît copacii. Grație bunăvoinței lor, vor sesiza mult mai ușor o problemă care privește viața noastră prezentă sau viitoare.

În primul volum m-am explicat deja asupra esenței, scopului și necesității sindicatelor. Cîtă vreme, fie prin măsuri de apărare de stat (care totuși în general sînt infructuoase), fie printr-o nouă educație comună, nu se va fi produs o schimbare în situația muncitorului față de patron, muncitorului nu-i va rămîne nimic altceva decît să-și apere interesele invocînd dreptul său egal de membru al comunității economice. Aceasta cadrează întocmai cu spiritul de solidaritate și poate îndrepta nedreptățile sociale susceptibile să periclitizeze existența comună a cetățenilor. Am mers chiar mai departe cu declarațiile și

anume că acest drept al muncitorului trebuie considerat firesc, cîtă vreme vor exista ființe omenești supuse patronilor lipsiți de orice sentiment al îndatoririlor lor sociale, și chiar omenești și am conchis că, dacă o astfel de autoapărare este necesară, forma ei trebuie să fie aceea a unei grupări de muncitori pe o bază corporativă.

Din această concepție generală, nimic nu s-a schimbat în mine în 1922. Dar mai trebuia găsită o formulare clară și precisă. Nu trebuia să te declari pur și simplu satisfăcut de cunoștințele dobîndite, ci era necear să tragi concluzii practice.

Trebuia să răspund la următoarele întrebări:

1. Sindicatele sînt necesare?
2. Partidul *nazist* trebuie să se declare corporativ sau să facă în așa fel încît membrii săi să intre în vreun cadru sindical?
3. Care va fi caracterul unui sindicat pur *nazist*? Care ar fi îndatoririle și scopurile lui?
4. Cum vor fi ele înfăptuite?

Cred că la prima întrebare am răspuns suficient. Așa cum se prezintă lucrurile astăzi, după convingerea mea nu ne putem lipsi de sindicate. Dimpotrivă, ele fac parte dintre instituțiile cele mai importante din viața economică a națiunii. Importanța lor nu este numai de ordin social, ci și național. Căci un popor ale cărui mase își văd necesitățile vitale satisfăcute și în același timp și un fel de educație datorită unei organizări sindicale corecte va cîștiga, în felul acesta, în lupta pentru existență, o creștere extraordinară a puterii sale generale de rezistență.

Sindicatele sînt înainte de toate necesare ca pietre unghiulare ale viitorului parlament economic al camerelor de comerț.

Și a doua problemă este ușor de rezolvat. Dacă mișcarea corporativă este importantă, este clar că *nazismul* trebuie să ia poziție în această chestiune într-un fel nu numai teoretic, dar și practic. Dar "cum"? Aceasta era mai greu.

Mișcarea *nazistă*, care are drept scop crearea statului rasist *nazist*, trebuie să se pătrundă de ideea că toate instituțiile viitoare ale acestui stat trebuie să crească din rădăcinile mișcării înseși. Ar fi o mare greșeală să se creadă că se poate întreprinde, dintr-odată, plecînd de la zero sau numai de la simpla putere politică, o reorganizare hotărîtă; este necesară o anumită rezervă de oameni gata formați. Mai important decît forma exterioară, care mecanic poate fi creată foarte rapid, spiritul trebuie să însuflețească întotdeauna această formă. Prin forță, unui organism social i se pot inculca principiile unui *Führer*, ale unui dictator. Dar aceste principii nu vor fi cu adevărat vii decît dacă se formează încetul cu încetul în cele mai mici amănunte; ele trebuie să se sprijine pe un material uman, selecționat timp de mai mulți ani, călit de realitățile dure ale vieții și capabil astfel să realizeze gîndirea *Führerului*.

Așadar nu trebuie să ne imaginăm că putem scoate dintr-odată la lumina zilei, dintr-o servietă de notar, niște proiecte pentru o nouă constituție a statului

și să le introducem printr-o poruncă venită de sus. Acest lucru poate fi încercat, numai că rezultatul nu va fi desigur viabil, de cele mai multe ori vom avea de-a face cu un copil născut mort. Aceasta îmi amintește de Constituția de la Weimar și încercarea de a dărui poporului german, odată cu noua constituție, un nou drapel, care nu avea nici o legătură intimă cu ceea ce trăise poporul nostru în ultima jumătate de veac.

De aceea statul *nazist* trebuie să se ferească de asemenea experiențe. El se poate dezvolta prin organizarea internă existentă de multă vreme. Această organizare trebuie să fie însuflețită, în însăși esența ei, de spiritul viu al național-socialismului, pentru a crea în sfârșit un stat național-socialist viu.

După cum am subliniat deja, celulele embrionare trebuie să se afle în camerele administrative ale diferitelor reprezentări profesionale și deci, înainte de toate, în corporație. Dacă această reprezentare profesională ulterioară și parlamentul central economic trebuie să ne fie oferite de o instituție *nazistă*, există și obligația ca aceste importante celule embrionare să fie purtătoarele unui sentiment și ale unei concepții *naziste*. Instituțiile mișcării trebuie transpuse în stat, dar statul nu poate face să se ivească dintr-odată din nimic, ca prin minune, organizațiile corespunzătoare, dacă nu vrem ca acestea să rămână niște creații neînsuflețite.

Deja, din acest punct de vedere foarte înalt, mișcarea *nazistă* trebuie să admită necesitatea unei manifestări corporative proprii. Și pentru că o educație într-adevăr *nazistă*, atât a patronilor cât și a muncitorilor, în sensul unei cooperări reciproce în cadrul comun al unei comunități populare, nu rezultă din învățături teoretice, din apeluri sau îndemnuri, ci din lupta din viața cotidiană. În sensul ei și prin ea trebuie să educe mișcarea marile grupări economice separate și să le apropie unele de altele. Fără o muncă preliminară, speranța în învierea unei viitoare și adevărate comunități populare rămîne o simplă iluzie. Numai idealul măreț pentru care luptă mișcarea poate forma încet acel stil general care va face să se ivească mai tirziu o nouă stare de lucruri întemeiată pe baze solide și nu doar o fațadă.

Astfel mișcarea nu trebuie numai să i se prezinte gîndirii doar afirmîndu-se ca fiind corporativă, ci mai trebuie, în vederea viitorului stat *nazist*, să-i dea unui mic număr de membri și de partizani educația exigibilă în manifestările sale practice.

Acum se impune răspunsul la cea de-a treia întrebare.

Corporația *nazistă* nu este un organ al luptei de clasă, ci un organ de reprezentare profesională. Statul *nazist* nu cunoaște nici o "clasă", ci, numai din punct de vedere politic, burghezi cu drepturi deplin egale și, în consecință, cu aceleași îndatoriri generale și, alături de ei, resortisanți ai statului care, din punct de vedere politic, nu au nici un drept.

Corporația în sensul *nazist* nu are misiunea, datorită grupării unor oameni, de a-i transforma încetul cu încetul într-o clasă, pentru a accepta apoi lupta împotriva altor formațiuni, asemănător organizate în interiorul comunității

populare. Această misiune nu o putem atribui în principal corporației, ci ea i-a fost acordată în momentul în care a devenit instrumentul de luptă al marxismului. Corporația în sine nu este sinonimă cu "lupta de clasă", ci marxismul este cel care a făcut din ea un instrument pentru lupta sa de clasă. Ea a creat arma economică pe care lumea evreiască internațională o folosește pentru distrugerea bazelor economice ale statelor naționale libere și independente, pentru distrugerea industriei lor naționale și a comerțului lor internațional și prin aceasta, pentru sclavia popoarelor libere în slujba finanței evreiești mondiale mai presus de state.

Corporația *nazistă* trebuie, din această cauză, grație concentrării organizate a grupelor determinate de participanți la viața economică națională, să mărească securitatea economiei naționale, să-i întărească puterea îndepărtând orice obstacol care ar influența în mod distructiv corpul popular național, să întărească de asemenea forța vie a comunității populare, pentru ca obstacolele să nu prejudicieze statul și să nu devină la sfârșit o nenorocire și un factor de descompunere pentru economia însăși.

Pentru corporația *nazistă*, greva nu este un mijloc de distrugere și de zdruncinare a producției naționale, ci un mijloc de a o spori și de a o desface datorită luptei împotriva tuturor obstacolelor care, ca urmare a caracterului său antisocial, opreau propășirea economică a maselor. Căci cîmpul de activitate al fiecărui individ se află întotdeauna într-un raport de cauză și efect cu poziția sa generală socială și juridică în procesul economic. Din examinarea acestei poziții rezultă atitudinea sa față de acest proces.

Muncitorul *nazist* trebuie să știe că prosperitatea economiei naționale înseamnă propria sa fericire materială.

Patronul *nazist* trebuie să știe că fericirea și satisfacția muncitorilor săi sînt condiția primordială a existenței și creșterii propriiei sale prosperități economice.

Muncitorii și patronii *naziști* sînt amîndoi delegați și mandatar ai ansamblului comunității populare. Proporția mare de libertate personală care le este acordată în desfășurarea activității lor trebuie explicată prin faptul că prin extinderea libertății capacitatea de acțiune a unuia singur crește mai mult decît prin constrîngerea venită de sus; selecția naturală, care trebuie să-l împingă înainte pe cel mai abil, pe cel mai capabil și pe cel mai harnic, nu trebuie să mai fie împiedicată.

Pentru corporația *nazistă*, greva este din această cauză un mijloc care poate și trebuie să fie folosit numai atunci cînd nu există un stat rasist *nazist*. La drept vorbind, acesta, în locul luptei uriașe între cele două mari grupări - patronat și proletariat - care, cu consecințele micșorării producției provoacă întotdeauna pagube comunității populare, trebuie să-și asume sarcina de a face să fie respectate drepturile tuturor. Camerelor de comerț le revine datoria de a menține activitatea economică națională și de a înlătura defectele și greșelile.

Ceea ce împinge astăzi la luptă milioane de oameni trebuie să-și găsească

într-o zi soluționarea în camerele profesionale și în parlamentul economic central. Cu ele, patronii și muncitorii nu trebuie să lupte unii împotriva altora în lupta dintre salarii și tarife - care este foarte păgubitoare pentru existența economică a amîndurora - ci trebuie să rezolve această problemă în comun pentru binele comunității populare și a statului, idee care trebuie să strălucească cu litere scînteietoare deasupra tuturor lucrurilor.

Și aici, ca pretutindeni, trebuie să domnească principiul de neclintit că mai întîi vine patria, înaintea partidului.

Datoria corporației *naziste* este educarea și pregătirea în vederea acestui scop, care se definește astfel: munca în comun a tuturor în vederea menținerii securității poporului nostru și a statului, conform, pentru fiecare individ, cu capacitățile și cu puterile dobîndite la naștere și perfecționate de comunitatea populară.

La cea de-a patra întrebare: Cum vom ajunge la astfel de corporații? odinioară părea deosebit de greu de răspuns.

În general este mai ușor să pui temelii pe un teren nou decît pe un teren vechi unde există deja niște temelii. Într-un loc unde nu există nici un magazin de o anumită specialitate, se poate ușor construi unul. Acest lucru este însă mai greu dacă o întreprindere similară există deja și este chiar foarte dificil dacă, pe lîngă aceasta, condițiile sînt de așa natură încît nu poate prospera decît o singură întreprindere. Căci aici întemeietorii se află nu numai în fața problemei de a-și introduce propriul lor magazin nou, dar, pentru a se menține, și de a trebui să spulbere ceea ce exista pînă atunci în acel loc.

O corporație *nazistă* nu are sens alături de alte corporații. Căci ele trebuie să fie pătrunse adînc de datoria lor mondială ca și de datoria înnăscută, născută din precedentă, de intoleranță față de alte formațiuni asemănătoare sau deloc dușmănoase; ele trebuie să-și afirme personalitatea. Nu există nici un aranjament, nici un compromis pentru asemenea tendințe, ci numai menținerea dreptului strict și exclusiv.

Existau așadar două mijloace pentru a reuși:

1. Puteam să întemeiem o corporație proprie și apoi, încetul cu încetul, să întreprindem lupta împotriva corporațiilor marxiste internaționale; ori puteam:

2. Să pătrundem în corporațiile marxiste și să ne străduim să le inculcăm spiritul nou, în vederea transformării lor în instrumente ale noului nostru ideal.

Primul mijloc era nepotrivit, căci greutățile noastre financiare încă mai erau în vremea aceea foarte mari și resursele noastre limitate. Inflația, care creștea încetul cu încetul tot mai mult, agrava și mai mult situația: în anii aceia, abia dacă se putea vorbi de o utilitate materială palpabilă a corporațiilor pentru membrii ei; muncitorul nu avea nici un motiv să plătească corporației niște cotizații. Chiar și cei care aveau deja opinii marxiste erau aproape ruinați pînă ce, grație genialei acțiuni a d-lui Cuno în Ruhr, în buzunarele lor au început deodată să curgă milioane. Acest cancelar al Reichului "național"

trebuie să fie considerat salvatorul corporațiilor marxiste.

Noi nu trebuia să contăm pe atunci pe asemenea facilități financiare; și nu putea ispiti pe nimeni intrarea într-o nouă corporație care, ca urmare a slăbiciunii sale financiare, nu-i putea oferi nici cel mai mic avantaj. Pe de altă parte, trebuie neapărat să mă dezvinovățesc de faptul că nu am creat, într-o astfel de organizație nouă, nici cea mai mică sinecură pentru ambuscații mai mult sau mai puțin intelectuali.

Chestiunea persoanelor juca aici un rol de primă importanță. Pe atunci nu aveam nici măcar un singur personaj căruia să-i pot încredința soluționarea acestei acțiuni puternice. Cel care în vremurile acelea ar fi distrus realmente corporațiile marxiste ca să contribuie la triumful ideii corporative *naziste*, în locul acestei instituții a luptei de clasă, acela ar aparține celor dintii dintre oamenii mari ai poporului nostru și bustul său ar trebui ridicat pe viitor pentru generațiile viitoare în Walhalla din Ratisbonne.

Dar eu nu am cunoscut nici un cap care să fi fost demn de un asemenea soclu.

Ar fi cu totul greșit să ni se replice că corporațiile internaționale nu dispuneau numai de minți mediocre. Aceasta, în realitate, nu înseamnă nimic; căci atunci când acestea au fost întemeiate, nu era ceva greu. Astăzi mișcarea *nazistă* trebuie să lupte împotriva unei organizații monstruoase, deja existentă de multă vreme, pe o bază gigantică și desăvârșită în cele mai mici amănunte. Agresorul trebuie să fie întotdeauna mai genial decât apărătorul, dacă vrea să-l învingă. Fortăreața corporativă marxistă poate fi astăzi administrată de niște simpli bonzi; ea nu va fi luată cu asalt decât de energia sălbatică și de capacitatea genială a unui om superior. Dacă un asemenea om nu există, este zădarnic să luptăm cu destinul și încă și mai lipsit de sens să vrem să răsturnăm o stare de lucruri fără să fim capabili să reconstruim una mai bună.

Aici este interesant să punem în valoare ideea că, în viață, adesea e preferabil să lași de o parte un proiect decât să-l întreprinzi numai pe jumătate sau prost din lipsă de forțe adecvate.

O altă considerație, care nu este deloc demagogică, se mai adaugă la acestea. Aveam pe atunci și mai am și astăzi convingerea fermă că este periculos să amesteci în chestiunile economice o mare luptă politică. Aceasta este valabil în special pentru poporul nostru german. Căci, în acest caz, lupta economică va lua imediat din energia luptei politice. De îndată ce oamenii au căpătat convingerea că, economisind, vor putea dobîndi o căsuță, ei nu se vor mai consacra decât acestui scop și nu le va mai rămîne deloc timp pentru lupta politică împotriva acelor care, într-un fel sau altul, se gîndesc să le ia înapoi într-o zi "bănișorii" economisiți. În loc să lupte pentru convingerile și ideile lor în bătălia politică, se vor cufunda complet în ideea lor de "colonizare internă" și, de cele mai multe ori, vor fi în două luntre.

Mișcarea *nazistă* este astăzi la începutul luptei sale. În mare parte, ea trebuie mai întîi să-și formuleze și să-și desăvîrșască elaborarea idealului său.

Ea trebuie să lupte cu întreaga sa energie pentru ca idealul ei să pătrundă. Succesul nu este de imaginat decât dacă întreaga ei forță este pusă fără șovăire în slujba acestei lupte.

Ocupația cu probleme economice poate paraliza forța combativă activă; avem chiar astăzi sub ochii noștri un exemplu clasic:

Revoluția din noiembrie 1918 nu a fost făcută de corporații și s-a produs în ciuda lor. Iar burghezia germană nu duce nici o luptă politică pentru viitorul Germaniei, pentru că apreciază că acest viitor este suficient de bine asigurat prin munca constructivă economică.

Noi ar trebui să tragem învățăminte din asemenea experiențe, căci nici la noi lucrurile nu se vor întâmpla altfel. Pe măsură ce vom concentra întreaga forță a mișcării noastre în lupta politică, vom putea spera mai mult în succes; cu cât ne vom asuma prematur probleme corporative, de colonizare și altele asemănătoare, cu atât rezultatul folositor cauzei noastre va fi mai neînsemnat. Căci oricât de importante ar fi aceste probleme, ele nu vor putea fi rezolvate decât după ce vom fi cucerit puterea politică.

Pînă acum aceste probleme paralizau mișcarea și dacă ne-am fi ocupat de ele mai devreme, idealul său politic ar fi întâlnit și mai multe obstacole. S-ar putea întâmpla ușor ca mișcările corporative să determine mișcarea politică, în loc să fie invers.

Un câștig real pentru mișcare, ca și pentru poporul nostru, se poate obține în principal numai dintr-o mișcare corporativă *nazistă*, dacă aceasta este deja atât de pătrunsă de ideile noastre *naziste* încît nu mai înfruntă pericolul de a devia pe poteca marxistă. Căci o corporație *nazistă* care își vede misiunea numai în concurența cu corporația marxistă ar fi mai dăunătoare decât dacă nu ar exista. Ea trebuie să proclame lupta împotriva corporației marxiste nu numai ca organizație, ci înainte de toate ca idee. Ea trebuie să denunțe în ea pe vestitoarea luptei de clasă și a ideii de clase și trebuie să devină, în locul ei, apărătoarea intereselor profesionale ale burgheziei germane.

Faptul că toate aceste puncte de vedere au vorbit odinioară și mai vorbesc și astăzi împotriva întemeierii corporațiilor proprii partidului mi se pare evident, dacă nu cumva apare subit un cap care să fie vizibil chemat de destin ca să rezolve tocmai această problemă.

Nu mai rămîneau așadar decât alte două mijloace, ori să le recomandăm propriilor noștri tovarăși de partid să iasă din corporații, ori să rămîină în cele existente pînă atunci, spre a acționa în cadrul lor într-un mod pe cât posibil distructiv.

În general eu am recomandat acest din urmă mijloc.

În special în anii 1922-1923 acest lucru putea fi făcut fără inconveniente, deoarece câștigul financiar pe care, în timpul inflației, corporația îl putea realiza în propriile sale rînduri era nul ca urmare a numărului restrîns al membrilor noștri. Am mai refuzat și altădată să fac experiențe care promiteau insuccesul. Aș fi considerat o crimă să-i iau unui muncitor o parte din salariul său mic în

favoarea unei instituții pe care nu o socoteam folositoare membrilor săi.

Dacă un nou partid politic dispare din nou într-o zi, nu-i nici o pagubă, este aproape întotdeauna un câștig și nimeni nu are dreptul să se plîngă de asta. Căci individul trece la rubrica pierderi ceea ce îi dă unei mișcări politice. Dar cine plătește cotizația la o corporație are dreptul, în schimb, la un salariu care i-a fost garantat. Dacă nu se ține cont de aceasta, întemeietorii unei asemenea corporații sînt niște mincinoși sau cel puțin niște descreierați care ar trebui să fie făcuți responsabili.

În conformitate cu acest punct de vedere am acționat și în 1922. Alții l-au înțeles aparent mai bine și au întemeiat syndicate.

Ni s-a reproșat absența acestora și în aceasta se dorea să se vadă semnul cel mai evident al faptului că vederile noastre erau greșite și înguste. Dar aceste creații nu au întârziat să dispară și ele și rezultatul a fost în ultimă analiză același ca și la noi. Cu singura diferență că noi nu înșelaserăm nici pe alții, nici pe noi înșine.

CAPITOLUL XIII

POLITICA GERMANĂ DE ALIANȚE DUPĂ RĂZBOI

O lipsă absolută de metodă caracterizase direcția afacerilor externe ale Reichului pentru că n-a știut să desprindă principiile călăuzitoare pe care trebuie să se sprijine o politică de alianțe răspunzând intereselor țării; revoluția, departe de a îndrepta această greșală, a împins-o la culme. Căci, dacă în ceea ce privește politica generală dinainte de război, confuzia generală de idei fusese principala cauză a greșelilor comise de guvern în conducerea politicii sale externe, după război aceasta a suferit de pe urma duplicității conducătorilor noștri. Era firesc ca sferele care își vedeau realizate, datorită revoluției, planurile subversive, să nu aibă nici un interes să practice o politică de alianțe al cărei rezultat ar fi fost repunerea pe picioare a unui stat german independent. O asemenea evoluție ar fi fost în contradicție cu intențiile secrete ale criminalilor din noiembrie; ea ar fi pus capăt pentru moment sau chiar definitiv internaționalizării economiei și a forțelor de producție ale Germaniei; dar era de temut mai ales faptul că o luptă victorioasă pentru independența Reichului față de străinătate ar avea asupra politicii interne o influență care putea deveni fatală într-o zi autorității deținătorilor actuali ai puterii. Intr-adevăr, este de neconceput că o națiune se poate ridica împotriva asupririi fără ca în prealabil să fi devenit conștientă de ea însăși și, invers, orice mare succes repurtat în politica externă influențează inevitabil trezirea sentimentului național. Experiența demonstrează că orice luptă dusă pentru eliberarea unui popor dezvoltă în el patriotismul și, ca urmare, îl pune mai bine în gardă împotriva uneltirilor elementelor antinaționale pe care le înglobează. Situații și personaje suportate pe timp de pace, cărora adesea nici măcar nu li se dă atenție, se lovesc, în perioadele în care entuziasmul național mișcă o națiune pînă în străfundurile ei, de o opoziție care merge pînă la rezistență deschisă și care le este adesea fatală. Să ne amintim, de exemplu, teama de spioni resimțită pretutindeni atunci cînd izbucnește un război, teamă care se manifestă subit în momentul în care pasiunile omenеști au atins cel mai înalt grad și care provoacă persecuțiile cele mai brutale, deși adesea nejustificate; și totuși fiecare ar trebui să-și spună că este mult mai expus riscului de a fi spionat în timpul anilor de pace îndelungați, cu toate că, din motive foarte firești, opinia publică nu le acordă atunci atîta atenție.

Instinctul subtil al paraziților statului pe care vîrtejul evenimentelor din noiembrie i-a făcut să urce la suprafață simte imediat că o politică abilă de alianțe, care ar susține revolta populară împotriva asupririi și ar reaprinde astfel pasiunile naționale, ar putea pune capăt existenței lor criminale.

Se înțelege acum de ce aceia care, începînd din 1918, ocupau posturile cele mai importante din guvern, au făcut dovada unei asemenea incapacități în politica externă și de ce afacerile statului au fost aproape întotdeauna administrate într-o manieră sistematic contrară intereselor națiunii germane. Căci ceea ce la prima vedere poate părea efectul hazardului, la o examinare mai atentă se dovedește a nu fi decît un pas înainte nou și logic pe calea pe care revoluția din noiembrie 1918 se angajase deja deschis.

Este adevărat că aici trebuie făcută distincția între administratorii responsabili (sau mai bine zis "care ar trebui să fie responsabili") de afacerile statului nostru, între majoritatea politicienilor parlamentari meschini și, în sfîrșit, marea masă cu spirit de imitație și stupidă a poporului nostru a cărui răbdare egalează prostia.

Cei dintîi știu ce vor. Ceilalți merg alături de cei dintîi, fie pentru că sînt inițiați, fie că sînt prea lași ca să se opună cu hotărîre realizării planului pe care l-au ghicit și al cărui pericol îl simt. Cei din urmă se supun din lipsă de înțelegere și din prostie.

Cîtă vreme Partidul Național-Socialist al Muncitorilor Germani n-a fost decît o mică asociație necunoscută, problemele de politică externă nu puteau avea, în ochii multora din membrii săi, decît o importanță secundară. În special pentru că principiul fundamental al mișcării noastre a fost și va fi întotdeauna să proclame că libertatea de care se bucură o țară în relațiile sale cu străinătatea nu este un cadou gratuit al cerului sau al puterilor de pe pămînt, și nu poate fi niciodată decît rodul dezvoltării propriilor sale forțe. *Numai suprimarea cauzelor prăbușirii noastre, nimicirea celor care profită de pe urma ei ne vor face capabili să angajăm împotriva străinătății lupta pentru independența noastră.*

Se înțelege acum din ce motive tînăra noastră mișcare a acordat la începuturile ei planului său de reformă internă mai multă importanță decît problemelor de politică externă.

Dar cînd această mică societate neînsemnată și-a mărit și în final și-a sfărîmat cadrul inițial și cînd tînăra organizație a căpătat importanța unei asociații mari, ea s-a văzut obligată să ia poziție față de problemele pe care le punează desfășurarea politicii externe. Ea trebuia să traseze liniile directe care, nu numai că nu vor fi în contradicție cu concepțiile pe care se întemeia sistemul nostru filozofic, ci, dimpotrivă, vor fi o emanație a acestor concepții.

Tocmai pentru că poporului nostru îi lipsește educația politică în ceea ce privește relațiile noastre cu străinătatea, tînăra noastră mișcare avea datoria de a furniza tuturor conducătorilor, ca și maselor populare, un plan, trasat în linii mari, care să le servească drept călăuză în studierea chestiunilor de politică externă; aceasta este una din primele îndatoriri pe care le avea de îndeplinit pentru a face posibilă într-o zi punerea în practică a măsurilor pregătitoare în politica externă, care îi vor permite poporului nostru să-și redobîndească independența și Reichului să-și regăsească o suveranitate efectivă.

Principiul fundamental și călăuzitor pe care trebuie să-l avem întotdeau-

na în vedere cînd studiem această chestiune este următorul: politica externă nu este decît mijlocul de a atinge un scop și acest scop constă exclusiv în a acționa în favoarea poporului nostru. Nici o chestiune de politică externă nu poate fi examinată din alt punct de vedere decît acesta: *Soluția respectivă va fi avantajoasă pentru poporul nostru în prezent sau în viitor, ori îi va aduce vreun prejudiciu?*

Iată singura părere preconcepută care poate fi luată în seamă atunci cînd este studiată una din aceste chestiuni. Trebuie eliminate fără milă toate considerațiunile de politică de partide, de religie, de omenie, pe scurt toate celelalte considerațiuni, oricare ar fi ele.

*

* *

Înainte de război, sarcina politicii externe a Germaniei consta în asigurarea alimentației poporului nostru și a copiilor săi în această lume, pregătind căile care vor permite atingerea acestui scop și vor înlesni alianțe aducînd complementul de putere necesar; sarcina a rămas aceeași, cu diferența că: *înainte de război trebuia să veghem la conservarea poporului german ținînd cont de puterea de care dispunea atunci un stat puternic și independent; astăzi trebuie să-i redăm poporului nostru puterea pe care o posedă un stat puternic și liber; renașterea unui astfel de stat este condiția prealabilă și necesară care trebuie îndeplinită pentru a putea practica mai tîrziu o politică externă eficientă și capabilă să conserve, să dezvolte și să hrănească poporul nostru.*

Cu alte cuvinte: *scopul pe care trebuie să-l urmărească în prezent politica externă a Germaniei va fi pregătirea căilor pe care se va angaja poporul german pentru a-și recîștiga într-o zi independența.*

Pentru aceasta, nu trebuie niciodată pierdut din vedere un principiu de bază: *Pentru ca un popor să-și poată recîștiga independența, nu este absolut necesar ca teritoriul statului său să formeze un tot; este suficient să subziste o ultimă parcelă, cît de mică, din acest popor și din acest stat care, bucurîndu-se de libertatea necesară, să poată nu numai să conserve depozitul comunității spirituale a întregului popor, ci și să pregătească lupta care se va da cu armele pentru recîștigarea libertății.*

Cînd un popor de o sută de milioane de oameni suportă în comun, pentru a-și păstra integritatea statului, jugul sclaviei, acest lucru este mai rău decît dacă acest popor și acest stat ar fi fost dezmembrate, una din părțile lor rămînînd încă în deplină libertate. Presupunînd firește că această parte ar rămîne pătrunsă de sfînta misiune care i-ar reveni: nu numai de a proclama, fără osteneală, că poporul său este indisolubil unit prin spirit și cultură, ci și de a lua măsurile necesare pentru a-l pregăti pentru folosirea armelor de care va trebui să se slujească pentru a elibera definitiv și a reuni din nou nefericitele părți ale națiunii și ale statului oprimat încă.

Trebuie să ne gîndim și la faptul că, atunci cînd se pune problema recuceririi unor teritorii pierdute de un popor și de un stat, trebuie mai întîi ca patria-mamă să-și recîștige puterea politică și independența; că într-un astfel de caz, interesele teritoriilor pierdute trebuie sacrificate fără milă pentru singurul lucru important: recucerirea libertății teritoriului principal. Căci nu voința celor oprimați și protestele conaționalilor vor elibera părțile unui popor sau provinciile unui Reich, ci folosirea forței de către celelalte, rămase mai mult sau mai puțin independente față de cea care a fost odinioară patria comună.

La fel, pentru recîștigarea teritoriilor pierdute, condiția prealabilă care trebuie îndeplinită este de a da, printr-o muncă înverșunată, mai multă forță și vigoare la ceea ce rămîne din stat, ca și hotărîrii de nezdruccinat care dormitează în inimi ca, atunci cînd va veni ceasul, să fie puse în slujba eliberării și a unirii întregului popor puterea recuperată de stat. Așadar, *sacrificarea provizorie a intereselor teritoriilor separate de patrie pentru singurul lucru important: cucerirea, spre folosul a ceea ce rămîne din stat, a unei puteri politice și a unei forțe care să permită forțarea voinței dușmanilor învingători pînă vor cădea la învoială. Căci teritoriile oprimate nu sînt reîncorporate în patria comună prin proteste înflăcărâte, ci prin lovituri victorioase de spadă.*

Făurirea acestei spade, iată care este sarcina politicii interne a guvernului; să-i permită făurarii să lucreze în deplină siguranță și să recruteze tovarăși de arme este sarcina politicii externe.

*

* *

În prima parte a acestei lucrări m-am explicat asupra insuficienței politicii de alianțe practicate înainte de război. Existau patru mijloace de a asigura pe viitor conservarea și alimentația poporului nostru; fusese ales cel de-al patrulea și cel mai puțin eficace. În loc să se practice o politică teritorială inteligentă în Europa, s-a recurs la o politică colonială și comercială. Această politică era cu atît mai stîngace cu cît își închîpuiau pe nedrept că astfel va putea fi evitată obligația de a se explica pe calea armelor. Rezultatul acestei tentative de a se așeza pe toate scaunele era ușor de prevăzut: ne-am așezat alături și războiul mondial a fost nota de plată pe care a trebuit s-o achite Reichul în final pentru a lichida datoriile contractate prin politica sa externă inabilă.

Cel mai bun mijloc ar fi fost atunci cel de-al treilea: *întărirea puterii Reichului pe continent prin anexarea de noi teritorii în Europa*; prin aceasta, extinderea lui prin achiziționarea ulterioară de teritorii coloniale intra cu totul firesc în domeniul posibilităților. Este adevărat că, pentru a practica o astfel de politică, el trebuia să încheie o alianță cu Anglia sau să consacre dezvoltării puterii sale militare resurse atît de uriașe, încît vreme de patruzeci sau cincizeci de ani ar fi trebuit să pună pe planul doi toate cheltuielile cu caracter cultural.

Importanța culturală a unei națiuni este aproape întotdeauna în funcție de independența ei politică, aceasta este așadar condiția necesară pentru ca ea să poată exista sau chiar pentru ca ea să se poată naște. De aceea nici un sacrificiu nu este prea mare când este vorba de asigurarea libertății politice a unei națiuni. Ceea ce se scade din bugetul cheltuielilor cu caracter cultural în folosul unei dezvoltări excesive a forțelor militare ale statului va putea fi recuperat mai târziu cu vîrf și îndesat. Se poate chiar spune că, după ce un stat și-a concentrat toate eforturile asupra unui singur punct: menținerea independenței sale, se produce de obicei o anumită destindere, un fel de echilibru nou în virtutea căruia aptitudinile culturale ale unui popor, neglijate pînă atunci, se dezvoltă într-un mod surprinzător. Inflorirea din secolul lui Pericle a urmat după mizeria cauzată de războaiele contra perșilor, iar republica romană s-a consacrat cultivării unei civilizații superioare atunci când s-a eliberat de neliniștea pe care i-o inspiraseră războaiele punice.

Este adevărat că de la o majoritate de parlamentari cretini și netrebnici nu te poți aștepta la spiritul de decizie necesar pentru a subordona fără milă toate celelalte interese ale unui popor unei singure misiuni: pregătirea unei viitoare înarmări care să asigure mai târziu existența unui stat. Tatăl unui Frederic cel Mare era capabil să sacrifice totul pentru pregătirea acestei înarmări, dar tații absurdului nostru parlamentarism democratic de fabricație evreiască nu pot s-o facă.

Iată de ce pregătirea militară, permițînd cucerirea de noi teritorii în Europa, nu a fost, în perioada dinainte de război, decît cu totul mediocră, astfel că nu ne puteam lipsi decît cu greutate de concursul unor aliați aleși judicios.

Cum nu voiam să ne ostenim să pregătim sistematic războiul, am renunțat la dobîndirea de teritorii în Europa și, practicînd în schimb o politica colonială și comercială, am sacrificat alianța care altfel ar fi putut fi încheiată cu Anglia, dar fără să ne bazăm, cum ar fi fost logic, pe Rusia; din greșeală în greșeală, s-a ajuns la războiul mondial în care Germania a intrat părăsită de toți în afară de Habsburgi, acel flagel ereditar.

*

* *

Trebuie să spunem, pentru a caracteriza politica noastră externă actuală, că ea nu are o linie de conduită vizibilă sau măcar inteligibilă. Dacă, înainte de război, ne-am angajat în mod greșit pe cea de-a patra cale, pe care de altfel nu am făcut multe progrese, nici ochiul cel mai exersat nu poate descoperi calea urmată de la revoluție înapoi. Mai mult decît înainte de război, lipsește orice sistem rațional, dacă nu cumva sînt numite astfel tentativele de a i se lua poporului nostru ultima posibilitate de ridicare.

Dacă examinăm la rece situația în care se află astăzi popoarele Europei în ceea ce privește puterea lor respectivă, ajungem la următorul rezultat:

De trei sute de ani încoace, istoria continentului nostru a fost dominată de năzuințele politice ale Angliei; prin echilibrul de forțe pe care îl obținea opunînd diferitele puteri europene, ea își asigura indirect spatele și putea, în deplină siguranță, să-și atingă scopurile urmărite de politica mondială a diplomației britanice.

Tendința tradițională a acestei diplomații, care nu are în Germania alt echivalent decît tradițiile armatei prusace, era, din timpul domniei reginei Elisabeta, pusă în slujba urmăririi sistematice a unui singur scop: să împiedice prin toate mijloacele o mare putere de pe continent să se ridice deasupra nivelului mediu al marilor puteri și, dacă reușește, să o zdrobească cu armele. Mijloacele de forță pe care obișnuia să le folosească Anglia într-un asemenea caz variau în funcție de situația dată sau de sarcina care trebuia îndeplinită, dar hotărîrea și puterea voinței puse în funcțiune erau întotdeauna aceleași. Da! pe măsură ce poziția Angliei devenea mai dificilă de-a lungul timpului, guvernul imperiului britanic considera necesar să mențină o stare de lucruri în care diferitele state europene, rivalizînd între ele ca puteri, se paralizau reciproc. Cînd coloniile engleze din America de Nord s-au separat de patria mamă, aceasta a trebuit să-și dubleze eforturile pentru a-și acoperi complet spatele dinspre Europa. Astfel că, atunci cînd Spania și Olanda au fost nimicite ca mari puteri maritime, statul englez și-a concentrat toate forțele împotriva intențiilor dominatoare ale Franței pînă ce în sfîrșit căderea lui Napoleon I a făcut să dispară pericolul pe care îl prezenta pentru Anglia hegemonia unei puteri militare de care se temea în mod deosebit.

Evoluția realizată de politica britanică față de Germania a fost foarte lentă, nu numai pentru că aceasta din urmă, ca urmare a lipsei de unitate națională a popoarelor germane, nu prezenta un pericol pentru Anglia, ci și pentru că opinia publică engleză, îndreptată de o propagandă îndelungată către scopul determinat pe care îl urmărise pînă atunci statul, nu putea fi decît încetul cu încetul orientată în altă direcție. Calculul la rece al omului de stat trebuie cîteodată, ca să se realizeze, să facă apel la sentiment, motor care este mai puternic atunci cînd trebuie să se acționeze și care rezistă mai bine la uzura timpului. Omul de stat, după ce și-a realizat unul din planuri, își poate îndrepta activitatea spiritului către alte proiecte, dar este nevoie de o muncă lentă de propagandă pentru ca sensibilitatea maselor să devină accesibilă noilor intenții ale conducătorului.

Anglia își fixase noua sa poziție încă din 1870-1871. Din nefericire, Germania nu a știut să profite de oscilațiile pe care le-a înregistrat uneori politica engleză, ca urmare a importanței pe care a luat-o America din punct de vedere economic și a activității depuse de Rusia spre a-și spori puterea, așa încît tendințele care prevalau deja în politica Angliei au fost astfel întărite.

Anglia vedea în Germania o putere a cărei importanță din punct de vedere comercial și, ca urmare, în politica mondială, bazată în special pe gigantica ei industrializare, lua proporții atît de amenințătoare încît forțele celor

două state se compensau deja în aceleași domenii. Cucerirea "economică și pașnică" a lumii, care constituia în ochii conducătorilor noștri de atunci culmea înțelepciunii, a fost cea care a determinat politica engleză să-și organizeze rezistența. Această rezistență s-a manifestat sub forma unui atac de mare anvergură și pregătit cu minuțiozitate, metodă care corespundea perfect spiritului unei politici care nu viza menținerea unei păci mondiale îndoielnice, ci consolidarea hegemoniei britanice în lume. Anglia s-a aliat cu toate statele care prezentau garanții din punct de vedere militar, deoarece prudența ei tradițională aprecia la justa lor valoare forțele adversarului său și pentru că își dădea seama de starea de slăbiciune în care se afla pe atunci. Nu i se poate reproșa că a acționat "fără scrupule", căci o pregătire de război atât de amplă nu trebuie judecată din punctul de vedere al eroismului, ci din punctul de vedere al utilității. *Diplomația trebuie practică astfel încât eroismul să nu conducă un popor la pierzanie; ea trebuie să vegheze eficace la conservarea lui. Pentru a ajunge la acest rezultat, orice mijloc este legitim și nerecurgerea la el trebuie considerată o uitare criminală a datoriei.*

Revoluția germană a eliberat politica engleză de neliniștea pe care i-o provocase amenințarea unei hegemonii germanice întinzându-se asupra lumii întregi.

Așadar Anglia nu mai avea interes să vadă Germania *complet* ștearsă de pe harta Europei. Dimpotrivă, prăbușirea înspăimântătoare care s-a produs în zilele lui noiembrie 1918 a pus diplomația engleză în fața unei situații noi pe care la început nu o crezuse posibilă.

Imperiul britanic luptase timp de patru ani și jumătate cu arma în mână pentru a anihila pretinsa preponderență a unei puteri continentale. O prăbușire neașteptată părea să șteargă această putere de pe suprafața globului. Germania manifesta o asemenea absență a celui mai elementar spirit de conservare, încât evenimentele care se desfășuraseră în mai puțin de douăzeci și patru de ore păreau că au răsturnat întregul echilibru european: *Germania era zdrobită și Franța devenea prima putere continentală din Europa.*

Propaganda intensă, care, în timpul războiului, îi dăduse poporului englez putere să reziste, care îi inspirase o ură nemăsurată față de germani, care răscolise toate instinctele sale primitive și toate pasiunile lui, avea să apese acum ca o greutate de plumb asupra hotărîrilor oamenilor de stat britanici. Scopul pe care-l urmărise Anglia făcînd războiul era atins, din moment ce Germania nu mai putea practica o politică colonială, economică și comercială; tot ceea ce depășea acest scop leza interesele engleze. Dispariția Germaniei ca mare putere din Europa continentală nu putea decît să le folosească dușmanilor Angliei. Cu toate acestea, diplomația engleză nu a putut să-și execute schimbarea de direcție în zilele din noiembrie 1918 și pînă la sfîrșitul verii lui 1919 pentru că, în timpul acestui război lung, ea făcuse apel la sentimentele maselor cu o insistență fără precedent. Ea nu putea s-o facă, date fiind înclinațiile propriului său popor, și ca urmare a disproporției forțelor militare existente.

Franța își atribuisese conducerea negocierilor și putea să-și impună voința aliaților săi. Singura putere care ar fi putut, în timpul acestor luni de negocieri și de târguieli, să schimbe această stare de lucruri, Germania însăși, era pradă convulsiilor războiului civil și nu înceta să proclame, prin pretenșii ei oameni de stat, că era gata să accepte tot ceea ce i se va impune.

Cînd, în relațiile internaționale, un popor încetează, ca urmare a lipsei absolute a instinctului de conservare, să poată fi un aliat "activ", el decade la nivelul unui popor sclav și țara sa are soarta rezervată unei colonii.

Pentru a evita ca puterea Franței să devină prea preponderentă, Anglia nu mai avea la dispoziție decît un singur mod de a acționa: să se asocieze tîlhăriilor ei.

De fapt, Anglia nu și-a atins scopul pe care îl avea în vedere făcînd războiul. Acesta nu a înlăturat pericolul pe care îl prezenta pentru echilibrul de forțe de pe continent predominanța dobîndită de un stat european, ci l-a făcut doar mai amenințător.

Din punct de vedere militar, în 1914 Germania era încolțită de două țări dintre care una dispunea de forțe echivalente și cealaltă de forțe mult superioare. La aceasta se adăuga superioritatea maritimă a Angliei. Franța și Rusia, singure, erau obstacole suficiente pentru a împiedica orice creștere excesivă a măreției germane. Poziția geografică a Reichului, extrem de defavorabilă din punct de vedere militar, putea fi, în plus, considerată un coeficient de securitate care împiedica orice creștere importantă a puterii acestei țări. Configurația țărmurilor ei era, din punct de vedere militar, defavorabilă în caz de luptă împotriva Angliei; dacă regiunea maritimă era puțin întinsă și îngustă, frontierele terestre, erau, în schimb, mult prea întinse și deschise.

Situația Franței de astăzi este cu totul diferită: ca putere militară, ea este prima și nu are nici un rival serios pe continent; este în siguranță la sud în spatele frontierelor care o protejează împotriva Spaniei și Italiei; neputința patriei noastre îi asigură securitatea dinspre Germania; de-a lungul unei lungi întinderi a coastelor sale, ea este așezată în fața centrelor vitale ale imperiului britanic. Nu numai că acestea constituie ținte ușoare pentru avioane și pentru tunurile cu bătaie lungă, dar căile de comunicație ale comerțului englez ar fi expuse fără apărare atacurilor submarinelor. Un război submarin, susținut pe coasta lungă a Atlanticului și pe țărmurile întinse ale Franței de-a lungul Mediteranei în Europa și în Africa de Nord, ar avea consecințe dezastruoase pentru Anglia.

Astfel din punct de vedere politic rezultatul luptei împotriva creșterii puterii Germaniei a fost stabilirea hegemoniei Franței pe continent; rezultatele, din punct de vedere militar, au fost următoarele: Anglia i-a stabilit Franței locul întîi ca putere terestră în lume și a trebuit să recunoască faptul că Uniunea Americană îi este egală pe mare. Din punct de vedere economic, ea le-a cedat foștilor săi aliați teritorii în care avea interese de primă importanță.

După cum politica tradițională a Angliei vizează balcanizarea Europei

într-o oarecare măsură, cea a Franței dorește același lucru în privința Germaniei.

Anglia va dori întotdeauna să împiedice o putere continentală oarecare să-și întărească forțele într-atît încît să poată juca un rol important în politica mondială; ea vrea așadar să mențină un oarecare echilibru între forțele de care dispun statele europene; căci aceasta este una dintre condițiile primordiale ale hegemoniei Angliei în lumea întreagă.

Franța va dori întotdeauna să împiedice constituirea Germaniei într-o forță omogenă; menținerea unei federații de mici state germane ale căror forțe să se echilibreze și care să nu fie supuse unei autorități centrale; să ocupe malul stîng al Rinului; toate acestea sînt condițiile necesare stabilirii și asigurării hegemoniei sale în Europa.

Scopul ultim al diplomației franceze va fi veșnic în opoziție cu tendințele fundamentale ale diplomației engleze.

Cînd examinăm, ținînd cont de considerațiunile pe care le-am expus, posibilitățile alianțelor pe care epoca actuală i le oferă Germaniei, ne convingem repede că tot ceea ce putem face practic în domeniul alianțelor este să ne apropiem de Anglia. Deși consecințele politicii sale de război au fost și au rămas nefaste pentru Germania, nu trebuie să refuzăm să constatăm că Anglia nu mai are *astăzi* nici un interes presant ca Germania să fie *distrusă* și că, dimpotrivă, obiectivul diplomației engleze trebuie să fie tot mai mult, pe măsura scurgerii anilor, frînarea instinctului imperialist exagerat de care este însuflețită Franța. Numai că o politică de alianțe nu se face pierzînd vremea cu jignirile din trecut; ea nu este rodnică decît dacă profităm de lecțiile istoriei. Experiența ar fi trebuit să ne învețe că alianțele încheiate pentru urmărirea unor scopuri *negative* suferă de o slăbiciune congenitală. *Destinele a două popoare nu sînt temeinic sudate decît atunci cînd ele au în vedere un succes comun, sub formă de cîștiguri, de cuceriri comune, pe scurt, de creștere a puterii de care va profita fiecare dintre ele.*

Lipsa de experiență a poporului nostru în domeniul politicii externe transpare în modul cel mai limpede în știrile din presa cotidiană, care vorbesc despre *simpatia* mai mare sau mai mică manifestată de cutare sau cutare om de stat străin *față de Germania*, și care văd, în presupusele înclinații ale acestui om față de poporul nostru, garanția deosebită a unei politici favorabile intereselor noastre. A raționa astfel înseamnă a comite o absurditate incredibilă, înseamnă a specula prostia fără seamăn de care dă dovadă micul burghez german de tip obișnuit atunci cînd vorbește despre politică. Nu există om de stat englez, american sau italian care să fi luat vreodată poziție ca "germanofil". Orice om de stat englez este firește în primul rînd *englez*, orice american este mai întîi *american* și nu se va găsi nici un italian gata să facă o altfel de politică decît o politică *italianofilă*. Așadar cel care pretinde că alianțele se întemeiază pe înclinațiile *germanofile* ale oamenilor de stat influenți ai cutărei sau cutărei națiuni străine este un măgar sau un mincinos. Condiția necesară pentru ca destinele a două popoare să se înlănțuie nu este respectul reciproc sau simpatia reciprocă, ci perspectiva avantajelor pe care le va avea fiecare dintre contractanți de pe urma asocierii. Cu alte cuvinte, un om de stat englez, de exemplu, va putea practica o politică constant anglofilă și niciodată germanofilă, dar anumite interese determinate ale acestei politici *anglofile* vor putea, din motivele cele mai diferite, concorda cu interesele *germanofile*. Cazul nu se va prezenta, firește, astfel decît într-o anumită măsură și într-o zi situația va putea fi complet răsturnată; *dar arta unui om de stat conducător constă tocmai în a găsi, cînd este vorba, într-o anumită epocă, de realizarea unei operațiuni necesare,*

partenerii care trebuie să folosească aceleași mijloace pentru a-și apăra propriile lor interese.

Aplicarea practică a acestui principiu trebuie dedusă, pentru prezent, din răspunsul care va trebui dat la întrebările următoare. *Ce state nu au în prezent nici un interes vital ca o Europă centrală germană să fie complet scoasă din cauză pentru a permite Franței să exercite, economic și militar, o hegemonie necontestată? Și care sînt statele care, date fiind propriile lor condiții de existență și orientarea tradițională a politicii lor, ar vedea, în desfășurarea unei astfel de situații, o amenințare pentru propriul lor viitor?*

Căci trebuie în sfîrșit să ne dăm limpede seama de următorul fapt: dușmanul de moarte, dușmanul nemilos al poporului german este și rămîne Franța. Nu contează cine a guvernat sau guvernează Franța; fie că sînt Burbonii sau iacobinii, Napoleonii sau democrații burghezi, republicanii clericali sau bolșevicii roșii: scopul final al politicii lor externe va fi întotdeauna să pună mîna pe frontiera Rinului și să consolideze poziția Franței pe acest fluviu, făcînd toate eforturile pentru ca Germania să rămînă dezbinată și împărțită.

Anglia dorește ca Germania să nu fie o putere mondială; Franța nu vrea să existe o putere numită Germania; diferența este considerabilă! Dar, astăzi, noi nu luptăm pentru a ne recuceri poziția de putere mondială; noi trebuie să ne batem pentru existența patriei noastre, pentru unitatea națiunii noastre și pentru pîineu zilnică a copiilor noștri. Dacă, trăgînd concluzia acestor premise, trecem în revistă aliații pe care ni-i poate oferi Europa, nu rămîn decît două state: Anglia și Italia.

Anglia nu dorește să aibă în fața ei o Franță al cărei braț înarmat, pe care restul Europei nu este capabil să-l respingă, ar putea apăra o politică de natură să contrarieze într-o bună zi interesele engleze. Anglia nu poate dori vreodată să aibă de-a face cu o Franță pe care posesiunea unor bogate mine de fier și de cărbune în Europa occidentală ar face-o capabilă să joace în economia mondială un rol periculos pentru ea. Și Anglia nu poate dori nici ca Franța să se tucure în politica de pe continent, datorită fărîmîțării restului Europei, de o poziție atît de sigură pe cît îi stă în putință sau chiar să se vadă constrînsă să reia cu mai multă energie și ambiție politica mondială care este una din tradițiile diplomației franceze. Bombele Zeppelin de odinioară s-ar putea înmulți în fiecare noapte; supremația militară a Franței apasă greu asupra a ceea ce formează inima imperiului mondial guvernat de Marea Britanie.

Nici Italia nu poate dori ca poziția preponderentă ocupată de Franța în Europa să mai fie consolidată. Viitorul Italiei depinde de o extindere teritorială ale cărei elemente sînt grupate în jurul bazinului mediteranean. Ceea ce a împins Italia în război nu era, cu siguranță, pofta de a acționa pentru măreția Franței, ci intenția de a da o lovitură mortală dușmanului detestat pe care îl avea în Adriatică. Orice nouă întărire a puterii franceze pe continent este, pe viitor, un obstacol de care Italia se va putea lovi; de aceea nu trebuie să ne inchipuim vreodată că înrudirea raselor poate suprima orice rivalitate între două

popoare.

Examinarea cea mai realistă și mai lucidă a situației europene arată că aceste două state: *Anglia* și *Italia* sînt, în primul rînd, cele ale căror interese particulare cele mai firești nu sînt, sau sînt, în ultimă instanță, cel mai puțin lezate de condițiile necesare existenței unei națiuni germane și că aceste interese concordă chiar pînă la un anumit punct cu această existență.

*

*

*

Este adevărat că atunci cînd apreciem posibilitățile acestor alianțe, nu trebuie să pierdem din vedere trei factori. Cel dintîi ne privește pe noi, ceilalți doi privesc statele în chestiune.

In principiu, încheierea unei alianțe cu actuala Germanie este posibilă? O putere care caută într-o alianță un ajutor pentru executarea unui plan *ofensiv* se poate alia cu un stat ale cărui guverne, de cîtiva ani încoace, au oferit imaginea celei mai lamentabile incapacități, a lașității pacifiste și în care marea majoritate a națiunii, orbită de doctrinele democratice și marxiste, își trădează poporul și țara în modul cel mai revoltător? Oare o putere oarecare poate spera în prezent să poată stabili raporturi avantajoase pentru ea cu un stat, cu convingerea că într-o zi va putea lupta alături de el pentru apărarea intereselor comune, atunci cînd acest stat nu are, evident, nici curajul nici dorința de a ridica nici măcar un deget pentru a-și apăra propria viață, existența sa? Oare o putere oarecare, pentru care un tratat de alianță este, și trebuie să fie, ceva mai mult decît un contract de garanție care vizează menținerea unei stări de pieire lentă, cum a fost vechea și dezastroasa Triplă Alianță, va contracta o alianță valabilă la bine și la rău cu un stat ale cărui manifestări cele mai caracteristice sînt slugărnicia față de străinătate, iar în interior înăbușirea rușinoasă a virtuților naționale; cu un stat care nu mai are, din vina conducerii sale, nimic măreț; cu niște guverne care nu se pot lăuda că se bucură de cel mai mic respect pe lîngă concetățenii lor, astfel încît străinilor le este cu neputință să-i admire?

Nu! o putere care ține la reputația ei și care caută în alianță ceva mai mult decît niște subsidii pentru niște parlamentari avizi de pradă nu se va alia cu Germania de astăzi și chiar nu poate să o facă. *Incapacitatea noastră actuală de a încheia alianțe este rațiunea profundă și ultimă a solidarității existente între tilharii care ne dușmănesc.* Cum Germania nu se apără niciodată decît prin cîteva "proteste" înflăcărâte ale parlamentarilor noștri de elită, cum restul lumii nu are motiv să lupte pentru ca să ne apere, cum principiul bunului Dumnezeu este să nu elibereze popoarele lipsite de curaj, nici chiar popoarele care nu au nici un *interes direct* în distrugerea noastră totală nu au nimic altceva de făcut decît să ia parte la incursiunile tîlhărești ale francezilor, fie și numai ca să împiedice Franța, asociindu-se și participînd la jafuri, să continue singură să-și sporească forțele.

În al doilea rînd, nu trebuie să subapreciem dificultățile pe care le-ar întâmpina țările care pînă în prezent ne-au fost dușmane dacă starea de spirit a păturilor profunde ale popoarelor care au suferit influența unei propagande care a impresionat masele ar începe să se schimbe față de noi. Nu poți prezenta ani de zile un popor ca pe o adunătură de "huni", de "tîlhari", de "vandali" etc. și apoi, de pe o zi pe alta, să descoperi că el este opusul lor și să prezinți vechiului dușman drept aliatul de mîine.

Trebuie să fim și mai atenți la un al treilea fapt a cărui însemnătate este și mai mare pentru întorsătura pe care o vor lua viitoarele alianțe în Europa.

Dacă menținerea Germaniei în starea ei actuală de neputință nu prezintă decît puțin interes pentru politica engleză, ea are un interes foarte mare pentru finanța evreiască internațională. Politica engleză oficială sau, mai bine zis, tradițională și puterile bursei supuse în întregime influenței evreiești urmăresc scopuri opuse; o dovedesc în mod deosebit de evident pozițiile diferite pe care le iau și una și celelalte față de problemele care privesc politica externă a Angliei. *Finanța evreiască dorește, contrar intereselor reale ale statului englez, nu numai ca Germania să fie complet ruinată din punct de vedere economic, dar și ca ea să fie, politic, total redusă la sclavie.* Într-adevăr, internaționalizarea economiei noastre germane, adică luarea în posesie de către finanța mondială evreiască a forțelor de producție din Germania nu se poate face complet decît într-un stat politicește bolșevizat. Dar pentru ca trupele marxiste care luptă în folosul capitalului evreiesc internațional să poată distruge definitiv statul național german, au nevoie de un ajutor prietenesc venit din afară. De aceea armatele Franței trebuie să-i dea statului german lovituri violente, pînă ce Reichul, zguduit din temelii, va pieri din cauza atacurilor trupelor bolșevice aflate în slujba finanței evreiești internaționale.

Astfel evreul este cel care îndeamnă astăzi cu cea mai mare rîvnă la distrugerea radicală a Germaniei. Tot ceea ce se tipărește în lumea întreagă împotriva Germaniei este scris de evrei, după cum, în timp de pace și în timpul războiului, presa jucătorilor la bursă evrei și a marxștilor a așîțat sistematic ura împotriva Germaniei pînă cînd statele au renunțat, unele după altele, la neutralitate și, sacrificînd adevăratele interese ale popoarelor, au intrat în coaliția mondială îndreptată împotriva noastră.

Raționamentul evreilor este evident. Bolșevizarea Germaniei, adică distrugerea radicală a conștiinței naționale populare germane, care face posibilă exploatarea forței de producție germane supuse jugului finanței evreiești internaționale, nu este decît preludiul extinderii tot mai mari pe care o va lua cucerirea lumii întregi visată de evrei. Așa cum s-a întîmplat atît de des în istorie, Germania trebuie să fie pivotul pe care se va sprijini această luptă uriașă. Dacă poporul nostru și statul nostru sînt victimele acestor tirani ai popoarelor care sînt evreii cu singele alterat și lacomi de bani, întregul pămînt va fi prins în tentaculele acestei hidre; dar dacă Germania scapă de înlănțuirea lor, se va putea considera că cel mai mare pericol la care au fost vreodată

expuse toate popoarele a încetat să amenințe lumea întreagă.

Dacă este sigur că evreimea și-a pus în funcțiune toate intrigile subterane nu numai pentru a întreține ostilitatea pe care națiunile i-o arătau Germaniei, dar și pentru a o exacerba pe cât posibil, nu este mai puțin sigur că această activitate nu concordă decît într-o foarte mică măsură cu adevăratele interese ale popoarelor pe care ea le otrăvește. *In general, cu fiecare din popoarele vizate de propaganda sa, evreimea nu folosește decît argumente menite să aibă maximum de efect asupra spiritului națiunii așîate de emisarii săi și ale căror moduri de a vedea ea le cunoaște perfect, acelea al căror succes este mai sigur.* Față de poporul nostru al cărui sînge este extrem de amestecat, evreimea se servește, pentru a duce lupta de la care așteaptă puterea, de ideile mai mult sau mai puțin "cosmopolite" inspirate de ideologia pacifistă și care s-au născut în mintea sa, pe scurt, se mîndrește cu tendințe internaționale; în Franța profită de șovinismul căruia i-a recunoscut existența și a cărui putere știe s-o aprecieze foarte exact; în Anglia pune în joc interesele economice și considerațiunile de politică mondială; pe scurt ea profită întotdeauna de ceea ce caracterizează esențialmente spiritul unui popor dat. Numai atunci cînd, prin aceste mijloace diverse, a cucerit o influență hotărîtoare asupra economiei și asupra politicii, ea se eliberează de legăturile impuse propagandei sale de aceste argumente fictive și își dezvăluie în parte scopurile ascunse, ce vrea și pentru ce luptă. Apoi procedează și mai rapid la opera ei de distrugere, pînă cînd transformă succesiv toate statele într-un morman de ruine asupra căruia trebuie să domnească autoritatea suverană a imperiului evreiesc etern.

In Anglia, ca și în Italia, dezacordul existent între concepțiile despre o politică excelentă înrădăcinată în pămînt și în proiectele financiarilor evrei internaționali este evident și uneori sare brutal în ochi.

Numai în Franța se remarcă astăzi un *acord* secret, mai desăvîrșit ca oricînd, între *intențiile speculanților la bursă*, *intenții ai căror reprezentanți sînt evreii*, și dorințele unei *politici nationale* inspirate de șovinism. Tocmai această *identitate* de vederi constituie un pericol uriaș pentru Germania. Acesta este motivul pentru care Franța este și rămîne dușmanul de care trebuie să ne temem cel mai mult. *Acest popor, care decade tot mai mult la nivelul negrilor, pune în secret în pericol, prin sprijinul pe care îl acordă evreilor pentru a-și atinge scopul lor de dominație universală, existența rasei albe în Europa.* Căci contaminarea provocată de afluxul de sînge negru pe Rin, în inima Europei, corespunde la fel de bine cu setea de răzbunare sadică și perversă a acestui dușman ereditar al poporului nostru și cu calculul rece al evreului care vede în aceasta mijlocul de a începe metisajul continentului european în centrul său și, infectînd rasa albă cu sîngele unor oameni inferiori, de a pune temeliile propriei sale dominații.

Rolul pe care Franța, așîată de setea de răzbunare și îndrumată sistematic de evrei, îl joacă astăzi în Europa este un păcat împotriva existenței omenirii albe și va dezlănui într-o zi împotriva acestui popor toate spiritele

răzbunătoare ale unei generații care va fi recunoscut în poluarea raselor pacatul ereditar al omenirii.

In ceea ce privește Germania, pericolul pe care îl constituie Franța pentru ea îi impune datoria de a pune pe planul al doilea toate rațiunile de ordin sentimental și să întindă mina aceluia care, fiind la fel de amenințat ca și noi, nu vrea nici să sufere nici să îndure năzuințele dominatoare ale Franței.

In Europa nu există, în întreg viitorul pe care-l putem îmbrățișa cu privirea, decît doi aliași posibili pentru Germania: Anglia și Italia.

*

* *

Dacă astăzi ne dăm osteneala să aruncăm o privire în urmă asupra felului în care a fost condusă politica Germaniei de la revoluție încoace, nu putem face altceva, în prezența stîngăciei continue și de neînțeles a guvernelor noastre, decît să ne luăm capul în mîini și să ne lăsăm pur și simplu pradă disperării sau, împinși de o indignare vie, să pornim la război împotriva unui asemenea regim. Actele sale nu au avut niciodată nimic inconștient, căci intelectualii noștri chiori din noiembrie au reușit să facă ceea ce ar putea părea inimaginabil oricărei minți capabile să gîndească: *ei au umblat cu umilință după favorurile Franței*. Da! în toți acești din urmă ani, cu o mișcătoare nerozie de visători incorigibili, ei au încercat continuu să devină prieteni buni cu Franța, făceau neîncetat plecăciuni în fața "marii națiuni" și, în fiecare truc perfid al călăului francez, credeau de îndată că văd primele simptome ale unei schimbări de dispoziție. *Cei care conduceau politica noastră din culise nu au împărtășit firește niciodată această părere greșită și nesăbuită. Pentru ei, buna înțelegere cu Franța era mijlocul firesc de a sabota orice politică de alianțe eficace*. Ei n-au avut niciodată îndoieli asupra scopurilor urmărite de Franța și de cei care erau în spatele ei. Ceea ce îi forța să acționeze ca și cum ar fi crezut sincer că destinul Germaniei putea suferi o schimbare era faptul că își dădeau seama cu luciditate că în caz contrar poporul nostru s-ar fi angajat probabil pe o altă cale.

Firește că ne va fi foarte greu să facem Anglia să intre ca viitoare aliată în rîndurile partizanilor noștri. Presa noastră evreiască a știut întotdeauna să concentreze ura poporului nostru asupra Angliei și nu un singur fraier german a căzut cu cea mai mare bunăvoință în capcanele întinse de evrei: s-au spus vrute și nevrute despre "renașterea" puterii maritime germane, s-a protestat împotriva furtului coloniilor noastre, s-a cerut ca ele să fie recucerite; toate aceste vorbe furnizau materialele pe care canalii de evreu le făcea să ajungă la congenerii săi englezi și din care se alimenta o propagandă eficace. Burghezii noștri nerozi care se amestecă în politică încep să înțeleagă vag că astăzi noi nu trebuie să luptăm pentru ca Germania să devină "puternică pe mare" etc. Dirijarea forțelor națiunii germane spre acest obiectiv, înainte de a ne fi asigurat solid situația în Europa, era o nebunie încă înainte de război. Azi un

asemenea proiect trebuie să fie adăugat la numărul acelor prostii care, în politică, se numesc crime.

Uneori aveai într-adevăr motive de disperare cînd vedeai cu cîtă artă știau evreii care trăgeau sforile să distragă poporul nostru cu chestiuni cu totul secundare, provocau manifestații și proteste, în timp ce în același moment Franța mai lua o bucătică de carne din trupul poporului nostru și submina sistematic bazele independenței noastre.

În legătură cu aceasta, trebuie să vorbesc în special despre o idee fixă pe care evreul a știut în anii aceia s-o exploateze cu o pricepere extraordinară: Tirolul de Sud.

Bineînțeles, Tirolul de Sud. Chiar dacă mă ocup aici de această chestiune, îmi rezerv dreptul de a reveni asupra ei, căci va trebui să-i venim de hac acestei bande de mincinoși care, speculînd lipsa de memorie și prostia maselor de la noi, își permite să simuleze o indignare patriotică mai străină acestor impostori parlamentari decît este o coșofană de noțiunea de respect datorat proprietății altuia.

Insist asupra faptului că am făcut personal parte dintre oamenii care, atunci cînd se decidea soarta Tirolului de Sud - adică din august 1914 pînă în noiembrie 1918 - s-au situat acolo de unde această regiune putea fi și ea apărată eficace: în rîndurile armatei. În acei ani m-am bătut pe măsura forțelor mele, nu pentru a împiedica pierderea Tirolului de Sud, ci pentru ca patria să-l păstreze la fel ca pe orice altă țară germană.

Cei care atunci nu au luat parte la luptă, au fost tîlharii de parlamentari, toți acei mișei care făceau o politică de partid. În schimb, în vreme ce noi luptam cu convingerea că numai un sfîrșit victorios al războiului îi va permite poporului german să păstreze și Tirolul de Sud, acești trădători compromiteau victoria prin bîrfelile lor și prin apelurile lor la revoltă, astfel încît în final Siegfried a murit cu pumnalul înfîpt în spate în timp ce lupta. *Căci firește că nu discursurile incendiare și ipocrite rostite de parlamentari eleganți în Piața Primăriei din Viena sau în fața Feldherrnhalle din München îi puteau asigura Germaniei posesiunea Tirolului de Sud, ci numai batalioanele care luptau pe front. Cei care au provocat separarea lui au trădat atît Tirolul cît și toate celelalte teritorii germane.*

Cei care își închipuie că problema Tirolului de Sud va putea fi rezolvată prin proteste, declarații, defilări pașnice ale unor asociații sînt sau niște canalii desăvîrșite sau niște mic-burghezi germani.

Trebuie totuși să ajungem să ne dăm seama că nu vom putea reîntra în posesia teritoriilor pierdute nici prin invocări solemne adresate Atotputernicului, nici prin speranțele pioase puse într-o societate a Națiunilor, ci numai prin forța armelor.

Toată problema este așadar să știm cine sînt cei care sînt gata să recîștige cu arma în mînă teritoriile pierdute.

În ceea ce mă privește, pot da asigurări sincere că încă mă simt destul de

curajos ca să iau parte la recucerirea Tirolului de Sud punîndu-mă în fruntea unui batalion de șoc, alcătuit din flecari din parlament și din alți șefi de partide, ca și din cîțiva consilieri aulici. Ce fericit aș fi să văd cîteva șrapnele explodînd dintr-odată deasupra unei manifestări protestatare atît de "înlăcărare"! Cred că o vulpe care intră într-un coteț de găini nu ar provoca cîrîituri mai speriate și că fuga păsărilor ca să se pună la adăpost n-ar fi mai rapidă decît deruta unei atît de superbe "adunări de protest".

Dar cel mai vrednic de dispreț în treaba asta este că acești domni nu cred nici ei înșiși că mijloacele pe care le folosesc pot da rezultate. Ei, personal, știu foarte bine cît de ineficace și de inofensive sînt scenele lor burlești de bîlci. Dar actionează astfel pentru că firește că astăzi este mai ușor să *pălăvrăgești* despre recuperarea Tirolului de Sud decît era odionioară să *lupți* pentru păstrarea lui. Fiecare face ce poate; atunci noi ne-am vărsat sîngele, astăzi acești domni își ascut pliscul.

Cel mai delicios este să vezi cum se înfoaie cercurile legitimiste vieneze reclamînd astăzi Tirolul de Sud. Acum șapte ani, printr-un sperjur și o trădare demnă de cei mai mari ticăloși, augusta și ilustra lor dinastie a ajutat coaliția mondială să pună stăpînire pe Tirolul de Sud ca preț al victoriei sale. În vremea aceea, aceste cercuri au susținut politica dinastiei lor trădătoare și nu le păsa nici cît negru sub unghie de Tirolul de Sud sau de orice altceva. Firește că astăzi este mult mai ușor să reîncepi să lupți pentru acest teritoriu, din moment ce această luptă nu este dusă decît cu arme "spirituale" și, în orice caz, este mai ușor să răgușești perorînd într-o "adunare de protest", manifestînd nobila indignare care îți umple sufletul și să faci crampa scriitorului mîzgălind un articol de ziar decît să fi aruncat în aer niște poduri în timpul ocupației Ruhrului.

Motivul pentru care anumite cercuri au făcut, în ultimii ani, din chestiunea Tirolului de Sud pivotul raporturilor germano-italiene este evident. *Evreii și partizanii Habsburgilor au cel mai mare interes să împiedice politica de alianțe a Germaniei, căci ea ar putea provoca într-o zi învierea unei patrii germane independente. Nu din dragoste pentru Tirol se joacă această comedie, care nu-i este de nici un folos și chiar îl prejudiciază, ci de frică de acordul care s-ar putea stabili între Germania și Italia.*

Numai printr-un efect al gustului pentru minciună și calomnie care domnește în aceste cercuri au nerușinarea să prezinte lucrurile în așa fel încît să ne acuze că am "trădat" Tirolul.

Trebuie să le spunem acestor domni cu toată limpezimea necesară că: *Tirolul a fost trădat în primul rînd de fiecare german valid care nu a servit între anii 1914-1918 undeva pe front și nu i-a fost folositor patriei;*

În al doilea rînd, de fiecare om care, în acei ani nu a contribuit la întărirea capacității de rezistență a poporului nostru, care să-i permită să continue războiul și să susțină lupta pînă la capăt;

În al treilea rînd, de fiecare om care a luat parte la revoluția din

noiembrie, fie direct, prin actele sale, fie indirect, prin complezența sa lașă și care a sfărîmat astfel singura armă care putea salva Tirolul de Sud;

In al patrulea rînd, de toate partidele și membrii acestor partide care și-au pus semnătura pe rușinoasele tratate de la Versailles și Saint-Germain.

Ei, da! iată cum stau lucrurile, domnilor curajoși care nu protestați decît prin discursurile voastre!

Astăzi nu mă las condus decît de o singură considerație: teritoriile pierdute nu se recuperează cu limba bine ascuțită a parlamentarilor gălăgioși, ci trebuie recucerite cu o sabie bine ascuțită, cu alte cuvinte cu prețul unor lupte sîngeroase.

Or, nu ezit să declar că dacă soarta a hotărît astfel, eu nu numai că nu cred că recucerirea Tirolului de Sud este posibilă printr-un război, dar personal nu aș recomanda o asemenea încercare, avînd convingerea că această chestiune nu poate trezi în toți germanii entuziasmul patriotic înflăcărat care este condiția victoriei. Cred, în schimb, că dacă sîngele nostru trebuie să curgă într-o zi, ar fi o crimă să-l risipim pentru eliberarea a două sute de mii de germani atunci cînd, alături de noi, peste șapte milioane de alți germani zac sub dominație străină (ocuparea Renaniei) și cînd o arteră vitală a poporului german (Rinul) traversează o țară în care se zbenguie hoarde de negri.

Dacă națiunea germană vrea să pună capăt unei stări de lucruri care amenință să o facă să dispară de pe pămîntul Europei, ea nu trebuie să recadă în greșeala comisă înainte de război și să-și facă un dușman din lumea întreagă; ea trebuie să distingă care este dușmanul ei cel mai periculos pentru ca să-l lovească concentrîndu-și toate forțele asupra lui. Și dacă această victorie are drept condiție sacrificii făcute în alte domenii, generațiile viitoare ale poporului nostru ni le vor ierta. Ele vor ști să aprecieze cu atît mai bine înspăimîntătoarea noastră situație critică, grijile noastre profunde și hotărîrea grea luată atunci, cu cît rezultatul eforturilor noastre va fi mai strălucit.

Noi trebuie să ne lăsăm conduși astăzi de ideea călăuzitoare că un stat nu-și poate recupera teritoriile pe care le-a pierdut decît atunci cînd și-a recucerit mai întîi independența politică și puterea patriei-mamă.

A face posibilă și a asigura această independență și această putere printr-o politică de alianțe înțeleaptă, iată care este prima sarcină pe care trebuie s-o îndeplinească, în ceea ce privește politica externă, un guvern energic.

Dar noi, național-socialiștii, trebuie îndeosebi să ne ferim să-i urmăm pe patrioții noștri în vorbe, care sînt conduși de evrei. Ce nenorocire ar fi dacă și mișcarea noastră, în loc să pregătească lupta cu sabia, s-ar exersa protestînd.

Ideea stranie a unei alianțe cavaleriești cu cadavrul numit statul habsburgic a adus după sîne prăbușirea Germaniei. A asculta de imaginație și de sentiment, cînd studiezi posibilitățile care i se oferă actualmente politicii noastre externe este cel mai bun mijloc de a ne împiedica pentru totdeauna să ne ridicăm.

Este necesar să respingem acum obiecțiile pe care le-ar putea ridica cele trei întrebări puse deja, cu alte cuvinte să știm:

Primo, dacă este posibilă alianța cu Germania actuală a cărei slăbiciune este evidentă pentru toți;

Secundo, dacă națiunile dușmane par capabile să opereze o asemenea convertire;

Tertio, dacă, dată fiind influența evreimii, această influență nu va fi mai puternică decât interesul bine înțeles și bunăvoința celorlalte popoare și nu va împiedica și zădărnici toate proiectele de alianțe.

Cred că am tratat deja suficient unul din cele două aspecte ale primului punct. Se înțelege de la sine că nimeni nu va voi să se alieze cu actuala Germanie. Nu există nici o putere în lume care să îndrăznească să-și lege soarta de cea a unui stat ale cărui guverne nu pot inspira nici cea mai mică încredere. În ce privește încercarea multora din concetățenii noștri care pretind că au găsit în lamentabila stare morală de care suferă actualmente poporul nostru explicația conduitei guvernului, sau chiar scuza ei, ea trebuie respinsă în modul cel mai hotărât.

Este sigur că lipsa de caracter dovedită de poporul nostru de șase ani încoace este deosebit de tristă; indiferența lui față de interesele cele mai grave ale națiunii este într-devăr deznădăjduitoare și lășitatea sa cere câteodată răzbunare cerului. Numai că noi nu trebuie să uităm niciodată că, acum cîțiva ani, poporul în chestiune a dat lumii cel mai admirabil exemplu al celor mai înalte virtuți omenești. Din zilele lui august 1914 pînă la sfîrșitul acestei gigantice lupte a națiunilor, nici un popor de pe pămînt nu a dovedit mai mult curaj lă bătesc, mai multă perseverență îndîrjită și mai multă abnegație decât poporul nostru german devenit astăzi atît de vrednic de milă. Nimeni nu va voi să pretindă că rolul rușinos, jucat actualmente de poporul nostru, este expresia trasăturilor caracteristice specifice ale ființei sale lăuntrice. Ceea ce vedem în jurul nostru, ceea ce simțim în sinea noastră sînt consecințele înspăimîntătoare ale sperjurului comis la 9 noiembrie 1918; ele ne-au tulburat profund inteligența și rațiunea. Vorba poetului cum că răul nu poate produce la rîndul său decît rău se adevărește mai mult ca oricînd. Cu toate acestea, chiar în acest moment, însușirile fundamentale bune ale poporului nostru nu au dispărut complet; ele dormitează încă în adîncurile conștiinței și s-au putut vedea uneori, asemeni unor fulgere tăcute care brăzdează un cer învăluit în întuneric, strălucind virtuți de care Germania viitoare își va aminti într-o zi ca de primele simptome ale unei convalescențe aflate la începutul ei. Nu o dată s-au găsit mii și mii de tineri germani care erau hotărîți să-și sacrifice voluntar și bucuros, ca în 1914, anii tineri pe altarul scumpei lor patrii. Milioane de oameni au reînceput să lucreze cu aceeași sîrguință și cu același zel de parcă ruinele

provocate de revoluție nu ar fi existat niciodată. Fierarul se află din nou în fața nicovalei sale, țăranul merge în urma plugului său și savantul stă așezat în cabinetul lui. Cu toții își fac datoria cu aceleași eforturi și cu același devotament.

Asuprirea pe care dușmanii noștri ne fac s-o îndurăm nu mai este primită, ca altădată, cu hohote de ris, ci se resimte amărăciunea și mînia. Fără îndoială dispoziția oamenilor s-a schimbat mult.

Dacă această evoluție a spiritelor nu se manifestă încă sub forma unei reînvieri a ideii de putere politică și de instinct de conservare, greșeala aparține celor care, începînd cu 1918, conduc poporul nostru spre pieire, mai puțin printr-o hotărîre a cerului, cît prin propria lor autoritate.

Desigur, atunci cînd astăzi ne deplîngem națiunea, ar trebui totuși să ne întrebăm: Ce s-a făcut pentru a o îndrepta? Oare puținul sprijin pe care l-a dat poporul hotărîrilor guvernelor noastre - care de altfel abia dacă existau - este un semn al vitalității reduse a națiunii noastre sau mai degrabă dovada faptului că metoda folosită pentru păstrarea acestui bun prețios a eșuat complet? *Ce au făcut guvernele noastre pentru ca în acest popor să renască un spirit de mîndrie națională, de mîndră bărbăție și de ură, fiică a mîniei?*

Atunci cînd, în 1919, poporului german i-a fost impus tratatul de pace, am fi avut dreptul să sperăm că acest instrument al unei asupriri fără margini ar fi trezit la poporul nostru german o dorință violentă de libertate. *Tratatele de pace ale căror exigențe lovesc popoarele asemeni unor lovituri de bici acționează adeseori precum primele duruituri de tobă anunțînd viitoarea răzmeriță.*

Cîte foloase s-ar fi putut trage de pe urma tratatului de pace de la Versailles!

Acest instrument de furt fără măsură și al unei înjosiri rușinoase ar fi putut fi, în mîinile unui guvern care ar fi vrut să se servească de el, mijlocul de a înălța pasiunile naționale la gradul cel mai ridicat. Dacă o propagandă în stil mare ar fi știut să se folosească de cruzimile comise cu o plăcere sadică, ele ar fi transformat indiferența unui întreg popor într-o indignare revoltată și această indignare ar fi crescut pînă la furie!

Cît de ușor s-ar fi întipărit aceste fapte cu litere de foc în mintea și în inima poporului nostru pentru ca în sfîrșit rușinea resimțită în comun și ura comună a șaizeci de milioane de bărbați și de femei să devină un torent de flăcări, un cuptor în care s-ar fi călit o voință de fier și din care ar fi izbucnit strigătul:

"Vrem să ne regăsim armele!"

Desigur, iată la ce poate servi un asemenea tratat de pace. Oprimarea nemăsurată care apasă asupra noastră, nerușinarea pretențiilor lui furnizau armele cele mai eficace unei propagande care viza să scoată din amorteala lor spiritele vitale ale națiunii noastre.

Dar atunci trebuie ca orice tipăritură, începînd cu alfabetul din care copilul învață să citească pînă la ultimul ziar, ca orice teatru și orice cinemato-

graf, orice coloană de afișe și orice palisadă liberă să fie puse în slujba acestei unice și mari misiuni, pînă cînd invocarea nevolnică adresată cerului de asociațiile noastre de patrioți "Doamne, fă-ne iarăși liberi!" să se transforme în mintea celui mai mic copil în această rugăciune înflăcărată: *"Dumnezeule Atotputernic, binecuvîntează într-o zi armele noastre, fii tot atît de drept pe cît ai fost întotdeauna; hotărăște acum dacă merităm libertatea; Doamne, binecuvîntează lupta noastră!"*

Au fost lăsate să treacă toate ocaziile favorabile și nu s-a făcut nimic.

Cine se va mira așadar dacă poporul nostru nu este ceea ce ar trebui și ar putea să fie? Dacă restul lumii nu vede în noi decît servitorul, cîinele supus care linge cu recunoștință mîna care l-a lovit?

Este sigur că actualmente capacitatea noastră de a încheia alianțe este compromisă din vina poporului nostru, dar și mai mult din cea a guvernelor noastre. Dacă, după opt ani de asuprire din cele mai neînfrîinate, poporul nostru își manifestă atît de puțin voința de a 'l' liber, de vină este perversitatea guvernelor noastre.

Pentru ca poporul nostru să poată practica o activitate politică de alianțe, este necesar ca el să se ridice în ochii celorlalte popoare și această reabilitare depinde de existența, în Germania, a unei autorități guvernamentale care să nu fie servitoarea prea umilă a statelor străine, capul de corvoadă care pune în slujba lor propriile noastre forțe; este nevoie de un guvern care să fie crainicul conștiinței naționale.

Cînd poporul nostru va avea un guvern care-și va vedea misiunea în aceasta, nu vor trece șase ani pînă cînd o direcție îndrăzneată dată politicii externe a Reichului să nu se poată sprijini pe voința la fel de îndrăzneată a unui popor însetat de libertate.

*

* *

Cea de-a doua obiecție, cea care observa cît e de greu să transformi niște popoare dușmane în aliați cordiali, poate fi respinsă astfel:

Psihoza germanofobă generală pe care propaganda de război a dezvoltat-o artificial în celelalte țări va exista fatalmente cîtă vreme Reichul nu va fi redobîndit, prin renașterea conștiinței naționale a poporului german, trăsăturile caracteristice ale unui stat care își joacă partida pe eșichierul european și cu care se poate juca. Numai atunci cînd guvernul și poporul nostru vor fi dat impresia că se poate încheia, în deplină securitate, o alianță cu ele, o putere sau alta va fi, dacă interesele sale sînt paralele cu ale noastre, determinată să-și schimbe opinia publică prin efectul unei propagande contrare. Dar un asemenea rezultat cere firește ani de muncă perseverentă și abilă. Tocmai pentru că schimbarea orientării opiniei unui popor necesită o lungă perioadă de timp, această încercare nu trebuie făcută decît după o chibzuință matură, adică atunci cînd vom fi

absolut convinși că această muncă merită osteneala și că va da roade în viitor. Schimbarea dispozițiilor morale ale unei națiuni nu va trebui întreprinsă, încrezându-ne în pălăvrăgelile zadarnice ale unui ministru al afacerilor externe, mai mult sau mai puțin inteligent, fără garanția prealabilă că dispozițiile noi vor avea o valoare reală. Altminteri va produce în rândurile opiniei publice o confuzie deplină. Garanția cea mai sigură a posibilității de a încheia mai târziu o alianță cu un alt stat nu sînt vorbele umflate ale unor miniștri izolați, ci stabilitatea evidentă a unor tendințe guvernamentale bine definite și care par favorabile și în același timp o opinie publică orientată în aceeași direcție. Increderea pe care o vom putea avea în aceste două postulate va fi cu atît mai întemeiată cu cît autoritatea guvernamentală se va strădui să pregătească și să dezvolte prin propaganda sa revirimentul opiniei publice și cu cît, invers, tendințele acesteia din urmă se vor reflecta mai evident în cele ale guvernului.

Un popor - aflat în situația noastră - nu va fi considerat capabil să încheie alianțe decît atunci cînd guvernul și opinia publică vor proclama și vor manifesta prin actele lor voința fanatică de a lupta pentru a-și recîștiga libertatea. Aceasta este condiția prealabilă care trebuie îndeplinită înainte de a întreprinde schimbarea opiniei publice în alte state care ar fi dispuse, pentru apărarea intereselor proprii, să urmeze aceeași cale ca și partenerul al cărui concurs li s-ar părea util, pe scurt să încheie o alianță.

Mai există însă încă un punct care trebuie luat în considerare: *schimbarea dispozițiilor morale bine consolidate fiind o sarcină grea al cărei scop mulți nu-l vor înțelege de la început, a furniza, prin greșelile care pot fi comise, arme de care se vor servi adversarii pentru a contraataca este în același timp o crimă și o prostie.*

Trebuie să se înțeleagă că va trece negreșit un timp destul de îndelungat pînă cînd un popor va înțelege în întregime intențiile secrete ale guvernului său, deoarece acesta nu poate da lămuriri asupra scopurilor finale ale muncii de pregătire politică căreia i se consacră și trebuie să conteze fie pe încrederea oarbă a maselor, fie pe intuiția claselor conducătoare mai dezvoltate din punct de vedere intelectual. Dar, cum această clarviziune, acest tact politic și capacitatea de a prezice nu există la mulți oameni și cum unele rațiuni politice nu îngăduie să se dea explicații, o parte din conducătorii intelectuali ai națiunii se vor întoarce întotdeauna împotriva noilor tendințe în care va vedea pur și simplu niște experiențe, lipsindu-le puterea de a le pătrunde înțelesul. În felul acesta ele vor provoca opoziția elementelor conservatoare ale statului, cărora li se vor părea îngrijorătoare.

De aceea se impune urgent ca oamenilor care ar stînjiți munca de apropiere ce ar trebui să determine înțelegerea reciprocă a două popoare să li se ia din mînă cel mai mare număr posibil de arme care le-ar putea folosi, în special atunci cînd este vorba, ca în cazul nostru, de flecărelile prețioase și fanteziste ale asociațiilor patriotice și ale mic-burghezilor care fac politică la o masă de cafea. Căci este suficient să reflectezi puțin pentru a recunoaște că

strigătele care pretind o nouă flotă de război, recuperarea coloniilor noastre etc., nu sînt în realitate decît niște pălăvrăgeli prostești, care nu conțin nici o idee realizabilă practic. Pentru Germania nu poate fi considerat avantajos modul în care politica engleză profită de efuziunile absurde ale acestor susținători ai protestului dintre care unii sînt inofensivi, ceilalți dezechilibrați, dar care în taină lucrează cu toții pentru dușmanii noștri de moarte. Ei se epuizează în demonstrații din cele mai dăunătoare împotriva lui Dumnezeu și a lumii întregi și uită principiul fundamental, care este condiția oricărui succes: *"Cînd faci ceva, fă-l complet. Urlînd împotriva a cinci sau șase state, neglijăm să ne concentrăm toate forțele morale și fizice pentru a-l lovi în inimă pe dușmanul nostru cel mai infam și sacrificăm posibilitatea de a ne întări prin alianțe înainte de a începe această răfuială.*

Și aici, mișcarea național-socialistă are o misiune de îndeplinit. Ea trebuie să învețe poporul nostru să nu se oprească cu privirea asupra amănuntelor și să nu ia în considerare decît lucrurile cele mai importante, să nu-și risipească eforturile urmărind obiective secundare și să nu uite că noi trebuie să luptăm astăzi pentru existența însăși a poporului nostru și că singurul dușman pe care trebuie să-l vizeze loviturile noastre este și rămîne puterea care ne curmă această existență.

Poate că va trebui să ne impunem sacrificii grele. Dar acesta nu este un motiv să refuzăm să ascultăm rațiunea și să ne certăm cu lumea întreagă, scofînd strigăte fără sens, în loc să ne concentrăm forțele împotriva dușmanului nostru celui mai periculos.

De altfel, poporul german nu are moralmente dreptul să acuze atitudinea restului lumii față de el, cîtă vreme nu va fi cerut socoteală criminalilor care și-au vîndut și și-au trădat propria lor țară. A arunca de la distanță insulte și proteste împotriva Angliei, Italiei etc. și a lăsa să se plimbe libere printre noi canaliile care, punîndu-se în solda propagandei de război a dușmanilor noștri, ne-au smuls armele, ne-au zdrobit moral și au vîndut Reichul redus la neputință pentru treizeci de dinari nu înseamnă a da dovadă de o convingere respectabilă.

Inamicul nu face decît ceea ce era de prevăzut. Atitudinea sa și actele sale ar trebui să ne servească drept lecție.

Dacă nu sîntem capabili să ne ridicăm la înălțimea acestui punct de vedere, trebuie să ne dăm seama că nu ne mai rămîne decît deznădejdea, din moment ce trebuie să renunțăm să practicăm pe viitor orice politică de alianțe. Căci, dacă nu vrem să ne aliem cu Anglia, pentru că ne-a furat coloniile, nici cu Italia, pentru că ocupă Tirolul de Sud, nici cu Polonia și cu Cehoslovacia, pentru că ele sînt Polonia și Cehoslovacia, nu ne va mai rămîne alt aliat posibil în Europa decît Franța, care, în treacăt fie spus, ne-a furat Alsacia și Lorena.

Este îndoielnic că acest mod de a acționa este foarte favorabil intereselor poporului german. În orice caz, ne putem totuși întreba dacă o asemenea opinie este apărută de un imbecil sau de un șarlatan abil.

Cînd este vorba de șefi, înclin întotdeauna spre cea de-a doua ipoteză.

O schimbare a dispozițiilor morale ale citorva popoare, care pînă în prezent au fost dușmanii noștri și ale căror adevărate interese vor concorda pe viitor cu ale noastre, în măsura în care judecata omenească este capabilă să decidă, se poate produce, dacă forța internă a statului nostru și voința noastră evidentă de a ne apăra existența fac din noi aliați al căror concurs are o oarecare valoare și dacă, în plus, propriile noastre stîngăcii sau chiar acte criminale nu mai furnizează hrana pentru propaganda adversarilor acestor proiecte de alianță cu foștii dușmani.

*
* *

Cel mai greu este de răspuns la cea de-a treia obiecție.

Putem oare să credem că reprezentanții adevăratelor interese ale națiunilor cu care este posibilă o alianță își vor putea atinge scopurile împotriva evreului, acest dușman de moarte al statelor populare și naționale independente?

De exemplu politica engleză tradițională este sau nu capabilă să învingă influența funestă a evreimii?

Este, cum am mai spus, foarte greu de răspuns la această întrebare. Ea depinde de prea mulți factori pentru a putea aduce o apreciere definitivă. În orice caz, un lucru este sigur: *într-un singur stat puterea executivă poate fi considerată atît de temeinic instalată și atît de absolut pusă în slujba intereselor țării încît nu se mai poate spune că forțele evreimii internaționale sînt capabile să contracareze în mod eficace politica socotită necesară de guvern într-un singur stat.*

Lupta dusă de Italia fascistă, poate în fond inconștient (dar, în ceea ce mă privește, eu nu cred aceasta), împotriva celor trei arme principale ale evreilor este cea mai bună dovadă că pot fi sfărîmați, fie și prin procedee indirecte, colții veninoși ai acestei puteri care se ridică deasupra statelor. Interzicerea societăților secrete masonice, hărțuiala presei internaționale, ca și suprimarea definitivă a marxismului internațional și, invers, consolidarea progresivă a concepției fasciste despre stat vor face guvernul italian, pe măsura scurgerii anilor, din ce în ce mai capabil să apere interesele poporului italian fără a se sinchisi de suierăturile hidrei evreiești care amenință lumea întreagă.

Lucrurile se prezintă mai puțin bine în Anglia. În această țară a "celeii mai libere democrații", evreul exercită o dictatură aproape absolută pe căi oculte, prin opinia publică. Și totuși, și în această țară se duce o luptă neîntre-ruptă între reprezentanții intereselor statului englez și susținătorii dictaturii mondiale exercitate de evrei.

Violența cu care aceste două curențe contrarii se ciocnesc adesea s-a manifestat pentru prima dată în modul cel mai limpede după război, în pozițiile diferite luate de guvernul englez, pe de o parte, și de presă, de cealaltă, față de

problema japoneză.

De îndată ce s-a terminat războiul, vechea ostilitate reciprocă dintre America și Japonia a început să se manifeste din nou. Firește că marile puteri europene nu puteau rămâne indiferente în prezența acestui nou pericol de război. Toată înrudirea de rasă nu împiedica Anglia să încerce un anumit sentiment de invidie și de neliniște văzînd progresele Statelor Unite în toate ramurile economiei și ale politicii internaționale. Această fostă colonie, acest copil al metropolei pare să dea naștere unui nou stăpîn al lumii. Se înțelege că astăzi Anglia, neliniștită și îngrijorată, își trece în revistă vechii aliați și că politica engleză vede cu neliniște venind clipa în care nu se va mai spune:

"Anglia domnește asupra mărilor", ci "Mările Statelor Unite".

Uriășul stat al Americii de Nord, cu enormele bogății pe care le scoate dintr-un pămînt virgin este mai puțin vulnerabil decît Reichul înconjurat de dușmani. Dacă zarurile ar trebui aruncate pentru partida decisivă, Anglia ar fi pierdută în cazul în care ar fi redusă la propriile-i forțe. De aceea ea apucă lacom mîna galbenă și se cramponează de o alianță care îi este poate de neiertat din punctul de vedere al rasei, dar care, din punct de vedere politic, este singurul mijloc pe care Anglia îl are la dispoziție pentru a-și întări poziția în lume în fața ambițiilor continentului american.

În timp ce guvernul englez nu se hotăra să renunțe la legătura care o unea de partenerul său asiatic, în ciuda luptei pe care el o ducea în comun cu continentul american pe cîmpurile de luptă din Europa, întreaga presă evreiască a atacat pe la spate această alianță.

Cum este posibil că organele evreiești au fost pînă în 1918 slujitorii fideli ai Angliei în lupta împotriva Reichului german și că, dintr-odată, ele au comis trădarea de a-și urma propriul lor drum?

Nimicirea Germaniei era conformă nu intereselor Angliei, ci mai ales intereselor evreilor, după cum astăzi nimicirea Japoniei ar servi mai puțin interesele statului englez cît proiectele uriașe ale șefilor care speră să facă să domnească stăpînirea evreiască asupra lumii întregi. În vreme ce Anglia depune toate eforturile pentru a-și păstra poziția în lume, evreul pregătește atacul care -îi va permite să cucerească această lume.

El constată că statele europene sînt deja instrumente pasive aflate în mîna sa, că le domină prin tertipul numit democrație occidentală sau direct prin bolșevismul rus. Dar nu-i ajunge că ține Lumea Veche în mrejele lui; aceeași soartă amenință și Lumea Nouă. Evreii sînt stăpînii puterilor financiare din Statele Unite. În fiecare an forțele de producție ale unui popor de o sută douăzeci de milioane de suflete trec mai mult sub controlul lor; foarte puțin numeroși sînt aceia care, spre marea furie a evreilor, rămîn încă absolut independenți.

Cu abilitate perfidă, ei modelează opinia publică și o transformă în instrumentul măreției lor viitoare.

Capetele cele mai luminate ale evreimii cred deja că văd apropiindu-se momentul realizării cuvîntului de ordine al Vechiului Testament și după care

Israelul va devora celelalte popoare.

Dacă în mijlocul uriașei turme a țărilor deznaționalizate și devenite colonii evreiești ar mai rămîne un singur stat independent, întreaga acțiune ar putea eșua în ultimul moment. Căci o lume bolșevizată nu poate supraviețui decît cuprinzînd tot globul.

Dacă rămîne un singur stat care mai are încă energie și măreție naționale, imperiul mondial pe care vor să-l clădească satrapii evrei va fi înfrînt, ca orice tiranie de pe pămînt, de forța ideii naționale.

Ori evreul știe prea bine că dacă, adaptîndu-se timp de o mie de ani împrejurărilor externe, a putut să submineze temelia popoarelor Europei și să facă din ele niște metiși care nu mai aparțin nici unei specii definite, nu este capabil să impună aceeași soartă unui stat național asiatic cum este Japonia. Astăzi el îl poate maimuțări pe englez, pe american și pe francez, dar nu poate umple prăpastia ce-l desparte de un om de rasă galbenă din Asia. De aceea el încearcă să zdrobească statul național japonez cu ajutorul altor state de același fel, spre a se debarasa de un adversar periculos, pentru ca ceea ce va mai rămîne din autoritatea guvernamentală să devină, în mîinile sale, o putere care să domnească despotic asupra unor ființe lipsite de apărare.

El se teme de prezența unui stat național japonez în regatul său evreiesc de o mie de ani și dorește ca ruina acestui stat să preceadă înstăpînirea propriei sale dictaturi.

Iată de ce asmute el astăzi popoarele împotriva Japoniei, cum făcea înainte împotriva Germaniei, și se poate întîmpla ca în momentul în care diplomația engleză va continua să se bazeze pe alianța cu Japonia, presa evreiască de limbă engleză să propovăduiască lupta împotriva acestui aliat și să pregătească împotriva lui un război de exterminare, în numele principiilor democratice și scoțînd strigătul de raliere: "Jos militarismul și imperialismul japonez!"

Iată de unde vine nesupunerea evreului în Anglia.

Așadar lupta împotriva pericolului la care evreii expun întreaga lume va începe în această țară.

Și aici mișcarea național-socialistă va avea de îndeplinit una din sarcinile sale cele mai importante.

Ea trebuie să deschidă ochii poporului nostru asupra a ceea ce sînt națiunile străine și să-i reamintească neîncetat cine este adevăratul dușman al lumii actuale. În loc să propovăduiască ura împotriva popoarelor ariene, de care ne desparte aproape totul, dar de care ne unesc comunitatea de sînge și liniile mari ale unei civilizații identice, ea va indica mîniei tuturor pe dușmanul răufăcător al omenirii, arătînd că el este adevăratul autor al tuturor neajunsurilor noastre.

Dar ea trebuie să vegheze ca măcar poporul nostru să știe cine este dușmanul său de moarte și să facă în așa fel încît lupta dusă de noi împotriva lui să fie ca o stea vestitoare a timpurilor noi care le va arăta celorlalte popoare calea

pe care trebuie să se angajeze pentru salvarea unei omeniri ariene militante.

In rest, fie ca rațiunea să ne călăuzească și voința să ne întărească! Fie ca datoria sfântă care ne dictează actele să ne dea perseverență și credința noastră să rămână protectoarea și stăpîna noastră supremă!

CAPITOLUL XIV

ORIENTAREA SPRE EST SAU POLITICA ESTULUI

Două motive mă determină să examinez deosebit de atent relațiile dintre Germania și Rusia:

1. Este vorba mai întâi aici despre împrejurările poate hotărâtoare ale politicii externe germane în general.

2. Această problemă este de asemenea piatra de încercare a clarviziunii și a justeții acțiunii tînărului partid național-socialist.

Trebuie să mărturisesc că în special al doilea punct mă umple adeseori de o îngrijorare amară. Tînăra noastră mișcare își recrutează mai puțin efectivele din tabăra indiferențelor decît din cea a doctrinelor adesea extremiste; este foarte firesc ca, în înțelegerea politicii externe, acești oameni să fie influențați de părerile preconcepute și de slaba înțelegere a cercurilor politice sau doctrinare cărora le aparținuseră înainte. Și aceasta nu este valabil numai pentru oamenii care vin la noi de la *stînga*. Dimpotrivă. Oricît de dăunătoare ar putea fi învățătura pe care au primit-o despre aceste probleme, nu rareori ea a fost, cel puțin în parte, contrabalansată de un rest de instinct natural sănătos. Atunci este suficient să se înlocuiască influența exercitată înainte cu una mai bună și adesea tendințele sănătoase și vigoarea instinctului de conservare pe care au știut să le păstreze sînt recunoscute ca aliații cei mai utili.

În schimb, este mult mai dificil să aduci la niște concepții politice clare un om a cărui educație corespunzătoare a fost la fel de nebunească și de illogică și care, pe deasupra, a sacrificat pe altarul obiectivității ultimele vestigii ale instinctului său natural. Tocmai cei care aparțin cercurilor noastre zise luminate sînt cel mai greu de convins să îmbrățișeze cauza într-o manieră clară și logică pentru interesele lor și interesele poporului lor la exterior. Nu numai că asupra lor apasă povara copleșitoare a celor mai extravagante concepții și prejudecăți, dar ei au pierdut, dincolo de orice limită, orice înclinație de a-și urma instinctul de conservare. Mișcarea național-socialistă trebuie de asemenea să susțină lupte grele cu acești oameni, lupte grele pentru că, în ciuda neputinței lor din nefericire totale, acești oameni sînt adesea pradă unei înfumurări care îi face să-i privească pe ceilalți de sus, împotriva oricărei echități și chiar dacă au de-a face cu oameni mai buni decît ei.

Aceste personaje arogante, care cunosc totul mai bine decît ceilalți, sînt absolut incapabile să examineze sau să cîntărească ceva cu sînge rece, condiție esențială totuși în politica externă pentru a încerca sau a realiza ceva.

Cum aceste cercuri încep tocmai să devieze politica noastră externă în

modul cel mai dezastruos, abătînd-o de la orice apărare efectivă a intereselor rasiste ale poporului nostru pentru a o pune în slujba ideologiei lor fanteziste, mă simt obligat să tratez în mod special, în fața partizanilor mei, problema cea mai importantă a politicii noastre externe, adică atitudinea noastră față de Rusia; o voi face atît de complet pe cît o cere înțelegerea generală, în măsura în care cadrul acestei lucrări o permite. În legătură cu aceasta, voi mai face următoarea observație:

Dacă trebuie să înțelegem prin politică externă reglementarea raporturilor unui popor cu restul lumii, această reglementare va fi condiționată de fapte foarte exacte. Național-socialiști fiind, noi mai putem enunța în legătură cu politica externă a unui stat rasist următorul principiu:

Politica externă a statului rasist trebuie să asigure mijloacele de existență pe această planetă rasei pe care o înglobează statul, stabilind un raport sănătos, viabil și conform legilor naturale între numărul și creșterea populației pe de o parte, întinderea și valoarea teritoriului pe de altă parte.

În plus, nu trebuie considerată ca raport *sănătos* decît situația în care alimentația unui popor este asigurată numai de resursele propriului său teritoriu. Orice alt regim, chiar dacă ar dura secole și milenii, nu este mai puțin nesănătos și, mai devreme sau mai tîrziu, ajunge să producă un prejudiciu, dacă nu ruina poporului respectiv.

Numai un spațiu suficient pe acest pămînt poate asigura libertatea existenței unui popor.

În plus, întinderea necesară a unui teritoriu de populat nu poate fi apreciată numai după cerințele prezentului și nici chiar după însemnătatea producției agricole, raportată la cifra de populație. Căci, așa cum am arătat în volumul întîi, în capitolul "Politica germană de alianțe înainte de război", *importanței întinderii teritoriale a unui stat ca sursă directă a alimentației sale i se adaugă importanța ei din punct de vedere militar și politic.* Chiar dacă un popor își vede subzistența garantată de întinderea teritoriului său actual, este, totuși, necesar să se gîndească și să-i asigure securitatea. Aceasta rezultă din puterea politică a ansamblului statului, putere care este direct proporțională cu valoarea militară a poziției sale geografice.

Poporul german nu își poate închipui viitorul decît ca putere mondială. Vreme de aproape două mii de ani, gestiunea intereselor poporului nostru, cum trebuie să numim activitatea noastră politică externă mai mult sau mai puțin fericită, făcea parte integrantă din *istoria mondială*. Am fost noi înșine martori la aceasta: căci uriașa luptă a popoarelor din 1914 pînă în 1918 nu era altceva decît lupta poporului german pentru existența sa pe globul pămîntesc; noi înșine calificăm acest eveniment drept război mondial.

Poporul german s-a angajat în acea luptă ca o așa-zisă putere mondială. Spun "așa-zisă" fiindcă în realitate nu era așa. Dacă, în 1914, raportul existent între suprafața teritoriului său și cifra populației sale ar fi fost diferit, Germania ar fi fost într-adevăr o putere mondială și războiul, făcînd abstracție de alți

factori, ar fi putut avea un rezultat favorabil.

Nu este sarcina mea, și nici chiar intenția mea, să arăt ce s-ar fi întâmplat fără intervenția celui însă.

Cu toate acestea, consider că este absolut necesar ca situația să fie expusă deschis și cu toată simplitatea și să insist asupra punctelor slabe îngrijorătoare pentru a răspîndi, cel puțin în rîndurile partidului național-socialist, o vedere mai clară asupra necesităților.

Astăzi Germania nu este o putere mondială. Chiar dacă neputința noastră militară de moment ar înceta, nu am putea avea pretenții la acest titlu. Ce importanță poate avea pe planeta noastră o creație atît de lamentabilă în ceea ce privește raportul dintre cifra populației și suprafața teritoriului său ca actualul Reich german? Intr-o epocă în care, încetul cu încetul, fiecare fragment al acestui pămînt este atribuit vreunui stat - și unele îmbrățișează aproape continente întregi - nu se poate vorbi de putere mondială cînd este vorba de o formațiune politică a cărei metropolă se limitează la suprafața ridicolă de aproape cinci sute de mii de kilometri pătrați.

Dacă nu luăm în considerație punctul de vedere pur teritorial, suprafața teritoriului german dispăre în întregime față de ceea ce se cheamă puterile mondiale. Și Anglia nu trebuie prezentată ca o dovadă contrară, deoarece metropola engleză nu este, la drept vorbind, decît marea capitală a imperiului mondial englez, care se întinde pe aproape un sfert din suprafața globului.

Trebuie să mai luăm în considerare în primul rînd ca state gigant Statele Unite, apoi Rusia și China. Este vorba de formațiuni teritoriale care au, fiecare în parte, o suprafață de zece ori mai mare decît imperiul german actual. Chiar și Franța trebuie socotită printre aceste state. Nu numai pentru faptul că își completează armata, într-o proporție crescîndă, datorită resurselor populațiilor de culoare a uriașului său imperiu, ci și pentru faptul că invadarea ei de către negri face progrese atît de rapide încît se poate vorbi într-adevăr de nașterea unui stat african pe pămîntul Europei. Politica colonială a Franței de astăzi nu poate fi comparată cu cea a Germaniei de odinioară. Dacă evoluția Franței s-ar mai prelungi timp de trei sute de ani în stilul actual, ultimele rămășițe ale singelui franc ar dispărea în statul mulatru africano-european care este pe cale să se constituie: un imens teritoriu de populare autonomă, întinzîndu-se de la Rin pînă la Congo, populat de o rasă inferioară care se formează cu încetul sub influența unui metisaj prelungit. Aceasta este diferența dintre politica colonială franceză și vechea politică colonială germană.

Aceasta din urmă era toată numai jumătăți de măsură, ca tot ce facem noi. Ea nici nu a extins teritoriile de populare ale rasei germane, nici nu a făcut încercarea - criminală, este adevărat - de a întări puterea Reichului recurgînd la sînge negru. Ascarișii din Africa orientală germană au fost o încercare timidă pe această cale. În realitate ei au servit numai pentru apărarea coloniei. Ideea de a transporta trupe negre într-un teritoriu european de operațiuni, făcînd abstracție de imposibilitatea ei evidentă în timpul războiului mondial, nu a

existat niciodată, nici măcar ca proiect chemat să fie realizat în împrejurări favorabile; în schimb, la francezi ea a fost întotdeauna considerată ca una din rațiunile profunde ale activității lor coloniale.

Astfel vedem astăzi pe pământ un anumit număr de puteri dintre care unele nu numai că bat de departe prin cifra populației poporul nostru german, dar care găsesc principala rațiune a preponderenței lor îndeosebi în întinderea lor teritorială.

Comparația dintre imperiul german și celelalte puteri mondiale din punctul de vedere al suprafeței teritoriului și al cifrei populației nu ne-a fost încă niciodată atât de defavorabilă ca astăzi, dacă nu ne întoarcem cu două mii de ani în urmă, la începuturile istoriei noastre. Atunci, ca popor tânăr, ne făceam impetuos intrarea într-o lume a statelor mari care amenințau să se prăbușească și am contribuit la doborârea ultimului dintre acești uriași: Roma. Astăzi ne aflăm într-o lume de state mari și puternice în curs de formare și, în mijlocul lor, propriul nostru imperiu decade pe zi ce trece pînă își va pierde complet importanța.

Trebuie să păstrăm în fața ochilor, cu calm și sînge rece, acest adevăr amar. Este necesar să urmărim și să comparăm, sub raportul cifrei populației și al întinderii teritoriale, imperiul german și celelalte state de-a lungul secolelor. Știu că atunci fiecare va ajunge consternat la rezultatul pe care l-am exprimat deja la începutul acestor considerațiuni: *Germania nu mai este o putere mondială, indiferent dacă poziția ei militară este puternică sau slabă.*

Noi nu mai putem fi comparați cu nici un alt stat mare de pe glob; și acest lucru nu se datorează decît unei conduceri de-a dreptul nefaste a politicii noastre externe, din cauza lipsei sale totale de atașament - aș putea aproape spune testamentare - față de un scop determinat; în sfîrșit, din cauza pierderii oricărui instinct sănătos și al oricărui sentiment de conservare.

Dacă mișcarea național-socialistă vrea să obțină într-adevăr în fața istoriei consacrarea unei misiuni mărețe în favoarea poporului nostru, ea trebuie, pe deplin și dureros conștientă de adevărata poziție a poporului german pe acest pământ, să înceapă cu curaj și clarviziune lupta împotriva inconștienței și incapacității care au condus pînă în prezent politica externă a poporului german. Atunci, fără menajamente față de "tradiții" și "prejudecăți", ea trebuie să găsească curajul de a strînge la un loc poporul nostru și puterea sa, pentru a-l lansa pe calea care îl va scoate din actualul său habitat îngust și îl va conduce spre noi teritorii, eliberîndu-l astfel pentru totdeauna de pericolul de a dispărea de pe acest pământ sau de a deveni sclavul altora.

Mișcarea național-socialistă trebuie să se străduiască să facă să dispară dezacordul dintre cifra populației noastre și suprafața teritoriului nostru - aceasta fiind considerată atât sursă de subzistență cît și punct de sprijin al puterii politice - să suprime de asemenea dezacordul existent între trecutul nostru istoric și actuala noastră neputință fără ieșire. Ea trebuie să fie conștientă că, în calitate de paznici ai unei omeniri superioare pe acest pământ, noi avem obligațiile cele

mai mari; și ea se va putea cu atît mai bine achita de ele cu cît va avea mai multă grijă ca poporul german să dobîndească conștiința rasei sale și cu cît, pe lingă creșterea cîinilor, a cailor și a pisicilor, i se va face milă și de *propriul* său sînge.

*
* *

Atunci cînd calific politica externă germană dusă pînă acum drept incapabilă și oarbă, dovada îmi este furnizată de carența efectivă a acestei politici. Dacă poporul nostru ar fi scăzut intelectual sau ar fi devenit laș, rezultatele luptei sale pe pămînt nu ar fi fost mai rele decît cele pe care le vedem astăzi. Nici măcar evoluția din ultimii zece ani dinainte de război nu trebuie să ne inducă în eroare în această privință; căci forța unui imperiu nu poate fi măsurată ca atare, ci numai prin comparație cu alte state. Ori tocmai o asemenea comparație furnizează dovada că creșterea puterii celorlalte state era mai uniformă și ajungea astfel la rezultate mai importante; în aceste condiții, Germania, în ciuda ascensiunii ei aparente, în realitate se îndepărta tot mai mult de celelalte puteri și rămînea departe în urmă; pe scurt, diferența creștea în dezavantajul nostru. Și chiar în ceea ce privește cifra populației, noi pierdeam din ce în ce mai mult. Cu siguranță poporul nostru nu este întrecut în eroism de nici un alt popor din lume și, la urma urmei, ca să-și mențină existența el a plătit cu sîngele lui mai mult decît oricare popor de pe acest pămînt; dacă sacrificiile lui au fost zadarnice, este pentru că au fost prost folosite. Atunci cînd, în aceeași ordine de idei, examinăm temeinic istoria Germaniei din ultimul mileniu, cînd facem să se perinde în față ochilor noștri toate războaiele sale și nenumăratele sale lupte și cînd analizăm rezultatele definitive așa cum apar acum, trebuie să recunoaștem că, din această mare de sînge, se ivesc doar trei fapte, pe care le putem considera drept roadele durabile ale unei acțiuni clarvăzătoare în politica externă și pur și simplu în politică.

1. Colonizarea regiunii de graniță de la răsărit (Ostmark), înfăptuită în cea mai mare parte de bavarezi.

2. Cucerirea și pătrunderea pe teritoriul de la est de Elba, și

3. Oganizarea de către Hohenzollerni a statului brandenburghez prusac, model și nucleu al cristalizării unui imperiu nou.

Aceste fapte sînt pline de învățăminte rodnice pentru viitor!

Primele două mari succese ale politicii noastre externe au rămas cele mai durabile. Fără ele, poporul nostru nu ar mai juca nici un rol. Ele au fost prima încercare, însă din nefericire singura reușită, de a armoniza numărul crescînd al populației cu teritoriul. Și trebuie să considerăm cu adevărat lezastruos faptul că istoriografii noștri germani n-au știut să aprecieze la justa lor valoare aceste două mari realizări, de o importanță fără egal pentru posteritate, în timp ce glorifică tot ce este posibil și ridică în slăvi un eroism

fantezist și nenumărate războaie și lupte aventuroase, rămase în majoritate neînsemnate pentru viitorul Națiunii.

Al treilea mare succes al activității noastre politice constă în formarea statului prusac și în geneza subsecventă a unei concepții deosebite despre stat ca și despre sentimentul de conservare și de autoapărare al armatei germane sub o formă organizată și adaptată împrejurărilor actuale.

Din această formă și din această concepție despre stat provine transformarea sentimentului apărării individuale în acela al obligației de a apăra națiunea. Importanța acestui fapt nu poate fi supraestimată. Poporul german, sfîșiat de excesul de individualism, rod al diversității raselor pe care le înglobează, își va regăsi, grație disciplinei armatei prusace, cel puțin o parte a capacităților de organizare care, de multă vreme, i-au devenit străine. Ceea ce există la origine la celelalte popoare în instinctul lor de solidaritate gregară i-a fost redat, cel puțin în parte, comunității noastre naționale pe calea artificială a instrucției militare. De aceea desființarea serviciului militar obligatoriu - care, pentru zeci de alte popoare nu ar avea absolut nici o importanță - pentru noi este plină de consecințe. Încă zece generații de germani fără corectivul unei instrucții militare, abandonați influenței nefavorabile a diversității raselor și, ca urmare, a concepțiilor filozofice, și poporul nostru și-ar fi pierdut într-adevăr și ultimul rest de existență independentă pe această planetă. Spiritul german nu și-ar mai putea aduce tributul la o civilizație decît prin indivizi izolați în sînul națiunilor străine, fără ca măcar să li se recunoască proveniența. El nu ar mai fi decît un îngrășămînt pentru civilizație, pînă cînd în sfîrșit ultimul rest de sînge arian nordic ar dispărea și s-ar stinge în noi.

Este remarcabil că importanța acestor succese politice reale, pe care poporul nostru le-a repurtat în cursul a mai bine de o mie de ani de lupte, este mult mai bine înțeleasă și apreciată de adversarii noștri decît de noi înșine. Noi vibrăm și astăzi de eroismul care i-a răpit poporului nostru milioane din cei mai nobili fii ai săi și care, în ultimă analiză, a rămas totuși complet steril.

Este de cea mai mare importanță pentru conduita noastră prezentă și viitoare să facem distincția între adevăratele succese politice pe care le-a repurtat poporul nostru și împrejurările în care sîngele națiunii a fost primejduit fără folos.

Noi, național-socialiștii, nu trebuie, în nici un caz, să ne asociem patriotismului deplasat și zgomotos al lumii burgheze de astăzi. Există, în special, pericolul de moarte de a considera că ultima evoluție dinainte de război ar fi angajat cît de cît propriul nostru viitor.

Din întreaga istorie a secolului al XIX-lea nu poate rezulta pentru noi nici o obligație veritabilă. Noi trebuie, contrar atitudinii reprezentanților epocii actuale, să devenim din nou susținătorii unei concepții superioare despre politica externă, adică *punerea în acord a teritoriului cu cifra populației*. Da! Tot ceea ce putem învăța din trecut este să-i stabilim activității noastre un dublu obiectiv: *teritoriul, scop al politicii noastre externe, și o nouă doctrină filozofică, scop al*

politicii noastre interne.

Voi mai lua pe scurt poziție în legătură cu întrebarea în ce măsură revendicarea de teritorii este legitimată moral. Acest lucru este indispensabil; din păcate, într-adevăr chiar și în cercurile așa-zise rasiste apar tot felul de guralivi mieroși care se străduiesc să-i indice poporului german, ca scop al activității sale politice externe, repararea nedreptății din 1918 și totuși prin aceasta ei se cred obligați să asigure lumea întreagă de fraternitatea și de simpatia rasiste.

Aș spune mai degrabă așa: *pretenția de a restabili granițele din 1914 este o nerozie politică prin proporțiile și consecințele ei care o dezvăluie ca pe o adevărată crimă. Ca să nu mai spunem că granițele Reichului, în 1914, nu erau deloc logice. În realitate ele nu înglobau toți oamenii de naționalitate germană și nu erau nici raționale din punct de vedere strategic. Ele nu erau rezultatul unei acțiuni politice gândite, ci niște granițe provizorii, în cursul unei lupte neterminate; ele erau chiar, în parte, rezultatul jocurilor hazardului!* Tot atât de justificat și uneori chiar mai justificat s-ar fi putut alege un alt an marcant al istoriei germane, pentru a fixa ca scop al unei acțiuni politice externe restabilirea situației existente atunci. Revendicările de mai sus corespund de altfel pe deplin spiritului lumii noastre burgheze care, nici în acest domeniu, nu are nici cea mai vagă idee politică referitoare la viitor, ci care, dimpotrivă, se izolează în trecut și în trecutul cel mai apropiat: privirile pe care le aruncă în urmă nu depășesc propriul ei timp. Inerția ei o leagă de o situație dată și o face să se opună oricărei modificări a acesteia, fără ca această activitate defensivă să se ridice vreodată deasupra simplei tenacități. Este așadar perfect de înțeles că orizontul politic al acestor oameni nu se întinde mai departe de 1914. Dar, afirmând că restabilirea granițelor de atunci este scopul activității lor politice, ei întăresc din nou alianța gata să se rupă cu adversarii noștri. Numai așa se explică faptul că, la opt ani după un război mondial la care participau state cu obiective foarte des eterogene, coaliția învingătorilor de moment mai păstrează încă o oarecare unitate.

Toate aceste state au profitat, la timpul lor, de prăbușirea Germaniei. Teama de puterea noastră a făcut să dea înapoi lăcomia și pofta fiecăreia din aceste mari puteri. Ele vedeau în împărțirea cit mai mare cu puțință a Reichului nostru cea mai bună apărare împotriva unei ridicări viitoare. Conștiința lor neîmpăcată și teama lor de forța poporului nostru sînt cimentul cel mai durabil care îi mai leagă astăzi pe membrii acestei ligi.

Și noi nu îi inducem în eroare. Cînd lumea noastră burgheză fixează ca program politic al Germaniei restabilirea granițelor de la 1914, ea îi face să dea înapoi de frică pe fiecare din partenerii care voiau să scape din liga dușmanilor

noștri; într-adevăr, toți trebuie să se teamă că vor fi atacați izolat și vor pierde protecția celorlalți aliați. Fiecare stat se simte vizat și amenințat de acest cuvânt de ordine. Acesta din urmă este așadar de două ori nesăbuit:

1. Pentru că lipsesc mijloacele de a-l face să treacă de la fumul serilor în care se țineau adunări la realitate, și

2. Pentru că, chiar dacă ar fi într-adevăr obținut, acest rezultat ar fi atât de mizerabil, încît, Doamne Dumnezeule! el nu ar merita osteneala să punem din nou în joc sîngele poporului nostru.

Căci nimeni nu ar putea pune la îndoială faptul că nici măcar restabilirea granițelor de la 1914 nu ar putea fi înfăptuită fără vărsare de sînge. Numai niște minți puerile și naive se pot amăgi că s-ar putea ajunge la o revizuire a tratatului de la Versailles prin umilință și prin rugăminți; făcînd abstracție de faptul că o asemenea tentativă ar necesita temperamentul lui Talleyrand, ceea ce la noi nu există. Jumătate din oamenii noștri politici este alcătuită din elemente foarte dibace, dar, de altfel, complet lipsite de caracter și care sînt, pe scurt, ostile poporului nostru; în ce privește cealaltă jumătate, ea este alcătuită din oameni blajini, imbecili, inofensivi și serviabili. Și de la Congresul de la Viena vremurile s-au schimbat: *nu prinții și amantele prinților sînt cei care se tocnesc pentru frontierele statelor, acum neînduplecatul evreu cosmopolit luptă pentru a domina celelalte popoare*. Nici unul din ele nu poate îndepărta această mîină de la gîtul său altfel decît cu spada. Numai forța unită și concentrată a unei pasiuni naționale poate, dintr-odată, înfrunta uneltirile internaționale care tind să ducă popoarele la sclavie. Dar un asemenea gest nu s-ar putea face fără vărsare de sînge.

Dacă, totuși, ne declarăm convingerea că, într-un fel sau altul, viitorul Germaniei pretinde miza supremă în afara oricărei considerații de șmecherlic politic, miza însăși pretinde ca lupta să fie dusă pentru un scop demn de ea.

Granițele din anul 1914 nu au nici o valoare pentru viitorul națiunii germane. Ele nu constituiau nici salvarea trecutului, nici o forță pentru viitor. Prin ele, poporul german nu va putea nici să-și păstreze unitatea internă, nici să-și asigure subzistența; considerate din punct de vedere militar, aceste frontiere nu par nici bine alese și nici măcar liniștitoare; și, în sfîrșit, ele nu pot îmbunătăți situația în care ne găsim actualmente față de celelalte puteri mondiale sau, mai bine zis, față de adevăratele puteri mondiale. Distanța de Anglia nu va fi micșorată; nu vom ajunge la mărimea Statelor Unite; nici măcar Franța nu ar resimți o scădere substanțială a importanței sale în politica mondială.

Un singur lucru ar fi sigur: chiar și un rezultat favorabil al unei asemenea încercări de a restabili granițele din 1914 ar duce la o asemenea nouă sîngerare a trupului nostru încît nu am mai putea consimți la nici un alt sacrificiu de sînge pentru a asigura efectiv viața și viitorul națiunii noastre. Din contră, în beția unui asemenea succes, oricît ar fi de neînsemnată, am renunța cu atît mai bucuros să ne impunem obiective noi cu cît "onoarea națională" ar

fi fost reparată și s-ar fi deschis cîteva noi porți, cel puțin pentru un timp, dezvoltării comerciale.

În schimb, noi, național-socialiștii, trebuie să rămînem neclintiți în urmărirea scopului politicii externe: *să-i asigurăm poporului german teritoriul care-i revine în această lume*. Și aceasta este singura acțiune care justifică, în fața lui Dumnezeu și a posterității noastre germane, vărsarea de sînge: în fața lui Dumnezeu dacă am fost așezați pe acest pămînt ca să ne cîștigăm aici pîinea noastră cea de toate zilele cu prețul unei lupte perpetue, ca niște creaturi cărora nimic nu le este dat fără revers și care nu își vor datora poziția de stăpîni ai pămîntului decît inteligenței și curajului cu care vor ști să-l cucerească și să-l păstreze; în fața posterității noastre germane, dacă nu va fi vărsat sîngele nici unui cetățean german fără să i se dea Germaniei viitoare mii de noi cetățeni. Teritoriul pe care copiii viguroși ai generațiilor de țărani germani se vor putea înmulți într-o zi va justifica sacrificiul propriilor noștri copii și îi va absolvi pe oamenii de stat responsabili, chiar pe cei persecutați de generația lor, de sîngele vărsat și de sacrificiul impus poporului nostru.

În legătură cu aceasta trebuie să mă ridic cu cea mai mare energie împotriva acelor dintre scriitorii rasiști proști care au pretenția că văd, într-o astfel de cucerire de teritorii, "o lezare a drepturilor sacre ale omenirii" și se bazează pe aceasta ca să-și îndrepte împotriva ei mîzgăliturile. Nu se știe niciodată cine se poate ascunde în spatele unor asemenea indivizi. Dar este foarte sigur că tulburarea pe care o pot produce face jocul dușmanilor poporului nostru. Printr-o asemenea atitudine, acești criminali contribuie la subminarea și la dispariția voinței sale de a-și apăra exigențele vitale prin singura metodă care corespunde acestui scop. Căci nici un popor nu posedă aici pe pămînt nici un metru pătrat de teritoriu în virtutea unei voințe superioare sau a unui drept superior. Granițele Germaniei sînt niște limite fortuite și de moment în cursul eternei lupte politice; așa stau lucrurile și cu frontierele care delimitează habitatul celorlalte popoare. Și, după cum configurația suprafeței noastre terestre nu-i poate părea neclinită ca stîncă decît unui imbecil zăpăcit - cînd în realitate fiecare clipă nu ne arată din evoluția ei constantă decît o imobilitate aparentă, rod al acțiunii neîncetate a forțelor naturii, distrusă sau schimbată mîine de niște forțe mai puternice -, la fel stau lucrurile și în viața popoarelor, ale granițelor care le despart.

Frontierele statelor sînt făcute de oameni și sînt schimbate de ei.

Faptul că un popor a reușit să cucerească un teritoriu mult prea mare nu acordă cîtuși de puțin obligația superioară de a-l admite pentru totdeauna. El demonstrează cel mult forța cuceritorului și slăbiciunea celui care îndură. Și numai în această forță singură stă apoi dreptul. Dacă astăzi poporul german îngrădit într-un teritoriu imposibil se îndreaptă către un viitor deplorabil, aceasta nu înseamnă o oprire a destinului și nici revolta nu constituie o încălcare a acestui destin. După cum nici o putere superioară nu i-a făgăduit unui alt popor mai mult teritoriu decît poporului german sau după cum nici ea

n-ar fi, dimpotrivă, ofensată de această nedreaptă repartiție a solului; după cum strămoșii noștri n-au primit în dar de la cer pământul pe care trăim noi azi: căci ei au trebuit să-l cucerească luptînd, primejduindu-și viața. Tot așa, pe viitor, nu "grația" rasistă îi va da poporului nostru pământ și, odată cu el, mijloacele de existență, ci numai puterea spadei victorioase îl va putea obține.

Pe cît sîntem astăzi de convinși cu toții de necesitatea unei răfuiei cu Franța, pe atît de ineficace ar rămîne pentru noi în ansamblul ei, dacă scopurile politicii noastre externe s-ar mărgini la aceasta. N-ar putea fi interpretată decît ca o acoperire a spatelui pentru extinderea habitatului nostru în Europa. Căci nu am putea rezolva această problemă dobîndind colonii, ci exclusiv dobîndind un teritoriu de populare care să mărească însăși suprafața patriei noastre marvă. În plus, prin aceasta nu numai că s-ar asigura solidaritatea strînsă a noilor colonii cu metropola, dar s-ar procura întregului ansamblu teritorial avantajele care constau în mărirea lui unificată.

Mișcarea rasistă nu trebuie să devină avocatul altor popoare, ci să lupte pentru poporul său. Altminteri ea ar fi de prisos și în plus nu ar exista nici un drept să zeflemisim trecutul. Căci atunci am acționa ca și el. Vechea politică germană a fost considerată, din punct de vedere dinastic, o nedreptate: viitoarea politică nu trebuie să se inspire nici dintr-un nerod sentimentalism "rasist" cosmopolit. Mai cu seamă, noi nu sîntem jandarmii "bietelor popoare mici" binecunoscute, ci soldații propriului nostru popor.

Cu toate acestea, noi, național-socialiștii, nu trebuie să ne mulțumim cu atît: *dreptul la sol și la pământ poate deveni o datorie, atunci cînd un popor mare pare sortit pieirii, în lipsă de extindere.* Și în mod cu totul special cînd nu este vorba de un oarecare popor negru neînsemnat, ci de Germania, mama oricărei vieți, mama întregii civilizații actuale. *Germania va fi o putere mondială sau nu va exista deloc.* Dar, pentru a deveni o putere mondială, ea are nevoie de acea amploare teritorială care îi va conferi, în acel moment, importanța necesară și care le va oferi cetățenilor săi mijloacele necesare existenței.

*

* *

De aceea, noi, național-socialiștii, abolim deliberat orientarea politicii externe dinainte de război. Noi începem acolo unde ea a fost încheiată acum șase sute de ani. Noi oprim eternul marș al germanilor spre sudul și spre vestul Europei și ne îndreptăm privirile către Răsărit.

Noi punem capăt politicii coloniale și comerciale dinainte de război și inaugurăm politica teritorială a viitorului.

Dar dacă astăzi vorbim de teritorii noi în Europa, nu ne putem gîndi mai întîi decît la *Rusia* și la țările limitrofe care depind de ea.

Destinul însuși pare să ne arate aceasta cu degetul; lăsînd *Rusia* pradă bolșevismului, el a răpit poporului rus acea pătură de intelectuali care a

întemeiat și și-a asumat pînă în prezent existența sa ca stat. Căci organizarea statului rus nu a fost rezultatul aptitudinilor politice ale slavismului în Rusia, ci mai degrabă un exemplu remarcabil al activității, creatoare de state, a elementului germanic în mijlocul unei rase de o valoare mai scăzută. Multe din statele puternice de pe pămînt au fost create astfel. Popoare inferioare, avînd în fruntea lor organizatori și stăpîni de rasă germanică, au luat proporții pînă ce au devenit, la un moment dat, state puternice, și au rămas puternice atîta vreme cît simburile rasei creatoare a statului s-a păstrat nealterat. Astfel, de secole întregi, Rusia trăia pe seama nucleului germanic al păturilor sale superioare conducătoare care actualmente poate fi considerat extirpat și nimicit. Evreul i-a luat locul. Și după cum Rusia este incapabilă să scuture jugul evreilor prin propriile sale mijloace, tot astfel evreul nu poate, cu vremea, menține puternicul stat. El însuși nu este un element organizator, el nu este decît un ferment de descompunere. Uriașul stat din răsărit este numai bun să se prăbușească. Și sfîrșitul dominației evreiești în Rusia va însemna în același timp sfîrșitul Rusiei ca stat. Am fost aleși de destin ca să asistăm la o catastrofă care va fi dovada cea mai solidă a justității teoriilor rasiste în legătură cu rasele umane.

Și misiunea noastră, misiunea mișcării național-socialiste, constă în a aduce propriul nostru popor la acele concepții politice care îl vor face să-și vadă viitorul nu în impresii amețitoare dintr-o nouă campanie a lui Alexandru, ci în munca laborioasă a plugului german căruia spada nu are decît să-i dea pămînt.

*

* *

Se înțelege de la sine că evreii anunță o rezistență foarte activă față de această politică. Ei simt mai bine ca oricine semnificația unei asemenea conduite pentru propriul lor viitor. Și însuși acest fapt ar fi trebuit să le demonstreze tuturor oamenilor cu convingeri cu adevărat naționale temeiul acestei noi orientări. Dar vai! se întîmplă tocmai contrariul. Nu numai în cercurile național-germane, dar chiar și în cele ale "rașiștilor" este proclamată o ostilitate înverșunată împotriva ideii unei asemenea politici a Răsăritului; ele se referă, ca aproape întotdeauna în asemenea cazuri, la vreo autoritate stabilită. Evocă spiritul lui Bismarck pentru a acoperi o politică pe cît de lipsită de sens pe atît de extraordinar de vătămătoare pentru poporul german. Odinioară Bismarck însuși ar fi acordat o mare importanță bunelor relații cu Rusia. Intr-o anumită măsură, este just. Dar, în același timp, se uită complet faptul că el acorda o tot atît de mare importanță bunelor relații cu Italia și că același domn de Bismarck s-a aliat odinioară cu Italia ca să poată înfrînge mai ușor rezistența Austriei. De ce nu continuăm și *această* politică? "Pentru că Italia de astăzi nu este Italia de atunci", se va spune. Bine. Dar atunci, domnilor, permiteți-mi să obiectez că nici Rusia de astăzi nu mai este Rusia de atunci. Lui

Bismarck nu i-a venit niciodată ideea să fixeze o politică odată pentru totdeauna și din principiu. El domina prea bine situația ca să se împiedice de un asemenea obstacol. *Așadar întrebarea nu trebuie să fie: Ce a făcut atunci Bismarck? ci mai degrabă: ce ar fi făcut el astăzi? Și este mai ușor de răspuns la această întrebare. În înțelepciunea sa politică, el nu s-ar fi aliat niciodată cu un stat sortit pieirii.*

În rest, în vremea sa Bismarck nu a privit politica colonială și comercială germană decât cu sentimente foarte amestecate și încă pentru că îl interesa mai întâi să asigure cele mai bune șanse consolidării și întăririi interne a statului pe care îl crease. Acesta a fost de asemenea singurul motiv pentru care a fost mulțumit să aibă spatele acoperit de Rusia, ceea ce îi lăsa mână liberă în vest. Dar ceea ce atunci i-a fost folositor Germaniei, astăzi i-ar fi dăunător.

Încă din 1920-1921, când tînăra mișcare național-socialistă a început încet să se profileze pe orizontul politic și când a început să fie considerată, ici-colo, o mișcare de eliberare a națiunii germane, partidul nostru a fost abordat din diferite părți în vederea încercării de a stabili o anumită legătură între el și *mișcările de eliberare din alte țări*. Aceasta sub auspiciile "ligii națiunilor oprimare" cu nenumărați protagoniști. În cea mai mare parte era vorba de reprezentanți ai citorva state balcanice și ai Egiptului și Indiei, care mi-au făcut întotdeauna impresia unor flecari pretențioși, dar fără nici o bază veritabilă. S-au găsit totuși mulți germani, mai ales din tabăra națională, care s-au lăsat orbiți de acești orientali așîțați și care au crezut că vād, într-un oarecare student hindus sau egiptean venit nu se știe de unde, pe "reprezentantul" Indiei sau al Egiptului. Nu-și dădeau seama că era vorba, în general, de oameni care n-aveau nimic în spate și mai ales pe care nu-i autorizase nimeni să încheie un tratat oarecare cu cineva și că rezultatul practic al tuturor relațiilor cu aceste elemente era nul, dacă nu cumva timpul pierdut trebuie înscris în contul "pierderi și cîștiguri"! Eu m-am ferit întotdeauna de aceste tentative, nu numai pentru că aveam altceva mai bun de făcut decât să-mi irosesc săptămînile în "tratative" atît de sterile, dar, în același timp, consideram că totul ar fi fost inutil și chiar dăunător, chiar dacă era vorba de reprezentanții autorizați ai acestor națiuni.

Era deja destul de supărător, încă în timp de pace, că politica germană, în loc să imagineze o activitate ofensivă personală, ajungea la alianța defensivă cu niște state bătrîne scoase la pensie de istoria mondială. Alianța cu Austria, ca și alianța cu Turcia, nu avea nimic îmbucurător. În timp ce marile puteri militare și industriale de pe pămînt se uneau într-o alianță ofensivă activă, noi adunam cîteva organisme bătrîne ale unor state neputincioase și, cu acest talmeș-balmeș sortit pieirii, ne străduiam să rezistăm împotriva unei coaliții mondiale active. Germania a ispășit amarnic greșeala acestei politici externe. Dar această ispășire pare să nu fi fost destul de amară ca să-i ferească pe eternii noștri visători de o recădere promptă. Căci încercarea de a-i dezarma pe învingătorii atotputernici printr-o "Ligă a națiunilor oporimate" nu este numai ridicolă, ea este funestă. Tentativă funestă, deoarece ea abate, din nou și mereu,

poporul nostru de la posibilitățile reale și îl face să se lase pradă unor speranțe și unor iluzii pe cât de himerice pe atât de sterile. Germanul din zilele noastre seamănă într-adevăr cu omul pe cale să se înece, care se agață de un pai. Și aici poate fi vorba de oameni altfel foarte cultivați. De îndată ce se întrezărește licărirea speranței celei mai neverosimile, acești oameni încep să umble și să urmărească această fantomă. Fie că este vorba de o Ligă a națiunilor oprimate sau de o Societate a națiunilor, sau de orice altă închipuire himerică, ea va găsi totuși mii de credincioși.

Imi mai amintesc și acum de speranțele puerile și de neînțelese care s-au născut subit în cercurile rasiste, în 1920-1921, legate de o catastrofă iminentă pentru Anglia în India. Niște prestidigitatori asiatici - sau, poate, sînt gata s-o admit, adevărați "apărători ai libertății" indieni - care circulau în vremea aceea prin Europa reușiseră să le sugereze unor oameni perfect rezonabili sub alte aspecte ideea fixă că marele imperiu britanic era în pragul ruinei tocmai în India care constituia piatra sa unghiulară. Firește că ei nu erau conștienți că în acest caz propria lor dorință zămislea toate aceste idei și nici de absurditatea speranțelor lor. Căci, scontînd pe faptul că prăbușirea dominației engleze în India va însemna sfîrșitul Imperiului britanic și al puterii engleze, ei admiteau astfel că India avea pentru Anglia o importanță capitală.

Dar această problemă vitală nu era probabil un mare secret cunoscut numai de profeții "rasiști" germani, putem să credem că era cunoscut și de conducătorii istoriei engleze. Este mult prea pueril să admitem că Anglia nu știe să aprecieze la justa ei valoare importanța Indiei pentru uniunea mondială britanică. Și faptul că n-au învățat nimic din războiul mondial și că nu recunosc și ignoră complet dîrzenia anglo-saxonă închipuindu-și că Anglia ar putea lăsa să-i scape India fără să recurgă la cele din urmă mijloace este un semn supărător. Este în același timp dovada unei totale lipse de cunoaștere de către germani a manierei britanice de a pătrunde în acest imperiu și de a-l administra. *Anglia nu va pierde India decît dacă este hărăzită ea însăși, în mecanismul său administrativ, descompunerii rasiale* (eventualitate exclusă cu desăvîrșire în zilele noastre în India) *sau dacă este obligată de spada unui dușman puternic.* Niște rebeli indieni n-ar reuși niciodată să o facă. Noi, germanii, am învățat bine cît este de greu să îmblinzești Anglia! Fără a mai pune la socoteală faptul că eu, un german, prefer totuși, orice ar fi, să văd India sub dominație engleză decît sub oricare alta.

Speranțele suscitade de mitul unei insurecții în Egipt sînt la fel de vrednice de milă. "Războiul sfînt" poate da un fior plăcut celor care, la noi, fac pe idioții, închipuindu-și că alții sînt gata să-și verse sîngele pentru noi - căci, vorbind deschis, această speculație lașă a fost întotdeauna izvorul nemăturisit al unor astfel de speranțe - ; în realitate, acest război ar avea un sfîrșit infernal sub tirul nimicitor al companiilor mitraliorilor englezi și grindina de bombe distrugătoare.

Fiindcă este imposibil să lansezi o coaliție de invalizi în atacul unui stat

puternic, hotărît să-și verse la nevoie cel din urmă strop de sînge ca să-și apere existența. Ca rasist care se bazează pe rasă pentru a aprecia valoarea materialului uman, nu am dreptul să leg soarta poporului meu de cea a așa-ziselor "națiuni oprimăte", cunoscînd deja inferioritatea lor rasială.

Astăzi trebuie să adoptăm exact aceeași atitudine față de Rusia. Actuala Rusie, lipsită de clasa ei conducătoare germanică - independent de intențiile tainice ale noilor săi stăpîni - nu poate fi un aliat în lupta pentru eliberarea națiunii germane. *Din punct de vedere pur militar, condițiile ar fi de-a dreptul catastrofale în cazul unui război purtat de Germania și Rusia împotriva Europei occidentale și probabil împotriva întregii lumi. Lupta s-ar desfășura nu pe teritoriul rus, ci pe teritoriul german, fără ca Germania să poată primi de la Rusia un ajutor cît de cît eficace. Mijloacele militare ale Reichului german actual sînt atît de vrednice de plîns și atît de insuficiente pentru un război, încît orice apărare a granițelor împotriva Europei occidentale, inclusiv Anglia, ar fi imposibilă și regiunea industrială germană ar fi lăsată fără apărare pradă atacurilor concentrate ale inamicilor noștri. În afară de aceasta, între Germania și Rusia se găsește statul polonez aflat în întregime în mîinile Franței. În cazul unui război dus de Germania cu Rusia împotriva vestului Europei, Rusia ar trebui să învingă Polonia mai înainte ca primul soldat rus să ajungă pe un front german. Și atunci ar fi vorba mai puțin de soldați, cît de mijloace tehnice. Din acest punct de vedere, am vedea repetîndu-se, sub o formă și mai îngrozitoare, situația din războiul mondial. Atunci industria noastră a fost stoarsă în folosul glorioșilor noștri aliați și Germania a trebuit să poarte aproape singură războiul tehnic; tot astfel Rusia ar fi un factor tehnic aproape neglijabil în războiul pe care îl imaginăm. Noi nu ne-am putea opune aproape cu nimic motorizării generale a lumii care în războiul următor trebuie să se manifeste într-un mod zdrobitor și decisiv. Căci Germania însăși nu numai că a rămas rușinos în urmă în acest domeniu esențial, dar ea ar trebui, cu mijloacele sale minime, să susțină Rusia care în prezent nu posedă nici măcar o singură fabrică în stare să construiască un automobil care să meargă. În aceste condiții, o asemenea luptă ar căpăta din nou caracterul unui măcel. Tineretul german și-ar vărsa sîngele și mai mult ca odinioară, deoarece, ca întotdeauna, greul războiului ar apăsa asupra noastră și rezultatul ar fi înfrîngerea inevitabilă.*

Dar, admițînd că s-ar întîmpla o minune și că o asemenea luptă nu s-ar termina cu distrugerea totală a Germaniei: în ultimă analiză, poporul german, golit de sînge, ar rămîne înconjurat ca înainte de marile puteri militare și adevărata lui situație nu s-ar îmbunătăți nicicum.

Să nu se obiecteze acum că nu este cazul să ne gîndim imediat la un război, în cazul unei alianțe cu Rusia sau că, dacă e cazul, am putea să ne pregătim temeinic pentru această eventualitate. Nu. *O alianță ale cărei obiective nu cuprind și perspectiva unui război este lipsită de sens și de valoare. Nu te aliezi decît în vederea unei lupte. Și chiar dacă răfuiala este încă departe în momentul încheierii alianței, asta nu înseamnă că nu se acționează prevăzîndu-se*

antrenarea într-un război.

De altfel, să nu ne închipuim că o altă putere oarecare s-ar putea înșela asupra unei asemenea alianțe. O coaliție germano-rusă ori va rămîne pe hîrtie și atunci nu are pentru noi nici scop, nici valoare, ori nu va rămîne literă moartă și, în acest caz, restul lumii va fi avertizat. Cîtă naivitate să crezi că în asemenea împrejurări Anglia și Franța ar aștepta vreo zece ani pînă cînd alianța germano-rusă și-ar termina pregătirea tehnică pentru război! Nu, furtuna ar izbucni deasupra Germaniei cu o iuțală fulgerătoare.

Așadar, însăși încheierea unei alianțe cu Rusia indică deja iminența războiului. Și rezultatul ar fi sfîrșitul Germaniei.

Dar trebuie să mai adăugăm următoarele:

1. *Cei care dețin actualmente puterea în Rusia nu se gîndesc cîtuși de puțin să încheie o alianță cinstită și, mai ales, să o respecte.*

Nu trebuie să uităm niciodată că guvernanții Rusiei actuale nu sînt decît niște criminali de rînd mînjiți de sînge; este vorba de o drojdie a omenirii care, profitînd de un moment tragic, a luat cu asalt un stat mare, a doborât și a exterminat cu milioanele, cu o sălbăticie sîngeroasă, intelectualii din clasele conducătoare și care exercită de aproape zece ani cea mai cruntă tiranie din toate timpurile. Nu trebuie să uităm nici că acești guvernanți aparțin unui popor care îmbină, într-un grad aparte, o cruzime bestială cu o artă incredibilă a minciunii și care, acum mai mult ca oricînd, se crede predestinat să-i impună lumii întregi asuprirea lui sîngeroasă. Nu trebuie să uităm că evreul internațional, care exercită actualmente o dominație absolută asupra Rusiei, vede în Germania nu un aliat, ci un stat hărăzit aceluiași destin. *Nu tratezi cu un partener al cărui singur interes este distrugerea celeilalte părți.* Nu tratezi mai ales cu niște indivizi pentru care nici o înțelegere nu ar fi sfîntă căci, în această lume, ei nu sînt reprezentanții onoarei și ai adevărului, ci ai minciunii, ai înșelăciunii, ai furtului, ai tîlhăriei, ai jafului. Omul care crede că se poate lega prin tratate de niște paraziți seamănă cu un copac care ar încerca să încheie în folosul său un compromis cu vîscul.

2. *Pericolul căruia i-a căzut pradă Rusia va amenința întotdeauna Germania.* Numai un burghez naiv își poate închipui că bolșevismul este înlăturat. Cu spiritul său superficial, el nu bănuiește deloc că aici este vorba de o manifestare instinctivă: aspirația poporului evreu la dominația universală, înclinație la fel de naturală ca aceea care-l împinge pe anglo-saxon să-și asigure puterea pe pămînt. Și evreul acționează tot ca anglo-saxonul, care înaintează pe această cale în felul său și luptă cu armele care-i sînt proprii. Și evreul își urmează calea, acea cale care-l determină să se strecoare în sinul popoarelor și să le golească de substanță; și el luptă cu armele sale care sînt minciuna și calomnia, otrăvirea și descompunerea, intensificînd lupta pînă la exterminarea sîngeroasă a adversarului detestat. Noi trebuie să vedem în bolșevismul rus încercarea evreilor în secolul XX de a dobîndi dominația mondială; în alte epoci ei au mai încercat să atingă același scop cu alte mijloace decît mijloacele actuale,

care, totuși, lăuntric, erau înrudite cu acestea. Această tendință este prea adânc înrădăcinată în toată ființa lor. Celelalte popoare nu renunță de la sine să urmeze instinctul care le face să-și dezvolte stirpea și puterea; împrejurări exterioare le obligă s-o facă sau aceasta constituie la ei un semn de senilitate; nici evreul nu-și întrerupe mersul spre dictatura mondială renunțând de bunăvoie sau refulându-și eterna aspirație. Nici el n-ar putea fi obligat să facă cale-ntoarsă decît de niște forțe exterioare lui, căci instinctul său de dominație mondială nu se va stinge decît odată cu el. Dar neputința popoarelor, moartea lor de bătrînețe nu survin decît atunci cînd ele au renunțat la puritatea sîngelui lor. Iar evreul știe s-o apere mai bine decît orice alt popor în lume. Așadar el își va urma întotdeauna drumul său fatal pînă ce i se va opune o altă forță care, într-o luptă titanică i-l va trimite lui Lucifer pe cel care pornește la asaltul cerului.

Germania este astăzi următorul obiectiv important al bolșevismului. Este nevoie de întreaga forță a unei idei mărețe, de întreaga conștiință a unei misiuni de îndeplinit pentru a smulge încă odată poporul nostru din strînsoarea acestei hidre, pentru a opri înaintarea contaminării sîngelui nostru, pentru ca forțele eliberate ale națiunii să poată intra în joc spre a asigura securitatea poporului nostru și spre a face imposibilă, pînă în viitorul cel mai îndepărtat, repetarea catastrofelor recente. Dar dacă urmărim acest scop, este o nebunie să ne aliem cu o putere supusă dușmanului de moarte al rasei noastre. Cum vrem să eliberăm poporul german de această strînsoare otrăvită dacă intrăm și noi în ea? Cum să-i explicăm muncitorului german că bolșevismul este o crimă demnă de muncile iadului împotriva omenirii, cînd noi înșine ne aliem cu organizațiile acestei stirpe infernale și, la urma urmei, le recunoaștem? Cu ce drept să condamnăm atunci în masă un individ pentru simpatiile sale față de anumite concepții, cînd înșiși șefii statului se aliază cu susținătorii acestor idei?

Lupta împotriva bolșevismului mondial evreiesc impune o atitudine clară față de Rusia sovietică. Diavolul nu poate fi alungat de Belzebut.

Astăzi cercurile rasiste, pline de admirație exagerată față de o alianță cu Rusia, n-au decît să arunce o privire în Germania și să-și dea seama de sprijinul pe care l-au găsit la începuturile lor. Rasiștii cred acum că o acțiune, care este propovăduită și desemnată de presa internațională marxistă, poate fi salutară pentru poporul german? De cînd îi întinde rasistului armura un scutier evreu? *Fostului Reich german i s-ar putea face un reproș capital legat de politica sa de alianțe: el își compromitea raporturile cu toți, prin veșnica sa politică de balanță, avînd slăbiciunea maladivă de a voi să salveze cu orice preț pacea mondială. Singurul lucru care nu i se poate reproșa este că nu a știut să păstreze relații bune cu Rusia.*

Sînt de acord că, încă înainte de război, aș fi considerat mai rațional ca Germania, renunțînd la politica sa colonială lipsită de sens, ca și la marina sa comercială și la flota ei, să se fi aliat cu Anglia împotriva Rusiei; ea ar fi înlocuit o politică mondială șovăielnică printr-o politică europeană fermă de cuceriri teritoriale pe continent.

Nu uit amenințările constante și nerușinate pe care Rusia panslavistă de atunci îndrăznește să le profereze împotriva Germaniei; nu uit manevrele constante de mobilizare al căror unic scop era acela de a brusca Germania; nu pot uita starea opiniei publice din Rusia, care, încă dinainte de război, se întrecea pe sine în atacuri pline de ură împotriva poporului nostru și a imperiului nostru; nu pot uita admirația exagerată a marii prese ruse față de Franța și atitudinea atât de diferită față de noi. Însă, cu toate acestea, înainte de război mai exista încă o a doua cale: am fi putut să ne sprijinim pe Rusia și să ne întoarcem împotriva Angliei.

Astăzi împrejurările sînt complet diferite. Dacă, înainte de război, înăbușindu-ne tot felul de sentimente, puteam merge alături de Rusia, astăzi acest lucru nu mai este posibil. Acele ceasornicului istoriei au înaintat și va suna ceasul în care soarta noastră trebuie să se hotărască. Consolidarea, de care se ocupă actualmente toate statele mari din lume, este pentru noi un ultim avertisment că trebuie să redevenim noi înșine, să ne aducem înapoi poporul din lumea viselor în aspra realitate și să-i arătăm singura cale către viitor care poate conduce vechiul Reich către o nouă înflorire.

Dacă mișcarea național-socialistă, în fața acestei misiuni capitale, scapă de orice iluzie și nu se mai conduce decît după rațiune, catastrofa din 1918 mai poate deveni o binefacere uriașă pentru viitorul poporului nostru. Această prăbușire poate determina într-adevăr o orientare complet nouă a politicii sale externe; mai mult, întărit în interior de teorii morale noi, el poate reuși, și în exterior, să-și stabilească definitiv politica. El poate dobîndi în sfîrșit ceea ce posedă Anglia, ceea ce a posedat Rusia înșăși, ceea ce, în sfîrșit, determină întotdeauna Franța să ia aceleași hotărîri conforme, în ultimă analiză, intereselor sale, adică: *un testament politic*.

Testamentul politic al națiunii germane privind atitudinea sa în exterior trebuie să fie pentru totdeauna următorul:

Să nu îngăduiți niciodată ca în Europa să se formeze două puteri continentale. În orice încercare de a organiza la granițele Germaniei o a doua putere militară - fie și sub forma unui stat susceptibil să cîștige o asemenea putere - să vedeți un atac împotriva Germaniei. Considerați că a împiedica prin toate mijloacele și la nevoie cu ajutorul armelor constituirea unui asemenea stat este nu numai dreptul vostru ci și datoria voastră. Dacă el există deja, distrugeți-l. Vegheați ca izvorul puterii țării noastre să nu fie în colonii, ci în Europa, în pămîntul patriei. Nu considerați niciodată Reichul garantat, cită vreme el nu va fi putut să-i dea, pentru secole, fiecărui vlăstar al poporului nostru, bucata sa de pămînt. Nu uitați niciodată că dreptul cel mai sfînt de pe lume este dreptul la pămîntul pe care vreți să-l cultivați tu însuși și că sacrificiul cel mai sfînt este acela al sîngelui vărsat pentru el.

N-aș vrea să închei aceste considerații fără să mai arăt o dată unica posibilitate de alianță care există pentru noi în Europa în acest moment. În capitolul precedent privitor la alianțele germane am indicat deja Anglia și Italia ca fiind singurele state de care am avea interes să ne apropiem strâns chiar cu prețul unor eforturi mari. Acum vreau să mai arăt aici importanța *militară* a unei astfel de alianțe.

Încheierea acestei alianțe ar antrena, din punct de vedere militar, în ansamblu și în amănunt, consecințe exact opuse celor pe care le-ar avea alianța cu Rusia. *Mai întâi faptul capital că în nici un caz apropierea de Anglia și de Italia nu comportă fatalmente un pericol de război.* Singura putere despre care trebuie să socotim că ar lua poziție împotriva alianței, adică Franța, nu ar fi, în cazul respectiv, în măsură să o facă. *Dimpotrivă, alianța i-ar da Germaniei posibilitatea de a lua pe deplin liniștită măsurile pregătitoare necesare, în cadrul unei asemenea coaliții, în vederea unei răfuiei cu Franța.* Căci esențialul, într-o asemenea alianță, este nu numai că Germania nu ar fi expusă subit, încă de la încheierea ei, la o invazie dușmană, ci și că s-ar prăbuși de la sine liga inamicilor noștri, această "Antantă" care ne-a fost atît de nemăsurat de funestă; *astfel dușmanul de moarte al țării noastre, Franța, va cădea în izolare.* Și chiar dacă la început nu ar fi vorba decît de un succes moral, el ar fi de ajuns ca să-i dea Germaniei o libertate de mișcare despre care astăzi încă nu știm nimic. *Fiindcă noua alianță europeană anglo-germano-italiană este cea care ar avea în mînă inițiativa politică, și nu Franța.*

Importanța acestui succes ar fi de altfel și mai mare, Germania fiind dintr-odată scăpată de poziția ei strategică nefavorabilă. Pe de o parte, cea mai puternică dintre flancări, de cealaltă, asigurarea completă a aprovizionării noastre cu hrană și cu materii prime; aceasta ar fi acțiunea binefăcătoare a noii rînduiri a puterilor.

Dar poate și mai important ar fi faptul că noua ligă ar îngloba state care s-ar completa reciproc din punct de vedere tehnic. Pentru prima dată aliații Germaniei nu ar fi niște lipitori care trăiesc pe spinarea economiei noastre; dimpotrivă, ele ar fi în stare să contribuie la îmbogățirea și completarea echipamentului nostru tehnic și n-ar uita s-o facă.

Să nu se uite că, în ambele cazuri, ar fi vorba de aliați care nu s-ar putea compara cu Turcia sau cu Rusia actuală. *Cea mai mare putere mondială și un tînăr stat național înfloritor ar oferi alte surse pentru un război european decît cadavrele putrezite cu care Germania se aliase în ultimul război.*

Desigur - am insistat asupra acestui lucru în capitolul precedent - unei asemenea alianțe i se opun dificultăți mari. Dar oare constituirea Antantei a fost o treabă mai puțin anevoioasă? *Ceea ce a putut face regele Eduard al VII-lea - și aproape împotriva intereselor sale firești - trebuie să reușim și noi să facem și vom reuși, în cazul în care convingerea necesității acestei evoluții ne inspiră pînă cînd va determina conduita noastră, după ce ne va fi făcut să triumfăm abil asupra noastră înșine* Și acest lucru va fi posibil din momentul în care, avînd

experiența sărăciei, în locul politicii fără scop din secolul trecut vom urmări în mod conștient un obiectiv unic, de care ne vom lega. *Viitorul politicii noastre externe nu stă într-o orientare spre vest sau o orientare spre est, ci într-o politică a Răsăritului în sensul dobândirii gliei necesare poporului nostru german. Dar cum pentru aceasta trebuie să avem putere și cum dușmanul de moarte al poporului nostru, Franța, ne sugrumă fără milă și ne sleiește, trebuie să ne hotărîm să facem toate sacrificiile susceptibile să contribuie la anihilarea tendințelor Franței către hegemonie. Orice putere care consideră ca și noi că pasiunea Franței pentru hegemonie pe continent este insuportabilă, este aliatul nostru firesc. Nici un demers față de una din aceste puteri nu trebuie să ni se pară prea greu, nici o renunțare nu trebuie să ni se pară imposibilă dacă avem în sfîrșit posibilitatea să doborîm dușmanul care ne urăște cu atîta înverșunare. Și putem lăsa timpul să ne vindece în liniște rănila ușoare, cînd cele mai grave vor fi cauterizate și închise.*

Firește, astăzi în interior sîntem pradă lătrăturilor pline de ură ale dușmanilor poporului nostru. Noi, național-socialiștii, să nu ne lăsăm derutați! Să nu încetăm să proclamăm ceea ce, conform convingerii noastre lăuntrice, este absolut necesar! Astăzi trebuie să înfruntăm curentul opiniei publice dus pe căi greșite de șmecheria evreiască ce s-a folosit de spiritul himeric al compatrioților noștri; valurile se vor sparge încă o dată cu turbare și furie în jurul nostru, dar cel ce se lasă dus este remarcat mai puțin decît cel care vrea să înoate împotriva curentului. Astăzi nu sîntem decît un spin, în cîțiva ani destinul poate face din noi un dig pe care se va sparge întregul val, care va trebui să se reverse într-o nouă albie.

Trebuie, așadar, să fie stabilit și recunoscut, în ochii restului lumii, că partidul național-socialist este tocmai susținătorul unei concepții politice bine determinate. *Noi trebuie să purtăm pe viziera noastră semnul distinctiv a ceea ce însuși cerul așteaptă de la noi.*

Noi cunoaștem necesitatea ineluctabilă care determină politica noastră externă; cunoscînd aceasta, trebuie să ne inspirăm din capacitatea de rezistență de care vom avea nu o dată nevoie, atunci cînd, sub aruncătoarele de flăcări ale adversarilor noștri înverșunați, cite unul va fi cuprins de neliniște și cînd o voce insinuantă îi va șopti, ca să nu aibă totul și pe toți împotriva-i, să facă o concesie și să urle laolaltă cu lupii.

CAPITOLUL XV

DREPTUL DE LEGITIMĂ APĂRARE

În măsura în care înțelepciunea omenească este capabilă să prevadă viitorul, politica practică după armistițiu, în noiembrie 1918, trebuia să ne oblige încetul cu încetul la o aservire completă. Istoria demonstrează prin numeroase exemple că popoarele care au depus armele, fără să fie absolut constrânse s-o facă, preferă, după aceea, să accepte umilințele cele mai groaznice și cele mai grele încercări și cele mai grave tîlhării decît să încerce să-și schimbe soarta printr-un nou apel la forță.

Această alegere este omenească. Pe cît posibil, un învingător prudent nu-și va impune învinsului pretențiile decît în etape succesive. Și are dreptul să conteze, cu un popor ce și-a pierdut întreaga tărie de caracter - cum se întîmplă întotdeauna cu cel ce se supune de bunăvoie - pe faptul că învinsul nu mai găsește în nici unul din actele asupririi, luate în parte, un motiv suficient ca să pună din nou mîna pe arme. Cu cît jafurile acceptate astfel, pasiv, sînt mai numeroase, cu atît rezistența pare mai puțin justificată în ochii altor oameni, cînd poporul învins sfîrșește prin a se revolta împotriva ultimului act de asuprire dintr-o serie lungă, îndeosebi dacă acest popor a îndurat deja răbdător și în tăcere o seamă de rele mult mai greu de suportat.

Pieirea Cartaginei este un exemplu înspăimîntător al acestei lungi agonii a unui popor epuizat din propria lui greșală.

În *Trei profesii de credință*, Clausewitz a pus în evidență această idee în mod incomparabil și i-a dat o formă definitivă spunînd că "o supunere lașă pătează onoarea astfel încît pata nu se mai poate șterge niciodată; că această picătură de otravă, intrată în sîngele unui popor, se transmite descendenților săi pentru a paraliza și a măcina forțele generațiilor viitoare"; că, în schimb, "tocmai pierderea libertății ca urmare a unei lupte sîngeroase și glorioase garantează reînvierea poporului subjugat o clipă și că ea este simbul viului din care vor crește într-o zi rădăcinile puternice ale unui nou copac".

Firește că o națiune care și-a pierdut întregul sentiment al onoarei și întreaga forță de caracter nu se va sinchisi de această doctrină. Oricine o pune la suflet nu va cădea niciodată foarte jos; dar cine o uită și nu vrea să se mai gîndească la ea, își pierde întreaga forță și întregul curaj. De aceea nu trebuie să ne așteptăm ca oamenii răspunzători de o supunere nevolnică să se retragă subit în ei înșiși și, lăsîndu-se conduși de rațiune și de întreaga experiență omenească, din acel moment să-și schimbe comportamentul. În schimb, ei sînt cei care vor azvîrli departe o asemenea teorie și atunci poporul va sfîrși prin a

se obișnuie cu jugul său de sclav, dacă cele mai bune elemente ale masei nu se vor ivi ca să smulgă puterea din mâinile unui guvern infam și corupător. În primul caz guvernării nu au obiceiul să se simtă atât de prost, fiindcă învingătorii sînt adesea destul de vicleni ca să le încredințeze supravegherea sclavilor; și aceste ființe fără caracter fac în general acest oficiu pe spinarea propriului lor popor cu o severitate mai nemiloasă decît ar face-o orice brută străină instalată de inamicul însuși în țara învinsă.

Cursul evenimentelor începînd din 1918 demonstrează că speranța de a obține, printr-o supunere voluntară, grația învingătorilor a exercitat în Germania influența cea mai funestă asupra aprecierilor politice și asupra atitudinii maselor. Insist asupra importanței expresiei *masele*, deoarece nu mă pot convinge că întreaga conduită a *șefilor* poporului nostru trebuie atribuită aceleiași erori funeste. Cum conducerea treburilor noastre a fost preluată de evrei începînd de la sfîrșitul războiului, și aceasta în modul cel mai fătîș, nu putem admite cu adevărat că nenorocirea noastră se datorează pur și simplu unei lipse de înțelegere a situației noastre; dimpotrivă, trebuie să fim convinși că poporul nostru este condus la pieire conștient. Considerată din acest punct de vedere, direcția politicii noastre externe nu este atât de lipsită de sens pe cît pare; ea este dictată de o logică subtilă și de o răceală de gheață pusă în slujba planului evreiesc de cucerire a lumii și a luptei duse pentru realizarea acestui ideal.

Se înțelege astfel de ce, atunci cînd, din 1806 pînă în 1813, Prusiei doborîte i-au fost suficienți șapte ani ca să-și regăsească forța vitală și hotărîrea de a lupta, în zilele noastre același interval de timp s-a scurs fără să se tragă vreun folos, ba chiar a slăbit și mai mult statul nostru. Tratatul de la Lucarno a fost semnat la șapte ani după luna noiembrie 1918.

Începutul capitolului explică cele întîmplate: din moment ce rușinosul armistițiu fusese semnat, nu mai puteam găsi energia și curajul de a opune subit rezistență măsurilor luate apoi de adversar ca să întărească asupra noastră. El fusese prea prudent ca să ceară prea mult dintr-odată. Și-a limitat tîlhăriile în așa fel încît după aprecierea lui - și a guvernului german - ele au fost întotdeauna destul de tolerabile ca să nu trebuiască să se teamă de o revoltă a sentimentului popular. Pe măsură ce subscriam la acele decizii arbitrare care desăvîrșeau suprimarea noastră, în prezența unei noi hoții și a unei noi umiliri, gestul neașteptat la care ațîția alții nu ne-au putut hotărî, cu alte cuvinte rezistența părea tot mai puțin întemeiat. Aceasta era "picătura de otravă" despre care vorbește Clausewitz: lipsa de caracter care s-a manifestat odată se va agrava fatalmente întotdeauna și va apăsa, puțin cîte puțin, ca o moștenire funestă, asupra tuturor deciziilor ulterioare. Este o greutate de plumb pe care cu vremea un popor aproape că nu o mai poate scutura de pe umerii săi și care sfîrșește prin a-l coborî la nivelul de rasă de sclavi.

Astfel alternau în Germania edictele care desăvîrșeau dezarmarea și aservirea noastră, care din punct de vedere politic ne lăsau fără apărare și ne

exploatau economic pînă cînd s-a creat acea stare de spirit care ne-a făcut să considerăm planul Dawes ca pe o fericire și tratatul de la Lucarno ca pe un succes. Este adevărat că se poate spune că, dintr-un punct de vedere mai înalt, în mijlocul acestor necazuri, am avut o bucurie: oamenii pot fi derutați, dar cerul nu se lasă înșelat. El ne-a refuzat favorurile lui: de atunci necazurile și neliniștea n-au încetat să însoțească poporul nostru, iar mizeria a fost unicul și credinciosul său aliat. Nici în acest caz soarta nu a făcut excepție în favoarea noastră; ne-a dat numai ce meritam. Noi nu mai cunoaștem prețul onoarei, ea ne-a făcut să apreciem libertatea de a ne putea cîștiga pîinea. Oamenii au învățat deja să-și ceară pîinea; va veni ziua în care se vor ruga cerului să le redea libertatea.

Oricît de grea și de evidentă a fost prăbușirea poporului nostru după 1918, în aceeași epocă, oricine își permitea să prezică ceea ce s-a întîmplat mai tîrziu era persecutat cu cea mai mare violență. Guvernarea pe care o suporta poporul nostru era pe cît de infatuată, pe atît de lamentabil de incapabilă; în special cînd trebuia să se debaraseze de consilierii ale căror avertismente îi făceau odioși. Atunci se putea întîmpla (și de altfel aceasta se întîmplă și astăzi) că mințile cele mai greoaie din parlament, niște șelari și niște mînușari vulgari - de altfel profesia însăși nu are nici o importanță aici - se pomeneau brusc ridicați la rangul de oameni de stat și din înaltul acestui pedestal dădeau lecții muritorilor de rînd. Puțin importa și încă puțin importă că un asemenea "om de stat" se dovedea cel mai adesea, după ce-și exersase talentele timp de șase luni, a fi un șarlatan fără minte, pe care lumea întreagă îl asaltează cu ironii și sarcasme, care nu știe niciodată ce trebuie să facă și dă dovezile cele mai evidente ale incapacității sale totale! Nu, aceasta nu are nici o importanță, dimpotrivă: cu cît politica practică de oameni de stat ai republicii parlamentare are mai puține rezultate efective, cu atît mai multă furie îi persecută pe cei care așteaptă de la ei asemenea rezultate, care au îndrăzneala să demonstreze că politica urmată pînă în prezent nu a cunoscut decît eșecuri și să prezică un viitor asemenea. Dacă reușim în sfîrșit să punem la zid pe unul din acești onorabili parlamentari și dacă acest artist al politicii nu mai poate nega eșecul suferit și nulitatea rezultatelor obținute, el găsește în acest faliment mii de cauze, fără să recunoască, în vreun fel, că tocmai el este cauza întregului rău.

*

* *

Intreaga lume ar fi trebuit să înțeleagă, cel puțin începînd din iarna 1922-1923, că Franța își urmărea cu o logică inflexibilă, chiar și după încheierea păcii, obiectivele de la începutul războiului. Căci nimeni nu va crede că Franța, în lupta cea mai hotărîtoare din istoria ei, a pus în joc timp de patru ani și jumătate sîngele poporului său, în care nu era deloc bogată, numai ca să primească reparații în schimbul prejudiciilor care i s-au adus. Nici măcar

Alsacia și Lorena nu ar fi suficiente ca să explice energia cu care Franța a condus războiul, dacă nu ar fi fost vorba de o parte dintr-un amplu program de viitor al politicii externe franceze: dezmembrarea Germaniei într-un talmeș-balmeș de state mici. Pentru atingerea acestui scop a luptat Franța șovină, făcând, este adevărat, din poporul său un mercenar în slujba evreului internațional.

Acest obiectiv de război francez ar fi fost atins de războiul însuși dacă, așa cum s-a sperat la început la Paris, teatrul luptei ar fi fost pământul german. Iși închipuiau că luptele sîngeroase din războiul mondial se vor da nu pe Somme, în Flandra, în Artois, sau în fața Varșoviei, a Nijnii-Novgorodului, a Kownoului, a Rigăi și oriunde altundeva, ci în Germania, pe Ruhr și pe Rin, pe Elba, în fața Hanovrei, a Leipzigului, a Nürnbergului etc.; și veți fi de acord că, în acest caz, dezmembrarea Germaniei ar fi fost posibilă. Este foarte îndoielnic că tinărul nostru stat federativ ar fi putut suporta timp de patru ani și jumătate o asemenea încercare a puterii de rezistență, așa cum a făcut-o o Franță puternic centralizată de secole și în care toți ochii erau îndreptați către Paris, centru necontestat. Intregul merit al faptului că această uriașă luptă a popoarelor s-a desfășurat în afara granițelor patriei noastre îi revine vechii noastre armate și numai ei; dar este în același timp o mare fericire pentru viitorul Germaniei. Am convingerea de nezdruccinat, și aceasta îmi strînge adesea inima, că în cazul contrar astăzi de mult nu ar mai exista Reichul german, ci numai "state germane". Este în același timp singurul motiv care ne îngăduie să spunem că sîngele prietenilor și fraților noștri căzuți pe cîmpul de luptă nu a curs chiar în zadar.

Astfel lucrurile au luat o cu totul altă întorsătură decît a scontat Franța. Germania s-a prăbușit în noiembrie 1918 cu iuțeala unui fulger. Dar, atunci cînd catastrofa ne-a lovit țara, armatele generalissimului mai ocupau o mare parte a țărilor dușmane. Prima grijă a Franței nu a fost atunci să dezorganizeze Germania, ci să scoată cît mai repede armatele noastre din Franța și din Belgia. Pentru a pune capăt războiului mondial, guvernul de la Paris a trebuit mai întîi să dezarmeze armatele germane și să le învingă, pe cît se putea, în Germania; numai după aceea s-a putut ocupa de atingerea scopului inițial, a scopului esențial al războiului. Dar, în această privință, Franța era deja paralizată. Odată Germania anihilată ca putere colonială și comercială și redusă la nivelul de stat de rangul al doilea, pentru Anglia războiul era deja terminat și cîștigat. Nu numai că ea nu avea nici un interes ca statul german să fie eliminat complet din acordul european, dar avea chiar mai multe motive să vrea ca Franța să-și găsească un rival în Europa pentru viitor. De aceea politica franceză a fost constrînsă să nu mai continue ceea ce începuse războiul decît printr-o acțiune pașnică hotărîtă și, cuvintele lui Clemenceau, după care, pentru el, pacea nu era decît continuarea războiului, și-au dovedit și mai mult însemnătatea.

În mod constant, de cîte ori s-a prezentat ocazia, ea s-a străduit să disloce armătura Reichului. La Paris se socotea că îi vin de hac coeziunii sale formulînd

mereu noi exigențe în notele care cereau dezarmarea Germaniei și prin spoliațiunile economice pe care această dezarmare le făcea posibile. Pe măsură ce germanii își pierdeau sentimentul de onoare națională, asuprirea economică și strîmtorarea continuă produceau în politică efecte ucigătoare. Zece sau douăzeci de ani de asemenea sistem de aservire politică și de exploatare economică nu pot să nu ruineze cu timpul statul cel mai solid organizat și, dacă împrejurările o permit, pot atrage după sine dizolvarea lui completă. Și atunci obiectivul de război al Franței ar fi fost definitiv atins.

La sosirea iernii 1922-1923, ar fi trebuit să ne dăm de mult seama de intențiile Franței. Așadar, nu existau decît două alternative: ori voința franceză ar slăbi încetul cu încetul în fața forței de rezistență a poporului german, ori Germania ar sfîrși prin a face ceea ce într-o zi se va întîmpla inevitabil: un act de opresiune deosebit de brutal ar determina-o să ia o violentă schimbare de poziție și să țină piept. Este adevărat că o asemenea decizie implica o luptă în care era în joc însăși existența sa; iar ea nu putea spera să supraviețuiască decît dacă în prealabil reușea să izoleze atît de bine Franța încît acest al doilea război mondial să nu mai fie o luptă a Germaniei împotriva lumii întregi, ci un război defensiv, purtat împotriva unei Franțe care nu înceta să tulbure pacea mondială.

Insist asupra acestui punct și sînt profund convins că această a doua parte a alternativei trebuie să se realizeze și se va realiza într-o zi. Nu voi crede niciodată într-o modificare a proiectelor Franței nutrite în privința noastră; căci ele nu sînt, în fond, decît expresia instinctului de conservare a națiunii franceze. Dacă aș fi francez și dacă, prin urmare, măreția Franței mi-ar fi la fel de scumpă pe cît îmi este de sfîntă aceea a Germaniei, n-aș putea și nu aș vrea să acționez altfel decît o face, la urma urmelor, un Clemenceau. Națiunea franceză, care moare încet, nu atît prin depopulare, cît prin dispariția progresivă a celor mai bune elemente ale rasei sale, nu poate continua să joace un rol important în lume decît distrugînd Germania. Indiferent ce căi ocolite urmează politica franceză, ea sfîrșește întotdeauna prin a tinde la acest ultim scop care-i va satisface dorințele cele mai profunde și mai arzătoare. Dar este greșit să credem că o voință pur *pasivă* de a se menține va putea opune în timp o rezistență victorioasă unei alte voințe, nu mai puțin hotărîte și trecînd *activ* la atac. *Cîtă vreme conflictul etern în care se confruntă Germania și Franța va consta într-o defensivă germană împotriva agresiunii franceze, nu va interveni niciodată vreo decizie, dar Germania va pierde secol de secol noi poziții.* N-avem decît să studiem fluctuațiile frontierei lingvistice germane începînd din secolul al XII-lea pînă în zilele noastre și apoi cu greu vom mai putea conta pe rezultatul fericit al unui proces care pînă acum ne-a fost atît de funest.

Numai atunci cînd acest lucru va fi bine înțeles în Germania, cînd voința de a trăi a națiunii nu va mai fi lăsată să se rătăcească într-o apărare pur pasivă, ci întreaga noastră energie va fi adunată pentru o explicație definitivă cu Franța, și pentru această luptă decisivă vor fi aruncate în balanță obiectivele esențiale ale națiunii germane, numai atunci se va putea pune capăt luptei

interminabile și esențialmente sterile care ne opune Franței; însă cu condiția ca Germania să nu vadă în nimicirea Franței decât un mijloc de a-i da în sfârșit poporului nostru, pe o altă scenă, întreaga extindere de care este capabil. Noi numărăm astăzi optzeci de milioane de germani în Europa! Politica noastră externă nu va putea fi considerată ca fiind bine condusă decât dacă în mai puțin de o sută de ani pe acest continent pot trăi două sute cincizeci de milioane de germani, nu înghesuși ca sclavii care lucrează în fabricile din Lumea Nouă, ci asemeni unor țărani și muncitori care își asigură reciproc existența prin muncă.

În decembrie 1922, tensiunea raporturilor dintre Germania și Franța părea că atinge un nivel amenințător. Franța cugeta la noi și monstruoase măsuri de extorcare și avea nevoie de garanții de succes. Exploatarea economică trebuia să fie precedată de o presiune politică și numai o lovitură violentă dată unuia din centrii nervoși ai întregului organism german putea impune, după părerea francezilor, poporului nostru "îndărătnic" un jug mai greu. *Ocupînd bazinul Ruhrului*, Franța spera nu numai să reușească în sfârșit să ne zdrobească moral, ci și să ne reducă la o asemenea aservire economică, încît am fi obligați să subscriem, vrînd-nevrînd, la toate obligațiile, inclusiv la cele mai grele.

Trebuia să ne plecăm sau să ne frîngem. Germania a început de îndată prin a se pleca și a sfârșit prin a se pomeni frîntă în întregime.

Prin ocuparea Ruhrului, destinul întindea încă o dată mîna poporului german pentru a-l ajuta să se ridice. Căci, ceea ce, la prima vedere, părea o nenorocire copleșitoare, conținea, la o privire mai atentă, un mijloc de a pune capăt suferințelor Germaniei. Din punct de vedere politic, ocupînd Ruhrul, pentru prima oară Franța se îndepărta într-adevăr și profund de Anglia. Nu era vorba numai de cercurile diplomatice engleze - care nu încheiaseră, apreciaseră și menținuseră alianța cu Franța decât din punctul de vedere al unor calcule reci - ci și de păturile cele mai profunde ale poporului englez. Această nouă întărire incredibilă a puterii franceze pe continent provoca, în special în cercurile economice de dincolo de Marea Mîneei, o jenă prost ascunsă. Căci Franța ocupa acum în Europa, ca putere militară și politică, o poziție pe care nici măcar Germania nu o cunoscuse înainte și, în plus, dobîndea resurse economice care îi asigurau o poziție privilegiată unică pentru a face concurență Angliei din punct de vedere politic. Cele mai importante mine de fier și de cărbune din Europa erau adunate în mîinile unei națiuni care, spre deosebire de Germania, își apăraseră pînă atunci interesele vitale pe cît de hotărîtă pe atît de activă și care îi reamintea lumii întregi în Războiul cel Mare încrederea pe care putea s-o aibă în armele ei. Ocupînd Ruhrul, Franța lua din mîinile Angliei tot cîștigul războiului și victoria nu îi mai revenea activei și suplei diplomații britanice, ci mareșalului Foch și Franței pe care o reprezenta.

În Italia, de asemenea, sentimentele inspirate de Franța și care, încă de la începutul războiului, nu mai erau afectuoase, au îmbrăcat caracterul unei uri fâțișe. Era marele moment istoric cînd aliații de ieri puteau deveni inamicii de mîine. Dacă s-a întîmplat altfel și dacă aliații nu s-au încăierat brusc, cum se

întîmplase în timpul celui de-al doilea război balcanic, a fost pur și simplu pentru că Germania nu avea un Enver Pașa, ci un cancelar al Reichului care se numea Cuno.

Cu toate acestea, invadarea Ruhrului de către francezi îi deschidea Germaniei perspective mari de viitor, nu numai în politica externă, ci și în politica internă. Un mare număr al concetățenilor noștri pe care Franța îi convinsese, grație influenței mincinoase continue a presei sale, că ea era apărătoarea progresului și a liberalismului, a fost dintr-odată vindecat de această iluzie. Anul 1914 risipise visurile de solidaritate internațională a popoarelor care obsedau mințile muncitorilor noștri germani și le readusese într-o lume în care domnește lupta neîncetată în care existența celui mai puternic cere moartea celui mai slab; primăvara lui 1923 a jucat același rol.

Atunci cînd Franța și-a pus amenințările în practică și a sfîrșit prin a înainta, la început cu multă prudență și timiditate, în regiunea minieră a Germaniei de Jos, orologiul destinului bătuse pentru Germania ceasul decisiv. Dacă, în acel moment, poporul nostru ar fi adoptat o altă atitudine decît cea de pînă atunci, regiunea germană a Ruhrului ar fi putut deveni pentru Franța ceea ce fusese Moscova pentru Napoleon. *Nu puteam acționa decît în două feluri; ori continuam să suportăm fără nici o vorbă această umilință și rămîneam cu brațele încrucișate, ori în poporul german se trezea, atrăgînd privirile asupra acestei regiuni în care se înroșesc cuptoarele și fumega furnalele, voința arzătoare de a pune capăt acestor jigniri neîncetate și mai degrabă de a se expune la toate spaimile momentului decît de a continua să suporte o teroare veșnică.*

Gloria nemuritoare a lui Cuno, pe atunci cancelar al Reichului, a constatat în faptul că a descoperit o a treia ieșire și partidele noastre burgheze germane și-au cucerit noi titluri de glorie, admirîndu-l și urmîndu-l pe cancelar.

Aș vrea să examinez acum, cît mai pe scurt cu putință, a doua cale care ni se oferea:

Ocupînd Ruhrul, Franța încalcăse, în modul cel mai violent, tratatul de la Versailles. Ea se îndepărtase astfel de o serie întreagă de puteri garante ale tratatului, în special de Anglia și de Italia. Franța nu mai spera că aceste state îi vor mai da vreun sprijin pentru a-și efectua incursiunea jefuitoare care nu servea decît propriile sale interese și egoismul său. Așadar nu trebuia să mai conteze decît pe propriile sale forțe pentru a duce la bun sfîrșit această aventură, fiindcă la început n-a fost altceva. Un guvern german național nu putea lua altă cale decît cea dictată de onoare. Era sigur că nu puteam să-i opunem imediat Franței o rezistență armată; dar era de asemenea indispensabil să ne dăm seama că orice negociere, fără o forță care să o sprijine, ar fi ridicolă și sterilă. Dacă era lipsit de sens, orice rezistență efectivă fiind imposibilă, să iei poziție declarînd: "refuzăm să negociem", era și mai stupid să începem în sfîrșit negocierile fără să fi creat între timp această forță.

Nu vreau să spun că am fi putut împiedica ocuparea Ruhrului prin *măsuri militare*. Ar fi trebuit să fii nebun ca să propovăduiești o asemenea

hotărîre. Dar puteam și trebuia să profităm și de impresia produsă de acțiunea Franței și de timpul necesar pentru a o pune în aplicare; și, fără a pune preț pe tratatul de la Versailles, pe care Franța îl încălcase, trebuia să ne gîndim să asigurăm resursele militare pe care negociatorii care reprezentau Germania s-ar fi putut apoi baza. Trebuia de asemenea să ne dăm seama că cei mai buni negociatori nu pot repurta succes, cînd pămîntul pe care stau și scaunul pe care sînt așezați nu sînt sub protecția poporului lor. O stîrpitură de croitor nu poate lupta împotriva atleților și un negociator lipsit de apărare nu poate decît să se resemneze atunci cînd Brennus își aruncă spada într-unul din talerele balanței, dacă nu și-o poate arunca pe a sa pe celălalt taler, spre a restabili echilibrul. Nu era dezolant să asisti la comediile negociatorilor care, începînd din 1918, precedau regulat deciziile unilaterale și arbitrare ale dușmanului? Totuși lumii întregi i se oferea acest spectacol umilitor atunci cînd eram invitați mai întîi ca în bătaie de joc la masa de conferințe, ca să ni se prezinte hotărîri și programe stabilite demult și pe care le puteam discuta pe larg, dar pe care trebuia să le considerăm *a priori* imuabile. La drept vorbind, negociatorii noștri n-au depășit decît foarte rar media cea mai modestă și cea mai mare parte dintre ei nu făceau decît să justifice cuvintele insolente ale lui Lloyd George care, în prezența fostului cancelar al Reichului, Simon, remarcă pe un ton sarcastic că "germanii nu știu să-și pună drept conducători sau reprezentanți niște oameni inteligenți". În rest, nici chiar niște oameni de geniu nu ar fi putut obține decît rezultate slabe, din cauza voinței unui dușman hotărît să-și folosească forța și a neputinței lamentabile a poporului fără apărare pe care îl reprezenta.

Cu toate acestea, cel care, în primăvara lui 1923, ar fi vrut să profite de ocuparea Ruhrului de către Franța spre a reconstitui forțele noastre armate ar fi trebuit să-i redea mai întîi națiunii armele morale, să-i dezvolte puterea de voință și să-i nimicească pe cei care distruseseră în el acest element primordial al forței unei națiuni.

În 1918 plătiserăm cu sîngele nostru greșeala comisă în 1914 și 1915, cînd neglijaserăm să zdrobim, odată pentru totdeauna, capul șarpelui marxist; aveam să fim crunt pedepsiți pentru greșeala comisă în primăvara lui 1923 cînd nu am profitat de ocazia care ni se oferea de a-i face inofensivi pe marxistii trădători de țară și asasini ai poporului lor.

Orice idee de a opune o rezistență efectivă agresiunii franceze era o pură nebunie, dacă nu se declara război influențelor care, cu cinci ani înainte, sfărîmaseră din interior rezistența germană pe cîmpul de bătaie. Numai niște minți burgheze puteau concepe ideea incredibilă că marxismul evoluase poate și că creaturile josnice care erau conducătorii din 1918 - cei care în momentul acela călcaseră cu sînge rece în picioare două milioane de morți pentru a se cocoța mai comod în posturile de conducere - erau dintr-odată gata să plătească tribut conștiinței naționale. Era o idee pe cît de neconceput pe atît de absurdă să speri că cei care odinioară își trădaseră patria vor deveni cît ai bate din palme apărătorii libertății germane. Departe de ei un asemenea gînd! Așa cum hiena

nu abandonează un stîrv, nici marxistul nu renunță să-și trădeze patria. Mi se poate aduce obiecția cea mai prostească și anume că numeroși muncitori și-au vărsat odinioară sîngele pentru Germania. Muncitori germani, de acord; numai că atunci ei nu mai erau niște internaționaliști marxiști. Dacă, în 1914, clasa muncitoare germană nu ar fi fost compusă decît din partizani ai doctrinei marxiste, războiul s-ar fi sfîrșit în trei săptămîni. Germania s-ar fi prăbușit mai înainte ca primul soldat să fi trecut granița. Nu, pentru ca atunci poporul german să continue să lupte, trebuia ca nebunia marxistă să nu-l fi măcinat în profunzime. Dar dacă un muncitor german și un soldat german erau, în timpul războiului, preluați de conducătorii marxiști, acest muncitor și acest soldat erau pierduți pentru patrie. Dacă la începutul și în timpul războiului douăsprezece sau cincisprezece mii din acești corupători ebraici ai poporului nostru ar fi fost ținuti sub gazele otrăvitoare pe care sute de mii din muncitorii noștri cei mai buni de orice origine și de toate profesiunile au trebuit să le suporte pe front, sacrificiul a milioane de oameni nu ar fi fost zadarnic. Dimpotrivă, dacă ne-am fi descotorosit la timp de aceste două mii de ticăloși, am fi salvat poate existența unui milion de germani buni și curajoși cu viitor. Dar "știința politică" a burgheziei consta tocmai în a trimite la moarte pe cîmpul de luptă fără să tresară milioane de oameni, în timp ce declara sus și tare că zece sau douăsprezece mii de trădători ai poporului - speculanți, cămătari și escroci - constituie comoara cea mai prețioasă și mai sfîntă a națiunii și că nu trebuie să ne atingem de ei. Intr-adevăr, nu știm ce anume biruie în această lume burgheză, cretinismul, slăbiciunea, lașitatea sau un moral complet șubrezit. Ea reprezintă o clasă condamnată la dispariție și care, din nefericire, trage cu sine în prăpastie un popor întreg.

Ori, în 1923 eram în aceeași situație ca în 1918. Indiferent de modul de rezistență care trebuia adoptat, prima măsură ce trebuia luată era să scăpăm poporul nostru de veninul marxist. Sînt convins că cea dintîi îndatorire a unui guvern cu adevărat național era atunci să caute și să găsească oameni hotărîți să-i declare marxismului un război de exterminare și apoi să li se lase cîmp liber de acțiune; el nu trebuia să fie adoratorul sêrvil al formulei stupide: "Pacea socială și buna ordine" atunci cînd dușmanul din afară îi dădea patriei lovitura fatală și cînd în interior trădarea stătea la pîndă la toate colțurile de stradă. Nu! un guvern cu adevărat național trebuia să vadă cu ochi buni manifestîndu-se în clipa aceea tulburări și dezordine, cu condiția ca această agitație să permită efectiv o răfuială deplină cu marxiștii, dușmanii de moarte ai poporului nostru. Dacă această precauțiune era neglijată, era o adevărată nebunie să crezi că vom rezista, indiferent în ce fel.

Pentru o răfuială cu un astfel de răsunset istoric, nu te puteai mulțumi să urmezi planul trasat de vreun consilier intim, de vreun ministru bătrîn cu sufletul veștejit; trebuia să ascuți de legile eterne ale vieții pe pămînt, care fac din existență o luptă, o luptă neînteruptă. Nu trebuia pierdut din vedere că adesea războaiele civile cele mai sîngeroase au dat naștere unui popor călit ca

oțelul și funciarmente sănătos, în timp ce nu o dată o descompunere, a cărei duhoare urca pînă la cer, a fost rodul unei stări de pace întreținută artificial. Așadar, în 1923, viperele care mușcau din trupul poporului nostru ar fi trebuit apucate cu o strîngere de mînă brutală. Dacă operația ar fi reușit, atunci pregătirea unei rezistențe active ar fi avut sens!

De cîte ori n-am răgușit pe vremea aceea încercînd să fac să se înțeleagă, cel puțin în cercurile așa-zis naționale, care era miza partidei de astă dată și îndeosebi că, în cazul în care comiteau aceleași greșeli ca în 1914 și în anii următori, rezultatul ar fi fost fatalmente același ca în 1918. Ceream, fără să obosesc, ca destinul să fie lăsat să-și urmeze liber cursul și să i se dea mișcării noastre posibilitatea de a se explica cu marxismul; dar țineam predici unor surzi. Cu toții, inclusiv șeful forțelor armate, pretindeau că știu mai bine ce au de făcut, pînă în ziua în care s-au văzut puși cu spatele la zid de cea mai lamentabilă capitulare pe care a cunoscut-o istoria.

Atunci am dobîndit convingerea profundă că burghezia germană a ajuns la capătul misiunii sale și că nu mai este chemată să aducă nici un serviciu. Am văzut că toate aceste partide burgheze nu se mai certau cu marxismul decît din pricina invidiei pe care le-o inspira concurența acestuia și că nu voiau să-l nimicească într-adevăr; de multă vreme s-au resemnat toate să-și vadă patria distrusă și nu mai au decît o singură grijă: să ia ele însele parte la parastas. Numai pentru asta mai "luptau".

Mărturisesc deschis că în vremea aceea am fost cuprins de admirația cea mai adîncă față de marele om care, în sudul Alpilor, inspirat de dragostea înflăcărată față de poporul său, departe de a pactiza cu dușmanii dinăuntru ai Italiei, se străduia să-i zdrobească prin toate mijloacele. Ceea ce îl va așeza pe Mussolini în rîndul oamenilor mari de pe pămînt este hotărîrea lui de a nu împărți Italia cu marxismul ci, dimpotrivă, sortindu-l pieirii, să-și apere patria de internaționalism.

În comparație cu el, oamenii noștri de stat de calitate proastă par niște pitici vrednici de milă și te cuprinde dezgustul cînd aceste nulițăi își permit necuviința de a critica un om care le este de o mie de ori superior! Și cît e de plăcut să te gîndești că auzi astfel de vorbe într-o țară care, cu numai un sfert de secol în urmă, avusese drept conducător un Bismarck!

Poziția luată astfel de burghezie în 1923 și menajamentele ei față de marxism stabiliseră dinainte soarta care aștepta orice rezistență activă în Ruhr. A voi să lupți împotriva Franței, atunci cînd în propriile noastre rînduri se afla un dușman de moarte, era o prostie evidentă. Tot ce s-a adăugat nu era decît un simulacru de luptă, o înscenare, pentru a da o oarecare satisfacție elementelor naționale din Germania, pentru a liniști "frămîntările sufletului popular", de fapt, pentru a-l înșela. Dacă s-ar fi acționat cu convingere, ar fi trebuit să se recunoască faptul că forța unui popor nu stă în primul rînd în armele sale, ci în puterea voinței sale și că înainte de a învinge dușmanul din afară, trebuia exterminat dușmanul dinăuntru; altminteri, vai de poporul a cărui victorie nu

recompensează, încă din prima zi, strădaniile lui ! Este suficient ca deasupra unui popor care a păstrat în sînul său elemente dușmane să treacă umbra unei înfrîngerii, pentru ca puterea lui de rezistență să fie zdrobită și ca dușmanul dinafară să biruie definitiv.

Este ceea ce se putea prezice încă din primăvara lui 1923. Să nu mi se vorbească mai ales de improbabilitatea unui succes împotriva Franței. Căci chiar dacă reacția provocată de intrarea Franței în Ruhr n-ar fi avut ca efect decît nimicirea marxismului în Germania, succesul ar fi fost de partea noastră. O Germanie eliberată de acești dușmani de moarte ai vieții și ai viitorului său ar avea forțe pe care nimeni în lume nu ar mai fi în stare să le învingă. *In ziua în care marxismul va fi zdrobit în Germania, ea își va vedea într-adevăr și lanțurile sfărîmate pentru totdeauna.* Căci niciodată de-a lungul istoriei noastre noi nu am fost învinși de forța adversarilor noștri; noi am fost întotdeauna învinși de propriile noastre defecte și de dușmanii pe care îi aveam în tabăra noastră.

Cum guvernul german, în acea epocă, nu era capabil de un act atît de eroic, ar fi trebuit să aibă înțelepciunea de a opta pentru primul termen al alternativei (indicată mai sus), adică să nu facă nimic pentru moment, să lase lucrurile să-și urmeze cursul.

Dar, la ceasul acela greu al istoriei noastre, cerul a gratificat poporul german cu un om mare, Dl. Cuno. La drept vorbind, acesta nu era un om de stat sau un politician de profesie și, firește, încă și mai puțin un om de stat înăscut; el juca rolul unui soi de manipulant folosit pur și simplu pentru a efectua niște munci determinate; în afară de aceasta, el avea în special experiența afacerilor. Și aceasta a fost un blestem pentru Germania, fiindcă acest negustor care se amesteca în politică a văzut în aceasta o activitate comercială și a acționat în consecință.

"Franța ocupă bazinul Ruhrului; ce este în bazinul Ruhrului? Cărbune. Deci Franța ocupă bazinul Ruhrului pentru cărbunele său". Și în modul cel mai firesc Dl. Cuno a avut ideea decretării grevei pentru ca francezii să nu aibă cărbune, ceea ce, după părerea d-lui Cuno, i-ar determina într-o zi să evacueze bazinul Ruhrului, din moment ce operațiunea nu le aducea beneficii. Acesta a fost, în mare, raționamentul acestui "om de stat important" și "spirit național", ce a fost pus să țină la Stuttgart și în alte părți discursuri în care se adresa "poporului său", în timp ce poporul său îl privea cu o admirație protească.

Dar, pentru a declanșa greva, era firește nevoie de marxiști, pentru că în special muncitorii trebuiau să facă grevă. Era așadar necesar ca și muncitorii să fie introduși în frontul unic format de toți ceilalți germani (pentru un om de stat burghez, muncitor și marxist sînt termeni echivalenți). Trebuia să fi văzut cum străluceau ochii reprezentanților acestor partide politice, ieșiți din mușgaiul burghez cînd au auzit acest cuvînt de ordine genial! Era în același timp național și genial. În sfîrșit găsiseră ceea ce căutau *in petto* de atîta vreme! Dl. Cuno azvîrlise un pod peste prăpastia care ne separa de marxism și atunci șarlatanul internațional a putut, dîndu-se drept un copil al "vechii Germanii"

și pronunțînd fraze patriotice mari, întinde o mîină sinceră internaționaliștilor, trădători ai patriei lor. Iar aceștia s-au grăbit să se învoiască. Căci, dacă Cuno avea nevoie de conducători marxiști pentru a-și constitui "frontul unic", aceștia aveau nevoie de banii lui Cuno. Cele două părți socoteau așadar că această alianță este în folosul lor. Cuno și-a dobîndit frontul său unic format din flecari naționali și din escroci antinaționali, iar impostorii internaționali, subvenționați de stat, s-au putut consacra nobilei lor misiuni, adică dezorganizarea economiei naționale, și de astă dată pe cheltuiala statului. Salvarea națiunii prin subvenționarea unei greve generale era o idee demnă de nemurire; era, în orice caz, unul din acele cuvinte de ordine la care derbedeul cel mai indiferent răspundea cu cel mai mare entuziasm!

Se știe bine, în general, că un popor nu redevine liber numai prin rugăciuni. Dar o experiență istorică trebuie să mai dovedească și faptul că tot atît de imposibil este să i se redea libertatea încurajînd lenea. Dacă, în momentul acela, dl. Cuno, în loc să provoace o grevă generală subvenționată și să întemeieze pe ea "frontul unic", i-ar fi cerut fiecărui german măcar două ore de muncă suplimentară, farsa acelui "front unic" s-ar fi sfîrșit de la sine încă din a treia zi. Popoarele nu se eliberează prin trîndăvie, ci prin sacrificiu.

De altfel această pretinsă rezistență pasivă nu a durat mult. Trebuia să nu ai nici cea mai vagă idee despre război ca să-ți închipui că armatele de ocupație ar putea fi intimidate și determinate să dea înapoi cu mijloace atît de ridicole. Pentru a obține acest rezultat, ar fi trebuit angajată o acțiune ale cărei cheltuieli s-ar fi ridicat la miliarde și care ar fi zdruncinat pînă în temelii moneda națională.

Bineînțeles, francezii s-au putut instala ca la ei acasă în bazinul Ruhrului, de îndată ce au văzut de ce mijloace ne foloseam pentru a organiza rezistența. Ei învățaseră la școala noastră care erau procedeele cele mai eficace pentru a pune la respect o populație civilă recalcitrantă, cînd atitudinea ei constituie un pericol serios pentru autoritățile care au procedat la ocupare. Cu doi ani în urmă noi împrăștiaserăm cît ai bate din palme cetele de francitiori belgieni și făcuserăm populația civilă să înțeleagă clar gravitatea situației, atunci cînd activitatea lor expusese armatele germane la pericole reale. Dacă rezistența pasivă din Ruhr ar fi prezentat într-adevăr vreun pericol pentru Franța, în mai puțin de opt zile și cu o ușurință derizorie trupele de ocupație ar fi pus capăt în mod sîngeros acestor tulburări puerile. Căci mereu trebuie să ne întoarcem la vorba dinainte: ce vom face dacă rezistența pasivă sfîrșește prin a călca într-adevăr adversarul pe nervi și dacă atunci el începe să o combată prin forță și vărsare de sînge? În cazul acesta sîntem hotărîți să continuăm rezistența? Dacă da, trebuie să ne așteptăm să îndurăm vrînd-nevrînd persecuțiile cele mai grele și mai sîngeroase. Dar atunci sîntem în același punct ca și în cazul unei rezistențe active: trebuie să luptăm. Ca urmare, rezistența zisă pasivă nu are sens decît împreună cu hotărîrea latentă de a o continua, la nevoie, printr-o luptă deschisă sau printr-un război de gherilă. La modul general, o asemenea luptă

necesită convingerea că succesul este posibil. De îndată ce un oraș de garnizoană, asediat și hărțuit de inamic trebuie să renunțe la orice speranță de a fi eliberat, el se predă singur, mai ales atunci când apărătorii sînt seduși de perspectiva de a rămîne în viață, în loc să aibă certitudinea morții. Răpiți-i complet garnizoanei unei fortărețe încercuite încrederea că va fi eliberată și capacitățile ei de rezistență dispar dintr-odată.

De aceea o rezistență pasivă în Ruhr, atunci cînd erau examinate ultimele consecințe pe care putea și trebuia să le aibă pentru a reuși cu adevărat, nu avea sens decît dacă în spatele ei era organizată o apărare activă. Și atunci din poporul nostru s-ar putea scoate resurse nesfîrșite. Dacă fiecare din locuitorii Westfaliei ar fi știut că Germania neocupată a pus pe picioare o armată puternică de optzeci sau o sută de divizii, francezii ar fi stat pe ghimpi. Oamenii curajoși sînt mai înclinați spre un sacrificiu cu perspectiva succesului decît spre o acțiune evident inutilă.

Acestea au fost considerațiile care ne-au determinat pe noi, național-socialiștii, să luăm hotărît poziție împotriva unui cuvînt de ordine care se pretindea patriotic. Ceea ce am și făcut. În lunile care au urmat, n-au lipsit atacurile din partea unor oameni al căror patriotism nu era decît prostie și aparență și care urlau cu lupii fiindcă vanitatea lor era măgulită, deoarece dintr-odată se puteau juca de-a patrioții fără pericol. Am considerat acel front unic drept cea mai grotescă dintre manifestări și evenimentele mi-au dat dreptate.

De îndată ce sindicatele și-au umplut încetul cu încetul casa cu subsidii vărsate de Cuno și rezistența pasivă a ajuns în punctul în care trebuia să treacă de la o defensivă leneșă la o ofensivă veritabilă, hienele roșii au părăsit brusc turma oilor patriotice și au redevenit ceea ce fuseseră întotdeauna. Dl. Cuno s-a întors la vasele sale fără surle și trîmbițe; Germania se îmbogățise cu o nouă experiență și sărăcise cu o mare speranță.

Pînă la sfîrșitul verii, mulți ofițeri, și cu siguranță nu din cei mai puțin buni, nu putuseră să creadă că evenimentele vor lua o întorsătură atît de umiltoare. Cu toții speraseră că vor fi luate, dacă nu fățiș, cel puțin în taină, măsurile necesare pentru ca insolenta incursiune a trupelor franceze să marcheze o cotitură în istoria Germaniei. În rîndurile noastre se numărau și mulți germani care aveau cel puțin încredere în armata Ruhrului. Și această convingere era atît de profundă încît a avut o influență dominantă asupra actelor și în special asupra educației date nenumăraților tineri.

Dar cînd frontul unic s-a prăbușit în mod rușinos, cînd, după sacrificarea atîtor miliarde în argint și atîtor mii de tineri germani care avuseseră naivitatea de a lua în serios promisiunile șefilor Reichului - a fost semnată o capitulare rușinoasă și zdrobitoare, atunci indignarea provocată de această trădare a bietului nostru popor a izbucnit ca o flacără. În milioane de capete s-a format subit convingerea netă și clară că numai o transformare radicală care ar face tabula rasa din sistemul politic actual ar putea salva Germania.

Niciodată momentul pentru o astfel de soluție nu a fost mai propice, niciodată nu o ceruse mai imperios decât acum: pe de o parte, trădarea patriei se dezvăluia în întregime cu o franchețe nerușinată; pe de alta, condițiile economice impuse poporului îl condamnau să moară încet de foame. Din moment ce statul însuși călca în picioare toate preceptele de loialitate și de credință, din moment ce el lua în bătaie de joc drepturile cetățenilor, escrocînd de la milioane din cei mai buni cetățeni ai săi prețul sacrificiului și furînd de la alte milioane ultimul lor bănuț, el nu mai avea dreptul să aștepte de la supușii lui altceva decât ură. Și această ură față de geniile rele ale poporului și ale patriei vroia să găsească, indiferent cum, un mijloc de a se elibera. Sînt îndreptățit să amintesc aici încheierea ultimei declarații pe care am făcut-o în timpul marelui proces din primăvara lui 1924:

"Judecătorii acestui stat pot să ne condamne liniștiți pentru ceea ce am făcut; nu înseamnă că într-o zi istoria, această zeiță care personifică un adevăr superior și un drept mai înalt nu le va rupe zîmbind sentința în bucăți și nu ne va ierta toate greșelile pe care se pretinde că trebuie să le ispășim".

Dar ea va cita în fața tribunalului și pe aceia care, avînd astăzi puterea, calcă în picioare dreptul și legea, condamnă poporul nostru la un sfîrșit mizerabil și care, în mijlocul nenorocirilor patriei, și-au pus interesele egoiste deasupra existenței comunității.

Nu voi descrie aici evenimentele care au precedat și determinat ziua de 8 noiembrie 1923. Nu o voi face pentru că nu m-aș angaja la nimic folositor pentru viitor și mai ales pentru că nu există nici un interes să redeschidem rănile care astăzi par abia cicatrizate; în afară de aceasta, este inutil să acuzi niște oameni care poate, în fundul sufletului lor, nutresc tot atîta dragoste față de popor ca mine însumi și a căror greșeală a constatat în faptul că nu au urmat aceeași cale ca mine sau n-au știut s-o urmeze.

Fața de marile nenorociri care lovesc patria noastră și pe care le îndurăm cu toții laolaltă, nu aș vrea nici să-i rănesc astăzi și să-i învrăjlesc pe cei care într-o zi vor trebui să formeze frontul unic al germanilor funciarmente credincioși țării lor, împotriva frontului comun al dușmanilor poporului nostru. Căci știu că va veni vremea cînd chiar și aceia care, odinioară, ne erau ostili, își vor aminti cu respect de oamenii care, din dragoste pentru poporul lor german, s-au angajat pe drumul dureros care duce la moarte.

Pe cei optsprezece eroi cărora le-am dedicat primul volum al acestei lucrări vreau, la sfîrșitul celui de-al doilea, să-i dau ca exemplu partizanilor și susținătorilor doctrinei noastre ca pe niște eroi care s-au sacrificat pentru noi toți, pe deplin conștienți. Trebuie ca ei să nu înceteze să le reamintească celor slabi și celor al căror curaj șovăie că trebuie să-și îndeplinească datoria, acea datorie de care ei înșiși s-au achitat cu deplină credință și pînă la cele din urmă consecințe. Și vreau să-l situez printre ei, ca pe unul din cei mai buni, pe omul care și-a dedicat viața deșteptării poporului său, a poporului nostru, prin poezie, prin gîndire și, în sfîrșit, prin acțiune: *Dietrich Eckart*.

I N C H E I E R E

La 9 noiembrie 1923, în al patrulea an al existenței sale, Partidul Muncitoresc German Național-Socialist a fost dizolvat și interzis în toată țara. Astăzi, în noiembrie 1926, îl regăsim bucurându-se de libertate deplină în întregul Reich, mai puternic și mai temeinic organizat ca oricând.

Toate persecuțiile îndreptate împotriva partidului și a șefilor săi, toate imputările calomnioase al căror obiect a fost n-au avut nici o putere împotriva lui. Grație justeții ideilor sale, purității intențiilor lui, spiritului de sacrificiu al partizanilor săi, el a ieșit din toate încercările mai puternic ca oricând.

Dacă, în mijlocul corupției parlamentarismului actual, acest partid își dă tot mai bine seama de rațiunile profunde ale luptei pe care o duce, dacă simte că el constituie personificarea curată a valorii rasei și a individului și se organizează în consecință, el trebuie, cu o rigoare cvasi-matematică, să obțină într-o zi victoria. Tot astfel Germania trebuie neapărat să-și redobândească poziția care îi revine pe acest pământ, dacă este guvernată și organizată după aceleași principii.

Un stat care, într-o epocă a contaminării raselor, veghează posesiv la conservarea celor mai bune elemente ale sale, trebuie să devină într-o zi stăpînul pământului.

Partizanii noștri să nu uite niciodată acest lucru, dacă într-o zi de neliniști vor ajunge să cîntărească șansele de succes și măreția sacrificiilor pe care partidul le cere de la ei.

C U P R I N S

PREFAȚĂ.	1
---------------	---

VOLUMUL I: B I L A N Ț

Capitolul I	
Casa părintească.	5
Capitolul II	
Anii de studiu și de suferință de la Viena.	15
Capitolul III	
Considerații politice generale privind șederea mea la Viena.	47
Capitolul IV	
M ü n c h e n.	87
Capitolul V	
Războiul mondial.	108
Capitolul VI	
Propaganda de război.	121
Capitolul VII	
R e v o l u Ț i a.	129
Capitolul VIII	
Inceputul activității mele politice.	143
Capitolul IX	
Partidul Muncitoresc German.	150
Capitolul X	
Cauzele dezastrului.	156
Capitolul XI	
Poporul și rasa.	198
Capitolul XII	
Prima fază a dezvoltării Partidului	

Muncitoresc German Național Socialist.	231
---	------------

VOLUMUL II: MIȘCAREA NAȚIONAL-SOCIALISTĂ

Capitolul I	
Opinie filozofică și partid.	261
Capitolul II	
S t a t u l.	<u>270</u>
Capitolul III	
Supuși ai statului și cetățeni.	<u>309</u>
Capitolul IV	
Personalitatea și concepția rasistă despre stat.	312
Capitolul V	
Concepție filozofică și organizare.	319
Capitolul VI	
Primele lupte. Însemnătatea cuvântului.	327
Capitolul VII	
Lupta împotriva frontului roșu.	339
Capitolul VIII	
Cel puternic este mai puternic când rămîne singur.	358
Capitolul IX	
Concluzii despre sensul și organizarea secțiunilor de asalt.	365
Capitolul X	
Federalismul este doar o mască.	391
Capitolul XI	
Propagandă și organizare.	409
Capitolul XII	
Chestiunea corporativa.	421

Capitolul XIII**Politica germană de alianțe după război. 429****Capitolul XIV****Orientarea spre est sau politica estului. 456****Capitolul XV****Dreptul de legitimă apărare. 475**